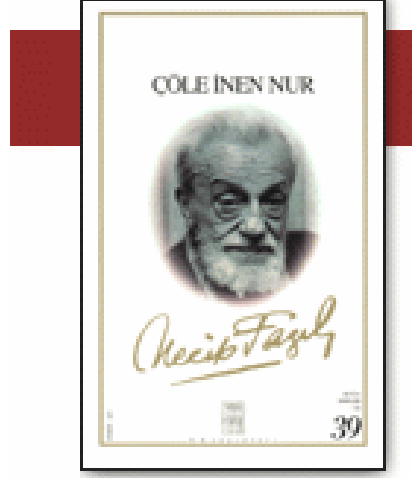

Necip Fazıl Kısakürek - Çöle İnen Nur

Necip Fazıl Kısakürek _ Çöle İnen Nur
Necip Fazıl KISAKÜREK

ÇÖLE İNEN NUR

"ÇÖLE VE BÜTÜN ZAMAN VE MEKANA"

b.d. (büyükdoğu) yayınları

ÇÖLE İNEN NUR / DİN ve TASAVVUF / ESER: 63

b.d. yayınları: 13

13. Basım / Ekim 1993

Baskı: Tnp Matbaacılık A.Ş. / İST. Tel: 565 81 55 - 567 71 67

' b.d. yayınları/Kurucusu: Necip Fazıl Kısakürek

Yayın sorumlusu: Suat Ak

Her hakkı mahfuz ve "b.d. yayınları"na aittir.

b.â. yayınları/Ankara C. Vilâyet Han 10/3 Cağ. - İst. Tfcleibn: 528 55 51

İTHAF

Eserimi...

Her yıldızla her yıldız arası yollar ve yönler kadar çok ve dolaşık...

Dünya yolları ve yönlerinden...

Biricik ulaşana yolu ve eriştirici yönü bana gösteren...

Otuz yaşımdan sonraki hayatıma temel atan...

"Altun Halka'nın asrımızdaki büyük Kutbu...

Efendim, irşad edicim, can kurtarıcım...

Esseyyid Abdülhakim Arvâsî Hazrederi'nin yüce ru-haniyetine ithaf ediyorum...

26 MAYIS 1972

NFK

TAKDİM

1950 yılında kaleme almaya başladığım, "ÇÖLE İNEN NUR" diye isimlendirdiğim ve başlangıcının başlangıcım bile gözönüne seremediğim, 1952 günlük (BÜYÜK DOĞU) gazetesinde "ALLAHIN SEVGİLİSİ" adıyla ancak pek kısa bir parçasını neşredebildiğim, 1956 (BÜYÜK DOĞU)larındaysa "O" ismiyle yeniden ve bambaşka şekilde ele aldığım ve yine çok kısa bir kısmım arzede bilip yine yarım bırakmak zorunda kaldığım, nihayet 1957 hapsimde tamamlayabildiğim, 1958 haftalık (BÜYÜK DOĞU)larında tekrar ve sadece ilk kısımlarını gösterebildiğim; son hapsimin başında, dizgi, tertip ve baskısında pek çok yanlışlıklar ve atlamalarla kitap haline getirildiğine şahit olduğum, bir türlü kemal ve ikmaline ait maddi ve

manevi şartları nefsimde toplayamadığım ve nihayet son hapsim içinde, ismi ile beraber, harf harf, kelime kelime ve bahis bahis üzerinde işleyip nihaî şekil, ruh ve adına kavuşturabildiğim gaye - eserimi bu kitapta takdim edebiliyorum. Hak, sevgilisi aşkına bizi af, ayıplarımızı setr ve O'na ümmettik liyakatini bize nasip etsin...

1969

NFK

TAKDİM

1950 yılından beri türlü isimler altında ve türlü (editör)ler elinde harap ve perişan edilen baş eserimi, bu defa "b.d. Yayınları " dikkat ve itina ölçüsüyle ve nihaî şekil ve tamam-lık kaydiyle takdim ediyorum.

EKİM 1975

NFK

BU ESER

Tefsir, hadis, siyer ve nakil olarak en emin kaynaklardan devşirili ve kaynaklarını tek tek göstermek tasasından uzak bu eser, "Başlangıç" yarısında da belirtildiği gibi, sadece imân sahiplerine hitap- edici, hiçbir akli teftiş, tespit ve ispat gayretine düşmeyici, mutlak "doğru" üzerine hissi ve teessüri bir çatı kurucu ve eğer bir kıymeti varsa onu bu noktada toplayıcı bir denemedir; ve akla verdiği pay, onu bazı noktalarda yine akılla iptal etmekten ibarettir. Bu bir ilim değil, san'at eseridir ve ilmin içini ve dışını tahkik selâhiyetinde olmadığı mukaddes kapıya, ancak, inanmış ve teslim olmuş san'at tavrıyla sokulmaktan başka çare yoktur.

NFK

başlangıç.

Sofra... Etrafında Allah Resullerinin dizildiği sofrada... Ve bu sofrada başköşe... Sen!

İnsanın hakikati... Sır... Kâinatın en çetin sırrı... Bir de misisiz insan ki, onun hakikatinde, mahlûk, artık, son haddine ulaşır. Onun hakikatinde, mahlûk tükenir, fakat Allah başlamaz. O da sen?...

Yaradan... Ve onun en güzel eseri... Zâtiyle tek olan Yaratıcı'nın, koskoca insan ehramında ve en yüksek noktada halkettiği insan... Sen! Evet, sen!

Senin bana inandırdığın ve seni bana inandıran Allah, öz dilinle hitap etmiş sana ve demiş ki:

«SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN,
ÂLEMLERİ YARATMAZDIM!»

Sana, işte bu Allah kelâmının sonsuz kılavuzluğu içinde inanıyorum!

Sana inanmış, inanmakta ve inanacak olanlar, deniz kıyılarında kum misali... Ben de bu hudutsuz yığında bir kum tanesiyim.

Sana inanan herkes, göz alabildiğine geniş bir sed üzerinden eşsiz bir manzara seyrederek seni, oldukları yerden, yerlerinin görmek ve bilmekte verdiği imkânların gözlüğünden seyrediyor. Bense Allah'a hamdediyorum ki, o kum tanesine, uzun zaman çilesini çektiğim bir takım idrâk mahremiyetlerinin «Yakın»a açılmış yakıcı penceresinden gösterdi.

Keşke sahiden, ipek topuğunu bir kere öpebilmiş bir kum tanesi olsaydım!..

Evet...

Ben seni Allah'ın yalnız habercisi ve ana yola çağındı Resulü olarak değil; boşluğu ve yıldızları, zamanı ve mekânı, mesafeleri ve istikametleri, canlı ve cansız, maddeleri ve maddesiz her şeyiyle bütün kâinatın bu en güzel eser etrafında halkalanması ve onun yüzü suyu hürmetine yaratılmış olması için yarattığına inanıyorum!

Sen; var oluşunun şerefine, Allah'ın topyekûn varlığı hediye ettiği ilk ve son Varlık Nuru!

İnanmak dedim de hatırıma geldi: Bu ne zor ve ne . kolay iş! Kim inanır ve kim inanmaz?

Tebeşirle kondurulmuş bir nokta kadar basit ye sefil bir köylü inanır.

Yük altında iki büklüm, akşama kadar solumaktan başka bir hayatıyeti olmayan bir hamal inanır.

Yahut...

Eline aldığı her lokma ekmeği, zikir ve teşbihini dinlemeden ağzına almayan o «Şeyh-i Ekber» inanır ki, mü-ceret riyaziye cehdini, Âdem Baba'dan kıyamet gününe kadar gelecek bütün insanların yüzlerini çizmeyecek götürmüştür.

Beyninin her atomu bir güneş kadar ışıklı o «İmam-ı Rabbani» inanır ki, Allah'ı bulmaya doğru her atılışında gizli bir put diken aklın türettiği putlar ormanını, yine akıl baltasıyla devirmiş, böylece yine aklın atabileceği en uzun adımı atmış ve baltasının parlak yüzüne, dünyanın en güzel sözü olan «Allah ötelere ötesi; ötelere ötesinden de ötesi, ondan da ötesi, her ötenin ötesi...» düsturunu yazmıştır.

Kerametler Sarayı'nın haşmetlisi o «Şah-ı Nakşibend» inanır ki, akşam üstü, at sırtında bir ovayı geçerken, yanındaki müridi korkmasın diye güneşi sınıksız ufka bağlamış, batmasına izin vermemiş ve dehşetle titreyen müridine :

8

— Bunlar tarikatın oyunlarıdır; gaye bu değil!

Karşılığında fazla ipucu göstermemiştir.

Ve nihayet sen inanırsın...

Ötesi var mı? Ya en aptal, ya en akıllı inanır. Aptal da ne demek? Tam akıllılık kabil mi ki tam aptallık mümkün olsun?

Aptal dediğimiz çok defa üstüne hiçbir yazı yazılmamış boş kâğıda benzer. Mademki boştur, güzeli bulamamıştır. Fakat mademki yine boştur, çirkinden kurtulmuştur. Aptalın şuuraltı veya şuurüstü kavrayışıyla bulunmuş, kimbiür ne erişilmez hakikatleri var!

Hakikî aptal, o boş kâğıdın üzerine hiçbir şey yazmamış olan değıS, saçma - sapan, kör - topal, yalan -yan!;ş şeyler karalamış ve onlara sınıksız sarılmış olandır. Yâni, aptallıktan yola çıkıp akla varmamış ve yarı yolda kalmış idrâk cücesi...

İşte bu korkunç örnek, gördüğünü gördüğünden ibaret bilen, her şeyi ve her hâdiseyi beş duygu sınırında başlıyor ve bitiyor sanan, hiçbir şeye ne kâmil bir şüphe, ne de kâmil bir imânla bakamayan, bu ikisi ortası havsaîa-cıktır ki, hakikî aptaldır ve Allah'a inanmaz.

İnanmak, ya çok üstün, kendi kendini kül edecek kadar üstün bir akıl davasıdır; yahut, yarı yolda bangır bangır iflâs eden aklın her türlü desteğinden mahrum, fakat gizli bir ruh feyziyfe gayesini sezmiş ve fikir kargaşalığından kurtulmuş sâf ve basit adam işi...

Belki de «sâf» kadar güzel bir mefhumu, bilmeden, onun için basit insanlar hakkında kullanıyoruz.

Allah, ancak en ileri dereceye çıktığı zaman akılsızlığını anlayan şu akılsız aklın belâsını versin!

Sen, mukaddes hedef; Haktan gelen aşkın hedefi!..

Sen, en ileri rütbe; Allah'ın Sevgilisi olmak mertebesi!..

Sen, en güzel insan; güzeller güzeli insanoğlunun en güzeli!..

Güzelliğinin büyüme mihlanmak, sonra hummalılar gibi hep onu sayıklamak dururken, mukaddes mevzuuna bâzı dâvalarımı ve öfkelerimi kattığım için beni hoşgör!.. Ben bir şâirim...

San'ata, yalnız Allah'ı aramak, onun mahrem ülkesi meçhuller eleminin karanlıkları içinde rüyalarından daha zengin fener alayları tertipleme ve eşyanın takındığı duvakları birer birer kaldırmak gayesini biçtiğim gün, sanki boynumda «Mutlak hakikatnten bir kement sezer gibi oldum. Bu kement beni çekti ve senin önünde durdurdu: — Kapi burasıdır; başka her kapı kapalı! Voktâ ki, bu böyle oldu, sen benim herşeyim oldun. Ey, bütün mucizeleri içinde en hayran olduğum mucizesi diye, ömründe bir defa bile kahkahayla gülmemiş olmasını gösterebileceğim mahzun Peygamber!..

Ey, Aühân, Kur'ânda hâs ismiyle ve nida edatîy'e bir kerecik bile hitap etmediği haya ve edeb kaynağı!..

Ey, Allah kelâmına mecra bir çift kudsî dudağın sahibi!..

Dedim ki, ben bir san'atkârım... Ve ne tarih yazmak, ne arz tabakalarını mikroskop oîmda incelemek, ne de dört taş duvar arasında istif edilmiş ve son yıcızcısı toz - toprak olmuş kitaplara bekçilik etmek, benim vazifem...

Böyleyken, hayatımı yazmayı murad edindim. Hayatımı...

O hc/at ki, bizzat hayat mefhumu, başta «O yaşayacaktır» diye yaşamış, sonra da «O yaşadı» diye yaşamakta devam etmiştir. Ve etmekte.. Senin hayatını yazmak...

Göklerin temiz bir ayna halinde, dipsiz bir mavera derinliğine battığı şeffaf bir yaz akşamı, ay, her zamankinden daha büyük, daha parlak doğarken, insan, yeni bir hâdise karşısındaymışçasına şaşkın ve tutkundur. Halbuki onu ilk defa görmüyoruz. Bir gün evvel gördüğümüz gibi, ömrümüzün birçok ânında da birçok defa görmüştük.

10

Bu, her akşamın kanıksanmış hadisesiyle, yine her akşam kapımızın önünden geçen çöp arabasının kanıksatmaktan bile âciz silikliği arasındaki fark nedir?

Şudur ki, birinin oluşundaki sırları bilmediğimiz halde, öbürünün meydana gelişini, bütün dış şekilleriyle tanıyoruz. Biri, aklımızı, öbürünü aklımız, çepçevre sarmış bulunuyor. Bu yüzden, biri, bin kere olmakla yeni kalıyor da, öbürü, bir kere olmakla eskiyiveriyor.

İşte hayatınla, hayatımız arasındaki fark! Hiç seninki, en küçük çaptan en büyüğüne kadar, bütün söylenmişlere, söylenenlere ve söyleneceklerle rağmen anlatılmış oiaiiii mi?

İzin ver; onu bir kere de ben anlatayım! İzin ver; herkesin, boyuna göre açıldığı bu ufuksuz denizde, sana yaklaşabilmek değil, fakat kıyılardan, gerilerden yâni kendimden uzaklaşabilmek mânasına bir kere de ben gücümü deneyeyim! Öyle ki, sahili kaybetsem, artık gerilere döne-mesem ve sende boğulsam, işte o zaman aradığım hayatın eşliğine ayak basmış olurum.

Niçin hayatım yazmak?..

1400 senelik bir emeğe yeni bir omuz vermek, güçlü güçsüz ve eiverişli elverişsiz, pek çok insanın her fırsat doğuşunda yaptığı bir işi, bir kere daha yapmak; kısacası tekrarlamak, sadece tekrarlamak için mi?

Nasıl olur?

Tekrarlamak...

Tekrarlamak, bir şeyi tam mânâsiyle malûma irca et-îikten, çepçevre sardıktan ve kavradıktan, yâni posalaştır-dıktan ve cevhersizleştirdikten sonra ele âim demekse, sen, hiçbir surette tekrarlanmazsın.

Yine tekrarlamak, denizin en derin noktasında boyuna göre sulara gömülen bir veya bin ölçü şeridinin, her defa beraber veya ayrı ayrı gösterdiği mikyas, yâni bir veya bin kişinin her defa beraber veya ayrı ayrı belirttiği duyuş ve anlayış seviyesi demekse, onlar seni değil, kendilerini tekrarlamış olurlar.

11

Ve yine tekrarlamak, hiçbir sırrına erişilmiyeceğinden başka şuurumuz olmayan namütenahi derin ve girift bir hâdisenin, sadece vecd ve aşk aynasında, durmadan, üst-üste aksettirdiği pırıltıları toplamak, yâni gerçek san'ata gerçek mevzuunu vermek demekse, seni tekrarlamaktan büyük vazife olmaz ve ona tekrarlamak denmez.

Allah... İşte en büyük san'atkâr!.. O, dış görünüş çerçevelerinde, tekralanıyormuş gibi duran namütenahi hâdiseyi, zaman dediğimiz esrarlı havan'ın içinde toplar, her ân birbiriyle nisbetini bozup birbiriyle nisbetini ihya eder, her ân yokluğa batırıp varlığa daldırır, sonsuz benzerlik ifadeleri içinde ne mutlak ayniyete, ne de mutlak zıddiyete yer verir, böylece asıl olarak hiçbir ânı tekrar etmez ve her ân gerüere doğru eskilikte ezeli ve ilerilere doğru yenilikte ebedî şahsiyetini ilân eder. Allah, insanoğlunun âşık olduğu yenilik sırrını anlatıyor, anlatıyor amma, kime?

Anlayana, yâni anlatmak istediğine!..

Ey tek katresinin hacminde bin umman çalkalanan ve tek zerresinin menşurunda bir kâinat yüzen Kevser havu-zu'nun sahîbi!

Ey, ufuk, insanoğlunun ufku!..

Sen de bizim gibi bir insansın! Sen bir derece daha fazlası olmayan bir insansın da, biz senden eksik olduğumuz kadar insanlığa uzak insanlarız.

Öyleyse hangi mânasiyle olursa olsun, seni tekraria-mak, aldığımız nefesleri tekrarlamaktan bin kat daha aziz... Zaten sensiz ve senden habersiz alınan nefes, varlığın değil, yokluğun soluğu...

Ne kürenin devri, ne rakkasın köşe kapmacası, ne ağacın giyinip soyunması, ne de tek nokta etrafında sayısız noktanın, her biri o noktaya müsavi mesafelerde sıralanışındaki yusuvarlak devam ahengi, mücerret vazife sırrı bakımından, senin tekrarlanışındaki hikmeti şekillen-direbilir. Bana yalnız bu tekrarın; belki en kaba, fakat en saygılı cephesiyle düpedüz tekrarın, hiçbir şahıs mümtazlığı

12

ve hiçbir âlet hususîliği göstermeyen hakir ve basit bir halkası olmak yeterken...

Evet, gözümde sadece bu yeterliğe sahip olmaktan büyük kazanç ölçüsü yaşamazken, ben, bir sınır aşmak istiyorum! Ben, bir sınır aşmak istemiyorum; onu aşmak için senden izin istiyorum.

Ah, bu sınır, bu sınır!..

Kur'ânda teker teker her âyet, her kelime ve her harfin birinin içindeki nisbetiyle, aynı âyet, harf ve kelimelerin bütün lisan, bütün kelime ve harf terkiplerine nisbe-tindeki sırn kucaklamaya giden ulvî bir nüfuz ve muhteşem dikkat, mübarek saçlarının her telinden, muazzez ayaklarının her adımına kadar sana ait her şeyi ayrı ayrı saydıktan, derledikten, düzenledikten sonra, ben, hangi sınırı aşmaktan ve hangi yeniliği getirmekten bahsediyorum?

Fakat var, bir sınır var!.. Her şeye rağmen, herkesçe aşılmak istenmesinden daha aziz bir gaye belirtmez olan bir sınır var!

Ey, dışından görüldüğü kadar görünen vücut, ve ey, içinde gizliliği bile gizleyen ruh!..

Hayatının dış çizgiler! senin, binbir kere, binbir kimse tarafından hendeseleştirilmiş ve hiçbir noktası eksik bırakılmamış, harikulade bir petektir. Şekillerin en intizamlısı, çizgi terkiplerinin en kemâllisinir düğümleyen bjr petek...

İşte ben, olanca ruhumun, ruhumdaki olanca şiir cevherinin, bu cevherdeki olanca aşk ve hassasiyet özünün balını, bu peteğin hücrelerine dökmek, hücrelerin çerçevelediği esrar mahfazalarında eriyip kaybolmak ve mukaddeslerin mukaddesi mevzuunda kendi teessüriyetimi bütün derecelerin üstüne çıkarmak dâvasındayım.

Demek ki, ben, aşmak istediğim sınırla, huzurunda, ham istiklâlin ne kadar gülünç, kör benliğin ne kadar sefil, dış mantık ve müşahedenin ne kadar aptal hâle geldiğini gösteren bir teslimiyet meydanı açmak istiyorum!

13

Bu meydana, bakalım kim en çok ve en güzel kendi kendinden geçebildi?

İşte sınır, işte at, işte meydan!..

O akıl budalaları ki, gözün nasıl gördüğünü anlamadan gördüğü şeylere inanırlar, fakat görmediklerine inanmazlar, gözlük üstüne gözlük takarlarve üstelik görüneni bile göremezler; işte onlar, ellerinde birer istiklâl pertavsız taşırılar, eşya ve hâdiselerin posalarını hep onunla incelerler ve hiçbir şey bulamazlar...

Onlar, benim bu itirafımdaki senedi, ilim ve usûl bakımından en büyük zaaf telâkki edebilirler ve peşin olarak kendimi, bizzat kendi elimle mahkûm ettiğimi iddiaya kalkabilirler.

Vecdimin ateşi, bana onları göstermez bile.. Onlar, gerçekten müstakildir; bense esirim!

Ben, senin esirinim! Ve benim için hürriyetin son kemâl haddi, hakikate esarettir.

İnsan olarak, hürriyetini bulmak isteyen, hakikate esir olsun! Ve sen, benim için bizzat hakikatsin!

Ve onların istiklâli, boyunduruk altında, istediği gibi kuyruk sallayan, çifte atan ve dilediği yeri pisleyen hayvanların istiklâlidir!

Nihayet, varılmaz olan sana, en çok yaklaşmanın, görülmez olan seni en aydınlık görmenin biricik usûlü, şu noktada toplanıyor:

Tepeden inme aşk yıldırımları altında büsbütün mefluç, büsbütün kör hâle gelmek ve ondan sonra her vücut zerresine bir çift kanat ve bir çift göz hediye eden bir hafiflik ve kolaylıkla uçmak ve görmek..

Aklın son kertesini temsil eden melek «Sidre-tül-Mün-teha»da sana demedi mi:

— Bana buradan ileriye yol yoktur! Geçersem yanarım!
— Ya buradan ileriye nasıl geçilir?
— Aşkla!..

14

Ve sen uçtun ve ilâhî visalin en mahrem bucağına ulaştın.

Senin, ulaşılmaz olan Allah'a, yine onun izniyle ulaş-mandaki usûlledir ki, biz sana, ulaşılmaz olan sana, ulaşmaya çabalayabiliriz. Sana yaklaşmanın biricik şartı, bu!..

Sana imansız akılla sokulmak isteyenler, daha kapının eşiğine ayak atmadan yanarlar. Hep yandılar!.

Sadece aşk ve imân rivayet ederek, yine akıldan başka bir vasıta bulamayanlar da, kabalaşırlar. Hep kabalaş-tırlarL

Mevzuundaki kudsiyet ve namütenahi inceliğe lâıyk olmanın çilesini çekmeyenler de çirkinleşirler. Hep çirkin-leştiriler!.

Bense, kapında aşkla yanmış ve daha çok yanmaktan gayrı muradı kalmamış, senin inceliğin ve güzelliğin karşısında, kendi kabalığımı ve çirkinliğimi görmüş, azad kabul etmez esirimim!.

Hamdolsun, öbür türlü çirkinleşmek ve kabalaşmak ihtimal/ne, senden gelen ve her şeyi temizleyen aşk ateşi sayesinde uzağım!.

Bu kadar...

Bütün kâinat ve bütün varlığın ana mevzuu olan mevzuunda, insanlığa düşen borç ve usûl, bu kadar..

Herkes, borçların en ulvîsine ve usûllerin en san'at-lısına götüren bu yolda, huzurunda sadece en fazla yanıp kül olmak noktasından birbirine meydan okuyabilir ve bu meydan okuyuştan sonra, o meydandan, hattâ mağlûp olmaktan büyük zafer olamaz!.

Bu meydanda zafer ihtimali de bu kadar..

Senin, herkesçe bilinen ve bildirilen dış hayat çizgilerini, ruhumun menşurundan toplayacağım... O menşur içindeki tefsir ve teessür kuruntularını, küçük elmas zerreleri hâlinde donduracağım...

Sonra o esrarlı taşlan mendil üstüne serip üzerlerine abanacağım, tılsımına bağlanıp kalacağım ve anlatacağım, anlatacağım..

Ben bunu yapmaya, çalışacağım!..

15

Yine belli oluyor ki, işimde en az değer vereceğim şey, en doğru ve titiz bir örgü halinde meydana gelse de, daima arka plânda bırakılacağı için, tarih ve tarihçilik; vak'alar ve vakıalar ilmi...

Hâdiselerin derinliğine doğru keyfiyetten ziyade, genişliğine doğru kemiyet kadrosunu köpürten tarihçiye, birçoklarının bu kadar intizam ve itina ile şekillendirdiği petek mevzuunda yeni bir iş yoktur. Hangi tarihçi o petekten bir hücreyi kaldırmak veya o peteğe bir hücre ilâve etmek iktidarındıq olabilir?.

Bu bakımdan sen, yeryüzünün her noktasında belli başlı noktalardan doğan güneş kadar sabit ve mutlaksın. Fakat yine sen, herkesin kendi ruh menşurundan aksettireceği her ân yeni ve değişik pırıltılarla da, muvazi aynalar arasındaki mum gibi sonsuz ve hudutsuzsun!..

Sen, sen, sen; eskimeyen biricik yeni ve solmayan biricik renk!

Senin zâtındaki aslî sonsuzluk ve hudutsuzluğa, bir de bu, herkese kendi hassasiyet ve teessürüyet istidadına göre tecelli edecek sonsuzluk ve hudutsuzluk binince, insanın en aşılmaz sınırlar içinde yine bir sınır aşmak istemesinden daha ulvî bir belâ olabilir mi?..

Ben bu belâya fedayım!..

Senin, insanı kül eden nurunun karşısında her ân birbirinden yeni ve ileri olarak tecelli etmesi gereken, sadece san'atkârdır, san'at ruhuna mâlik fikir adamı...

San'atkâr ki, seslerin ipekten vücudunu meshederek ve renklerin ateşten nabzını sayarak, büyük sır kapısının önünde haber soruşturanların en çilekeşidir; ancak seni bulduğu zaman; memuriyetini bulmuş ve yaradılışının hikmetine ermiş olur...

Sen; verâların verâsının verâsısın, verâ ihtimalini bile çıldirtıcı nihaî verâsındaki sır hazinesi anahtannı taşıyan en büyük esrar çözücüsü!..

16

Senin esrar âlemin içinde kendisini büsbütün kaybetmekten, yâni en büyük san'atkârlığın ne demek olduğunu göstermekten başka gayesi olmayan bu san'at çilekeşinin duasını kabul etmesi için, sana «Sevgilim!» diyen Allah'a yalvar!..

Allah, her türlü akıl, ispat, delil, münakaşa, mukayese, mantık lâfazanlığı dışında, yalnız mü'minler veya iman istidadında olanlar için yazacağım bu eseri bana nasip etsin..

Bu eserde güzel olan her şey senin, çirkin olan her şey benimdir...

Sen; Allah'ın iradesiyle, bütün insanlığın şefaata tacını taşıyan ve kabul edenleri ve etmeyenleri bir arada, bütün beşeriyet, ümmet topluluğu tahtında oturan!..

Senden şefaata dilenen bîçareler arasında en sefil dilenci, Abdülbaki Fazıl oğlu Ahmet Necib'e şefaata et!..

17

I

En Evvel ve En Üstün

EVVEL

. L ::

Nereden başlayalım? Zamanın hangi ucundan ve mekânın hûngi köşesinden?..

•

Allah'ın, bütün zaman ve mekânı kuşatmak üzere yarattığı Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber, elbette bizzat başlangıcın, kâinat başlangıcının başı...

• Soralım:

— Söyle, ey sahabî (Aryâd bin-i Sâriye), Resul sana ne dedi?

— Dedi ki: «Ben Allah'ın indinde son peygamberim... Hem de Âdem'in balçığı yeryüzüne uzatılmış yatarken ve henüz cisminde ruh üflenmemişken...»

•

Ebu Hüreyre:

Sahabileri, Allah Resûlü'ne, ne vakit Peygamber olduğunu sordular. Buyruldu:

— Âdem, ruh ile cesed arasındayken...

•

*

Abdullah bin-i Ömer: «Allah'ın Resulü buyurdular:

— Allah, yerleri ve gökleri yaratmadan, Arş sular üzerindeyken, gelecek insanları yazdı. Ana kitapta yazılı şey-

lerin başı: Muhammed, nebilerin sonuncusu ve tamamlayıcısı...»

AKIL

Akıl, bu zaman ve mekân dışı tecelliye, başını eğip teslim olur mu? Mutlaka karıştırmak, kurcalamak, adi kıymet mantığından'bir te'vil koparmak ister.

İmam-ı Gazali gibi, akılla akılı mat etmiş, akılı yırtacak kadar germiş ve genişletmiş bir idrâk bile, bu noktada böyle bir te'vil peşinde:

«— Bütün zaman ve mekânın Peygamberi, zaman ölçüsüyle sonuncuyken, O'nun her şeyden ve herkesten evvel nebilikle sıfatlandırılmış olması, takdir bakımındandır; icab bakımından değil...

Zira kimse dünyaya gelmedikçe mahlûk ve mevcut olmaz. Böyleyken, O, Allah'ın takdirinde bütün peygamberlerin başı, vücuttaysa sonudur. Nasıl ki, bir saray bina etmek isteyen mimar, yapıyı daha evvel kafasında çizgilendirir ve sonra onu dilediği vakit dış âleme ve maddeye aksettirir. Allah'ın sevgilisine ait nebilik kıdemi de böyledir ve takdir yönündendir.»

Bütün tenzihciliği içinde bu görüş, aklın yine en ileri kavrayışı değil... Üstelik İmam-ı Gazalî çağında bir büyüğün, yine akılla erdiği merhalelerden çok geri...

Bu inceliği Şeyh Takiyüddin (Sebekî) hemen seziyor

ve:

«— Hayır, hayır, diyor; Allah'ın takdirinde kadîm (evvel) olmanın yalnız en büyük Resûl'e has bir tarafı yoktur. Allah'ın ilmi her şeyi sarar ve bu noktadan her şey takdirde ezelîdir. Böyle olunca. Peygamberimizin ezelden nebilikle sıfatlandırılmış olmasında mutlaka başkalarında olmayan bir imtiyaz ve üstünlük bulunmak icab eder. Doğrusu şu olabilir ki, ruhları cisimlerden evvel yaratan Allah, Peygamberimizin mübarek cisimleri yaratılmadan.

18

19

.muazzez ruhlarına nebilik vermiş olsun... Heyhat ki. haki-Kaün sırlarına ermedikçe kısır aklımıza mecal yoktur. Onu ancak Yaradan bilir ve Yaradan'ın kalblerine nur verdiği büyükler...»

•

Bu beürtişteyse en güze! nokta, akla ait tarif...

Takiyyüddin Sefoökî Hazretleri bir akıl çerçeveyişiğini qk;A\o azifr.scdığı ve b'raz daha genişlettiği halde yine akılı topyei\un aşmış ve oyuklarının altına almış değil...

— Bu irtifada oklın uçnbilmesine imkân yok!

Verilecek hüküm budur. *-||

Halbuki İmam-ı Gazan, büyük eserinde, bu hükme ne de iyi varmış; ve akılı, ne ds güzel, akılla sımsıkı kavrayıp boğmuştu.'

İşte:

c— Akılı tükettim. Gördüm ki, büyük sırrı kavramaya. Peygambere ruh feyzine sığınmaktan, onun içinde erimekten ve teslim olmaktan başka çare yok... Öyle yaptım ve kurtuldum.»

9

Akıl, ancak sırları fazla kurcalamamak, mıncıklama-mc'<. örselememek, gizlinin ve kendisinin hududunu tanımak hikmetine erince akıl...

H:z alır almaz her tarafından dumanlar ve kıvılcımla? fişktran âciz mantık ve oyuncak hesap makinesini zorlamaya ne lüzum var? Adet üstü adet yok, onun toplam hanelerinde..

Sadece bedahet duygusu, his idrâki ve tek cümle:

O, Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber, dairenin başladığı ve bittiği nokta gibi, kul ve resul plânında hem evvellerin evveli, hem de sonların sonu...

O, budur!

Mürşidim ve kurtarıcım Esseyyid Abdülhakim (Arvâ-s>); Hazretleri:

«— Hiç yemeğin tadı, tuzu, tek kelimeyle lezzeti, ça-

tai ve bıçakla aranıp bulunabilir, kesilip ayıklanabilir mi? Ancak zevkle, zevk anlayışıye bulunur.»
Evet, akıl, lezzeti çatal ve bıçakla yakalamaya çalışmanın âleti...

•

Haşmetiû sır kapısı ve o kapının Mukaddes Bekçisi önünde aklın sınırını en iyi çizenlerden biri yine ve daima İmam-ı Gazali:

«— Peygamberlik tavrı aklın verâsındadır; ötesinde, ilerisinde... Ufuk çizgisinin arkasında..»

Akıl bahsini uzatmaya değmezdi. Eğer O Nura bakarken gözlerimizin pasını silmek diye bir ifk borcu ödeme zoru olmasaydı.

Akıl gözü olmadan hiçbir şeye bakamıyacağımıza göre, demek ki, başlıca usûl mecburiyetini yerine getirdik.

Akıl gözü, kendi körlüğünü bile gözüyle görmeli ki, kabul etsin. Bu derecesi olur mu körlüğün?

Akla de ki:

— Senin son ve en büyük fâtihtliğin, kendi kuvvetinle kendi kendini avlaman, kelepçelemen ve teslim olmandır!

Onun içindir ki, dediler:

— Bu iş ne akılla olur, ne de akılsız...

•

Felsefe — ki tek bildiği, hakikati, tekte değil, çokta; ve nihayet hakta değil, bâtilda aramanın san atıdır ve ancak sistemler arası birbirinin yanlışım bulmaktan başka ulaşabileceği hiçbir menzil yoktur — binlerce yıl zavallı aklı yora yora nihayet Yirminci Asrın Filozofu (Bergson) da kendi kendisini dize getirmiş ve büyük imana yo! vermiş gibidir:

«— Akıl değil, onun üstünde bir şey, sezış...»

Bu filozof, aklı akılla mat ettiğini ileri sürüp yine akla bir pay çıkarmak isteyenlere şöyle der:

«— Demek ki, aklın son merhalesi, kendi kendisini inkâr etmek demekmiş.»

20

21

Kur'ânın bir âyetindeki işaretten çıkan kıssa: «Allah, Resulünün nuruna, öbür peygamberlerin nurlarına nazar etmesini emretti. Ve Son Peygamber'in nuru. öbür peygamberlerin nurlarını kuşattı, öbür peygamberlerin nurları sordu:

— Yârabbi... Nuru bizi kuşatan kimdir?

— Sevgilimdir! O'nun nuru! O'na iman ederseniz peygamber olursunuz.

Cevap verdiler:

— O'na ve Peygamberliğine iman ettik! Allah sordu:

*. ||

— Ahdinize şahit olayım mı?

— Ol, dediler; şahit ol ey Rab!»

•

Kâab'ül-Ahbâr:

«Henüz Âdem Peygamber'den ne nam, ne nişan... Allah, Sevgilisini belirtmeği murad etti ve Cebrail'e emir verdi:

— Arzın kalbi ve nuru olan topraktan al ve getir!

Cebraîl, yükseklikler makamı ve Yüksek Cennet melekleriyle yeryüzüne indi. Allah Sevgilisinin kabri olan yerden bir avuç toprak aldı. Toprağı cennet ırmaklarında yu-ğurdu. Toprak beyaz inci gibi ağardı ve ışık saçmaya başladı. Melekler bu toprağı yerlerde ve göklerde gezdirdiler ve Allah Resulünün üstünlüğünü anladılar.»

•

Hadîs imamlarından Hâkim: —

«Âdem Peygamber Allah'a hitap etti: —! Allah'ım, beni niçin Muhammed'in babası diye künyeledin?

Allah buyurdu:

— Yâ Âdem, başını kaldır da bak!

Âdem Peygamber başını kaldırınca Arş üzerinde Allah Resulünün nurunu ve yazılı ismini gördü.

Allah, Âdem Peygamber'e dedi:

— Bu senin zürriyetinden bir peygamberin nurudur

22

ki, ismi göklerde Ahmed ve yerlerde Muhammed... Eğer O olmasaydı seni yaratmazdım!»

Abdullah bin-i Câbir anlatıyor: «O'na yalvardım:

— Ey Allah'ın Resulü, söyle bana, Allah'ın »er şeyden evvel yarattığı nedir?

Dediler:

— Her şeyden evvel Peygamberinin nurunu, kendi nurundan yarattı. Nur, Allah'ın kudreti ile dilediği gibi gezerdi, O zaman ne levh, ne kalem, ne cennet, ne cehennem... Ne melek, ne semâ, ne arz, ne güneş, ne ay, ne insan, ne cin... Her şey bu nurdan yaratıldı.»

Hazret-i Ömer'in naklettiği bir hadîs, cennetten çıkarılan Âdem Peygamber'!, Allah'a şöyle yalvarırken tasvir ediyor:

«— Yâ Rab, Muhammed i*" ı^tine beni affet!

Ve Allah'tan cevap aln

— Yâ Âdem, O, ^

irin en sevgilisi...

Değil mi ki, bendf

* istedin; suçunu

bağışladım!»

Selmc «Cebi - Ey him'i dost senin üsti senin değe saydın, onk

jobin diyor ki: Eğer İbra-

de sevgili edindim. Benim için

/oktur. Yeryüzünü ve insanları da

.j bildirmek için yarattım. Sen olma-

olmczdı.»

Söyleyen, O, Allah'ın Resulü:

«— Bütün insanlığa Peygamber oldum.»

23

Söyleyen Allah:

*— SEN OLMASAYDIN, SEN OLMASAYDIN. EFLÂKİ YARATMAZDIM.»

•

O ki olmasaydı, topyekûn oluş olmayacaktı. İşte O...

O kadar evvel ve o kadar üstün.. Bir arada sebep ve netice... O Kİ, VARLIK O YÜZDEN...

Alından Alma Geçen Nur

ÂDEM'DEN İBRAHİM PEYGAMBER'E

O'nun nuru, ilk defa Âdem Peygamber'in alınna nakşedildi. Mânada, bütün fezayı, zaman ve

mekânı dolduran, ışık üstü ışık...

Nur, Âdem Peygamber'den, oğlu Şît Peygamber'e geçti. Şit Peygamber de oğluna, babasından

aldığı öğüdü dovrettH

— Bu nuru ancak temiz, temizini temizini, Allah huzurunda alacağınız kadınlar yolu ile, oğuldan oğula geçiriniz!

•

Ve Âdem Peygamber'den başlayan nur, peygamberden peygambere atlıyarak İbrahim Peygamber'e kadar geldi. Oradan, İsmail Peygamber'de şubelenip, Kâinatın Fahri'ne oymaktık şerefine sahibi Kureyş'in bellibaşlı bir koluna geçti.

PAKTAN EÂK

Hazret-f Abbas:

tAllah'ın Resulü buyurdular:

24

— Ben nikâhtan doğdum, zinadan gelmedim. Adem Peygamber'den babama kadar, bana cehalet devrinin zina çamurundan zerre sıçramadı.»

•

İbn-i Abbas: «Allah'ın Resulü buyurdular:

— Benim bütün neseb kollarımda zinadan eser yoktur. Allah beni daima pâk babaların sulbünden, pâk annelerin rahmine geçirerek vücuda getirdi. Nesep kollarımda ne zaman iki şube peydahlansa, ben o şubelerden hayırlısına geçerdim.»

•

Allah diyor:

«— Seni, vücuda getirinceye kadar, peygamber kolundan peygamber koluna naklettim.»

Bir âyetteki kelimenin Ti okunuşundan iki mana:

Cafer Bin-i Muharr

«Resule, cehalet iden hiçbir şey bu-

laşmadı.»

İkinci mân'

Enes Bir

«Aranır ıze Resul geldi.»

0, Ki

«Ben, jn sizin en nefîsinizim.»

ASİLLİ

AUREYŞ

Peygarru caddesini takip ederek İbrahim Peygamber ve o_ ^ İsmail Peygamber'e geçen Muhammedi Nur, oradan Arap Yarımadası'na kıvrılır, bir başka yola girer ve bu yolun nihayetindeki kâinata hakim peygamberlik meydanında asıl sahibini bulur. Bu arayol hem Arap kavminin en üstün örneklerini, hem de insanoğlunun en soylularını dizileştiren asiller çevresi Ku-reyş kabilesinin, içinde doğduğu nesep kolu... ,
25

O iki kademeli nesep kolu :

İsmail Peygamber'den Adnan'a kadar birinci kademe...

Adnan'dan. Peygamberler Peygamberinin babasına

kadar ikinci kademe...

İbrahim Peygamber, sonra, oğlu İsmail Peygamber, daha sonra da onun oğlunun soyundan gelen birinci kademeyi basamak basamak tanımıyoruz.

•

Peygamberler babası Hazret-i İbrahim'in zevcesi Sârâ çocuk doğurmuyor.

Peygamber zevcesi Sârâ bu halinden üzüldü ve cariyesi Hacer'i kocasına verdi. Ondan İsmail Peygamber..

Kırgın ve küskün Sârâ'ya acıyan Allah, ona da. ileri yaşında İshak Peygamber'i hediye etti.

Bu noktada Hazret-i İbrahim'in rresli, iki büyük zuhurun başı olarak, gayet ince iki şubeye ayrılıyor:

ismail Peygamber'den. İsrailoğullariyle hiçbir alâkası olmaksızın, hattâ onların gelip geçmesinden sonra, bir arayoldan, Ezellerin ve Ebedlerin Peygamberi gelecektir.

İshak Peygamber'den de, lâkabı (İsrail) olan Yakup Peygamber ve ondan, İsrailoğulları ve her biri belli başlı zaman ve mekânlarla kayıtlı, sıra sıra peygamber, hak peygamber... Hazret-i İsa'ya ve topyekûn zaman ve mekân peygamberine kadar...

•

Hazret-i İbrahim, oğlu İsmail'e dua etti ve ondan en büyük tecellinin yol bulması için Allah'a yalvardı.

Dua kabul edildi ve İbrahim Peygamber'e İsmail'den bir büyük millet (millet, bir iman merkezi etrafında toplananlara denir) fıskıracağı müjdelendi.

•

Nurun, alnında ülkerleştiği İsmail, nihayet Sârâ tarafından kıskanılıyor, öyle ki, İbrahim Peygamber, Hacer'-le İsmail'i alıp Mekke'ye götürmek zorunda kalıyor.

Yollarda Cürhüm kabileleri...

26

İsmail, büyüyünce, onlardan kız alıp, Mekke'de yerleşiyor ve onun aslî lisanı olan İbranî dilinin o zamanki Arapçada erimesinden de, kâinat çapındaki büyük Arapça doğuyor.

Zemzem'in bulunması ve Kabe'nin yeniden yapılması, o zaman...

•

İsmail'in oğlundan kimbilir kaç kol ve ne kadar zaman sonra, Adnan...

İkinci kademe, Adnan'dan yakına doğru Kâinatın Efendisi'ne kadar tam yirmibir baba kaydeder:

Adnan,

Mead,

Nizar.

Mudar,

İlyas,

Müdrîke,
Huzeyme.
Kinane,
Nadr.
Malik,
Fihri,
Galip,
Lüey,
Kâab,
Mürre,
Hekîm,
Kusay,
Abd-i Menaf,
Haşim,
Abdülmuttalib,
Abdullah.

Her basamağı öbüründen ortalama 25 yıl mesafeli kabul etsek. Kâinatın Efendisiyle Adnan arasında 500 senelik bir zaman payı düşünebiliriz.

27

Adnan ile İsmail Peygamber arası çok daha uzun..

•

İsmail Peygamber'in çocukları, Arap Yarımadası'nın her tarafına kol kol yayıldı, gerçek ve münezzeh Araplık mayasını yuğurdu ve bu kollar arasında Adnan kolu, Adnan kolunda Mudar çizgisi, bu çizgi üzerinde Kureyş oymağı, Kureyş oymağından da Haşimoğulları pırıldadı. Zira Nur, bu koldan ve belli - başlı bir istikamet üzerinde, babadan oğula, seke seke geliyordu. Nur, bir babadan iki oğul olunca, daima ezelden hayırlı tarafta... <i>

Adnan:

Sadece ikinci kademenin nesilbaşı olarak tanıyoruz. Alnı pırıl pırıl yanıyor.

Mead:

Yakından tanımıyoruz. Yalnız taşıdığı nura ait şuur ve hassasiyetini oğlunun vak'asından anlıyoruz.

Nizar:

Mânası (az).. Az bir şey mânasına Nizar.. Doğumunda, babası Mead, Nuru oğlunda görünce sevincinden coşuyor, şenlikler tertipliyor, ziyafetler veriyor ve haykırıyor :

— Bütün bunlar az bir şey... Bu çocuk için çok az..

Ve bu vasıflandırış, çocuğa isim oluyor.

Mudar:

Sesi fevkalâde... Tılsımlı nağmelerle deve kollarını zevk ve harekete getirirmiş... Bu âdet, Araplarda, ondan kalma...

İlyas:

Kâbe'de kurban kesmek İlyas'tan başlar.

Müdrîke, Huzeyme, Kinane, Malik de iyi bilmediklerimizden...

Fihri:

Bin-i Malik... Kureyş'i kuran ve isimlendiren, o...

28

Galip ve Lüey, sadece Nur'u taşıyanlar ve aktaranlar olarak malûmumuz...

Kâab:

Cumaları oymağını toplayıp hutbe vermek Kâab'ın buluşu...

Bir hutbede hitap:

— Benim neslimden peygamberlerin ve peygamberliğin tamamlayıcısı gelecek... Kim O'na yetişirse iman etsin.. -

Mürre ve Hekîm üzerinde de bilgimiz yok...

Kusay:

Dağınık Kureyşlileri toplayıp birleştiren, mihraklandı-ran, rakiplerini dağıtan ve Mekke reisliğini Kureyş adına alan zat...

Abd-i Menaf:

Kureyş hâkimiye' temellendirdi ve kendi
öz koluna bağladı.

Haşim:

Nihayet Nu- ^ nisbetini kendi ismiy-
le belirtici mu asil... Kureyş'in Allah
Sevgilisi'ne ' ;, Haşimîler, Haşimoğul-
ları...

Abdül n 'ı ayrıca göreceğiz.

Âdem . bine doğru t geçtikten sont ie geldi.

slim aldığı meşale, aslî sahi-
jygamber, İbrahim ve İsmail'e
arayoldan, bu kollardan ve böy-

3 —

Dede ve Baba

ABDÜLMUTTAÜB

Peygamberler Peygamberi'nin büyük babası...

29

AbdülmuttaHb; yâni Muttalib isimli birinin kulu... Muttalib insan ismi olduğuna göre ne demek?

Bu lâkab-landırılıştı bir iş olmalı...

Şöyte:

Muttalib isimli bir amcası var... Amcası, deveye binmiş, arkasında yeğeni, Mekke'ye girerlerken ona soruyorlar:

— Arkadaki de kim?

Çocuk, kılıksız ve bakımsız... Asîl Muttalib utanıyor:

— Kulumdur!

Diye cevap veriyor. /

Sonradan üstübaşı düzenlenen çocuğun kim olduğu meydancı çıkıyor amma, lâkab bir kere takılmıştır:

— Abdülmuttalib, Muttalib'in kölesi...

Öz ismi Şeybe-tü! Hamd... Doğuştan ak saçlı... Kendisine, bu mânaya gelen Şeybe ismini vermişler. Derken Abdülmuttalib...

Uzun yıllar yaşadı ve Araplarda ilk defa sakalını o boyadı.

•

Nur, Abdülmuttalib'in alnında... Bir gün, Kabe haremde yatmış, uyumakta... Uyanınca kendisini öyle değişmiş buldu ki, hayretinden dondu. Gözleri sürmelenmiş, yüzüne bambaşka bir güzellik sinmiş, her çizgisinde aya bir mâna yüz göstermiş... Yoksa uykuda, üzerinden geçerr esrarlı bir el mi var?

Doğru babasına koştu ve eteğine yapıştı:

— Çâreme bak; bu halden anlayan birine götür beni!

Babası onu Kureyş kâhinlerine götürdü. Kâhinler kendi anlayışlarına göre dediler ki:

!— Gökler Tanrısı bu oğlanın evlendirilmesini istiyor. Hemen ona bir kız bulun!

Abdülmuttalib'i evlendirdiler. Bir müddet sonra zevcesi öldü ve ikinci defa evlendi.

Abdülmuttalib'in vücudundan anlatılmaz bir rayiha»

30

mestedici bir misk kokusu tütüyordu. Alnında da, gündüz içinde ayrı bir gündüz; gündüzü karartan ve yalnız kendt gündüzünü ışılatan bir ışık... Nur... O Nur...
Mekke çevresinde ne zaman kıtlık olsa, çocuk Abdülmuttalib'i kolundan yakalarlar, dağlara ve sivri tepelere çıkarırlar ve onun yüzü suyu hürmetine Allah'tan yağmur isterlerdi ve hemen yağmur başlardı.

Abdülmuttalib yi Müthiş bir rüya:

Arkasından f göklere, birinin batı tarafında nihayet bir a< sonra dal da yaprağın üz cin gövdesi kıntılarına ası,

Ulvî rüyayı Senin so

minde ve uykuda...

.şkırmış.. Birinin ucu

yönde, öbürününki de

jmete dağılan zincirler

.aş dolaş düğümliyor,

jrak yaprak açılıyor... Her

,nmuş bir Nur... Ve... Ağa-

ıklarına, bütün girinti ve çı-

nşerî bir İnsanlık...

,ar:

öyle biri gelecek ki, bütün yer

ve gök halkı O'nu ı ılığın kurtarıcısı bilecek...

Abdülmuttalib'in son defa evlendiği Fatıma'dan Abdullah dünyaya geliyor.

Abdullah; sahibine teslim edilmek üzere mukaddes emaneti taşıyanların sonuncusu ve doğrudan doğruya teslim edicisi...

ABDULLAH

Abdülmuttalib bir rüya daha görmüştü.

Ona bir yer göstermişler ve demişlerdi ki:

— İşte Zemzem Kuyusu'nun yeri!

Vaktiyle düşman istilâsı önünde Mekke'den kaçan bir topluluğun fesatçı reisi, Kabe'nin bütün hazinelerini Zemzem Kuyusu'na atmış, kuyunun üstünü de toprakla

bir edip belirsiz hale getirmişti. O zamandanberi Zemzem, belirsiz bir malûm...

Abdülmuttalib, gördüğü rüya üzerine Zemzem'i açıp meydana çıkarmak istedi. Lâkin Kureyş uluları bir takım bâtil inanışlar yüzünden buna engel oldular ve Abdülmuttalib'i incittiler.

Artık Zemzem'i meydana çıkarmak Abdülmuttalib için bir gaye... Amma idealleşen her gaye gibi yardımcısız ve düşmanlarla çevrili... Abdülmuttalib'in ilk zevcesinden oğlu Haris tek

destekleyicisi...

Gitgide Zemzem'i açmak dâvası Abdülmuttalib için öyle bir çile oldu W. Allah'a ahdedti:

— Yârabbi; bana mübarek kuyuyu meydana çıkarmak nasibini ver. Bu işe yardım etmeleri için de on oğul ihsan et. Muvaffak olursam oğullarımdan birini sana kurban edeyim. Nezrediyorum

Allahım!

Abdülmuttaüb'in birisi Abdullah, on erkek çocuğu dünyaya geldi. Ondan da fazla...

Mübarek kuyu, rüyadaki işaretle bulundu, açıldı, temizlendi ve Kureyş asillerinin, İsmail Peygamber oğullarının hayran gözleri önünde merkezileştirildi.

Kuyunun içinden çıkan eski kılıçlar, zırhlar ve altından geyik heykelleri...

Abdülmuttalib'in şöhrat ve şerefi gökleri tuttu.

Zemzem, ötedenberi mübarek Kabe'nin mübarek unsurlarından biri ve hacıların uğrağı...

Bir gün rüyada bir ses:

— Yâ Abdülmuttalib! Muradına erdin... Nezirini yerine getir!

Abdülmuttalib korku ile uyanıp bir koç kesti. Yine rüyada bir ses:

— Kurban daha büyük olmalı... Bir sığır kesti.

Daima rüyada ses:

— Daha büyük olmalı... Bir deve kesti.

32

— Ondan da büyük olmalı...

Abdülmuttalib rüyada haşyetle sordu:

— Daha büyüğü nedir?

— Oğullarından biri!

Abdülmuttalib, oğullarını topladı ve «hal ve keyfiyet şöyle, böyle» diye anlattı.

— Biz, dediler; sana bağlıyız! Aramızdan dilediğini seç ve kurban et!

Abdülmuttalib'in emriyle her çocuk, İsmi bir ok üzerine yazıp babasına verdi. Baba bu okla kur'a attı ve isim düştü:

Abdullah...

Baba, eline bir bıçak alıp Abdullah'ın bileğinden ki rar kavramaz, araya'giren Kureyş büyükleri:

— Olmaz, olmaz, dediler; evlât kurban etmek gibi bir âdete aramızda yol açılmaz! Başka çare düşünelim!

Hayber taraflarında, gaibden haber verdiği sanılan bir yahudi karısına başvurdular:

— Derdimize çare bul!

Âcûze, kazma dişlerini gösteren bir sırtışıla sordu:

— Sizde bir insanın diyeti nedir?

— On deve...

— Gidin, on deve hazırlayın; on deve ile Abdullah arasında kur'a çekin kur'a develere düşerse ne âlâ düşmezse on deve daha ekleyin ve yine kur'a çekin. Kur'a develere düşünceye kadar her defa onar onar develeri fazlalaştırm! Kur'a develere düştü mü, Rabbimiz razı oldu demektir. Develeri hep birden kurban edersiniz ve çocuk kurtulmuş olur.

Koştular ve yahudi karısının dediğini yaptılar. Develer doksana çıktığı halde kur'alar hep Abdullah'a düştü. Develer yüz olunca onlara... Abdullah kurtulmuştu. Hemen yüz deveyi birden kurban edip öylece bıraktılar. fn-san, yırtıcı hayvan, kuş; develerin üstüne üşüşen üşüşene...

33

Bu yüzden de Abdullah'a (boğazlanmış — zebih) yahut (kurbanlık) lâkabını taktılar.

Nitekim ileride, Allah'ın Sevgilisi'ne. biri Hazret-i İsmail'e, öbürü babası Abdullah'a kinaye olarak (İbnüz Zebihey - iki kurbanlığın oğlu) denilecektir.

Abdullah, güzellerin güzeli...

Yüz deve kurban edilmiş, ismi her tarafa yayılmış» babasıyla Mekke'ye dönüyor.

Bir aralık Abdullah babasından ayrıldı ve Kabe civarında Benî Esed kabilesinin yolundan geçmeye başladı.

Yolunda genç bir kadın... Kadın hafifçe bir duvara yaslanmış, derin derin gözlerini süzmüş, vecd içinde Abdullah'a bakıyor.

Abdullah kadının tam önünde...

Kadın fısıldadı:

— Hişt, delikanlı, bir lâhza dur! Abdullah durdu.

— Bugün yüz deve kurban ettiniz. İster misin, o develeri ben sana vereyim.

— Ne olacak?

— Benimle kai!

— Hayır, dedi Abdullah; harama el süremem.

Ve Benî Esed güzelinin mahzun bakışları önünde başını alıp uzaklaştı.

Abdullah, Benî Zühre kolundan, soylulukta en üstün, Abd-i Menaf oğlu Vehib'in kızı Âmine ile evlendi.

Âmine, Kâinatın Efendisi'ne gebe...

Abdullah sokakta, kurban dönüşü yoluna çıkan Benî Esed güzeline yine rastlıyor. Bu defa kadın, hissiz ve donuk...

Abdullah soruyor:

— Ne oldu; halin değişmiş?.

— O gün alnında esrarlı bir nur vardı. Kendimden geçtim. Arsk o nuru sende göremiyorum.

34

Gerçekten, Nur, yeryüzünde annelerin en büyüğü Âmine Hatun'a geçmiştir.

•

Anne iki aylık gebe iken. Abdullah, ticaret vesilesiyle gittiği Medine'de hastalanıp öldü.

İbn-iAbbas:

«Abdullah ölünce, melekler Allah'a dedi ki:

— Yâ Rab, Resulün öksüz kaldı. Hitap:

— O'nun koruyucusu ve yardımcısı benim.»

NESEBİ KOLUNUN DİNİ

Esseyid Abdülhakim (Arvâsî):

«—Allah Resulünün, babadan oğula aslî neseb hattı, baştanbaşa tevhit dinine bağJı insanlardan ibaret. Kâinatın Efendisi, amca ve amca kolları halinde sağa sola dağılışlar müstesna, aslî neseb hattı üzerinde, şirk ve küfre bulanmış, puta tapmış ve inanmış, tek fertten bile münezzehtir. Aslî neseb hattı üzerindeki herkes, İbrahim Peygamber'in dininde ve vahdaniyete bağlı kimseler...»
O ân, dünya öyle bir âlemdir ki, yerle gök, bütün kadrosıyla, büyük kurtarıcıyı bekler gibidir.

_ 4 _

O An

ZAMAN

Zaman bir dairedir; ne başını bulmak mümkün, ne sonunu.. Hangi noktayı başlangıç sayalım ki, o noktadan karış karış giderek hâdiseleri oluş sırasına koyabi-

35

îeiim? Her birinin birbirinden ayrı nereye dayandığı belli olmadan, sadece birbirine dayandığı malûm birkaç kibrit Çöpünün kurduğu zafî nisbet ölçüsüyle zaman, rastgele herhangi bir yerinden tuttuğumuz ve ona göre, geri, yahut ileri hareket etmekten ve aptal aptal sayı saymaktan başka çare bulamadığımız en girift vakıa... Bu ölçüye vurulunca zaman, onu Nuh Tufanı kadar sert çizgilerle belirten büyük hâdiselere karşılık, sonsuz çöllerde sahibi meçhul bir ayak izi kadar küçük ve mahrem oluşlardan da kıymet alabilir.

• "

Hele. sıra kemiyet sırası ve bu sıranın şerefi diye bir kıyasa, bu esrar dairesi üstünde hiç yer vermeyelim.

Şöyle demez miyiz:

— Teneke mahallesini geçer geçmez karşımıza Sü-leymaniye camii çıkar.

İnsanoğlu sezer ki, böyle bir tarifte, Süleymaniye camiini Teneke mahallesinâ tâbi kılıcı bir derece hükmü yoktur. Zahirî ve darmadağınık kemiyetlerin kadrosunda, hiçbir fert, şunun veya bunun altında veya üstünde oturduğuna göre bir şeref sıkıntısı çekmiyor.

Eğer hakikatte böyle bir kanun olsaydı, âlemde esasen zaman diye bir hâdis olmaz ve hiç kimse Allah'ın Sevgilisi'nden evvel ve sonra gelemezdi.

Zaman, zaman, zaman; ve onun kakılı olduğu mekân... Ne çile! İlâhî asrın en yakıcı tecelli zemini...

Zaman ve mekân içinde resuller geldi. Mukaddes resûük bayrağını birSirine teslim ederek gittiler.

Gaye, bayrağın bütün zaman ve mekâna hâkim, Allah Sevgi-lisi'ne varmasıydı. Teslim edici son Resul eli, babasız Hak* Peygamber Hazret-i İsa oldu. Onun doğum yılı farzedilen seneye «1» dediler. O tarihten beş yüz küsur yi! geçti. Milâdî Altıncı Asrın son yarısı...

İşte böyle ifade edersek, her birinin eksigi ve fazlası, gerisi ve rte/isi olan adet sıkıntısından ve kemiyet utancından kurtulmuş oluruz.

36

36

Bize beş kıt'a olarak gösterilen dünyayı yine bu kıt'alar içinde ve bir şimşek aydınlığında gözden geçirelim:

Amerika ve Avustralya parçalarında Milâttan sonraki Altıncı Asırda hiçbir şey görünmüyor. Sımsiyah... Oralarda yalnız cemat, nebat, hayvan hayatı... Bir de hayvanlardan farksız insanlar.. Bütün kaynaşma, Asya, Avrupa ve biraz da Afrika'da... Asya'nın şarkından başlayan, cenubunu takip eden ve Çin, Hint, İran'ı geçerek Suriye'ye doğru uzanan yo! üzerinde en keskin mâna renkleri ve oluş çizgileriyle bütün bir insanlık... Şark ve garp bölümleri, İkisi de Akdeniz'e doğru akıyor. Şu Akdeniz, ne esrarlı çerçeve!.. Yoksa dünya evinin cümle kapısı önündeki havuz mu o?.. Herkes ve her şey onun etrafında, yahut etrafının etrafında..

Mısır... Ehramlar öyie kurşun kalem uçları ki, zaman onları, en ince zımpara kâğıdı ile,*havsalanın alamiyaca-ği kemiyet hududunda bile olsa, mutlaka yontup bitirecektir. Onların altında yatan ve ölümsüzlüğünü mezannın sipsivri kemiyet ve mukavemetinden bekliyen Firavunlar... Ölüm için ölümü yaşayan devrik putlar... Ve esen rüzgâr...

Bu esen rüzgârı kokla bakalım; acaba içinde bir zamanlar Musa Peygamberin üflediği tevhid nefhasından bir ıtır bulabilecek misin?

Hiç..

Şu ulu belde, İskenderiye... Milâdın ilk yıllarında, şarkla garbın birbirine karıştığı çukur... Cihan ticaretinin hilokâr dümencisi yahudi, bütün marifetlerini burada gösterdi. Her şeyi melezeleştirme, soysuzlaştırma ve çığırından çıkarma tezgâhı...

«İskenderiye Mektebi» isimii Neo-Piâtonizma felsefesini burada yuğurduîar. Eflâtun'un saf idealizmasını bu-

37

rada yahudi mistiğine daldırdılar, her şeyi lâfta vecde bağladılar, fakat vecdin neye bağlanacağını ve nasıl olacağını acık bıraktılar. Asırlar sonra «Tayyare uçurtmadan çıktı» derecesinde, muazzam İslâm tasavvufunun işte bu felsefeden devşirilme olduğunu iddia ettiler.

Neo-Piâtonizma. kıpırdamaz gövdesine kanat takmayı düşünen bir su aygırı, tasavvuf da, kanatlarını halikından almış Arşa seyreden bir Hûmâ Kuşu... Benzeyebilirler mi?

Ölü İskenderiye, Milâdi Altıncı Asırda her yer gibi, bütün yanlış toplamların pası ve küfü altında, kible istikametinden gelecek Büyük Dâğrultucu'yu bekliyor.

•

Bir tarafta Yunan, öbür tarafta Roma, ufuklara görmeden bakan heykellerinin taş gözlerinde yuva kurmuş, hiçlikle maziye ait sahte muvazene ve saffetlerinin şimdi yerlerinde yeller estiğinden bahsediyor.

O anda Roma'da (Forum) un mermer sütunlarına işeyen barbar köpeğinden, Atina'da (Partenan) un önünde geviş getiren uyuz keçiye kadar şahittirler ki, bütün yalancı eserlerini karartıp buraları tarumar etmiş İsa dini, yahudi elinde aslîyetini kaybettikten sonra, tam bir kifayetsizlik belirtmektedir:

— Neredesin, ey her şeyi düzeltecek ve her vahidi yerine koyacak mukaddes el?..

e

Sağır ve içine kapanık duvarların ezici ve nefes tı-kayıcı baskısı altında ufukları çökerten Bizans... Eski Roma, Yunanistan ve bozulmuş Hıristiyanlık artığının yenmez ve yutulmaz bulamacı... Asya ile Avrupa'nın kilit noktasında, insanlığın şahdamarı ve umumî iflâs manzarasının panayır yeri... Din içi ve din dışı bütün eğriliklerin Cümbüşü orada...

Başımızı Asya'ya çevirelim:

İlk bakışta Mezopotamya... Kolkol insanlık cereyanlarının, zamanında, anaför bölgesi...

Ne Bâbil kalmış, ne Asma Bahçeleri, ne de göklerin tavanını bulmak için yükselttikleri ve tepesinden Nem-rud'un fezaya ok attığı kule...

Büyük tevhid müjdecisi İbrahim Peygamber burada yetişti, küfürle burada çarpıştı; harlı ateşten gül bahçesine indi ve nasipsizleri arkasında bırakarak buradan çıkıp gitti.

Ve yine burası, iranlılar ve Bizanslılar arasında henüz asîf hidayete ermemiş olan doğu ile erdiği ve doğudan dev-şirdiği hidayeti delâlete çevirmiş olan batının, temelsiz ve hakikatsiz çarpışmalarına yol verici köprübaşı...

•

Filistin yollarına gecelim, Filistin yollarına...

Mezopotamya'dan Suriye ve Filistin, oradan da Mısır ve Hicaz istikametinde uzanan yollar... Bu yolların düğüm noktası Filistin...

Filistin; yataklık ettiği kavim isminin mânâsı «Gezici insan» demek... Bu yolların gurbetli ruhunu belirtmek bakımından ne harikulade isim... Gerçek; bu yollardan bütün insanlık, çilekeş insanlık, akıp geçti. Bu yollar, İsrâ-iloğullan'nın ayak izleri ile açılmıştır. Üzerlerinde tevhid bayraklarının en şanlıları yürüyen bu yollarda, artık ne bir haber, ne bir iz, ne bir şafak! Sadece unutkanlık, bezginlik, karanlık... Ve bambaşka bir hiyanet dölü... Yahudilik...

Devir devir, hidayetle dalâletin, bir aşağı bir yukarı kol gezdiği bu yollarda, şimdi Bizans armaları dönemeçlere hâkim...

Bu yollar, bir zaman, insanoğlunun ruh ibresini çekici bir muhit kutbu etrafında kıvrılıyordu.

Şimdi, mukaddes emaneti aslî sahibine taşıyanların ayak izlerini silmiş.

39

hiçlik kasırgası altında, bomboş, başını taştan taşla vurarak dövünüyor, çırpınıyor, aranıyor.

•

İşte İran! Ustûre, efsane, hayâl ve çok hususî bir ruh haletinin diyarı... Saffete erildikten sonra bile ona bu mizacından gölgeler aksettirecektir.

Hidayetten sonra İran bazı müsbet dehâları ile yeni rûh nasibi üzerinde en mahrem mıntıklara kadar ulaşacakken, menfî dehâlarıyla de en san'atlı tahrifçiliği yapacak ve bir yanda Bizans, bir yanda kendisi, şarkın aslî rengini boyuna karartacaktır.

Zerdüşt'ün putlarına ve ateşe tapıyor. İşte bin yıldır, her ân üstüne odun atıla atıla yanan ateş!..

Birdenbire, dili tutulmuş bir insan gibi sönmesine bir saniye kaldı!.

Bin iki yüz deri parçasına yazılmış, yirmi bir fasılı «Zendavesta» sı da pek az sonra yedi iklim dört bucak yazılmaya memur ebediyet fâtiplerinin elleri ile paramparça edilecektir.

önünde secde ettikleri mağrur ve tembel kisrâ, kum saatinin boşalmak üzere olduğunu bilmiyor!

Put fikrini, incelte incelte vücutsuz bir dua tasvirine kadar vardırıran, bu defa duayı putlaştıran ve yine mücer-red ve münezzeh İlâhî Zâtı bulamayan Brahma dininin ülkesi Hindistan... Bir yanda da Buda...

Fâni varlığın (hiç) cephesini görüp (hep) e atiaya-mamak ve (Nirvana) isimli yokluk ideali peşinde ebedî karanlığın tüneline silinmek dâvası...

Bir diyar ki, iki büklüm, çeneleri dizlerinde, iskeletlerinin üstün© deri yaldızı çekilmiş ve «El sürülmez» diye yaftalanmış insanlar, çöp yığını halinde dalga dalga... Madde nakışlarından korkunç cehennem tasvirleri ve azab remzleri, bu insanları yutmak için ağızların! açmış... Sakyalî Münzevî, padişah oğlu Buda'yı yetiştiren bu tıstı-

40

rap diyarı, beklemenin de verâsında... Hiç, hiç, hiç... Hiç ol kurtul!.. O kadar muhtaç ve o kadar mustarip...

•

Çin ve Konfüçyüs... Maddeye ezeli bir kıdem biçtikten sonra, insanı bu maddeden yaratmış, bir de lüzumsuz Tanrı hayal edici çarpık anlayış...

Fon, eşya ve şekiller üzerinde gayet ince nakışların dünyası...

İki bin kilometrelik şeddin gerisine çekilmiş ve ipek yastıklar üzerine çömelmiş, içine doğru kapanık, sonsuz bir atalet ve hareketsizlik ruhu... Bu ruhun etrafında, fil dışından oyma, put, put, put... Ve hudutsuz incelikler içinde nihaî varıştan mahrum bir felsefe...

Önünde:

— On bin senelik efendimiz!

Diye eğildikleri Çin asili, nasipsiz bir inceliğin fâsid daire üzerinde gide gide hiçbir şey bulamadığını heykel-leştiriyor. Buda, «hiç» e götüren, (Konfüçyüs) ise güttüğü «hiç» olan...

San, siyah, siyah, sarı, bazan da yeşilimtrak steplerde bir akış... Burası birkaç mankafa puttan başka hiçbir ruh tasası çekmiyen, beş hasse plânında yaşıyan ve mabudunu bu plânda anlayan, atların cidago kemiklerine mıhlı, önlerine ne çıkarsa yakıp yıkıcı çığ adamların vatani... Turan...

Bu madde adamlar bir gün en büyük mânaya kavuşacağından, Allah'ın Birliğine ve Resulünün doğruluğuna inanır inanmaz atlarından inip büyük kubbeler altında toplanacağından, siteler ve imparatorluklar kuracağından, «Allah» kelimesini bayraklaştıracağından ve İslâm'ın kılıcını ışılatacağından o anda nasıl haber sahibi olabilir?

İslâm onların taştan madenini, bir üfleyişte elmasa çevirecektir.

Milâttan sonraki Altıncı Asırda dünya, beşerî sıkıntı,

41

dacret ve hafakan demlerinin en dipsizini yaşatmakta... Gökler iki şak olmalı ve içinden ezgin ve ölgün insanlığın tepesine yepyeni bir ferahlık yağmuru inmelidir. Rahmet, rahmet, Allah'ım, rahmet!..

O ân bu kadar nazik ve nezaket bu kadar büyük olunca mutlaka bir inkılâba, inkılâpların inkılâbına alâmet..

Milâttan sonraki Altıncı Asırda manzara, insanlığın, bir dairenin tam devri halinde bütün bir hayat yaşayıp tekrar sıfıra döndüğüne ve önünde korkunç bir hiçten başka bir şey kalmadığına işaret...

Şimdi bütün kadrosiyle, bütün .kâinat, mutlak haberlerini alıp kaybettiği mukaddes anelerini, göğe bakarken kaideleri üzerinde çarpılan»eserlerini, her şeyini, her şeyini, yepyeni bir yekûn çizgisi altında toplayacak bir yenileyiciye, yenileyiciler yenileyicisine muhtaç.

O ân, dünya bu dünya işte!

Sadece bekleyen, sıkılan, daralan, boğulan dünya... Bir yanıfta bitirilmiş eski doğruların ve eskitilmiş yanlışların baştanbaşa yanlış dünyası...

Doğrunun gelmesi ve Nurun inmesi için bu dünyanın şartlarından daha uygun ne olabilir?

O, gelecek, bütün eskileri yenileyecek, mutlak yeniyi getirecek ve diyecektir:

— İşte solmayan renk, geçmiyen ân, silinmiyen yazı, yanılmayan ölçü!..

O ÇERÇEVE

Arap îlleri

Nurun yere indiği çerçeve... Ne derin, korkunç, arzın dibine çekici bir sükût içinde...

42

Çöl, uçsuz bucaksız kum denizi, berrak ve yıldızlı semâ, hurma ağacı şeklinde tek tük yeşillikler, zamanın lahengini adım adım sayan deve...

Ve sonra... Sonra, hayalin en parlak mekânını, evleri billurdan ve sokakları fil dişinden sitesini sanki sönük bulup çöle kaçmış, gökten düşme bir lisan.. Üzerinde insan emeği yok gibi bir şey.....

En ulvî giriftlerin ve en

derin mücerretlerin dili...

Eski Yunan'a nereden fıskırdığı meçhul bir mucize diye bakan Avrupalı, asıl bu hârikalar lisanına, çöl plâ-nındaki tecelliye dikkat etsin...

Arapça; sayıların yettiği kadar kollara ayrılmış ve bütün "boşluğu doldurmuş, namütenahi ince bit lisan ve idrâk anatomisi... Onu hangi melek İlâhî bir hediye olarak göklerden bıraktı ve insan oğlu nasıl buldu?

İşte İlâhî muciz,e ve Kâinat'ın ETendisi'ni bekliyen ve karşılayan manevî zemin... O çerçevenin; kum zerrelere ördüğü bir yatak çarşafı gibi dümdüz satıhlaşan o çerçevenin üstünde tüten ve her şeyi içine alan erişilmez nimet... >

Bu lisan elinde oldukça, çöl adamı diye bir şey yoktur; ancak İlâhî sır icabı, çöllerde saklı kaimiş, bu yüzden belki de çürümekten kurtulmuş, ayrı bir insanlık vardır. Öbür çöllerde yaşayan insanlara veya yaşamışlara baksana! Dilleri, yalnız kaba eşyaya ve hareketlere ait teker heceli hırıltılardan ibaret... Bu çöl, akıl ve hesap dışı, hususî bir nasibin yuvası...

©

Arap ismi, «fesâhatlı lisona sahip ve hâkim» mânâsına bir kelimededen geliyormuş... Araplar da bu ismi yıldız kendi haklarında kullanırlar, onu kavmiyetlerinin farikası sayarlar ve başka bütün milletlere (Acem) derlermiş...

Acem, İranlı değil, Araptan gayri herkes ve her millet...

43

Üç kola ayrılıyorlar Araplar:

1 — Bâide Arapları... En eSki ve İslâmiyetten evvel nesilleri tükenen Araplar...

2 — Âribe Arapları... inkıraza uğrayan eski Arapların yerini tutmuş Kahtâniler...

3 — Mustârebe Arapları.. Araplaşma yolu ile Arap kadrosuna giren Arabi, Arap. Arapçayı da Arapça eden İsmail Peygamber evlâdı...

Bütün kıymet, Arapların en mes'ut kıvamını belirten üçüncü sınıfta...

Bir de, İslâmiyetten sonra o ruhu ve Arapçayı benimseyerek Arapiaşmış (Müstâc4me Arapları) sınıfı var ki. bunların kökte Araplrkla alâkaları yok... Irak, Suriye, Mısır ve Şimalî Afrika Arapları gibi...

•

İsmail Peygamber, gördük ki, Cürhüm kabilesinin içine girdi, orada büyüüp yetişti ve Arap illerine hakiki cevherini getirdi. Bir iki bin yıl içinde İsmail Peygamber ev-lâdu kabile kabile ve şube şube genişlediler. Başlıca merkezi, Asiller çevresi Kureyş...

MEKKE VE KABE

Mekke Kabe'nin -etrafında bir fanus Kabe, Mekkenin içinde bir nur... Mekke bir şehir, Kabe bir sır...

Kur'ân'da Mekke'nin ismi Bekke..

Davud Peygambere ait Zebur'un 86 ncı mezmurunda şu kayıt var:

«Senin evine giden yollara gönül bağlamış adam Bekke vadisinden geçerken...»

Sonradan Yahudiler, Mekke ve Kabe'yi, semavî kitaplarda azizleştiren bu kelimeyi, Mekke şehriyle alâkasız, mücerret gözyaşı mânâsına gelen bir mefhum diye tevile kalkışacaklardır. Hattâ (Bekke) kelimesi muharref kitapta mezmurlardan da çıkarılacak, yerinde sadece «Göz yaşı

44

vadisi» diye mücerret bir delâlet bırakılacak, fakat «Kitab-ı Mukaddes»lerinin bâzı tercemelerinde (Bekke)'yine görünecektir.

Hangi iz, yok edilebilmiş ki?

.' *'

•

Eğer Bekke, gerçekten gözyaşı demekse daha ne isteriz? Bundan güzel ne olabilir? Buyurun, rahmet isteyen bütün insanlık, göz yaşı vadisinden geçsin!

Şu muhakkak ve Kur'an ile sabit ki; Mekke'nin asıl ismi Bekke...

Muharref Kitabın «Ahd-i Kadîm» faslında, Davut Pey-gamber'in Zebur'una ait mezmurun tercemesi kendi kalemleriyle ve aynıyle şudur:

«Ne mübarektir senin evinin sekencesi ki, daima sana hamdederler. Ne mübarektir o insan kî, kuvveti sendedir. Beytine giden yollara gönül veren adam (Bekke) Göz yaşı vadisinden geçerken anı bîkarar eder.»

•

Kabe, evvelâ istikametten münezzeh olan Allah'a döneceklere mahsus, yeryüzünde bir nokta. Evet; bir madde noktası üzerinde madde ötesi mânâların en azametlisini görmek isteyen, Kabe'ye dönsün..

Kabe her mekândan münezzeh ve mücerret Yara-dan'm, tenzihî sıfatı bozulmaksızın, maddeye aksetmiş en üstün tecelli remzi..

Ve bu remz, madde ifadesiyle, zaten tavla zarı gibi bir mik'âb mânâsına gelen Arapçadaki medlûüne eş olarak, hacım mefhumunun, sekiz köşe ve altı satır ve inti-zamî bir hendese şekii içinde billûlaşmasından ibaret...

Bu esrar noktasının hakikati ise namütenahi derin...

Bu nokta Sahabî'lerden sonra Ümmetin en üstün ferdi olan İmam-ı Rabbanî Hazretlerine, İkinci Bin Yıllık devrenin yenileyicisi sıfatını taşıyan Velîler Velîsine göre bir surettir; bir hakikatin sureti..

Bir suret ki, insan, melek ve cin, bütün mükellef mahlûkların suretleri için secde noktası... Ve yine o büyük zâtın beyaniyle, bütün mah-

45

lûk suretlerinin gizli hakikatleri de, Kabe'nin hakikatinde ayrıca secde noktasına ermekte... Yâni suretler Kabe'nin suretinde secdeyi bulurken hakikatleri de onun hakikatinde secdeye eriyor.

• İmam-ı Rabbanî:

«— Kabe'nin hakikati, tereddütsüz, bütün hakikatlerin üstüdür. Ona bağlı kemâller de, başka hakikatlere bağlı kemâllerin üstü...»

•:|•||

Nihayet İmam-ı Rabbanî Hazretleri; Kabe'nin hakikatini, hiçbir kavrayışın uzanamıyacağı şu muazzam tariflerle çerçevesiyorlar.

«— Sanki Kabe'nin hakikati kevnî (yaratılmış ve oldurulmuş) hakikatlerle, İlâhî hakikatler arasında berzah (geçit)...»

Mü'mine Mîraç olan namaz, onun ayakları yere basarken bu dünyadan ötelere geçişini temsili eder. Namazda ötelere mânâ ve havasından bu dünyada alınan bir rayiha var.

İşte İmam-ı Rabbanî:

«— Bu devletin ele geçmesi için, biricik ölçü, namazda. İlâhî hakikatlerin zuhuruna vatan olan Kabe'ye yönelmektir. Kabe o çözülmüş esrar tecellisine mihraktır ki, bu dünyada, dış suretiyle dünyadır; fakat hakikatte ötelere bir ifade... İşte namaz, Kabe'nin vasıta oluşuyla bu mertebeyi temsil etmiş; ve Kabe, hem sureti, hem de hakikati bakımından dünya ile ahreti toplamıştır.»

Kimse Kabe'nin hakikatine, kelâm ve kıyas âleminde, söz ve fikir, Nebîler Nebîsinin büyük bağlı Velîler Velîsi İmam-ı Rabbanî derecesinde nüfuz edemezdi. Kabe öyle bir hakikat ki, kaskatı madde şeklinde, esîri ve lâtif mânâların en yakıcısı... En sert bir müşahhas, en ulvî mücerret ve en üstün münezzehe, kıldan ince bir

46

köprüyle yol buluyor. Bunun içindir ki ismi (Beytullah) Allah'ın Evi...

Ayrıca, Allah mekândan münezzehtir demeğe lüzum var mı? «Neyi o zannedersen, zannettiğin o şey, ona hicap (perde) olur» düsturu mutlaklıdır.

•

Kabe bu sırrını Âdem Peygamberden beri muhafaza ediyor. Âdem Peygamberden başlıyor. İlk büyük ve sara-hatli inşası İbrahim Peygambere düşüyor, bütün mânâları ile izhar ve tesbiti de, her şey gibi, Kible tâyin edildiği günden beri Kâinat'ın Efendisi'ne kalıyor.

•

O güne kadar, gittikçe mânâsı kalplerden silinen, unutulmuş, putlarla doldurulan Kabe, Mekke ve etrafındaki-lerin, müphem bir sezişle, gözlerinde yine daima aziz ve muhteremdir. Fakat vahdânî mihrakını kaybetmiş bir ihtiram... Hatta Arap, mutlak mücerret ve münezzehe Zâtın aleminde olan «Allah» kelimesini de biliyor amma Yaradan'a, köşebaşlarını putların tuttuğu bir yoldan gidilebileceğini sanıyor. Putları vasıta kabul ediyor.

En büyük «doğru» bile o kadar büyük bir yanlışta batırılmıştır ki, tekrar doğrultulması için, ancak O'nun gelmesi lâzımdır.

•

Her sene yüz binlerce müslüman aktığı ve her müs-lümana ömründe bir kere, dere tepe düz. haccı farz olan Kabe'nin hakikatine son bir nazar:

Hendesenin nokta mefhumundaki hudutsuz mücerredini düşünerek gerçek nokta diye Kabe'yi hayal edelim ve bütün noktaları ondan sıçramış ve sönmüş birer kıvılcım farzedelim. Allah, kendi nuruna karşı bir esrar adesesini tutmakta; ve bu adesenin, bütün ışıkları bir yerde toplayan mihrak noktası,

yeryüzü perdesinde Kâbeye düşmektedir. İşte sadece esrar idrâkiyle sezilebilecek ve yüzüne nazar ederken insan ruhunu ne nisbette şahlandırdığı duyulabilecek olan Kabe'nin sır heybeti...

47

Âyet meali:

«— Biz, İbrahim'e, Mükerrerem Ev'in yerini göstermiştik. Demıştik ki, bana hiçbir şerik koşma; evimi tavaf edenler için, Mekke'de kalanlar için, rükû ve sücûd edenler için temizle... İnsanları hacoa çağır; ister yaya olarak, ister develere binerek gelsinler!»

Tek nokta içinde, tek nokta istikâmetinde kâinatı îoplıyacak olan Nur, Mekke dairesinde pırıldamakta...

Mekke'de Manzara

ŞEHRİN KALBİ

Rahmânî esrarın tecelli merkezine doğru semâdan çekilen okun hedefi Kabe; yeryüzü hakikatleriyle İlâhî hakikatler arasında geçit noktası Kabe, o ürpertici mik'âp, altı satırlı ve sekiz köşeli muazzam remz âbidesi, göz plânında da şehrin kalbidir.

Kabe ve Zemzem Kuyusu etrafında halkalanıp arka arkaya sıralanan çatılılarıyla şehir; dış dış, tırl tırl iniş çıkışlı sıra dağların ve tepelerin bir gediğinde.. Sanki bu tepeler de Kabe'ye doğru koşuşmuş ve onunla beraber Mekke'yi kuşatmış, hisar içine almıştır.

Mekke'nin göbeği, (Batn-ı Mekke) isimli bir çukurlukta... Bir ismi de (El' Bathâ)... Kabe bu çukurluğun, dibinde ve bir meydancıkta... Meydancığa birçok dar sokak açılıyor. Bunlara «Haremın kapıları» diyorlar.

Kureyş, işte ağzılan Kabe'ye açılan bu sokaklarda..

Hemen daima su kıtlığı... Kavurucu rüzgâr... Yağmur yağınca da, tepelerde toplanıp şehre doğru boşanan

ve Kabe çukurluğunu dolduran sular... Sarı ve kahverengi kocaman yılanlar hâlinde azgın seller...

SENATO

Bir de (Dâr-ül-Nedve) isimli bir damaltına mâlikler... Bu, şehrin yüksek meclisi, senatosu gibi bir şey... Ku-reyş'in büyükleri, ancak fevkalâde hâllerde burada toplanırlar. Meşveret ederler. Dâvaları neyse görüşürler, çekişirler, düşüncede yarışır ve sonunda muzaffer fikrin bayrağı altına girerler. Kabe avlısında toplandıkları, şeref ve mevkillerine göre yer aldıkları ve en fasahatli Arapçayla havada mânâ helezonları dalgalandırdıkları da oluyor.

İŞLERİ

İki işleri var:'

Ticaret, fasahat...

İki yol:

Para kazanmayla mânâ kazanma yolu...

Hemen hepsi tacir... Ziraatle uğraşanlara hor gözle bakıyorlar.

Nasıl ki, küfür kuduzu Ebu Cehl, Bedr gazasında ölürken, canını bir çiftçinin almış olmasından tıjuyduğu küçüklüğü dile getirecek; ve küfrünün karanlığı içinde sönmüş aristokrat ruhundan bir kıvılcım gösterecektir. Bu, kendisine değil, Asiller Çevresi Kureyş'e ait hususî-yet...

Evet, hepsi tacir... Ebu Cehl'in annesi bile itriyat taciri...

Asya ile Afrika'nın kilit noktası; Babilonya ve Suriye'den Yemen yaylasına ve Hind Okyanusuyla Kızıl Denize giden yolların düğüm merkezi olmak yüzünden, ticaret yeri...

49

Mekke, «Günlük yolu» üzerinde... Günlük, şu bildiğimiz güzel kokulu nebat... Güzel koku unsurlarını Akdeniz kıyılarına aktaran yolların başlıca menzili, o...

Emtea alış verişiyle beraber doğrudan doğruya para ticareti de almış, yürümüş... Misil misil, kabara kabara giden faiz, korkunç murabahacılık ve her türlü tefe-cilîk...

Gökten kılıç gibi bütün insanlığın başına inen ve iktisadî çerçevede insan emeğinin hakkını getiren faiz haramından, fitrî duyguyla olsun, kimsenin koku aldığı yok...

Mekke'de geçen paralar, Bizans'ın altın dinariyle Sâ-sânî gümüş dirhemleri... Fakat sikkeler az... Ham altın, altın tozu ve gümüş külçeler daha revaçta. Ellerinde hassas teraziler, gözleri faltaşı gibi açık, (miskal) kadar ince hesaplarla bunları tartan tartana...

KERVAN

Dedik ki, hepsi tacir... En büyük iş de kervan tertipleme...

Kadınlar da bu işin içinde... Ebu Süfyan'ın karısı Hind'e kadar...

Kervan yola çıkar ve yoldan gelirken, meydan yerinde, kadınlı, erkekli, çocuklu bir kaynaşma... O günlerin borsa manzarası...

•

Kervan... Ne şiiir!.. En mücerret mefhumların katarına denk güzellikte...

Mânalar kavis kavis mi?

Develer de kavis kavis ve birbirinin peşinde... {

İki, üç bine kadar, birbiri arkasında deve...

•

Kervanların tertiplenmesi de Arabın fasahat tecrübesine ayrı bir vesile... (Nâdi) nida ediciler, çağırıcılar bu

50

vesileyle uzun hitabelere girişiyorlar. Medihler, tasvirler, teşvikler...

Arabın:'

«— Rüzgârın kızları..»

Dediği sür'at perileri..

Kervanların götürdüğü mallar, bildirdiğimiz gibi, güzel koku unsurları, bazı nebatlar, deri ve postlar, kuru üzüm ve altın ve gümüş külçeleri... Getirdikleri de, lü ve ipekli kumaşlar, silâhlar, hububat ve yağlar..

Mekke, ehemmiyetli bir transit ve ticaret merke: daima biriken, kabaran bir servet yatağı.

RUHÎ TABLO

Bu iktisadî faaliyetin mihrakında nasıl bir ruh?

Bir-zamanlar içinden geldiği büyük tevhit ve tenzih nefesinden kalma «Allah» kelimesini unutmamışken, ona ortak ve yol verici diye yüzlerce put türetmiş...

Misilsiz bir hayâl kabiliyeti içinde en semavî tecritten en süflî teşhise yuvarlanmış...

Deve, at, ok, kılıç gibi unsurların merkezinde ışıldayan şövalyelik duygusunu, kız çocuklarını diri diri gömecek kadar vahşi bir hissizliğe götürmüş...

Şarabın, zinanın, kumarın, falın delisi...

içine doğru indirdiği pisliğini, dışına doğru taşımış...

Kibirli, müstehzi, zâlim, hilekâr...

Böyleyken asîl...

Böyleyken derin bir şeref hissi içinde...

Böyleyken kahraman...

Hâsılı:

Hilkatten aldığı büyük istidat güneşini içinde k cim kadar küçültüp nefsanîyetini çölden buram bu tüten bir yangın haline getirmiş, fakat her şeye rağ" bu kıvılcımı tutabilmiş, büyük beldelerin sistemli fese rından uzak kalmış ve saffetini korumuş, elindeki !i

hârikasıyla her ân bulutların üstünde bir âleme namzet yaşam'Ş; bir eli gökte ve bir eli çölde, en girift tezatların ruhu...

PANAYIR

En girift tezatların ruhu, elindeki o kurtarıcı ve koruyucu kelâm hârikasını, baş döndürücü bir sirk marifeti halinde bir panayırda gösterir.

İsmi (Sûk-ü Ukâz).. Ukâz çarşısı...

Burada biçim biçim, elvan elvan insan...

Müthiş bir uğultu...

Her türlü alış veriş, köpürüş, fıkrıdayış...
Giyecek, yiyecek, türlü eşya alıp satanlar... Çeşitli marifet gösterenler...
Ve birden dipsiz sükût:

Şiir okunuyor.

Fikir boyunca derin gece, elle tutulacak kadar yakın ay, uzaklığın altın noktaları yıldızlar... Bu, gök...

Sonra yer; uçsuz bucaksız çöl, en yırtıcı çığlıklar kadar vahşi ve çıplak tepeler, cılk kayalıklar, kumda ceylânların ayak izleri ve çadırında şanlı süvariye kollayan humma dolu gözleriyle sevgili... Sarp, yalçın, sert, diken diken bir plâstika zeminine mıhlı, kelebek kanatlı bir hayâl, bütün bunlar arasında uçar, durur.

«Yedi Askı» bu yoldan geldi ve Kabe'ye asıldı.

FİL VAKASI

Nurun Mekke ve Kabe istikametinde dünyaya iniş hengâmesini hudutlandırın tarih başı...

Yemen kralı Ebrehe, manevî haşmeti altında ezildiği Kabe'yi yıkmak sevdasına düşüyor. Bütün Arap kabilelerini sel sel kendine çeken Kabe, Hristiyan Ebrehe'nin gözünde, dinî, siyasî, iktisadî, içtimaî binbir sebepten,

52

tahammül edilmez bir mekândır. Kendisinin Yemen'de yaptırdığı mutantan kilise, hiçbir cazibe merkezi teşkil edememiştir.

Harekete geçiyor. Nur'un dünyaya iniş yılı... Rivayete göre mübarek anne Âmine Hatun'un büyük tecelliye kavuşmasına elli gün var.

Ebrehe ordusu Mekke önünde görünüyor. Ordunun önünde bir kocaman fil... Kureyş'te telâş ve korku...

Abdülmuttalip:

— Korkmayın, diyor; Kabe'nin sahibi vardır, onu korur. Kimse onu yıkamaz!

Yemenli, ortalığı talan ediyor; başta Abdülmuttalib'in develeri, Kureyş'in hayvanlarını sürüp ordusuna katıyor.

Kureyşlilerle bir dağa sığınan Abdülmuttalib, alından alına geçen ve o anda Hazret-i Âmine'de karar kılmış bulunan Nurun bir tecellisine şahit oluyor ve haykırıyor:

— Haydi, dönün, Mekke'ye inelim! Zafer bizim!..

•

Yere çöküp kakılan ve Kabe istikâmetinde tek adım atmıyan fil... Deniz istikâmetinden gelen Ebabil kuşları ve gökten yağın mercimek tanesi büyüklüğünde taşlar... Birbirine giren, birbirini çiğneyen hayvanlar ve insanlar... Korkunç panik.. Ve biraz sonra her tarafı çürüyerek ölmek üzere sıvışan, yurduna kaçan Yemen kralı Ebrehe...

O'nun doğum yılındaki zaman şeridinden son levha bu..

— 7 —

Dünyaya Geliş

O GECE

İbn-i Abbas diliyle Âmine Hatun: «— Gebeliğimin altıncı ayı geçmişti. Bir rüya gördüm. Esrarlı bir kimse yanıma gelip dedi: «Yâ Âmine! Sen

53

Âlemlerin Hayrına gebesin! Doğurunca ismini (Muham-med) koy ve halini hiç kimseye açma!»

Derken doğum zamanı geldi. Abdülmuttalib Kabe'yi tavafa gitmişti. Ben evde yalnızdım. Birden kulağıma müthiş bir şada çarptı. Anlaşılmaz bir sesleniş... Korkudan kalakaldım. O anda bir ak kuş peydahlanıp kanadiyle arkamı sığadı. İçimde korku diye bir şey kalmadı. Yanıma bir göz attım.

Beyaz bir kâse içinde bir şerbet uzattılar. Alıp içtim. Şerbeti içer içmez bir ışık çağlayanı içine

düştüm. İşte o ân... Bak-ttm; Abd-i Menaf kızlarına benzer bazı kadınlar etrafımı dolanıyor. Her

biri hurma ağacı boylu, hurî güzeli... Hayretler içinde kaldım. «Yârab, banlar da kim?» diye Allah'a "vardım.»

•

Doğmuştur. Allah'ın Sevgilisi, Kâinat'ın Efendisi, mlere Rahmet, Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber dün-la gelmiştir. Bütün yaratılmışların ve yaratılacakların jöa gelişinden murad oian... Doğmuştur.

Tarihe sorarsanız şöyle diyecektir:

— Sene 571... Nisan ayının 20 nci günü... Pazartesi oha karşı... Kameri Rebiülevvel ayının 12 nci günü. <ke ufukları ağarırken...>

ŞAHİT

Q ânda Âmine Hatunun yanında bulunan ve mukad-; yavruyu alan bir kadın var: Abdurrahman İbn-Avf'm si Şifa Hatun...

<— Allah'ın Resulünü, dünyaya geldiği zaman ben ;! r>. Ellerimin üstüne düştü. Kulağıma bir âvaze geldi: ^h'in rahmeti sana olsun!> Baktım ki, doğudan batıya i-:, yer nurla kaplı... Hattâ Rum illerinin saraylarını gördüm, Bu halden silkinip Allah'ın Resulünü emzirdim ve yatırdım. Yine acayip bir haie düştüm. Titremeğe başladım. Gözüm karardı. Yavrucuğu görmez oldum. Bir konuşma cıdu: «Nereye gitti?» «Doğuya götürdüler!»... Bu ko-

54

nuşma kalbimden hiç silinmedi ve hep içimde çınladı. O güne kadar ki, O'na Peygamberlik geldiği zaman, iman edenlerin arasına hemen katılıverdim.»

•

O geceyi Kabe'de ve dua halinde geçiren Abdülmuttalib de bir ses duyuyor:

— Müjde ey Abdülmuttalib! Şimdi Âmine'den bir çocuk doğdu, vücudu âlemlere rahmet!..

Ve doğru Âmine'nin yanına koşuyor.

Âmine Hatun:

— Tam doğum zamanı gördüm ki, bir bayrak doğuda, bir bayrak batıda, bir bayrak ta Kabe'de.. Doğurdum... Çocuğu secdede görmiyeyim mi? Şehadet parmağı göğe doğru... O anda yavru, bembeyaz bir bulut içinde kayboldu. Bir ses çınladı: «Doğuyu ve batıyı dolaştırın, deryaları gezdirin... Ta ki, Allah'ın Resulünü ismiyle, sıfatiyle ve suretiyle bilsinler.»

• İbn-i Abbas :

— Âlemlerin Fahri doğunca, bir melek gelip kulağına: «Müjde ey Allah'ın Resülü, dedi, hiç bir Peygamberin ilmi kalmadı ki, sana verilmemiş olsun... Sen onların ilimde en üstünü ve kalbde en yiğitisin!»

•

Âmine Hatun doğum ânında, kendisini bürüyen nur hâlesi içinde Şam beldesini gördü. Şam, Peygamberler bucağı, Resuller yolu ve kavşağı... Peygamberler Peygamberinin, dünya göziyle, istilâsı hareketine şahit olacakları belde... Yine Peygamberler Peygamberinin, en büyük fethi Miraç'ta, ilk merhale olarak «Beyt-ül-mukad-des»ine varmakla kapısına ayak atacakları iklim... İslâm selinin, havuzunu doldurup, oradan bütün yeryüzüne kol kol dağılacağı ve dört kıtaya yayılacağı mübarek merkez...

O gün Mekke'de oları sabah, ebedîdir.

55

DOĞAN KİM?

Hassan bin Sabit:

<— Ben sekiz yaşında var, yoktum. Medine'de sabah vakti... Sokakta deli gibi koşan bir yahudi gördüm. Yahudi koşarken çığlığı basıyordu: «Hey yahudiler, toplanın!»... Yahudiler üşüştü. Sordular: «Ne var, ne diye hay-kırıyorsun?»... Yahudi, gözleri faltaşı gibi açılmış soluk soluğa cevap verdi: «Ahmed'in yıldızı bu gece doğdu, Ah-med bu gece dünyaya geldi!..»

Herkes hayret ve dehşet içinde.»

•

Hazret-i Ayişe:

«— Mekke yahudilerinden biri, Allah'ın Resulünün doğdukları gecenin sabahı, Kureyş büyüklerinin bulunduğu yere geldi ve sordular: «Bu gece aranızdan birinin bir erkek çocuğu dünyaya geldi mi?» dediler: «Haberimiz yok!»... Dedi: «Hemen gidin ve soruşturun! Bu gece doğan bir oğlancık var..... Sirtında alâmeti olacak.» Soruşturdular ve o gece Abdullah'ın bir oğlu olduğunu haber aldılar. Sirtında da nişan... Çocuğu yüzükoyun çevirdi-, ler. Yahudiye gösterdiler. Yahudi, Peygamberlik nişanını görünce, elleri bir şeyi sıkmak, boğmak ister gibi ileriye uzandı ve gözlerine sanki perde indi. Haykırdı: «Eyvah! Peygamberlik artık İsrailoğullarından gitti.» Sonra Kureyş büyüklerine hitap etti: «Size öyle bir devlet geliyor ki, güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar zemini bütün yeryüzünü kaplıyacak!»...

•
O devirde yahudiler arasında derin ilim sahipleri vardı. Kitaplarında da, Allah Resulünün geleceğine dair gizli haberler...

•
Abdülmuttalib, Nurun aslî sahibi Nur torununun sevinciyle âdeta uçtu. Kasideler söyledi ve Kureyşlilere büyük bir ziyafet çekti.

56

Sordular:

— Bu ziyafete vesile olan çocuğa ne isim verdin?

— Muhammed...

— Böyle cedlerinde olmayan bir ismi vermekten muradın ne?

— Muradım şu ki, O'nu yerde halk ve ulvîlikler âleminde Hak, pek çok övsün...

Mukaddes isim «Pek çok hamd-ü-senâ olunmuş kimse» mânâsına...

•
Nur yumağı yavru.. Göbeği hilkatten kesilmiş ve hilkatten sünnetli... Âdem, Şîd, İdris, Nuh, Lût, Yusuf, Musa, Süleyman, Yahya ve Hûd Peygamberlerden sonra yaradılıştan sünnetli Peygamber... Ve sirtında Nebîlik Mphrû...

ÖBÜR HARİKALAR

İran'da, kistrâların sarayında on iki burç... Birdenbire gürül gürül çöküyor.

Taberiye gölü... Akıl oynatıcı sarsıntılarla yerin dibine geçiyor.

Ateşe tapanların bin yıldır yanan ocakları... Sönüveriyor.

Mukaddes yavrunun dünyaya geldiği demde bütün bunlar...

Kistrâların sarayında on iki burç mu çöktü? Zira İs-lâmiyetin karşısında dikilen Kistrâlar İmparatorluğu, on iki sultan daha verdikten sonra, imân seli önünde yıkılıp gidecek...

•
Ve yine o demde Kabe'nin bütün putları yüzüstü.

Ve İranlıların dinî reislerinden biri şu rüyayı gördü:

Bir sürü azgın deve bir alay cins Arap atıyla beraber, Dicle suyunu geçip Fars illerine dalmış...

Fars illerinde bunca alâmet ve bu rüya?..

57

Bütün bunları Şam'da, yüz yaşını aşkın, kemiksiz arka üstü yatan, bir yere götürüleceği vakit bohça gibi katlanan, hilkat ucubesi bir kâhine tâbir ettirdiler. Kâhin:

— O dem ki «Tilâvet» çoğalır ve «Sahib-i Herâve» zuhur eder...

Diye söze başladı ve bütün alâmetleri saydı. Kistrâ-lardan artık yalnız on iki sultan beklemek gerektiğini söy-iedi. Ve son demini yaşadığı için:

— Ve olacak olan olur! Deyip öldü...

• '!'.."-

Nur'un Âmine'nin rahminde karar kıldığı ve yerlerde ve göklerde nida olunduğu gece bir hitap vardır:

«— Ne güze! hâl oldu Âmine'ye; ondan sonra her şey ne güzel oldu!» .

Allah Resûlü'nün ana rahmine intikal ettiği mevsim, görülmemiş bir feyz ve bereket yılıdır. Kıtık içinde çırpınan Kureyş ve Arap kabileleri, hazinelerini doldurdular ve o yıla «Sene-tül-feth-ü-vei-ibtihâç» fetih ve iftihar yılı adını koydular.

Dünyaya varlığın mânâsı gelmişti.

8 —

Nur Çocuk

ETRAFINDAKİ ALÂKA

Hazret-i Abbas:

«Ben Allah Resulünün doğduğu zamanı hatırlıyorum. Üç yaşındaydım. O'nu getirdiler. Yüzüne bakıp duruyordum. Kadınlar bana: «Kardeşini öp!» Dediler. Ben de öptüm.»

58

Hazret-i Abbas amcalardan biri ve ileride hidâyet yolcusu...

Allah Resulünün yine amcalarından ve İslâmiyetin ileride en azılı düşmanlarından Ebu Leheb; nesep yönünden Nur koluna bitişik olduğu hâlde ondan mahrum... Bu saldırgan küfüflimsâli, Nur Çocuğun doğum müjdesini aile adına ilk alanlardan...

Cariyesi, Ebu Leheb'e koşuyor ve haykırıyor:

— Müjde yâ Eba Leheb! Kardeşin Abdullah'ın Âmi-ne'den bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Bir yeğenin oldu!

Sadece aristokrat damarının gururla kabarması yüzünden- sevinen ve coşan Ebu Leheb, müjdecî cariyeyi azâd ediyor.

Aradan yıllar ve çığlıklar geçecek. Peygamber amcası Ebu Leheb, yeğenin dünyaya gelişinde gösterdiği sevince rağmen, O'nun dâvasına en büyük düşman kesilecek, dipsiz küfür ummanı içinde kaynayıp gidecek ve ölümünden sonra bir gün mü'minlerin gözüne rüyada görünüp:

— Ah, diyecektir; Cehennemdeyim, Cehennemdeyim ve âzab içindeyim. Ancak Pazartesi geceleri azabım ha-fifliyor. O zaman parmaklarımı emiyorum ve uçlarından çıkan'suyu içiyorum. Zira Pazartesi günü, Ailah Resulünün doğduğunu haber veren cariyeyi azâd etmiştim. Bu hareketimin yüzü suyu hürmetine Pazartesileri hafifliyorum.

Nur Çocuğun ilk emzirenlerden birisi de, işte Ebu Le-heb'in azâdlı cariyesi...

!'- !
| • ' ' |

O zaman bâdiyede yaşayan kabilelerin yeni anne olmuş kadınları, şehre inerler ve yüksek ailelerin çocuklarını alıp badiyeye götürürler, onlara sütninelik ederler, bakarlardı.

Nur Çocuğun süt ninesi Halime Hatun...

59

Halime Hatun:

«— Benî Saad kabilesinden birçok kadın, Mekke'ye geldik. Mekke büyüklerinin emzirilecek çocuklarını alıp yetiştirelim diye... Benimle gelen kadınların hepsine Allah'ın Resulünü sundular. Öksüz diye kimse kabul etmedi. Kadınlardan her biri kısmetini buldu, gitti. Elleri boş, bir ben kaldım. Zevcime dedim ki: «Ellerim boş dönmek bana girân geiyor. Ben de yetimi alsam bari!»

Çocuğu almaya gittim. Mübarek vücudunu bir yeşil ipeğe sarmışlar, üstüne de beyaz bir sof dolamışlar. Beyaz saf süttten ak ve misk kokulu... Allah'ın Resulü arka üstü yatmış, mışıl mışıl uyuyor. O kadar güzeldi'-ki, yüzüne dalıp kaldım ve uyandırmaya kıyamadım. Elimi göğsünün üstüne koydum. Gözlerini açtı, yüzüme baktı ve gülümsedi. Sanki gözlerinden, gökleri tutan bir aydınlık fıskırdı. İki gözünün arasından öptüm. Sağ mememi verdim, aldı. Dilediği kadar süt emdi. Derken sol mememi verdim, almadı. Ondan sonra hiçbir defa sol memeden süt emmedi. Hep sağ, daima sağ...»

BADİ YE

Halime, Nur Çocuğu alıp, bâdiyede Benî Saad kabilesinin çevresine götürdü. O, aralarına girer gimez her şey değişik... Sanki gökten nimet yağmakta ve yerden feyz bitmekte...
Bu çocuk bütün bir esrar yuvası...

•
Halime:

«— İşe yaramaz, cansız bir merkebimiz vardı. Sütsüz ve kavruk, bir de dişi devemiz.. Allah'ın Resulü aramıza girince devenin memeleri süt doldu. Sağa sağa bitiremez olduk. Kocam hayretler içinde: «Halime, diyordu; getirdiğin yetim ne uğurluymuş! İçimize girer girmez bereket yağmaya başladı.» Kocam haklıydı. Tez zamanda davarlarımız türedi-, bolluk bizi her yandan kuşattı.»

60

Öyle ki, Halime Hatun, Nur Çocuğu önüne alıp cansız merkebe bindiği zaman o bitik hayvan bile hayata geliyor ve yanı sıra gelenler ona ayak uyduramaz oluyor.

•
Bütün Benî Saad kabilesi bu harika karşısında hayran... Kabile bir kıtlık denizinde çırpırken Haiime'nin evi ve otağı, tılsımlı bir ada... Etrafindakiler, süt vsrmiyen koyunlarını Haiime'nin otağına gönderiyorlar, fakat hiçbir fayda e!de edemiyorlar.

Benî Saad kabilesi hayran...

®

Nur Çocuk memeden kesilmiş, yürümekte.. Memeden kesilişi de bir harika... Tekbir getiriyor ve Allah'a hamde-diyor.

En küçük çağlarda bile hususî bir hâl... Esrarlı bir ciddiyet, ağır başlılık, durgunluk, O'nu hâlelemiş...

Haüme:

«— Çivarımızdaki oğlancıklar oyun oynarlar fakat O, aralarına katılmazdı. Bir kenarda durur, onları gülümsiye-rek seyredirdi.»

•
| |

İbn-i Abbas:

«— Halime Hatun Allah'ın Resulüne tutkundu O'nu yanından hiç ayırmaz, O'nun uzaklara gitmesini istemezdi. Bir gün daldı, ilgilenmedi: Allah'ın Resulü de süt kardeşi Şeymâ ile öğle sıcağında kırlara, kuzuların arasına gittiler. Halime Hatun kendisine gelince, Allah'ın Resulünün uzaklara gittiğini anladı. Hemen fırlayıp araştırmaya başladı ve onları kırlarda buldu. Kızını payladı: «Niçin başınızı alıp uzaklaştınız, bu sıcakta kırlara çıktınız? Ya size güneş çarpsaydı?..» Şeymâ «Anne, diye cevap verdi; kardeşime güneş dokunmuyor. Nereye gitsek başımızın üstünde bir bulut; bizimle beraber geliyor. Durduğumuz yerde duruyor, yürüdüğümüz kadar yürüyor. Onun gölgesi altında dolaştık.»

61

YARILAN GÖĞÜS VE YIKANAN KALB

Bizzat kendileri:

«— Küçük bir çocuktum. Bir gün, akranım olan çocuklarla bir derenin içindeydik. Birden, yanımda üç şahıs peydahlandı. Ellerinde bir altın leğen vardı. Leğenin içi karla dopdoluydu. Ellerini uzattılar ve beni çocukların içinden çekip aldılar. Çocuklar onları görünce korkudan kaçıştı. Şahıslardan biri beni yatırdı. Karnımı yardılar. Ben yalnız seyrediyordum. Karnımdan çıkardıkları uzuvları leğende ve karda yıkadılar, sonra yerine koydular. Biri de gelip göğsümü yardı, kalbimi çıkarıp eline aldı şa'kketti, içinden birkaç damla uyuşmuş kan çıkarıp attı. Derken sağ ve sol yanımda birşeyler olur gibi oldu. Baktım ki, o şahsın elinde nurdan bir mühür... Gören hayran olurdu. Onunla kalbimi mühürledi. Sonra yüreğimi yerine koydular. Yardıkları yerleri elleriyle sığadılar ve beni okşayarak ayağa kaldırdılar.»

•

ibn-i Abbas:

«— Halime anlatır: «Çocuğum ağlayarak ve çığlık basarak geldi. Yetişin, diye bağırdı; birtakım adamlar gelip Muhammed'i aramızdan kaptı, bir sırtın üzerine çıkardılar, orada yere yatırıp karnını yardılar!»...»

Derin ve gerçek mü'min için usul:

O'ndan ve sahabîlerinden, emin el ve dille ne geliyorsa doğrudur. Gözümün gördüğü, elimin tuttuğu, kulağımın işittiği, burnumun kokladığı ve dilimin tattığı şeylerden hiçbirine, bunların hiçbir kontrolüne inanmayabilirim de yalnız O'na inanırım.

•

Nur Çocuk beş altı yaşına girinceye kadar, önünde dipsiz sahra, başında dipsiz gök; ve kulaklarında, bâdiye-
de büsbütün berraklaşan ve derinleşen, ilâhî hikmetlerle kıvrım kıvrım, o dipsiz Arapça...
Nur Çocuğu hâleleyen harikuladeliklerden ürktüler ve O'nu annesine teslim ettiler.

AZİZ ANNE

Aziz Anne, annelerin en azizi Hazret-i Âmine, Nur Çocuk beş-altı yaşlarındayken dünyaya veda etti.

«

Nur Çocuğu yanına katmış Medine'ye dayılarını ziyarete gitmişti. Dönüşte yolda hastalandı ve babadan öksüz çocuğu anneden de yetim bıraktı.

Allah Resulünün anneden ve babadan öksüz kalış-larındaki hikmeti, Gafer-i Sadık Hazretleri belirtiyor:

«— Üzerinde hiçbir kul hakkı kalmasın diye böyle oldu.»

,

Âlemde hiçbir genç annenin ölümü, Âmine Hatun'un-ki kadar hisli değildir.

Mekke'ye dönerken o kadar fenalaştı ki, yola devam edemez oldu ve oracıkta ölüm döşeğine uzandı. Şefkat ve rikkat dolu gözlerini kâinatın özü, mukaddes oğlunun nur merkezi güzel yüzüne dikmiş, oradan hiç ayırmaksızın ruhunu teslim etti. Mukaddes evlât, ruhunu teslim etmek ve kendisini iki taraflı öksüz bırakmak üzere bulunan Hazret-i Âmine'nin başında telâş ve ıstırapla dolanırken, aziz anne, yaşlı gözleri daima Âlemlerin Nurunda, şu mısraları okuyordu:

«Rüyalarda gördüğüm gerçek... «Oğlum, sen insanlığa gönderilecek Peygambersin! «Helâl ve haram bildirmeğe,

«Ve ceddin İbrahim'in dini islâmlığı ihyaya memursun!

62

63

Çünkü Allah İbrahim gibi, seni de,

«Putlara ve puta tapanlara uymaktan korudu.»

Aziz Anne, ruhunu teslim etmeden şu mısraları da söyledi:

«Her diri ölür,

«Her diri öiür,

«Her yeni eskir,

«Her yaşlı göçer,

«Ben de öleceğim;

«Fakat senin gibi temiz bir vekil bırakacağım için,

«Adım asla ölmeyecek...» "

Ve Aziz Anne, mukaddes çocuğun gözü önünde, sakin ve müsterih, yanaklarında göz yaşlarından izler, ölüm uykusuna daldı.

•

İleride büyük dâva yolunda Medine'ye hicretlerinde, Allah'ın Sevgilisi, bu ilk gidişlerini hatırlayacak ve buyuracaklardır:

— İşte şu eve konmuştuk; bu böyle, şu şöyle olmuştu.

İKİNCİ ANNE

O günden sonra, Allah'ın Resulüne bakacak olan cârîye Ümm-ü Eymen de Medine seyahatinde beraberdi. Nur çocuğu alıp Mekke'ye döndürdü ve Abdülmuttalib'e teslim etti.

• Annelik, dadılık, yetiştiricilik ve Nur Çocuk üstünde tiril tiril titreyen bir kalb, hepsi Ümm-ü Eymen'de... Ab-dülmuttalib'den, çocuğa bakma emrini aldıktan sonra, Ümm-ü Eymen böyle oldu.

• Kâinatın Efendisi, Ümm-ü Eymen'e, ileride şöyle hitap edeceklerdir:

«— Annemden sonra annem sensin!»

Artık Nur Çocuk ayağını nereye basarsa, Ümm-ü Eymen'in yumuşak elleri var...
orada

9 —

Sevgili Amca

BÜYÜK BABANIN VEFATI

Kâinatın Efendisi sekiz yaşındayken de büyük baba Abdülmuttalib vefat etti. Büyük baba, ruhunu teslim ederken, oğullarından Ebu Taiib'e vasiyet etti:

— Abdullah'ın oğlunu sana emanet ediyorum. İyi bak ve üstüne titre!

Abdullah ile Ebu Talib, anne ve baba bir kardeş... Sevgili amca..

• Ecel yolunda bir ân torununun yüzünü ve gözünü öpen, yanaklarını koklayan Abdülmuttalib'in bir sözü:

— Ben âlemde bundan güzel bir yüz ve bundan güzel bir koku nedir, bilmfyorum.

©

Kelâm kahramanı ve fasahat sultanı Arabın, bu ruhî müessiseye verdiği kıymete bakın ki, Abdülmuttalib ölüm döşeğinde, kızlarını yanma çağırdı ve sordu:

— Ölümümden sonra okuyacağınız mersiyeleri merak ediyorum. Acaba nasıl şeyler? Okuyun bakalım, ölmeden dinlemiş olayım!

Kızlar, tam altı kız, Allah Resulünün halaları; asalet çevresi ve fasahat yatağı Kureyş'in namlı kadın şairlerinden altı kız, sırasıyla, mersiyeleri dinliye dinliye, bir ahenk dalgalanışı içinde mesut, gözlerini yumdu.

65

ölüm anında, hem ölmek üzere bulunan, hem de onun başında toplananlar hesabına, kelâm harikasından büyük bir oluş kabul etmeyişleri?.. Ne ulvî bir sahne!

• Abdülmuttalib'in ölümünde Mekke tek bir ev.. Cenaze de işte bu tek eve ait.. Mekke halkıyla Abdülmuttalib'in ailesi arasında her ferd, matemden müsavi paylar almıştı. Mekke'de çarşı ve pazar birkaç gün kapalı kaldı, âdeta hayat durdu. Cenazeyi götürürken, mahzun ve mustarip yürüyen, "gözyaşı döken kalabalıklar arasında, müstesna bir manzara... Tabutun hemen peşisıra, masum ve mütevekkil, başı göğsünde ve gözleri ayaklarında, yavaş yavaş adım atan, anne, baba ve büyük baba yetimi Nur Çocuk.. Sonsuzluk hedefini görmeğe ve göstermeğe memur gözlerinde, tek damlasına kâinatın feda olacağı gözyaşı pı-rıltılarıyla büyük babasının tabutunu teşyi ediyor.

EBU TALİB

Artık Nur Çocuk, Ebu Talib'in damı altında...

e

Mekke'de kıtlık... Her taraf kavruluyor; ve kum taneleri, küçük haşereler gibi ağızlarını açmış ve sapsarı dillerini çıkarmış; göklerden bir damla su dileniyor.

Kaynaşan kaynaşana... Yağmur istemek ve lütfuna sığınmak üzere bir sürü put ismi sayıyorlar.

Kalabalık arasında selim akıl çizgili bir yüz, Ebu Talib'i hatırlatıyor:

— Aramızda İbrahim Peygamber sülâlesinden insanlar varken, başka vasıta aramak niye?.

— Haydi, diyorlar. Ebu Talib'e gidelim, bu derde o çare bulabilir.

Gidiyorlar.

Ebu Talib, dertlerini dinledikten sonra, sağ elinde fevkalâde güzel bir çocuk, evinden çıkıyor; Kabe'ye doğru yürüyor, sırtını Kabe duvarına dayıyor ve duruyor. Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güzel çocukta...

66

1

Bulutsuz gök, fıkırdayan güneş...

Parmağını kaldıran güzel çocuk, göğe doğru kalkan minicik şehadet parmağı; ve her tarafa üşüşen bulutlar ve yağmaya başlayan rahmet...

Bütün gözler Ebu Talib ve yanındaki güze! çocukta.

Gökleri gösteren minicik şehadet parmağı..

•

İleride, çok ileride Allah'ın Sevgilisi'ne nebîlik ve re-sullük geldikten sonra, Ebu Talib, Kureyşlilerin cevri ve cefasına karşı siper alarak Kurtarıcılar Kurtarıcısını kurtarmaya ve korumaya çalışırken, bugünleri hatırlayıp bir (Lâ-miye) kasidesi söyleyecek ve bu kasidede diyecektir ki:

«Bir kavmin reisini bırakması?

«Sadece vazifesini yerine getiren, |

«Sözü ve sohbeti mükemmel,

«Gayret ve faaliyet sahibi,

«Reisini bırakması?..

«Huzuriyle semâdan yağmur istenen,

«Öksüzlerin sığınağı,

«Zaitlerin kucağı,

«Asîl reisini bırakması?

«Böyle şey olur mu hiç?

«O ki, Hâşim oğulları gibi

«Bir soyun bütün düşünleri

«Kendisine iltica eder..

«Neticede onlar da kendisinin

«İhsan gölgesi altındadırlar.

«Böyle bir reisi bırakmak?

«Hiç olur iş mi bu?..»

Sonuna kadar açığa hiçbir şey vurmamış olmasına rağmen, Ebu Talib'in, bu kasidedeki delâletlere göre, İs-lâmiyetini kabul edenler vardır.

Fakat heyhat...

Ebu Talib, sadece yeğenini sevendir; O'nu bütün mâ~ nasiyle kabul eden değil...

67

Ebu Talib, yeğenine, en küçük soluğun bile örseliye-ceğinden korktuğu nadide bir filiz itinası göstermekte devam etti.

Peygamberler Peygamberinin amcası ve şanlı büyük baba Abdülmuttalib gibi bir şahsiyetin oğlu Ebu Talib, akıl, dirayet, metanet sahibi, cömert ve zengin ruhlu bir zat amma, sırtında kalabalık bir aile yükü taşıyan fakir bir insan... Sofrasında yemek yiyenlerin sayısı pek çok...

Gün olurdu ki, ortaya konan yemek sofradakilere yetmez, sofradan aç kalkılırdı.^ Nur Çocuk bu sofranın aslî âzası arasına girdikten sonra, müthiş bir tecelli başladı. O'nun sofrada bulunduğu her defa, herkes tok kalkıyor, bulunmadığı her zaman da yemek yetişmiyordu. Ebu Talib, nihayet bu esrarlı hale dikkat etti ve tepeden tırnağa haşyetle sarsıldı. Gitgide Ebu Talib dikkatini o kadar arttırdı ki, yemeğe oturulduğu ve yemek ortaya konul- • duğu zaman, eğer Nur Çocuk henüz sofrada mevkiini almamış bulunuyorsa şöyle hitap etmeyi âdet edindi:

— Durunuz, yemeğe başlamayınız! Oğlum gelsin de öyle başlayalım!

Evde süt içilirken bu hikmet büsbütün belli oluyordu. r at ve tedbirleri de ona göre...

Süt kabını evvelâ Nur Çocuğa veriyorlar. Kâinatın E îsi birkaç yudum içtikten sonra geri kalanını ken-v i içiyor, teker teker süt kabını ağızdan ağıza gezdiren-i ir ve sütün herkese birden yettiğine hayretle şahit c , or'ardı.

©

Uzaklarda bir adam var... Bu adam, insan tavır ve

"erinden mânâlar çıkararak bir ilim sahibi.. Ara sıra Mekke'ye geldiği vakit Kureyş büyüklerinden bir co fic, çocuklarını ona gösterir, çocuklarının belirttik-: !-! ve istikbâl bakımından bilgi edinmek isterlerdi.

-.i da, çocukları şöyle önüne dizer, uzun uzun yüzler. :/ırlannı ve hallerini inceler: Su şöyle, bu böyle!

Diye bir takım haberler verirdi.

Adam, Nur Çocuğun Ebu Talib himayesine geçtiği ve onun sahabeti altında yaşamağa başladığı sıralarda yine Mekke'ye geldi. Adamın etrafına üşüşen üşüşene...

Ebu Talib de, yanına Nur Çocuğu alarak kalabalığın arasına girdi. Mahut adam, Nur Çocuğa kısa bir göz atı. Fakat o sırada başkaları ile meşgul olduğu için nazarlarını hemen çekmeğe meebur oldu. Bir müddet sonra ada-ıTt;n işi bitti. Adam, başını çehreler üzerinde gezdirerek bir hayli arandı ve nihayet bağırdı:

— Bana hemen deminki çocuğu getiriniz! Şu yüzünü bir ân görebildiğim çououğu... Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acaip bir sâni var!

Ebu Talib, kalabalığın içinde, adamın bu kadar ısran-ını görünce kuşkulandı. Nur Çocuğu göstermek niyetinden vazgeçti ve O'nu kucakladığı gibi oradan kaçırdı.

Adamın sözleri kulaklarında çınlıyor:

— Allah bilir ki, onun pek esrarlı ve acayip bir şârni var!

Güler yüz'ü, tatlı, fakat daima mahzun, düşünceli, bütün yaramazlıklara yabancı, havailiklere uzak, Nur Çocuk; Ebu Taiib'in himayesi ottında delikanlılığa doğru uzanıyor. Yaşı on iki, on üç...

Ebu Taiib'in işi, bütün Kureyş büyükleri gibi ticaret... Bu münasebetle arada bir seyahate çıktığı oluyor. Nihayet bir gün...

— 10 —

Yolda Bir Uğrak

YOLLAR

Bir gün Ebu Talib, kardeşi Hâris'i yanına alıp Şam'a kadar bir sefere çıkmak istedi.

Bildiğimiz kervan işi...

Şam seferleri, o zaman Hicaz ticaretinin ana cadde-sidir; ve Kureyş asillerinin de başlıca işi yine bildiğimiz gibi, Mekke ile Şam, Şam ile Mekke arasında muhteşem kervanlar tertiplemek...

Evet, Ebu Talib, kardeşi, kendisi gibi Abdülmuttalib oğlu Haris ile beraber Şam seferine çıkacaktır.

Demek ki, O, aylarca Mekke'de, sevgili amcasından uzaklarda yaşayacak... Hic olur mu böyle şey?.. Amcası yokken, O, Medine'de kalamaz.

On üç yaşındaki Nur Çocuk amcasına başvurdu:

— Benj de beraber alın, ben de sizinle beraber çıkayım sefere!.

O kadar ısrar etti ki, Ebu Talib bu ricayı kıramadı:

— Peki, dedi; mademki, bu kadar istiyorsun, beraber gel! Fakat, yolculuk, keyifli olduğu kadar üzüntülüdür; rahatsız olmanı istemem.

Ve Ebu Talib, Nur çocuğun, üzüntü ve rahatsızlık diye bir şey tanımadığını görünce, O'nu da birlikte almaya karar verdi.

Kervana katılıp yola çıktılar.

İşte O'nun ilk yolculuğu...

Ufuklar, ufuklar; kovaladıkça kaçan, kovalandığı hızla geri geri zıplayan, karıncayla ışık hızından her birini süratine göre gerileyerek cevap veren çırılçıplak ufuklarda, arzın sathından, semanın bu satha temasından, senianın ve ufukların şekline kadar, her şeyi yusyuvurlak gösteren saffet zemini...

Çepeçevre düzlük...

İşte bu düzlüğün üzerinde bir kervan; ve kervanda Nur Çocuk...

Bu kervan, ne olduğunu ve içinde kimi götürdüğünü bilse hemen oracıkta durur; ve zaman ve mekân boyunca gelmiş ve gelecek bütün insan yürüyüşlerinin, peşinde sıralanmasını bekler.

70

BAHÎRÂ

Dere tepe düz gidiş... Yollarda ve konak yerlerinde Nur Çocuğa garip garip bakışlar...

Yollarına devam ettiler. Şam yakınlarında bir nehrin kenarına geldiler. Nehrin kenarında bir ağaç altı ve kar-şıpında bir ibadethane, bir zaviye, bir savmaa..

İbadethanede, hükmü henüz Allah tarafından kaldırılmamış ve o ânda hak yol olan İsa dininin bağılısı, münzevi ve müstağni, ihtilatsız ve alâkasız bir rahip... Bu rahibin o zamana kadar kimseyle düşüp kalktığı, gelip geçenlerle görüşüp konuştuğu, herhangi bir dış hadiseye kıymet ve ehemmiyet verdiği görülmuş değil. İsmi «Cer-cis» dir. Ve Bahîrâ diye anılmaktadır.

İşte bu dünyadan ve her türlü dünya alâkasından el ve etek çekmiş âlim ve münzevî rahip, Ebu Talib'in kervanını görünce ibadethanesinden çıktı; fevkalâde beşa-şetü ve iltifatlı bir çehre ile yolcuların yanına giderek onları yemeğe davet etti:

—> Sizi ziyafete çağırıyorum! Hür, köle, küçük, büyük, aranızda kim varsa getirmenizi isterim. Gelmedik kimse kalmasın.

— Teşekkür ederiz, diye cevap verdiler; hep birden geleceğiz!

Tam ziyafet saati gelince Ebu Talib, herkesi topladı; fakat Nur Çocuğun küçük yaşta olduğunu düşünerek, böyle bir ziyafete iştirak edemeyeceğini ileri sürdü, kalmasını, istedi ve kervandakflerle beraber ziyafet yerine gitti. Bahîrâ, kendilerini şevkle karşıladı:

— Safa geldiniz! Hepiniz tamamsınız değil mi? Gelmeyeniniz yok herhalde.

Cevap verdiler:

— Hepimiz geldik, sade eşyamızın başında küçük bir çocuk bıraktık. Yalnız o gelmedi.

Bahîrâ» dalgın nazarlarını ayrı ayrı herkesin çehre-

71

sinde gezdirdikten sonra, aradığı alâmeti bulamamış gibi gözlerini yere dikti:

— Sizden bilhassa bu çocuğu getirmenizi rica ederim.

İkinci amca Haris hemen fırladı. Nur Çocuğu alıp ziyafet yerine getirdi. Herkes sofraya oturdu ve cömert rahibin ikramıyla, yemek, zevk ve neşe içinde tamamlandı. Rahibin işi gücü, dudaklarında fevkalâde manidar bir tebessüm. Nur Çocuğu süzmek, hep O'nu incelemek...

Yemekten kalkıldı. Sohbet, muhabbet... Artık sıra veda ve teşekkür gelmişti. Rahip, birdenbire, bütün zaman ve mekânın müstakbel Peygamberine döndü:

— Sana bir şey soracağım! Lât ve Uzza aşkı için bana doğru cevap verir misin? Söyle!

O zaman, Nur Çocuğun sesi şiddetle yükseldi:

— Bana ne sorarsan sor, cevap vereyim. Fakat bana Lât ve Uzza üzerine yemin verme! Benim en ziyade nefret ettiğim, işte bunlar ve benzerleri putlar!

Bu cevap karşısında merakı büsbütün taşan Bahîrâ:

— Öyle ise, dedi; Allah aşkına söyle! Söyler misin?.

— Hemen sor, cevaba hazırım!

Ve münzevî rahip, Nur Çocuğa, hususî hallerinden ve hayatının binbir hususiyetinden sual üzerine sual sordu. Uykuları nasıldır, rüyaları ne biçimdir, ne yer ve içer, sevdikleri ve hoşlandıkları nelerdir; vücudundaki işaretler vesaire...

Her suale beklediği cevabı aldığı ve son derece memnun olduğu, tavrından seziliyordu. Sualler ve cevaplan bitince rahip, büyük bir ihtiramla elini uzattı. Nur Çocuğun elbisesini kavradı ve müsaade istedi:

— İzin verir misin, bir noktaya bakacağım?

— Buyurun!

Rahip, gayet tazimkâr, elbiseyi Nur Çocuğun omuzlarından sıyırdı. Çocuğun sırtını açtı ve Nübüvvet Mührü'nü gördü. Bütün bu hallere anlaşılmasız gözlerle bakan Ku-reyşlilerin hayret nazarları önünde Nübüvvet Mührü'ne

72

doğru eğildi ve o noktayı derin bir saygı edasiyle öptü. Ku-reyşlilerde hayret, büsbütün derin... Birbirlerine bakıp âdeta sormak istiyorlardı:

— Ne var, ne oluyor? Bu çocukta fevkalâde olan neymiş?.

Bahîrâ Ebu Talib'e döndü:

— Şimdi söyle bana, bu çocuk neyindir?

— Oğlum...

— Oğlun olması mümkün değil... Hattâ babasının hayatta bile bulunmaması lâzım...

— Kardeşimin oğludur. Dediğin gibi, babası, henüz çocuk doğmadan vefat etti.

— İşte, doğruyu söyledin! Şimdi öğütlerimi dinle! Kardeşinin oğlunu buradan ileriye götürmen doğru olmaz. Yahudiler, çocukta, benim gördüğüm işaretleri görürlerse O'na fenalık etmeye kalkarlar.

— Masum bir çocuğa neden fenalık etsinler?

— Çünkü kitaplarda gördüğümüz ve büyüklerden öğrendiğimiz bilgilere göre, bu çocuk istikballerin en büyüğüne namzettir. İnsanoğlu, O'nun tabii olmak için yaratılmıştır. Yahudiler kıskanır ve fenalık etmeye kalkarlar. Sen vazgeç bu. seyahatinden!.. Nasihatimi tut!

Bu sözler Ebu Talib'in ciğerine kadar işledi ve ruhunda tam bir emniyet ve itimat doğurdu. Hep beraber Ba-hîrâ'nın yanından ayrıldılar. Ebu Talib, kervan arkadaşlarına emir verdi:

— Haydi, Mekke'ye dönüyoruz! Şam'a kadar uzanmaktan vazgeçiyorum. Mallarımızı buralarda satabiliriz.

Ve sattılar ve döndüler.

•

Bahîrâ, Kâinatın Efendisini görmeden, harikuladeliği nasıl keşfetmişti?

Şöyle:

Rahip Bahîrâ, kervan başlangıçta ibadethanesine doğru yol alırken pencereden bakmaktadır.

Malûm ker-

73

vanlar içinde herhangi bir kervan... Fazla dikkate bile değmez.

Fakat hayret! Kervanın tepesinde bir bulut yürümekte... Sanki hızını kervandan alıyormuş gibi kervan hızlandıkça o da hızlanmakta, yavaşladıkça yavaşlamakta, durunca durmakta...

Âlim Rahip, nazarını hiç ayırmadan kervanı takip ediyor. Evet, havasında tek bulut gölgesi olmayan dipsiz bir mavilik zemini içinde, kervanın tam üstünde kervana yelpaze tutmaya memur efsanevî bir köle gibi garip bir bulut... Sanki kervanın üzerinde, havada yüzerek giden, iki kolunu iki yana açmış harikulade bir muhafız...

Kervan yürüye yürüye, tepesindeki bulutla beraber, nihayet ibadethanenin karşısındaki ihtiyar ağaca kadar geliyor. Bu sefer daha müthiş bir tecelli!

Ağacın dalları, kervanda birini korumak, perdelemek, kucaklamak istercesine eğilmekte, bükülmekte, toplanmakta... Üstelik yıllardır kurumuş porsumuş, iliksiz kalmış olan ağaç içten birdenbire canlanmış, yeşillenmiş, tomurcuklanmış gibidir.

Ve âlim rahip, tüyleri ürpererek kararını veriyor:

— Nebiler ve Resullerin sonuncusu ve tamamlayıcısı. Büyükler Büyüğü Zatın geleceğini biliyoruz.

İşte bu kervanda herhalde o bulunuyor. Sayısız Peygamberlerin hep birbirine işaret vere vere O'na doğru akan kolu halkalaş-tırdığı, vasıflarına ait çizgiler resmettiği Gaye - İnsan ve Ufuk -

Peygamber... Bu, İsa Peygamberin haber verdiği'dir. Mutlaka O'nu görmeliyim...

KÜFÜR

Her şeyde sakîm akli takacak bir kanca yeri elde etmek sevdasındaki küfür, işte bu rahip Bahîrâ menkıbesine yaman bir fırsat gibi yapışır ve iğrenç denecek kadar akılsız ve insafsız tefsirini ileriye sürer:

«— Tamam! Ne öğrendi ise bu rahipten öğrendi. Ba-
74

rîrâ o devirde Hristiyanlık vecd ve ilmîne bürülü büyük-bir zahitti. Seyahat vesilesiyle ona uğradı, kendisiyle görüştü ve ne kaptıysa ondan kaptı.»

Kuru akıl gözüyle de o kadar âeizdir ki, küfür, hem İslâm kaynağından aldığı bir menkıbeyi, ona karşı kullanmak zaafını yenemez, yani İslâmlıktan aldığı vesikayı İslâmlar gibi mütalâa edemez; hem de 13 yaşında bir çocuğun, bir iki saat içinde bir rahipten peygamberlik dersi alabileceğini kabul eder de sonra böyle insanüstü bir iktidara Peygamber diyemez.

Susalım ve yalnız vecdimizin yolunu takip edelim.

Nur Çocuk, artık doğruların doğrusu genç adam, mukaddes genç adam olmaya doğru ilerliyor.

— 11 —

Mukaddes Genç Adam

GENÇ ADAM NAMZEDİ

O'nu, pek yakında (El'emin) diye vasıflandıracaklar. El'emin: Doğru, doğruların doğrusu...

Herkes yalan söyleyebilir. O söyleyemez. Bir boş bulunma nefse kapılma ânı O'na hulul edemez.

Bu hâl, O'nun seciyesinde muhal... İşte bu seciyenin teşekkül yaşına doğru yol almakta.. O, genç adam namzedi Nur Çocuk...

O, henüz, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir şeyle alâkalı bulunmadığı demlerde bile küfür ve cahiliyet nefesini hiçbir suretle pâk çehresinde hissetmedi. O, ne teklif, ne memuriyet, hiçbir İlâhî emre mazhar bulunmadığı çığırılarda da, düpedüz ve tabîî hali ile, insanoğlunun, ruh, selim akıl ve ahlâk bakımından en üstünü oldu.

75

Bir bayram günü... Bütün Kureyş ayakta... (Büvâne) isimli putun etrafında gidip geliyorlar. Bu bayram, işte her sene, mahut putun başında geçirdikleri, ona kurbanlar hediye ettikleri, kulluk gösterdikleri, türlü cümbüşler yaptıkları bir gecede cereyan ediyor.

Bütün Kureyşliler gibi, Ebu Talib de, aile kadrosunu topluyarak bayrama iştirak etmek istedi.

O'na teklif ettiler:

— Sen de gel!

— Geiemiyeceğim, beni mazur görün!

. Bu cevaba, amcaları ve halaları taaccülle baktılar. Isror... Yine red... Müteessir "oldular. O'nun bu çekilişini bir bid'at, bir isyan saydılar. Dalâlet asabiyeti bu hali, âdeta ananeye tecavüz gibi birşey telâkki etmeğe kadar , vardı.

Dediler:

— Tavrını, beğenmiyoruz! Bağlı olduğun kavmin mübarek bir bayramında bulunmamak nasıl olur? Böyle bir günde topluluğa karışmaktan çekinmek ne demektir? Cevap ver!

O kadar üstüne vardılar ki, genç adam namzedi, Nur Çocuk, daha fazla ısrar edemedi; istemeye istemeye, sadece amcası Ebu Talib jle halalarını kırmamak için, kendilerini takibe razı oldu. Fakat putun başına varır varmaz, çocuğun müthiş bir hâl geçirdiğini gördüler. Sanki büyük bir korku ve dehşete düşmüştü. Puta ve etrafındaki kalabalığa bir göz atınca, başına gelen hâ! üzerine, O hemen döndü, kacarcasına oradan uzaklaştı.

Bayramdan döndükleri vakit O'na sordular:

— Ne oldu sana birdenbire? Niçin bayram yerinden kaçiverdin?.

Cevap verdi:

— Bana bir fenalık gelmesinden korktum. Her zaman da bundan korkuyorum. Ne vakit putların yanına yak-laşsam, uzun boylu ve beyazlar giyinmiş birinin oracıkta yükseldiğini, yoluma mâni olduğunu görüyorum. Bu şahıs

76

bana «Geri çekil, sakın temas etme!» diyor. Kabil mi geriye dönmemek?..

•

Bu vak'adan sonra Allah Resulünün herhangi bir sebep ve saikle putların yanına uğradığı görülmedi; ve bu hâl; İlahî Memuriyet ânına kadar hep böyle devam etti,

KOYUN GÜDEN TAC

İnsanlığın Tacı, bu demlerinde bir müddet Kureyşli-lerin keçilerini güttüler. Bütün insanlığı gütmeye ve ebedî hayata ulaştırmağa gelen Gaye - İnsan ve Ufuk Peygamber, kırlarda, gönlü Allah'ında bu işi yaparken ne fırdar ulvî ise, bu işi hakir gören küfür de o kadar süflidir.

Evet, küfür, bu işi hakir görür, ve çobanlık gibi âdî bir işde kullanıldığını ileri sürerek. O'nu asîller çevresi Ku-reyş içinde hor tutulmuş göstermeye kalkar.

Küfür, pis olduğu kadar ahmaktır.

• "

Hâdise doğru: Kâinatın Efendisi, âlemde eşsiz bir zevk ve güzellik tablosu içinde ve Mekke civarında, bir zamanlar koyun güttüler. Bizzat kendi ağızlarından çıkmış mukaddes kelimelerden tüten mâna içindeki şu harikulade levhayı seyredelim:

Allah'ın Resulü, omuzlarına İlahî Memuriyeti aldıkları devirde, Sahabileriyle beraber bir gün kıra çıkmışlardı. Sahabiler, kırdaki kara dutlara rastgelerek yemeğe başlıyorlar.

«— Bu dutlar ne kadar kararır o kadar tatlılaşır. Ben bunu, keçileri sürerken öğrenmişim.»

Âlemde, bundan daha rahat, huzur ve zevk içinde söylenmiş bir söz; ve bu sözün belirttiği manzaradan daha ulvî, aslî ve güzel birşey ne olabilir?

Sen; cihanın en büyük Sultanı, senin en küçük hiz-

77

metçinin ayağındaki toza denk olamayan Sonsuzluk Başbuğu, sen; söyleyen sensin:

«— Ben Karait'de Mekkelilerin keçilerini güdüyordum.»

Yine sen:

«— Allah, koyun gütmemiş hiçbir peygamber yaratmadı.»

Ve ümmetinden her ferdi çobana benzeten ve her ferdi sürüsünden mesul tutarıtsen... Topyekûn insanlığın çobanı, sen...

KÖTÜLÜK ONDAN MAHCUP

Hazret-i Ali'ye anlatan, O:

«— Cahiliyet ehlinin alıştığı kötülüklere yalnız iki defa ayaklarım uğradı. İkisinde de Rabbim beni korudu: Mekke tepelerinde benimle birlikte sürülerini otlatan bir Kureyş çocuğuna, o gece benim koyunlanma da bakmasını ve Mekke'ye gidip geceyi orada geçirmek istediğimi söyledim. Çocuk teklifimi kabul etti. Ben de Mekke yolunu tuttum. Şehrin kenarına geldiğim zaman bir evden çalgı sesleri duyulmaya başladı. Şarkı söyleyenlerin sesi de buna karışıyordu. Gelip geçene bu evde ne olduğunu sordum. Birinin düğünü olduğunu söylediler. İçime bir heves düştü; çalgı dinlemek üzere eve girdim. Bir kenarda otururken dalmışım... Aüah bir uyku verdi bana... Kendimden geçtim... Bir de uyanayım ki, sabah olmuş ve herkes dağılmış... Güneşin hararetiyle uyanıvermişim... İkincisi de yine böyle birşey... Yine aynı mâni karşısında kaldım ve kötülüğe şahit olmaktan muhafaza edildim.»

İnsanların masumluk çağında bile en küçük bulaşığın bizzat itip kaçırdığı ve gözden saklandığı ismet timsali, genç adam namzedi. Nur Çocuk...

KARGAŞALIK

Genç adam namzedi Nur Çocuk, benüz 14 üncü, 15 inci yaşını sürmekteydi ki, iki kabile arasında müthiş bir cidal koptu.

İslâmiyetten evvelki âdetlere göre insan öldürmenin büyük yasak sayıldığı bellibaşlı bir mevsimde bir cana kıyıldığı için, tarafların bağlı bulunduğu kabîleler birbirine girdi ve arada müthiş bir kapışma başladı.

Bunlar, Havâzin ile Kinâne kabileleri...

Cenge, meş'um saikten doğuşuna işaret olarak «El' Feccar» ismini taktılar.

El'Feccar boğuşmaları bir kargaşalık çığırı oldu... Belli başlı günlerde yıllarca sürdü. Tekrar alevlendi, söndü ve yine ateşlendi, müzminleşti; ve Mekkelilerin saffet madenlerinde çürümeler meydana getirmeye başladı.

Ahid, namus ve müşterek ölçü haysiyeti tehlikeye girmiş görünüyordu.

Allah'ın Resülü, bazan boğuşmalara amcası Ebu Ta-lib'in peşinden gider, seyirci kalırdı. O sırada mukaddes genç adam hangi tarafta bulunursa, üstünlük o tarafa gülümsemeye başlardı. O, bazen yerden ok toplayıp amcasına götürür, bazan da ok atardı.

Uğuru Ebu Talib'den sananlar yalvarırlardı:

— Aman, yanımızdan ayrılma!

Nihayet bu kargaşalık ve ahlâk fesadına çare bulmak için Kureyş büyükleri toplandılar ve bütün kabileleri Hilf-ül-Fuzul isimli bir and etrafında birleştirdiler.

Artık haksızlık ve tecavüz yok... Olursa, hep birden haksızın üstüne çullanacaklar...

Ahd ve And merasiminde O da bulundu, ahlâk düzeltici bu anlaşmayı pek sevdiler ve daima andılar.

İleride O:

«— Ben vaktiyle Abdullah bin-i Cüd'ân'ın evinde bir

79

muahedeye şahit oldum. Arabin bütün develerini verseler o ahid ve sözden dönmem! Bugün bile bir mazlum tarafından o ahde dayanılarak imdat istense derhal yetişmekte tereddüt göstermem! Zira İslâmiyet sadece hakkın yerine gelmesi ve mazlumun nusret bulması için nazil oldu.»

On yedi yaşlarında ve bu kargaşalık hengâmesinde, amcası Zübeyr ile birlikte, Cenuba, Yemen'e bir seyahatleri var...

Kargaşalık çığın Fuzul yeminiyle sona ererken, mukaddes genç adam yirmi yaşını aşmış aşmamıştır,

— 12

El'emin

sözü söz

İşte O'na «El'Emin» lâkabını bu çağında taktılar. Sözüne, rivayetine, şahadetine, ahdine, kefaletine, sadakatine, herkesin kesin birlik olarak inandığı ve pes dediği insan...

Yalan, Allah'ın yarattığı hakikati değiştirmek, ihanetlerin en büyüğü... Allah insanlardan, küfürün arkadaşı olan- bu iktidarı nice iktidarla beraber esirgemedi. Bunun içindir ki, hiçbir insanın sözü, bizim için mutlak olarak emin değildir. Bu dünyada kimdir o zat ki, herhangi bir sözü ve nakli, kendi «ben»imize ve «ben»e bağlı fiilî hakikat müşahadesi derecesinde emin olabilsin? Bu dünyada böyle bir zat yoktur ve olamaz.

Yalnız O vardır.

Görülmemiş bir vakar, iffet ve asalet hâlesi içinde, mukaddes genç adam, Mekkelilerin saygı dolu gözleri önünde, ağır ağır dolaşüyor.

80

O ÇAĞ

O çağ, gözüne meleklerin görünmeye başladığı devre... Şimşek git)i bir çakıp bir sönüyorlar; bir görünüp bir kayboluyorlar. Ve yukarılardan O'nu gösterip birbirlerine sesleniyorlar:

— İşte âlemi kurtuluşa erdirecek İnsan! Fakat henüz memuriyeti başlamadı, davet edileceği gün gelmedi.

O zaman ürküyor, çocukluğundan beri kendisini takip eden fevkalâde hallerden sonra bunları nasıl mânâ-landıracağını bilemiyor, ürpertiler içinde kalıyor, hiçbir karara varamıyor, mahzun mahzun soruyor:

— Yâ Rab, nedir bu haller?

Ve melekler şimşek gibi çakıp sönüyor:
— İşte Büyük Kurtarıcı! Henüz vakti erişmedi.

HELÂL İŞ

Kureyş kabilesinin malûm faaliyetine, kervan ve kervan şiirine dönelim:

İçerlek boyunları ve dışarıya doğru çıkık hörgüçleriyle en ileri bir (dekoratör) dehâsının daha üstününü hayal edemeyeceği çizgi helezonları içinde arka arkaya, muazzam bir vezin ve ahenk yuğuran develerin kervanı...

Ticarete verilen kıymet o kadar büyüktü ki, başka meslekler onun yanında hor sayılırdı. Bu bakımdan Ebu Talib, bir gün Allah'ın Âlemlere Efendi olarak yarattığı mukaddes genç adama şöyle dedi:

— Artık yetiştin; yirmi beşinci yaşına bastın.. Kendine bir meslek seçmen lâzım... Ticaretten daha iyisi ne olabilir? Kureyş , yakında, ticaret maksadiyle Şam taraflarına bir kervan göndermek istiyor. Senin de bu Lervana katılman için bir yol var: Huveylid kızı Hatice'yi tanırısın... İffetli ve servetiyle meşhur, muhterem dul kadın... O, her sene Kureyş'ten biri vasıtasıyla icap eden yerlere mal gön-

81

dererek ticaret ettirir ve adamına hisse verir. Bu işe bu defa sen istekli çıkarsan acaba nasrl olur? Senin temizliğin, doğruluğun ve ahlâkın herkesçe bilindiği için, umarım ki. seni hemen kabul eder ve başkalarına tercih eder. Sen de mutlaka, kabilendekiler gibi ticaret mesleğine girmeli, bu meslekte yetişmelisin.

Mukaddes genç adamın cevabı pek kısa oldu:

— Güzel... Fakat ben ona başvurmadan, belki Hatice bana müracaat eder. Böylesi daha iyi olur.

Ebu Talib bu cevabı kayıtsızlık ve tedbirsizlik sandı. Hemen yeğenine karşılık verdi:.,

— İyi amma, ya bu arada bir başkasını bulur da ı? işten geçmiş olursa?

— Bakalım...

Dedi mukaddes genç adam...

•

Arada ne oldu ise oldu; olacdk olan zuhura geldi. Ulvî kadın, mukaddes genç adamın muradını yerine getirdi; kendisine bizzat mü raca t etti ve birini göndererek şu teklifte bulundu:

— Kureyş kervanına katılıp Şam taraflarına ticaret için gidebileceğini tahmin ediyorum. Eğer razı ise benim için de en güzel şart yerinde demektir. Malımın başında bulunmayı kabul ederse, kendisine başkalarına verdiğim ticaret payının iki mislini veririm.

Mukaddes genç adam, teklifi amcası Ebu Talib'e haber verdi. Ebu Talib'in memnuniyeti büyük... Heyecanla mukabele etti:

— Bu, Allah'ın sana ihsan ettiği bir rızıktır. Daha güzeli olmaz. Hemen kabul et!

•

Anlaştılar, Hüveylid kızı Hatice, kölesi Meysere'yi, mukaddes genç adamın emrine verdi ve ona tenbih etti:

— Sana ne emrederse hemen itaat edeceksin!. Hiçbir reyine aykırı iş görmeyeceksin! Bir dediğini iki etmiye-ceksinl.

82

Ticaret ve seyahat hazırlığı başladı. Ebu Talib ve kardeşleri, kervana katılacak başka şahıslara da tenbih-ler ederek yeğenlerinin gözetilip korunmasını rica ettiler.

•

Kervan yola çıktı. Gide gide bir zamanlar Rahip Ba-hîrâ'nın bulunduğu ibadethanenin önüne kadar geldiler. Bahîrâ ölmüş ve yerini Nastûrâ isimli bir rahib almıştı.

Nastûrâ, kervan, sahrada yavaş yavaş yol alırken, uzaklardan görüyor. Kervanın üzerinde, tek, garip ve beraberce hareket eden bulut... Kervan durunca mukaddes genç adam, Meysere ile birlikte bir ağacın altına çekiliyor ve kervandakilerden uzaklaşıyor. Rahib bakıyor ki, bulut da kervandan ayrılmış ve ağacın "üzerinde karar kılmış...

•

Bahîrâ'nın incelemelerine benzer bâzı muayenelerden sonra hüküm :

— Şehadet ederim ki, sen. İsâ Peygamberin İncil'de, haberini getirdiği Hamd Livası, Kevser Havuzu Sahibi. Şefaât Müjdecisi Ümmî Peygambersin! Keşke ömrüm yet-se de memuriyet gününü görebilsem ve bahtiyar ümmetinin saflarında yer alsam...

•

Mukaddes genç adam, başında bulunduğu mallan pazarlarda muvaffakiyetle sattı; ve onlara karşılık alacağı mallan alıp, yeni baştan tertiplenen kervanla beraber Mekke'ye döndü.

•

Hatice ile karşılaştığı zaman Meysere, hanıma, acayip, içinden çıkılmaz derin bir sır belirten hâdiseleri haber verdi:

— Yolda ve kızgın güneş altında mesafe alırken. üzerimizde daima bir bulut bulunuyor. Nereye gitsek beraber... Görülmüş, işitilmiş şey değil. Daha neler, neler!..

83

Ve bütün bu gördüklerini, görebildiklerini noktası noktasına, çizgisi çizgisine anlattı.

Hatice'de büyük bir hayret ve derin bir dikkat...

•

Getirilen eşya satıldı ve hesaplar görüldü. Ticaret, her senekinden bir misli fazla... Hatice ayrıca dikkat etti ki. bu insanla kurduğu şirketin misilsiz bir bereketi vardır.

GÜZEL, DOĞRU, İYİ

İnsanlığın Âdem'den son adama kadar gayesi, güzel, doğru ve iyiden başka ne olabilir?

Mukaddes genç adam, yirmi beş yaşlarında, henüz İlâhî Memuriyetten yalnız serpintiler aldığı sırada, mü-cerred insan olarak, güzeli, doğruyu, iyiyi, mânâda ve maddede nefsinde düğümlemiş bir örnektir.

Ve artık ulvî Hatice'nin gözünde, O, insanların en güzeli, en doğrusu, "en iyisi..."

•

Evet (Hatice-tül-Kübra) Büyük ve Temiz Hatice, O'na âşıktır.

•

O, öylesine doğru ki, bakın bir iş ortağı O'nun için ne diyor:

— Peygamberliğinden evvel Allah'ın Resûlüyle müşterek bir işimiz vardı. Ben iş neticelenmeden bir yere hareket zorunda kaldım. Belli başlı bir zaman içinde dönüp işi neticelendirmeye söz verdim. Fakat taahhüdüm tama-miyie aklımdan çıkmasın nşî? Verdiğim sözü ancak vâdesinden üç gün sonra hatırladım. Hemen buluşma yerine koştum. İleride Allah'ın Resulü olacak zât, beni görünce ne kaşlarını çattı, ne de dik bir tavır takındı. Sadece mü-lâyemetle dedi: «Çok merak ettim ve üç günü burada geçirdim.»

84

Yine ileride, Sâib isimli biri, Müslümanlığı kabul ederek Peygamberin huzuruna çıkacağı zaman bütün etraf bu zât; methe koyulacaktır. O zaman Allah'ın Sevgilisi diyeceklerdir ki:

— Sâib'i ne diye methediyorsunuz; onu ben hepinizden iyi tanırım!

Ve Sâib, vecd içinde atılacaktır:

— Sana feda olmdk isterim! Seninle ticaret arkadaşlığı ettik. Hak bahsinde hatır, gönül dinlemez, zerre kadar hırs ve riya göstermezdin!

•

Buluşma yerine üç gün geç kalarak gelen ortağını. aynı yerde üç gün bekleyen Kâinat Efendisinin ahlâkını anlayabilmek için işte O'nun ahlâkına tevarüsten başka bir şey olmayan veliliğin bir mensubuna ait vak'a:

Velî, kendisine «Birazdan gelirim» diye söz verip ayrılan birini, kar ve yağmur altında günlerce bekliyor:

Ona soruyorlar:

— Sen deli misin? Hâlâ gelmiyeceğini anlamıyor musun?. Ne diye bekliyorsun kar ve yağmur altında?

Diyor ki, velî:

— Eğer buradan ayrılacak olursam, arkadaşşıma yalancılık isnad etmiş olurum. Onun için bekliyorum!

Bu ahlâk, velînin değil, velilikle beraber her şeyin aslî sahibi bizzat O'nundur.

Büyük ve Temiz Hatice O'na haber gönderiyor:

— Beni alsın!.. Alır mı?

— 13 —

Büyük ve Temiz Hatice

İZDİVAÇ VE ÇOCUKLAR

Teklif:

— Beni alsın!.. Alır mı?..

85

Allah'ın Sevgilisi vaziyeti amcalarına açtılar. Ebu Talib sordu:

— Alır mrsın?..

Vekâr, hüzn, fikir ve güzellik timsali:

— Evet... Buyurdular.

•

Amcalarından Ebu Talib ve Hamza, Hatice'nin amcasına gittiler. Ebu Talib, ondan Hatice'yi. İnsanlığın Tacına nikahlamak için resmen istedi. Hatice'nin amcası da bu teklifi kabul etti. Ebu Talibin malından yirmi genç dişi deve mihir biçildi. Karşılıklı olarak amcalar tarafından Arap âdetine uygun olarak belöğatli birer hitabe okundu. Hatice, hazır ve davetli bulunan kabîle büyüklerine muhteşem bir ziyafet çekti ve evliler aynı gece zifafa girdiler.

Ebu Talib'in hutbesinden:

«— Şükür Allah'a ki, bizi İbrahim'in zürriyetinden, İsmail'in neslinden, Mead'ın aslından ve Mudar'ın unsurundan yarattı: Mükerrerem Evin bekçisi ve insanların reisi kıldı. Kardeşimin oğlu Muhammed Bin-i Abdullah ile Ku-reyş'ten hangi genç tartılacak olsa, hasep ve nesepçe, akıl ve faziletçe O, hepsinden ağır basar. Malı ve parası yoksa da, buna bakılmaz. Mal ve para, gelip geçici bir gölge...»

Karşı tarafın hutbesinden:

«— Allah'a şükür ki, bizi bildirdiği gibi yarattı. Kimse sizin fazlınızı inkâr, hayır ve şerefınızı görmemezlik etmez. Biz de sizinle yakınlık kurmaya istekliyiz. Ey cemaat, şahit olun: Ben Muhammed Bin-i Abdullah'ı Hatice Bint-i Hüveylid'e nikâh ettim!»

•

İlk izdivaç ve ilk zevce...

İbrahim'den başka, Allah Resulünün bütün çocukları Hatice'den..

Kaasım, Zeynep, Ümm-ü Kelsün, Rukiye. Fâtıma..

İlk çocukları Kaasım... Kızlardan da Zeynep, sonra

86

Rukiye. daha sonra Ümm-ü Kelsüm, ve en sonra Fâtıma.. Bir de Tayyib ve Tahir lâkablı Abdullah var...

•

Erkek evlâtların hepsi, en küçük çağlarda vefat etti. Yalnız kızlar muammer oldu ve islâmiyeti idrâk ettiler. Böylece Allah Resulünün çocukları, Mısır Sultanı tarafından hediye edilen Mâriye isimli cariye İbrahim müstesna, Büyük ve Temiz Hatice'den geliyor.

Varlığın Nur'u olarak yaratılan Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamberin Mukaddes nesli de, bu çocuklar arasında Beyt Ehli'nin, Peygamber Evinin en yakınlarından ve Sahabî'lerin en büyüklerinden Alinin zevcesi, dünyanın en ince ve duygulu kadını Fâtıma'dan gelecektir.

Hatice'nin cehalet zamanında adj Tâhire... Temiz..

Zerrâreoğlu isminde birinin zevcesiydi. Bir kere daha evlendi ve yine dul kaldı. Yaşı kırk... Allah'ın Sevgilisi İse yirmi beşinde...

Kırk yaşındayken, yirmi beş yaşında, madde ve mânâda kâinatın en güzel erkeğine zevce olmak saadetine eren bu kadınlık ufku, teker kelimeyle «Büyük» ve «Temiz» in, Allah'ın emriyle kadın şeklinde çizgilendirilmiş abidesidir.

Misilsiz bir şefkat, tatlılık ve yumuşaklık; görülmemiş bir kadın sezişi, ruhî zenginlik, incelik idrâki...

Hatice, bütün vücut hikmeti ve hilkat sırrıyla mücer-red kadının, mücerred erkeğe bağlılığı mevzuunda, nihaî kabiliyet ve liyakat...

O; erkeği sevsin ve bu mecazî sevgiden hakikî sevgi olan Allah aşkına bir köprü bulsun diye yaratılan kadının —Erkek için de aynı şey— bütün kabiliyet ve liyakatiyle Âlemlerin Efendisini sevdi.

Hatice, ferdiyetini, sevdiği insanın şahsiyet ve ferdiyeti içinde eritip kaybetti. Artık kendisi için fikir, şu veya bu mantık ve usûlle muayene ve mütalâa edilecek bir şey

87

değil, sadece O'nun fikri... Arzu O'nun arzusu, irâde O'nun irâdesi...

İşte aşk; zapt ve fethedici. insanı öz hüviyetinden sıyrılcı ve kendinde kutuplandırıncı aşk budur. Ve gerçek sevgi, bu kudret ve hikmete ulaşmadıkça mevcut değildir.

Hatice O'nu sevdi ve bu sevgide Allah sevgisine geçit buldu.

Zaten O, Allah sevgisinin kapısı... O'nu seven, Allah'ın

sever.

DAİMA YOL VE FİKİR

Seyahatlar devamda... Hatice, her seyahatten dönüşünde zevcine bir deve hediye etmekte...

Bu seyahatların mukaddes genç adamın İlâhî irfanında en ince nakışları çizgilendirir. Her biri, uzun tefekkür ve nefis murakabesi dehlizi hâlinde uzun yollar...

Semavî memuriyetinden sonra Allah'ın Resulünü, Ara-bistanın her istikametinden gelen hey'etler ziyaret ettiği vakit. Bahreyn'den gelen Abdülkays Hey'etine, Peygamberler Peygamberi, memleketlerine dair fevkalâde hususî sualler soracaktır. O zaman hey'et, Allah Resulünün bu ince bilgisi karşısında hayrete düşecek ve anlamak isti-yecektir:

— Sen, ey Allah'ın Resülü, bizim memleketimizi bizden iyi biliyorsun! Nasıl oluyor?

Buyuracaklardır:

— Ben sizin memleketinizde, bir zamanlar, enine boyuna seyahatlerde bulundum.

Yemen ile Suriye arasında, Mekke noktasından, mübarek ayakları ile, nice yol çizgileri çektiler.

88

Bu yollarda, gittikçe derinleşen büyük düşünce; kâinat muhasebesi...

Mevsimler geçti; ve kimbilir zaman ve mekân boyunca ne kadar hareket gösterip hep cihanın Allah Resulüne nail olacağı âna tırmanan güneş, bu defa O'nun İlâhî memuriyeti telâkki edeceği günlere doğru, hep aynı noktadan doğup aynı noktadan battı ve hiç usanç getirmeden sadakatle zaman ve mekânı saydı. Âlemlerin Efendisi ise, mukaddes başlarının üstünde doğup batan güneşlerin altında, hep devamlı düşünce ve murakabe içinde yol almakta devam ettiler. Eşya ve hâdiselerin en mücerredinden en müşahhasına kadar her şeyi düşünüyor; ve her oluşun bağlı olduğu sebeplerin sebebini ruhlarında soruşturuyorlar:

«— Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi göster!»

Kanayan insan kafalarından hiç biri, bu hadîsteki irtifan eteklerine bile ulaşabilmiş değil.;

Yolda, sokakta, yattıkları ve oturdukları yerde hep düşündüler.

EĞER YAŞASAYDILAR

Biliyoruz ki, ilk erkek çocukları Kaasım ve ondan soYıra hepsi; en küçük yaşta öldüler.

Âlemlerin Efendisi, böyle en küçük yaşta vefat eden ve muammer olamıyan erkek çocuklardan biri hakkında buyurmuşlardır ki:

«— Eğer yaşasaydı nebî olması lâzım gelirdi; benden sonra nebî olamıyacağına göre, yaşayamazdı.»

Bu ince izahta, erkek çocuklarının muammer olama-yışındaki sır açık...

Güneşin karşısında ancak kamer vücut bulabilir; başka bir güneş değil...

89

ileride O'nu hor göstermeye yeltenecek olan küfür, işte bu «erkek evlâdı yaşamayan ve nesli kesîk» mânâsına Kâinatın Efendisini «Ebter» diye anacaktır.

Fakat Allah cevap verecektir:

«— ASIL SANA EBTER DİYENLERDİR Kİ, EBTER OLACAK...»

Öyle; O'nun nesli, amcasının oğlu Hazret-i Ali ve kızı Fâtıma vasıtasıyla genişleyecek, genişleyecek, kol kol cihana yayılacak ve yeryüzünün en şanlı madde ve mânâ prenslerini yetiştirecektir.

Bir «Seyyid» Buhara'da, bir «Seyyid» Cava adasında, bir «Seyyid» İspanya'da ve daha nerelerde ve nerelerde?

•

Arop an'anesince, ilk çocukları Kaasım'ın ismiyle «Eb-ül-Kaasım» diye lâkablandırılan Kâinatın Efendisi kerimeleri ve amcalarının oğlu vasıtasıyla öyle bir nesil bıraktılar ki, Kerbelâ vak'asında neredeyse kopacak, kesilecek hâle gelen bu nesil ondan sonra şube şube yayıldı, millet millet deri ve lisan değiştirdi, kalıptan kalıba girdi; fa'kat daima taşıdığı tek ve sabit Peygamber zerresi sayesinde, ilâhî cezbenin nur oluklarını bütün yeryüzüne döşemekte devam etti.

Arap seyyidler, İranlı seyyidler, Türk seyyidler, Küt seyyidler filân, falan...

Allah'ın dediği oldu ve âlemde hiçbir nesil O'nunki kadar, yayılmadı ve gayesine destek olamadı.

O'nun manevî ihata çerçevesine gelince; Âdem Pey-gamber'den son adama kadar içine giren ve girmiyeniyle bütün insanlık kadrosu... İnsanlık O'nun ümmeti; gireni ve girmiyeniyle... Asıl ümmet, girenler...

İnsanlığın Tacı otuz beş yaşlarındadır.

90

_ 14 —

Aşk

HATİCE'NİN SEVGİSİ

Evet; mecazî aşkla İlâhî Aşk arasında kıl kadar fark bırakan ufuk noktasında, Allah'ın mucizesi olarak her iki aşkı da bir araya getirmiş en keskin sevgi humması, zaman ve mekân boyunca yalnız Hatice'min başı üstünde tütüdü.

•

Evet: her defa biri öbürünü karartan mecazî aşkla ilâhî aşktan hiç birini örselemeyici bir mucize içinde, Hatice, Âlemlerin Efendisini, topyekûn kadınlığın topyekûn erkekliğe olan sevgisinden daha büyük bir aşkla sevdi.

•

Ne güzel muvazene! Zira O, zaten topyekûn erkekliğin bizzat hülâsası; ve zira O, kulda bittikten ve kulu bitirdikten sonra Allah'a yönelen aşkın bizzat tafimcisiydi.

O, o insandı ki, kendisini sevende hudutlu ve mecazî aşk kalmıyor, hemen sonsuz ve hakikî aşk başlıyordu.

O, Allah'ın, kendisini sevecekler, O'nu severek başlasınlar diye yarattığı kul...

O, Allah'ın Sevgilisi...

Nasıl sevilmezdi; ve sevilince nasıl sevilirdi?

Büyük ve Temiz Hatice, O'nu işte böyle sevdi. O'nun fikirlerinde, zevkinde, mizacında şahsiyetinde fâni oldu; O'nun huzurundan, rahatından hazzından ve rızasından başka bir gaye tanımadı.

•

Allah Resulünün de ilk zevcelerine karşı duyguları son derece hususî ve derin... Bu duyguda belki her sevgi şeklini iflâs ettirici bir gönül hoşluğu, huzur ve itimat, ahenk ve

91

mutabakat tecellisi var... Âlemlerin Efendisi, ilk zevceleri, kadınlığın «Büyük» ve «Temiz» örneğine o kadar bağlı idiler ki, O'nun çerçevesinde ve havasında ruhlarının er» müstesna rahatlık şartını buluyorlardı. Teselli, kuvvet, azim, rikkat, şefkat, emniyet, Hatice'nin Allah Resulüne tuttuğu aynalar...

Öyle ki, ilerilere doğru, küfür ve inkâr ehlerinden birisi ne vakit Allah'ın Resulünü incitse kendilerine ilk dayanak. Büyük ve Temiz Hatice olacaktır.

HATİCENİN SÜNNETİ

Büyüklerin ölçüsü:

«—• Kadınların, erlerine hizmet, muhabbet ve izzet göstermeleri, Hazret-i Hatice'nin sünnetidir.»

• Zeyd oğhı Abdurrahman:

— Âdem Peygamber demiştir ki: «Ben Kıyamet ve hesap gününde bütün insanların efendisiyim! Yalnız bir tek Peygamberin değil... O'nun ismi Ahmed'dir; ve bana karşı iki faziletle üstün kılınmıştır. Bu faziletlerden biri O'nun zevcesidir; daima kendisine bağlı kalacak ve kendisinin hayrına çalışacak olan zevcesi... Benim zevcem ise benim zararına çalıştı. İkinot fazileti de, Allah'ın O'na en fazla yardım etmiş bulunması \ie O'nun şeytanını İslâm'a getirmesidir. Benim şeytanım kâfir kaldı.»

• İbn-i Abbas:

— Allah'ın Resulü buyurdular: «Cennet ehlerinden kadınların en üstünü, Hatice, Fatma, Meryem ve Asiye...»

Büyük İslâm âlim ve mütefekkirlerinin müşterek ölçüsü, Hazret-i Hatice ve Hazret-i Ayişe'nin, Allah Resulünün zevceleri içinde en üstün oldukları... Bunlardan bazılarına göre Ayişe en üstün... Fakat bu dâvada en itibarlı ve mesnetli ölçü Hazret-i Hatice'nin üstünlüğünde... Şeyh Veliyüddin ibn-i İmad vesaire bu fikirdeler.

92

İbn-i İmad:

«— Doğrusu. Hazret-i Hatice'nin, sayısız meziyet ve fazilet sahibi Hazret-i Ayişe'ye rağmen üstün olduğudur.»

HATİCE'DEN ÂLÂSİ

İbn-i İmad. bu hususta bizzat Kâinatın Efendisini delil olarak gösterir. Şöyle ki: «Bir gün Hazret-i Ayişe Allah'ın Resulüne dedi ki:

— Allah, Sana Hatice'den âlâsını nasip etti! Hazreti-i Ayişe'nin, nefsinin kastederek söylediği ve gayet ince bir kadınlık nüktesiyle Allah Resulünün tercihini yokladığı ve:

— O vefat ettiyse yerine ben geldim.

Diye ima ettiği bu söze, Allah'ın Sevgilisi şu cevabı verdiler:

— Hayır Ayişe! Allah bana Hatice'den âlâsını nasip etmedi. İnsanların beni yalancı çıkardığı devirde bana herkesten evvel iman eden, insanların beni mahrum bıraktığı demlerde bana bütün malımı veren odur.»

O HALET

Aşkın kanatlarını saymaya sayılar yetmez. O kanatlarla uçulmayacak, çıkılmayacak makam ve derece mi var?

Hesabın sustuğu, mantığın bozulduğu, aklın eridiği iklime yol bulan kanatlar...

Aşk; hak ve adaleti sevgilinin dilek ve iradesinden ibaret bulan ve başka hiçbir ölçü taşımayan ilâhî keyfiyet...

Aşk; kendisinde değil, sevgilisinde olmanın ve sonuna kadar feda etmenin büyük haleti...

Bu aşk Allah'ındır, Allah'adır; ve kullarda ondan serpintiler ve ipuçları vardır. Allah'a ermenin yolu da, işte

93

Onu ahmak madde gözüne sorarsanız, şu ânda üzerine eğilip şöyle diyecektir:
m— Üç tane büyük ve birkaç tane daha küçük taştan bir grup... Bir çemberle çevrili... Çemberin etrafında gümüş bir halka... Taşın aslı mahiyetini tâyin güç... Çünkü yüzü, birçok temas neticesinde aşınmış ve düzleşmiş... Vaktiyle tek bir kütleymiş de sonra bir yangında çatlamış ve parçalanmış... Terkibinde de şu bu...»

Âlemde hiçbir şeyin mahiyetini bilmeksizin bir de «mahiyet» den bahseden bu görüş ve bakış kadar kaba ne olabilir? Yalnız pergelle ölçen ve taşın kutrunu 30 santim bulan, kimyahâne tahlillerinden de başka bir şey bilmeyen bu görüşün gösterebileceği bir şey var mıdır?

O siyah taş da, Kabe gibi ve Kabe kadrosuna bağlı, bu dünyadan bu dünyada bir «suret» olarak, ötelere bir alâmet, beka ve fena âlemleri arası mübarek bir remz... Yokluk ve izafilik dünyasında, varlık ve hakikat vatanının malı ve eşyası...

O da. Zemzem gibi, Kabe'nin ana unsurlarından...

Zemzem, garp köşesinde. Kara Taş da şark köşesinde, Kabe'nin iki yanını tutmuş.

KARA TAŞ YÜZÜNDEN

Şimdi, zamanın akışı içinde hâdiselerin cereyanına dönelim:

Büyük ve Temiz Hatice ile izdivaçlarını takip eden yıllar boyunca. Kâinatın Efendisi olgunluk çağlarına ve İlâhî memuriyetlerinin eşiğine doğru yol alırlarken, Kara Taş etrafında, bütün Arap kabilelerini birbirine düşürücü bir hengâme koptu.

96

Kuraklığı sulaklığından artık olan Mekke'de arada bir dağlardan boşanan seller, kahverengi yılanlar halinde Kabe'nin bulunduğu çukurluğu basmış, göle çevirmiş ve Allah'ın Evini kısım kısım yıkmıştı.

•

Kabe, temelinde kadar yıkıntılarla dolu... Kabe'nin içinde bir de hazine... Kuyu şeklinde ve Kabe'ye getirilen kıymetli hediyelerle dolu...

Yıkıntılardan içeriye bir hırsız girdi ve hazineden bazı şeyleri çalıp götürürken yakalandı.

Kureyş büyükleri hırsızın elini kestirdiler ve aralarında kararlaştırdılar.

— Kabe harap... Onu yeni baştan bina etmeliyiz!

Allah'ın Evini, temelinden tepesine kadar yeni baştan çatacaklar...

O zaman güzei bir şey oldu. İsmine tesadüf dedikleri gizli saik, Mekke'nin iskelesi Cidde önlerinde bir Bizans gemisini karaya vurdurdu. Gemide mimarlık işlerinden anlayan bir de usta...

Artık gemilikten çıkan ve enkaz yığını hâline gelen tekneyi, nadide kerestesinden faydalanıp

Kabe'yi inşa etmek üzere satın aldılar. Ustayla anlaştılar ve işe giriştiler.

Fert fert ve kabile kabile bu işe katılmayan kalmadı. Allah'ın Resulü de yapı faaliyetine iştirak buyurdu-

lar.

Allah'ın Evi ve Mekke'nin yüreği Kabe, dümdüz bir plân üzerinde, aitü satıhı ve sekiz köşeli, sır dolu mik'ab şekliyle meydana çıktı.

Şimdi iş, Kara Taş'ı yerine koymakta...

Bir hengâmedir koptu:

— Biz koyacağız!

— Siz koyamazsınız, biz koyacağız!

97

— Hayır, ne siz, ne de öteki!.. Bizim şerefimiz, onu kendi ellerimizle yerine koymak hakkını kimseye bırakmayız!

Guruplar, topluluklar, kabîleler birbirine girmek üzere...

Ellerini kan dolu çanaklara batırıp nida edenler:

— Kanımızı son damlasına kadar akıtmadıkça bu hakkı başkasına vermeyiz!

•

Kureyş'in uluları etrafa sükûnet tavsiye ettiler ve dediler ki; •

•-

— Düşünürüz, düşünürüz! Düşünür ve bir çaresini buluruz! Hele biraz sabır...

Ve hep beraber Kabe avlusunda toplanıp dertleşmeye başladılar. Bir teklif:

— Birini hakem turalım!

— Nasıl birini?

— Akılda ve ahlâkta kâmil birini...

— Ama kimi?.

Bu defa da «Hakem benden olsun, senden olsun!» tartışmasına yol görünmek üzere...

Teklif sahibi, eiiinl, Kabe'ye yol veren geçitlerden birine uzattı:

— Şu geçitten ilk olarak kim çıkagelirse, onu!.. Bu nasip işine karşı hep bir ağızdan:

— Güzel, diye haykırdılar, , razıyız! İlk gelecek hakem olsun!..

Geçitten «El-Emin» sıfatlı, kâmil akıl ve ahlâkında, herkesin birleşik olduğu Peygamberler Peygamberi çıka-geldi.

Dediler:

— Seni hakem tuttuk, yâ Ebül-Kaasım, sen hangi,, kabileyi seçersen taşı yerine o koyacak...

Allah'ın Sevgilisi gülümsediler. Bir örtü istettiler.

98

Guruplar, topluluklar, kabileler, birbirine üstünden hayretle bakıyor.

Örtü geldi.

Taşı örtünün üstüne koydular. Her kabilenin temsilcisine örtünün bir tarafını tutturdular.

Hep beraber örtüyü kaldırttılar ve yürüttüler. Taş, konulacağı yere geldi.

Sonra mukaddes elleriyle taşı alıp yerine koydular. Herkes memnun, herkes saadet ve itminan içinde... Akıl ve hikmet de...

Yapılır yapılmaz yine putlarla doldurulan Kabe. artık mübarek temel eşyasiyle meydanda: ötedenberi siyah örtülere bürülö, İlâhî sır mahfazası sekiz köşe içindeki mik'abı İbrahim ve İsmail Peygamberlerin topukları altından fışkıran Zemzem'i, Peygamber Babasının ayak izlerini taşıyan zemin üzerinde «Makam-ı İbrahim» i ve...

Ve bembeyaz bir yakut hâlinde Cennetten gelip, sonradan, dünya karanlığına eş simsiyah kesilen «Hacer-ül-Esved»i, o mübarek Kara Taşlyle...

— 16 —

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi

UNUTTULAR

Her şeyi biliyorladı. Unuttular.

Onlar ki, İbrahim Peygamberin oğullandır; her şeyi biliyorlardı. Unuttular.

99

Mutlak ve münezzeh Zat olarak Yaradan'ı ve onun hâs ismi «Allah» kelimesini biliyorlardı.

Unuttular.

Bu kelimeyi, hattâ her lisandaki, yaratıcı mânasına umumî bir mefhum gibi değil, onun hâs ismi, âlemi, armasını olarak biliyorlardı.

Unuttular.

Kelimenin kabuğu ağızlarında kalmak şartıyla içini unuttular.

Mücerretlerin mücerredin], teşhislerin en kabasına, putlara bağladılar. Elle yontulmuş ve kâbuslardaki hayallere benzetilmiş putlar...

Üstelik de:

— Allah?. Ya bu putlara karşı Allah?

Denildiği zaman, putları ona vasıta gösterecek kadar nefslerine teselli aradılar.

€>

Fakat kalblerinde batırdıkları güneşin, en koyu karanlıklar içinde bile sönüp çakan pertevlerinden bazı alınlar akisler gezinmekte devam etti. Aralarında böyle tek-tük insanlar eksik olmadı. Bunlar, tam ve riyazî bir çizgi halinde, Allah Resulünün, babadan oğua nesil koluydu.

Bir de, sağda ve solda, aynı ışık çakıntılarından pay alanlar. Pay alanlar, fakat bu payları içtimaî bir kuruluş halinde mihrakına oturtamayanlar...

Bunlar, fert, fert, Allah'ın kalblerine hidayet verdiği münzevi örnekler. Bunlar, unutilan muhteşem tevhid bestesini, yakıcı, mestedici bir ahenk gibi kalblerinin derinliklerinde hecelemeğe çalışıyor. Bir şeyler duyuyorlar, fakat duyduklarını, iç ve dış dünyalarında billûrlaştırıyorlar.

Âdem Peygamber'den başlayıp Peygamberler Peygamberinde kemale erecek olan Müslümanlığı sezer gibidirler.

100

BUNLARDAN BİRİ

Bunlardan, bu gibilerden; bazen güneşle doğmak üzere bulunan güneşler güneşinin çakınrtartna bakıp, topyekûn kâinatın bir azîm zuhura karşı bekleme halinde bulunduğunu sezenlerden biri, Kızıl Devenin Süvarisidir.

Kuss bin Sâide...

Yâd Kabilesinin yücesi Kuss bin Sâide, belki yüz yaşırfa ayak basmak üzere, belki yüz yaşımı da aşkın bir ihtiyar...

Allah Resulünün, tenhalarda ve izbelerde, hudutsuz sükûnet koridoru boyunca yürürken, kendisine meçhul istikametler ve ağızlarından ismiyle hitap edilmeye başlandığı günler, Kuss bin Sâide'nin de, dillere destan meşhur hitabesini (Sûk-u Ukâz) da okuduğu demlere rastlar.

PANAYIRDA

Renk renk insanın çizgi çizgi bir cümbüş içinde fıkırdadığı panayır yerinde. Kızıl Tüylü bir Deve üstünde ihtiyar bir insan peydahlandı. İri gözleriyle ufukları süzen genç ve dinç devenin üstünde gözleri çukura kaçmış ve içinin ufuklarına dalmış, yaşlı ve iki büklüm süvari...

Süvari söze başladı:

Kalblerde, tülbentle parlatılmış bir ayna gibi elerin sükût...

Hikmet çağıldıyor: «Ey insanlar!..

«Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz!.. «İbret alınız!..

«Yaşayan ölür, ölen fena bulur... «Olacak neyse olur.

«Yağmur yağar, otlar biter; çocuklar doğar, annelerinin ve babalarının yerini alır. Derken hepsi silinip gider.

101

.«Olayların ardı arası kesilmez. Hepsi birbirini kovalar.

«Kulak tutunuz, dikkat kesiliniz; gökte haber, yerde

ibret alınacak işaretler var...

«Yeryüzü bir büyük dîvan, gökyüzü bir yüksek tavan... Yıldızlar yürür, sular durur... Gelen kalmaz, giden

gelmez.

«Acaba vardıkların yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar? Yoksa orada kalıp da uykuya mı dalıyorlar?

«Yemin ederim, yemin ederim ki, Allah'ın indinde bir din vardır ki, şimdi içinde bulunduğumuz dinden daha

sevgilidir.

«Ve Allah'ın gelecek bir Peygamberi vardır ki, gelme-, si pek yakındır. Gölgesi başımızın üstünde...

«Ne mutlu o kimseye ki, O'na iman eder; O da kendisine hidayet...

«O'na isyan ve düşmanlık edecek olana da eyvah!..

«Ömürleri gafletle geçen topluluklara eyvanlar olsun!..

«Ey insanlar!..

«Hani ya babalar, dedeler, ataiar?.. Nerede soy-sop?.. «Hani ya süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Âd ve Semûd milletleri?..

«Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da:

— Beni sizin en büyük rabbiniz değil miyim? Diyen

Firavun ve Nemrut?..

«Onlar zenginledikçe, kudret ve kudretçe sizden çok üstündüler. Ne oldular?

«Toprak onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile eriyip gitti. Çatılan yıkılıp süpürüldü. Şimdi onların mekânlarını köpekler şenlendiriyor.

«Sakin onlar gibi gaflete düşmeyin, onların yolundan gitmeyin!

«Her şey fâni; baki olan Allah... Ortaksız ve benzersiz, mutlak bir Allah... Tapınılacak ancak O... Doğmuş ve doğurmuş olmaktan münezze Allah..

«Evet, evet...

102

«Olup bitenlerde, gelip geçenlerde, bize ibret olacak çok şey var...

«Ölüm bir ırmak... Girecek yeri çok ama, akacak yeri yok...

«Büyük, küçük, hep göçüp gidiyoruz.

«Herkesine olan, size ve bana da olacaktır.»

Kıyas-ı Enbiya ismiyle İslâm'ın en makbul eserlerinden birini kaleme almış olan Ahmet Cevdet Paşa'dan, üslûbunu mümkün olduğu kadar az örseliyerek aldığımız bu parçaların, ruhunu belirttiği hitabe, dünya kaldıkça kaL mak değerinde...

GAFLET

Fakat insanların özürsüz gafletinden bahseden Kızıl Tüylü Devenin Süvarisini o dakikada içine almış, bu defa özürlü öyle bir gaflet vardır ki, insana gökler dolusu hüznün verse yeri...

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi, o muazzam hitabesini verirken, kendisini dinleyenler arasında, işaret ettiği Peygamberin, Peygamberler Peygamberinin bulunduğundan gafildir.

Evet, O, Allah'ın Sevgilisi, o anda dinleyiciler arasında...

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi karşısında yer almış. Yâd oymağının yücesi Kuss bin Sâide'yi dikkatle dinliyorlar.

Ve bundan,. Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi habersiz...

Allah, insanı hangi sırlara kadar eriştiriyor da, hangi sırrın eşiğinde çaresiz bırakıyor?..

Kuss bin Sâide, bir müddet sonra, işaret ettiği Peygamberin davet zamanına erişmeden ölecektir.

«Nasib» in en hazin cilvelerinden biri...

103

1

Ve Yâd oymağının yücelerinden başka biri, Huzura çıkıp İslâmlığı kabul edecek; ve arkasından.

Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait bütün kabileyi imana çekecektir.

Allah'ın Sevgilisi, bu toptan akış karşısında memnun olacaklar ve soracaklardır:

— Kuss bin Sâide'yi bilen var mı aranızda?

— Elbette, ey Allah'ın Resulü, dyeceklerdir; bilmez miyiz? Biz, hep onun izinde yürüyenlerdeniz.

Allah'ın Resulü buyuracaklardır:

—> Onun, bir zamanlar «Suk-û Ukâz» da, bir deve üzerinde «Yaşayan ölür, ölen fenci bulur, olacak neyse o!ur!» diye okuduğu bir hutûbe hiç hatırımdan çıkmaz. Birçok, söz daha söylemişti. Hepsi hatırımda kalmamış olsa gerek...

Ve mecliste bulunan Hazret-i Ebu Bekr atılacaktır:

— Ey Allah'ın Resulü... Ben de o gün aynı yerde hazırdım. Kuss bin Sâide'nin söylediği sözler, kelimesi kelimesine hatırımda... İzin verirsen okuyayım...

Ve Ebu Be'kr, Kızıl Tüylü Devenin Süvarisine ait sözleri, başından sonuna kadar aynıyle belirtecektir.

Kuss'un kabilesinden biri de ayağa kalkıp Allah'ın Resulünden izin alacak ve onun şiirlerinden birkaçını okuyacak...

Bu şiirlerde, Haşim oğullarından gelecek Peygambere ait apaçık delâletler tütmekte...

O zaman Kâinatın Efendisi, bu, en güzel nasib içinde en büyüğünden mahrum kalan tevhid sahibi için şöyle buyuracaklar, onun sonunu şöyle çerçevesizceklerdir:

«— Ümit ederim ki, Allah, kıyamet gününde-Kuss bin Sâide'yi ayrı bir ümmet olarak bana gönderir.»

Gerçekten, alâmetler o kadar keskinleşmiştir ki, güneşin, doğmadan evvel pembe aydınlığı ufuklara binmiştir.

104

— 17 —

Murakabe Bucağı

HİRADAĞI

Artık, Allah Sevgilisinin yaşları kırkına doğru ilerlemekte...

Kendilerinin; bunca tecelliye rağmen, en muazzam, kâinat çapında büyük İlâhî bir devlete namzed buldukları hakkında hiçbir peşin fikir ve tahminleri yoktur. Nitekim büyük tecelli ve memuriyet tebliğinin tesiri, bizzat kendilerinde, hiçbir şeyle nisbet kabul etmez derecede çarpıcı bir hayret ve dehşet olacaktır.

İşte, kırkıncı yaşlarında ayak basacakları nübüvvet, ve İlâhî memuriyet eşiğine doğru adım adım yaklaşırlar ve bazı esrarlı, hedefleri meçhul işaretlerden başka hiçbir delâlete malik bulunmazlarken Allah'ın Sevgilisinde, taşkın bir yalnızlık ihtiyacı doğdu.

®

Mekke yakınlarında Hira dağı.. Çırlıçiplak, sipsivri bir fışkırış halinde göklerin derinliğini kurcalayan dağ.. Allah'ın Sevgilisi için, nübüvvetten evvelki şahıs hayatının istiğrak bucağı olarak yarattığı inviza kulesi..

Birkaç yıl sonra, Allah'tan, nebîlik fermanını telâkki edecekleri bu dağda. Kâinatın Efendisi, önlerinde hiçbir yol gösterici bulunmadan, ruhî ve manevî şahıs hayatlarını derinleştirmeye koyuldular.

Müşfik ve mübarek zevceleri Hatice'nin hazırladığı zeytin, ekmeğini alırlar, Hira dağındaki mağaraya çekilirler; bu mağara içinde, buraya değil de, ruhlarına kapanmış gibi günlerce kalırlardı.

105

ALİ YANLARINDA

Murakabe demlerinde yine o âfet.. Mekke'yi sık sık yoklayan kuraklık ve kıtlık...

Bu defaki pek büyük oldu ve en zengin aileler bile rızık korkusuna düştü. Hele sevgili amca Ebu Talib, çoluk çocuğunu geçindirmekten âciz hale düştü.

Allah'ın Sevgilisi, en zengin amcası Abbas'ın kapısını çaldı:

— Kardeşin Ebu Talib, bitiyorsun ki, kalabalık bir aile sahibi... Sofrasında bir çok el var.. Kıtlık yüzünden sofraları harap.. Gel seninle ona gidip çocuklarından birer tanesini evimize alalım...

Ferahlasın Ebu Talib...

Gittiler ve ricalarını kabul ettirdiler. Kâinatın Efendisine, ileride damadı; neslinin yürütücüsü, peygamberlik ilmi beldesinin kapısı, manevî emanet yolunun da ikinci kutbu Ali düştü, Ali, henüz küçük bir çocuk...

HÜRRİYETİNİ İSTEYEN KÖLE

Murakabe ve derunî hayat devamda... Bu bakımdan, Kâinatın Efendisini. İlâhî memuriyetinin tebliği ânına ka-' dar dış hayata davet edici vesileler hemen hemen mevcut değil...

Ali'nin evlâtlığa kabul edilışinden sonra bu gibi vesilelerden biri de köle Zeyd'in âzad edilerek evlâtlığa alınması oldu.

•

Hatice'nin yeğeni Hâkim, Suriye'den bazı köleler getirmişti. Kölelerden biri de, sonradan büyük bir şöhrete kavuşan ve İslâmın «İlkler» kadrosunda ışıldayan Harise oğlu Zeyd...

Bu köle, yüzüne sert bakıamıyacak kadar güzel ve sevimli...

Bir gün Hatice, yeğeni Hâkim'i görmeğe gitti ve bir

106

köle satın almak istediğini söyledi. Hâkim de köleleri amcasının kızı önünde topladı:

— Seç, dedi; hangisini istersen al!

Hatice Zeyd'i seçti. Kâinatın Efendisi, Zeyd'i görür görmez ona karşı ânî bir sevgiyle doldu ve kölenin kendisine verilmesini istedi. Hatice tereddütsüz, köleyi zevcine sundu. İlâhî Memuriyetin Mukaddes Namzedi de, Zeyd'e mâlik olur olmaz hemen onu âzâd ve evlâtılığa kabul etti.

Haber uzaklara, çok uzaklara kadar yayıldı. Zeyd'in babası Hârîse'nin kulağına vardı. Harise, âzad edilen oğlunu alıp yurduna döndürmek için Mekke'ye kadar geldi. Oğlunu buldu ve kendisiyle beraber dönmesi için onu telkin altına almaya çalıştı.

Zeyd'i bu kadar seven Âlemlerin Serveri, acaba Zeyd tarafından ne kadar sevilmişti?

Zeyd, babasının peşinde tam mânasiyle hür adam olarak yurduna dönmek gibi bir kıymeti, yanında bulunduğu Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamberin huzurundaki nimete göre hiç saydı ve babasına cevap verdi:

— Ondan ayrılmaktansa senden ve yurdumdan ayrılmayı tercih ederim!

Ve Zeyd'in babası Harise, boynu bükük, oğlunun bu ulvî tercihi karşısında hiç ses çıkartmadan geriye döndü.

Anne, baba, vatan ve topyekûn hürîyet sevgisini büyük aşka feda eden köle... Her Müslüman gibi, hakikatin kölesî o.. Yani tam hür...

DİPSİZÜKLER

Murakabe hep devamda... Öyle ki, Mekke'ye bir saat mesafedeki Hira dağı, artık Kâinatın Efendisine ibadet ve istiğrak sediri olmuştur.

107

Bu dağ ve oradaki mağara, sessizliğin bir mâden halinde donup bütün fezayı çınlatan bir ahenk neşrettiği yer... Burası sükût ikliminin ufku; ve fikrin, haşyet içinde baş aşağı ebediyete sarktığı pencere...

İşte burada, Kâinatın Efendisi, cedit İbrahim Pey-gamber'in getirdiği usul ve ölçüyle ibadet etmekte ve yalnız düşünmekte...

•

Ne düşündükleri, nasıl bir his ve fikir âhengiyle kıvrım kıvrım dipsizliğe sarktıkları üzerinde; hayal, en küçük bir gayret sarfetse kanatlarının yandığını hisseder. Ne duyduklarını ve düşündüklerini, duyamayız, düşünemeyiz; sadece, içinde sükûtun bir mâden gibi donduğu ve bütün fezayı çınlatıcı bir ahenk neşrettiği mağaraya gömülüp kendi kendimize, zayıf ve âciz, birşeyler duymaya ve düşünmeye çalışabiliriz:

Dipsiz sema.. Orada her yıldız bir kum tanesi. Sonsuz çöl. Orada her kum tanesi bir yıldız... Çölün çarşaf gibi yayılışını birdenbire katlayan ve onu sarp iniş ve çıkışlarla ânî bir bükülüş ve kıvrılışa döndüren dağ... Çölün ruh adalesi gibi kendi içinde ve kendi üstünde büküm büküm zirveleşen ve çukurlaşan Hira dağı... Bu dağ, sanki bütün göklerin ve çöllerin sessizlik ve yalnızlığını huni gibi süzüp, bir köşesindeki mağaraya akıtmaktadır. Ve bu akan şey, mücerredin üstüne çıkmış bir lisan, musikinin ötesinde bir nağmedir. Zaten bu nağmenin aşkına değil midir ki, su şırıldamakta, maden çınlamakta, kamış inlemekte ve tel çığlık koparmaktadır?

Bu «Allah» kelimesinin şuur üstü nağmesidir.

Sevgilisinin ağzından söyleyen Allah: Hadîs-i Kutsi mealî:

«— Ben insanın en büyük sırrıyım; ve insan benim en büyük sırrım...»

108

. f.

Ey, her perdenin arkasında gizli ve ey her perdenin önünde aşikâr Yaraticı! Hikmetinden ve sırlarından bir haber!..

Sessizlik ve yalnızlığın ufuk noktasında, insanoğlunun Ufku, bu murakabe ve itikâf, bu hem fikrî ve hem bedenî ibadet haline gömülü, bazah haftalarca kalıyorlardı.

Artık İlâhî memuriyetin eşiğindedir.

Hep, nereden, kimden ve nasıl geldiği belirsiz sesler, hitaplar, nidalar...

Hiçbir madde ateşine benzemeyen, beklenmedik yerlerde ve zamanlarda fışkırıveren pırıltılar ve ışık püskürtülen...

İlâhî memuriyetin gittikçe belirmeye yüz tutan delâletleri «Sadık Rüya» larla başladı.

Gelmiş ve geçmiş resullerde olduğu gibi, Kâinatın Gaye-İnsanı, altı ay müddetle rüyalarında ne gördülerse aynıyle zuhuruna şahit oldular. Allah, bu sadık rüyalarla. Sevgilisini, pek kısa bir zaman sonra mübarek sırtına yükleyeceği «Resûlüllah» vazifesindeki haşyet ve heybetle alıştırmaktadır.

Yaşları tam kırk...

— 18 —

Gökten Gelen Devlet

MELEK

Ramazanın onyedinci Pazartesi günü, Allah'ın Resulü, Hira dağındaki mağarada...

Bir gece evvel rüyalarında, muazzam bir şekil, bir hey-

109

bet, bir suret, bir eda, bir ışık, bir renk görmüşlerdir. Bu «kendisine sır tevdi edileni ve kendisinden ruhun bâtını mahiyeti öğrenilen mahrem ve emin kimse» mânâsına «Namus - ül - Ekber» sıfatlı Cebrail'dir.

Allah'ın vahyini tebliğe memur Büyük ve Sultan Melek... Büyük ve Sultan Meleklerden bir tanesi...

•

Bir gece evvel rüyada beliren Melek Ramazanın on-yedinci Pazartesi günü, mağarada, murakabe ve ibadetin en derin ânında, Allah'ın Sevgilisine dünyâ ve madde perdesinde görünüyordu.

'~

MÜTHİŞ AN

İnsanoğlunun ufku, madde göziyle insanoğluna mahsus olmayan ufukların ötekindeki bu manzara karşısında ne hale gelmiştir?

Birdenbire gökler bir perde gibi açılır ve arkasından sonsuzluk âleminin kadrosundan bir şahsiyet, bütün madde tezahürlerini yakıp kül edici, cisim üstü bir cisimleniş-le görünüyorsa insan ne hale gelir?

Melek, o ânâ kadar ötelere âlemini tanımayan, fakat bütün âlemlerin Tacı ve Efendisi olarak yaratılmış bulunan Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygambere aynen hitap etti.

«— İKRÂ! (OKU!)...»

Âlemlerin Fahri, dehşetler ve haşyetler içinde cevqp verdi:

«— Ben okuyucu değilim. Ne okuyayım?...»

Sultan Melek ilerledi. Allah'ın Resulünü kucakladı, kuvvetle sıktı ve sonra bırakarak tekrar ettit*

«— OKU!»

Ve kendisinden yine aynı cevabı aldı.

Bu hal üç kere tekrarlandıktan sonra, Melek, Allah-tan aldığı ve Resulüne teslim etmeğe geldiği ilk âyeti, başından sonuna kadar okudu.

Meali:

«— OKU!... RABBİNİN İSMİYLE BAŞLIYARAK OKU!.. O RABBİNİN İSMİYLE Kİ, İNSANI UYUŞMUŞ KANDAN YARATTI. KALEM VASITASIYLA İNSANLARA İLİM VEREN, BİLMEDİĞİ ŞEYLERİ ÖĞRETEN VE YARATMAK YALNIZ KENDİSİNE MAHSUS OLAN KEREM SAHİBİ RABBİNİN İSMİYLE OKU!...»

HAŞYET

Allah'ın Resulü, dehşet ve haşyetin son basamağında, bizzat konuştuğu lisanla nazil olan âyeti, kelimesi kelimesine tekrar etti. Âyetin, Allah Resulü tarafından kelimesel kelimesine tekrarına kadar bekleyen Melek, Allah kelâmının, Allah Resulünün diline ve kalbine yerleştiğini görür görmez birdenbire kayboluverdi. Ve bu hâli, bir kurşunun ciğeri delip geçmesi kadar sürdü.

Kurşun ciğerden çıkıp gider gitmez tesiri başlıya-çaktır.

•

Kaadi-i Beyzavî hazretlerinin tefsirine göre, insanr büyük marifete çağırın, Allah'ın vücudundan ve sonsuz kudretinden haber veren, keremini bildiren ve kuluna ilim yolunda bu keremden pay almasını ihtar eden ilk âyet, nazil oluşundaki heybetten başka, mânasiyle de x> kadar haşyet vericiydi ki, melek kaybolur kaybolmaz, Allah'ın Resulü muazzam bir dehşete düştüler.

Mağradan çıktılar. Hira dağından indiler, uçan bir kuşun gölgesi gibi mesafeleri aşarak Mekke'ye girdiler. Büyük ve Temiz Hatice'nin kapısını vurdular.

Meleğin kucakladığı mukaddes insan, esrarlı haline

110

bakır kendisine açılan sadık zevcenin kollarına atlamadan yalnız mırıldandı:

«— Beni örtünüz! Beni örtünüz!»

Sadık zevce, izinde bütün bir esrar cereyanını sürükleyen Allah'ın Sevgilisini, olup bitenlerden habersiz, hiçbir şey sormak ve anlamak cesaretini göstermeden şefkat ve itina ile yatağına yatırdı ve üstüne kalın örtüler çekerek O'nu yalnız bıraktı.

Dakikalarca, İlahî haşyete bağlı mukaddes râşenin ihtizazlarını kaybeden yatak; ve nihayet bu yatakta kavuşulan rahat ve sükûnet...

Kâinatın Efendisi, rahat ve sükûnete erişince yataktan kalktılar. Zevcelerini çağırdılar ve başlarından geçen hâli ânı ânına, noktası noktasına anlattılar. Henüz tam bir açıklık belirtmeyen ve ne olduğunu hissettirmeyen tecelli karşısında ilk hükümleri, rahat ve sükûnete kavuşmuş olmalarına rağmen sadece korku ve kaygı...

Henüz ebedî devlet ve memuriyet, hâl ve makamı, Al-Jah'ih Sevgilisine açıkça bildirilmemiştir.

BÜYÜK KORKU

Hitap:

«— Korkuyorum ki, Hatice, bana bir zarar gelmesin!»

Henüz hiçbir şeyden haberi olmamak şöyle dursun, haberi olmayanın halinden bile haberi olmıyan. Haticenin mukabelesi misilsiz bir kadın sezişiyle, fevkalâdenin üstünde oldu. Ulvî kadın, her haline o kadar emniyet duyduğu mukaddes zevcini, imkân bulunmayan hayali ihtimalden tenzih etti:

— Hiçbir korku ve kaygıya sebep yok. Boşuna üzülyörsün. Allah, senin gibi bir kuluna kötölük eriştirmez.

Ve başına bir örtü atarak:

112

— Şimdi, dedi; bu işlerden anlayan birine gidip danışacağım.

•

Hatice'nin bahsettiği adam, yakın akrabasından Varaka bin Nevfel... Varaka, Büyük ve Temiz Hatice'den olup bitenleri, dikkat ve ciddiyet dolu bir çehreyle dinledi... Sonra uzun uzun düşündü ve şu cevabı verdi:

— Varlığını kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer anlattıkların doğru ise, yâ Hatice, mübarek zevcine görünen Melek, Musa Peygambere gelen «Na-mus-u Ekber» dir. Mübarek zevcin Allah'ın Peygamberidir ve İlahî Memuriyetini almak özeredir. Kendisine haber ver; sakın ürkmessin, telâş ve korkuya düşmesin... Sabırla neticeyi beklesin ve bütün tecellilere tahammül etmeyi bilsin!.

Varaka, sâf mânasiyle İsa dini üzerindedir ve büyük çapta din irfanına sahip bir insandır.

Hatice, Varaka'nın yanından, bu muazzam tefsir ve teşhis altında ezilmiş, ayrıldı; ve bu yakıcı mânaların heybetinden kendinden geçmiş, evine geldi.

•

Ne söyleyeceğini, nasıl anlatacağını, ne türlü bahsedeceğini bilemiyor.

Bir gün Varaka, Allah'ın Resulü ve Kâinatın Gayesini. Kabe'yi tavaf ederken buldu. Hemen yanına yaklaştı. O'nu bir kenara çekti ve fısıldadı:

— Amca kızımın zevci, mübarek insan! Hira dağındaki mağarada başından geçenleri bana olduğu gibi anlatır mısın?

Allah'ın Resulü, İlâhî tevhid nimetine mâlik ve kitap ehli bu samimî adamın hatırını kıramadı; ona başından* geçenleri bütün teferruatıyla anlattı.

Varaka heyecanla haykırdı:

— Allah'a yemin ederim ki. sen onun Büyük Resulü-
Tİ3

::

sün! Ve sana görünen melek, Musa'ya gelen Cebrail'dir. İşte «Cibril-i Emin» sana da nazil oluyor. Şimdi kimbilir başına neler gelecek! Sana yalancı ve sahtekâr diyecekler, seni yurdundan kovmaya çalışacaklar... Peygamberlik yükü ağırdır. Kavmin seni tekzip edecek... Seninle çarpışacak ve seni öldürmeğe savaşıacak... Söz veriyorum ki. eğer Allah beni o günlere yetiştirirse senin için elimden geleni esirgemiyeceğim.

•

Ve tevhid ehli Varaka, insanoğlunun en büyüğüne sarıldı. Onun -kudsiyet dolu alnından öptü ve yanından uzaklaştı.

Varaka, baş önünde, ağır ağır gidiyor; ve O arkasından, derin bir tefekkür içinde, bakıyor.

•

Varaka ile aralarında geçmiş konuşmadan:

— Demek beni kavmim Mekke'den çıkaracak, öyle mi?

— Evet, peygamberlik makamı kime verilmişse öz kavmi içinde ona düşmanlar türemiştir.

Peygamberlik hali budur.

19

Berzah

ÜÇ YIL

Korkunun daha büyüğü geldi. Birdenbire vahiylerin arası kesildi.

•

Ne bir delâlet, ne bir işaret...

Belki de ilâhî hikmet Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygam-berin üzerinden ilk vahiy yükünün kalkmasını gerektiriyordu. Belki de hemen ikinci bir yüke dayanamazlardı. Sır...

114

Böyle... İlâhî hitap birdenbire kesilivermişti.

Sahilsiz deniz ortasında ayağını bastığı ne bir tekne, ne bir sal, sadece meçhul bir istikâmete doğru bir nur ağı içinde yol alan varlık, bu ağın ipi koyuveriliyormuş gibi olunca ne hisseder?

lar.

Üç yıl vahiy gelmedi ve üç yıl berzah hayatı yaşadı-

ISTIRAP

Teessürlerinin hayale sığmaz çapta derin olduğunu şuradan anlıyoruz ki, başvurdukları uzlet köşelerinde, dağ başlarında mağaralarda İlâhî hitabın tecellisine zemin arayıp da bulamadıkları zaman, dehşetten kendilerini kaybedecek hale geliyorlardı. Öyle ki, kendilerini dimdik bir, yardan korkunç bir uçuruma fırlatıp atmak istiyorlar; tecellilerin en parlağından sonra ondan mahrum karanlık hayatı, çekilmez ve taşınmaz bir yük görüyorlardı. Parça parça olmak, idrâk duygusundan sıyrılmak, yokluk yorganının altına çekilip saklanmak...

Muhal... Allah'ın, Varlık Nuru olarak yarattığına, yokluk yol verebilir mi?

Hiçbir zaman kırılmıyacak ve Allah'ın eliyle muhafaza edilecek olan bu tehlike parmaklığının önünde, kaç kere oradan sarkmağa teşebbüs ettilerse, vahiy değil, fakat İlâhî ihtara nail oldular.

Teşebbüsün vâki olacak gibi görüldüğü nâzik anlarda daima Melek yetiştirdi ve şöyle nida etti:

— Dur! Bil ki, sen Allah'ın Resulüsün!

Böylece her defasında, varlığın bütün sırrı olan mukaddes varlıkları etrafındaki İlâhî müeyyide belli oluyor; ve Peygamberler Peygamberi, ayaklan altında çalkalanan zulmet denizinin korkunç ağzını, yalnız bir hikmet olarak müşahedeye memur bulunuyordu.

115

HATİCE'DE DEHŞET

Büyük ve Temiz Hatice de, kendi âleminde ve ayrı bir dehşet içinde...

•

Kitap ehlinde birtakım din adamlarına başvuruyor ve evvelâ Cebrail'in kim olduğunu öğrenmeye bakıyor:

— Cebrail, Allah ile Peygamberleri arasında, vahye vasıta olan büyük Melek... Musa ve İsa Peygamberlere Tevrat ve İncil'i o indirdi.

Birtakım hallere ait sualleri de soruyor ve şu cevabı alıyor:

— Tecelli, ya Hak'tan olur, ya Şeytandan... Bazan Şeytan insanlara musallat olup garip işler gösterir. Haktan gelen nimet ve devlet; Şeytandan gelen, kötülük ve hastalık...

•

Mevcut olmıyan ikinci ihtimalin, gene muhal soyundan, öldürücü, hattâ ondan da beter bir istifhamı vardı:

— Yârabbi! Yoksa bütün bunlar hastalık mı?.. Bütün bu haller, yoksa çatlayan bir ruhun saçtığı alevler ve kıvılcımlar içindeki vücutsuz akislerden mi ibaret?.. Yârabbi; dünyanın bu en muvazeneli, ölçülü, faziletli ve dirayetli insanının başına bir şey gelebilir mi?..

Gelemez! Fakat bu, berzah çilesidir; gelemeyeceği nasıl bilinsin?..

Günü gelince Allah «Nun vel'Kalem» Süresiyle Resulünün halini bildirecektir:

«— Kalem, ona yardıma vasıtalar ve bunlarla yazılan ilimler ve fenler üzerine yemin ederim ki, sen Rabbinin inayeti sayesinde bir mecnun değilsin! İnan ki, senin duraksız ve kesintisiz bir iyi şöhretin vardır. Sen, gerçekten azim bir meslek yolundasın! Cinnetin kimde olduğunu, yakın zamanda hem sen anlıyacaksın, hem onlar...»

116

Büyük ve Temiz Hatice, ruhunun tâ derinliğinde, mukaddes zevcine ait kâmil emniyet duygusu, bütün bu sırları sahibine havale ederek bekliyor; ve kollarnı bir şefkat dolağı halinde O'na, mukaddes zevcine binbir ihtimam şekliyle sarmış, İlâhî iradeyi kolluyor.

ÖRTÜLERE BÜRÜLÜ NEBİ

Bir gün... Hira Dağı...

Dağda bir müddet kaldıktan sonra evlerine dönmek üzere hareket ediyorlar.

Ne bir fısıltı, ne bir kıpırdanış...

Her şey tam bir gaflet uykusunda...

İnsanoğlunun Ufuk Noktası, kendi ayak sesinden başka hiç bir şey işitmiyor.

Birden, yokuş aşağı inerken, bir ses işitiler. Dönüp baktılar. Kimsecikler yok... ört, arka. sağ, sol, her taraf bomboş...

Son ihtimai gökler..

Başlarını kaldırıp baktılar. Müthiş... Vahiy ânında gördükleri Melek, göklerden, göklerin anlatılmaz bir derinliğinde, bir kürsü üstüne oturmuş, kendisine nazar etmekte...

Göz ucuyla gördükleri bu levhaya bakamadılar. Başlarını indirdiler ve yürümek istediler.

Fakat daha müthiş... Bu defa, baktıkları her noktada aynı Melek...

Ürktüler, koşarcasına yürümeğe başladılar. Hızla evlerine can attılar.

Büyük ve Temiz Hatice, etekleri mucize sürükleyen harikalar harikası insanı, telâşla karşıladı.

Rengin ne hale geldiğini Allah'ın ilmine havale ettiğimiz dudaklar kıpırdadı ve şu kelimeler döküldü:

«— Beni örtülere bürüyün, bürüyün; üstüme soğuk su dökün!...»

117

Emirleri yerine getirildi.

Allah'ın Sevgilisi, sadece ruh iklimlerinden gelen cu-mudiyeleri yakıcı ve güneşi söndürücü ayazın tesiri ile üşümekte, titremekte... Dişleri birbirine çarpıyor. İlâhî haşyet, iliklerine kadar mukaddes vücutlarına işlemiş...

TEBLİĞ

İşte o zaman vahiy yolu, bir daha kesilmemek üzere bütün azametiyle açıldı. Melek geldi ve tebliğ etti:

e— Ey örtülere bürülü Nebi! Kalk, etrafını uyandır; etrafına kurtuluş yolunu göster! Rabbini büyük bil, putlara ibadeti yasak et, işini çoğalt ve kimseye minnet etme! A!-lah rızası için çetinliklere sabırla karşı koy!.. Kıyamet günü Sûr üflendiği zaman, münkirler için kolay değil, çok zor bir gün olacaktır.»

Üç yıl evvel gelen nebilikten sonra, işte 43 yaşında. O, Allah'ın Sevgilisi ve Kâinatın Efendisi, resul olmuştur. İnsan ve cin, görünen ve görünmeyen bütün akıl sahibi mahlûklara memur buyurulmuşlardır.

Âlem bütün zaman ve mekânının kurtarıcısına kavuşmuştur.

20

Memuriyet ve Usulü

PEYGAMBER

Son gelen emirle, Allah tarafından, Sevgilisinin, insanları Hak dinine davet etmek üzere memur edildiği açık...

Artık vahiyler üstüste devamda... İlâhî memuriyet her ân kemâlde...

118

Resuller Resulünün kalblerinde de bütün bu harikulade keyfiyetlere tahammül ettirici dayanaklar hazır... İnsanoğlunun içinden geçtiği çileli tecrübelerden sonra, Allah Resulü olmanın esrarlı şartlarını tamamlamışlardır.

m

Hira dağında mukaddes kalbieri ikinci defa şakke edil-miştir.

Ne zaman tenhalarda gezseler, çölden ve kırdan geç-seler, taşlar ve ağaçların nida ettiğini duyarlardı.

O zaman sağlarına ve sollarına bakarlar ve kayalardan, nebatlardan başka bir şey görmezlerdi.

Acaba bu sesin sahibi kim? Sadece taşlar ve ağaçlar nida ediyor:

— Selâm sana olsun, ey Allah'ın Resulü!

Cemat, nebat, hayvan ve insandan ibaret mahlûklar kadrosunun en iptktör ilk cinsi, kendilerini sükûta bağlayan ebedî bilgisizlik ve habersizlik içinde, duyucu, sezici ve konuşucu mahlûklardan daha üstün bir esrar anlayı-şıyla Allah Resulünün haberini almışlar...

•

Allah isteyince «yok» yoktur. Zaten her «vamn bir gizli «yok» u ve her «yok» un bir gizli «var»ı var ya... Ve zaten yokluk da Allah'ın mahlûku ya...

O, Allah'tan memuriyet alan Gaye - İnsan ve Üfuk-Peygamberse Varlığın Tacı...

USUL

Allah'tan gelen memuriyetinin usulü vahiy...

Vahiyler birkaç şekilde tecelli etmektedir: Birinci şekil:

Melek görünmeden vahyin, kalblerinde ilham gibi birdenbire tecelli etmesi...

Allah, bu tecellinin, ilham değil, vahiy olduğunu zarurî bir ilimle Sevgilisine bildirmiştir.

•

Kalbe Cebrail vasılasıyla nida olunan ve ilhamı andıran mânalara misal, bir hadîs mealî:

«— Cebrail benim kalbime ilka etti ki, hiç bir nefis rızkını tamamlamayınca ölüm yetişip kendisini bulamaz.»

İkinci şekil:

Cebraîl'in bir insan şekline bürünüp, Peygamberler Peygamberlerinin huzuruna çıkması... Cebrail'in büründü-ğü insan şekli mücerret ve meçhul bir adama değil, müşahhas ve muayyen bir insana ait,..

Dahye-tül-Kelbî isim li biri...

Dahye isimli zat, erkek güzelliğinde o kadar çarpıcı bir fevkalâdeliğe malikmiş ki, çarşı ve pazardan geçerken, halk, yığın yığın sokaklara dökülüp onu seyredermiş...

İşte, «Namus-ül-Ekber» isimli Meleğin, şekline bürünüp geldiği dâsitânî erkek güzeli...

•

Üçüncü şekil:

Vahyin çan sesleri ve tunç ürpermelerine benzer mehabetli sadalar arkasında gelmesi.

Bu şekil, Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber için, şekiller arasında en şiddetli ve tahammülü en zor olanı... Zaten her şekliyle dayanılmaz, takat getirilmez bir vakıa olan vahiy, bu son şekilde en heybetli ifadesini buluyor.

Allah'ın Sevgilisi, korkunç bir kervan yaklaşıyor muş gibi çan seslerinin öncülük ettiği bu tarza karşı o kadar şiddet hissi duyarlardı ki, en soğuk günlerde alınlarından iplik iplik ter dökülürdü. O anda deve üzerinde olsalar, mukaddes süvarisinin birdenbire omuzlarına binen siklet ve şiddetten deve çökerdi.

120

Bu vaziyette bir gün ayaklan Zeyd bin-i Sâbit'in ayağı üzerindeyken Zeyd, birdenbire hissettiği tesirden ayağının kopacağını, kırılacağını sandı; ve avaz avaz bağır-mamuk için dişleriyle dudaklarını kanattı.

Zeyd:

«— Ben Allah Resulünün vahiy kâtibiydim. Vahiy geldiği zaman, Allah Resülü pek fazla ter dökerlerdi. Neden sonra ıstırapları açılır ve konuşmaya başladılar. Ben de yazardım. Çok defa vahiy ânının şiddetinden ayağımın ezilecek gibi olduğunu duydum ve bir daha aynı ayak üzerinde yürüyemeyeceğimi sandım. «Maide» Sûresi nazil olduğu vakit Allah Resülü deve üzerindeydiler. Deve yere çöktü. Öyle âni bir çöküş ki, devenin ayakları tuz buz oldu, sandık.»

Vahyin bu şiddetli tecellisi daima korkutucu âyet ve sûrelerin nazil oluşunda... O zaman insan, hayvan ve her şey Allah Resülü'nüh eteğine bir zerresfyle değse, bütün zerrelere kaynaştığını ve altüst olduğunu hisseder.

Dördüncü şekil:

Meleğin, hiç bir yabancı şekle bürünmeden doğrudan doğruya kendi aslî heyeti içinde, olduğu gibi tecelli etmesi...

Beşinci şekil:

Allah'ın Miraç'ta olduğu gibi, vasıtasız vahyetmesi...

Altıncı şekil:

Allah'ın, Musa Peygambere hitap edişi tarzında, yine arada Melek bulunmaksızın, gaipler ve gizlilikler âleminin verâsından. Resulüne hitap etmesi...

•

Yedinci şekil:

Rüyada vahiy...

121

il

Bazı büyükler, arada vasıta ve delîl bulunmaktan başka hicap ve perde de bulunmaksızın, Allah'ın Zatiyle Sevgilisine tecelli ederek vahyettiğini de ileri sürmüşler ve böylece vahiy şekillerine sekizincisini ilâve etmişlerdir.

•

Kısaca, vahiy, Allah'ın Peygamberine emir ve hitabıdır; ve o ne rakama gelir, ne de hendesî kat'iyetler altında şekillendirilmeye... Allah'ın tecellileri de Zâtı gibi namütenahi... Bildiğimiz yalnız O'ndan ve sahabilerinden öğrendiğimiz.. Doğrunun hududu puür...

Bu arada, kendi bahislerinde" göreceğimiz gibi, Kur'ân ile Hadîs-i Kutsî ve öbür tecellilerin keyfiyetleri ayrı ayrı...

— 21 —

insanoğlunun En Güzeli

ŞEKİL

Karşımızda, kırk üç yaşında, insanoğlunun en güzeli var.

İmam-ı Kurtabî:

«— Allah, Sevgilisinin güzelliğini tamamiyle belli, etmedi. Etseydi, kimse O'na bakmaya takat getiremezdi.»

Boyları, uzunla orta arası... Öyle ki, birdenbire bakan, kendilerini uzun boylu sanabilir. Fakat dikkat edince uzuna yakın olduklarını anlar. Kiminle yanyana yürüseler ondan daha uzun boylu görünürler, iki uzun boylu insan arasında boyca ikisini de geçtikleri hissini verirlerdi. Top-yekûn zaman ve mekânın Peygamberine ait bu mucizede, O'na, ümmetinden kimsenin müsavi görünemeyeceği hikmeti gizli...

122

İnsanoğlunun her uzvu arasında göze görünmez bir terkip sırrı belirten endam. Kâinatın Efendisinde, şekil ifadelerinin en tılsımlı âhenginden bir örnek... Baştan aşağı ahenk...

Ne ipek, ne çiçek, hiçbir nescin, esrgılı terkibinden haber vsremeyeceği ciltleri, hafif kırmızılık, pembelikle karışık beyaz... Tarif edilemez bir beyaz; yakıcı güneşin ve fazla kanın tesiriyle pek hafif esmere ve kırmızıya çalan nûranî bir beyaz... Bu beyazlığı, ne fildişi, ne gümüş, ne has ekmek, ne ak buğday anlatabilir.

©

Uğrunda dünyaların yaratılmış olduğu mukaddes ve muhteşem başları, büyük... Bu muhteşem baş, fikir ve bütün insanlığın takip edeceği yola ait plânla dolu mukaddes mahfaza...

©

Harikuladeler harikuladesi başı hâleleyen harikuladeler harikuladesi saçlar, koyu siyah; namütenahi siyahlık mayası... Bu saçlar, kesilmediği zaman, kulaklarının yumuşaklarına kadar iner. Ve ne tam kıvrıcık, ne düz; kıvrıcıkla düz arası hafif dalgalı... Bu saçlardan tüten rayiha, âlemde güzel koku saçan ne varsa hepsinin rüyası ve hasreti...

En yüksek seciye'nin timsali olan alınları, açık... Bu alın, ilân ettiği büyük dâvanın azametini kitabeleştiriyor. Dehâ yuvası muhteşem alınlar, bu alın yanında, kartal yuvasına nisbette serçe tüneği bile değil... Hiçbir mabedin cephesi bu cephe kadar heybetli olamaz. Kaşları ince uzun... Uçları hafif açık. Aralarında bir damar var. Ezellerin ve ebedlerin Peygamberi, öfkelendikleri zaman, bu Jamar kabarır, farkedilecek hâle gelir; sükûnet buldukları vakit de kaybolur.

123

Evet, gözleri... Büyük ve siyah... Bu gözlerin merkezindeki bir çift siyah incinin üstünde, kendi yüzü suyu hürmetine yaratılmış olan dünyalara bakarken, o dünyaların kurtuluşunu tekeffül eden bir şule... Gözleri etrafında hafif bir pembelik, en güzel gözle zemini arasındaki bedî şartı tamamlamıştır.

Ya bu gözlerin gördüğü?.. Gökler kadar dipsiz bir sükûtle susalım. İlâhî esrarı en ileri haddine kadar görmek lûtfuna eren bu gözler, baktığı istikamete zıt tarafı da görmeğe mezundur. Zaten O'riun eşsiz memuriyeti, sadece görmek, görülen ve görülmeyen her şeyi görmek ve insanlara göstermek değil midir? Peygamberlerin Efendisi, âmâlara bir dokunuşta gözlerini açan İsa Peygambere karşılık kör insanlığın kalb gözünü açmağa gelen Son Resul...

O'na mahsus gözler...

Hiçbir ağız ve diş bu kadar güzel olmadı. Kıvrımların en vezinlisi içinde, büyükçe, fevkalâde bir ağız; ve tıfif seyrek, nurdan yontma, pırıl pırıl dişler.

Uzun ve mevzun, en tatlı bir nağme kadar zarif bir boyun...

Göğüslerinden göbeklerine kadar dosdoğru bir çizgi hâlinde lâtif ve rakik kıllar uzanmış...

Göğüslerinde başka kıl yok...

Göğüsleriyle karınları bir hizada.. Ebedî kurtuluş nefesinin hazinesi göğüslerinden karınlarına doğru inen şâ-kûlî bir çizgi, hiçbir çıkıntıya rastlamadan geçer. İşte bu çizgi Allah'ın Sevgilisine ait «Şakk-ı Sadır» göğüs yarılması hâdisesinden kalma...

Baldırları tam zerafet belirtici nisbette ince... Arşa basan ayakları büyükçe... Ve mübarek ayakları kalın ve uzunca... Ayak parmaklarının uzunları ve daha kısaları arasında nisbet o kadar zarif ki, âlemlere rahmet için

124

gönderilen Resul, ayak besteliyor.

bakımından da eşsiz asaletini

Yürüdükleri zaman, bastıkları en hakîr kum tanesiyle yerini değiştirmek isteyecek insan başına, bütün yeryüzünün baş egeceği ayaklarını yerden kuvvetle kaldırır; sağa sola sallanmadan adımlarını en sağlam erkek edasiyle atarlar ve "zemine tastamam intibak ettirirlerdi.

HÂL

Nefsinden bahsederken, çirkinleşmiyecek, daha gü-zelleşecek olan, bir O'dur:

«— Kardeşim Yusuf benden beyazdı; fakat ben ondan güzelim.»

! •

Eli bir çocuğun başını okşasa, o baş, insanı bayıltan, çıldırtan bir rayiha bahçesidir. Güzel koku, O'nun için yaratıldı.

•

Vâil Bin Hacer:

«— Allah'ın Resulü bana elini uzattı; kardan soğuk, miskden güzel kokan bir el...»

•

Saad Bin Ebi Vakkas:

«— Elini alınma koydu. Bu âna kadar soğukluğunu içiğimin zarında hissediyorum.»

' •

Enes Bin Mâlik:

«— Bütün ömrümde ipek ve kadifeden hiçbir şeye dokunmadım ki, Allah Resulünün ovucundan daha nermin olsun.»

Bu ıtır çanağı, ipek, kadife ve kardan soğuk eller, -ne muazzam bir şahsiyetin remzi...

125

Şam'dan gelip İslâmiyeti kabul edenlerden bir sa-habî, O'nun elini tuttuktan sonra öyle bir hâl geçirdi ki. ömrü boyunca bir daha kimseyle el sıkışmamaya ahdedti. Ve ahdini hiç bozmadı.

Allah O'na dedi:

«— SEN BÜYÜK BİR YARADILIŞ ÜZERİNDESİN!»

Ve nur yolunun fıskırış noktası, derinlik ve incelik mâdeni Hazret-i Fâtıma, babası, yâni Allah'ın Sevgilisi için diyecektir ki: -i.

«— Yusuf'u gördükleri zaman hayranlıklarından filerini kesenler, eğer benim gördüğümü görselerdi göğüslerini parçalarlardı.»

EDA

Yüksek, gür, çınlayıcı bir ses ve harikulade bir ton... Hutbelerini en uzak mesafelerden, dünyanın eh tatlı ahen-giyle, en küçük ihtisas hususiyetine kadar duyacaklardır.

• •

Ağır ağır ve tane tane konuşuyorlar, öyle ki, kelimelerini sayabilirsiniz. Her kelime yerini bulur, yerine otururken öbürü geliyor. Bazan bir kelimeyi her defasında ışığr açılan bir lâmba gibi, birkaç kere kullanıyorlar. Acele, telâş, zahmet ve sıkıntı, kelâmlarında mevcut değil... Konuşurken namütenahi kolaylık, zarafet ve hâkimiyet içindedirler.

İleride göreceksiniz.

Bütün ömürlerinde hiçbir defa kahkaha ile gülmediler. Ebedî tebessüm...

İleride göreceksiniz.

öyle bir vekar ve heybet ki, O'nu birdenbire görenin dehşete düşmek ihtimali vardır. İleride göreceksiniz.

126

Allah'ın, meleklerin, olanca mahlûkların «Salât ve selâmına mazhar, Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber, ahenkten, fikirden, ruhtan, eriyeye eriyeye nur püskürtüsü hâline gelmiş bütün renk, ses, rayiha" ve çizgi âleminin ulaşabileceği mefkûrevî terkitten daha güzel... Allah'ın Sevgilisi olacak kadar güzel...

NEBİLİK MÜHRÜ

Sol omuzlarının altında, kalplerinden amudî olarak geçen çizginin arkasından çıktığı, yâni tam kalblerinin karşılığı üzerinde büyükçe bir «ben» veya adacık...

Buharî Hazretlerine göre, Arapların «Hücre» ismini verdikleri keklik yumurtası büyüklüğünde bir şekü...

Müslim Hazretlerine göre de; avuç içi kadar bir -adacık... Ve üzerinde küçük siyah benler...

Pazılarında güvercin yumurtası genişliğinde bir saha ve bu saha içinde incecik tüyler...

•

İmam-ı Hâkim:

«— Allah hiçbir Peygamber göndermemiştir ki. sağ eli üzerinde Nübüvvet benleri olmasın! Yalnız Resûlter Resulünün Nübüvvet Mühürleridir ki, sol omuzlarının altında ve arkalandıydı».

Kalblerinin karşılığında...»

— 22 —

İMAN VE İBADET

İlkler

Şöyle:

~ Tasdik ederim ki. Sen Allah'ın Resulüsün! Allah tarafından gönderilmiş yol gösterici ve hayat kurucusun!

127

İnsanoğlu, gayelerini ve yaratılış hikmetini senin vasıtanla öğrenecektir. Senin her emrin haktır ve Allah'tan alınıp getirilmiştir. Sana, Resûllük sıfatına ve her emrinin Allah'tan geldiğine inanıyorum. Sen bu zamana kadar gelmiş Allah Resullerinin teker teker müjdelediği ve Son Peygamber diye haber verdiği zirve noktasını belirtiyorsun! Resullerin, birbirine teslim ederek getirdikleri mukaddes bayrağın aslî ve asıl sahibi sensin! Kurtuluş ve ebedî, oluş* ancak eteklerine yapışmanın neticesidir.

İşte iman bundan ibarettir; ve O'na eğilecek başların edâsındaki öz, budur.

Tek cümleyle:

— Sana Allah'ın Son Resülü olarak, getirdiğin ölçülerin hepsiyle birden, bildiğim ve bilmediğim, anladığım ve anlayamadığım her emrini hak bilerek inanıyorum.

Böyle düşünen herkes, bu düşüncesini mezara kadar götüren her ferd, artık cinsi ve milleti, yaptığı ve ettiği ne olursa olsun, müslümandır. Kurtulmuştur.

Bunun için de bir «evet!» cik, yukarıdaki mânâyı içine almış olarak:

«— Allah bir ve (M.....) O'nun Resülü...»

Demek yeter!

•

Allah Resulüne ifk inanan Büyük ve Temiz Hatice... Ümmet kütüğünde, mü'minlerin «1» numaralı kaydı «Hatice - tül - Kübrâ»... İlklerin ilki...

•

Başta:

«— Ey örtülere bürülü Nebi! Kalk ve etrafını uyandır!»

Emrini alan Peygamber, memuriyetini zevcesine bildirir bildirmez, Hatice hemen baş kesti ve en taşkın bir şevk, saadet ve heyecanla imâna can attı. Âdeta sevincinden taşıtı. İmân, Hatice için neş'elerin en büyüğü oldu.

128

Cebrail'den şu tebliği almışlardı:

«— Rabb'in Sana selâm ediyor ve diyor ki: Sen benim insanlara ve cinlere Resûlümsün! Onları Tevhid kelimesine davet et!»

Ve Cebrail ayağını yere vurmuş, vurduğu yerden su fişkırmış, Cebrail o sudan abdest almış, Allah Resulüne de aldirmış, peşinden O'nunla beraber namaza durmuştu.

Allah'ın Sevgilisi sevgili zevcesine abdest ve namazı öğretti ve beraberce namaza durdular. En büyük Peygamber ve kâinat çapındaki ümmetinin ilk ferdi...

İlk namaz iki rek'at ve sabah akşam, günde iki defa...

YİNE BİRİNCİ

İlklerin ikincisi ve erkekler arasında ilki, «Sıddîk-i Ekber» sıfatlı Ebu Bekr...

Ebu Kuhafe oğlu Ebu Bekr, öteden beri Allah Resulünün en aziz dostudur. Daima gelir, O'nunla konuşur, sohbet eder ve içi nur dolu, istikbalin nur Müjdecisinden ayrılırdı.

O da puta tapmayanlardan ve Kureyş'in yolunu dalâlet görenlerden...

Asiller çevresi Kureyş'in zengin ve soylularından olduğu ve ayrıca ilim sahibi bulunduğu için, herkesten büyük bir saygı görmekte...

Bir gün, Ebu Bekr, Hatice'nin yeğeni Hüssam oğlu Hâkim'in evinde.. İlâhî memuriyetin henüz tahakkuk ve Hazret-i Hatice'nin imân ettiği günlerdeyiz.

Konuşma sırasında, Hâkim'in azadlılarından bir kadın, gelerek yüksek sesle haber verdi:

— Yâ Hâkim, duydun mu, yeğenin Hatice, zevcinin.

129

Musa Peygamber gibi Allah tarafından gönderildiğini iddia ediyormuş.

Hayret büyük...

Ebu Bekr hiçbir şey söylemeden kalktı ve aziz arkadaşının evine doğru yürüdü. Eve girdi. Kâinatın Efendisini buldu, aldığı haberi anlattı ve sordu:

«— Nasıl, doğru mu?»

Ve şu tek kelimelik cevabı aldı:

«— Evet!..»

Ebu Bekr derhal tek ânıry getirdiği milyarlarca senelik muhakeme ve tefahhustan üstün bir bedahet sezişiyile

imân etti:

«— Allah tarafından gönderildiğine imân ediyorum!»

Bu tek • ân içine giren fezalar dolusu seziştir ki, Ebu Bekr'e «Sıddîk-i Ekber» lâkabını kazandıracak ve onu resuller ve nebiler müstesna, cihanın en büyük ve en sadık insanı derecesine yükseltecektir.

Ebu Bekr. gelmiş ve geçmiş bütün peygamberlerin bütün ümmetleri içinde başömek ve başköşe mevkiine oturacaktır. O derecede ki, bir gün Resuller Resulü, onun hakkında:

«— Ebu Bekr ve ben nebîlik içinde atbaşı beraberdik. Ben onu geçtim ve o bana tâbi oldu; eğer o beni geç* şeydi ben ona tâbi olurum.»

Buyuracaklardır.

•

Hazret-i Ebu Bekr, İslâmiyle hayat ve ebediyet kazandıktan sonra, kendi nefsinin kurtarmış olmakla iktifa etmedi. Onun mayasında bir İnsan için başkalarımkur-tarmak, kendi zatî kurtuluşuna denk bir vazifeydi. Hemen sağa sola koşup müjdeyi haber vermeye ve herkesi O'nun müjde eteğine bağlamak için çalışmaya koyuldu.

İtimat ve sevgisini kazanmış kaç kişi varsa, teker teker baş vurdu ve dedi:

«— İslâm'a geliniz, insanoğlunun gerçek dinine geliniz! Sonsuz hayata ve ebedî oluşa geliniz!»

Ebu Bekr gibi bir şahsiyetin tesiri büyük oldu. Muazzez sahabîler zincirinin en kıymetli halkalarından birçoğu Ebu Bekr eliyle ebedilik dizisini buldular.

•

Sonsuzluk defterinde (1) numaralı insan ve kadın mü'min Hazret-i Hatice, (2) numaralı mü'min ve (1) numaralı erkek mü'min de Hazret-i Ebu Bekr. Yine birinci...

ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ BİRİNCİLER

Üçüncü ve çocuklar arasında birinci imân nasibi Hazret-i Ali...

O, Mekke'deki kıtlık zamanından beri amca oğlunun evinde... Yaşı on... Birçok fevkalâdelik görüyor ama hiçbir şey anlamıyor. Âlemlerin Fahrini, zevcesiyle beraber namaz kılarken gördü. Hayran hayran seyredip namaz bitince sordu:

«— Bu nedir?»

«— Allah'a ibâdetdir, Allah'ın, Peygamberi vasıtasıyla bildirdiği gerçek dinin ibâdetidir. Seni, ortağı ve benzeri olmayan Allah'a ibâdete ve putları inkâra davet ederim.»

On yaşındaki Ali cevap verdi:

— Benim şimdiye kadar görmediğim, işitmediğim bir şey bu... Babam Ebu Talib'e işi açmadan ve danışmadan birşey diyemem.

Allah'ın Resulü, henüz İlâhî memuriyetini açığa vurmamak mevkiinde olmadıkları için yakınlığına rağmen Ebu Talib'in bilmesini istemediler. Dediler ki:

-1- Ali, imân etmiyorsan, bari gördüğünü ve duyduğunu kimseye söyleme! Hiç kimseye hiçbir şey anlatma!

Ali, sırrı muhafaza edeceğine söz verdi ve o geceyi yatağında, sabaha kadar sağa sola döne-3k uykusuz geçirdi. Bütün bir gece düşündü. Düşüncesi arasında, o minicik ruhiyle nelere ermiş olacak ki, sabahleyin yatağın-

130

131

dan fırlar fırlamaz, doğru Allah Resulünün yanına koştu ve haykırdı:

— İmân ed diğün din haktır.

ve haykırdı:

İmân ediyorum! Sen Hak Peygambersin ve getir-

Şimdi sıra. ilker arasında (4) ve azadlı köleler arasında yine (1) numaralı mü'minde. Harise oğlu Zeyd...

Şu bildiğimiz Zeyd... Allah Resulünün zevcelerinin hediye aldığı, azad ettiği ve özyurdiyle Allah'ın Sevgilisi arasında tercihe davet olununca Çiiçbir şey bilmeden O'nu seçen Zeyd...

İşte dördüncü olarak:

— İmân ediyorum!

Diyen bu Zeyd...

O da, köleler arasında birinci...

•

Hepsi, teker teker, kendi cinsleri ve sınıfları arasında birinci, ilklerin ilkleri:

Hatice, Ebu Bekr, Ali ve Zeyd...

— 23 —

Sırayla

ÜST ÜSTE

Derken İslâm'a davetin gizli şekli başladı.

Donmuş küfür denizinin buzları altında ince bir sıcak su cereyanı... Bu cereyan tez vakitte bütün ummanı kaynatacaktır.

Kâinatın Vücut Saiki, etraflarında ilker, insanları, Hak yoluna, kulaktan kulağa fısıltılarla davet etmekte...

Erkek ve kadın, üstüste imân edenler... Bunlar ilklerin ilklerinden sonraki ilker; daima ilker...

132

Hazret-i Hatice'den sonra ikinci, üçüncü ve dördüncü olarak imân eden kadınlar:

Allah Resulünün amcaları Abbas'ın zevcesi Ümm-ö Fazl Hazretleri... Abbas henüz müşrik...

Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esmâ...

İstikbalin büyük müslümanı Ömer'in kız kardeşi Fa-tıma Bint-i Hattab..

Bu üç büyük insan, İslâm (Defter-i Kebir) inin (2), (3) ve (4) numaralı kadın rnü'minleri...

•

Erkeklerle gelince, bu daveti hızlandıran Peygamber bağluları arasında dünyanın en büyük insanı Ebu Bekr baştadır. Allah, Sevgilisine, Ebu Bekr Hazretleriyle öyle bir arkadaş lütfetmiştir ki, evlâdından ve malından itibaren uzak ve yakın kimi ve nesi varsa, hep bu yol için, hep bu yol uğrunda...

Ebu Bekr'in kılavuzluğuyla ilklerin ilkleri arkasından sıraya giren erkek mü'minler:

Osman bin Affan...

Zübeyir bin Avvam...

• Abdürrahman bin Avf... Saad bin Ebi Vakkas... Talha bin Abdullah...

Tam sırasıyla ilklerden olan bu beş kişi (Aşere-i Fvfü-beşşere- cennetle müjdelenen on kişiden...

Bunlara, eski yollarından dönmemeleri için, yakınları tarafından neler yapıldı, neler?.. Fakat bu tazyiklerin hiçbiri kâr etmedi ve bu pervaneler, önlerine çıkarılmak is tenen en çetin engellere rağmen, büyük hayat penceresinin kenarındaki nur sızıntısına doğru uçup gittiler.

• . . Arkalarından gelenler:

Sait bin Zeyd...

133

Ebu Seleme bin Abdülesed... Ebu Ubeyde bin Cerrah... Osman bin Maz'un... Kaddâme bin Maz'un... Abdullah bin Maz'un... Erkam bin Ebi Erkam... Ubeyde bin Haris...

Bunlardan Said t>in Zeyd, Ömer'in kızkardeşi Fatı-ma'nın kocası... Zevç ve zevce, yanak yanağa ve bir aru-da müslüman... İleride, büyük Ömer'i bir hamlede İslâm dairesine çeken derin vecd ve aşklarını .göreceğiz.

UZAKLARDAN GELEN

Bu arada, uzaklardan gelen ve müslüman olan biri vardır ki, hikâyesi pek renkli.. Son derece hususî mâna sahibi büyük sahabîlerden Ebu Zer Hazretleri...

İslâm'a erişini şöyle anlatıyor:

«— Allah Resulünü gözlerimle görmeden putlara ibâdeti bırakmış ve Allah'ın vahdaniyetine sınıksız yapışmışım. Yalnız, münezze olan Allah'a ibâdet ediyor ve o beni ne yana döndürürse o tarafa dönüyordum. Bir gündü. Haberi yayıldı: Mekke'de bir zât zuhur etmiş... Nebîlik dâvasındaymış... Kardeşim Enis'i hemen Mekke'ye gönderdim:

— Git, bu zât ile görüş v.e bana haber getir! Kardeşim hemen yola çıktı ve çabucak döndü:

— Mekke'deki zâtı yalnız hayrı emir ve şerri nehyeder gördüm. Kendisinin Allah tarafından Peygamber gönderildi-diğini söylüyor ve herkese imân ve ahlâk tavsiye ediyor.

Kardeşimin anlattıkları beni hayli alâkalandırdı. Sordum:

— Halk bu zât hakkında ne düşünüyor?

— Halk bu zâtı şâir, kâhin, büyücü sanıyor ve böyle isimlendiriyor. Amma bana kalırsa bu zât sadık ve haklıdır. Haksız olan halk...

134

Bizzat gidip kendisini görmeğe karar verdim. Kardşım dedi:

— Git, gör ve hakikati anlamaya çalış! Yalnız dikkat et; Mekke halkı sana bir kötülük eriştirmesin. Onlardan kendini sakın!..

Sırtıma bir erzak torbası, elime bir değnek alıp yola çıktım. Mekke'ye girdim. Nebîlik iddia eden zâtı tanımyordum. Önüme çıkanlara sormayı da doğru bulmuyordum. Kabe'ye sokuldum ve orada üç gün üç gece kaldım. Erza-ğım bitti. Zemzemle iktifa ediyor ve açlık duymuyordum. Kabe'yi tavaf eden olmuyordu. Dördüncü gece... Aynı haldeyim.. Bir de ne göreyim?.. Güzellikte misilsiz bir insan zuhur etti: Allah'ın Resulü... Kabe'yi tavaf ederek, namaza durdu. Bekledim; ibâdeti bitip selâm verince hemen yanına gittim. Ve elimde olmadan bağırdım:

— Allah'ın Resulü!.. Sana selâm olsun... Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve şahadet ederim ki, Sen O'nun Resulüsün...

Çehrelerinde memnunluk ifadesi belirdi... Sordular:

- Kimlerdensin?
- Gıfar kabilesindenim.
- Kime misafirsin?
- Kimseye misafir değilim ve geceli gündüzlü üç gündür buracıktayım.
- Üç günden beri ne yiyip, ne içersin?
- Yiyeceğim tükendi. Zemzem suyuyla geçindim. Hiç sıkıntı çekmedim, vücutça daha iyi hale geldim.

İşte benim Müslümanlığa girişim böyle oldu.»

• O Kâinatın Efendisi:

«— İslâm selâmıyle ve «Sana selâm» lâfiyle insanları ilk selâmlayan hiç kimsenin hücum ve tasallutunu düşünmeden imâna koşan, Ebu Zer'dir.»

135

Ebu Zer, Kabe'de karşılaştığı ve hemen teslim olduğu Allah Resulünden şu emri aldı:

— İşi gizli tut! Başkalarına hiçbir şey söyleme! Doğruca yerine gidip kabilene vaziyeti haber ver! Gizlice davranıp imân etsinler. Sen de, ne vakit bizim meydana çıktığımızı işitirsen hemen gel, aramıza katıl!

Bir ânda içi en derin aşk ve heyecanla dolan Ebu Zer Hazretleri cevap verdi:

— Seni bu Hak Din ile gönderen Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, İslâm ve imânı, kabilemin en kalabalık muhitlerinde en yüksek sesle telkin edeceğim!

• -

Allah'ın Sevgilisinden, tam ve ileri bir müslüman olarak ayrılan Ebu Zer, artık kendisine mâlik olamayacak kadar ulvîlik âleminin cezbesine dalmış ve ihtiyatı unutmuştur. Nitekim Kabe'den çıkar çıkmaz, Kureyş büyüklerinin etrafta toplu halde bulunduğunu görünce avaz avaz haykırıyor: «— Şahadet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, Muhammed O'nun Resulüdür.»

Kureyşliler davranıyorlar:

—• Yürüyün şu dininden dönen herifin üzerine! Bildirin şunun haddini!!!

Ve Kureyş büyükleri ellerine geçirdikleri taş, tahta, katı toprak ve kemik parçalarıyla Ebu Zer'in üzerine çullanıp O'nu kan revan içinde bırakıyorlar.

Bereket versin ki, Allah Resulünün amcası Abbas yetişiyor, Ebu Zer'i peçeliyor, ona siper oluyor ve kurt gibi saldıran müşriklere haykırıyor:

—' Ne yapıyorsunuz? Bu adamın Gıfar kabilesinin ulusu olduğunu bilmiyor musunuz? Ticaret yollarınızın onların toprağından geçtiğini unutuyor musunuz?

Ancak bu sözler üzerine bir ân düşünen ve tereddüde düşen Kureyşliler, Ebu Zer'i bırakıyorlar.

136

Vecd ve aşk sarhoşu Ebu Zer Hazretleri, bununla kal-mıyara'k bir gün sonra hareketini yine Kureyş büyüklerinin toplu olduğu bir yerde tekrar edecektir. Onların önünden hışımla geçecek, suratlarına dik dik bakacak ve sonra yine aynı imân nidasını avaz avaz yükseltecektir.

Yine Ebu Zer'in üstüne atılacaklar, yakasına yapışacaklar, onu öldüresiye pataklamak için davranacaklar; fakat yine Abbas yetişecek ve İlâhî cezbenin bu coşkun örneğini yine kurtaracaktır.

®

Ebu Zer Mekke'den çıkıp rüzgâr hızıyla memleketine döndü. Kardeşi Enis'i buldu ve haykırdı:

— Allah'ın Resulünü gördüm ve imân ettim. Haydi sen de ve derhal imân et!

Şimdi Ebu Zer ve Enis Hazretleri annelerinin huzurunda:

— Anne; Mekke'ae Allah tarafından gönderildiğini bildiren zâtın dâvasını kabul ve bir görüşte kendisine imân ettik. Sen de görmeden imân et!

O da imân etti.

Ve Ebu Zer Hazretlerinin kabilesi Gıfar ocağı bu aşk nefesinin esişiyile bir hamlede yarı yarıya İslâm ile hayat buldu.

— 24 —

Gizli Davet

SİPER ARKASINDA

Resul olmuşlar ve etraflarını uyandırmak emrini almışlardır; fakat bu emri, insanları tek tek avlayarak yerine ge-tirmektedirler. Henüz cemiyetin açık mücadele meydanına çıkıp, küfürdekilere alenî tebliğ devresine girmemişlerdir.

Hiçbir şey gizli değil, bütün dâva ortada; amma her şey kendi içinde oluyor; geliyor, bir bütün halinde dışarıya

137

huruç hareketi yapamıyor ve büyük sirayet teşebbüsüne girişemiyor. Öyleyse, henüz içine doğru bir oluş, dışına doğru değil... Ve bir siper arkasında hazırlık, bir meydan okuyuş değil...

Müslümanlığın kapısını açan anahtar, Şahadet Kelimesi... İlk davet buna:

«— Şahadet, ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur; ve şahadet ederim ki, Muhammed onun kulu ve Resulüdür.»

Davet bazı istikametlerde sert engellere çarparak mahzun mahzun geriye dönerken, bazı istikâmetlerde de misilsiz bir tesir kemendi içinde insanları sımsıkı zaptedi-yor.

Davetin geriye döndüğü sert engeller, kötü itikatları içinde donmuş tipler... Yâni Kureyş'in sözde akıllıları, zenginleri, hatırlıları... Kendisini birşey ve kendi aklını en doğru sananlar... Bunlar bütün fezayı titreten davet karşısında hissiz, alaycı ve tahkir edici...

t

SAFFET SINIF!

Gençler ve halk tabakasının fakir ve zayıf fertleri ise, davetin cazibesini, hemen ona kendilerini bırakıvermekle gösteriyorlar. Zira genç adamın tazeliği ve heyecan kabiliyetiyle, fakir ve zayıf insanın nefsinin hor görüşü ve benliğinden uzak duruşu, kendilerinde İlâhî hitabın nuruna kucak açtırıcı bir saffet ve istidat yaşıyor.

•

Bunlar, fakirler, mustarıpler, kimsesizler, bedbahtlar, esirler ve evet, bilhassa gençler... Nuru bir anda kucaklayıcı nasibe, gurur ve sahte emniyet duygusunu tanımamış olmakla ermişlerdir bunlar...

MÜTEAZZIMLAR

Kureyş müteazzımlarının ruhları ise kalın örtüler altında...

138

J

Müteazzımlar, yavaş yavaş fakat gittikçe genişleyen İslâm dairesinin başlangıçta birdenbire düşmanı olmadılar. Zira işi hafife aldılar ve ilk intişar kademesinde, İslâmiye-tin, kendi kör nefslerini kırıcı bir istikamet tutmadığını gördüler. Kendilerine âni bir taarruz gelmediğine göre sadece nefslerini geriye çekmek ve kaptırmamakla kaldılar. Kureyş müteazzımlarındaki ilk intiba, İslâmiyetin, garip, hor, değersiz bir şey olduğundan ibaretti. Böyle olunca da Hak Din başlangıçta, düşmanlık değil, istihza mevzuu oldu.

İSTİHZA

Varlığın Nuru, gözleri nâmütenâhîlik âlemine çevrili ve insanoğlunun en güzeline mahsus çehresi vakar ve heybet dolu, bazı toplulukların önünden geçerken, Kureyş mü-teazzımları, karanlık yuvası kafalarını birbirine dayamış, ellerini O'na doğru uzatarak mırıldanıyorlar:

— İşte bize semadan bahseden, Abdüimuttalib soyundan garip adam!..

Ve Allah'ın Sevgilisi, bu kırıcı hitap karşısında, gözlerinin istikametine ve çehresinin vakarına zerrece değişiklik gelmeden, hiçbir şey işitmemiş gibi, yürüyüp uzaklaşıyor-lar.

Güneşler doğup batadursun, Allah dâvası ilerliyor.

•

Gelen, «Yeni» nin baştaki mahzun kaderiyle, bu «Pör-sümez yeni», elbette ki «Eski ve bayat» m kapkaranlık ağzını böyle açılırken görecektir.

— Bize semadan bahseden şu garip adama da bak! Her peygamberin ve onlara bağlı bütün büyüklerin,

.her devirde daima hikmeti içinde bulunduğu İlâhî kanun...

KAVGA ALEVLENİYOR

Allah dâvasının dostu Allah...

Allah dâvasının düşmanı da put... Yâni puta tapanlar...

Allah'ın dostları, dâvayı düşman kutbiyle ele alınca

139

kavganın kopacağı besbelli... Tevhit dâvasını, aksiyle, yâni ibadet edilmeye müstahak olanın yanında, ibadet edilmeye müstahak olmayanları, dost ve düşman kutupları bir arada ele almak, Kureyş putlarının maskesini sıyırmaya ve ölü hüviyetlerini meydana çıkarmaya varacağına göre, boğuşma başlayacaktır. Mücerretlerin mücerreti olan Allah'a şahadeti birdenbire yadırgamayan Kureyşli, müşahhas mânada kendi putuna taarruz başlayınca işi görecek ve birdenbire aksülâmele geçecektir.

Böyle oldu. Böyle olunca kavga alevlendi.

Bu ân, Kureyş müteazzımlarının, artık istihzayı bırakıp bütün şiddetleriyle taarruz ve düşmanlığa geçtikleri dem...

BİR SAHNE

Kureyş müteazzımları tarafından Kâinatın Efendisine karşı başlayan ilk düşmanlık çığırı içinde Müslüman olanlardan biri de Husayn... Oğlu İmran daha evvel müslü-man... Kendisi Kureyş'in hatırlılarından...

Artık müslümanlarda putlara karşı hakaret gözden saklanmaz halde.

Kureyş iieri gelenlerinden bir topluluk, gidip Husayn'i evinde buldu:

— O'nu biliyorsun ya; hani Allah tarafından gönderildiğini iddia eden adam!.. Git O'na de ki, bizim ilâhlarımıza atıp tutmasın... Sonu fena olur.

— Peki, dedi Husayn; hemen gidip söylerim!

— Hemen git, biz de arkandan gelelim!

Husayn, arkasında Kureyş müteazzımları, doğru Allah Resulünün evine gitti. Kureyşliler, onu, eve yakın bir köşede beklediler. Husayn, tek başına Allah Resulünün huzuruna çıktı. O anda Allah Resulünün etrafındaki sahabiler arasında, Husayn'ın oğlu İmran da var... Baba ve oğlu öfkeli nazarlarla gözgöze...

Husayn, gözlerini. Allah'ın Sevgilisine çevirip hitap etti:

140

— Nedir bu senin için söylenenler? Doğru mu bunlar?

Ve Allah Resulünün, derin bir tebessümle, kendisine, sözüne devam etmesini ihtar edişinden kuvvet alarak ilâve etti:

— Sen, bizim ilâhlarımız hakkında olur olmaz şeyler söylüymüşsun! Onları hakîr görüymüşsun! Doğru mu bunlar?

Peygamberler Peygamberinin mukaddes dudakları aralandı:

— Sen kaç ilâha tapıyorsun, Husayn?

— Yedisi yerde, biri gökte olarak sekiz ilâha...

— Bir zarara uğrar, bir korku geçirirsen hangisine sığınırısın?.

— Göktekine...

— Ya malın telef olursa hangisine?

— Yine göktekine...

— Ya şu olursa, bu olursa?

— Göktekine...

Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber bir ân durup tebessüm buyurdular:

— Husayn, görüyorsun ki. sadece birine sığınıyorsun! Kudreti Bir'de ve O'nda buluyorsun! O sana, sence hep tek başına imdad ediyor. Ya sen ona ibadet ederken başkalarını nasıl ortak koşuyorsun? O böyle bir şeye razı olur mu sence?

Ve Husayn'ın bir ân kendisinden geçercesine sarsıldığını ve kendi anlayışı içinde sınıksız yakalandığını görerek birdenbire teklif buyurdular:

— Haydi Husayn, İslâmiyete gel de bu saçmalaktan kurtul!

En ulvî mantıktan üstün Peygamber tavır ve heybeti karşısında eriyip giden Husayn, bir lâhzada imâna geldi ve topyekûn teslim oldu.

Manzara öyle dokunaklıydı ki, Husayn'ın oğlu İmran, atılarak babasına sarıldı ve gözyaşları içinde onun ellerini, ayaklarını öpmeğe başladı.

141

Ulviyet manzaraları son haddinde...

O zaman, âlemlerin yüzüsuyu hürmetine yaratılmış bulunduğu Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamberin mübarek gözlerinde birkaç damla yaş pırıladı. Husayn'ın hasyetle gördüğü İnsanlığın ve yaratılış hikmetinin ezeli ve ebedi Efendisi, buyurdular:

— İmran'ın hareketi rikkatime dokundu. Husayn, küfrünü taşıyarak gelirken, oğlu ona en küçük saygı ve alâka göstermedi. Babası İslama gelince de vazifesini tam yaptı.

^

Biraz sonra, Husayn, Allah'ın Resulünden izin alıp gitmek isteyince, bütün zaman ve mekânın Peygamberi, sa-habîlerine Kureyş büyüğünü uğurlamalarını emrettiler. Müslüman Husayn daha kapıdan çıkarken uzaktan onun nasıl uğurlamakta olduğunu gören Kureyş müteazzımları, gözleri hayret ve dehşetle açılmış, mırılandılar:

— O'nu görmekle, bir kerecik görmekle sabî (dininden dönen adar mânasına müslümanlara verilen isim) oldu!

Ve büsbütün alev aldılar.

Kavga alevlenmek üzere; fakat asıl alevlenen İslâmiyet...

Az zaman içinde, aynı ulvî sahnelerle İslâmiyeti kabul edenlerin sayısı kırka doğru... Fakat hâlâ mukaddes dâva, içtimaî meydan nidasına kavuşmuş değil...

NEBÎ VE RESUL

Meydanı çınlatacak olan nida, risaletten bir müddet sonra... Fakat bu, hususî emirle başlayacaktır.

•

Nebî, Allah'ın vahyine mazhar olan, fakat eline müstakil ölçüler, kitap ve şeriat verilmeyen ve kendisinden evvelki Resulün şeriatince giden Peygamber...

142

Resul ise, kendisinden evvelki şeriatleri kaldırıcı, neh-yedici, yepyeni yol açıcı ebediyet kılavuzu... Peygamber kelimesi ikisine de şâmil... Her Resul nebî, fakat her nebî Resul değil...

|

|

|

|

Bütün zaman ve mekânın Peygamberine ait ilk devre, gizli davet kadrosu içinde, küfrün gayzi yavaş yavaş alevlenmekte, Allah'a bağlıların sayısı kırka doğru gitmekteyken «açığa vur!» emri gelinceye kadar sürdü.

— 25 —

Açılan Bayrak

ÇİLE YOLUNDA

Şahıstan şahısa fısıltı telkinlerle yayılan ve dışarıya ancak saklanmaz kısımları sızan İslâmiyetin, tamamiyle meydana çıkarılması, cemiyet meydanında bayraklaştırılması için emir geldi:

«— Sana emredilen şeyleri açığa vur!»

Nazil olan Kur'ân emri artık yolun apaydınlık gösterilmesini bildiriyor.

Karanlıkta seyahat ve birbirinin eline eteğine yapışarak, adım adım toprağı kollayarak yol alma devri sona ermiştir. Artık bütün projektörler yakılacak, mevki ve istikamet düşmana açıkça gösterilecek ve bu apaydınlık yolda topyekûn insanlık, başsız ve sonsuz yığınlar halinde devşi-

rilmeğe başlanacaktır. Bütün zaman ve mekânın Peygamberi, kendisine kadar gelen Mukaddes Bayrağı, artık açıkça başa geçirmeğe memur Allah Resulü sıfatiyle ellerine alacaklardır. Aslı sahibine gelen bayrağın, açılması emri gelmiştir.

143

Acaba bu harikulade teşebbüsün neticesi ne olacaktır? İlk neticesi ve aksülâmeli?.. Ne olacaktır?. Kaderin sisler arkasında sakladığı, fakat ön plâna oluşların en büyüğünü dikerek ileriye ait namütenahi ihtimale yol açtığı bu sorunun cevabı müthiş bir ürpertidir. Kimbiiir neler olacaktır?

•

Açığa vurma emrinden çok az zaman evvel daha dün, üç beş müslüman Mekke yakınlarında bir tepeye çekilerek, tamamiyle tenhada, müşriklerden gizli, vecd ve aşk içinde ibadetlerini ederlerken, birdenbire bazı kâfirler pey-dahlanmıştı. Bunlar vaziyeti görünce müminlerle alay etmeğe başlamışlar; bunun üzerine Ebû Vakkas oğlu Saad, eline geçirdiği bir kemik parçasıyı bunlardan birini yaralamış ve İslâmiyet uğruna ilk kanı akıtmıştı. Evet; bir kemik parçasının bir müşrik kafasında akıtıldığı kan, karşı safta Allah için akıtılan ilk düşman kanının izlerini resmetmişti. Ya şimdi ne olacak?

Allah'ın emri yerine gelecek ve icabında kan seller gibi aksa da Mukaddes Bayrak, Allah Sevgilisinin eliyle yarlık dairesinin merkezine dikilecek...

•

İlk iş olarak, o âna kadar gizli okunan Kur'ân açıkça ve yüksek sesle okunmaya başlandı. ŞAMAR

Artık Kureyş müteazzımları, sade tevhidin mücerret -esaslarına muhatap olmayacak, içinde yüzdükleri küfrün müşahhas felâketini de suratlarında bir şamar gibi hissedecekler...

Asıl dayanamadıkları, tahammül edemedikleri de bu...

•

Bir gün Allah Resulünün yolu, müşriklerin ibadet yerine uğradı. Hepsi birden mankafa şekillere karşı secdede...

144

— Babanız İbrahim'in dininî iptal ettiniz! Bu haliniz nedir?

Hayretler içinde cevap verdiler:

— Bizi Allah'a yaklaştırmaları için onlara tapıyoruz!

Allah Resulü bu halin yaklaşmak değil, Allah'tan uzaklaşmak olduğunu söyledi ve puta tapanları put gibi donmuş bırakarak gitti.

ALLAH KELİMESİ

Daha evvel bildirmiştik; tekrarlayalım:

İbrahim Peygamberin getirdiği tevhid nurundan ruhlarında hâlâ birtakım kısıntı ışıklar taşıyan Kureyşüler, «Allah» kelimesini, bildirilince büsbütün yadırgamıyor, isim halinde tanıyor; fakat putları güya Allah'a götüren bir vasıta biliyorlardı.

•

Tevhid unutulmuş, «Allah» kelimesi bir hâtıra olarak kalmış ve nihayet bütün putların bağlı olduğu nihaî nokta gibi bir vehme âlet edilmişti.

Allah ismi kelimedede devam ediyor, fakat hikmeti pullara devredilmiş bulunuyordu.

KÜFÜR KIZIŞIYOR

Açıkça bayrağını açan İslâmiyet karşısında mırıltılar gittikçe büyümeğe, nâralaşmaya; hoşnutsuzluk da gittikçe derinleşmeye ve tam adavet haline gelmeye başladı, islâmiyet aleyhindeki sesler kuduruyor ve küfür kızışıyor.

Hususiyle, müşrik ölen babalarının, ebedî helake, yani cehenneme gittiği haberi Kureyş müteazzımlarını büsbütün kudurttu.

Vaziyet nazik... .

• <

Hücum ve düşmanlık, plân ve sistem altında gelişmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisini, küfür safındakilerden amcası Ebu Talib'ten başka koruyan yoktur. Bütün Kureyş büyükleri, bütün insanlığın Kurtarıcısına ve Kureyş'in en büyüğüne düşman kesilmiştir.

O Ebu Talib ki, yeğeniyle oğlunu Varlığın Nuriyle o Nuru en iyi zaptedenlerden Ali'yi, bir arada namaz kılarken görmüş ve sormuştu:

— Bu hangi dindir?

Allah'ın Sevgilisi cevap vermişti:

— Bu, İbrahim'in dini... Allah beni insanlara Hak Dini talim etmek için gönderdi. Sen de bu dine gir!

Ebu Talib, atalarının dinini bırakamayacağını, fakat kendisi hayatta olduğu müddetçe yeğeni koruyacağını ve O'na fenalık gelmesini önleyeceğini söyledi.

ERKAM'IN EVİ

Müslümanlara karşı zulüm ve şiddet tavrı o kadar ileriye gitti ki, nihayet Allah'ın Sevgilisi, sahabîleriyle beraber «Dar-ül-Erkam — Erkam'ın Evi» isimli dam altına sığınmaya karar verdiler. Yanlarında sayıları kırka doğru, yüzleri pırıl pırıl müminler...

Ev sahibi Erkam, ilk müslümanlardan biri... Allah Sevgilisinin en emin sahabîleri arasında... Evi de Safa eteklerinde... Bu bakımdan, Mekke'nin hacı ve yolcu uğrağı sahasına hâkim.. Safa ile Merve arasındaki meydan toplantıları bu evin baktığı açıklıkta oluyor.

İşte Müslümanlar, Erkam'ın evinde, toplu ve müda-faalı halde... Karargâh...

Âlemlerin Efendisi bu evi seçerlerken gayet ince bir hesap sahibidirler: Her şeyden evvel İslâmiyetin-telkin merkezi olarak meydana bir mekân ifadesi, bir karargâh

146

manzarası çıkıyor. Sonra bu mekân, şehre girip çıkanlara nazırdır. Onları, şehirli müşriklerin menfî telkinlerinden evvel kollamak ve kazanmaya çalışmak imkânını veriyor. Nihayet dağınık ve mekansız şekilde şehrin meydan ve sokaklarında din tebliğ etmekle, toplu bir merkez içinde dâvayı idare etmek arasında büyük fark var... Ayrıca müdafaa kıymeti... Böyle bir mekân içinde müşriklerden kimse, Allah'ın Sevgilisine ve O'nun sevgili sohabîlerine tecavüze cesaret edemez. En sonra da, mekânlaşmanın getirdiği manevî hava... Vecd yuvası bir dam altı ihtiyacı...

Bu ince hesap, son derece muvaffakiyetle neticelendi.

Müminlerin veya imân istidatlılarının hemen hepsi, kayıtsızsa «Dar-ül-Erkam» a girip çıkmaya başladılar.

Ruh mekânı buldu ve mekân ruhlaştı.

Pek az zaman içinde bu ev, dâvaların dâvasına madde ölçüsüyle yatak ve kadro vazifesi görmeye başladı.

Allah'ın Sevgilisi yalnız gündüzlerini «Dar-ül-Erkam» a hasrediyorlardı. Sabahtan akşama kadar orada müminleri oldurmak ve olgunlaştırmakla vakit geçiriyorlar ve geceleyin evlerine dönüyorlardı.

«Dar-ül-Erkam» isimli mübarek mekânın kıymeti, artık açıkça tebliğ ve telkin plânına çıkmak emrini alan Müslümanlıkta o kadar mühimdir ki, orada müslüman olmuş bulunmak şerefi, ilklerden sonra gelen en büyük fazilettir.

— ' Allah'ın Resulü «Dar-ül-Erkam» da din neşrederken müslüman oldum.

Diyebilen sahabî, Peygamber yakını saadet sahiplerinin büyüklerindedir.

147

— 26 —

Çile

GELEN EMİR

Kureyş nasipsizleri, hidayete kavuşanların yolları üzerinde ayrı ayrı baskılar denediler. Onları hidayetten döndürmek için başvurmadıkları tazyik şekli kalmadı... Fakat tek kişinin halinde en ufak bir değişiklik, yüzünde en küçük bir ekşilik bile görünmedi. J~,

Öyle bir vecd içindeler ki, en acı tazyik kendilerine bir fiske tesiri bile yapmıyor.

Bu sırada İlâhî emir geldi: «— Kabilen içinde en yakınlarını doğru yola çağır!»

korkut ve onları

Kâinatın Efendisine en yakın kollar, Haşimoğulları, Muttaliboğulları, Abd-i Şamsogulları, Nevfeloğulları, yani bütün Abd-i Menafogulları...

•

Bu emir, çetinliği bakımından Allah'ın Sevgilisine derin bir kaygı verdi. Vazifelerindeki güçlüğü seve seve yerine getirmek üzere, uzun müddet tefekkür zorunda kaldılar. İşe nasıl başlayacaklar, ne yapacaklar?

•

İslama davet, Allah'ın emriyle umumî olarak açılmış, uzak yakın herkese birden hitap edici bir bayrak.. Fakat Âlemlerin Rabbi, bu bayrağın, evvelâ Sevgilisinin kabîle-si ve onun yakınları önüne, yâni en çetin noktaya dikilmesini irade ediyor. Ne yapacaklar, nasıl yapacaklar?

•

Aliah Resulünün günlerden beri görünmediğine dikkat eden halası; yeğenin hasta olduğunu sanarak vazi-

148

yeti yakından görmek üzere «Dar-ül-Erkam» a gitti. Allah Resulünü gördü, soracağını sordu ve şu cevabı aldı:

— Hayır hasta değilim! Fakat Allah en yakın akrabamı korkutmamı ve doğru yola çağırمامı irade ediyor. Bütün yakınlarımı bir araya toplayıp kendilerini Hak yoluna çağırمام zorundayım!

— Peki; yalnız amcan Ebu Leheb'i çağırma! O kabul etmez.

•

Ertesi gün Allah'ın Resülü bütün Abdülmuttaliboğul-larını davet etti. Hepsi bir araya geldiler. Ve davet yerinde boy gösterdiler. İçlerinde Ebu Leheb de var..

Allah'ın Resülü kendilerine İlâhî emri tebliğ etti.

Birden Ebu Leheb köpürdü, sövüp saymaya başladı:

— Kahrolası! Bizi bunun için mi çağırдың? Bununla da kalmadı. Yerden bir taş alıp. Nur Heykelinin üzerine atmak istedi ve söylendi:

— Yeryüzünde hiç kimse tanımıyorum ki, senin gibi, akrabasına ve yakınlarına böyle şeyler teklif etsin...

Allah'ın Resülü bu, her edeb dışı sövüp saymalara sükûtle karşılık verdiler.

9

Biraz sonra, küfürün en sert örneği, Peygamber amcası nasipsiz Ebu Leheb hakkında İlâhî emir nazil olacak; Allah, Kur'ân'ında onun ismini anacak ve buyuracaktır:

«— Ebu Leheb'in iki eli kurusun!»

Bu korkunç tehdidi duyan küfür delisi, kendisine bir teselli arayıp diyecektir ki:

— Eğer O'nun dediği doğru çıkarsa, uğrayacağım belâya karşı malım ve çocuklarım sayesinde karşı durabilirim.

Fakat Allah, bu delice teselliye de kökünden silip atmış ve şöyle cevaplandırmıştır:

«— Malı, çocukları, bütün elde ettiği şeyler ve bütün güvendikleri, kendisini kurtaramıyacaktır.»

149

İlâhî emirde, Ebu Leheb'in karısı da «Cehennemde odun hamalı» olarak gösterilmektedir.

Ebu Leheb'in karısı Ümm-ü Cemil, Ebu Süfyan'ın kız-kardeşidir. Kocasını gibi o da küfrün en kuduz hincini yaşamakta ve Allah'ın Sevgilisine yapmadığını bırakmamaktadır.

MÜCADELE

Kâinatın Efendisi, birkaç gün sonra kabilelerinin halkını tekrar topladılar. Toplyluk kurulunca ilerlediler ve hitap buyurdular:

— Kavmin kılavuzu ona hıyanet etmez. Allah'a yemin ederek bildiririm ki, faraza bütün dünyayı yalana ve yanlışla doğru sürmüş olsaydım, yine sizi böyle bir yola çekmezdim. Yalan; hiçbir bakımdan ve hiç kimseye tarafımdan tatbiki mümkün olmayan iş, muhal iş! Kendisinden başka ilâh mevcut olmayan Allah'ın zâtı üzerine kalem ederim ki, ben, umumiyet noktasından bütün insanlığa, hususî/et noktasından da size gönderilmiş Allah Resulüyüm!.. Dün akşam uyuduğunuz gibi bir gün ölecek ve bu sabah uyandığınız gibi bir gün dirileceksiniz! O zaman amellerinize göre hesaba çekilecek, iyiliğiniz kadar mükâfat ve fenalığınız derecesinde ceza göreceksiniz. Bu mükâfat ve ceza da ebedî cennet veya cehennemdir. Aranızda hiçbir fert bilmiyorum ki, kavmime benim size getirdiğim şeyden daha değerlisini getirebilmiş olsun. Ben size bu dünya ile ötelere bütün verim ve özünü, gayesini getirdim. Ebedî hayatı..

Allah Resulünün yakınları, O'nun, tane tane söylediği bu ruhtaki sözleri, dikkat ve hatta haşyetle dinlediler. Doğruluğa ayrıca doğruluk getiren bir vakar, emniyet ve halisiyet içinde, kelime kelime helezonlaşan ve sonra hakikat ahenginin en güzelini cınlatan bu sözler, hemen herkesi gaşyetti.

Handiyse bağıracaktı:

150

— İnadık! Yalan senin için muhaldır! Biliyoruz! Fakat küfür canavarı ve hayat kıyıcı Ebu Leheb, bir

ânda hemen nefsinin bu mesut tesirden çekti ve meydan-dakilere döndü:

—• Abdülmuttaliboğulları! Öyle garip garip ne düşünüyorsunuz? Bu adam bizim için bir lekedir. Kendisine yabancılar dersini vermeden gereğini siz yapınız! Ya hapsedin yahut başka bir şekil bulup bu haline mâni olun! Sonra ona bu muameleyi başkaları yapacak olursa, kabilenizden bir ferdi teslim etmeğe mecbur olmak gibi bir zillet altında kalırsınız. Teslim etmediğiniz takdirdeyse, siz, kabilece mahvolup gidersiniz!

Başlar aşağıya indi ve kimse kıpırdamadı. Korkunç sükût... Nasipsiz vicdanın içinden gelen ve ebediyeti tepen bu kapkara sözler bütün hisleri bulandırdı. Birden bir kadın sesi yükseldi. Avvam oğlu Züb'eyr'in annesi ve Allah Sevgilisinin halası Safiyye, Ebû Leheb'e doğru bir adım etti:

— Kardeş! Özkardeşinin oğlunu terketmek ve yapayalnız bırakmak sana şeref mi verir? Ben de yemin ederim ki, ilim adamları, Abdülmuttalib nesebinden bir nebi zuhur edeceğini söylerlerdi. İşte.o nebi budur...

Ebu Leheb, acı kahkahalarla güldü:

— Ne bâtıl fikir ve boş emel! Kadınların sözüne mi kaldık?. Onların sözü gelin sandalyesinde yakışık alır. Yarın Kureyş nesilleri ayaklanır, bütün Arap kabileleri de onlara katılırsa kendilerine karşı neyle korunacağız? Karşılarında, başımızı kaşırmaktan daha etkili birşey yapabilecek miyiz? Allah'ın Sevgilisi, sükût ve tevekkül içersinde dinliyorlar. Mücadele çok kızışmak istidadı gösteriyor.

Tam o sırada Ebu Talib ilerledi ve muazzam bir irade çehresiyle şu hükmü bildirdi:

— Biz sağ ciö^ikça O'nu koruyacağız! Buna mecburuz! Bu kadar!

151

Ve mırıltılar, homurtular içinde dağıldılar.

Başka bir defa, Allah'ın Resulü, kendi öz aile koluna, daha tatlı ve yumuşak bir nüfuz yolu teorübe etmek istediler.

Hazret-i Ali'ye emir verdiler:

— Bir ziyafet hazırla ve buna Abdülmuttaliboğulları-nı davet et!

Ziyafet hazırlandı. Abdülmuttaliboğulları, sofranın etrafında dizildiler. Zevk ve şevk içinde yemek yendi. Son takmaların ardından kısa bir durak...

Kâinatın Efendisi buyurdular:

— Size bu dünyayı ve ötelere kefalet altına alan bir-şey getiriyorum! Niçin bu daveti benimle beraber üzerinize almıyorsunuz?

Ortalık donuverdi. Hayret... Dehşet... Kimsede müs-bet bir tavır yok...

Birdenbire Hazret-i Ali ayağa kalktı ve haykırdı:

— Bu mecliste yaşı en küçük olan benim! Belki vü' cudum bücür, kollarım cılız, bacaklarım sıksa... Fakat bî halime rağmen size yardım etmeğe hazırım! Haydi!

Manzara gerçekten müthiş,.. Ulvî olduğu kadar müt hiş!.

En olgun yaştaki Büyükler Büyüğünün hayata haya getiren teklifi karşısında herkes çarpılıp kalıyor, herkes susuyor, ne diyeceğini bilemiyor, ne yapacağını kestiremiyor; fakat on küsur yaşında bir çocuk birden yerinden zıplıyor, hidayet yönünü gösteriyor, kemikleşen inad ruhunu yumuşatmaya çalışıyor, onları teşvik ediyor, kendilerine yardım edeceğinden bahsediyor.

Böyleyken, hâlâ nasipsizler gözyaşı içinde boğulmuyor, erimiyor, kendinden geçmiyor ve teslim olmuyorlar.

Çare yoktu; Allah'ın mühürlediği kalbi kimse açamaz.

152

— 27 —

Sağ elde güneş, Sol elde ay

ARACI

Ezel kadar eski ve ebed kadar yeni din, Kureyşlilerin nasipsizlerine artık müthiş bir âfet gibi görünüyor. Ruhlarını, ahlâklarını, âdetlerini, ticaretlerini, iktisadî ölçülerini, içtimaî usullerini, ferdî hürriyetlerini perişan eden bir belâ...

Kureyşlinin nasipsizi, İslâmiyet karşısında artık kendini, putundan, an'anesinden, kazancına ve geçim tarzına kadar topyekûn alt üst etmek isteyen bir tehditle yüz yüze görünüyor.

İslâmiyet, gerçek ve her noktayı içine almış dinin ilk şartı olarak, Kureyşliyi şartsız ve pazarlıksız, baştanbaşa yenilemeye, ezel kadar eski ve ebed kadar yeni hakikatle insanlaşmaya davet etmekte...

Bu davet de artık apaçık... Mekke ve Kureyş meydanında göndere çekilmiş bir işaret...

Düneye kadar dileyenin alâkalanacağı ve dileyenin omuz silkeceği mücerred ve umûmî imân ve ahlâk ölçülerinin yanında şimdi put nefreti, Kureyşli hayatının baştanbaşa tenkidi, Kureyş geleneklerinin baltalanması...

Nasipsizler için bu hücumlara kayıtsız kalmak ne mümkün!..

Nihayet, Mekke ileri gelenlerinden bir heyet kurdular. Heyet, aldığı karara göre, doğru, Allah Resulünün hâmisî Ebu Talib'in karşısına çıktı.

Dediler:

—' Senin yeğenin cedlerimiz dinine, ahlâkımıza, âdetlerimize, yaşayış tarzımıza tecavüz ediyor.

Seni bu

153

hale karşı tedbir almağa davet ediyoruz! Çaresi neyse düşün ve yerine getir! Artık vaziyet ciddidir!

Heyet, Rebiaoğulları Utbe ve Şeybe, Haşimoğulları Âs ve Ebu Cehl, Muttaliboğlu Esved,

Mugiyreoğlu Velid, Haccacoğlu Nebiyye, Vâlioğlu Âs gibi, Kureyş'in en dışlilerinden...

Heyet, ısrarında devam etti:

— Yeğenin zararlı bir meslek takip ediyor. Mekke'de sükûn ve birliği muhafaza edebilmek için O'nu sustur!

Ebu Talib, bu müracaata atlatıcı cevaplar verdi. On-ıarı tatlı dil ve müphem vaadlerle oyaladı ve ince bir üslûp kulianarak başından savdı. Şe kendisince muazzez, hakikatte mukaddes yeğenini sonuna kadar himaye azminden hiçbir şey kaybetmedi.

Kâinatın Efendisi, amcalarının himayesinden memnun, fakat esasta kendisi Resul olarak Allah'a sığınmış, dini yaymakta devam ediyor.

Kureyş müteazzımlarının düşmanlık gayreti de beraberce yayılıyor.

Müşrikler de kendi merkezleri olan «Dar-ün-Nedve» de toplandılar. Ve yeni din üzerinde etraflı bir müzakereye giriştiler. Ne gibi tedbirler alacaklar ve yeni dini ne suretle tesirsiz kılacaklar?

Nasıl imân gittikçe genişleyen bir daiVenin merkezinden idare ediliyorsa, onlar da küfürü, merkezleştirip, imâna karşı gittikçe genişleyen bir daire haline getirmek istediler. İslama karşı tepkilerini şuurlaştırmak ve bu şuuru içtimaîleştirmek gayretine düştüler. Küfür propaganda ve müdafaasını, kendilerince hak bilinen ölçülerle, kitle halinde ayaklandırmak sevdasına düştüler. Aralarından yeni bir heyet seçtiler. Bu yeni heyeti, yeni ve en şiddetli emirlerle Ebu Talib'e yolladılar.

154

Heyet bu defa sadece şikâyet etmekle kalmadı. Eğer muradları yerine getirilmeyecek olursa nelere kadar el atacağını ve nerelere kadar gideceğini açıkça bildirdi:

— Yeğenin vaazlarından vaz geçmeyecek olursa çok şiddetli tedbirler almak zorunda kalacağız! İş, Kureyş arasında bir iç muharebeye kadar varabilir. Son ve kat'î ihtarımız; eğer O'nu dâvasından döndürmeyecek olursan, tekrar ediyoruz, aramızda kanlı bir boğuşma patlayacaktır! Bu tehdit, o vakte kadar daima hududu muhafaza eden tavırların ve ihtiyatlı hücumların rengini birdenbire değiştirdi. Ebu Talib, iç muharebe tehdidinden, başına bir kaya parçası düşmüş gibi sarsıldı. Heyete ne cevap vereceğini bilemedi, müsbet ve menfi hiçbir şey söylemedi ve düşünüp karar vereceğini bildirmeye kaldı.

— Düşün ve neticeyi bildir!

Dedi müşrikler ve Ebu Talib'i yalnız bıraktılar. Ebu Talib mahzun mahzun, düşünmekte...

ALAH DÂVASINA BAĞLILIK

Ebu Talib, mukaddes yeğenini çağırttı. Karşı karşıyalar:

— Kendine ve ailene müthiş bir belâ getirmemen için sana bir ricada bulunacağım.

O, içinde kâinat dolu mâna, susuyor. Ebu Talib:

— Senden rica ederim; bana kaldırılabileceğimden ziyade yük yükleme!

O, pusuyor.

— Kureyş büyükleri, neşrettiğin dinden vazgeçmeyecek olursan, aramızda kanlı bir boğuşma çıkacağını haber verdiler. Bu dâvadan vazgeç!

O zaman. Âlemlerin, yalnız O gelecek diye geldiği Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber, hayal edilemez bir vakar, tevekkül, heybet ve irade tavrıyla buyurdular:

a— Sağ elime güneşi, sol elime kameri verseler de

155

bu dâvadan vazgeçmemi tekHf etseler, ben de öleceğimi bilsem yine vazgeçmem!»

Ve İnsanlığın Tacı, harikulade gözleri yaş içinde; artık kendisini bırakmak zorunda görünür gibi olan amcasının huzurundan çıktılar.

•

Kalbiyle, Müslümanlığın ana şartı olan aşk ve ihlâsı en zengin çapta taşıyan, fakat bir türlü imâna varmayan asîl amca, Allah Resulünün arkasından koştı. O'nu durdurdu, kendisine çevirdi ve haykırdı:

— Haydi git, dilediğin gibi "dinini neşret! Allah üzerine söz veriyorum ki, ben seni hiçbir zor karşısında yalnız ve müdafaasız bırakmayacağım!

UÇURUM

Kureyşliler iyice inandılar ki, korkutmalarının veya mükâfatlarının hiçbir tesiri olmayacaktır. Ve Ebu Talib, bir iç muharebe pahasına da olsa, yeğenini korumaktan vazgeçmeyecektir.

Bu defa başka bir tertip düşündüler:

Kureyş'in en güzel ve sevimli delikanlılarından birini Ebu Taüb'e vermek, karşılığında Allah'ın Sevgilisini almak...

Ebu Talib, gülünç teklifi şiddetle reddetti:

— Siz bana, kendi çocuğunuzu besletmek için vermek, benimkini ise öldürmek için almak istiyorsunuz! Bu ne münasebetsiz teklif!

Ebu Talib'ie Kureyş büyükleri arasında, bu defa, eski karşılaşmalardakilerden daha sert ve dik sözler geçti; Ebu Talib'in de Kureyşlilerle arası, her zamankinden fazla açıldı.

Artık Haşimoğulları koluyla Kureyş'in öbür aileleri

156

arasında derin bir uçurum açılmış oluyordu. Ebu Talib'in, Allah'ın Sevgilisini bu, kadar kuvvetle himaye etmesi, işi bütün Haşimoğulları çerçevesine sirayet ettiriyor; Haşimoğulları soyu, kendi içlerinden bir fert olan kâinatın en büyük ferdini himaye etmekle, Kureyşlilerin putlarına edilen tecavüzün bir nevi sorumlusu mevkiine geçiyordu.

•

Haşimoğulları çerçevesinden bir ikisi, karşı tarafa geçerek Ebu Talib'e şöyle dediler:

— Yakınların senin için insafli davranıyorlar ve sana karşı gelmemek istiyorlar!.. Fakat sen onların fedakârlığını takdir etmiyorsun, bundan memnun görünmüyorsun!

Ebu Talib cevap verdi:

— Allah için söylüyorum ki, yakınlarım, benim için insafli hareket etmiyor! Asıl siz, beni bırakmaya ve düşmanlarla birleşip bana karşı gelmeye niyetli görünüyorsunuz!..

•

Şimdi vaziyet, hecelenmesi hiç de zor olmayan bir sarahat belirtiyor:

Kureyşlilerin hidayete kavuşanları ile küfürde kalanları arasında kanlı bir çarpışma, kaçınılması imkânsız bir neticedir.

Zira inkılâbların inkılâbı meydana gelmiş ve madde akrabalığı üzerinde dünyanın en titiz kabîle örneği Kureyş, bütün insanlığa ruh akrabalığını getiren ve herşey-den evvel kavim taassubunu kaldıran yeni ve mutlak dine karşı, olanca mesnedinin çöktüğünü sezmeğe başlamıştır.

İnkılâb o kadar büyüktür ki, bütün insanlığa ve bütün zaman ve mekâna mahsus din, insanlığın kavmiyette en asabı kadrosu içinden fişkıracak ve evvelâ kabîle taassubu fikrini yıkacaktır.

•

Bütün insanlığa Allah müjdesini getiren tek kişi ve O'nun karşısında, fert fert dalâletini azgın bir kavmiyet

157

hırsından ve putların barikadı arkasında toplayan bir ka-bîle...

Müjdecî de, bu kabilenin içinden çıkıyor.

Mucize üstü mucize çapında bir zuhur... Ve bu hal, zuhurun İlâhî olduğuna en büyük hüccet...

Hücceti de ne yapacaksın? Evvelâ O'na inan ve sonra bütün hüccetleri O'na bağla!.

— 28 —

İslâm İhlâstîr

YAKICI İHLÂS

Bir davet levhası:

Allah Resulünün, yakınlarını davete memur oldukları zaman, ettikleri bir davet şekli... Bir davet şekli ki, en büyük mucizenin en basit eda içince saklanması gibi bir şey...

Bir ölüyü değil, gelmiş ve geçmiş, toprak ve kül olmuş ölüleri parmak ucuyla tek işaretle mezarlarından kaldıracak kudret bile, bu davetteki gücünden hafif...

•

Bir incelik, tabîlik, samimîlik ye nihayet inandırıcılık ki, mucize çapının üstünde...

Öyleyse en büyük mucize...

Evet; tabîliği ve madde yönünden hiç de harikulade olmayan cereyanıyla bu hâdise, en basit tavrın içine na-mütenahî derin bir mânâ sığdırarak öyle bir mucizeye varmaktadır ki, onun yanında bütün harikuladelikler sönmekte...

Mekke'de bir meydan yerinde, yahut şehir dışında (gong) gibi bir âlet...

158

Tabîî zamanlarda kimse bu âlete el süremez; yasak!. Yanbaşındaki tokmakla üzerine vurulduğu zaman Mekke'nin kaynayan havası madenî ürpermelerle dolar ve herkes işini gücünü bırakıp sesin geldiği tarafa koşar.

Herkes buna mecbur... Zira bu âlet, ancak müthiş bir düşman hücumu, su baskını, yangın âfeti, filân ve falan gibi hallerde çalmabilir. Başka türlü ona dokunulamaz.

İşte herhangi birgün herkesin işiyle gücüyle uğraştığı herhangi bir saat... Görünürde fevkalâdelik adına hiçbir alâmet mevcut değil...

Biran...

Tehlike gongu çalmaya başlıyor.

Dört bir koldan Mekke'nin kaynar havasını kamçılayan tunç ürpermeleri...

İşini gücünü bırakan herkes meydan yerinde...

•

Meydan yerinde gördükleri, vakar ve heybetin ta kendisi, Allah'ın Resulüdür.

Toplananlara bakıyorlar. Bütün nazarlar üzerlerinde kümelandikten sonra, mukaddes parmaklarını yakındaki bir dağın zirve noktasına çevirip soruyorlar: ,

— Bakın Kureyşliler, bakın ve kulak kesilin! Ben size desem ki, işte bu dağın arkasında bir düşman toplandı, şehre hücum etmek üzere... Hücum edecek ve mülkünüzü yakıp yıkacak, çocuk çocuğunuzu kesip öldürecek!..

Bir ân sükût:

— Böyle deseydim bana inanır mıydınız? Her bir ağızdan cevap:

— İnanırdık!.. Sen yalan söylemezsin! Lâkabın (El -Emin)...

Bunun üzerine Allah'ın Resülü, mukaddes başı vecd içinde yükselmiş, şu mucize üstü karşılığı veriyor:

— Öyleyse buna da inanın; ben Allah'ın Reslüyüm!

159

Size Hak Dini tebliğe, sizi Kıyamet günüyle korkutmaya memurum! Buna da inanın öyleyse!. Yalan ihtimalini muhale götüren, ihlâs derecesini mutlak hale getiren, onun içindir ki, yeri her harikanın üstünde olan bu ihlâs edası yalnız Kureyş nasipsizlerine tesir etmiyor.

— Bizi bunun için mi çağırdın?

Diyorlar ve biraz sonra «deli!» diyecekleri Kurtarıcılar Kurtarıcısının yanında, aralarında küfür delisi mahut Ebu Leheb, her biri ayrı bir tefsitle başını sallaya sallaya ayrılıp gidiyorlar.

•

Dünya durdukça, bu ihlâs misali, içinde tek vicdan kıvılcımı saklayan kalbleâ yakacaktır. Fakat Allah'ın insaf vermediği kalblere tesir etmeyecek...

KORUYANLAR:

En başta, vecd ve aşk içindeki müminler ve sevgili amcası Ebu Talib... Ne yapsınlar, onu nasıl korusunlar?.

•

Artık Ebu Talib Allah'ın Resulünü korumak fikrinde, kendi aile koiuna bağlı birkaç belirsiz şahısla beraber yapayalnız kalmıştır.

Aynı kolun en kudretli unsurlarından biri olan Ebu Leheb ise, Kâinatın Efendisine düşmanlıkta, bütün düşmanlardan azılı ...

Zevcelerin en şefkatlisi Hazret-i Hatice:

— Kâfirlerin muamelesinden üzülme, diyor mukaddes zevcine; cahillik onların ana sıfatı..

Bundan senin tertemiz ve berrak ruhun bulanmasın,. Bütün peygamberler bu çileyi çekmişlerdir.

Allah yolunun çilesidir bu...

Ve çileyi doldurmaya memur, O'nun büyük ruhu, bu

160

hitapta bütün bir huzur ve emniyet duygusuna kavuşuyor.

•

Ebu Talib'in Allah Resülü üzerindeki himayesi, noksansız ve fütursuz devamda...

•

Bu hususta Ebu Talib, Resuller Resulüne hitaben ve Kureyş topluluğuna karşı bir de şiir söyledi:

«Sana kimse zarar veremez;
«Bunu candan taahhüt ederim.
«Meğer ki ben ölmüş olayım.
«Ve toprakla üstüm örtülsün...
«Sen bütün dâvanı açığa vur!..
«İnsanları apaçık davet et!
«Sana kimse zarar veremez.
«Vazifenle müjdelendin sen.
«Onunla gözlerin nuru olacaksın!
«Beni de çağırdın yoluna,
«İnanıyorum, evet, sözünde sadıksın;
«Emin sıfatın herkesçe malûm...
«Dinin de dinlerin en hayırlısı.
«Fakat ne çare, ne çare?..
«Eğer beni Kureyş utandırmasaydı,
«Elbette ki, bu dîne girerdim.
«Yalnız bu din için çalışırdım.»

•

Hayret!..

Allah'ın Resülü uğrunda göstermediği fedakârlık bırakmayan, O'nu şahıs plânında en çok seven ve koruyan, fakat bir türlü o büyük şahıstaki büyük Resûte teslim olmayan Ebu Talib'in ruh haleti bir çözülmüş düğüm...

Hayret kelimesi bu düğümün belirttiği korkunç te-zadları ifadeden âciz...

Hem inan, yahut inandığını söyle; hem de peşinden akıl almaz saikler yüzünden sıyrılmış ve kabul etmemekte mazur olduğunu bildir!.

161

Bu da Allah'ın hesaba sığmaz bir hikmet cilvesi... Ebu Talib muammasını, onun ruhunu teslim edeceği ân çözeceğiz.

— 29 —

Çaresi Yok!

TERTİP

Senenin Hac Mevsimi yaklaşmaktadır. Her sene. Hac kabilelerini karşılamak için, kabile kavgalarına nihayet verirler...

Yine öyle oldu ve Kureyşliler, Allah'ın Resulünün hacılar üzerinde bırakacağı tesiri münakaşaya giriştiler. Nasıl engelleyebilirler?.

• Kaygı büyüktür:

Ya, Arabistan'ın her tarafından bol bol sükün eden hacılar üzerinde, O'nun birdenbire ve müthiş bir tesiri başlayacak olursa?.. Ya bu hacılardan kol kol İslâmiyete akın edecekler bulunursa?..

•

İlâhî memuriyetin haberi her tarafa yayılmıştır. Mekke'den etrafa doğru haber, dalga dalga intişar ediyor:

— Mekke'de Haşimoğulları'dan Abdülmuttalib'in torunu, Allah'ın Resülü olduğunu söylüyor ve herkesi yeni dine davet ediyor.

Elbette ki, hacılar, O'nu merak edecekler, kendisini; görmek, dâvasını dinlemek, sözlerini işitmek isteyecekler...

Ya birdenbire cazibesine kapılacak ve peşinden sürüklenecek olurlarsa?

O zaman ne olur Kureyş'in hali?.

162

Kureyş nasipsizleri bu ihtimale karşı alınacak tedbirleri görüşmek ve bir karara bağlamak üzere, içlerinde en yaşlı zât olan Muğiyre oğlu Velid'in evinde toplandılar.

Sualleri şunlar teşkil ediyordu:

— O'nun hareket hattını hacılara nasıl belirtelim? Şöyle mi desek, böyle mi desek, filân türlü mü, falan türlü mü, mânalandırsak?..

— Bunun için O'na ne isim verelim?

— Kâhin desek nasıl olur?.

— Mecnun desek?..

— Şâir desek?.

•

Tekliflerden hiçbirisi kabul olunmadı ve hale uygun sayılmadı. Nihayet tek bir sıfat Kureyş nasipsizlerinin tesellisini yerine getirdi:

— Sâhir diyelim.. Büyücü... Bunu ittifakla münasip gördüler. Şöyle düşünüyorlardı:

— Sâhirdir; sihir ustasıdır. Zira öyle bir din neşrediyor ki, onu kabul eden, babasından, anasından, kardeşinden, karısından, aile ve kabilesinden ayrılıyor. Hiç de gam çekmeden... Bu nasıl olur?.. Ancak sihirle olur!

Tesellilerini buldular ve İlâhî mucizenin bir tarafını görür gibi oldukları halde sihir izahından rahata kavuştular.

Bir müddet sonra Arabistan'ın her tarafından yığın yığın hacı gelmeye başlayınca hemen karşılına çıktılar ve rasgeldikleri adamın kulağına eğilip fısıldadılar:

— O bir sâhirdir; sihir yapar, insanın gözünü boyar, aklını alır ve dünyayı ona istediği gibi gösterir. Aman. sakın inanmayın, sakın güvenmeyin!..

•

Gelen hacılar, kafa kafaya vermiş merak ve dehşetten fıldır fıldır dönen gözlerle bu sihirli telkinleri dinleye dursun...

163

Bu usûl, gayesine erişmedi. İsnadı duyanlar, söylenenlere inansın veya inanmasın, büsbütün merak, tecessüs ve cazibe hissine kapıldılar; Allah Resulünün, sözlerini ve hareketlerini büsbütün merak ettiler. O'nu yakından takip ettiler. Yerlerine döndükleri vakit de, mukaddes isimlerini Arabistan'ın her tarafına yaydılar.

Mukaddes ismi duymayan köşe bucak kalmadı.

Fakat bu kabileye toplu ve umumî olarak din telkin edilemedi. İslâmiyet, henüz bir huruç hareketine girişebilecek şortlara mâlik değil...

TESİRSİZ

Hiçbir tertip ve tedbir, imân dairesinin içini karıştıra-miyor ve O'na giden yolları tıkayamıyor.

Çaresi yok; ne yapsalar boş!.

Kuru kafalarını ellerinin içine almışlar, habire hesap ediyorlar:

— Ne yapalım? Ne yapalım da bu cereyanı durduralım? Yoksa işi, aynı kabîleyle bağlı aileler arası bir boğuşmaya mı varduralım? .

•

İhtilâf her taraftan duyulmuştur.

Aslat oğlu Ebu Kays isimli bir şâir de, Mekke'de iç muharebe korkusu üzerine uzun bir şiir yazarak Kureyş-li!ere soğukkanlılık ve selim muhakeme tavsiye ediyor, onlara iç muharebenin bütün felâketlerini sayıp döküyor.

Ebu Kays'ın uzun manzumesi Mekke'de okunuyor ve Ku?eyşli!er üzerinde derin tesirler bırakıyor.

Fokat çare yok; hem İslâm cereyanını durdurmanın, hem de Kureyş nasipsizlerini insafa davet etmenin de çaresi yok..

EZÂ VE HAKARET

Kureyş nasipsizlerinin gayzını söndürmeğe hiçbir de-164

niz kâfi gelemez. Bu nasipsizlerin başbuğlarından. Peygamber amcası ve küfür delisi Ebu Leheb bu defa, hırsım teskin etmek için şahsî imkânları içinde ne varsa kullanmak kararında...

Utbe ve Uteybe isimli oğullarının ikisi de, önceden Peygamber damadı.. Birinde, Allah Resulünün kızı Ruk. ye, öbüründe de Ümm-ü Kelsum..

Nikâh olmuş, fakat zifaf olmamış...

• Ebu Leheb, oğlu Utbe'yi çağırdı ve şu emri verdi:

— Allah'ın Resulü olduğunu iddia eden adamın kızı Rukiye'yi hemen boşla!

Utbe, henüz zifafa girmediği, muhterem Peygamber kızı hakkında:

— Derhal, diyor. Hemen boşarım!..

Ve Peygamber kızını boşadığı haberini Peygamber evine gönderiyor.

Küfür delisinin öbür oğlu Uteybe ise babasını tatmin etmek hususunda, kardeşi Uube'den daha ileri gitmek istedi. '

Şenaat müsabakasında birinci...

Nikâhlısını boşamak emrini alır almaz, doğru Allah Resulünün huzuruna çıkarak edepsizlikte en ileri bir lisanla haykırdı:

— Ben senin dinini inkâr edenlerdenim ve seni sevmem! Sen de beni sevmezsin! İşte bunun için kızını boşadım!

Bununla da kalmadı. Allah Resulünün üzerine saldırdı, yakasına yapıştı; O'nun, Allah sevgisine ayna olan mukaddes yüzüne tükürdü.

•

Mü'min bir kızın bir putpereste mkâhlanması, o vakte kadar yasak edilmiş değildi. Bundan sonradır ki, nazil olan bir ilâhî emirle bu iş kökünden engellendi.

165

Allah'ın Resulü müşrik damadından gördüğü muameleden fevkalâde müteessir oldu ve Uteybe'nin cezalandırılması için Allah'a dua etti.

•

Uteybe, babası Ebu Leheb'le birlikte Peygamber kızını boşadıktan sonra çıktığı Şam seferinde cezasını buldu. Çölde bir canavar Uteybe'nin karşısına çıkarak onu parçaladı, lime lime etti.

•

Uteybe'nin kardeşi Utbe ise Mekke'nin fethine kadar müşrik kaldı ve o zaman müslüman oldu.

•

Allah'ın Resulü, Rukiye'yi, mü'minlerin ilklerinden Af -fan oğlu Osman'a verdiler.

•

Şimdi, her vasıtayla ezâ ve hakaret çığırını açılmıştır. İslâmiyete... İlâhî kanun...

Rabbim Allah Dediği İçin

KÜÇÜKLÜK

Ezâ ve hakaret çığırını şöyle açıldı:

Kureyşliler Allah'ın Sevgilisine karşı, bir iç muharebeye meydan açmaksızın hiçbir şey yapamayacaklarını anlayınca, son çare olarak, mevsiminde hacılara kullanmak istedikleri silâhı kendi aralarında tecrübe yoluna döktüler.

Yalan, iftira, isnat, tezvîr, kötü propaganda ve Ebu Leheb'in yaptığı gibi, şahsî imkânlar çerçevesinde en âdi vasıtalara tenezzül...

166

Artık, şâir, sâhir, kâhin, mecnun sesleri Mekke sokaklarını taşıyor.

Bu usûle karşı Allah'ın Sevgilisinde en küçük bir tavır değişikliği bile olmuyor, İmân ve İslâm, yolunda devam ediyor. Bu yol, ameliyat odasına giden koridor gibi, küfür ve çılgılık ne dereceye varırsa varsın, hiç müteessir olmadan sadece hak ve hakikate, şifa ve saadete erişirmeye memur geçit...

•

Nitekim, tezvîr ve iftiralara mukabil, Kureyş nasipsizleri, itikadlarının saçmalığına ve putlarının hiçliğine ait yeni hücumlar karşısında kaldılar.

Öfkeleri öyle kabardı, öyle şahlandı ki, Allah'ın Sevgilisini Kabe'de ibadet ederken yakaladılar; yanına yaklaştılar, putlara hücumunu şiddetle tenkid ettiler, gömleğine yapıştılar, O'nu boğmak istediler.

«Sıddîk» lâkabının sadık ifadesi Ebu Bekr yetişti, hızla araya girdi, Allah'ın Sevgilisini vücuduyla siperledi.

Mücadele o kadar şiddetli olmuştu ki, Kureyş nasipsizlerinin elinde, boğuştukları kahramanların sakallarından parçalar kalmıştı.

«

Sahâbîlerden bir zât, bu vak'ayı şöyle anlatıyor:

«Allah'ın Resulüne edilen ezaların, o zamana kadar en şiddetlisi bu...

Bir gün Kureyş büyükleri Kabe'de toplanmış Allah'ın Sevgilisinden bahsediyorlardı. Şöyle diyorlardı:

— Bu adama gösterdiğimiz sabır ve tahammülü, şimdiye kadar kimseye göstermedik. Fikirlerimizi çürüttüğü, âdetlerimizi bozduğu, âyinlerimizi ayıpladığı, ilâhlarımızı devirdiği ve daha neler, neler yaptığı halde hep göz yumuyoruz!

Tam o sırada Allah'ın Resulü Kabe'ye geldiler. «Ha-cer-ül-Esved» i öptükten sonra tavafa başladılar.

Kureyşlilerin bulunduğu noktalardan geçerlerken müşriklerde bir hareket oldu. Allah'ın Resulüne söz atmaya yel-

187

tenenler... Hayâsızca, edepsizce lâflar ediyorlardı. Resullerin Fahri, bu muameleden müteessir oluyor ve teessürlerinin izi çehrelerinde okunuyordu.

İkinci ve üçüncü geçişlerinde tecavüz tekrarlanınca, Allah'ın Sevgilisi durdular ve dediler:

— Hayatım, kudretinin elinde bulunan Allah üzerine söylüyorum ki, ben sizi yok etmek için gönderildim. İhtiyor musunuz, ey Kureyş topluluğu?..

Birden, dehşete boğuldular ve ne diyeceklerini bilemediler. Sonra şöyle mırıldananlar oldu:

— Haydi Ebülkaasım, sen böyle cahilce işler yapmazsın..

Ertesi günü Kureyş büyükleri aynı yerde toplandı. Bir gün evvelki vaziyetten fena halde hiddetli görünüyorlardı. Birbirlerine diyorlardı ki:

— Biz ne yaptık? Kendisine söylediğimiz sözlere karşılık olarak en ağır tehdit altında bırakıldık da, yine cezasını veremedik. Yazık bize! Meğer ne korkak şeylermişiz!.

Garip cilve... Tam o ânda Allah'ın Resulü göründüler. Ânî bir hareket oldu. Kureyş büyükleri bir hamlede Kurtarıcılar Kurtarıcısının üzerine atıldılar. Yakasına, gömleğine yapıştılar:

— Dinimize ve ilâhlarımıza dil uzatan sen misin? Ve şu cevabı aldılar:

— Bütün bunları söyleyen ve yapan bizzat benim! Başkası değil!.

Bu mukabele üzerine büsbütün kızıştılar. İçlerinden birisi Kâinatın Tacını kavramak istedi.

Niyetleri pek fena görünüyordu. Birden Ebu Bekr yetişti, koştu, Allah'ın Sevgilisini siperledi ve haykırdı:

— Ne yapıyorsunuz? Rabbim Allah dediği için O'nu öldürmek mi istiyorsunuz?

Bu, tepeden inme, hâkim hitap karşısında ezildiler. Allah'ın Resulünü bıraktılar, hiçbir şey söyleyemeyerek dönüp gittiler.» .

168

ŞENAAT

Allah'ın Sevgilisine gösterilen ezâ ve hakaret, en dipsiz şenaata kadar varmaktadır.

— • Abdullah bin Mes'ud:

«Âlemlerin Fahriyle beraber Kabe'de bulunuyorduk. Kendileri namaza durdular.

Adamın biri, biraz ileride bir deve kesmiş, deveyi yarmış, karın uzuvlarını çıkarmış, içi dolu işkembesini duruyordu.

Ebu Cehl, etrafına seslendi:

— İcinizden biri Şu iŐkembeyi alıp getirsin! Tam secdeye vardığı zaman Peygamberlik iddia eden Şu adamın sırtına yerleŐtirsın!

Bu Ően'î teklifi müşriklerden biri hemen yerine getirdi. Fırladı, koşarak deve ölüsünün yanına gitti, iŐkembeyi adamın elinden aldı, kucakladı, koştu, secdeye varmış bulunan Allah'ın Resulünün mukades sırtına koydu.

Manzarayı gören kâfirler, nazlarından, ağızları bir karış açık, katılasıya gülmeye başladılar.»

•

Gökleri kuŐundan bir kubbe gibi üzerlerine çpktüre-cek kadar Őenaatte tesirli manzarayı, Abdullah bin Mes'ud anlatmakta devam ediyor:

«Hali gören biz o kadar nefret ve dehşet hissi duyduk ki, bir ân ne yapacağımızı bilemedik. Kalabalık içinde bizi müŐiŐ bir korku yakaladı. İŞin nereye gittiğini anlayamadık. Hamle edemedik ve iŐkembeyi Allah'ın Resulünün sırtından alamadık. Allah'ın Resulü mukaddes başı secdede, sakin ve hareketsiz bekliyorlardı. Öldürücü ânlar geçti. Nihayet koşarak gelen bir insanın ayak sesleri... Haber almış olacak: Allah Resulünün kerimesi Fâtıma yetişti. Mukaddes babasının sırtından Kureyş kafirlerinin vicdanından daha az pis olan iŐkembeyi alıp attı. Allah'ın Resulü hep secde vaziyetinde... Fâtıma, Kâinatın Efendi-

169

sine edilen bu muameleden o kadar teessür d,uydu ki, müşriklere en ağır kelimelerle hitap etti. Allah'ın Resulü de başını kaldırarak, kâfirlere cezalarını vermesi için Allah'a yalvardı. Andıkları isimler arasında Ebu Cehl, Rebia oğlu Utbe ve Şeybe, Utbe oğlu Velid, ayrıca Ukbe, Halef oğlu Ümeyye, Velid oğlu İmâre... Aradan yıllar geçtikten sonra ben bu kâfirlerin Bedr Muharebesinde tek tek ölüp gittiklerini ve üst üste bir kuyuya gömüldüklerini ve içlerinden hiçbirinin kurtulmadığını gördüm.»

•

Küfrü besleyici ruhlarının canevinden vurulmuş olan Kureyş nasipsizleri, artık ellerinden ve hayallerinden gelen her çirkinliğı iŐlemektedir...

Allah'a giden büyük çile yolu açılmıştır.

KİN

Mukaddes başlarına toprak saçanlar...

Evlerinin kapısına, beş parmaklarını canavar pençesi halinde kullanıp kan izleri çekenler...

•

Ve:

«Őehirbaz», «Deli», «Kâhin», «Őâhir» sıfatları etrafında, küfürlerin türlüŐüyle Őovenler...

•

Ebu Leheb, Allah'ın Resulü meydanlarda ne vakit tevhidi ihtar etse, arkasından bağılıyor:

— Meramı, bizi babalarımızın dininden döndürmek... İnanmayın!.

•

Ve Ebu Leheb'in karısı, cehennemlik, cehennemde odun hamalı Ümm-ü Cemil, geceleri dağda bayırda, dikenli ısırganları toplayıp Allah Resulünün geçeceğı yerlere serpiyor. İnsanlığın Tacı hangi noktalara ayak basacaksa

170

mukaddes ayaklarına akrep kısı kacı gibi diŐleyici ve acı-tıcı sivri uçlar girsın diye...

Ve çileler sahrasında İslâm, dudaklarında bestelerin en güzel tevhid ahengi, bir ân bile sendelemen ilerliyor.

— 31 —

Yürüyen Dağ

KUREYŞ ÇILDJRİYOR

Kureyş çıldırıyor... Çünkü ne yapsa kâr etmiyor... İslâm, yürüyen bir dağ gibi karış karış geliyor.

Kıl kadar ince karıŐlar... Amma geliyor. Bu geliŐte de, başta o ân müşriklerin Mekke'si, bütün

dünyayı dümdüz ezeceğe benziyor. Önüne atılan, çalı, çırpı, taş, kaya kütük ne kâr eder? Ummanı çıkarsalar yine doldurup üstünden geçeceğini ihtar ediyor.

•

İşte Abdülmuttaliboğullarından Hamza da dize geldi:

— Allah bir ve sen onun Resulüsün...

Hamza; Peygamberin amcası, Kureyş'in soylularından, pehlivan, bahadır, gözü pek Hamza...

Şimdi O'na nasıl el uzatabilecekler, nasıl işkence edebilecekler?

•

Hamza'nın müsiüman oluşu Kureyş'e çok ağır geldi.

Şöyle oldu:

Bir gün Ebu Cehl, önünden geçen Kâinatın Efendisine edepsizce sövdü. Hiçbir cevap alamadı.

Hadiseye şahit bir cariye, o sırada, tepeden turnağa silâhlı, avdan dönmekte olan Hamza'ya olanları anlattı. Hamza'nın akrabalık damarı kabardı. Ebu Cehl'i buldu, elindeki ok yayını, ikinci küfür delisinin kafasına indirdi, başını yarıdı.

171

Hamza'nın büsbütün öfkelenip Müslümanlığa, can atmasından korktukları için mukabelede bulunmadılar. Hamza doğru yeğenine gitti, anlattı ve dedi:

— Memnun ve müteselli ol! Şu cevabı, aldı:

— Ben ancak senin müslüman olmanla memnun ve müteselli olabilirim!

Allah yolundan başka murad tanımayan Resuller Resulünün bu ihtarını üzerine Hamza'da âni bir inkılâb ve imân...

TEKLİF

Hamza'nın Müslümanlığı kabulünden sonra, ileride çilelerin çilesi devri açılmak üzere, Kureyşlilerde yeni bir çare ümidiyle, kısa bir gerileme oldu. O kadar apıştılar ki, yeni bir tâbiyeye can attılar. Allah'ın Resulünü aradılar ve toplu olarak huzuruna çıktılar:

—'Muradın nedir? Eğer üstünlük ve reislikse, seni Kuröyş'in ulusu ve başı ilân edelim!. Sultan olmak istiyorsan öyle ol! Sultanımız diyelim! Eğer hastaysan, gözüne görünen şeyler cinlerse, varımızı yoğumuzu harcayıp tabipler getirtelim, sana ilâç bulalım! Ondanda bir şey çıkmazsa seni mazur görelim! Hangisini istiyorsan söyle!

Kâinatın Efendisi, tane tane cevap verdiler:

«— Saydığınız istekler bende yoktur. Sandığınız illet de yok... Ben Allah'ın Resulüyüm. Allah bana Kitap indirdi. Müjdeci ve korkutucu olmamı emretti. Eğer bu yolu kabul ederseniz dünyanızı ve ebedî hayatınızı kurtarırsınız; etmezseniz, Allah, sizinle benim aramda hükmedin-ceye kadar sabrederim.»

İMTİHAN

I

Kureyş çıldırıyor. Kıl kadar ince sekmelerle gelen İs-

172

lâm dağını durdurtmak için, başını ellerinin içine almış, hayal âleminin ötesindeki çarelere kadar düşünüyor.

Biri ortaya bir fikir attı:

—! Yahudi âlimlerine soralım: Peygamber nasıl olur; anlayalım!

İki kişiyi vazifelendirdiler ve Yahudi alimlerine gönderdiler:

— Aramızda garip bir insan peydahlandı. Allah'ın Resulü olduğunu iddia ediyor. Bu nasıl iştir, kitaplarınızda bu işin yeri var mı?

Yahudi kendilerine, Allah'ın Resulüne sorulmak üzere üç sual teklif etti:

— Eğer bunların cevabını verebilirse resuldür, veremezse yalancıdır.

Suallerden birincisi ve ikincisi, gelmiş ve geçmiş din kahramanlarına aitti. Fakat üçüncüsü gelmiş ve geçmiş bir insanın çözemeyeceği sır:

— Ruh nedir?

Sordular ve vahiy geldikten sonra cevabını aldılar:

«— De ki, ruh, Allah'ın bir emridir.»

Ve devamı:

«— Ve insanlar ona ait çok az bir şey bilecektir.»

Bu cevaptaki sonsuz derinlik hikmetini, ancak bugün, Yirminci Asır felsefesinin vardığı en ince merhaleden sonra, varılmaz bir noktanın varılmazlık sırrını anlar gibi anlamış oluyoruz. Bin yıl sonra, aynı varılmazlığı ve anlaşıl-mazlığı daha iyi anlayacağız.

Hiçbir izaha sığmayan ruhu, izah etmeden izah etmenin mucizesi...

Nasıl ki, kâinatı Allah ile izah ediyor, Allah'ı nice sı-

jriyle tanıyor, fakat izah edemiyor, bilgi çerçevesi 'çi-alamıyorsak, öyle...

Bu izah edememek, bilgi çerçevesine alamamakta da, en yüksek izahı bulmuyor muyuz?

173

— 32

Ömer Müslüman

CELÂDET TİPİ

Kureyş'jn en büyük kılıç ve kalem şövalyelerinden Hattâb oğlu Ömer...

Öyle sert ve celalli bir ruh taşıyor ki, gölgesinin geçtiği yerde insanlar iki saf... i.

Küfür cephesinde henüz... «Ebedî Yeni» ye, nefretle karışık bir hiddetle bakıyor, her gün biraz daha taşıyor, fakat henüz kararını vermemiş bulunuyor. Kararını verdiği gün teşebbüslerin en bedbahtına geçecek; O'nu, Allah'ın Sevgilisini öldürmek isteyecek, bu işi üzerine alacak...

Ebu Cehl; Hamza'nın müslümanlığından sonra büsbütün afallayan Kureyş büyüklerini toplayıp şöyle dedi:

—• İslâmlık cereyanını durdurabilmek için O'nu öldürmekten başka çare kalmamıştır. Bu işi kim üzerine alırsa kendisine yüz deve ve kırk bin akça!

Ömer atıldı:

— Bu işi Hattâb oğlundan başka kimse yapamaz! Bir alkıştır koptu:

— Haydi Ömer, görelim seni!

GİDİYOR

Ömer, belinde kılıcı, yüzünde damar damar gazap, Mekke sokaklarında yol alıyor.

Karşısına, müslümanlığını gizli tutan biri çıktı:

— Nereye, böyle öfkeli öfkeli, yâ Ömer?

— Kureyş'i alçaltan ve dinlerini bozan Muhammed'i öldürmeğe...

174

— Boş hayal!.. O'nu öldürürsen faraza, kendini Abd-i Menaf oğullarından kurtarabilir misin?

Ve Ömer'in damar damar öfkeli yüzüne bakıp devam etti:

—« Sen O'nu bırak da, çoktandır müslüman olan kız-kardeşin Fâtıma ile kocasını düşün! Erkeksen evvelâ onlardan hesap iste!..

— Demek Fâtıma ile Said müslüman, hâ?

DEĞİŞEN YOL

Ömer, kızkardeşi Fâtıma'nın evinde, kapısında...

İçeriden, biri ince, öbürü kalın, sarmaşdolaş, iki yanık ses geliyor. Ulvîlerin ulvîsi karı koca iki genç, başbaşa Kur'ân okuyorlar. Yanlarında bir de muallim.. İrs oğlu Hab-bâb...

Bir fısıltı... Tatlı, yumuşak bir fısıltı... Taşlar eriyebilir.

Ömer kapıyı şiddetle vurdu. İçerdekiler Ömer'i bu hâlde görünce Habbâb'ı sakladılar. Kapıyı Fâtıma açtı. Ömer gürledi:

—• Ey nefsinin düşmanı; müslüman olmuşsun öyle mi?

Ve kızkardeşinin vecd aynası berrak yüzüne bir tokat attı.

Sızan kan...

Fâtıma hıçkırıklar içinde haykırdı:

— Hey Hattâb oğlu, ne yaparsan yap, ben müslüma-nım!..

ERİYEN KALB:

Ömer'in karşısında vecd aynası berrak yüz ve o yüzde kan... Fâtıma, cisimleşmiş imân...

Ömer'in büyük ruhuna ateştlüştü. Mırıldandı:

— Neydi gelen sesler, okudunuz şey?..

— Allah'ın kelâmı; Kur'ân...

175.

Ömer, dalgın, içeriye girdi, bir köşede eniştemi ve bir kenarda kâğıt gibi bir şey, üzerinde yazılar.

•

Bizzat Hazret-i Ömer anlatsın:

«— Kâğıtta Besmele... Rahman ve Rahim adlarına gelince içimi büyük bir heybet kapladı. Ürktüm, kâğıdı elimden bıraktım, geriye döndüm. Sonra yine döndüm ve kâğıdı aldım: «Allah'a ve Resulüne inanınız!»... Kendimden geçtim ve Şehadet getirdim..»

Buz dağından gözyaşı bulutu...

Hattâb kızı Fâtıma ve kocası, Ömer'in ayrıklarına kapandılar. Gözyaşları içinde saklandığı yerden çıkan ve Ömer'in ellerine sarılan Habbâb...

HUZURDA

Ömer, doğru Allah'ın Sevgilisini bulmağa gidiyor. Safa eteklerindeki ev; bildiğimiz karargâh...

Sahabileri, Allah Resulünün, bir gün evvel bir duasına şahit olmuşlardı:

«— Yarabbi, İslâmı Ebu Cehl veya Ömer'den biriyle aziz et!»

Ömer'le kol kola Allah'ın Resulüne giden Habbâb bir gün sonraki bu tecelli karşısında kendisinden geçmiş...

En büyük Resul, sahabilerinin arasında, bir nur huzmesi içinde...

Biri koşup haber veriyor:

— Ey Allah'ın Resulü, Ömer geliyor!.. Belinde kılıcı... Allah'ın Sevgilisinde tebessüm... Allah bildirmişti. Hamza, eli, kılıcında, atılıyor:

— Gelsin! Geleceği varsa göreceği de var!.. Allah'ın Resulü buyuruyorlar:

— Bakalım, bekliyelim...

Ömer kapıdan giriyor. İki kişi birden fırlayıp kollarına yapışıyorlar.

176

—• Bırakınız!

Enir! veren, Allah'ın Resulüdür.

Ömer, Resuller Resulünün karşısına geçip oturuyor. Resuller Resulü, Ömer'i gömleğinden çekip kendisine yaklaşıyorlar:

—• İslama gel, ey Hattâb oğlu!

Ve dua ediyorlar:

— Allah'ım Ömer'in kafbine hidâyet ver!.. Ömer, ağır ağır, şahadet getiriyor. Manzara karşısında bir ağızdan tekbir... Bütün Mekke inledi...

SOKAKTA

Ömer; bir fırtına... Haykırıyor:

— Sakaklara dökülelim! İmanımızı küfürün suratına çarpalım!

Fakat mümkün mü?. En büyük zaferin tek tek ve ferd ferd devşirilme çığırında da olsak yine, çilelerin çilesi devrindeyiz.

Buna rağmen Ömer sokağa çıkıyor; önüne gelene müslüman olduğunu söylüyor. Bir bağırışmadır kopuyor:

— Ey Kureyşliler, Ömer sâbiî oldu! Ömer dininden döndü!

Ömer'in etrafına üşüşüyorlar. Sille tokat bir doğuştur gidiyor. Fakat Ömer bu; yakınlarının da koşup gelmesi üzerine müşrikler, hiçbir şey yapamadan gidiyorlar.

Ömer, kırkıncı müslüman... — 33 —

Çile Üstüne Çile

İŞKENCE

Hamza ve Ömer'in müslüman oluşlarından bir yıl evvele dönelim.

177

Kureyş... Allah'ın Resulüne, Ebu Bekr ve ileri şahsiyetlere fazla bir şey yapamayınca, tırnaklarını müdafaasızların boğazlarına geçirmişti.

Bunları hidayet dininden döndürmek, hiç olmazsa en acıklı sefalet ve mazlumluk çizgilerine bürümek, akıllarınca, başkalarına ders...

Ammar bin Yâser'in müslüman annesini tepeden tırnağa didiklediier. Ebu Cehl, kadının başına bir de darbe çaldı ve onu, cansız yere serdi.

Müslümanlıkta ilk mazlum ve şehit kadın...

Müslüman anne, küfürdekilerin •karşısına çıkıp, en taşkın cezbe haliyle bağırmişti:

— Müslümanım, Hamdolsun!

•

Roma sirklerinin yerine Mekke meydanları; parçalayan aslanlar yerine kavuran güneş...

Sırtlarında, çıplak ten üzerine demir zırhlar geçirilmiş, güneşin en kızgın saatinde açıkta bekletilenler...

Karşılarında bütün bir curcuna; türkü, yuha, tükürük, tokat, tekme, küfür...

Hepsinin yüzünde derin bir tevekkül, teslimiyet, huzur ve emniyet...

Dönen yok...

•

Büyük sahabî, ilk müslümanlardan Bilâl-i Habeşî...

Habeş illerinden gelmiş köle...

Boğazında ip, Mekke çocuklarının elinde, dağdan indirilmiş ve boynuna halka takılmış bir canavar gibi dolaştırılıyor. Öyle sürüklüyorlar ki, boynunu ip kesiyor, kanlar akıyor; fakat ağzından yalnız şu kelimeler dökülüyor:

«— Allah bir... Allah bir..»

Bu manzara?..

Bu manzaradaki ulvîlik?..

Allah yolunda çekilen çilenin heybeti?

178

İnsan hayalinin düzenlediği sun'î buluşlardan gerçeklerine kadar, hangi zaman ve mekânda böylesi görülebiidi?

•

Bu hâllerin arkasından hemen Ebu Bekr yetişiyor ve Bilâl'i satın alıyor ve azad ediyor. Artık Bilâl'e kolay kolay el sürülemez, böyle cefaları kölelere tatbik etmek, hürlere nisbetle gayet basit..

Şimdi nerede, işkence edilen köleden ve cariyyeden biri varsa, Ebu Bekr orada... Hemen bedelini verip satın alıyor ve derhal azad...

Ebu Bekr, büyük Ebu Bekr...

«— Güneş, Ebu Bekr gibi bir başın üzerinden doğup batmadı.»

Mealindeki, sayısız güneş değerinde bir Peygamber sözünün hedefi Ebu Bekr...

Malı, canı her şeyi O'nun yolunda feda... .! ' _ .

•

Öldürücü güneş altında çırılçıplak, kumlara arka üstü yatırılıp karınlarına küçük değirmen taşları koydukları da var...

Cevap daima bir:

— Allah bir...

Bir cariyyeyi o hâle getirdiler ki, gözleri görmez oldu.

— Bize dön ve kurtul! Dediler ona...

— Hayır, ben kurtulmuşum! Siz kurtulmaya bakın! Dr/e cevap verdi.

—• Gördün mü, dediler; Lât ve Uzzâ senin gözlerini kör etti.

— Hayır, dedi; gözlerimi perdeleyen Allah'dır; şifasını verecek olan da o...

Ve sabreden, çilesini dolduran kadının gözleri aç»!dı.

HABEŞİSTAN'A DOĞRU

Peygamberliklerinin beşinci yılı... Allah'ın Resulü emir buyurdular:

179

— Çektiğimiz çile büyük... Dileyenler Habeşistan'a gitsin.. Orada kendilerine sığınak bulabilirler.

Onbir erkek ve dört kadın yola çıktı. Başlarında Affan oğlu Osman ve zevcesi, Peygamber kızı Rukiyye...

•

Müslümanlar kabileleri Habeşistan'da çok iyi kabul gördü. Habeş Kralı onları Tanrı misafiri bildi ve kanatları altına aldı.

Mekkeliler de arkalarından, dağarcıklarında bir sürü hediye, Habeş Kralına birkaç murahhas gönderdiler:

— Hediyelerimizi buyur ve bize müslümanları teslim et!

Habeş Kralı hediyeleri ve teslim teklifini reddetti.

TEK KİŞİ DÖNMEDİ

Bunca ezâ altında, hidayet yolundan dönen, yapamı-yan, dayanamıyan, şüpheye ve kaygıya düşen, nefsin© kapılan, içi burkulan, imân duygusu gölgelenen, küfüre kayan veya kayar gibi olan tek kişi yoktur.

Bu muazzam vakıayı, müsbet akıl dedikleri metod, topyekûn görmüş, kabul etmiş/fakat burnunu yere sürte-memiştir.

— Hak Peygamber. Başka türlü olamaz! Diyememiştir.

Bu, O'nun mucizelerinin başlıcalarından!

•

Babasız Hak Peygamber Hazret-i İsa için türlü masallar uydurdular. Ya onun bir gece sahabileriyle otururken:

— Sabah olmadan aranızdan biri bana ihanet «de-cektir; beni kâfirlere teslim edecek...

Dediğini unutuyorlar mı?

Bu üstün ve münezzeh Peygambere karşı bile hain çıkabiliyor.

180

Ya Allah'ın son Nebi ve Resulüne bahşettiği bu müstesna tecelliye ne buyrulur?

Hangi itikat yolu görülmüştür ki, çile ve imtihan zamanında, tek haini, veya döneği çıkmamış olsun?

İslâmlığın nezâket ânlarında böyle bir şey yoktur.

Mucize...

Mucizelerin en büyüğü...

•

Koyu İslâm düşmanı bir İtalyan muharriri bu nokta üzerinde başını döğür, durur:

— Nasıl oluyor, nasıl oluyor da aralarından tek bir dönek çıkmıyor?.

Çünkü başlarındaki, Allah'ın en korunmuş ve en üstün resulüdür.

MUAHEDE VE MUHASARA

PeygamberJiklerinin beşinci yılında müslümanlara karşı zeveban noktasına yükselen işkence iki sene sürdü, arada Hamza ve Ömer müslüman oldu ve yedinci yıl girdi.

O'nu öldürmekten başka çâre göremiyen, bunu da yapamıyan ve bütün tazyiklerinin boşa gittiğine şahit olan Kureyş, yeni bir karara vardı:

— Aramızda bir muahede yapalım! Bundan böyle Ha-şim ve Abdülmuttalip kollariyle hiçbir muameleye girişmeyelim! Onlarla aramızda alış veriş yapmayalım. Mal alıp satmayalım, kız alıp vermiyelim! O bize teslim edilmedikçe de sulha yanaşmalıyım!

•

İktisadî, içtimaî, ruhî boykot... Haşim ve Abdülmutta-lib kollarını, iktisadî, içtimaî ve ruhî bir çember içine almak ve orada çaresiz bırakmak kararı.. Bu karardan yalnız, küfrün azılı reislerinden Ebu Leheb müstesna...

•

Muahedelerini kâğıda benzer bir şey üzerine yazdılar ve Kabe'ye astılar. Bunun üzerine bütün Haşim ve Abdül-

181

muttalib kolları Ebu Talib'in mihveri etrafında toplandı, kendi mahallelerinde muhasıra altında kaldı; ve böyle, üç yıl devam etti.

Üç yıl içinde Haşim ve Abdülmuttalib kollarına açıkça bir buğday tanesi bile götüren olmadı. Eza ve cefa defterinin bu en vahşî maddesine de tahammül gösterdiler.

— 34 —

Hep Çile

GARANİK HÂDİSESİ

Necm sûresi inmiştir. Allah'ın Resülü, sûreyi topluluk «Cinde açıkça tilâvet ediyorlar. Lât, Uzzâ ve Menat isimli putların anıldığı nokta... O ânda bir ses işitildi. Ses (gara-nik) e benzeyen bu putlardan şefaath umulabileceğine dair bir mânâ yuvarlayıp kesildi.

Garanik, akkuş veya akyüzlü yiğit mânâsına bir kelime..

Evet, putlar bunlara benzetiliyor ve: — Şefaathleri rica olunur. Deniliyordu.

Müthiş ân... Herkes dondu. Peygamberler Peygamberi tilâvette ve bütün gönüllü Kur'ân'da...

Secde âyeti geldi. Secdeye vardılar. Herkes secdede... Kâfirlerde.

Müthiş ân...

Müşrikler sesin Allah Resulünden geldiğini ve putların övüldüğünü sanmışlar ve hemen secdeye kapanmışlardı.

Haber yıldırım gibi her tarafı gezdi; Habeş illerine ka-

182

dar uçtu. Habeşistan'da hiçbir şeyden haberi olmayan müslümanlar, Mekke'nin baştanbaşa İslama geldiğini sandılar. Aralarında hemen yola çıkıp Mekke'ye dönenler bile oldu.

Ağır vaziyet ve yürekler üzerine kurşundan baskı... Allah'ın, Resülü, mukaddes ellerini göklere kaldırmış, hikmetin belirmesi için duadalar..

Âyet geldi ve herşey aydınlandı:

«— Senden evvel hiçbir nebî ve resul göndermedik ki, şeytan onun tilâveti içine bir şey katmamış olsun...»

RİKKAT

Ebu Bekr badiyede bir kabîleye misafir...

Çölün bütün kumu, tek tek gözyaşı şişesi olsa, Ebu Bekr'in kalbindeki rikkati toplayamaz.

Açıkta ve herkesin gözü önünde namaz kılarken gözlerinden yaş boşanıyor; müşriklerin de kadınları, kızları, çocukları, ihtiyarları, halka olmuş, Ebu Bekr'i seyrediyorlar.

Kabîlenin reisi Kureyşlilerden aldığı telkinle Ebu Bekr'e şu ihtarda bulundu:

— Herkesin gözü önünde açıkça ibâdet etmene razı değiliz! Kadınlarımız ve çocuklarımız seni bu hâlde görünce şaşırıp kalıyorlar. Olur da Müslümanlığa kayarlar. Namazını ya evin içinde kıl, yahut...

Ebu Bekr «yahut» kelimesinin mânâsını anladı:

— Senin konukluğundan ve komşuluğundan ayrılıyorum! Allah'ın konukluğuna ve komşuluğuna geçiyorum! Gidiyorum!

Dedi ve gitti. O'nun yanına döndü. Çile bir kaynar su... Kabarıyor. Fakat İslâm denizi de yükseliyor. Deniz yükseliyor.

183

35

Deniz Yükseliyor

MUAHEDE DİDİK DİDİK

Muhasaradan da bir şey çıkmıyor. Kabe'ye astıkları kâğıda benzer şey, alınca «yaşiyor!» diye tvr yafta asılmış mumyadan farksız...

• Müşrikler, bu kâğıda benzer şeyi gözden geçirmek üzere Kabe'nin yolunu tuttular. Arkalarından, Allah'ın Resulü buyurdu:

—> O şeyin üstüne ne yazılmışsa, Allah'ın isminden başka her kelimesini güveler yedi! Kâğıda benzer şey didik didik... Kalbura dönmüş... Üstünde yalnız «Allah» kelimesi... Başka ne harf, ne çizgi, ne nokta...

• ,
Artık her şey, bütün tazyik tedbirleri iflâsta.. Deniz yükseliyor.

EBU TALİB ÖLÜM DÖŞEĞİNDE

Allah Resulünün yaşları kırk dokuz yıl, sekiz ay, on-bir gün..

Amcaları Ebu Talib ölüm döşeğinde... Yaşı seksen yedi..

Kendisine babalık etmiş, sayısız fedakârlık göstermiş, soy ve aile gayretleriyle de olsa himaye, kanadını alabildiğine açmış, İslâmiyete asla düşman olmamış, hattâ onu benimsemenin son haddine kadar gelmiş, fakat yekûn çizgisini çekememiş ve toplamı yapamamış dfcn ihtiyara bakıyorlar.

Dalgın dalgın baktılar ve fısıldadılar:

184

— Amca, şahadet getir de Kıyamet gününde sana şefaate edebileyim!

Ebu Talib gözlerini açtı, tekrar açtı; sonra doğrulur gibi yaptı ve başını yeğenine doğru bıraktı. Ağır ağır:

— Kardeşimin oğlu, dedi; eğer Kureyşliler «ölümden korktu da müslüman oldu!» demiyecek olsalardı, seni sevindirmek için hemen İslama gelirdim.

Cairpıcı levha. Her şeye rağmen Hâşimoğullarının asıl üstü asıl kanı, Ebu Talib'de istikâmetini bulamamış bir harikuladeliyle tecellî ederken, bu kadar yakına geldikten sonra yine uçurum...

— Ölümden korktu demiyecek olsalardı.

Diye düşünen asıl Arap, o anda asıl Allah korkusunu hesap edemiyor ve hâlâ:

— Seni sevindirmek için müslüman olurum!

Diye de, dâvayı şahsî hatır ve fedakârlık kadrosunda görüyor.

Ulviyet ve dalâletin, birbiri içinde çizdiği görülmemiş tezat levhası...

Ölüm döşeğinde, ihtiyar şövalyenin başında, yeğeni. Kâinatın Efendisinden başka, kardeşi Abbas...

Ruhunu teslim ederken Ebu Talib'in dudakları kıpırdar gibi oldu. O zaman Abbas, Allah'ın Resulüne döndü:

— Kardeşimin oğlu! Temin ederim ki, istediğin şahadeti getirdi.

Allah'ın Resulü buyurdular:

— Ben işitmedim!

• İslâm büyüklerinden bazılarının fikri:

— Bu hale göre Ebu Talib, ölürken müslüman gitti... Daha büyüklerin fikri:

— Heyhat ki, aksi... Abbas'ın şahadetiyle buna ina-nılamaz. Zira Abbas henüz bizzat müslüman olmuş değildi. Olsaydı mesele yoktu. Allah'ın Resulü «ben işitmedim!» buyurmazlar, Abbas'ın şahadetini kabul ederlerdi.

185

Allah'ın Resulü, manzaradan o kadar üzüntü duydular ve bütün insanlığa rahmet hazinesi kablerinde öyle bir oyrılık acısı hissettiler ki, tam ihtizar ânında Ebu Talib'e hitab ettiler:

— Amca, Allah tarafından yasak edilmedikçe, daima sana mağfiret dileyeceğim!

Fakat âyet indi ve yasak geldi: «— Peygamber ve müminler için, ne kadar yakınları olursa olsun, müşriklere rahmet dilemek olmaz!»

Ve Allah buyurdu:

«— Sen, sevdiğine hidayet edemezsin; lakin Allah dilediğine eder.»

İşte bütün insanlığı saran hikmet ölçüsü...

•

Allah'ın bizzat şahadetinden sonra, Ebu Talib'in nasıl gittiği münakaşa götürmez.

Ebu Talib gibi, bağına girdikten, asmanın üstüne titredikten, böcekleri temizledikten, suyunu verdikten, meyvesini yetiştirdikten sonra dudağının üstüne koydukları halde üzümünü yiyemiyen insanın nasibi sadece ağlatıcıdır.

Sırların, Allah'ım, sırların sonsuz...

•

Müslüman Abbas, bir gün Allah'ın Resulüne soracaktır:

— Ey Resul, sana bu kadar yardım eden, şefkat gösteren insanın bu hareketlerinden kazanacağı hiçbir şey yok mu?

«— Var, buyuracaklar Allah'ın Resülü; ben onu Cehennem'in tâ dibinde buldum ve en serin yerine çıkardım.»

Mutlak mizanda kötülükle beraber, hiçbir iyilik yoktur ki, teraziye girmeyecek olsun..

Ebu Talib ölmüş ve artık koruyucuya da lüzum kal-

186

mamıştır. Sevgilisinin koruyanı doğrudan doğruya Allah... Deniz yükseliyor.

HÜZÜN YILI

Deniz yükseliyor, fakat acı da beraber... Allah sevgi-Hsini bütün insanî desteklerden ayırıyor.

Ebu Talib'in arkasından, üç beş gün içinde, Hazret-i Hatice de vefat etti.

Peygamberliklerinin onuncu yılı... Bu yılı andıkları zaman, Allah'ın Resülü, şöyle derlerdi:

«!— Hüzün yılı...»

Tam yirmibeş yıllık zevce,. O'na bütün ruhunu ve her şeyini veren büyük kadın.. İ*k müslüman ve Meleğin bizzat Allah'tan getirdiği selâma nail insan...

•

Namazını bizzat kıldırdılar; ve mesafelere hayat katan gözlerinde yaş, «Hatice-tül-Kübrâ»'nın üstüne atılan kara toprağa uzun uzun bakıp döndüler.

— 36 —

Merkez ve Muhit

FIRSAT

Ebu Talib'le Hazret-i Hatice'nin ölümlerini, Kureyş fırsat bildi.

Allah'ın Resulüne ve müslümanlara ettikleri cefayı, sinsi sinsi, büsbütün kızıştırdılar.

Akıllarınca, müslümanlığı ve müslümanları bir kese içine alıp orada çürütmeye bakıyorlar.

Dinin hâd devresini böylece müzminleştirebilirler ve olduğu kadariyle bırakırlarsa, dâvayı önlemiş olacaklarını sanıyorlar.

187

Allah Resulünün hakikat nuruna bakan gözleriye dı-şarlarda... Mekke dışında...

Dairenin merkezinden başlayan fışkırıştan sonra muhite atlayıp oradan merkeze dönmek, en tesirli başarı sırrı... Suyu durdurmaya ve dondurmaya gelmez.

•

Muhite doğru ilk çıkış tecrübelerini Taife doğru gösterdiler. Yanlarına, eski köle ve ebedî âşık, Harise oğlu Zeyd'i aldılar; ve Mekke'ye birkaç konak yoldaki Taife, orada yaşayan Sakîf oymağına gittiler.

•

Tâifliler, Allah Resulünün etrafını aldı.

Alık alık bakıyorlar.

Kargaların güneşe bakışı gibi..

, Kâinatın dayanağı Nur Sütunu bir insan; ve yanında, O'nun zahirî dayanağı sadık arkadaş..

Evet; hiçbir şey görmeden ve anlamadan alık alık bakıyorlar.

— Allah'a inanınız! Ortaksız ve benzersiz Yaradani ve onun Resulünü doğrulayınız!

Tâifliler, iman etmek şöyle dursun, kâinatın dayanağı Nur Sütununun üstüne taş yağdırdılar; karga ağzlarını açtılar ve söğüp saydılar.

•

Muazzez sahabî Zeyd, Kâinatın Efendisini korumak için kendisini hedef verdi ve tepeden tırnağa yaralandı.

Bin zahmetle Mekke'ye döndüler.

•

Mekke'de, Kureyş müşriklerinin, Tâif dönüşünden yeni bir fırsat kazanıp yeni bir saldırıya geçmeleri ihtimaline karşı, Adiyyoğlu isimli birine misafir oldular. Derin nüfuzlu ve geniş maiyetli, prens soyundan bir insan olan Adiyyoğlu, Allah'ın Resulünü ihtiramla misafir etti ve bütün tebaasını O'nun etrafına dolayıp, Kâinatın Tacını gözledi.

188

Araplarda gelenek, misafire böyle bir alâka emrediyordu. Hele O'nun gîbi bir misafire...

HATİCE'DEN SONRA

Büyük ve Temiz Hatice'den sonra ilk izdivaçları bu sıralarda oldu. Hatice'nin hayatında ikinci bir zevce almayan Allah'ın Sevgilisi, bu sıralarda Hazret-i Sevde'yle evlendiler.

Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr'in kızı Ayişe ile nikâhları da bu sırada... Ayişe henüz çocuktur ve zifafları ileride olacaktır.

KANDİL ÇEMBERİ

Dışarıdan merkeze dönmenin başlıca atlama noktası, Medine.. Daire muhitinin hâkim noktası Medine...

Tâif tecrübesinin verdiği hazin ders, Allah Resulünün hikmet yuvası mukaddes kalblerine «Medine» ismini büsbütün nakşetmiştir.

Mekke'nin şimal garbında, Rum illerine giden yolların kavuşacağı, nazik kilit noktası ileride Peygamber Beldesi ve mücerret (site) mefhumunun canlandırıcısı, mâmur ve feyizli Medine...

•

Her yıl «Sûk-u Ukâz» mevsiminde, panayır vaktinde, Mekke'nin dışına çıkıp yolları, ufukları kollamak, âdetleri...

Tesadüf ettiklerine Nuru yöneltiyorlar ve onların kalb aynalarındaki akislere bakıyorlar...

Ebedî hayat nurunu, alabilen alıyor, alamayan tepiyor.

•

O devrenin Hac mevsiminde de Mekke'den çıktılar ve Akabe adlı mevki yakınlarında Medinelilerden bir topluluğa rastladılar.

189

Bunlar, Haşim oğullarıyla aralarında uzaktan aile ve kan yakınlığı bulunan Hazreçliler... Sordular:

— Siz kimlersiniz?

— Hazreç kabîlesindeniz.

— Şöyle bir kenara otursak da biraz söyleşsek... Hazreçliler, kâinatın dayanağı Nur Sütununun etrafav

da yer aldılar.

•

Medinelilere biraz Kur'ân okudular ve davet buyurdular:

"i-

— Allah'ın dinine giriniz!

• Medineliler ötedenberi yahudilerden duymaktaydılar:

— Peygamber gelecek, vakit yaklaşıyor. Kendi ihtiyarları da söylemişlerdi:

— Mekke'de Fihrlardan bir Peygamber gelecek...

Teklif karşısında birbirlerine baktılar; ve o günedek işittrkleriyle o gün gördükleri arasında öyle bir bedahet duygusuna kapıldılar ki, hemen Müslümanlığa can attılar:

— Allah bir; ve sen onun Resulüsün...

•

Bunlar, Medineli ilkler... Altı kişi:

Es'ad bin Zerrâre

Rafi bin Malik

Avf bin Haris

Kutbe bin Amr

Ukbe bin Amr

Câbir bin Abdullah

Bunlar, Allah Resulünün Mekke dışında mukaddes nazarlarını çeken Medine çemberi üstünde altı kandil...

Alevi sıçraya sıçraya öbür kandillere geçecek, Medine çemberini baştan başa tutuşturacak, daire muhitini nokta nokta donatacak..

190

Medine'de başlıca iki kabile:

Hazreç ve Evs...

Birbiriyle geçinemiyen bu iki kableden Hazreçli ilk altı kandil, Evs'i de tutuşturacak ve bütün Medine'yi iman. çemberi içinde sımsıkı kuşatacaktr..

•

Medinelilere:

— Bir yıl sonra yine buluşalım, yine burada... Emri verildi.

— Evet, ey Allah'ın Resulü, bir yıl sonra aynı yerde tekrar buluşalım...

Dediler ve ruhları alev alev, ayrıldılar.

— 37 —

Miraç

KEYFİYET

Allah Resulünün yükseklikler âlemine urûc etmesi... Derece derece ötelerin sırlarına ermesi...

Nihayet (Son)un son haddini de geçmesi ve hadsizlik ufkuna varması... Bütün nisbet ve kıyasların, içinde kaynayıp yok olduğu ve ulvî bir nur âhenginden ibaret kaldığı vahdet çağlayanına girmesi..

Allah'ı görmesi, Allah'la konuşması, Allah'tan emir alması...

Miraç kelâm aynasında, budur ve bunda, Allah'a mekân ve istikâmet tâyini yoktur.

Bilmeden bilmenin bu keyfiyeti önünde, başımıza vecd" örtülerini çekelim, içimize büzülelim,

yalnız zevk idrâkından ibaret kalalım; ve zaman ve mekân üstü bir duygudan, aklın arkasından

gidemiyeceği bir sezîşten başka her kapıyı kapayalım. Aklın bütününü temsil eden Cebraîl, şort

19t

had çizgisinde Allah'ın Sevgilisine ne diyecektir, göreceğiz.

•

Üzerinde bulunduğumuz azîm keyfiyet, şu, bu değil. Sevgilisinin Allah'a urûcu ve bu arada tabaka tabaka gördüğü âlemlerdir. Ve bu büyük oluş, ruhanî ve cismanî ruh ve madde bir arada, mutlaktır.

•

İnananlardan bile, bu en büyük oluşun arkasından aklını koşturanlar var:

— Bir gecede bir oluş mu; o da uyku halinde mi uyanırken mi? Yoksa ?ki oluş da biri uykuda ve öbürü uyanırken mi? «Mescid-i Aksa» ya kadar olan uyanırken de, ötesi «Arş-ı Alâ» ya varıncayadek, uykuda mı? Madde gözüyle mi gördü, ruh gözüyle mi? Şu nasıl oldu, nasıl, niçin, neden?

İmanın yarısı olsaydı, yarım imanlı diyeceğimiz sınıf da şöyle der:

— Miraç sade ruhanîdir, cismanî değil.

Derin mü'min ise tam bir esrar anlayışı içinde hükmünü Vtirir.

— Miraç hakır; ve hem ruhanî hem de cismanîdir. Cisim ve ruh beraber... Allah'ın kudretini

ölçmeğe de kimsede ve hiç bir akılda mecal yoktur. Dış şekil bir kere de sapasağlam

çerçevlendikten sonra, teferruat üzerinde her türlü çekişme kabadır. Çekişenler, aşk ve zarafet,

ve ürperti cepheleri noksan olanlar...

Nurdan harflerle mahyalandırılacak hakikat şudur k\ büyük oluş bir keredir, uyanıklık halindedir ve bir arada hem ruhanîdir, hem de cismanî... Bunu bin kere tekrarlayınız...

İSRÂ

Gece gitmek mânasına. Geceleyin gitmek... Büyük oluşun ismi bu... Kur'ân O'nu (İsrâ) süresiyle bildiriyor.

192

O, Miraçta Allah'a giden:

«— Geceleyin beni alıp gittiler.»

Peygamberliklerinin onuncu yılında ve Rebûlevvel ayında, Kabe'nin «Hatîmo kısmında gece vakti, yanları üzerine yatmış, uyudular.

Bir kimse geldi.

Başlarında Hazret-i Ali ve Ömer bulunan, en şanlı ve eminlerinden yüzlerce sahabînin imzalarını taşıyıcı «İsrâ» hadîsi kafidir «nass» a bitişiktir.

Evvelâ göğüsleri şakkediliyor ve kalbleri yıkıyor. Bu hâdise, çocukluklarında başlarından geçen ve sonra tekrarlandığı rivayet edilenle beraber, üçüncü...

Derken kendilerini bir ak ata, Burağa bindiriyorlar. Bu at fazla cüsseli değildir; fakat dört nala harekete geçince, ayaklarını gözün görebildiği son noktasına basmaktadır.

© Göğün kapısına varınca bir ses işitiyorlar:

— Kimsiniz?

— Cebrail'im..

— Yanındaki kim?.

— Muhammed Mustafa...

— Muhammed Resul oldu mu?

— Evet..

— Hoş geldi, safa geldi. Ve gökler açılıyor.

İlk kademede Âdem Peygambere rastlıyorlar. Cebrail:

— Bu senin ceddin Âdem, selâm ver! Selâmıyaşıyorlar ve Âdem Peygamber:

— Merhaba, diyor; saiih oğul ve saiih nebî. Tabaka tabaka, Yahya, İsâ, Yusuf, İdris, Harun ve Musa Peygamberleri görüyorlar. Yedinci gökte İbrahim

193

Peygamber. Oradan «Sidre-tül-Münteha».. Bu nokta, akıl ve kıyas âleminin son haddidir.

•

Kendilerine, kapılarından sayısız meleklerin girip çıktığı «Beyt-ül Mâmur» u gösteriyorlar; ve bir kâse süt. bir kâse şerbet, bir kâse bal uzatıyorlar. Allah'ın Resulü sütü alıyor.

Cebrail:

«_ Sen ve ümmetin, diyor; seçtiğin sütün fitratı üzerindesiniz.»

İmam-ı Nevevî:

«— Süt, İslâm ve doğruluk remzi orada..»

Günde elli vakit namaza memur ediliyorlar. Emri, aldıktan sonra Hazret-i Musa'nın tabakasına rücu ettikleri zaman, Musa Peygamber:

«— Ümmetin buna takat getiremez; ben senden evvel insanları tecrübe ettim; git Allah'a yalvar, hafifletmesini iste!»

Diyor.

Birkaç kere gidiş ve geliş oluyor ve nihayet namaz, günde beş vakit olarak farzlaşıyor.

YOL VE SON NOKTA

Yol, mutlak Kur'ân delaletiyle, «Mescid-ül-Haram» dan «Mescid-i Aksa» ya, yâni Kabe'den Kudüs'teki «Beyt-ül Mukaddes» e ve oradan namütenahi esrar âlemine...

Nisbet ve kıyas âleminin ufkunda «Sidre-tül-Münteha» isimli bir ağaç, bir acayip ağaç dikili...

©

Bu noktada Cebrail, en küçük mesafe ölçüsüyle dahi ilerisine imkân görmeyen bir haşyet edâsiyle durdu:

— Ben buradan ileriye geçemem!

— Niçin?

— Yanarım!

134

— Ya nasıl geçilir buradan ilerisine..

— Aşkla...

Ve Allah'ın Sevgilisi, kendisini, tek başına nur fevvâ-resinin içine bırakıp geçiyor ve huzuru buluyor.

Meleğe verilmeyip insana verilen sonsuz sır.. İlâhî visal anahtarı...

Ve gidişte ve dönüşte daha nice tecelli.. — 38 —

Mucize

EN ÜSTÜN PEYGAMBER

Miraç'ta bütün Peygamberler O'nun arkasında namaz kıldılar ve Allah Sevgilisinin üstünlüğünü belirttiler.

Esseyyid Abdülhâkîm (Arvâsî):

«— En üstün dört derece: Birinci öz lâkabiyle, Allah'm Sevgilisi... İkinci «Dost» lâkablı İbrahim Peygamber... Üçüncü «Konuşan» lâkablı Musa Peygamber. Dördüncü «Ruh» lâkablı İsâ Peygamber..»

MADDE ÂLEMİNE DÖNÜŞ

Miraç Gecesinde sabahı, Allah'ın Sevgilisi, «İsrâ»yı haber verdiler. Dinleyenlerde, ışığı milyarlarca senede gelen bir feza noktası ile dünya arasındaki bir merdivenin helezonları üzerinde yuvarlanırlar gibi bir hayret... İman sahipleri hemen kabul etti.

•

Haber, dalga dalga Mekke'yi tuttu. Henüz teslimiyet sırrının en büyük dehası Ebu Bekr Hazretlerinin haberi

195

yok... Haberi akla en zıd şiveyle müşriklerden duyunca şöyle dedi:

— Bunları O mu söyledi?

— O söyledi!

— O söylediyse doğrudur!

•

Hemen Peygamberin huzuruna çıkan Ebu Bekr vaktiyle kendisinin görüp de O'nun görmediğini bildiği «Beyt-ül-MukaddeSBİ Allah'ın Resulünden çizgisi çizgisine dinledi, ve hayran, mırıldandı:

— Hepsi doğru, Ey Allah'ın Resülü!..

— Mekke'ye gelirken yofdd bir deve kervanı gördüm. Buğday yüklü develer.. İçlerinde bir erkek deve.. Yükünün bir tarafındaki denk siyah, bir tarafındaki beyaz... Devenin hizasına geldiğimiz zaman deve ürküp devrildi. Ve şöyle oldu, böyle oldu.

Mekke kapılarında, bekleyenler ve kervandakiler, bütün teferruat unsurlarınun noktası noktasına gerçekliğini bildirdiler.

•

Lâkin imân aklından başka hiçbir anlayış, büyük oluşa yatmadı.

İmân akli şudur:

Kıyamette kötülerin yüzleri üstünde yürüyeceklerini söyleyen Allah Resulünün kendilerine istifhamla bakanlara verdikleri cevap:

«— Dünyada ayak üstünde yürüten Allah, kıyamette de yüz üstü yürütmeye kaadirdir.»

Bir kaba akıl mümessili, bir velfye soruyor:

— Allah isterse deveyi iğne deliğinden geçirebilir mi?

— Elbette geçirir.

— Nasıl geçirir? Deveyi küçülterek mi, iğne deliğini büyütürük mi?

196

— İsterse deveyi küçültür, dilerse iğne deliğini büyültür; yahut ne onu yapar, ne öbürünü, yine geçirir. İmânın tam olduğu yerde isbat yoktur

HEP MUCİZE

Peygamberliklerinin sekizinci yılında «İnşikak-ı Kamer» kamerin ikiye bölünmesi.. Mehtaplı bir gecede, ay ve sema O'na tutkun, bu mucize olmuştu.

e

Evvelâ her şey mucize... Her şey Allah'ın mucizesi.. Yekûn halinde varlık ve tek tek her şey mucize... Göz mucize, kulak mucize, akıl mucize, ruh mucize... İki parmak ucu arasında bir çiçeğin ipek nescini lif lif tadan duygu nedir? Ne sayalım! İnsanın içine ve dışına doğru her şey mucize...

Hacim mucize, şekil mucize, renk mucize...

Sonra bütün bunlar basit ve tabîî sayılıp da meccani bir bedahet hissi içine girildi mi, artık bunlardan ötesinde olmaz sanılan şeyler ayrıca mucize...

İnsan ne aptaldır! Mucize içindeyken mucize bekler.

Ondan da; bütün hâdiselerin basite irca edildiği zemin üzerinde bile her haliyle mucize olan Allah'ın Sevgilisinden de, mehtaplı bir gecede mucize istediler.

•

Her noktasına hayran olunacak bu âlemin meccani bedaheti içinde rahat rahat gezinenler ve bütün bu «olun» ların «olmazlarını görmeyenler, Ondan ayrıca «olmaz»! istediler ve Allah verdi.

Zira mucize, Allah'ın, Peygamberleri elinde gösterdiği, işte o ayrıca «olmaz»lardır.

Ay, O, parmağını çevirince ikiye bölündü ve Hıra dağının iki yanında iki parça halinde görüldü.

Mehtaplı gece... Ayın on dördü... Ayın hayran hayran daldığı güzeller güzeli O.. Aya çevrilen mukaddes parmak: ve kamer iki parça... Etrafında, şaşkına dönmüş, mucize isteklisi karaltılar.

197

İşte mucize, ikiye bölünen ayla beraber, O. Fakat anlamayana ne faide!..

— 39 —

Hicret

MEDİNELİLER

Bir yıl sonra aynı yerde teHrar buluşmayı vâdeden Medineliler geldi. Bu defa on iki kişi... Beşi, ilk gelenler ve Medine'nin kandil çemberini kuran altı kişiden.. Yalnız Câbir bin-i Abdullah gelememişti. Gelenlerin on'u Hazrec kabilesinden, ikisi de Evs'ten...

•

Kısa bir görüşme.. Geriye kalanı da İslama girdi ve hep beraber Allah'ın Resulüne bir anlaşma biy'ati ettiler:

Allah'a şirk koşmak yok... Hırsızlık yok... Zina yok... Evlât öldürmek yok... İnsanlara zulüm ve İftira yok... Allah'ın emirlerine isyan yok.. Allah'a kulluk ve bağlılık dışına çıkmak yok..

Allah'ın Resulü buyurdular:

— Kim bu ahde vefa gösterirse Allah onu Cennete alır. Kim küfre düşmeksizin ahdini bozarsa Allah'ın iradesine kalmıştır.

Hep birden baş eğdiler ve Medine'ye döndüler. Aralarından biri, Allah'ın Resulüyle kaldı.

Medine müslümanlarının başı, Esâd Bin Zerrâre... Kandili, her tarafı alev alev yalıyor.

Bu defa onbir kişi olarak Medine'ye dönünce, ^rrala^ rındaki Evs kabilesinden iki şahıs, iki kabileyi birbirine büsbütün yaklaştırdı.

Kandiller, Medine çemberi üzerinde, birinden öbürüne atlıya atlıya kırk kandili yaktı. Bir zamanlar Allah Resulünün etrafındaki ilk halka... Tam kırk...

198

Mekke'ye bir mektup gönderdiler:

— Ey Allah'ın Resulü; bize Kur'ân öğretecek ve müs-lümanlığı gösterecek bir muallim gönder. •

Bir sarîabî gönderildi.

Bundan böyle Medine müslümanlarının ismi Ensâr... Nusret ediciler, yardımcılar.. Mekke müslümanları da «Muhacirin» muhacirler ismini alacak..

Kırk kandil alevler içinde... Alevler sıçraya sıçraya gidiyor. Allah Resulünün gönderdikleri din taimeci yerine varır varmaz kandil çemberi üzerinde yeni bir nefes... Tutuşan tutuşana... İşte Abdül-eşhel oğulları kabilesinden iki ileri insanın müslümanlığı kabul etmesi, bütün kabileyi, kadınlı ve erkekli, islâm dairesine atıverdi. Aralarında Asram lâkablı tek kişiden başka İslama girmeyen hiç kimse kalmadı. O da, Uhut gazası günü birdenbire müslüman olup kendisini cenk meydanına fırlatıverecek; ve ne cilvedir ki, Allah'a bir kere secde etmeden en yüksek mertebeyi bulacaktır. Şehit...

Allah'ın Sevgilisi haber verecektir:

— Asram Cennetlik oldu.

Topyekûn İslama gelen bu Abdül-eşhel takımı, bir mübarek topluluk... Aralarından tek münafık çıkmadı...

CANLARINDAN KIYMETLİ

Yine bir mevsim sonra, aynı buluşma yerinde, yetmiş Medine'li müslüman, Allah Resulünün huzurunda.. Aralarında iki de kadın..

Yeni ahd:

«— Bu andan itibaren Allah'ın Resulünü, nefslerimi-zi, zevcelerimizi, çocuklarımızı koruduğumuz gibi koruya-

199

cağız! O'nu canımızdan kıymetli bileceğiz! O'nun düşmanlarını düşmanımızdan sayacağız ve karşılıklarını kılıçla çıkacağız. O'nun yolunda, gerekirse Arapla ve Acemle (bütün dünya ile) cenkleşeceğiz.»

Allah'ın Resülü elini uzattı ve Medine büyükleri, teker teker ellerini, insanlığı çekip kurtarmak için yaratılan mukaddes elin üstüne koydular.

YENİ ÇIĞIR

Artık büyük dâva merkezdeû muhite sıçramıştır. Bu muhit, genişleye genişleye bütün insanlığı içine alabilir. Kurtarıcılık Merkezinin bizzat bu muhit içine girecekleri ân, Saadet Asrının ikinci çığırını açılacaktır.

®

Allah'ın Resülü bu yetmiş kişiden on ikisini, geriye kalan Medine müslümanlarına kolbaşı seçtiler ve dua buyurdular..

Hâlâ hsr şey Kureyş kâfirlerinden gizli... Bir takım sızıntılar etrafı yalamaktadır amma, plânın azametini anlayan yok... Yalnız nur alevlerinin şimdi Medine'yi sarmaya başladığı, uzaktan küfrün gözüne, anlaşılması imkânsız, acayip bir manzara gibi görünüyor. Korkuyorlar, fakat anlayamıyorlar. Anladıkları sadece, müthiş bir hareketin hazırlanmakta olduğu...

KARARGÂH MEDİNE

Allah'tan, küfre silâhla karşı çıkmak emri geldi ve artık karargâh Medine...

— Teker teker, üçer beşer, Medine'ye göç etmeye başlayınız!

Öncüler harekete başladı.

İlk giden Ebu Seleme olmuştu. Medinelilerin biy'atin-den bir yıl evvel...

200

Sonra Âmir bin Rebia ve zevcesi Leylâ... Arkasından Abdullah bin Cahş...

Derken bölük bölük sahabî Hazret-i Ömer ve yakınları.. Hazret-i Osman ve Habeşistan'dan dönenler..

Herkes gizlice çıkıp gittiği halde, Ömer, belinde kılıç ve elinde ok, hareketinden evvel Kabe'yi tavafa gitti, yedi kere tavaf etti ve oradaki müşriklere şöyle haykırdı:

— İşte ben gidiyorum! Anasını ağlatmak, karısını kocasız ve çocuğunu babasız bırakmak isteyenler şu vadiye doğru arkamdan gelsin!

Mekke ile Medine arasında, develerin ayak izlerinden, dalgalı, dolambaçlı, ahenkli bir yol... Bu yolu, kâinat çapında bir kurtuluş hareketinin erleri, Allah Sevgilisinin Mekkeli sahabîleri, tevhid muhacirleri açmıştır.

•

Mekke'de, Allah Resulünün yanında, Ebu Bekr ve Ali'den başka kimsecikler kalmadı. Ebu Bekr rica etti:

— Bana da izin ver, gideyim, ey Allah'ın Resulü!

— Katlan, yâ Eba Bekr; Allah'tan niyazım o ki, seni bana yoldaş etsin.

Ebu Bekr, başına inen gökler dolusu devlet altında, başını eğdi, tek kelime söylemedi.

— 40 —

Yol

KUREYŞ TOPLANIYOR

Kureyş, bu anlaşılmaz, acayip, fakat ürkütücü işler karşısında, meclis evleri olan «Dar-ün-Nedve» yi doldurdu. Bir araya geldiler. Saatlerce çekiştiler.

201

— Bölük bölük gidiyorlar! Nereye-.. Medine'ye mi? Orada ne yapacaklar? Hiçbir şey belli değil... Bu gidişle her şey olabilir! Mekke'de O'ndan ve en yakın bir iki kişiden başka kimse kalmadı! İşte sessiz bir sıyrılıyla içimizden çözüyorlar! Yarın birdenbire teoemize düşmeyecekleri ne malûm!.. Göz göre göre razı olacak mıyız?.

Ve karar:

— Artık, ne pahasına olursa olsun, O'nu öldürmeliyiz!

Piân tamam.: Gece evine gidecekler ve uykuda öldürecekler Bir sürü kâfir bu vazifeyi üstüne aldı.

GECE

Allah'ın Sevgilisi her şeyi biliyor; yatağına yatmadı. Oraya Ali'yi yatırdı ve bir köşede «Yasin» sûresini okumaya başladı.

Sıra, şu mealdeki âyete gelmişti:

«— Biz onların önlerine ve arkalarına duvar çektik ve şuurlarını körlettik. Ve işte görmezler.»

Âyeti sonuna kadar okudular, kalktılar, kapıyı araladılar, çıktılar.

Karanlık gölgeler, kalblerinde âyet, yerden bir avuç toprak alıp karartılara doğru serptiler.

Yürüdüler. Ne gören var, ne bir şey anlayan... Basiretleri bağlanmıştır.

ibn-i Abbas:

«— O gece Allah Resulünün saçtıkları topraktan kimin üzerine dokunduysa Bedr çenginde kılıçtan geçti.»

•

Âyet meali:

«— Şöyle dua et; de ki: Yâ Rab, beni rızan ile ve hoşlukla gideceğim yere vardır. Ve rızan ile ve hoşlukla çıkacağım yerden çıkar! Ve bana öyle bir dayanak ver ki; düşmanlara karşı desteğim olsun...»

Biraz sonra bir kâfir gelip, Allah'ın Resulünün kapısı önünde bekleyenlere seslendi:

202

— Ne bekliyorsunuz?.

— O'nu gözetliyoruz!

— Gözetlediğiniz insan çoktan çıkıp gitti! Siz ayakta uyuya durun!.

•

Baktılar ki, yatakta, taze delikanlı, Ali'den başka kimse yok...

DOĞRU EBU BEKR'E

Allah'ın Resulü, Hazret-i Ali'ye emir vermişlerdi:

— Ben Allah'ın emriyle Medine'ye hicret ediyorum. Sen birkaç gün burada kal; bendeki emânetleri sahiplerine teslim et ve ardımca gel!

Ve doğruca Ebu Bekr'e yollandılar. Ebu Bekr, Allah Resulünün geldiğini görünce hayrete düştü. Böyle birdenbire gelişinin sırrı nedir acaba?. Ve kapıyı açıp niyaz etti:

— Buyursunlar, ey Allah'ın Resülü...

— Yâ Eba Bekr, Medine'ye hicret izni verildi. Gidiyorum.

— Bea de beraber miyim?

— Evet.

Ebu Bekr şevk ve saadet içinde atıldı: —; Binilecek iki devem var. Birini sen al!

— Parasıyle...

' Buyurdu Allah'ın Resülü ve deveyi satın aldı.

Ebu Bekr'in birçok hediyesini alan Allah'ın Resülü, bu defa kabul etmemiş, nefsiyle ve maliyle hicreti tamamlamak istemişti.

Hazret-i Ebu Bekr, kızını çağırdı:

— Ayişe, yol eşyamızı hazırlayın!

Hazret-i Ayişe:

«—• Aceleyle, giyeceklerini hazırladık. Yiyeceklerini de bir torbaya doldurup ağzını bağladık.

Allah'ın Resülü

203

parayla bir kılavuz tuttular, develeri ve eşyayı ona teslim ettiler. Amr isimli hizmetçilerini de beraber aldılar. Bunlara deniz tarafından gidip istikameti belli etmemelerini, dolambaçlı kavisler çizerek izleri karıştırmalarını ve üç gün sonra Sevr dağındaki mağaranın önünde bulunmalarını emrettiler. Kılavuz ve hizmetçi develerle gitti. Kendileri de babamla dosdoğru Sevr dağındaki mağaraya.»

MEKKE'DE FIRTINA:

Ertesi günü! Mekke çalkalandı: «i

— Gitmiş! Başlarını alıp gitmişler!

Duran adamın karşısında dişlerini gösteren ve hırlama tecrübeleri yapan köpek, o adam andını dönüp yürümeye başlayınca nasıl köpürür?

Öyle köpürdüler.

Her sıyrılış, mutlaka arkasından bir atılış çeker.

Öyle atıldılar.

Aramadıkları deük, adam çıkartmadıkları istikamet kalmadı. O'nu bulup da getirene yüz deve ihsan vâdettiler.

Pertavsızlarla inceliyormuş gibi, izler üstüne kapan--dılar...

Bir iz buldular. İki çift iz.. Yanyana, birbirleriyle sarmaş dolaş, biri öbürünün elinden, öbürü de diğerinin alnından öpen birer çift iz...

Domuzlar gibi izleri koklaya koklaya gittiler. Sevr dağı... Tepesine kadar çıktılar. İzler bir mağaranın önünde kesiliverdi.

Mağaranın ağzını kocaman bir örümcek ağı perdelemiş.. Ağın ortasında iri bir örümcek, nokta kadar gözleri fırıl fırıl, uzun ayaklarının salıncağından yaylanıyor. Kenarda bir güvercin yuvası ve yumurtaları.

Mağaranın ağzı önünde konuşanlar:

204

— İçeride olmasınlar?

— Deli misin sen? Boydan boya örümcek ağına Dak-sana!

— Ne olur. ne olmaz; bir kere girip bakalım! Ümeye bin-i Halef isimli kâfir

— Haydi oradan, akılsızlar! örümcek buraya, daha Muhammed doğmadan ağlarını çekmiş...

Basıp gittiler.

Hazret-i Ebu Bekr:

«— Eğer içeriye doğru şöyle dikkatle baksalardı bizi görürlerdi.»

Allah Resulü:

«— Yâ Eba Bekr; o iki kişinin üçüncüsü Allah olduktan sonra sen ne sanıyorsun? Kim, ne görebilir?»

— 41 —

Mağara ve Ötesi

/MAĞARADA

Hazret-i Ebu Bekr:

«— Mağaranın içinde gördüm ki, mübarek ayakları kanamış... O nermin ayakların sahibi, yalın ayak yürümeye ve cefa çekmeye alışık değillerdi.»

•

Hazret-i Ebu Bekr:

«— Ey Allah'ın Resulü, ben basit bir ferdim; ölmüşüm, kalmışım, ne çıkar! Amma sana bir zarar erişecek olursa bütün ümmet helak olur!»

Allah'ın Resulü:

«— Merak etme, Eba Bekr, Allah bizimledir.»

Mağarada üç gün kaldılar. Ebu Bekr Hazretlerinin öğ-
205

lu Abdullah, geceleri gelip kendilerini ziyaret ediyor, Mekke haberlerini veriyor ve gün doğmadan gizlice Mekke'ye dönüyordu.

•

Mağarada Allah'ın Sevgilisi, mukaddes başını, âlemin en büyük Peygamber dostu Ebu Bekr'in kucacağına koymuş uyumakta...

Ebu Bekr, uyanıklığı mı, uyku hali mi daha güzel ve canlı olduğunu kestiremediği bu yüze bakıyor. Allah Sevgilisinin yüzü...

Anîden, mağaranın deliklerinde^ birinde küçük bir yılan başı gördü... Hemen çıplak cryağı ile deliği tıkadı. Ebu Bekr'in ayağına incecik bir neşter gibi yılanın dili girip çıktı. Ebu Bekr acıdan yandı. Fakat Allah'ın Sevgilisi uyanmasın diye hiç kıpırdamadı. O kadar yandı ki, gözlerinden yaş boşandı ve şıp şıp, Allah Resulünün yüzüne damladı;

Uyandılar:

— Ne oldu yâ Eba Bekr?

— Hiç efendim!

Karşılıklı oturdular.

Sevr mağarasında bu karşılıklı oturuşun sırrı bilinse..

MANEVÎ MİRAC

Peygamberin Miracı değil bu; o hâs ismiyle tek ve mutlak Miraç...

Bir de Allah'ın her insana açık bıraktığı bir yol var. Allah'a ermenin yolu..

Allah'a ermenin, Allah'ta fena ve beka bulmanın, İlâhî marifete ulaşmanın yolu... Erenlerin yolu...

Erenler dediğimiz harikulade insanların yolu... Mansur'un yolu, Mev-lânâ'nın yolu. Yunus Emre'nin yolu ve daha nice, her biri bunlardan her birinin bilmem kaç misli değerinde namsız ve nişansız

Allah dostlarının yolu... Velîler yolu...

206

Evvelâ imân, sonra şeriat, sonra tarikat, peşinden hakikat ve marifet yolu.. Tek kelimesiyle tasavvuf yolu...

©

Tasavvufun dine sonradan girdiğini, şuradan ve buradan devşirildiğini, hiç değilse dini yurfiuşatmak ve derinleştirmek için. doğduğunu, yoksa sert ve çetin ölçülerden ibaret dinin böyle bir ruha malik olmadığını sananlar vardır.

Güneşin, ışığını aydan aldığı fikrinden daha bedbaht bir zan...

Yarasalara mahsus bir görüş...

Böyleleri, genişliğine, uzunluğuna ve derinliğine tam ve mutlak hacim belirten dinin derinlik buudunu görmeyenler ve onu ruhlarında satih haline getirenlerdir. O'nu anlamayanlar. Halbuki şeriat O'nun, Allah Resulünün zahiri, tasavvuf da bătımdır. Biri, içinde nur cümbüşü kopan, perdeleri kapalı elmas sarayın dışı, öbürü de içi ve ziyafet sofrası... Ve her şey O'nunla ve O'ndan...

—""O'nun zahiri, O'nun bătını... O'nun dış ve iç tecellileri... Tek dâva ve yol, O'nun ruhaniyetine yapışmaktan ibaret... O'nsuz oluş yok...

Bu ruhaniyet, dışına hiç sızıntı vermeyen sert ölçülerin hendese şekli gerisindedir ve iç ve dış, birbirine sıkı sıkıya mutabıktır. Ve insan veya topyekûn insanlık, bu ölçülerden geçecek olursa, tepesine ebediyet yağmurunun indiğini ve Allah'a giden yolun açıklığını görecektir.

Mağaranın içinden öyle bir pencere açtık ki, kucakladığı ufukları en kaba topografya nisbetleriyle belirtmek için bile, kütüphaneler dolusu kitap yazmak lâzım...

Pencereyi kapatıyor ve sadece dipsizlik âleminden bir işaretçik çekip dış plâna dönüyoruz, işte bu yolu O, Allah'ın Sevgilisi, Sevr mağarasında açtı ve ilk bătın istikametini Ebu Bekr'e gösterdi.

207

Ebu Bekr'i karşısına aldı, dizleri üstü oturttu, gözlerini yumdurdu ve kendisine gizli zikri tâlim etti:

— Dilini damağına yapıştır, hiç oynatma, bütün canı-nı kalbinde topla ve onun içinden gizlice haykır: Allah, Allah, Allah...

Kutupların Kutubuna bağlı tarikat yolunun ikinci kutbu Hazret-i Ali... Ona gösterilen de açık zikirdir. Ağız ve kalb bir arada zikir...

Bâtm yolu iki kapıdan Allah'ın Sevgilisine varır: Ebu Bekr ve Ali kapıları.. Birinde farika gizlilik, öbüründe açıklık...

Gizli zikir fârikasıyla, Ebu Bekr geçidinden Allah Resulünün ruhaniyetine varan yolun, hiç bozulmadan bugüne kadar gelmiş bir mektebi vardır.

Açık zikrin ise, bozulmanı ve bozulmayaniyle birçok mektebi var.. Çoğu bozulmuş ve çığırından çıkmış...

İşte her dalından binlerce kol ve budak fıskırmış olan erenler ağacının bozulmayan halkalanışı «Silsile-i Zeheb» Altun Silsile:

Ebu Bekr O'ndan aldı ve sırasıyla biri öbürüne verdi:

Selman-ı Farişî...

Kasım bin Muhammed bin Ebu Bekr...

Cafer-i Sadık...

Bayezid-i Bestamî...

Ebülhasan-ı Hirkanî...

Ebu Ali Farimedî...

Yusuf-ü Hemedânî...

Abdülhalik Gucdevanî...

Arif-i Rivegerî...

Mahmud Encir Fagnevî...

Ali Râmitenî...

Muhammed Bâbâ Semmasî...

Seyyid Emir Külâl...

208

Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaeddin...

Alâeddin Attar...

Yakub-u Çerhî...

Ubeydullah Ahrar.:
Muhammed Zahid...
Derviş Muhammed...
Hacegi Emkengî...
Muhammed Bâkibillâh...
İmam-ı Rabbânî...
Muhammed Masum...
Seyfüddin...
Seyyid Nur...
Mazhar-ı Can-ı Canan...
Abdullah Dehlevî...
Mevlânâ Halid...
Seyyid Tâha...
Seyyid Fehim Arvâsî...
Seyyid Abdülhakîm Arvâsî...

Ortalama kırkar sene ara ile bin dört yüz yıla yakın bir zaman şeridini tutan bu kademeler, Mukaddes Emaneti, bir avuç su halinde sahibinden aldılar ve tek zerresini dökmeden birbirinin avucuna devredip zamanımıza kadar getirdiler.

«Altun Silsile» nin son kahramanı, Efendim, Mürşidim ve Kurtarıcı Abdülhakîm Efendi Hazretleri, 1943 yılında Ankara'da vefat etti ve Bağlum köyünün silik ve sönük mezarlığında, namsız ve nişansız, bir taşın altına geçti.

Tek avizesindeki tek mumda sayısız güneşler pırıldayan, Ailah Sevgilisine ait bâtın sarayı yolunun, kapkaranlık Sevr mağarasında açıldığını pek az insan bilir.

209

— 42 —

Nur Sütunu

YOLA DEVAM

Mağaradan çıktılar. Develeri ve hizmetçileri buldular ve Medine yolunu tuttular. Artık tarih, zamanı sayabilir... Birinci sene...

İslâm takvimi işlemeye başlıyor. i

•

Yolda «Kudey» diye bir yer var. Orada Ümm-ü Mâbed isimli bir kadın... Gelip geçenlere yiyecek içecek satıyor. Son derece acıkmışlardı. Kadına hitap ettiler:

— Yiyecek bir şeyin var mı?

— Hiçbir şey kalmadı; kusura bakmayın! Bir tarafta cılız bir koyun..

Allatı'nın Resulü sordular:

— Şu koyuncağızın sütü de mi yok?

— Nerede, dedi kadın; öyle bitkin halde ki, sürüye gidemedi. İşte olduğu yerde duruyor.

Allah'ın Resulü cevap verdiler: —> Eğer izin verirsen biraz sağalım. Ne çıkarsa bize yeter...

— Buyurun; tecrübe edin!

Allah'ın Resulü, koyunun yanına gitti, çömeldi, ellerini uzattı ve «Allah'ın izniyle» deyip sağmaya başladı. Süt... Süt fişkıarak geliyor. Çanak öylesine doldu ki, kendileri, mağara dostu ve hizmetçileri kana kana içtikleri halde yine arttı.

•

Onlar yola çıktıktan sonra Ümm-ü Mâbed'in kocası geldi:

— Bu ne hal? Bu koyunun tek damla sütü yoktu.

210

— Bir mübarek adam geldi. Allah'ın ismini söyleyip elini uzatır uzatmaz süt inmeye başladı.

— Nasıl adam anlat?

— Nur yüzlü bir insan... Simsiyah saçlı, simsiyah gözlü, incecik kaşlı ve gür kirpikli... Gözünün karası gayet siyah ve akı gayet beyaz bir insan... Uzun boylu... Sesi ne fazla kalın, ne ince; amma fevkalâde tatlı... Konuşması harika...

— Kureyş'ten çıkan Peygamberdir bu zât... Keşke geldikleri zaman evde butunaydım!. Memesine, Allah Resulünün parmakları değen koyunu uzun zaman sağdılar. Koyun, kıtlık ve hayvan hastalıkları zamanında bile sütünü eksiltmedi.

GERİDE OLANLAR

Hazret-i Ebu Bekr'in kızı Esmâ Hatun:

«Allah'ın Resulü ile babam, çıkıp gittiler. Ne olup bittiğinden hiç haber alamadık. O günlerde, arkasında. Ku-reyşlilerden bir topluluk, Ebu Cehl kapımızın önüne geldi ve bana haykırdı:

— Nerede baban?

— Hiç haberim yok!

Yüzüme bir tokat attı, kulağımdan küpem düştü.»

Ebu Bekr ailesiyle Ali'ye, yapmadıkları baskı bırakmadılar.

•

Atlı ve yaya, Allah Resulünün peşindeler. Süraka isimli biri, atıyla sağa sola seğirtirken onları gördü. Hazret-i Ebu Bekr de atlıyı görünce korktu:

— Ey Allah'ın Resulü, kâfirler bizi bastı!

— Korkma, yâ Eba Bekr, kâfirler bize zarar eristire-mez.

Atlı, uzaklardan, dört nala üzerlerine geliyor. Allah'ın

teker bir mesafede Süraka'nın atı suya düşmüş gibi göğsü-Resulü ellerini kaldırıp dua ettiler.

Karşılıklı ses gelebilene kadar kumlara batıverdi. Çabaladıkça battı. Meydanda, atın başıyla

Süraka'nın göğsünden yukarısı...

Süraka'ya haykırdı:

— Bildim; duan ile oldu! Yine dua et kurtulayım, düşmanlarını savayım!

Bir duada sıçrayan ve kurtulan at.. Süraka ileride müslüman...

MEDİNE UFUKLARI

J~

Medine.. Medeniyet kelimesinin mefhum yatağı Medine... Peygamber beldesi Medine... İşte incecik hurma ağaçları ve dümdüz damlı çatılarıyla ufuk çizgisi üstünde yayılmış, «Medine-i Münevvere» olmaya can atıyor. Ve zira işte, mesafeleri ağızda tatlı tatlı, ahenkli ahenkli çiğneyen bir deveye binmiş, yanında mağara dostu Ebu Bekr, Medine'ye Nur geliyor.

•

Medine'ye yaklaşan Nur Sütunu..

Peygamber Beldesi

BÜTÜN MEDİNE YOLLARINDA

Allah Resulünün Mekke'den çıktığını haber alan Me-dineliler, her gün sabahtan akşama kadar, yollara dökülmüş, ufukları tarıyor. Her gün ufukları tarıyorlar ve akşam olup da batan güneş ortalığı kızılığa boğunca, yine hiçbir işaret görmemekten kızgın ve küskün evlerine dönüyorlar.

Bir gündü. Mesafeler, yelpaze kanatları gibi dalga

212

dalga... Bir iş için evinin damına çıkmış bir yahudi... Uzaklara baktı; ağır ağır yol alan iki deve üstünde iki insan gördü. Öyle bir hal ki, onlardan başka kimse olamazdı.

Çığılığı bastı:

—• Hey, müslümanlar, beklediğiniz geliyor!..

Bir koşuşmadır başladı. Evine kapağı atan, en zıynetli elbiselerini giyinen, silâhlarını kuşanan, şehir dışına çıkan, yayılan, dökülen bir kalabalık...

Allah'ın Resulü, bir saatlik mesafede. Kubâ köyü civarında.. Ebu Bekr'le beraber beyazlar giyinmişler, deve sırtında geliyorlar.

Yakınlardan, koşuşanlar... Allah'ın Resulünün eteklerine yapıştılar; develerinden indirdiler ve Kubâ köyünde Amr bin Avfoğullarının evine kondurdular.

Güneş kızgın, hava bayıltıcı ve Medine yakın.. Biraz dinlenmelerini rica ettiler.
Medine'den Küba'ya doğru akın...

•

Allah'ın Resülü istirahate çekildi. Ebu Bekr evin önünü dolduran karşılayıcılarla sohbet etti. Bölük bölük müslümanlar Küba'ya akmakta devam ediyor.
Bu köyde dört gün kaldılar. Birdenbire Medine'ye gitmek istemiyorlar ve yanı başında buldukları Peygamber Beldesinin bütün ruhiyle ve tamamıyla zahir olmasını bekliyorlardı. Bu sırada Hazret-i Ali de, kendisine verilen emirleri yerine getirip yola çıkmış, Küba'da Allah'ın Resû-rüne kavuşmuştu.

Allah'ın Resülü Küba'da bir mescid yaptırdılar.

İşte müslüman topluluğunun ilk mescidi... Allah onu:

«— Takva üzerine atılan mescid...»

Diye andı.

Allah Resulünün, sahabîleri ile toplanıp açıkça namaz kıldıkları ilk ibadet yeri burasıdır.

213

Medine önlerine ve Küba'ya pazartesi günü gelmiş- < ler, salı, çarşamba ve perşembe günlerini orada geçirmişler ve ouma sabahı hareket etmişlerdi. Peşlerinde yüzden fazla insan Küba'dan ayrıldılar.

ÇÖKEN DEVE

Küba'dan çıkınca Salim ibn Avf'lara uğradılar. Orada, vadinin ortasında cuma namazını kıldılar.

O noktada da bir mescid yükseldi ve ismi Cuma Mescidi diye kaldı. 1

• Peygamber Beldesinin kapılarında ilk cuma namazının hutbesinden:

«— Kıyamet günü, hesap günü... İnsanlara, çobansız bıraktığı koyunun hesabı sorulacak... Herkes, nefisini yarım hurma ile olsun kurtaracak hayırlı işi işlemeye baksın. O da yoksa tatlı söz...»

Ve Allah'a hamd, Allah'ın Kitabını methettiler. Namazdan sonra develerine bindiler ve Medine... O vakit Medine gayet mamur ve etrafı bahçelik, tar-lalrk... Kimin önünden geçseler davet:

— Buyursunlar, ey Allah'ın Resülü...

— Bakalım, devemiz kimin evinin önünde çökecek?

•

Devenin yularını boynuna bırakmışlar, hiç idare etmiyorlar. Deve, sağına, soluna bakınıp Medine sokaklarında ilerliyor. Bütün şehir ayakta ve cümbüş içinde...

Deve, Sehl ve Süheyl isimli iki öksüze ait, boş bir yerin önünde çöktü. Biraz sonra kalktı, azıcık yürüdü ve Ebâ Eyyub-ül-Ensârî Hazretlerinin kapısının önünde yine çöktü. Allah'ın Resülü, deve üzerinde bir müddet beklediler. Deve yine kalktı, ilk çöktüğü yere geldi, tekrar çöktü ve boynunu uzatıp toprağa koydu ve garip bir sesle inledi.

Allah'ın Resülü deveden indiler:

214

«— Konağımız burasıdır inşallah...»

Devenin ilk ve son çöktüğü yer Peygamber Mescidi, ikinci çöktüğü yer de misafir olacakları ev...

•

Ebâ Eyyub Hazretleri, ilerleyip Allah'ın Sevgilisini evine aldı. Allah'ın Resülü alt katı istediler. Üstteki çardak katı ev sahibi ile zevcesine kaldı. Fakat o gece Ebâ Eyyub ve zevcesi uyuyamayacak ve Cebrail'in inip kendisine Kur'âjVijgetirdiği Allah'ın Sevgilisine yalvara yalvara, O'nu üst kata çıkaracaklardır.

KARŞILAMA

Karşılama; misilsiz oldu. Bütün Medine, göklerin ötesindeki mânayı getiren ve nur huzmesini .Medine'ye çeviren mukaddes misafiri bir ana baba günü ayaklanışı ile ve şevklerin en taşkıniyle karşıladı. Perde arkasında oturan kadınlar, evlerin damlarını bastı. Önlerinden Allah'ın Resülü geçerken şiirler okudular:

«Medine'nin Veda Yokuşu başından «Üzerimize ayın ondördü doğdu. «Şükürler olsun; bize vacip oldu şükür...»

Genç kızlar, Arap ödetince defleriyle çıktılar ve şenlik yaptılar.

Allah'ın Resulü onlara sordu:

— Beni seviyor musunuz? Haykırdılar:

— Evet, ey Allah'ın Resulü... Allah'ın Resulü tebessüm buyurdular:

— Benim kalbim de sizi sevıyor.

Sokaklarda, yalınayak başı kabak, koşuşan, zıp'ayan çocuklar:

— Allah'ın Resulü geldi, Allah'ın Resulü geldi!

215

DAÜSSILA

Kısa bir zaman sonra Ebu Bekr ve Bilâl-i Habeşî hummaya tutuldular. Gönülleri Mekke'ye doğru akıp gidiyordu. Mekke'nin havasını, suyunu ve nebatlarını anıp duruyorlar, onları öven şiirler söylüyorlardı. Orayı bırakmalarına sebep olan kâfirlere lanet ediyorlardı.

Umumî bir daüssıla...

Allah'ın Resulü dua ettiler:

«— Yârabbi, Mekke'yi sevdiğimiz gibi, bize Medine'yi de sevir! Daha çok sevir!.. Kilerlerimize bereket ver ve Medine'yi bize sıhhat yatağı eyle ve Tıummasını defet!»

•

Hazret-i Âyişe:

«— Medine'ye geldiğimiz vakit, onu öyle bir halde bulduk ki, Allah'ın yarattığı en hastalıklı yer sandık. Biz gelince Bathân Deresinin suyu yükseldi ve dere akmaya başladı. Bu dere toprak renginde ve bozuk lezzetliydi.»

•

Allah'ın Resulünün duası üzerine Mekke sahabîlerine yeni bir hayat geldi. Dâva yolunda her şeye katlanmak zevkiyle doldular.

Ömer şöyle dua etti:

«— Yârabbi, bana Peygamber beldesinde şehadet nasip et!»

Ve öyle olacaktır.

Tez zamanda Medine'ye ısındılar.

Allah'ın Sevgilisi, Ebâ Eyyub'un evinde yedi ay kaldılar. O zamana kadar namaz vakti nerede bulunulursa, sa-habîleriyle beraber oracıkta kibleye dururlardı.

Mescidlerini bina etmeyi murad ettiler.

Devenin ifk çöktüğü yeri, yetimlerin vâsisi Neccarlar-dan satın almak istediler... Neccarların cevabı şu oldu:

— Parayla satmayız, hak rızası için veririz.

216

Allah'ın Resûü bunu kabul etmedi ve Ebu Bekr'in kesesinden on altın karşılığı o yeri aldı.

Enes bin Malik:

«— Mescid'in yeri bir kısmıyla hurmalık, bir kısmıyla boş viranelik, bir kısmıyla de kâfir mezarlığıydı. Allah Resulünün emriyle hurmalar kesildi, viranelik düzeltildi, mezarlar da boşaltılıp kemikleri uzaklaştırıldı. Dümdüz bir arsa... Peşinden kerpiç tuğlalanmasını emrettiler. Ve Mes-cid binasını yükselttiler. Çatısını ve direklerini hurma ağacından yaptırıldılar. Bütün işi müslümanlar gördü. Herkes kerpiç ve odun taşıdı, Ammar iki kerpiç taşıyordu. Biri kendisi, öbürü Allah'ın Resulü için...»

•

Allah'ın Resulü, Âmmar Hazretlerine buyurdular: .

«— Herkesin sevabı bir, seninki iki... Senin dünyada son nasibin bir içim süttür ve ecelin zalimler elindedir.»

Kendileri de Mescide bizzat malzeme taşıyorlar ve şu mısraları okuyorlardı:

«Pâk olan yükler bunlardır; «Ticaret malı Hayber yükleri değil...

«Bu âhîret ticaretinin yoludur ve sevap onda... «Yârab, ensar ve muhacirlere sen rahmet eyle!»

Allah Resulünün mukaddes ağızlarından, bundan başka şiir serptildiği hiç görülmedi. Başkalarının şiirleri müstesna, kendisine Kur'ân nazil olan, şiir söyleyemezdi. O ânda Peygamber Mescidine kerpiç taşımanın şevki, İlâhî müsaadeyle kelâmın en büyük kahramanına ve Allah kelâmının muhatabına bir kerecik şiir söyledi. Yoksa top<e-kûn şiir, O'nun şahsî kelâmında erimiş ve bütün s** i I ve cins hududunun dışına çıkmış bir hava, bir rüzg/^bir ıtır, bir renk... .

Şiirde O'na feda...

217

Şiirin bu kadar üstünde olan, şiir söyleyemez.

Mescidin etrafında birkaç bina daha... Onlar da kerpiçten ve tavanları hurma dalından ve Mescide bağlı... Evlerden bir ikisini teker teker zevcelerine ayırdılar ve her birinden mescids kapı açtılar. Birinde, dafta evvel nikâhla-; nıp Hicretin dokuzuncu ayında zifafa girdikleri Hazret-i ^yişe; öbüründe, Büyük ve Temiz Hatice'nin vefatından sonra nikahlandıktan Hazret-i Şevde...)

•

Artık, Allah Resulü, bir mngzume haline getirdikleri Mescide bağlı evlerinde... Zeyd bin Harise ile yeni âzadlı Ebu Rafî, emirleriyle Mekke'ye gitti. Peygamber kızları Fâ-tuma'yı, Ümm-ü Kelsüm'ü, Peygamber zevcesi Sevde'yi, Zeyd'in oğlu Usâme'yi, Peygamber dadısı Ümm-ü Eymen'i alıp Medine'ye getirdiler.

Ebu Be'kr'in oğlu Abdullah da, babasının aile topluluğunu aldı ve bunlara katıldı.

Peygamber Beldesi Nurlu Medine... _44_

Medine'de Manzara

SUFFA SAHABİLERİ

Peygamber Mescidinin etrafındaki evler ve hücreler manzumesinden biri de sahabilerin fakirlerine verildi. Hiçbir geçim imkânı olmayan, imân ve aşktan başka tek sermayeleri bulunmcfyan mü'minlere...

Üstü sundurma olan bu evin ismi Suffa ve oradakiler Suffa Sahabileri... Fakirliklerinin verdiği küçüklük duygusu ileride kimbilir hangi büyüklüklere erişecek kahramanlar... İşleri güçleri ibâdet, gözyaşı, tefekkür, vecd...

218

Her akşam Allah'ın Sevgilisi, bunları, hali vakti yerinde sahabilerin evlerine gönderir ve sofralarına iştirak ettirirdi. Bir kısmı da Allah Resulünün sofrasında...

Hüreyre:

«— Vallahi, ben Suffa sahabilerinden yetmiş kişi saydım ki, üstlerinde elbise diye birşey yoktu. Ya eteği vardı, yahut boynuna bağlı sadece bir örtüsü... Bu örtüler, kiminin topuğunda, kiminin baldırının ortasında... Açılmasın diye elleriyle kapatıyorlardı.»

•

Şeyh-i Ekber Muhiddin-i Arabî Hazretleri, Suffa saha-bilerine, onların aşk ve takvasına hayrandır.

İKİ TARAF KARDEŞ

Medine'ye gelişlerinin beşinci ayında, Allah'ın Resulü, Medinelilerle Mekkeliler arasında doksan kişiyi kardeş ettiler. Tam kardeşlik... Birbirlerinin miraslarından da pay alacaklar ve hak yolunda gidecekler.

Fakat âyet nazil oldu ve kan yakınlığı olmadan miras alıcı kardeşlik yasak edildi.

Mânâ kardeşliğine gelince, aralarında o bağ ebedî ve bütün fedakârlıkları toplayıcı...

EZAN

Namaz vakti sahabiler kendi kendilerine toplanıyor. Mescide doğru bir seldir akıyor, gören katılıyor ve ayrıca bir davet yapılıyor.

Allah'ın Resulü bir davet şekli bulmak lüzumunu hissettiler ve sahabilerini topladılar:

— Halkı namaza ne şekilde çağıralım? Bâzı sahabiler ortaya şu fikri attı:

— Nasrânîler gibi çan çalalım! Bâzıları şöyle dedi:

— Yahudi usulüyle boru çalsak nasıl olur?

219

— Ateş yakıp yukarıya kaldıralım; görsünler ve namaz vaktinin geldiğini anlasınlar! Allah'ın Resulü teklifleri dikkatle dinlediler ve hiçbir tercih yapmaksızın sükût buyurdular.

•

Abdullah bin Zeyd Hazretleri bir rüya görüyor: Yeşil elbiseler giymiş bir adam... Rüyada Abdullah'a ezanı tarif ediyor.

Abdullah uyanır uyanmaz doğru Allah'ın Sevgilisine:

— Bana rüyada yüksek sesle okunacak bir hitap tâlim ettiler. Ey Allah'ın Resulü! Öyle bir haldeyim ki, uyumuyordum desem yalan olmaz. İzin verirsen okuyayım.

— Oku!

Buyurdular Allah'ın Resulü... Ve Abdullah bin Zeyd okudu.

Emirleri:

— İnşallah gördüğün rüya haklıdır. Bilâl'in sesi senin-kindenden gür... Ona öğret de hemen okusun.

Bilâl'in gür sesi bütün Medine'yi inletince Hazret-i Ömer koşarak geldi:

— Hak Peygambersin, ey Allah'ın Resulü! Rüyada gördüğümü okuyor Bilâl!

Ömer de aynı rüyayı görmüştü.

Bu hâdisede, emrini Peygamberine vermeyip O'nun yakınlarına tecelli ettiren Allah'ın hikmetiyle, Hak Peygamberin samimiyeti, her ispatın üstünde...

İlk ezanı, ilk müezzin okuyor ve Medine ürperiyor. İşte meali:

«Allah en büyük «Allah en büyük «Allah en büyük «Allah en büyük

220

«Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur.

«Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur.

«Şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resulüdür.

«Şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resulüdür.

«İyiliğe

«İyiliğe

«Kurtuluşa

«Kurtuluşa

«Allah en büyük

«Allah en büyük

«Allah'tan başka ilâh yok!»

«Allah'tan başka ilâh yok!»

Bu, davet makamında okunan ezan... Cami içindekiy-se kaamet... «Kurtuluşa!» nidalarından sonra iki cümlelik ilâve:

«Kalkın namaza!

«Kalkın namaza!

Bir de sabah namazlarının ezanında, aynı yerde, iki

kere:

«Namaz uykudan hayırlı... «Namaz uykudan hayırlı...

ihbarı...

Fakat ezan bu değil; ezan birer şahadet parmağı halinde gökleri delen minarelerden aslı lisanıyla buram buram yükselen ve tek harfinden ayrılmayan ulvî ses...

BÜYÜ

Yahudi âlimleri, Allah'ın Resulüne büyü yaptılar.

- •

Sihir, İslâm tâbirıyla haklıdır, yâni vardır. Onu yapan da küfre girer. Fakat devrimizde ne kimsede onu yapabilecek ilim var; ne de din perdesinden geçinip böyle şeyler tecrübe etmek isteyenlerin maskaralıklarında en küçük kıymet...

Allah'ın Resulü rahatsız oklular.

• Sihri. Allah Sevgilisinin taraktan düşen saç tellerine düğümler atarak yapmışlardı.

Buna karşı, Kur'ân'ın sonundaki (Muavvezeteyn) isimli iki sûre nazil oldu". Meleğin delaletiyle, düğümlü saç tellerinin atıldığı kuyu bulundu, açıldı, saç telleri çıkarıldı ve, bu sûreler okunup tellere üflendi. Tellerde on bir düğüm,... Her âyetin okunuşunda, tek tek sabun köpüğü gibi çözülen düğümler...

(Muavvezeteyn) sûrelerinin âyetleri on birdir.

Allah'ın hikmetiyle tesir eden büyü, Allah'ın İnâyetiyle silinip gitti.

MÜNAFIK

Mekke'de kâfir vardı; Medine'de münafık peydahlandı.

• Münafık, dışından mü'min geçinip içinden inanmayan zehirli adam... Allah'ın görür- kulun görmediği içini, buna rağmen dışından ayıran ve şeytanın emrine veren samimiyetsiz... Çünkü kılıç korkusu var. Kuvvet şimdi İslâm-da...

Münafıklık, bir Yahudi müessesesi olarak kuruldu.

• Yahudi asıllı münafık, Yahudilerle birlik, el atmadığı hile ve fesad tertibi bırakmadı.

İslâm, yekpare bir kale; bunlarsa taşların arasını oymağa çalışan akrepler...

• Hepsi malûm... Allah'ın Resûlünce hepsi malûm... Amma ses çıkarmıyorlar. Çünkü Şeriat delil istiyor ve zahire göre hüküm emrediyor. Bâtın, esrar âlemi; onun zahir ölçüsünde yeri yok... O âlemin hesabı yalnız Allah'a ait..-

Münafıkların reisi, Abdullah bin Übey bin Selûl...

İlk defa kendi Peygamberine ihanet eden ve sonra bu hain ruh etrafında hususî surette mayalaşan ve ırklaşan mel'un kandan gelmektedir. Yahudi'nin tarifi budur.

• Allah'ın Resulü, reisleri başta, evet, münafıkların hepsini biliyor. İslâm kalesi sapasağlam ve yekpare olduğu halde bu bilginin hesabı sorulmadığı için sükût buyuru-.yorlar, Allah'ın cilvelerini bekliyorlar.

• Münafık, İslâm şevketi önünde acze düşen ilimli küfür ruhunun tebdil gezmeye başlayanıdır.

Zuhuru da, kemal çığırında İslâm artık kılıca sarılma devrini idrâk ettiğine işarettir.

İslâm şevket yolunda ve küfür en tehlikeli kisvesinde...

Küfrü bu kılığa sokan bizzat İslâm kuvveti olduğuna göre Saadet Devri hesabına korku yok; fakat dâva çok nazik...

— 45 —

islâm ve Kılıç

BİZZAT MERHAMET

İslâm kılıcı bizzat merhamettir.

Hastanın başında, ağlayan, çırpınan, dövünen, canını vermeye kadar türlü merhamet gösterileri yapan anne mi daha merhametlidir; yoksa elinde neşteri, sırtırKİla beyaz gömleği, sert ve sağlam adımlarla onun baş ucuna gelip canını acıtan doktor mu? Gözyaşı mı daha merhametli, ilâç mı?

222

223

İslâm'da merhamet o kadar üstündür ki, yüksele yük-sete ismini ve tabiatını değiştirmiş, vazife olmuştur.

•

Ebu Bekr Hazretleri bir gün Allah'a şöyle yalvardı; ve gökleri çatlatan bu yalvarış, Ebubekr kolundan gelen bütün velîlere sirayet etti, onların da ağzından döküldü:
«— Yarab; sen kâmil kudretsin; ne olsa yaparsın.. Kıyamet'gününde benim vücudumu o kadar büyüt ki, cehennemini baştan başa ben doldurayım; başka hiç bir kuluna orada yer kalmasın.»
Söyleyin, sun'î merhamet rejisörleri; bundan daha çarpıcı bir merhamet sahnesi hayal edebilir misiniz?

•

İşte İslâm'da gizli olan merhamet budur; açık olan da acı, ilâç, kılıç...
Yunus Emre söylesin:

«— Zehirle pişmiş aşı yemeğe kim gelir?»

Amma sonu ebedî afiyet...

KININDAN ÇEKİLEN KILIÇ

tır.

Emir gelmiş, bünye olgunlaşmış ve kılıç kuşanılmış-İşte yavaş yavaş çekiliyor?

İlk olarak, amcaları bahadır Hamza'yı, Hicretin yedinci ayında, Kureyş'in bir kervanı üzerine gönderdiler.

Hamza'da beyaz bir sancak...

Sahil boylarında taraflar birbirine rastladı. Kâfirler üç yüz kişi ve aralarında Ebu Cehl...

Tam kapışacakları anda aralarına başka kabilelerden insanlar girdi ve cenk olmadı.

Hicretin sekizinci ayında, Ubeyde bin Haris, altmış ki-

224

silik bir bölük ve beyaz sancakla, Ebu Süfyan ve kafilesi üzerine gönderildi. Yine kapışma olmadı.

Sadece Saad bin Ebu Vakkas bir ok attı. İslâm saflarından vızlayarak çıkan ilk ok...

Döndüler.

•

Buraya kadar olanlar «Seriye» dedikleri küçük çete hareketleri... Beş neferden beş on misline ve biraz daha fazlasına kadar seriye... Asker çoğaldıkça topluluk ve cenk ismi değişiyor. Gazve ve nihayet gaza...

Aralarındaki fark, hem kemmiyet; hem de keyfiyetle; hem sayı, hem de cenk şekliyle alâkalı...

BİZZAT BAŞTALAR

Sıra Veddân gazvesinde...

Allah Resulünün bizzat başına geçtikleri ilk hareket...

Hicretin on ikinci ayında, birinci yılı sonunda...

Maiyetlerinde altmış sahabî... Beyaz sancak Hamza'da...

Medine'de işlerin başında Sâad bin Ubâde'yi bıraktılar ve Damra oğulları üzerine yürüdüler.

Cenk olmadı, anlaştilar.

Bir daha Damra oğulları müslümanlara saldırmayacak ve büyük topluluklar halinde dolaşmıyacaklar.

•

Peşinden fki yüz askerlik bir hareket daha... Allah'ın Resülü başta... İçinde, Halef oğlu Ümeyye dedikleri küfür canavarının bulunduğu kabileye doğru...

Yine cenk fırsatı ele geçmedi. Geriye döndü..

•

Yenbuğ köyü civarında Kureyş kafilesine karşı bir baskın hareketi daha... Yüz elli nefer; ve Hamza'nın elinde beyaz sancak... Nöbetle binilen otuz deve...

Kureyş kabilesi basıp gitmiş, cenk yok... O civarın ka-bileleriyle anlaşma.

225

Allah Resulünün Yenbuğ seferinde. Kâfirlerden bir grup, Medinelüerin şehir dışında otlayan sürülerini çekip götürmüştü. Allah'ın Resülü Medine'de bir ikî gece kalıp hemen bunların ardına düştüler. Sancaktar Hazret-i Ali...

Bedr köyü tarafında bir yere kadar uzandılar. Kimsecikler yok... Döndüler...

HARAM AYI

Abdullah Bin Cahş, oniki kişiyle, keşif kolu halinde Mekke yakınlarında Naille, mevkiine gönderildi. Birdenbire bir Kureyş kervanına rastladılar. Yükleri kuru üzüm ve bazı yiyecek şeyler... Müslümanlar aralarında meşverete koyuldu:

— Eğer üzerlerine saldırırsak, Recep ayının adam öldürme ve boğuşma yasağını bozmuş oluruz; saldırmazsak bunlar kollarını sallaya sallaya Mekke'ye girerler. Ne yapalım?..

Saldırmaya karar verdiler.

Hücum...

Kafileden birini öldürdüler, ikisini de esir ettiler.

Birisi kaçtı ve Kervan müslümanlara kaldı.

İlk ganimet...

Abdullah Bin Cahş Hazretleri, henüz beşte bir hisse farzı âyetle kanunlaşmamışken bu parayı ve geriye kalanları askerlerine dağıttı.

Küfür çılgılığı bastı:

— Muhammed, Haram ayında kan döktü!

''' .

'.

Biliyoruz ki, belli başlı bir mevsimde adam öldürme ve boğuşma yasağı, Araplarda eski âdet...

Kâfirler, Allah Resulüne mektup gönderip O'na haksızlık isnat etmeye kalktılar:

—• Haram ayını helâl saydın! Bu, emniyet mevsimiydi. İnsanların gönül huzuriyle iş görecekləri aydı. Nasıl ettin?

Allah'ın Resulü ganimet hisselerini kabul etmediler.

Bir sıkıntılı ve karanlık durum...

Vaziyet seriyedekiire çok acı geldi.

Dediler:

— Tövbemiz kabul edilinceye kadar yerimizden ay-ılmıyacağız!

•

Bir acıklı, iphamlı vaziyet...

Ayet nazil oldu.

Haram ayında kan dökmek büyük günah sayılıyor, fakat Allah yolundan insanları çevirmeye çalışmanın daha büyük günah olduğu befirtllyordu.

İlâhî emirde başka bir sarahat yok...

Daha büyük bir günaha karşı, olan da bu yapılan günah... Ama günah...

Kureyş kâfirleri bedellerini göndererek esirlerini al-dırttılar. Allah'ın Resulü de ganimeti, tâ Bedr Gazasına, İlk Büyük islâm Muharebesine kadar bekletip ondan sonra dağıtılmasını kabul ettiler.

•

İleride, Allah, küfre hiçbir sığınak kalmaması için Haram Ayı hükmünü kaldırarak ve küfürle mücadele, her zaman ve mekânda serbestfesecektir.

Buraya kadar olanlar, büyük İslâm ordu ve uzviyetinin mafsal oynatma hareketleri...

Bu uzviyetin şahlanacağı ve İslâm gazasının, uzunluğuna, genişliğine ve derinliğine, hem dış ve hem de iç mânalarını en zengin çapta ışıldatacağı günler yakın...

226

227

— 46 —

I

Kıble ve Oruç

KABE GERİLERDE

Kabe'nin erişilmez ruh ve mânâsını başlarda sezme ve sezdirme çalışmıştık.

Âdem Peygamberle başlayan, İbrahim Peygamberde kemâlini bulan ve işte şimdi zirveleşecek olan İlahî esrar noktası... /

•

İbrahim Peygamberin Kiblesi Beytullah.

O. gerilerde kalmıştı. O ki, ilerilerin ilerisidir. Her şey ona doğru; öyleyse her şey ondan gelir ve ona gider.

Halbuki gerilerde kalmıştır. Zira o âna kadar Kible Kudüs'teki «Mescid-i Aksa» dır.

•

Kabe'nin içinde ve yanbaşında namaz kıldıkları zaman da, mukaddes yüzleri Kudüs'e doğruyd.

Ve Medine'de namaz, bir yıl dört ay müddetle Kudüs istikametinde kılındı.

Medine Yahudilerle dolu ve onların da kiblesi Kudüs... Bundan Yahudiler, kendilerine pay çıkarıyorlar.

BÜTÜN YÜZLER KABE'DE

Hârikalar hârfkası bir iş oldu:

Kabe gerilerde, öğle namazı kılınıyor. Allah'ın Resulü kıldırıyor. Arkalarında, kendinden geçmiş, vecde batmış bir saf... Sahabîler...

Namazın iki rekâtı kılınmış, sıra son iki rekâta gelmiştir...

Bütün insanlığın İmamı ayağa kalktılar ve öylece dur-

228

dular... Arkalarından, haşyet verici bir neybetten başka hiç bir şey görünmüyor.

Dehşet!..

Bütün insanlığın İmamı, namaz içinde ağır ağır istikamet değiştiriyor ve mukaddes yüzünü, cephesini, görünmeyen bir başka noktaya çeviriyor.

Kabe....

Döndüler ve adetâ sahabîleriyle yüzyüze, Kabe istikametinde durdular.

Namaz içinde... Namaz devam ediyor...

Sahabîler, kendinden geçmiş, elleri önlerinde, bir ân. Allah Resulünün arkasına nasıl geçecekleri kaygısıyla ür-permekte...

«Yüzünü «Mescid-i Haram» a döndür!»

•

Namazın son iki rekâtı yeni istikamette devam etti. Sahabîler; kendilerinden geçmiş, elleri önlerinde, yavaşça. Allah Resulünün arkasına doğru süzüldüler ve saf bağladılar.

Ümm-ü Bişr isimli kadını ziyarete gitmişlerdi. Kadının pişirdiği nefis yemeklerden yediler. Namaz vakti oldu. Namaza durdular. Arkalarında sahabileri... İlk iki rekâttan sonra büyük tecelli... Âyet okunurken gelen âyet... Herkes, namaz vaziyetinde ve Kabe istikametinde Allah Resulünün arkasına geçti ve namaz bitirildi.

Oraya «İki Kible Mescid» denildi ve haber her tarafa yayıldı.

YAHUDİ VE MÜNAFİK FAALİYETTE

Namaz içinde bu harikulade tecellinin belirttiği ihtâs apaçıkken, hemen Yahudi ve onun gerisinde saklı münafık, ortaya atıldılar:

— Ne demek?.. Evvelâ şu, sonra bu?.. Kible değiştirmenin sebebi ne olsa gerek?..

229

Yahudiler, aralarında söyleştiler:

— O, babasının memleketine gönül veriyor! Kabilesini sevindirmek istiyor! Bu yüzden Kabe'yi Kible ediniyor! Eğer bizim Kiblemizde kalsaydı, kitaplarımızda geleceği haber verilen Peygamber O'dur derdik.

Allah şahadet edecektir ki, onlar, son Peygamberin Kabe'ye yöneleceğini kitaplarda görmüşler ve Peygamberlerinden duymuşlardı.

Geçmiş Peygamberler, O'nun için:

«— İki kible sahibi peygamber...»

Demişlerdi.

Sahabileri sordu:

— Ey Allah'ın Resulü, ya bu zamana kadar kıldığımız namazlar?

Cevap âyetle geldi:

«— Allah sizin imanınızı zayi etmez.»

ORUÇ

İbadet istikametinin Kabe'ye bağlanışından bir ay sonra. Ramazan ayında Oruç farz oldu. Fıtr sadakası da vacib..

Henüz Zekâtın farz olmasına vakit var.

Oruç, Allah için bütün gün aç ve susuz kalmamın ulvî rejimi... Nefs denilen içimizdeki şeytanın, senede bir ay, gündüzleri aç ve susuz, demir parmaklıklar içine alınması ve bütün çılgınlıklarına arka çevrilmesi...

Bu umumî rejimin hususî ufkunda erenlerin diyarı var.

Bir büyük velî, nefsinin o türlü aç bıraktığı ki, sonunda onun bir köpek şeklinde ağzından çıktığını ve oracıktaki bir taşı yalamaya başladığını gördü.

230

Ve haykırdı:

— Çıktığın çok fyi oldu; seni bir daha içime almıya-cağım!

Hitap geldi:

— Onu içine al! Biz seni onunla seviyoruz! Erenler sırrının eşiği, yine bu nokta...

• Velî:

— Kırk yıldır ki, nefsim bir ekşi ayran ister ve ben ona vermem...

•

İftarda İlâhî visalden bir koku vardır. Namaz ise mü'mirînin miracı, beş ana farzın toplayıcısı...

•

Oruç, nefsi kırbaçlamanın en tesirli vasıtası... Ve maddî ve manevî sayısız nimetin kaynağı.

Aslı Kible tecellisinin peşinden, nefsi kırbaçlamanın ibâdet şekli de farz oldu.

— 47 —

Bedr Gazası

İSMİ, YERİ, MÂNÂSİ

Dört ismi var: «Bedr-i Kübrâ» Büyük Bedr, «Bedr-i Uz-mâ» Koca Bedr, «Bedr-i Saniye» İkinci Bedr, «Bedr-i Kıtâl» Kanlı Bedr...

Mekke taraflarında meşhur bir köy ve orada bir kuyu... Bedr...

Bu gazanın gününe «Yevm-il-Fürkan» Kur'ân Günü dediler. Çünkü Kur'ân bağlularının izzet bulduğu ve küfrün başına kahr sillesinin indiği gün...

231

Küfür çoklukta... Bire üç... Kılıkları zengin, pusatları mükemmel... Saflarında da geyik bacaklı ve yılan boyunlu yüzlerce at kişniyor.

Gurur ve azamet içindeler:

— Bize üstün çıkacak kim olabilir?

Allah buyurdu:

«— Allah, size BedYde, düşkün hâlinize rağmen nus-ret etti.»

İslâmın ilk büyük harbi ve İslâm kılıcının büyük örsü Bedr...

Bu kılıç, Bedr gazasında dövüldü ve sonra bütün insanlığa, ucunda ebedî şifayı taşıdı. İslâmın, alınları kar topu atlar üzerinde, bütün dünyayı kuşatmasına yol açan Bedr... Bütün İslâm yayılışının kudret çekirdeği Bedr...

HAREKET

Başta Allah'ın Sevgilisi, Ramazanın onikinci günü Medine'den hareket ettiler. Hicretin onikinci ayı içindeler.

Ebu Lübâbe Hazretleri Medine'ye memur...

•

Hepsi üçyüz kişi veya biraz fazla... Çoğu Ensar'dan... Bu. Ensar'm ilk defa olarak Allah Resûfûyle gazaya çıkışı...

Hepsi üç at ve yetmiş deve...

•

Plân, Kureyş kervanını basmak... Bir büyük harb kopacağından ve bir büyük çığır açılacağından belki kimsenin haberi yok...

Ebu Süfyan'ın, emrinde otuz atlı, Şam'dan büyük bir kervanla dönmekte olduğu duyulmuştu. Onlar Bedr civarında tutulabilirler. Hazırlık "tamam. Hareket emri verildi.

232

KARŞI TARAF

Karşı taraf da, Allah Resulünün hareketini haber aldı. Ebu Süfyan, hemen Mekke'ye dört nala bir adam saldı:

— Müslümanlar üzerimize geliyor. Yetişin!

•

Mekke'de bir kaynaşma... Az zamanda, zırhlı, tulga-lı, tepeden tırnağa silâhlı bin kişi toplandı. Mekke büyüklerinden geride hiç kimse kalmadı. Ebu Leheb'den başka bütün Kureyş büyükleri imdat yoluna girdiler.

Nefis atlar üstünde, Bedr istikametinde dört nala.. Yüz at, yedi yüz deve...

HABER VE MEŞVERET

Allah Resulünün yürüyüş kolu henüz Revha dolaylarında...

Haber geldi:

— Bütün Mekke, binden fazla cengâver, kervanın imdadına koşuyor. Yetişmek üzereler...

Kervan da sahil yolundan kaçıyor.

• Allah Resulü Sahabilerini çevrelediler:

— Vaziyet bu... Ne dersiniz? Allah iki nimetten birinin bizim olduğunu haber verdi. Ya kervan, ya Kureyş ordusu...

Hazret-i Ebu Bekr'den bir güzel fikir... Hazret-i Ömer'den de bir güzel fikir... Kervana temayül edenler de var.

Mikdad Hazretleri doğruldu:

• — Ey Allah'ın Resulü! Rabbin sana ne emrettiyse onun özerinde ol! Vallahi biz sana, yahudilerin Musa Peygambere dediği gibi: «Git Rabbinie beraber düşmanlara karşı çık! Biz buradan kımıldamayız!» diye bir söz söyleyecek değiliz! Biz senin izindeyiz.

233

Allah Resulü elle.rini kaldırıp Mikdad'a dua etti. Ve sahabiler çevresine döndü:

— Ey insanlar!

Bir lâhza durdular. Ensar büyüklerinden Saâd bin-i Muaz atıldı:

— Ey Allah'ın Resulü! «İnsanlar» diye hitabından ye bizi zümrelemeyişinden anlıyoruz ki, sözün topyekûn hepimize... Amma buradaki çokluk Ensar olduğuna göre bi- l ze... Bizi, ismimizi anmadan vazifeye çağırıyor ve ettiğimiz vaadi tutmamızı istiyorsun, öyle mi?

— Evet, yâ Saâd, hitabım sizedir!

— Öyleyse ey Allah'ın Resulü! Biz sana iman ettik. Seni doğruladık, getirdiğin her şeyin Allah'tan ve hak olduğuna inandık. Muradın neyse bizimki de o... Sen, bir yakasından girip öbür yakasından çıkacağız diye deryaya atılsan, biz de arkandan atılırız. Biz, düşmandan ürken ve kaçan bir topluluk değiliz. Cenk günü sabır ve teveKkül göstericileriz. Umarız ki, muradına erişsin. Al bizi ve ne yana dilersen sür!

Allah'ın Resulünün yüzlerinde şevk ve saadet...

Buyurdular:

«—Yürüyün ve Allah'ın lûtfiyle şâd olun! İşte, Ku-reyş'in tek tek düşüp uzanacakları noktaları görüyorum!»

Ve mübarek elleriyle o noktaları birer birer gösterdiler.

Dâva, kervanı basmak değil... Küfür safını toslamak...

MUHAREBE MEYDANI

Bedr sahasında kızgın kumluk... Müslümanlar bu kumlukta mevzi aldılar. Karşılarında, ddha evvel gelip mevzi alan Kureyş... Su, düşman safının arkasında... Müslümanların ayak bastığı saha ise insanı ve hayvanı içine doğru çeken, yutan bir kuraklık girdabı... İçmeye ve

234

abdest almaya su yok... İnsanlar, develer ve atlar, dizlerine kadar kumda.

Düşmanın, daha evvel suyu kesip müslümanları bu sahada çemberlemek istediği besbelli.:

•

Şeytan vesvese yağdırdı:

— Siz kendinizi hak yolda sanıyor ve aranızda Peygamber var biliyorsunuz! Kendinizi ermişler sayıyorsunuz!.. Bakın içecek bir yudum su bile yok... Suyu Kureyşliler tuttu. Tam canınıza tak edeceği sırada basıp sizi doğraya-caklar!..

Sahabiler arasında ıstırap, kum üstündeki kaynar hava dalgalarına karışmış, göklere doğru tütüyor. Birden yağmur... Seller aktı. Bütün tulumlar, kırbalar doldu. Kalblere ferahlık ve kollara kuvvet sindi.

Âyet-i Kerîme mealî:

«— Allah gökten su indirir; tâ ki onunla pâk olasınız... Kalbinizden şeytanın vesvesesi gitsin. Kalbinize kuvvet ve adımlarınıza sebat gelsin!»

CENK BAŞLIYOR

Allah'ın Resulü, ağaç dallarından bir gölgelik yaptırdılar ve altına geçtiler. İlk büyük İslâm çenginin Peygamber karargâhı...

İlk olarak küfür saflarından üç kişi çıktı. Rebia oğullan Utbe ve Şeybe ve Utbe'nin oğlu Velid... İki kardeş ve birinin oğlu...

İman safından da Hârisoğulları... Avf, Muaz ve Abdullah Bin Revahâ cephe aldılar.

• Kâfirler haykırdı:

— Siz kimsiniz? Kimlerdensiniz?

235

Haris oğulları, adlarını, sanlarını teker teker saydıktan sonra karşılık verdiler:

— Ensardanız! Alloh Resulünün Medine yardımcılarından...

— Bizim sizinle işimiz yok!

Dediler ve yüzlerini Peygamber otağına doğru çevirip, Allah'ın bile Kur'ân'da hitap şeklinde kullanmadığı mukaddes hâs ismi ile O'na bağıldılar:

— Yâ M.....! Bize kendi içimizden, kendi kanımızdan adam çıkar!

Allah'ın Resulünün bir işaretiyle, amcaları .Hamza ve yeğenleri Ali, Haris oğlu Ubeyde öne atıldılar.

•

Evet, iki düşman saf üstünde baba, oğul, yeğen, amca, kardeş, birbirine karşı... Onları birbirinden ayıran ve birbirine düşüren saik ne kadar kuvvetli... İnkılâpların inkılâbı, işte bu...

•

Üç küfür cenkçisinden yine sual:

Siz kimsiniz?

Üç büyük iman heykeli teker teker şerefli unvanlarını saydı.

Cevap:

— İşte tam istediklerimizsiniz, bize denksiniz. Karşılıklı yürüdüler, birbirlerinin üzerlerine atıldılar. Müslümanların en yaşlısı Ubeyde Hazretleri... Küfrün en genci Velid ile karşılaştı. Hamza'ya Utbe düştü. Ali'ye de Şeybe...

Hazret-i Ali ve Hamza, imanın savurduğu birer kılıçla kâfirleri devirdiler... ubeyde, aynı kuvvet hamlesiyle kılıcını savururken, düşmanı da beraber, kendisi dizinden yaralandı. Hamle kâfire geçmek üzere... Hemen Ali ve Hamza atıldıâr ve son kâfirin işini bitirdiler.

Hazret-i Ali:

«— O gün meydana ilk olarak Rebia oğlu Utbe çıktı. Arkasından, oğlu Velid ile kardeşi Şeybe... Nida edip er

236

dilediler. Ensardan birkaç insan ilerledi. Bunların kim olduklarını öğrenince, kendileriyle işleri olmadığını ve ille amca oğullarını istediklerini söylediler. Allah Resulünün emirleriyle Hamza, ben ve Ubeyde çıktık. Hamza Utbe ile karşılaştı. Ben Şeybe'yi... ubeyde ise Velid'e saldırdı. 'Ubeyde'yle Velid birbirini ezerken, ben ve Hamza işimizi bitirip Ubeyde'nin yardımına koştuk ve rakibini öldürdük.» Üç azılı kâfir, kanlar içinde ve kum üstünde, açık gözler ve çarpık suratlarıyla. nur indiğine inanmadıkları semaya bakıyorlar.

DEHŞET ÂNI

Allatı'nın Resulü karargâhlarında... Yanlarında en büyük dostu sadık başlısı Hazret-i Ebu Bekr... Taraflar arasında ferdi cenk bitince saflar birbirine yaklaşmaya başladı. O ân, meydana çıkan manzara: Putlar içinde, birbirine sıkı sıkıya yapışmış yürüyen bin kişi... Ellerde kılıç, suratlar çatık, geliyorlar! Karşılarında sadece yüz mü'min... Belki her biri bir orduya bedel amma, sayıda üçte bir...

Allah'ın Resulü, ellerini iki yana ve bütün açılma ve uzatma imkânıyla yaydılar:

«—• Yarab, şu iman topluluğunu helak edersen yeryüzünde sana ibadet edeok kimse kalmaz». Elleri öyle açtılar ki, omuzlarından örtüleri düştü. Ebu Bekr örtüyü alıp omuzlarına koydu ve dedi:

— Ey Allah'ın Resulü, dua ve niyaz seni bu kadar üzmesin. Elbette Allah sana vadini yerine getirecek.

Ümmeti için korkan Peygamberler Peygamberiyle, sa-habînin o anda kendi ayrı ruh makamlarından yükselttikleri iki ulvî ses...

Saflar tertibe girerken iki rekât namaz kıldılar ve yine dua ettiler:

«— Allah'ım; beni mahzun etme! Bana vadini lütfet!»

237

Allah'ın Sevgilisine mahsus, erişilmez rica ve niyaz makamı...

Hazret-i Ali:

«— Defalarca Allah Resulünün yanına gidip geldim. Başları secdedeydi. «Yâ Hayy, Yâ Kayyum!» diye nida ediyorlardı.»

•

Bir ân, uykuya dalar gibi oldular ve hemen gözlerini açtılar:

— Yâ Eba Bekr, müjde!

Ve bir âyet okuyarak karargâhlarından çıktılar:

Meali:

«— Yakında kâfirlerin askerleri siner ve arkalarını dönerler.»

ZAFER

Cebraîl'i görmüşler ve beşareti almışlardır. Hazret-i Ömer:

«— Ben, Allah Resulünün, zırhını giyip gölgelikten çıkarken okudukları âyeti, nazil olduğu zaman anlayamamıştım. O anda anladım ve haşyetle irkildim.» Mucize üstüne mucize...

•

Allah'ın Resulü yerden bir avuç kum aldı ve yaklaşan düşmana doğru saçtı:

«— Yüzleri kara olsun!»

•

Evvelâ bir ok çarpışması... Derken... , İki taraf, kılıç, gürz, mızrak, birbirine girdiler.

•

Toz, duman, nâra, ılık, demir sesleri... Ve gerilerden hücüm işareti veren davul gümbürtüsü...
Sağa, solo, öne, daima ileriye kılıç sallayan müslüman-
238

lar... Yanlarında, tanımadıkları, görmedikleri, beyazlar giyinmiş, başları beyaz sargılı insanlar...
Ve dövüşen insanların kulaklarında duymadıkları, bilemedikleri sesler:

«— Dayanın! Düşman zayıf! Allah sizinledir!»

Âyet meâii:

«— O günü an ki, Allah'tan yardım diliyordunuz ve Allah size birbiri ardınca bin meleklerle yardım etti.»

Yine âyet mealî:

«— O günü an ki, Şeytan kâfirlerin işini bezeyip, kendilerine hoş gösterdi ve o gün insanoğlundan kimsenin onlarla boy ölçüşemeyeceğini söyledi; onları kurtaracağını vaadetti. İki taraf karşılaşınca da arkasını dönüp gitti ve dedi: Ben sizden usandım, ben Allah'tan korkarım, Allah'ın gazabı büyüktür.»

Düşman saflarına doğru kasırga gibi bir cereyan... Kimsenin eşini, benzerini görmediği atlar üzerinde sakırdayan kılıçlar...

Bunlar ve öbürleri meleklerdir; Allah'ın emriyle insan şekline girmiş, müslümanların arasına katılmışlardır.

O gün meleklerin öldürdüklerinde hususî nişanlar... Boyunlarında ve parmaklarında kara kara lekeler...

•

fbn-i Abbas:

«— Gıfar oğullarından biri anlattı: Bedr Cengi gününde, amcamın oğluyla, yüksek bir tepeden Muharebeyi seyrediyorduk. Maksudumuz hangi taraf bozulursa o tarafın öteberisini yağma etmekte. Böylece dağın tepesinden bakarken, yakınlardan bir bulut gelip önümüzden geçti. Buluttan at kişnemeleri geliyordu. Amcam oğlunun korkusundan ödü patladı. Aynı hal, az kaldı benim de başıma geli-vordu. Bulutun içinden bir ses işittim: Yürü!»

239

Müslümanların kılıcı kendilerine değer değmez düşen başlar...

Allah Resulünün yerden alıp attıkları bir avuç kumun değmediği kâfir kalmamıştır.

Âyet meâtl:

«— Onu sen atmadın, Allah attı.»

Kureyş büyüklerinin birçoğu kılıçtan geçti, birçoğu esir oldu. Bir kısmı da, tabana kuvvet kaçtı.

EBU CEHL

Ölüler arasında, ikinci küfür kuduzu Ebu Cehl... Başımı kesmek üzere göğsüne oturan müslümana:

— Çok yüksek yere çıktın, koyun çobanı! Diyecek kadar mağrur Ebu Cehi...

Yere düşünce, ölüm yarasını bir Medineliden aldığını öğrendi ve dedi:

— Keşke beni çiftçilerden başka biri öldürseydi! Sonra:

— Zafer ne tarafta?

Diye sordu ve İsiâmda olduğunu haber alır almaz ilâve etti:

— Muhammed'e de ki, şu âna kadar onun düşmanıydım, şimdi büsbütün düşmanıyım!

Ve başı kesildi.

Allah'ın Resulü, küfür kuduzunun kesik başını görünce üç kere şükür secdesine kapandılar.

Mekke'de kalan Ebu Leheb ve kervanla kaçan Ebu Süfyan müstesna, Kureyş'in bütün büyükleri ya ölü, ya esir... Yirmidördü Kureyş ulularından, yetmiş ölü! bir o kadar da esir...

SON SAHNE

Sahobîlerden Ukkâşe öyle cenk etti ki elindeki kılıç kırıldı; kabzasına kadar indi.

240

Ukkâşe hemen Allah Resulünün yanına koşup güdük kabzayı gösterdi. Allah'ın Resulü, kendisine kalınca bir değnek verdi:

— Bununla dövüş!

Ukkâşe, elinde değnek, yine hücumla geçti. Sonuna kadar cenk... Bir de ne görsün?. Elindeki kalınca değnek nefis bir kılıçtır. Ondandır sonra Ukkâşe Hazretleri hangi gazaya gittilerse, ellerinde hep o esrarlı kılıç...

•

Muaz Hazretlerinin yarası, Allah'ın Sevgilisinden bir temasla iyi oldu.

•

Hazret-i Ayişe:

«— Allah'ın Resulü emrettiler: Kâfirlerin cesetleri sürüklendi ve bir kuyunun içine üstüste atıldı. Ümeye bin Halef öyle şişmişti ki, cesedi kuyunun ağzından geçmedi. Üstüne bir sürü kum ve taş atıp izini sildiler. Kâfirlerin en mel'unlarından o...»

•

Hayret ve haşyetle gördüler ki, Allah'ın Resulü kim ve nereye düşecek diye işaret ettilerse, o orada...

•

Kuyu, ağzına kadar kâfir cesetleriyle dolunca Allah'ın Resulü kuyunun başına geldiler ve içindekilerden bazılarını adı ve saniyle anıp dediler:

«— Allah ve Resulünün size söyledikleri hak mıymış?.. Allah'ın vâdettiklerinin hak olduğunu ben gördüm.»

O zaman Ömer ilerledi:

— Ey Allah'ın Resulü, bir alay cansız bedene nasıl hitap ediyorsun?

«— Ya Ömer, buyurdular; siz benim sözlerimi onlardan fczla işitici değilsiniz!. Şu var ki, siz cevap verebilirsiniz, onlar veremez.»

Bundan sonra Bedr sahası harikuladeliğe yatağıdır. Aradan yıllar geçer ve harikuladeliğe hep devam eder.

241

Abdullah bin Ömer bir gün oradan geçerken' inilti duyar. Yoluna devam eder. Onu ismiyle çağırırlar: — Ya Abdullah; bir yudum su, bir yudum! Döner, kara suratlı birinin bir adama azap ettiğini görür... Tam suyu vermek üzere bir adım atmışken, bu kara suratlı adam bağırır:

— Dur, yâ Abdullah, suyu verme! Bu adam Allah Resulünün Bedr'de kırdıklarından...

•

Ve ondan sonra yıllar boyunca Bedr sahasından geçenler, derinlerden, toprağın derinlerinden, nöbet havası çalan davul sesleri duydular. İslâm zaferinin temposunu tutan gizli davullar...

•

İmam-ı Teberânî, Hacca giden birinden dinlemiş: «—> İşitmiştik ki, Bedr'den geçenler, merasim davullarının inlediğini duymuş. Ben buna inanmazdım. Kendi kendime derdim: Davul sesi, açık sahrada; nereden nereye? Bunları koyun sürülerinin çıkardığı sesler ve yankılar zannedirdim. Nihayet, Allah bana, oradan geçmeyi nasip etti. Devemden indim. Yaya yürümeye başladım. Yanımda bir deveci çocuk... Çocuk bağırıyor: Dur dinle; davul seslerini duymuyor musun? Olduğum yerde mihlandım. Derinlerden, davul sesleri... Merasim davulları uğulduyor. Haşyetle titredim. Hafif bir rüzgâr esiyordu. Elimde ince bir değnek vardı. Bunlardan şüphelendim. Değneği yere attım ve çömeldim. Dikkat kesildim!.. Dehşet!.. Derinlerden, derinlerden, davul gümbürtüleri.. Bu sesler, bütün gün beni ardımdan kovaladı.»

ESİR AMCA

Esirlerin başlıcası, Allah Resulünün amcası Abbas.

Onu, zayıf ve çelimsiz bir müslüman tutmuştu...

Sordular:

— Sen arslan gPbi bir adamsın; bu çelimsiz insana nasıl tutuldun? 242

—! Yanıma geldiği zaman onu Handeme dağı gibi gördüm!..
fikri:

Esirler mevzuunda Sahabîlerle görüşüldü. Ömer'in

— Boyunlarını vuralım: Ebu Bekr'in fikri:

— Fidyelerini alıp salıverelim!

Allah Resulünün hükmü, Ebu Bekr'in fikrini gerçekleştirdi.

Allah'ın Resulü, amcasını fidye vermeğe davet edince Abbas şöyle dedi:

— Ben müslümandım. İçimden kararımı vermiştim. Kureyş beni zorla getirdi.

Allah Resulü buyurdular:

— Sözüñün doğru olup olmadığını Allah bilir. Doğru söylüyorsan eorini Allah'tan görürsün. Ama zahir olan şu ki, bizi yok etmek isteyenlere katıldın.

— İstemeyerek...

— Yâ Abbas, nefsin ve kardeşlerinin oğulları için fidye ver!

— Beni o hale getiriyorsun ki, ömrüm oldukça Ku-reyş'e avuç açıp dilenmem gerekiyor.

— Mekke'den çıkarken zevcene verdiğin altunlar ne oldu?

Abbas donakaldı. Gerçekten, sefere çıkarken zevcesine bir yığın altun vermiş ve başına bir hal gelecek olursa, kendisi ve oğulları arasında paylaşılmasını tenbih etmişti.

Bilen bir Abbas, bir karısı, bir de Allah.

Abbas haykırdı:

— Allah bir ve sen gerçek Peygambersin... İman ediyorum!..

• Abbas buna rağmen, fidyelerini veren öbür esirlerle

^

243

beraber Mekke'ye döndü. Fakat için için müslüman olarak... İmana geldiği, Mekke'nin fethine kadar bilinmedi... Mekke'de, Allah Resulüne gözcülük edecektir Abbas...

DÖNÜŞ

İman saflarından 14 şehit... Altısı muhacirlerden, sekizi Ensardan... İlk büyük İslâm cihadında AHah için canlarını veren ilk şehitler... Bunların, ilki, gazada ilk İslâm şehidi, ok çarpışması başlar "başlamaz vurulan azadlı köle Mihcâ... Şehidliğe daha ne can atanlar oldu.

Şehidlik, en büyük hal ve mettebe... Sırası gelecek...

•

Bedr Seferi, Ramazanın sonuna kadar sürdü Medine'ye zafer müjdesini Harise oğlu Zeyd götürdü. Allah Resulünün kerimelerinden Rukiyye o esnada vefat etti. Rukiyye'nin hastalığı, Hazret-i Osman'ın Medine'den ayrılmasına engel olmuştu. Fakat ganimet payını, sefere gitmiş gibi hak ettiv

•

Asım bin Sabit Hazretleri, esirleri Medine'ye sürdü. Ganimet malı Medine civarında Safra mevkiinde sahabîle-re taksim edildi. Peşinden Allah'ın Sevgilisi yola çıkıp, esirlerden bir gün evvel Medine'ye girdiler.

İnsanlar iki saf:

— Sana selâm olsun, ey Allah'ın Resulü!

Peygamber kızı Zeyneb'in müşrik kocası da esirler arasında... Zeynep, Mekke'de kocasına fidye olarak-an-nesi Büyük ve Temiz Hatice'nin hediyesi gerdanlığı gönderdi. Bu şekil sahabîlere çok dokundu ve Peygamber kızınının müşrik kocası, fidyesiz, serbest bırakıldı. Buna rağmen müşriklikte ısrar eden kocası, Peygamber kızı tarafından terkedilecek ve Zeynep, Medine'ye, Allah Resulünün yanına hicret edecektir.

Fidye veremiyenlerden okur - yazar olan iki kişi de, Medinelilere yazı öğretmek karşılığında esirlikten kurtuldular.

• —

244

EBU LEHEB

Kaçanlardan biri, Mekke'de Ebu Leheb'le karşı karşıya...

Ebu Leheb avaz avaz haykırıyor:

— Başınıza ne geldi de bu kadar insan, rezil ve rûs-vâ oldunuz?

— Bir hal oldu işte! Yerle gök arası, beyazlar giyinmiş insanlarla doldu!

Aynı yerde, Allah Resulünün azadlısı Ebu Râfi... Yerinde duramıyor!

— Vallahi, işte onlar melekler!

Ebu Leheb, dönüp Ebu Râfi'nin yüzüne bir tokat indiriyor. Orada bulunan Ümm-ü Fazl, Abbas'ın zevcesi, ileriye atılıyor:

— Çocuğu ne dövüyorsun?

Ve Ebu Leheb'den karşılık gelmesini beklemeden yerden bir taş alıp küfür kuduzunun başına çalıyor.

Ebu Leheb kanlar içinde yere yıkıldı. Kaldırdılar. Yedi gün yattı ve öldü. Öleceğine yakın, Arapların «Adese» dediği korkunç ve bulaşıcı illete tutuldu. Bütün vücudu sivilcelerle beneklendi. Kimse yanına uğramadı.

Kureys'in sözde şanlı küfür canavarı ölüm döşeğinde, oğullarının bile alâkasından uzak... Bedr'de ölen kâfirlerin, hem de en çirkin ölüm şekliyle, aralarına karıştı. Ölüsü de üç gün meydanda kaldı ve koktu. Bütün Mekke homurdanmaya başladı. Nihayet mecbur oldular; bir çukur açtılar ve uzun kazıklarla leşi ite ite oraya attılar ve üstüne taş toprak yığdılar.

•

Bu levhada, bütün zaman ve mekân boyunca, Allah Resulünün düşmanlarına ait ölüm şeklini, en derin hikmet tecellisiyle heceleyelim...

MATEM -N

Mekkeli kadınlardan bir grup, Bedr'de Tolen kâfir ko-

245

çalarının tıkdığı kuyu başına gittiler, halkalandılar ve tam bir ay, üstlerini başlarını yolarak çılgılık bastılar. Bütün sahra, yokluk kuyusunun yuttuğu küfür iniltileriyle doldu.

Derinlerde, derinlerde, merasim davulları, İslâm zaferinin temposuyla uğulduyor.

Kâinat çapındaki İslâm zaferinin ilk fıskırış noktası Büyük Bedr, Koca Bedr, İkinci Bedr, Kanlı Bedr...

Ebedî Hareket

HAREKET DEVAMDA

Sıyrılan İslâm kılıcı, havada ısıklar çalarak ebedî hareket rüzgârına yol açmıştır.

Üstüste üç teşebbüs:

Âmir isimli âmâ bir sahabîyi, onun için bütün yollar karanlık olduğu halde, kendi kabilesinden, Esmâ bint-i Mervan isimli cadalozu öldürmeye gönderdiler. Bu kadının işi gücü İslâmiyeti ve Allah'ın Resulünü küçük düşürmeye çabalamak...

Kör sahabî, kılıcını kadının göğsüne dayayıp hamle edinceye kadar gözleri açık bir insandan daha emin adımlarla gidip ulvî vazifesini yerine getirdi.

İkinci teşebbüs, Selim Oğulları üzerine... Bayraktar Hazret-i Ali... Üç gün beklediler. Ortalıkta kimsecikler yok. Döndüler.

Üçüncüsü, Salim bin Âmir'in, Allah Resulü aleyhinde yapmadığını bırakmayan bir yahudiyi öldürmeye gönderilmesi... Salim, Yahudinin kabilesinin içine girerek bir sürü ırkdaşının gözü önünde kılıcını göğsüne dayadı ve ciğerinden sokup kürek kemiğinden çıkardı.

246

BENİ KAYNKAĞ GAZVESİ

Medine âleminde üç büyük yehudi kabîlesi vardır: Beni Kurayza, Beni Nadr ve Beni Kaynkağ... Bunlardan sonuncusu cesaretiyle meşhur... Bu üç kabilenin de Allah'ın Resulüne ahdi var:

— Müslümanlara karşı hareket etmiyeceğiz! Kavga çıkarmıyacağız! Düşmanlarını kışkırtmayacağız!

Kaynkağoğulları ahidlerini bozdu.

•

Bir yahudi kuyumcunun dükkânında oturan Arap kadını... Genç ve güzel kadın, örtülü... Kuyumcu, kadının yüzünü açıp görmek istiyor. Kadın razı değil.. Kuyumcu bir şey demiyor ve usulca yerinden kalkıp, kadının sarkan örtüsünü, ucundan, arkada bir yere iştiriyor. Kadın işini bitirip de ayağa kalkar kalkmaz üzerinden örtüsü düşüyor, başı ve vücudu açılıyor. Kadın çılgınlığı basıyor. Yahudiler üşüşüyor ve iğrenç kahkahalarını koyuveriyorlar.

Yoldan geçen bir müslüman manzarayı görüyor, atılıyor ve bir vuruşta yahudiyi öldürüyor. Yahudiler de onun üzerine atılıyorlar ve müslümanı parçalıyorlar.

•

İşte müslümanlarla yahudiler arasındaki ilk hâdise... Hâdise, Beni Kaynkağ topluluğundan çıkma...

•

Allah Resulünün Başbuğluğunda, Kaynkağ kabilesi muhasara ve âmân dilemeye mecbur edildi. Yalvardılar:

— Ey Allah'ın Resülü: biz ettik, sen etme!.. Kadınlarımız ve çocuklarımız bizim olsun; geriye kalan ne varsa al ve bizi bağışla!..

Allah Resulünün muradları sadece yahudi tehlikesini önlemek... Bütün yahudilerin bağlanmalarını emrettiler. Araya baş münafık Abdullah bin Übey bin Selül girdi.

247

Öyle yalvardı, öyle yırtındı, öyle ayak diretti ki, Allah'ın Resülü şu emri verdiler:

— Medine'den çıkıp (gitsinler! Bu diyarda kendilerinden tek kişi kalmasın!

Her şeylerini bırakıp başlarını aldılar... Şam taraflarına göçtüler.

Ezelî'ye ebedî nasipleri bu... İhanet ve sonra zillet...

Birini edecek ve öbürünü görecekler.

Allah'tan ferman geldi:

«— Ey îman edenler; Yahudileri ve nasrânîleri dost edinmeyiniz!»

SÜVEYK

Arapların yağla karıştırıp yediği, kavrulmuş buğday unu... İsmi süveyk... Harplerde ve seyahatlerde onu yiyorlar.

•

Ebu Süfyan, Bedr kılıcından uzak kalıp kaçırdığı kervanın başında Mekke'ye ayak basınca, kendisini Kureyş'in reisi mevkiinde buldu.

Mekke askerlerinin kılıç artıkları, perişan, geriye dönmüşler; ve Kureyş'in, reis çapında yirmi dört ulu kişisinin kılıçtan geçtiğini haber vermişlerdi.

Ebu Süfyan ahdetti:

— Asker tertipleyip Muhammed'in üzerine varmadıkça ne karıma yaklaşacağım, ne de vücuduma ıtırılı yağ süreceğim!

Ook geçmedi; sözü yerine gelsin diye iki yüz süvariyle çıkıp Medine önlerine geldi. Orada zavallı bir hurma ağacını yaktı ve müdafaasız bir müslümanı şehit etti. \Ve iftiharla haykırdı:

-v Ahdim yerine geldi! Dönebilirim!

Allah'ın Resülü, İslâm süvarileriyle dört nala yetiştiler.

Ebu Süfyan, çalakaççı, firara kadem bastı. Allah Resulünün üzerine varmaktan dem vuran adam, öylesine

248

kaçtı ki, yüklerini hafifletmek için bütün ağırlıklarını, nevalesini, yollara serpti.

İşte bunlar süveyk... Kavrulmuş buğday unu...

Müslümanlar süveykleri topladılar ve bu hareketin ismine (Süveyk) dediler.

•

Allah'ın Resülü beş gün kadar takip kolu ile dolaştıktan sonra döndüler.

Ebu Süfyan Mekke'ye kapağı atmış, vaadini yerine getiren bir insan tavrıyla ıtrılı yağdan sürünmeye başlamıştır.

HARP HİLEDİR

Allah'ın Sevgilisi buyurdular:

«— Harp, hud'adır.»

O gün bugün değişmemiş ve Kıyamete kadar değiş-miyecek hikmet...

Müslümanlık; kalbde ve dinde namütenahi ihlâs ve samimiyet; işde, muamelede sonsuz doğruluk, düşmana karşı harekette de gayet ince bir tedbir dehâsı ve siyaset demektir.

Kâab bin Eşref isimli yahudi boyuna Allah'ın Resulünü hicvediyor ve Kureyşlileri kışkırtıyor. Buna çare bulmak lâzım...

Sordular:

— Kim bu adamı öldürür? Muhammed bin Mesleme:

— Ben, dedi; Ey Allah'ın Resülü!

— Var git ve eğer elinden gelirse öldür!

—> Gittiğimiz zaman ne türlü hile kullanalım?

— İçinize ne doğarsa.. Bu işde hile caizdir.

Beş kişi gidip, azılı din düşmanının güzel bir tertiple canını cehenneme yolladılar ve başını .'cesip getirdiler.

Allah'ın Resülü, kafilenin dönüşünde namaza durmuşlardı. Tekbir seslerinden zaferle döndüklerini anladılar ve tebessüm buyurdular.

249

KİM KURTARABİLİR

Emmar Gazvesi:

Dâsûr bin Haris isimli birisi, bahadırların bahadırı geçinmekte...

Salebe ve Muharip oğullarından bir çete kurdu ve müslümanları yağma peşinde dolaşmaya koyuldu.

Allah'ın Resülü Medine'de Osman'ı bıraktılar ve dört yüz atlı ile çetenin peşine düştüler. Çete, korkusundan yüksek dağların tepelerine sindi. Sâlebelerden bir esir tutuldu ve esir ilk teklifte İslama girdi.

Görünürde kimsecikler yok?.. Biraz yağmur yağdı. Allah'ın Resülü ıslandılar. Bir ağaç altı gördüler; zırhlarını sırtlarından çıkarıp ağacın budağına astılar ve bu تنها noktada biraz uzandılar. Tepelerden vaziyeti kollayan bir gözcü, hemen reisleri Dâsûr'a koştı:

— Çabuk davranın! Muhammed, işte şuracıkta, yapayalnız uzanmış yatıyor!

Dâsûr, hemen kılıcını kapıp tepeden indi. İki büklüm yürüdü ve birdenbire Allah Resulünün karşısına dikiliverdi:

— Seni benden şimdi kim kurtarabilir? Allah'ın Resülü yerinden kalktı:

— Allah...

Dâsûr, elinde kılıca, bakıyor.

Allah'ın, Resülü, elinde hiç bir madde silâhı yok, bir heybet âbidesi, Dâsûr'a doğru bir iki adım attı.

Dâsûr'da dehşet... Kılıç elindan düştü.

Allah'ın Resülü kılıcı yerden aldılar ve Dâsûr'a çevirdiler:

— Ya seni benden kim kurtarabilir?

— Allah bir; ve sen onun Resülüsün!

Allah'ın Sevgilisi derhal kılıcı indirdiler. Dâsûr müslü-man...

Oymağını İslama davet etmek üzere hemen yollara düştü. Artık o bir sahabîdir.

Bundan sonra Nocrân yûrüyüŖü... Selim oğullarının fazla topluluk kurmaya baŖladıkları haberi geldi. Üç yüz sahabîyle üzerlerine gidildi. Dağıldıkları ve kaçıŖıp silindikleri görüldü. Geriye dönüldü.

•

Arkasından Zeyd bin Harise seriyesi.

Artık yollarını deđiŖtiren, KureyŖ kervanlarının yeni yolu üzerinde, birden bire yüz atlı ile karŖılarına çıkan, eski köle Zeyd Hazretleri... İki kılıç salladıktan sonra kervanı olduğu gibi zaptettiler ve Medine'ye girdiler.

Gümüş ve gümüş işlemeli mallarla yüklü kervan, müs-lümanların elinde ganimet... Gümüş ve gümüş işlemsli mallar, müslümanlara, mukaddes ölçüye göre dağıtıldı.

— 49 —

Derin ve İnce Fâtıma

KURBAN BAYRAMINDAN SONRA

İnsanlığın Tacı, Süveyk gazvesinden dönmüşler. Zilhicce ayının onunda bayram namazını kılmışlar ve kurban kesilmesini emretmişlerdir.

Toprağın üstünde, boyunlarında incecik birer kan Ŗeridi, Allah Rızası yolunda akıtılacak kanın ihtarcısı, mübarek hayvanlar...

e

Ve artık temelleŖen Kurban Cayramı... İşte nikâhları daha evvel kıyılan Hazret-i Fâtıma ile Hazret-i Ali'nin düğün ayları...

Fâtıma, onbeŖinde; Ali ise yirmibir yaŖında...

250

251

Âlem bu âhenkte bir çift görmedi. Nur nesli, kol kol bunlardan gelecektir.

•

Fâtıma'yı istemeye evvelâ Ebu Bekr Hazretleri gelmişti:

— Ey Allah'ın Resulü; kızın Fâtıma'yı istemeye geldim. Allah'ın Sevgilisi cevap vermediler.

Aynı hareketi Hazret-i Ömer tekrarladı. Yine cevap yok...

İkisi birden Ali'ye gidip dediler:

— Git kendin iste! Öyle görünüyor.

Genç delikanlı, Allah Resulünün huzuruna çıktı; gözleri yerde, muradını arzetti:

Allah'ın Sevgilisi, mukaddes dudaklarında sonsuz mânalar aydınlatan bir tebessümle sordular:

— Dünyalık olarak neyin var Ali?

— Bir zırhımla bir atım var; ey Allah'ın Resulü! TeŖebbüs derinleŖti:

— Atın sana lâzımdır; git zırhını sat; parasını getir!

•

Ali, zırhını dört yüz akçeye sattı; ve gözleri yerde, Allah'ın Resulüne sundu. Allah'ın Resulü elini uzatıp bu paradan birazını aldı-ve Bilâl'e emir buyurdu:

— Bir iki güzel Ŗey alın!

Harcama Ŗerefini Ali'ye veren hareketin ulviliğini ayrıca anlatmaya değmez...

PeŖşinden cihaz emri verildi.

Tahtadan bir sedir yaptılar. Sahtiyandan bir Ŗilte ve yastık.. Ŗilteyle yastığın içini hurma lifleriyle doldurdular.

Hazırlık bitti.

Allah'ın Sevgilisi, Ali'yi çağırđılar:

— Ben evinize gelinceye kadar zevcene yaklaŖma!

Ve, Allah ResCHünün dadısı Ümm-ü Eymen, derin ve ince Fâtıma'yı Ali'nin evine götürüp teslim etti.

252

Hazret-i Ali:

«— Fâtımd geldi. Evin bir köşesinde oturdu. Ben de uzak bir köşesinde oturdum. Bekledik... Allah'ın Resulü teşrif ettiler.»

İnsanoğlunun Ufku, Fâtıma'dan bir çanak su istediler. Su geldi. Dudaklarına götürdüler. Sonra Fâtıma'ya hitap ettiler:

— Buraya gel, kızım!

Derin ve ince Fâtıma, babasının, Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamberin karşısına geçti. Allah'ın Sevgilisi parmaklarını ıslatıp Fâtıma'nın başına ve göğsüne su serptiler:

«— 'Allah sizi ve zürriyetinizi Şeytandan korusun.» Hazret-i Ali'yi çağırdılar ve aynı sudan ona da serptikten sonra buyurdular:

«— Allah'ın ismi ve bereketiyle zevcen senindir.» Ve Âlemde en ahenkli çiftin evinden ayrıldılar. Ebu Bekr Hazretlerinin kızı Esmâ diyor ki:

— O zamana kadar Fâtıma'nın düğün ziyafetinden daha büyüğü görülmedi.

Bu ziyafet nedir biliyor musunuz? Arpa ekmeği, hurma; ayrıca yağ, yoğurt ve hurmadan yapılan basit bir yemek...

İşte gözlerinde dünya ve Hitışam ölçüsü...

Fâtıma ile Ali'nin nikâhını kıyan; evet, bir kıyan vardır ki, haşyetten ötürü ismini söylemeye imkân yoktur.

FÂTİMA - TUZ - ZEHRA - ÜL - BETÛL

Fâtıma, isimleri... Zehra ve BetÛl de, lâkablari ve sıfatları...

«Fatm», Arapçada kesmek mânasına... Fâtıma; kendisi ve zürriyeti cehennem ateşinden kesilmiş... Zehra, beyaz ve nuranî yüze deniyor.

253

BetÛl, kendisini Allah'a veren ve başka alâkası olmayan...

Allah'ın Resulüne neblîk geldiği zaman doğdular. Allah'ın Sevgilisi Hira dağından dönerken, Derin ve İnce Fâtıma, Büyük ve Temiz Hatice'nin kucağında...

•

Allah Sevgilisinin en sevgili çocuğu... Sefere çıkarken en son onu öpüyor, dönüşte en evvel ona sarılıyorlar...

•

Allah Resulünü yere yatırıp, üzerine, âlemlerin yara- • dilîş sırrı yüklü bu mukaddes sırta tırmanan iki nur çocuğun, Hasan ve Hüseyin'in annesi Fâtıma...

İŞİN BU TARAFI

Ramazanda bir akşam... Fâtıma ve Ali iftarı bekliyorlar... Yemekleri, düğün ziyafetindekilerin pek azı... Kapı vuruluyor:

— Kim o?

— Bir fakir... Allah için bir şey!

Bütün iftarlıklarını veriyorlar ve suyla sabahı ediyorlar.

Ertesi ve daha ertesi akşam, yine aynı hal, aynı vaziyet...

Fakir gitikten sonra vurulan kapı...

— Kim o?

— Benim/baban!

Ve Âlemin Nuru, Fâtıma'nın evini nurla dolduruyorlar.

— Bana bir şey getirin, buyuruyorlar? Allah'ın Resulü; iftar edecek bir şey...

Fâtıma ile Ali gözgöze... Ne yapsınlar?

Allah'ın Resulü emirlerini tekrar ediyorlar.

Fâtıma ile Ali hicaplarından kıpkırmızı... Tek lokma

yiyecek yok...

Allah'ın Resulü, mübarek parmaklarını mutfak tarafına uzatıyorlar:

:— İşte oradan, gidin ve getirin!

254

Fâtıma, başı önünde, mutfağa gidince bir tepsi üzerinde göz kamaştırıcı bir yemek buluyor.

Mucize... Allah Resulünün öğüdü:

— Her şeyinizi verin, her şeyinizi; ama hududa riayet edin!

•

Daha nelerini vermediler, nelerini?..

Çocuklarının yemiş parasını, alacaklısının sıkıştırdığı bir borçluya verdiler; ve Allah onları yine mucize çapında mükâfatlandırdı.

İşin bu tarafı, Allah Sevgilisinin ve yakınlarının iç cep-heieri... Biz hep dış cephe üzerinde gidelim.

•

Beyaz buğday benizli, incecik kaşlı, gür kirpikli kapkara gözlü, babasına son derece benzeyen, kendisini Allah'a veren ve dünya diye bir şey tanımayan Derin ve İnce Fâtıma...

•

Aradan uzun, uzun yıllar geçecek ve onun kızlarından ve kadın evliyalarının en büyüklerinden Seyyide-tün-Nefî-se Hazretleri tıpkı annesi gibi dünyadan _ el etek çekmiş evinde ibadet ederken kapısı çalınacaktır.

Kapıda bir hristiyan... Bir kadın:

— Kuzum; bir iş için bir yere kadar gideceğim, şu bitişikteki bizim kötürüm çocuğu biraz bekler misin?

Seyyide-tün-Nefîse, tek kelime söylemeden hristiya-nın evine gidecek ve bekliyecek. Saatlerce bekleyecek...

Yatakta şifasız kötürüm... Çocuğun güzel yüzüne bakacak ve ellerini kaldırıp Allah'a dua edecek:

— Yârabbi şu güzel çocuğu ayağa kaldır! Çocuğun annesiyle babası döndükleri zaman şifasız kötürümü ayakta, mübarek kadını da bir kenarda onu ok-şarken bulacaklar ve ağlaya ağlaya müslüman olacaklar...

255

Fâtıma-tüz-Zehra-ül-Betûl...

Babası için söylediklerini «İnsanoğlunun en güzelimde anlattık. Söyleyeceklerine daha vakit var.

•

Hazret-i Ali hakkında kullanılan iki ihtiram ifadesi tâbirinin öbür sahabîlerden ayrı olarak kullanılan «Allah yüzünü kererr.iendirsin» sözüdür. Bu tâbirin hikmeti içinde şu da var ki; Ati, kalbindeki sonsuz haya duygusundan Peygamberin Kızına hiçbir zaman dikkat ve cesaretle gözlerini dikemedi.

• - -

Masmavi Gök kadar derin; ve en müceted fikir kadar ince Fâtıma...

— 50 —

Kılıcın Ucunda Bir Yenik

UHUT

Medine yakınlarında bir dağ... Allah'ın Resulü bu dağ hakkında:

«— Uhut bizi sever, biz de onu severiz.»

Buyurmuşlardır.

Hazret-i Musa'nın kardeşi Harun Peygamber Uhut dağında yatar.

İslâmın büyük imtihanı Uhut muharebesi... Bedr gazasından bir yıl sonra oldu. Üçüncü yıl... Kureyşlilerin, Bedr intikamını almaya kalkışmalarıyla...

Kureyşliler, neleri var, neleri yoksa topladılar, çarşı pazar sattılar, elli bin altın tedariklediler, tepeden'tırnağa zırhladılar, pusatlandılar. Parayla da bir sürü asker tuttular.

Başlarında Ebu Süfyan... Mekke'den gurur ve ihtişamla çıktılar.

•

Allah Resulünün amcası Abbas, vaziyeti gizli bir mektupla Mekke'den bildirdi.

RÜYA

Allah'ın Resulü cuma gecesi bir rüya gördüler ve sabahı sahabilerine anlattılar:

— Rüyada birtakım sığırların boğazlandığını gördüm. Kılıcımın üzerinde de bir yenik... Derken sağlam bir zırhın içine elimi sokmuşum.

Rüyayı bizzat tâbir ettiler:

— Boğazlanan sığırlar, birçok insanın öldürüleceğine alâmet... Kılıcımın ucundaki yenik, yakın akrabamdan birinin öldürüleceği... Elimi soktuğum zırha gelince, o, Medine...

Neticede Allah'ın Resulü, Medine'den çıkmamak tedbirini münasip gördüler. Küfür ordusu Medine'yi basınca sokak muharebesi yapılsın, barikatlar kurulsun ve gizli noktalardan taş ve okla karşı durulsun... Bu fikri ileri sürdüler.

Fakat Bedr zaferinde bulunmayanlar, küfrü, yine açık sahrada püskürtmek emelinde... Yalvardılar:

— Ey, Allah'ın Resulü! Biz bugünü bekliyorduk! Açığa çıkıp Allah için çarpışalım! Korktular, çıkamadılar denilmesin!

Cuma namazından sonra Allah'ın Resulü nasihat verdiler:

— Sabredip yerli yerinizde kalsaydınız zafer sizindi. Mademki böyle istiyorsunuz, buyurun, silâhlanın! Artık azm ve gayret!

257

256

Düşmanın doğruca üstüne yürümek isteyenler. Allah Resulünün bu sözlerine sevindiler ve ilk imâ ve işaretlerine dikkat edemediler.

GİYİLEN ZIRH

İkinci olmuştu. Allah'ın Resulü namazı kıldırıldılar. Etraftan gelen gelene... Ordu toplanıyor.

Namazdan sonra, yanlarında Ebu Bekr ve Ömer, evlerine geçtiler. Müslümanlar da, yığın yığın gelip kapılarının önünde kümelenildi.

Saad bin Muaz ve Üseyd bin Hudeyr Hazretleri, Allah Resulünün kapısı önündeki sahabiler topluluğuna hitap ettiler:

— Allah'ın Resulünü kendi tedbirlerine bırakmadınız! İyi etmediniz! Kendileri Medine'den çıkmak istemiyorlardı. Gidin, yalvarın, O'nun isteğine boyun eğdiniz söyleyin!

Bu konuşma olurken, Allah'ın Resulü, sırtında zırhı ve belinde kılıcı, kapıdan çıktılar. Sahabiler, etraflarını kuşattı:

— Ey, Allah'ın Resulü; bizim muradımız sana aykırılık olamaz. Ne dilersen onu işle!

Cevap verdiler:

«— Hiçbir Peygamber, zırhını giydikten sonra, Allah onunla düşmanı arasında hükmedinceye dek bu zırhı sırtından çıkaramaz.»

YÜRÜYÜŞ

Allah'ın Resulü, dört kola böldükleri kıtalara birer sancak verdiler. Biri Hazret-i Ali, öbürü Musaâb bin Umeyr, üçüncüsü Üseyd bin Hudeyr, dördüncüsü Habbâb bin Münzir'de...

İslâm ordusu bin nefer... Yüzü zırhlı...

İbn-i Ümm-ü Mektum, Medine muhafızı...

Cok genç olanlar götürülmedi.

258

Küfür ordusu üçbin nefer... Yediyüz zırtıH ve ikiyü-zû atlı... V© üçbin deve... Ayrıca, askerleri gayrete getirmek için def çalan ve kahramanlık şiirleri söyleyen on-beş kadın.. Başlarında. Ebu Süfyan'm karısı Hind...

Allah'ın Resulü bilmeden, müslümaniardan da bir kadın, koşa koşa ordunun arkasından gelecek ve imân kahramanı kadın nedir, gösterecektir.

Küfür ordusu, Uhut dağına sağ yanına alarak Medî-ne'ye karşı açık sahrada mevzi almış bulunuyor. İslâm ordusu küfrün karşısında, o da mukabii kanadını Uhut'a verip safaya girdi. Bir haber:

— Abdullah bin Übey bin Selûl, üç yüz kişiyle geriye dönmüş!
İşte münafıklar pirinin kolladığı nazik ân...

•

Hemen geriye atlılar koşturup, Abdullah bin Übey bin Selûl ve avanesinin yüz geri etmelerine çalışıldı.

Yalnız, tertipten haberi olmayan sâf mü'minier döndü.

TABİYE

Allah'ın Resulü, Abdullah bin Cübeyr emrinde elli tane keskin nişancıyı İslâm ordusunun ardındaki dağ yolunun ağzına tabiye ettiler. Hem icabında çekilme yolu muhafaza altına alınıyor, hem de düşman ilerlediği takdirde en emin atış mevzii tutuluyordu. Kuşatılma ihtimali de ortadan kalkıyor. Hiçbir kelime okuyup yazmaksızın. kelimelerin namütenahi kombinezonlarıyla belirtilecek ne kadar ilim varsa, hepsinin ufuk noktasını gören Allah'ın Resulü, okçuları tabiye ettikleri noktanın değerini belirtmek için şöyle buyurdular:

«— Bizi kuşların kapıp kaçırdığını bile görseniz, ben-
259

den emir gelmedikçe yerinizden kıpırdamayın!»

Ayrıca:

&— Kâfirleri ayağımızın altında çiğnediğimizi görseniz de benden emir almadıkça yerinizi bırakmayın!»

Okçular, Allah Resulünden bu emri de almıştı. Yâni İslâm ordusu ezilse de, ezse de okçulara, Allah'ın Resulünden emir gelinceye kadar yerlerinden kıpırdamak yok. Bundan kati» ve riyazî emir olamazdı. Hiçbir tefsir ve içtihada yer bırakmıyor.

•

Karşı tarafın sağ cenahında, istikbalin İslâm kılıcı Ha-lid bin Velid, sol cenahında da Ebu Cehl oğlu Akreme kumandan...

HÂRB

HazırHJcH tamamlandıktan sonra Allah'ın Resulü ellerine bir kılıç aldılar ve dediler:

— Bu kılırcı hakkıyla benim elimden kim almak ister? İsteyenler oldu; vermediler. Ebu Düccâne Hazretleri

ilerledi:

— Bu kılıcın hakkı nedir, ey Allah'ın Resulü?

— Bu kılıcın hakkı, paramparça oluncaya kadar kâfirin yüzüne çalınmasıdır.

— Ver, ey-Allah'ın Resulü, o şartla alıyorum! Verdiler.

Ebu Düccâne kılıcı alınca koltuk kabartarak ve salınarak yürüdü.

Allah'ın Resulü bu hale bakarak dediler:

«— Al(ah bu yürüyüş tarzını sevmez, amma bu yerde müstesna...»

Yerinde, küfre böbürlenmek sevap...

Hadîs meali:

«— Kibirliye kibretmek sadakadır.»

260

Ebu Düccâne mübarek kılıcı aldı ve başına kırmızı bir sarık sarıp birbirine dalan safların önünde ileriye atıldı ve üstüste müşrikleri devirmeye başladı.

Harp bütün şiddetiyle kopmuştu.

İlk ağızda müşriklerin tepesine müthiş bir toslama...

Küfrün bayraktarı Talha bin Ebi Talha, Hazret-i Ali'nin; Ertan bin Şeroil, Hazret-i Hamza'nın;

Osman bin Ebi Talha yine Hazret-i Hamza'nın kılıçlarıyla delik deşik oldular.

Küfür safı yerinden oynadı. Kâfirlerden silâhını atan kaçmaya başladı ve arkalarındaki kadınlar çığlık koparmağa koyuldular ki...

Evet tam bu ândadır ki...

İMTİHAN

İşte o zaman arkaya tabiye edilen okçular, küfür cep-hesinin darmadağınık olduğunu görünce, aldıkları emri unuttular:

— Ne duruyorsunuz! Zafer bizde!.. İşte herkes yağmaya başladı. Biz mi mahrum kalalım?

Reisleri Abdullah önlerini kesti:

— 'Allah Resulünün kat'î emrini unutuyor musunuz?

— 'Öyle amma herkes yağmaya başladı!

Dediler ve yerlerini bırakıp cenk meydanına doğru koşmağa başladılar.

Heyhat ki, zafer hamlesinin arkasından, kimin ve nasıl önyak olduğu meçhul, bir yağma hareketi başlamıştı.

Sahibi meçhul her gizli ve kötü tesir, münafığındır.

O anda küfür safının süvari kumandanı ve cenah koruyucusu Hâlid bin Velid, İslâm ordusundaki okçuların yerlerinden ayrıldığı görüldü. Kollamakta olduğu kuşatma hareketine mâni kalmamıştı.

Hemen atlılarına emir verip dört nala ileriye atıldı... Okçuların bıraktığı noktaya gelip, orada üç beş kişiyle sebata çaişan Abdullah ve arkadaşlarını şehit etti.

261

Akrede de Hâlid'i taklid etmiş ve kuşatma hareketine katılmıştı. Müslümanların safında «arkadan geliyorlar!» diye bir nâra yükseldi. Hücum hattındakiler geriye döndüler. Henüz çevirme hareketi tamamlanmadığı halde, müsiümanlar «çevrildik» zannıyla birbirine girdi, hattâ birbirini kırdı. Bir kargaşalıktır koptu.

İşte, uivîlikler âleminden haber alan Allah Resulünü dinlememenin neticesi ve en taze çağındaki İslâm filizine geçirttiği kasırgalı imtihan...

BÜYÜK ŞEHİT

Vahşi isimli bir Habeşli köle vardır. Allah'ın Arslanı Hamza'yı öldürmek karşılığı azad edilecektir. Ayrıca, Ebu Süfyan'ın karısı Hind de kendisine vermediğini bırakmayacaktır.

İşte bu Vahşi —ki ileride İmâna gelir gelmez hemen affedilecek, safhabi olacak ve İslâmın büyüklüğüne en parlak misallerden birini teşkil edecektir— bir taşın arkasında Hazret-i Hamza'yı kollamakta... Hamza, ortalıkta arslan gibi fini fırl, döne döne, Vahşi'nin olduğu yere yak-Saştıyor. Vahşi, gayet iyi bildiği uzaktan silâh atma sana'atiyle, siperden mızrağını atıyor ve Peygamber amcası büyük Hamza'yı yere seriyor.

•

Arkasından Hind, İslâm ordusunda dağınıklık yüz gösterip küfür fırsata geçince, yanındaki çığırkazan kadınlarla, dişi sırtlanlar gibi şehitlerin üzerine atıldı.

Hind, Hamza'nın karnını ve göğsünü yardı, ciğerlerini çıkardı, bir parçasını kesip aldı ve ağzında çiğnemeye başladı. Yutamadı ve tükürdü.

Ve gök kubbe, o âna değin böyle bir cinayet görmedi.

Hind. üzerindeki bütün mücevherleri, Mekke'de bir o kadar da altun vereceği vaadiyle Vahşi'ye peşkeş çekti.

262

ALLAH RESULÜNÜN ETRAFI

Evet:

— Ey, Allah'ın kulları, ardınızdan sakının!..

Diye kopan nâra üzerine, imân safına ânî bir dağınıklık girmiş ve ters cephe üzerinde birbirini düşman sanıp birbirleriyle boğuşanlar ve Medine'ye doğru uzaklaşanlar olmuştu.

Fakat Allah'ın Resulü dimdik ve yanlarında tam on-iki sahabi... Yanıbaşlarında Ebu Bekr-üs-Sıddîk... İşte tam «Sıddîk» sıfatının yerinde...

Bir kâfir atılıp, Allah Resulünün yanında cenkleşen Musa'âb Hazretlerini şehit etti; sonra avaz avaz haykırdı:

— Muhammed öldürüldü! Ortalık büsbütün karıştı.

Allah Resulünün etrafındakiler, çala kılıç, her tarafa yetiştiriyor.

•

Küfür ordusunun kumandanı Ebu Süfyan ilerledi ve Allah Resulünün etrafındaki sahabe siperine doğru bağırdı:

— Aranızda Muhammed var mı? Emir verildi:

— Hiç cevap vermeyin! Sustular.

— Ebu Bekr orada mı? Cevap yok.

— 'Ömer orada mı?'"

Cevap yok.

Ebu Süfyan narayı bastı:

— Muhammed, Ebu Bekr ve Ömer ölümler arasında! O zaman Ömer dayanamadı ve ortalığı çınlattı:

— Yalancı! Allah düşmanı yalancı! Saydıkların hep sağ... Sen bundan sonra başına geleceğe bak!

Allah'ın Resulü, çözümlüş karşısında, son vaziyeti görmek için bir iki adım atınca, küfür sırtlanları koşuştular; Allah'ın Âlemlere Fahr olarak gönderdiği zâtı taş yağmu-

263

runa tuttular. Allah Sevgilisinin alını. yanağı ve alt dudağı yaralandı ve dünyanın en güzel diş sırasından biri kırıldı. Başlarındaki tulgaya bir kılıç indirdiler. Tuganın iki halkası kesildi ve yanaklarına gömüldü.

Etrafındakiler küfrü püskürtmek için çala kılıç çalışırken Ebu Übeyde bin Cerrah, Allah Resulünün yanağına batan halkaları dişle çekip çıkardı ve iki ön dişini kaybetti.

Allah Resulünün mukaddes yanaklarından kan boşanırken duaları: /

«— Yâ Rab, benim kavmimi affet! Bilemiyorlar!»

Eğer bu dua olmasaydı ne olurdu? Toprağa bir damla Peygamber kanı damlarsa ne olur? Ve bu dua, Âlemlere Rahmet olarak gönderilen son Peygamberin, Peygamberlik senedinden başka ne olabilir.

Âyet meali:

c— Muradınca kâfirleri kırmak veya yola getirmek senin elinde değildir. Onların hakkından biz geliriz.»

•

İmân kahramanı kadından bahsetmiştik: Medine'den çıkıp koşa koşa İslâm ordusuna yetişen Nesebeeb bint-i Kâab isimli kadın, elinde kılıç Allah Resulüne çullananlara saldırdı ve omuzundan yediği derin bir kılıç yarasıyla toprağa serildi.

Bu kadının yarası iyi olacak ve omuzunda, Unut yadigârı derin bir çukur kalacaktır.

•

Allah, Resulüne yağdırılan okların siperi Ebu Düccâ-ne, vücuduna nişangâh gibi üstüste oklar yapıştıkça, acısından yalnız başını kaldırıyor ve hiç kıpırdamıyor.

'-:-:'

•

Karışıklıkta, Allah'ın Resulünü, uzaktakiierden Kâab Hazretleri teşhis etti ve haykırdı:

«— Müslümanlar! İşte Allah'ın Resulü! Toplanın!»

264

Bir koşuşma oluyor ve Allah Resulünün etrafında bir halka daha kuruluyor.

•

Allah Resulünün yanbaşında Ali, elinde kılıcı, nur merkezine sokulmak isteyen, bahadırılık iddiasındaki bütün başlan düşürüyor.

Şehid olan olana... Peygamberin kucağında, O'nun yüzüne baka baka, gülümseyerek can veren Ziyad...

Allah'ın Resulü, yanındakilerle dağ tarafına doğru çekiliyorlar. İbn-i Halef isimli bir kâfir görüyor.

Dört nala üzerlerine seğirtiyor. Gelirken de bağılıyor:

— Gösterin bana şu Muhammed'i!

Sahabiler davranmak istiyor. Allah'ın Resulü bırakmalarını söylüyor. Kâfir tam yaklaşınca bir sahabinin mızrağını çekip atıyorlar. Mızrağı sağ göğsünden yiyen kâfir atının üstünden yuvarlanıyor ve birkaç kere tekerlendikten sonra serilip kalıyor.

ÇEKİLİŞ

Allah'ın Resulü, etrafındaki sahabilerle, imtihan meydanından ebedî zafere doğru çekiliş yollarında ilerlediler. Ali kalkanına su doldurup Allah'ın Sevgilisinin yaralarını siliyor.

Abdest alındı ve herkes oturduğu yerde, Allah Resulünün arkasında öğle namazını kıldı.

Uzaktan umumî çekilişi gören Ebu Süfyan, bir tepenin üstünden sesleniyor:

— Hübel! Bana «evet» dedi ve ben kazandım! Cenk-te zafer nöbetledir! İşte Bedr gününün devamı! Ey Hübel. kadrin ziyade olsun!

Mekke'den çıkarken (Hübel) isimli puta kur'a atmış da «evet» çıkmış...

Ömer, uzaklardan haykırdı:

265

— Büyük. Allah...

Ve küfür ordusu herhangi bir takibe cesaret edemeden dönüp gitti.

•

* Medine kapılarında, müslümanları bekleyen kadınlar... Başlarında Derin ve İnce Fâtıma... Kucaklaştılar. Fâtıma, hemen mukaddes babasının yaralarıyla uğraşmaya başladı.

UHUT ÖNLERİ

Allah'ın Resulü muharebe yetmiş şehid...

sahasına döndüler. Tam

Muhammed bin Mesleme:

—' Rebî isimli sahabiyi adını yüksek sesle çağırarak aradım.. Bir inilti geldi. Gittim. O, «Benden Allah'ın Resulüne selâm et! Allah O'na her peygambere verdiği kadar fazla ecr ihсан etsin!

Düşmanlara yol verip Peygamberin başına öyle şeyler gelmesine sebep olanlara mağfiret yoktur! Bunları söyle!» dedi ve ruhunu teslim etti.

•

Allah'ın Resulü, amcaları Hamza'yı gördüler ve halinden şiddetle müteessir oldular. Gözleri yaşlı, dua buyurdular.

•

Allah'ın Resulü, taraf taraf yatan şetidlere baktılar:

«— Bunların Allah yolunda can verdiklerine ben şahidim. Allah yolunda yara alanlar, Kıyamet gününde mezarlarından o türlü kalkacaklardır ki, yaralarından kan boşanacak; kanları al renkli ve misk kokulu olacak...»

•

Allah'ın Resulü, şetidleri gaslettirmeden, kanlı elbiseleriyle gömdüler.

Şehid, gerçek şehid gaslolunmaz.

266

Çünkü onlar, Allah'ın emânında ve bambaşka şartların âlemindedir.

Dua:

«— Yarâb, bana şehadet nasib eyle!.. Öyle ki, burnumu ve kulaklarımı kessinler ve sen bana onlar nerede diye sorduğun vakit, senin ve Resulün uğrunda kesildi diyeyim.»

Medine'de böyle dua eden bir sahabiyi bu vaziyette gördüler.

•

Şehidler arasında bir yahudi... Uhut harbi devam ederken artık dayanamayıp:

— Bu adam kitabımızın haber verdiği son Peygamberdir!

Diye yahudi topluluğunun üzerine yürüyen, onları yardıma davet eden ve red cevabı alınca tek başına cenk meydanına gelip düşen tek bir samimiyet örneği!..

Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Kavminin en hayırlısı odur.»

..

Kaplanlar ve yırtıcı kuşlar paralasa bu hâle gelmiye-cek olan şehidler. ikişer üçer defnedildi. Döndüler.

JJhut, bir bozgun değil, bir imtihan oldu. En ince imtihan ve büyük ders...

— 51 —

Yasak

ŞARAP VE KUMAR

Uhu* muharebesinden sonra şarap ve kumar haram edildi.

267

Allah Resulünün Medine'ye saadet getirdikleri hengâmede şarap içiliyor ve kumar oynanıyordu. Ve tabî bu iki hâl, henüz hiçbir yasağı olmadığı hâlde bile fitrattan, Müslümanlık ruhuna giran geliyordu.

Soranlar oldu:

— Ey Allah'ın Resulü; şarapla kumar hakkında ne bu-yuruyorsun?

Âyet indi ve Allah'ın emri geldi:

«—Sana şaraptan ve kumardan soranlara de ki; ikisinde de büyük günah vardır, bâzı'- menfaatleri de var... Lâkin kötülükleri menfaatlerinden üstün...»

Bu emir, şarabın şiddetle yasak edildiği mânâsına alınmadı. Günahını kabul etmekle beraber, içmekte devam edenler oldu.

Bir gün akşam namazında, Mekkeli muhacirler zümresinden bir büyük zat, imam mevkiinde şarap yüzünden Kur'ân'ı yanlış okudu. Yine âyet nazil oldu ve bu defa şu emir geldi:

«— Ey insanlar! Sarhoşluk hâlinde namaza yaklaşmayınız! Ancak namazda ne okuyacağınızı bileceğiniz vakit...»

Yine şarap içmekten kesilmeyenler oldu.

• Emirlerin en şiddetlisi geldi:

«— Şarap, kumar ve putlara çekilen niyetler hep murdardır ve şeytan işlerindedir. O murdarlardan el çekiniz ki, felaha kavuşasınız!»

Üçüncü emir yüreklere işledi. Bütün şarap küpleri devrildi ve kırıldı. Öyle ki, Medine sokaklarından sel gibi şarap aktı. Artık Şarabın tek damlasına, rengi nasıl diye parmağının ucunu, bile değdiren yok... Kumar için de aynı şey...

268

EMİR VE YASAK

Arapçası «emr ü nehy»... Yapmakla mükellef olduğumuz şeylerle yapmamaya memur bulunduğumuz şeyler... Bütün iyiliklerle bütün kötülükleri kadrolaştırın ve birini «yapacaklarınız», öbürünü de «yapmayacaklarınız» yaftası altında toplayan iki ana ölçü grubu...

Din emirlerinin iki kanadı bunlardır; ve bu iki kanadı birden takınmadan uçabilmenin yolu yoktur.

•

Her iki kadro da dereceli... Emirler, farz, sünnet vesaire... Yasaklar da haram, mekruh vesaire... Her birinin de kendi içinde ayn dereceleri var.

İkisi arasında bir ana ölçü daha: Mubah... Yapılması ile yapılmamasında, ne sevap, ne de günah bulunan ve insanların şahsî zevk ve irâdelerine bırakılan şeyler...

GÜNAH

İşte, yapmamaya mecbur bulunduğumuz şeyler, baştanbaşa günah...

Günahı yapmanın, sevabı yapmaktan daha üstün bir değeri olduğunu bilelim... İkisi bir araya gelince kanatlar çift ve semalar açık..

En büyük günahlar, büyük günahlar, küçük günahlar falan...

Bilhassa zahîrî ve bâtını günahlar... Yâni fiil ve iş hâlinde günah; veya ortada hiçbir fiil ve iş bulunmazken kalble işlenen günahlar...

Birçok günah fermanı kesen nice ham ve kaba softa vardır ki, ağzına kadar dolu bir katran fıçısı gibi batını günah çanağıdır.

• |

İslâmlığı bitmez tükenmez günahların baskı silindiri diye gören nasipsiz nefler, hele ham softanın elinde, dâ-

269

vanın hikmet ve dinin rahmet cephesini görmezler, nasip-sizliklerini büsbütün ikmal kolaylığına ererler. Bu bakımdan ham ve kaba softanın dine zararı, bilmeden, çok yerde kâfirin zararından ağır...

— 52 —

Hikmet

HAM VE KABA SOFTA

i. :

Bu tâbir, Allah Resulünün maddî ve manevî veraset /olundan gelen, Efendim, Esseyid Abdülhâkim Arvasî rızretlerindedir.

•

Kaba Softa, Allah ve Resulünün mutlak emir ve ne-hiyelerini müdafaa eden değil, onları kendi kör nefesine indiren ve uyduran, kendince kıyaslar yapan, hükümler biçen ve kendi dar hayali içinde nisbetler çatan havasız ve güneşsiz ruh...

Allah ve Resulünün emirlerine gelince, tek ölçü, onları mutlak ve mükemmel bilmek ve onlara karşı boynunu kıldan ince tutmaktır.

Derin ve ince mü'min için akılla ayrılmış bir sınır olarak, akla istiklâl yoktur. Akıl da, hikmet de, kâinat da o emirlerdedir.

•

Ham ve kaba softa, günahı hikmet cephesiyle görmeden şiddet cephesiyle eie alıp kalbleri tılsımıamanın san'atından anlamaz, rahmete nazar etmez; üstelik günah uydurur, ibâdet kibri içinde kesip kavurur ve bütün bu ölçüleri dinden değil, kör nefsinden devşirir.

•

İmam-ı Gazali:

«—' Şeriata nusret etmek için Şeriatta olmayan şe-

270

yi ona ilâveye kalkanlar, nusret etmenin tersini yapmış olurlar.»

Zira Allah'ın dini, mutlak mânâsiyle kemâledir; ve kemâl odur ki, ne bir derece eksigi, ne de bir derece fazlası vardır.

Tek gaye, dini, olanca asliyet ve safiyetiyle görebilmekte...

•

Edep... Müslümanın en aziz duygusu... Günaha mâni o duygu olduğu gibi, kahr ve rahmet arası muvazene noktasını görmek de aynı histen gelir.

«— Edep hududa riayet etmek demektir ve en büyük edep; ilâhî hadleri korumaktır.»

Buyuran Abdülhâkim Arvâsî Hazretleri, bu bahsi kendilerine açtığım zaman buyurdular:

«—> Din edepten ibarettir.»

Bir gün Allah'ın Sevgilisi, kendilerini gaipler âlemine götürüp getiren hafif bir dalgınlıktan açılıp buyurdular:

«— Müjde yâ Muaz! Allah'ın birliğini tasdik ederek giden her insan Cennettedir.»

Muaz Hazretleri sordular:

— Ya adam öldürse, zina etse?

— Böyle!

— Şunu da yapsa, bunu da yapsa?

— Yine böyle!

'Muaz, günahları saydıkça saydı ve sonunda şu ihtarı aldı:

«—• Muaz'ın burnu yere sürülse de böyle.» Ham ve kaba softa tipiyle zerrece alâkası olmayan şanlı sahabi Muaz Hazretlerinin, Allah Resulünden aldığı bu ders, hakikatte, istikbâldeki ham ve kaba softa tipinin ruh haletine indirilmiş bir tokattır.

Hemen hakikati yerine koyalım ki, Resulü hak bilmeden varılan «Allah bir» itikadı, yarım tasdik olur. Hiç bir yarım, tamamdanda hisse alamaz. Bütün eksiklerin toplamı eksiktir.

271

Allah'ı bir. Resulünü hak bilen kurtulmuş ve artık onun günahını takdir Allah'a kalmıştır. Elverir ki, günahın günah olduğu da bilinsin-----

İNCELİK

Bir velî şöyle dedi:

«— Hiçbir günah, günahsızlık gururundan, günahsızlık iddiasından daha büyük olamaz.»

Bir başkası da şöyle dedi:

«— Günahkâra kibir gözü ile bakmaktan ve günahkârı hakir görmekten büyük günah yoktur.»

Ve İslâm büyükleri şu ölçüyü şiirle heykelleştirdilen

«Günah ki, sahibine, nefisini hor görme ve Allah'a sığınma hissini verir;

Nefse izzet ve kibir veren ibâdetten daha hayırlıdır.»

• Ümmetin en büyüğü Ebu Bekr Hazretleri açıkta zina eden bir çift gördü ve üzerlerine cübbesini atıp onları gizledi ve dedi:

«— Yarabbi, gizlenecek yerleri de yok!» Ve başında nurdan bir taç, uzaklaşıp gitti.

Bütün İlâhî emirlerin fermanına memur Peygamberler Peygamberi de buyurdular:

«— Günahlarınızı gizleyin! Onları açığa vurursanız bize Allah'ın hadlerini (ceza ölçülerini) tatbik etmek düşer.»

•

Allah'ın bildiğini kuldanda saklamamanın mânâsız olduğunu sanan şeytanî teselli, uydurma bir samimiyet rolü içinde dünyanın en misilsiz, ahmaklığına yuvarlandığını bilmez. Bu teselliyle cemiyet meydanına çıkarılan günahın, günahdan başka, bir de günah cür'eti ve hattâ saadeti belirttiğini ve işte bunun günahdan beter olduğunu anlamaz. Günah başka, günahın alenîlik plânında belirt-

272

tiği cür'et ve bir nevi iftihar edası başka... Birinde- da-yanılamıyan bir nefis zoru, ötekisinde günahla varılan keyf edası var. İkincisi, derecesine göre, günahı aşar.

Açıkça orucunu yiyen birine ihtarda bulunursanız diyecektir ki:

— Allah'ın bildiğini kuldanda niçin saklıyayım? Ona deyin ki:

—> Allah senin vücudunda bâzı mahrem uzuvlar olduğunu da biliyor ve görüyor. Allah biliyor ve görüyor diye onları çıkarıp gösteriyor musun?

•

Mutlak ölçüler karşısında ne bir indirme, ne bir çıkarma mümkündür ve yasakların mutlaka, tam ölçüsü, hîkmeti ve ruhiyle bilinmesi lâzımdır. Bir de riayetsizliğin, her şeyden evvel büyük bir haya ve hicap dâvası olduğunun takdiri..:

Eğer, Allah, gözümüzü bir noktaya dikip, kemiklerimiz eriyinceye kadar aynı yere bakmamızı emretmiş olsaydı, hak ölçüsü ve saadet mizanı bu olurdu.

Fakat Yaradan:

«— Hiçbir nefse takatinden fazla yük yüklemem.»

Buyurmuş ve bütün emir ve yasaklarını sınıksız çerçevelemiş ve çerçevelemişdir.

Bu çerçevelere, dinin içinden ve dışından hiçbir el uzanamaz; ve ister şiddetlendirme, ister hafifletme oyunları yapamaz... İşte, tam yasak!..

- | • .

Hikmetin en güzel misali; Ebu Bekr koliyle mânevi miras yolu «Altun Silsile»nin, Abdülhâkim Arvâsî Hazretlerinden bir evvelki halkası Seyyid Fehim Hazretlerine ait levhadadır:

Bir camide, tütünün haram olduğuna dair bir vaaz dinliyorlar. Etraflarında bağılları, camiden çıkıyorlar ve o hocanın gözü önünde, belki aralarında hiçbir ferdin sigaraya düşkünlüğü olmadığı hâlde şu emri veriyorlar:

— Birer sigara yakın ve için!

273

Çünkü sigara, aslında sadece mubahtır, yasaklar kadrosunda değildir. Aksine emir olmayan her fiil, prensipte serbesttir; ve o hoca, kendi nefesine göre kıyasa kalkışan bir cahil, yâni ham ve kab* 6oftadır.

Emir, Allah'a giden yolun kilometre ve istikamet işareti, yasak da, bu yolu kesen ve uçuruma saptıran patika helezonu başında tehlike levhası...

Ve yasak olmayan şeye yasak demek, bu helezonlardan birine ve hattâ en tehlikelisiye saptmak.

Emirlerle yasaklan iki kanat gibi takınan, bunlardan nokta feda etmeyen, sonra ibâdetini hiçe sayan, nefesine Allah'ın rahmetinden başka hiçbir dayanak görmeyen ve kendisini dünyanın en sefil günahkârlarından aşağı bilen insandır ki, gerçek müslümandır.

Bir gün, Kâinatın Efendisi, sahabîler meclisini şeref-, lendirdiler. Muazzez sahabîlerini kaygı'ı gördüler ve «günah» üzerinde mübalâğalı bir korkuya düşmüş buldular.

Buyurdular:

«—> Allah dilerse hepinizi helak ve bana yeni sahabîler halkeder. Onlar da günah işler ve günahları affolunur.»

«Sırat-ül-Müstakim» isimli dosdoğru yolu, bütün ivi-çaçlariyle (dolambaçlariyle) ve yine dosdoğru kavraya-bilene ne mutlu... O, birbir iviçaç içinde eğrilik kabul etmez, mutlak doğruluk...

•'

Şarabı, kumarı ve daha nice kötülüğü yasak edicî emirlerle beraber, sahabîler, yasağın en derin hikmeti içinde, Allah tarafından çizilen mukaddes sınırların kuş uçurtmaz bekçileri oldular.

274

— 53 —

Birbiri Peşinde

DURAKLAMİYAN HAREKET

Uhut muharebesinin ertesi günü... Sabah vakti... Muharebenin bitişinden onsekiz saat sonra...

Henüz yaraları kurumadan... Evet, bu hâlde Allah'ın Resulü harekete geçtiler ve «Hamrâ-üi-Esed» tarafına yürüdüler.

Medine'den dört beş saat yürüyüşlük mesafede bir mevki...

Gayeleri, Uhut çenginde İslâmın bozguna uğramadığını etrafa göstermek ve bilhassa Mekke'ye dönen düşman tekrar istikamet değiştirecek ve Medine'ye taarruz isteğine kapılacak olursa kendisini karşılamak...

Başta Allah'ın Resulü; ve hepsi bir gün evvel Uhut çengine girmiş altıyüz küsur sohabî...

İslâm bütün şevketiyle ayaktadır ve bir gün evvelki tecrübe sadece İlâhî bir imtihandan ibaret... İşte bu hakikat gösterilecektir.

Kureyş ordusu gerçekten Medine üzerine dönmüşken yeni vaziyet! haber alınaa, tekrar yüzgeri etti ve elinden kaçırmamak istediği zafer vehmini Mekke'ye taşıdı.

Allah'ın Resulü etrafı sindirdiler ve Kureyş döküntülerinden Muaviye bin Mugiyre ile, Bedr'de esir düşmüş İken ffdyesiz salıverenlerden, bir daha İslâm aleyhinde hiçbir harekete katılmıyacağını taahhüt ve sonra ahbine hıyanet eden bir şairin boyunlarını vurdular; ve beş gön süren bu seferden döndüler.

•

Ebu Seleme'yi Huveylrd oğulları üzerine gönderdiler. Gidildi, düşmarb bulunamadı, sürüleri zaptedildi, dönüldü.

275

Abdullah bin Enis, küfürü birleştirmeye çalışan Sî-zan bin Halid'i öldürmeye memur edildi. Gitti ve sordu:

—! Halid oğlu Sîzan sen misin? —. Benim, ya sen kimsin?

— Benî Huzâa'dan Abdullah...

— Buyur!

—> Muhammed'le mücadele için adam topladığını işittim. Seninle birlik olmaya geldim.

— Hoş geldin! Gir içimize!

Derken dostluk ve zahirde beraberlik... Bir gün tenhalarda dolaşırken, Abdullah kılıcını çekti:

— Bre. Allah Resulünün düşmanı; seninle işbirliğine değil, başını uçurmaya geldim!

Ve kâfirin kellesini düşürdü. Allah Resulünün Abdullah'a duası: «— Allah yüzünü ak etsin...»

TUZAK VE KURBAN

Hicretin otuzaltıncı ayındayız. Üç yıl dolmuştur.

İki kabile birleşip bir tuzak kurdu:

Allah'ın Resulüne başvurup, aralarında birkaç müs-lüman bulunduğunu ve herkesin müslümanlığı anlaması için bir talim heyeti gönderilmesini istediler.

Allah'ın Resulü, Asım bin Sâbit'in reisliğinde altı sa-habîlik bir heyeti bunlara kattı.

Yolda hainlerin maskesi düştü. Sahabîlere işkenceye başladılar. Sahabîlerin etraftan imdat istemeleri, işkenceyi büsbütün azdırdı. Nihayet sahabîler oit kayalığın tepesine can attılar. Hainler onlara haykırdı:

— İnin oradan, canınızı bağışlayalım! Asım bin Sabit cevap verdi:

— Kâfirlerin ahdına inanılmaz! Ve Allah'a dua etti:

— Yarabbi, hafimizi Resulüne bildir!

276

Asım'ı okla şehit ettiler. Kâfir ahdına inanıp kayadan inenleri de Mekke'ye götürüp esir diye sattılar.

Küfür sorabilir:

— Madem ki, Peygamberdi, niçin tuzağı evvelden keşfedemedi?

Cevabı basittir:

— Peygamber gaibi bilen değil, ancak Allah'ın bildirdiğini, bildirdiği kadariyle bilendir. Sadece bildirdiğini bilen ve gösterdiğini gören... O da «Bildir ve göster» emriyle açığa çıkabilir. Bilmediği olduğu gibi, bildirmediği de var... Kendisi kürenin gündüz mıntıkasındayken gece kısmındaki adamı görebilir ve yanibaşındakini görmiyebil-ir. Gösteren ve göstermeyen, Allah...

•

Mekke'de satılan sahabîlerden Habib... Tam aşk adamı ve kurban örneği...

Habib'i öldürmeğe götürüyorlar.

— Bir lâhza, diyor Habrb; boynuma kılıç inmeden iki rekât namaz kılayım.

Bırakıyorlar. Namaz bitince soruyorlar:

— Şimdi senin yerinde Muhammed olsaydı da seni azad edip O'nu öldürseydik razı olur muydun?

Ve ilâve ediyorlar:

—! Yemin et, doğrusunu söyle!

Habib, gökleri aydınlatan yüzünü, suali soran kâfire' çeviriyor:

—' Dinle, bak diyor; Allah üzerine yemin ederek söylüyorum ki. Sevgilisinin ayağına bir diken batmaktansa, ben hayatımı vermeyi, gün ışığından ve çoluk çocuğum-. dan mahrum kalmayı tercih ederim!

Ebu Süfyan duramıyor:

— Vallahi ben, Muhammed'i, sahabîlerin sevdiği gibi sevebilen, sevmeyi bilen tek insan görmedim!

Pırıl pırıl aşk ve iman yüzlü Habib'i vurup şehit etti-

277

ler. Gülümseyerek öldü ve öldükten sonra da gülümsemeye devam etti.

• Kâfirlerden bir kadının ahdi:

— Asım'ın kafatası ile şarap içeceğim!

Asım'ın öldürüldüğü duyulunca, kadın münadiler gezdirdi:

— Kafasını getirene yüz devel

Asım'ın şehid düştüğü kayalığı ve etrafını, dört ayak üzerinde, iğne arar gibi günlerce elekten geçirdiler, fakat bir çöpünü bile bulamadılar.

Asım'ın bir duası vardı:

— Yarabbi şehid olursam kâfirlerin eline geçmiye-yim... Vücuduma kâfir parmağı değmesin!

Hazret-i Ömer'e vak'ayı anlattılar: «— Allah, kullarını haygında koruduğu gibi ölümünde de korur.»

Asım bin Sabit, hâdisesinin daha büyüğü!

Ebu Ber'â bin Âmir isimli, hatırı sayılır ve İslâm dps-tu geçinir biri, kendisine edilen imân teklifini kabul etmedi; fakat Allah Resulüne tavsiyelerde bulunup ve ahitler edip Necid tarafına bir heyetgönderilmesini istedi.

Allah'ın Resulü; gündüzleri dağdan odun taşıyıp satan ve onunla geçinen, geceleri de sabaha kadar ibadet eden ve gözlerini Kur'ân'dan ayırmayan fakir Suffa saha-foîerinin benzeri kimselerden yetmiş kişiyi, Münzir emrine gönderdi. Bunlar Maune kuyusu isimli yere gelince, orada Allah Resulünün mektubunu İbn-i Tufeyi isimli kabile reisine gönderdiler.

Kâfir, mektuba nazar bile etmeden onu getiren saha-bîyi şehid ettikten başka, öteden ve beriden adam toplayıp uzaklarda bekliyen satıabîlerin üzerine yürüdü ve bütün müminleri kılıçtan geçirdi.

278

1

54 —

Yahudiye Karşı

BENÎ NADR GAZVESİ

Maune Kuyusu mevkiinde öldürülen sahabîlerden birini, bağlı olduğu Kureyş kolundan çekindikleri için azad etmişlerdi. Amr bin Ümeyye...

Amr, Medine'ye dönerken yolda iki kişiye rastladı. Bunların, Maune kuyusu zalimlerinin kabilesinden olduğunu anladı. İkisini de hançerledi.

Halbuki hâdiseden haberleri olmayan bu iki kişi Allah Resulünden ahd almışlardı. Ve O'nun yanından geliyorlardı. Amr'ın da bundan haberi yoktu...

Medine'de vaziyet Allah'ın Resulüne arzedilince buyurdular:

— Yâ Amr, yanlışlık olmuş... Şimdi onlara diyet gerektir. Onlar buradan ahd alıp gitmişlerdi.

•

Ve yahudi kabilesi Benî Nadr topluluğuna başvurmaya karar verdiler.

Nadr Oğullarının, öbürleriye aralarında yakın dostluk ve Allah Resulüne karşı da mükellefiyetleri bulunduğu için diyete yardım etmeleri ve anlaşmayı sağlamaları için...

Bizzat Medine'den çıkıp. Benî Nadr kabilesinin yerine gittiler ve isteklerini söylediler. Yahudiler, Allah'ın Resulünü güya hürmet ve dikkatle dinledikten sonra şöyle ağız kullandılar:

— Ne olacak, yâ Ebül Kaasım, diyeti denkleştirir verimiz. İyi ettin de geldin! Hele biraz bekle!

Allah'ın Resulünü bir duvar kenarında yalnız bırakıp gittiler.

279

Bekleyiş sürüp giderken birdenbire Allah'ın Resulü, yürüdüler, uzaklaştılar ve tek başlarına istikamet tutturup gittiler. Sahabiler buldukları noktada, hiçbir şey anlamadan beklemekte devam ettiler. Nihayet Medine'ye döndüler ve Allah'ın Resulünü orada buldular.

Meğer o ân gözden kaybolan yahudiler Allah'ın Resulünü sahabîleriyle beraber bir baskına düşürmek için tertibat almaktaymışlar.

İlâhî ikaz...

•

Kısa bir hazırlıktan sonra Benî-Nadr üzerine varıldı. Ve kabile altı gün muhasara altında tutuldu. Nadr Oğulları kalın bir sür içinde olduğu için; kapılarını kapayıp saklandılar, meydana çıkmadılar. Allah'ın Resülü de, İslâm ve îman tasarrufunun verdiği hakla bunların bahçelerini ve hurmalıklarını harap ettirdiler. Kendilerini meydana çıkmaya zorladılar. Yine çıkan olmadı. Muhasara devamda...

• Araya münafıklar girdi... Benî-Nadr yahudilerinin, çıkıp Medine'yi bırakmalarına izin istedi. İzin verildi, fakat yahudilerce taahhüde riayet edilmedi, şart bozuldu. Sonunda Allah'ın Resülü bunları ikinoi bir ablukaya aldılar ve perişan ettiler. Mallarını, mülklerini, her şeylerini zaptedip altıyüz deve üzerinde kuru canlarını kaçırmalarına müsaade ettiler. •

Münafıklar mustarip, yahudiler perişan... Ganimet malları içinde üçyüz kırk kılıç, elli tulga ve elli zırh...

ÖBÜR GAZVELER

Zat-ür-Rikaa Gazvesi:

«Rikaa» bez parçası demek... Sahabilerin ayakları kabarmış, ayaklarına bez sarmışlar; sefere de bu isim verilmiş...

280

Dört yüz sahabîyle Necid tarafına yürüdüler. Menzillerine vardıkları zaman kadınlardan başka kimseye tesadüf etmediler. Korkularından dağılmışlar, kaçmışlar... Sefer onbeş gün sürdü.

Küçük Bedr Gazvesi:

Ebu Süfyan, Uhüt muharebesinin sonunda «gelecek yıl burada yine buluşuruz!» demiş ve İslâm saflarından «İnşallah» cevabını almıştı.

Tam senesinde Allah'ın Sevgilisi buluşma yerine geldiler ve sancaklarını diktiler.

Ebu Süfyan da geldi. Askeriyle uzak tepelere tırmandı. Ve İslâm ordusunu görünce, Uhut'tan beri içini kemiren korku birden bütün kalbini sardı. Ve askerine:

— Dönelim, dedi; hem zahiremiz az, hem de bu sene Mekke'de kıtlık var!;

Bu gülünç teklif üzerinde tek nümayiş yapmadan sıyrılıp Mekke'ye doğru süzöldüler. Mekke'de onları alaya aldılar:

— Siz cenge çıkmamışsınız; birkaç gün süveyk yemeğe (malûm yol nevalesi) heveslenmişsiniz!

Bu hâdise, Kureyş nasipsizlerinin Uhut zaferi diye bir şeye malik bulunmadıklarını gösterdi.

İmtihan çoktan savrulmuş ve İslâm en büyük düşmanı Mekke müşriklerinin karşısında yine büyük heybetiyle ve yanına hasım sokulmaz şekilde yer almıştır.

» | "

Devme-tül-Cendel Gazvesi:

Hicretin Beşinci Yıl başında çıkan gazve.

Şimale doğru onbeş, onaltı konak mesafe. Orada bir küfür barikatı kurulduğunu ve gelip geçenin incitildiğini haber aldılar. Bin sahabîyle yürüyüşe geçtiler. Her tarafı iyice taramak ve baskın yapmak için gece gidip, gündüz-saklanıyorlardı.

Baskın, tam tesirini gösterdi. Bütün düşman sürüleri müslümanların eline geçti ve karşı taraf, şaşkın ve pe-

281

rişan, kendisini dağlara attı. Tek kimse kalmadı. Allah'ın Sevgilisi, bomboş kasabaya girdiler, öteyi

• beriyi gezip İncelediler ve kasabanın orta yerinde karargâh kurdular. Oradan da küçük seriyeler tertip ederek etrafa çıkardılar.

Muzaffer gidiş geliş, yirmi gün sürdü.

•

Birbiri peşinden gelen bu seferler, İslâm yayılışının arasını temizlemek, etrafı tam emniyet altına almak ve Uhut imtihanını takip eden intibah ve kuvvet devresini aşmak içindir.

|| —55— I/'

Dirayet ve Zarafet Timsali Ayişe

İFK VAK'ASI

İslâm yayılışının arasını temizlemek için birbiri peşinden girişilen seferler serisinden Benî Mustalik gazvesi... Hicretin Beşinci Yılı, Şaban ayında...

• Mustalik Oğulları üzerine yürüdüler. Kâfirlerin mevzi aldığı Müryesî isimli su kenarında cenk oldu, oklar ve mızraklar atıldı; ve sahabîlerin bir arada kitle hücumuyla düşman bozuldu. Sağ kalanlardan da tek fert kurtulmak-sızın hepsi esir düştü. :
Peygamber zevcelerinden Hazret-i Âyişe ile Ümmü Seleme Hazretleri de sefere götürülmüşlerdi.

• Hazret-i Âyişe, sefere çıkmadan, ablası Esmâ'dan bir gerdanlık almış ve boynuna takmıştı. Gece... Kafile sefer dönüşü konak yerinde... Sabaha karşı hareket hazırlığı başladı. Teker teker develer

282

ayağa kaldırılıyor, kısık çan sesleri ve kumanda nidaları duyuluyor.

Hazret-i Âyişe, âni bir ihtiyaçla biraz uzaklaşmak zo- lunda kaldı. Döndü ve bir de baktı ki, ablasından aldığı gerdanlığı düşürmüştü...

Develer teker teker kalkıyor ve kafile yürüyüş koluna giriyor.

Âyişe, gerdanlığı bulmak için hızla geriye döndü, zifîrî karanlıkta el yordomiye biraz arandı, nihayet buldu. Ve yine hızla geriye döndü. Ne görsün? Kafile yola çıkmış, uzaklaşmış..

Kimsecikler yok...

Âyişe, olduğu yerde kalakaldı. Herhalde kendisini tahtirevanın içinde farzetmişler ve yola çıkmışlardı. Bulamayınca dönecekler ve arayacaklardı. Örtüsüne sımsıkı bürülü, olduğu yerde bekledi.

• Kafilenin arkasında ve epeyce geriden Muattal oğlu Saffân geliyor. Kafilenin geri hizmetlerine memur...

Saffân, şafak vakti o noktaya vardı; Hazret-i Ayl-şe'nin tek başına beklediğini gördü. Devesinden indi onu bindirdi ve deveyi hızlı hızlı yürüterek Medine önlerinde kafileye yetişti. Âyişe de Saffân'ın devesinden indi ve tahtıranına geçti.

İşte (İrk) diye isimlendirilen vak'a. .

İFTİRACI MÜNAFIK

Alınları Allah'ın eliyle damgalı, fakat Allah Resulünden başkasının bu kara damgayı görmesi imkânsız, münafık tipi, guruh guruh bu sefere katıldığı kadar hiçbir gazveye çıkmış değildi. Zira artık kolay nimet ve fırsat peşindeler. Kara damgayı Allah, yalnız Resulüne gösteriyor; O da zahire göre hükmetmeğe memur olduğu için bir şey diyemiyor.

Başlarında başmünafık Abdullah bin Übey bin Selûl bütün münafıklar fiskosta...

283

Abdullah bin Übey bin Selûl fezada topyekûn ışık keyfiyetini söndürecek ve Arşî titretecek olan iftirasını savurdu.

Bu iftira, iffet ve faziletin tâ merkezi Âyişe'yedir. O Abdullah bin Übey bin Selûl ki:

— Medine'ye dönünce aziz olanlar zelil olanları oradan çıkarır.

Sözünü de gaseyan etmiş, böylece fedakâr Ensâr ile cefakâr Muhacirlerin arasını açmak istemiş ve nihayet Medine kapılarında babasının atını dizginlerinden tutarak haykıran öz kızı tarafından şu tokadı yemişti:

— Asıl kendinin zelil ve Peygamberin aziz olduğunu itiraf etmedikçe bırakmam!

Ensâr ise, göz yaşı içinde ve herşeyden habersiz...

• Niyetlen, Âyişe'nin babası Ebu Bekr'den başlayarak bütün sahabîlere intişar edecek dehşet hissi ve bu hissini doğuracağı ihtilâflar yolundan İslâm birliğini parçalamak.

O gün, bugün, sistemle devam eden politika, o zaman karargâhını din dairesinin içine kurmayı tasarlamıştı. Bugün dışında ve başka daireler içinde...

DEHŞET

Müslümanlar; yâni kir ve pisliğe pamuk bulutlardan daha uzak insanlar, iftirayı duyunca çarpılıp kaldılar ve dediler:

— Aman Allah'ım bu ne büyük bühtan.

• Eba Eyyüb Hazretleri, zevcesine sordu:

— Senin hakkında böyle bir şey söylense ne dersin?

— Hâşâ! Asîl ve şerif insanlar için böyle bir şey düşünülemez!

Hazret-i Âyişe'den başka herkes iftirayı duydu. Haz-
284

ret-i Ebu Bekr Kible'ye doğru, ellerini açmış, dua ediyor:

— Allah'ım, bu işin hakikatini göster! Müslümdhların ağzını bıçak açmıyor, fakat herkes iftirayı muhal.görüyor.

VAZİYET

Kimse inanmıyor, yalnız, şâir Hassan bin Sabit ve ayrıca iki sahabî Saffân'a şüphe göziyle bakıyorlar. Âyişe daima habersiz...

Bir gece o sahabînin annesiyle gezerken, kadın, Âyişe'ye dönüp oğluna beddua etti:

Âyişe taaccüple haykırdı:

— Ne yapıyorsun; oğluna, bir sahabîye nasıl beddua ediyorsun?

Kadın ağlamaklı gözlerle Âyişe'ye baktı:

— Ne asîl ve faziletlisini Oğlum senin için çıkarılan iftiraya kapılanlardan...

Ve iftirayı başından sonuna kadar Âyişe'ye anlattı.

•

Âyişe hemen babasının evinde... Annesi ona teselli vermeye çalıştı. Âyişe düşüp bayıldı. Hazret-i Ebu Bekr'le zevcesi, Âyişe'yi kaldırdılar, ayıltılar:

— İftiraya değer verme! Allah hakikati gösterir! Sabret!

Hazret-i Âyişe, evine, Allah Resulünün nezdine döndü. Fakat hemen ateşler içinde yatağa serildi. Allah'ın Resulü, muazzam bir vakar ve sükûnet içinde çıkıp geliyor; Âyişe'ye yalnız sıhhatini soruyor ve başka hiçbir bahis açmıyor.

•

Âyişe bu vaziyetten o kadar ürküti ki, hemen izin alıp babasının evine kapandı. Geceli gündüzlü dua ve gözya-

Şi...

Saffân, şair Hassân'ın, aleyhinde hicivler söylediğini

285

duyunca kılıcını çekti ve onu öldürmeye davrandı. Yakaladılar ve Allah Resulünün huzuruna çıkardılar. Allah'ın Resulü, onu, şaire kılıç çekmekten vaz geçirdi ve fazla bir şey söylemediler.

•

Allah'ın Resulü çocuk denecek kadar genç Üsâme'-yi çağırıp fikrini sordular ve cevap aldılar:

— Âyişe masumdur, ey Allah'ın Resulü!

Hazret-i Ali müphem konuştu; Âyişe'nin hizmetçisi de şunları söyledi:

— Hanımım masumdur. O yalnız dalgındır. Hamurun başında beklerken uyuklar, hamuru da keçiler yer.

Peygamber zevcelerinden Zeynep:

— Âyişe'nin iyiliğinden başka bir şey bilmiyorum!

•

Gaye-insan ve Ufuk-Peygamber, Hazret-i Âyişe'yi görmeğe, Ebu Bekr'in evine geldiler ve ilk defa, hâdiseyi zevcelerine karşı ele aldılar:

—> Âyişe, bir günah işledinse tövbe et; Allah tövbeleri kabul eder. Günahın yoksa, Hak, masumluğuna şahadet edecektir.

Herkes sustu. Âyişe, babası ve annesi...

Âyişe, cevap versinler diye onlara baktı. Sükût...

Âyişe doğruldu ve tâ can evinden konuştu:

— Bu vaziyette ancak Allah'a sığınırım. O'nun yardımını isterim!

• |

Allah Resulünün alnında, nokta nokta elmas... Ter damlaları... En sert kış soğuşunda da olan hal... Vahiy geliyor..

Allah, Peygamber zevcesi dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyişe'nin pâk olduğuna şahittir.

Âyişe'nin annesi vahiyden sonra, kızına:

— Haydi kalk kızım, dedi; zevcinin yanına git!

286

His ve fikir zerafetinin en ince nazla karışık örneği Âyişe, affedileceğini bildiği bir telmihe kadar vardı:

— Ben ancak Allah'a şükrederim; başka kimseye minnetim yok...

Halbuki bütün minnetimiz, Allah'ın Sevgilisinden gelecek şefaattedir. Bu inceliği Hazret-i Âyişe herkesten iyi biliyor. Fakat en sevilen zevce olmanın naz ve zerafet mevkiinde, bu şefaati peşin olarak almış bulunuyor.

Şair Hassan bunun üzerine Âyişe için nefîs bir şiir yazdı ve onun masumluğunu, dirayetini, zarafetini, faziletini övdü.

1 Hassan, Âyişe hakkında, onun hiçbir dedikodu yapmadığını, onunla bununla uğraşmadığını söyleyen mısra-lara gelince Peygamber zevcesi:

— Fakat sen öyle değilsin, dedi gıybet ve iftiraya kapılabılırsın...

Modern küfür, bütün nisbet ve hakikat unsurlarına göre hayal yakıcı bir muhal olan bu iftirayı benimsemeye kadar gider.

Müdafaası bile zül... İmkân âlemi buna kapalı, muhal.

— 56 —

Ve Ayişe

EN SEVGİLİ ZEVCE

Âyişe-i Sıddîka... Babası Sıddîk kendisi Sıddîka... Doğru, bağlı, doğrulayıcı ve bağlanan...

Lâkabı da Humeyra... Hafif al karışık beyaz yüzlü kadın...

Çocuk denilecek yaşta Kâinatın Efendisine nikâh

287

edildi. Çocukluktan çıkar çıkmaz zifafa girdi ve en genç çağında Allah'ın Sevgilisinden dul kalıp yarım asra yakın bir zaman onsuz yaşadı ve bütün bütüne Ailah'a bağlandı.

•

Kendisini İslâmdan sonra idrak ettiği için şu sözdeki saadete ermiş insan:

— Ben yakınlarımı bildim bileli onları müslüman buldum.

• Amr bin-ül-Âs, Kâinatın Efendisine sordu:

— Dünyada en çok sevdiğin Kimdir?

— Âyişe...

. 9

Büyük ve Temiz Hatice'de farika, sevmek, hudutsuz sevmek... Âyişe'de de sevmek... En çok sevmek... Böyleyken Hatice de sevildi... Ve Âyişe,, yine hudutsuz, sevdi.

Allah Resulünün Allah'a yalvarış:

«— Yarabbl; zevcelerim arasında elimden geldiği kadar eşitlik gözetiyorum; ama kudretim dışında olan halden affına sığınırım.»

Ve bu Âyişe'de, ruhundaki kadınlık zerafetinin, bütün noz edalariyle tecellisine yol açtı.

DİRAYET VE ZERAFET

Âyişe'nin zerafetî, dirayetinin; dirayeti de zerafetinin içinden tüter. Bu hassalarıyledir ki, Peygamberler Peygamberinin en mahren yakınlığına erişti, peygamberlik tavrının en ince tecellilerini gördü ve onları ölçüleştirdi.

•

Nadir kadında görülmüş bir zekâ hiddeti ve idrak ceh-di taşıdığı ve Kâinatın Efendisine ait nuru en yakından kucakladığı için, zerafeti bir naz edası içinde herşeye dikkat eder, her şeyi sorar, inceler, anlamak isterdi.

288

Bir gün, insanları cennete götürecek keyfiyetin, onların amelleri değil, Allah'ın rahmeti olduğuna dair hadîsi, sahibinden sordu:

— Ey Allah'ın Resulü; senin amellerinde mi seni cennete götürmez?

— -Allah'ın rahmeti yetişmezse götürmez. Daha nelere, nelere kadar dikkat...

Hadislerin birçoğu, temel kurucu mukaddes ölçüler, Hazret-i Âyişe rivayetiyle gelir.

Bir gün, çocukluğunda, arkadaşlarıyla karınca oyunu oynuyor. Yanlarından Allah'ın Resulü geçiyor. Karıncalar içinde bir de kanatlı at... Allah'ın Resulü soruyor:

— Bu ne, Âyişe? At...

— Kanatlı at olur mu hiç?

Resullerin Resulü, o yaşta bu dikkat, hafıza ve kıyas kuvveti karşısında tebessüm buyuruyorlar.

—> Hazret-i Süleyman'ın atları kanatlı değil miydi?

Âyişe'nin dirayet ve zerafeti mizacındaki bazı taşkınlıklar, İnsanlığın Tacı tarafından daima düzeltiliyor, gerçek ölçüye irca ediliyordu.

•

Mukaddes Zevciyle iki asil at üzerinde yarış ettiği bile oldu.

Bir gün Allah Resulünün:

— Ölürsen seni ellerimle teşhiz ve tekfin eder ve sana dua ederim.

Sözüne:

— Öleyim de benim hücreme yeni bir zevce getiriniz, öyle mi?

Diye karşılık verdi ve İnsanlığın Nurunu güldürdü. Bu hududa kadar varan naz ve zerafet...

289

FAZİLET VE HİKMET

Hücrelerinde sabahlara kadar Allah'ın Sevgilisiyle ibadet... Peygamber Mescidinde namaz kılarken, Âyişe yine topyekûn Kâinat İmamının arkasında, fakat hücrelerinde ve tek başına...

•

Teyemmüm âyeti, yine seferde, yine gerdanlığın aranması yüzünden, sahabîlerin susuz bir noktada beklemeleri üzerine nazil oldu. Âyişe'nin küçük bir dalgınlığı yüzünden Müslümanlık muazzam bir nimete kavuşuyor, kolaylığa eriyordu.

< •

Ölüm döşeğindeyken, kendisini taşkın çapta metheden İbn-i Abbas'a:

— Beni bu gibi senalardan affet! Diyecek kadar faziletli...

Allah Resulünün irtihalinden sonra her gün oruçlu ve her ân ibadette...

•

Uhut'ta belâ ve imtihan günü, yaralılara su taşıdı, Allah Resulünün irtihallerinden sonra da bu cesaret, hamiyet ve şefkat seciyesini her ân ışıldattı.

•

Peygamberler Peygamberinden sonra O'nun sahabî-lerine yapışanlara verilen bir isimle «Tabiin» den İshak, âmâdır ve Hazret-i Âyişe onu her kabul edişinde başın» örter.

Bir gün bu vaziyeti hisseden İshak:

— Ben körüm! Hiçbir şey görmüyorum! Benden de mi saklanıyorsun?

Diye sorunca:

— Sen beni görmüyorsun ama, ben seni görüyorum* Cevabım verecek kadar dirayetli, zerafetli, hikmetli ve faziletli Âyişe...

290

— 57 —

Ahzap, yahut Hendek

HİZİPLER

Ahzap, hizipler, kümeleşmeler... Bu muharebe, Allah-ın Resulüne karşı, küfrün hizip hizip, küme küme birleşme ve hep birden harekete geçme tecrübesi... Bütün mev-cutlarıyla bir araya gelip son kozlarını oynayacaklar. Ve bu küfürden gelen nihaî taarruz olacak... Bu yüzden, harbin bir ismi Ahzab...

• ..
| •

Hicretin Beşinci Yılı, Şevval ayında...

•

Sinsi küfür (Medine Yahudileri), Unut Muharebesine rağmen hiçbir netice alamayan saldırgan küfüre (Mekke müşriklerine) elini uzattı ve dedi ki:

— Birleşelim, önden ve geriden müslûmanların üzerine çullanalım ve onları kökünden kazıyalım ki, rahat nefese kavuşabilelim. ÷ize uzanacak bütün elleri de beraberimize alalım!

Başka kabilelere de kundak soktular... Hepsinin başına Ebu Süfyan geçti. On beş bin kişilik bir ordu kuruldu.

Hâdise tamamıyla Yahudi eseri... İslâmı, gelişme çığın olan ikinci devresinde, bütün kuvvetleriyle bir araya gelip boğmazlarsa, bir daha hiç bir şey yapamayacaklarını anlamışlardır. İman vecdinin tam zıddı dalâlet Fhtirasıyla sanki yırtınmaktadırlar:

— Kalkın ey küfür ehli, mahvolmak üzereyiz! Küme-leşelim?

HENDEK

Küfrün bütün niyet ve tabiyesi, Allah Resulünün gözleri önünde...

291

«Altun Silsile»nin Ebu Bekr'den sonraki büyük halkası, tâ İran, Şam yoluyla Medine'ye; Mecusîlik, Hristiyanlık geçitlerinden de İslama gelen Selman-ı Farişî Hazretleri, Allah Resulünün huzuruna çıktı:

— Ey, Allah'ın Resülü! Küfrün bu birlik hücumuna karşı ilk tedbiriniz müdafaa harbi olmalıdır.

Bunun için de Medine önlerine geniş bir hendek kazalım; hendeğin içinde ve gerisinde kendimizi koruyalım. Benim memleketim olan Fars diyarında usul budur.

Allah'ın Resülü bu fikri p^k beğendiler ve hemen hendek kazılmasını emir buyurdular.

Bu yüzden de muharebenin ikinci ismi Hendek...

•

Binlerce Müslüman, ellerinde kazma ve kürekler hendek içinde çalışıyorlar. Kimi kazıyor, kimi toprak atıyor. Allah'ın Resülü de beraber... O da yeri kazıyor ve toprak taşıyor.

İnsanlığın Tacı, hem kazma vuruyor, hem de Abdullah bin Revâha isimli şairin şu mısralarını okuyorlar:

«Nimet bu dünyada değil, ötelede.

«Yârabbî, Ensar ve Muhacirlere sen acı!»

Sahabîler de aynı işi yaparken, şu mısralarla cevap veriyorlar:

«Biz o kimseleriz ki Muhammed'e bağlandık;

«Ömrümüz boyunca izinde cihad etmek üzere.»

Bir sahabî:

«— Ahzab gazasında Allah'ın Resulünü gördüm. Toprak taşıyorlardı. Mübarek göğsünün tüylerine toprak dolmuştu.»

İLK İKİ MUCİZE

Hendek kazılırken karşılarına kocaman bir kaya çıktı.
292

Kazmalarının ucunda da kıvılcımlar... Kayayı yerinden oynatmaya ve parçalamaya imkân yok.
Allah'ın Resulü ilerledi, kazmasını kaldırdı ve indirdi.

Kocaman kaya tuzla buz...

• Cabir:

«—• Allah'ın Resulü kazmasını indirir indirmez kaya yumuşak bir kum yığını haline geldi.»

•

Yemeksiz kalındı. Cabir Hazretlerinin zevcesi tarafından hazırlanan on, onbeş kişilik yemeği, henüz tencerede iken, başına Kâinatın Efendisi geçince, gelen yedi, giden yedi, bitiremediler. Bin kişi doydular.

DÜŞMAN

Kazılması yirmi gün süren hendeğin önünde, birdenbire düşman...

Muhacirlerin sancağı Zeyd bin Hârise'de, Ensarın sancağı Saad bin Ubade'de...

Tam üç bin müslüman cengâver...

•

Fakat en tehlikeli düşman Medine çevresinde... Benî Kurayza Yahudi kabilesi... Kazılan hendek, karşıdan gelen kâfirlere engel... Ya arkadakiler ne olacak?

Dışarıdan gelenler, kalbleri bir anda ceylâna dönmesi mümkün kaplanlar... İçeridekilerse, olduğundan başka hiçbir şeye istidadı kalmamış yılanlar...

Alla'nın Resulüne ahidleri olduğu için şimdilik hareketsiz duruyorlar. Amma?

•

Allah'ın Resulü, boyuna gerilere adam gönderip Benî Kurayza'nın hâlini teftiş ettiriyorlar. Görünürlerde bir şey yok. Amma?

• Nitekim küfür ordusundan içerilere sızdılar ve o âna

293

kadar hiçbir hareket göstermeyen, sepetlerinde çöreklenip kıvıldamayan ve neticeyi kollayan bu yılanları dürtük-lediler. Kafalar uzanmaya başladı.

İşte belânın en büyüğü! Önde ve arkada düşman... Medine içinde de, sahabîlerin müdafaasız evleri, zevceleri ve çocukları...

Münafıklar hemen kendilerini gösterdi: —' Muhammed bize Fars ve Rum illerinin fethedileceğini vaatmişti. Hale bakın ki, şimdi evimizin damı al-tında bile selâmetten uzağımız!

•

Ruhlara bir bulanıklıktır çöktü. Samimilerden bile, cepheyi bırakıp kendi evini korumak için izin isteyenler oldu.

Istırap büyük...

•

Âyet meali:

«— Ân o demi ki, münafıklar ve kalbleri zayıf olanlar derlerdi ki: Allah ve Resulü bize bâtil vaatlerde bulundular.»

* . ' •

Yine büyük bir imtihan... Allah'ın Resulü ellerini ve yüzünü semalara kaldırmış...

OK CENGİ

Cepheden gelen düşman hendeğe kadar yanaştı. O zamana kadar hiç görmediği bu tarz karşısında da şaşırıp kaldı. Gayesi, sert bir toslamayla İslâm cephesini ezip hemen Medine'ye girmektir.

Hendek boyunca dolu dizgin koşular, fakat bir geçit noktası bulamadılar.

Karşılıklı bir ok çengidir başladı. Havada gidip gelen okların çekirge bulutu,..

294

Düşman atlı hücumu kalktı. Hücum ok yağmuru altında kırıldı. Atını zıplatıp hendekten atlamak isteyen kâfir, hendeğin içine düştü, ezilip gitti. Gizlice hendeğin içinde yol bulan bir grup da Hazret-i Ali, Zübeyr ve arkadaşlarının kılıcından geçtiler.

Bir ok, Saad bin Muaz Hazretlerine değü ve büyük sahabîyi can evinden yaraladı.

ÜÇÜNCÜ MUCİZE

Önü korumak, arkayı korumak derken, Allah'ın Resulü sahabîler demetinin en sağlamlarından yalnız üç yüz kişi arasında kaldılar. Önde düşman, arkada düşman ve günlerdir süren muhasara...

•

Huzeyfe:

«— Bu vaziyet karşısında, dizlerimin üstüne çökmüş, melûl oturuyordum. Allah'ın Resulü yanıma geldiler. Gidip Kureyş saflarından bir haber getirmemi emrettiler ve dua buyurdular. Kalbimde ne kadar sıkıntı varsa bir anda uçup gitti. Karanlık ve rüzgârli geceydi. Müslümanların en dertli gecesi... Çıktım; kâfirlerin arasına karıştım. Oraya vardığım zaman görülmemiş bir rüzgâr beni uçurmaya başladı. Dönmeye mecbur oldum. Yolda birtakım atlılar gördüm. Bana bağrdılar: Çabuk Allah'ın Resulüne haber ver: Allah kâfirlerin hakkından geldi.

Peygamber Duası:

«— Ey kitap indiren Allah'ım... Ey her şeyi hemencecik gören Rabbim.. Müşriklere ve yahudilere bozgun ver, aralarına zelzele ve ıstırap düşür; durmayıp gitsinler.»

İşte o gece Allah Sevgilisinden Arşa yükselen dilek... Bu duadan sonra, Allah Resulünün ellerini açıp şükrettiği görüldü.

Ve arkasından korkunç rüzgâr çıktı.

295

RÜZGAR

Bir rüzgâr ki, kum denizinin dibine kadar işlemekte, çölü okyanus dalgalarıyla kabartmakta...

Çadırlar devriliyor, çadır kazıkları sökülüyor, her şey uçuyor. Yemek kapları ve kazanlar yuvarlanıyor, atlar boşanıp şahlanıyor, develer aor acı bağırıyor:

Ebu Süfyan haykırıyor:

— Ey Kureyş topluluğu!., buracak zaman değil... Atlarımız ve develerimiz kırıldı, gitti.

Eşyamız birbirine girdi. Kim bilir daha başımıza ne gelecek? Hemen dönelim! Beklemekte netice görmüyorum! Ben dönüyorum!

Ebu Süfyan devesine zıplayıp o kasırganın önünde bir yapraktan farksız, Mekke istikametine daldı. Arkasında bütün küfür ordusu... Koşar adım, uçar adım.;

•

Âyet meali:

«— Biz onların üzerine rüzgâr saldık ve gözlere görünmez asker gönderdik.»

Kaçan düşman istikametinde rüzgâr, rüzgâr... Gerilerde de, apışan, donan, yalnız ayaklandığıyla kalan ve bir-şey yapamayan Benî Kureyza Yahudileri...

HAİN

Gerilerin haini Kurayzalılar ayaklandıktan; Medine içine kadar girdikten ve Allah Resulünün tedbirleriyle fazla bir şey yapamadan bütün niyetlerini belli ettikten sonra, küfür ordusunun çekilmesiyle birdenbire sindiler ve bölgelerine gidip kalın duvarların arkasına çekildiler.

Allah'ın Resulü, Hazret-i Âişe'nin hücreğine gidip kılıcını astı.

Hitap Melekten:

— Sen kılıcını asıyorsun ama, melekler, silâh elde bekliyor. Lâhza geçirmeden Kurayza üzerine yürü!

Hemen sokak sokak nida:

— Muharebede ibadeti kazaya kalanlar namaza dur-

296

ma^ın! Hemen herkes toplansın! Namaz, toplu olara* başka'yerde kılınacak!

Herkes toplandı. Kurayza muhasara edildi. Namazlar orada kılındı.

Yirmi gün süren muhasara...

Benî Kurayza büyükleri, Allah'ın Sevgilisine haber gönderdiler:

— Saad bin Muaz hakem olsun... Ne derse makbulümüz...

Sabd ağır yaralı... O vaziyette, yardımla, Allah Resulünün huzuruna çıktı.

— Saad, seni hakem tutuyorlar. Söyle, bu insanlar hakkında hükmün nedir?

— Hükmüm şudur ki, ey Allah'ın Resülü; bütün malları alınsın, çocukları ve kadınları esir edilsin, erkekleri de baştan başa kılıçtan geçirilsin.

İnsanlığın Ufku buyurdular:

— Allah'ın hükmüyle hükmettin, yâ Saad!..

Benî Kurayza'dan yediyüz erkek öldürüldü. Kadınlar ve çocuklar esir edildi.

Reyhan isimli cariye Allah'ın Resülü, kendi hizmetlerine ayırdılar. Benî Kurayza mallarını da hak ölçüsüne göre taksim ettiler.

Kurayzaoğullarının, ahitleri çiğnemelerine ve ayaklanmalarına mâni olmak için o kadar çalıştığı halde muvaffak olamayan yüce hakem Saad bin Muaz, aldığı ok yarasının tesiriyle şehid...

Allah'ın Resülü:

«— Saad'ın ölümünden Rahmanın Arşı titredi.»

297

Ensarın büyüğü Saad bin Muaz Hazretlerinin tabutu taşınırken, münafıklar söyleştiler:

— Cenazesi ne kadar hafif! Allah'ın Resülü:

— Melekler taşıyor. Diye cevap verdiler.

Saad'ın mezarı gül bahçesi gibi koktu... NETİCE

Hizipler harbi de. Allah hizbine karşı bütün toplulukların hiçbir şey yapamayacağından ve ilk olarak yahudi hizbinin belâsını bulmaya başladığından bir nişan oldu.

Müslümanların eline birçok ganimet geçti ve İslâm dairesinde birdenbire bir bolluk başgösterdi.

Allah'ın Resülü buyurdular:

— Artık taarruz nöbeti sizin... Bundan böyle Kureyş sizin üzerinize gelemez.

Harbin, vaziyetin, dâvanın bundan sonraki yolun bütün ruhunu billûrlaştırmış oluyorlardı.

— 58 —

Sulh ve Siyaset

ALTINCI YIL

Bir yıl geçti. Allah'ın Resülü sahabîlerinin arasında ve fetihler, derinliğine doğru, ruh âleminde...

Zâten genişliğine doğru ve madde âlemindeyken de aynı hal!..

||||•||•

Altıncı yılın Muharrem ayında, Muhammed bkı Mes-leme'yi otuz kişiyle Mekke taraflarına gönderdiler. Bazı

298

fesatçılar basıtdı ve aralarından biri esir edildi. Esir, müs-lüman oldu ve Kâinatın Efendisine:

—« Yeryüzünde, dedi; en tiksindiğim yüz, din ve şehir, hep seninkilerdi." Şimdi benim için, senin yüzünden güzel yüz, senin dininden güzel din, senin şehirden güzel şehir yok...

Maiyetlerinde iki yüz saha'bî, birkaç yıl evvel Âsim bin Sabit ve arkadaşlarını işkenceyle şehid eden Beni Dihyan üzerine yürüdüler. Düşman dağlara kaçtı ve bir şey yapamadı.

Hazret-i Ebu Bekr'i atlı bir keşif koluyla Mekke.tarafına gönderdiler ve on dört gün süren bu seferden avdet buyurdular.

©

Fezâre kabilesinden kırk atlı, Allah Resulünün yav-rulu yirmi beş , devesini, başlarında bulunan sahabîyi şehit ederek gasbetti.

Allah'ın Sevgilisi beş yüz atlı ile takibe çıktılar. Mik-tad Hazretlerini önden gönderdiler. Düşman ardcılarına yetişildi ve çoğu biçildi. Develerinden onunu ele geçirdiler. Ayrıca ganimet alındı ve paylaşıldı. Bu sefer boyunca beş gece Medine dışında kaldılar.

0

Ukkâşe Hazretleri Mekke yolundan bir noktayı basmaya memur edildi. Düşman bulunamadı. İkiyüz devesi zaptedildi.

Muhammed bin Mesieme, on neferle Zilkıssa mevkiine gönderilmişti. Düşman yüz neferle seriye'yi bastı ve sahabîleri baştan başa şehid etti. Mesieme oğlu da yaralı ve şehidlerin arasında baygın... Oradan geçen müslü-manlar, Mesieme oğlunu görüp Medine'ye getirdiler. Allah'ın Resulü, Ubeyde bin Cerrah'ı kırk sahabîyle düşman üzerine şevketti. Kâfirler basıldı. Perişan, dağlara sığındılar. Biri esir düştü ve müslüman oldu. Bıraktıkları ganimet zaptedildi.

299

ZEYD BİN HARİSE EMRİNDE

Zeyd, birkaç seriye'ye memur edildi. Eski köle, şimdi sahabîlerin en ileri mertebesinde... Zeyd, Medine'den dört konak mesafede Benî Selim kabilesi üzerine gönderildi. Bir kadın kendilerine yol gösterdi. Baskın muvaffak... Yol gösteren kadının kocası da esirler arasında... Allah'ın Sevgilisi, kadını ve kocasını azad ettiler.

Yine Zeyd, yetmiş sahabîyle, Şam yolundan gelmekte olan bir Kureyş kafilesini basmaya memur. Baskın muvaffak... Ümeyye Oğluna ait bir çok gümüş alındı ve birkaç esir tutuldu. Esirler arasındaydı ve kervanın başında, Allah Resulünün, nübüvvetten evvel büyük kerimesi Zey-neb'i alan ve sonra Bedr'de esir düşüp fidyesiz âzad edilen Eb-ül-Âs... O güne kadar küfürde ısrar eden Eb-ül-Âs, Medine'ye getirilince eski zevcesine sığındı. Zeynep, Peygamber Mescidine bakan kadınların kısmından içeriye nida etti ve Eb-ül-Âs'ı âzad ettiğini bildirdi. Allah'ın Resulü ve sahabîleri de Peygamber kızının teklifine uydular ve hattâ bütüa kervanı, Mekke'deki sahiplerine teslim edilmek üzere Eb-ül-Âs'a iade ettiler. Eb-ül-Âs Mekke'de malları tek tek sahiplerine teslim etti ve haykırdı: — İşte, muradımın bu malları yemek olduğu sizce zannedilmesin diye-Allah Resulünün huzurlarında İslâmi-yetimi açığa vuramadım. Alın mallarınızı ve müslüman olduğumu görün! Allah bir ve Muhammed onun Resulü...

Eb-ül-Âs hemen Medine'ye dönerek, garazsız, ivazsız, tâ ruhunun içinden, İslama girdi; tekrar Zeyneb'i aldı ve bu defa gerçek manasıyla Peygamber damatlığına erdi.

Birkaç kâfir, Allah Resulünün Rum Kayserine gönderdiği elçisi Dahye'yi yolda soymuşlar Ve götürmekte olduğu hediyeleri gasbetmişlerdi. Bunun üzerine etraftaki kabilelerden yetişmişler ve hediyeleri soygunculardan alıp Dahye'ye iade etmişlerdi.

300

Allah'ın Resulü haberi alınca Zeyd'i beş yüz askerle vak'a yerine gönderdi. Baskın... Soyguncular öldürüldü ve oymakları perişan edildi. Sonra bu oymaktan İslama gelenler kurtuluşa erdi.

#

Yine Zeyd bin Harise, emrinde bir küçük seriye... Va-di-ül-Kurâ mevkiinde bir sürü müşrikle cenge tutuştu. Birkaç şehit verdi. Kendisi de yaralandı.

HEP ALTINCI YIL SERİYELERİ

Allah'ın Sevgilisi, Abdurrahman bin Avf Hazretlerini huzurlarına davet ettiler. Sahabînin başını kendi elleriyle sargıladılar ve dediler:

«— Allah'ın izniyle ve Allah için gaza eti Kâfirleri kır, gadretme ve çocukları öldürme!»

Ayrıca emir buyurdular:

— İslama gelirse, rızalariyle, reislerinin kızını kendine nikâh et!

Abdurrahman, bu öğütlerle «Devme-tüc-Cendel» tarafına memur edildi. Gitti, orada üç gün kaldı. Halkı İslama davet etti; reisleri müslüman oldu. Kabilesinden birçok insan da reisi takip etti. Reisin kızı, kendisinin ve babasının gönül isteğiyle Abdurrahman'a vardı.

Benî Saad bin Bekr kabilesinin, Hayber Yahudi'lerine yardıma gittiği haberi geldi. Hazret-i Ali, yüz atlı ile arkalarına düştü. Hayber Kalesinin yakınlarında kabileyeye baskın verildi. Dağlara kaçtılar.

Beşyüz deve ve ikibin koyun bıraktılar.

•

Fezâre kabilesinden bir kolun başı, Allah Resulünün önüne türlü engeller çıkararak bir kadın üzerine, Zeyd bin Harise gönderildi. Kadın kızıyla beraber ele geçti. Onu öldürdüler.

301 Allah Resulünün düşmanlarından Hayberli Yahudi Ebu Râfi, Abdullah bin Atık tarafından öldürüldü.

Abdullah, gece, Ebu Râfi'nin hisar içindeki muhitine ve oradan evinin içine süzüldü. Karanlıkta düşmanı çoluk çocuğundan ayırt edebilmek için yüksek sesle:

— Yâ Eba Râfi!

Diye bağırdı.

Ve cevabın geldiği istikamete hamle edip kılıcını kâfirin bir tarafına soktu ve öbür tarafından çıkardı.

Ebu Râfi'nin öldürülmesinden sonra Hayberli Yahudiler, başlarına Üseyr isimli birini geçirdiler. O da her tarafı fitneyip Allah'ın Resulüne karşı bir hareket hazırlamağa koyuldu.

Abdullah bin Revâha, yanında otuz sahabî, bu işle vazifelendirildi.

Gittiler:

— Yâ Üseyr, dediler, Allah'ın Resülü seni görmek istiyor, Hayber ilinin idaresini yine sana verecek... Haydi gidelim!

Kâfir de yanına otuz muharip alıp Abdullah bin Re-vâha'nın arkasına düştü. Fakat tuhaf şey! Yolda taarruz müslümanlardan gelmedi de Üseyr'den zuhur etti. Yahudilerin reisi birdenbire kılıcına sarıldı; fakat atik davranan Abdullah bin Enis'in bir kılıcıyla, devesinden tepetaklak düştü. Öbür yahudiler de İslâmın kılıcına cevap veremediler.

Allah'ın Resülü buyurdular:

— Allah sizi zalimlerden kurtardı.

KISAS

Allah Resulünün, Allah yolunda tertipleedikleri harp ve mücadele inceliklerini kendilerinin de hakkı sanan bir-

302

kaç kâfir Allah'ın Sevgilisine oyun etmeye geldi. Huzurlarına çıkıp iman etmiş göründüler ve dediler:

— Biz şehirli değiliz. Medine havasına dayanamayız. Koyun ve sığır güdücüleriyiz. Ona göre bir iş ver bize...

Allah'ın Resülü, bunlara, zatî develerinin sütiyle geçinmek lûtfunu gösterdi. Kâfirler, develerin yanına gidince çobanı kısıvrak bağladılar, gözlerini oydu, öldürdüler ve develeri alıp gittiler. Abdurrahman bin Câbir Hazretleri yetiştirdi, onları tutup getirdi ve kan içici kâfirlere kısas tatbik edildi.

Allah'ın Resülü. Medine'de sahabîleriyle oturmakta... Uzaktan bir adam peydahlanıyor. Âlemlerin Fahri, ellerini ona doğru uzatıp buyurdular:

— Şu gelen adam kötülüğe niyetli...

Hemen Üseyd bin Hudeyr Hazretleri yerinden fırlıyor ve adama sarılıyor. Etek altından düşen koskoca bir hançer...

Kâinatın Efendisi, adama hitap ettiler:

— Doğrusunu söyle, kimsin, nesin, maksadın neydi? —• Doğrusunu söylersem bağışlar mısın?

— Evet.

— Ebu Süfyan'ın adamıyım. Mekke'den geliyorum. Seni öldürmek için...

Allah'ın Resülü adamı âzad etti ve Seleme ve Amr'ı Mekke'ye aynı işi Ebu Süfyan'a yapmaya gönderdi.

Bu iki sahabî, Mekke'de Kureyşlilerce tanındı ve kaçmak zorunda kaldılar. Yolda rastgeldikleri kâfiri kırdılar. Ve bir Kureyş casusunu boynuna ip takarak Medine'ye kadar sürüdüler.

Ertesi sabah hikâyeyi dinleyen Allah'ın Resülü ince zarif bir tebessümle gülümsediler.

303

58 —

Merkeze Doğru

SULH

Altıncı Yıl Zilkaade ayında, Allah'ın Resulü Kabe'yi ziyaretini izhar ettiler. Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri de beraber, yanlarına binbeşyüz sahabî aldılar ve yola revan oldular. /

•"

Ufukta, batan güneşin önünde, bir çıtırtı bile çıkarmadan ilerleyen ve yalnız kavislerin en tatlısiyle göze harikulade bir senfoni çizen, bin develik Peygamber kolu...

Kâinatın Efendisi en azılı düşmanlarının içine nasıl gidiyor? Bu suali Peygamberlik hikmetine bırakmak lâzımdır.

önce, Kureyş'in içini ve dışını keşfedip bildirmek üzere gönderilen vazifeliler geriye döndü:

— Kureyş bir sürü asker toplamış, bekliyor. Yola çıktığını duymuşlar. Niyetleri seni, Allah'ın Evini ziyaretten alıkoymak...

•

Sahabîlerle meşveret... Allah'ın Sevgilisi, kâfirlerle harb fikrinde...

Ebu Bekr cevap verdi:

— Ey Allah'ın Resulü, sen Allah'ın Evini ziyaret gayesiyle çıktın. Adam öldürmeye ve cenge çıkmadın. Sen doğru Kabe'ye yönel... Eğer bizi ziyaretten alıkoymak olurlarsa o zaman cenk...

Kâinatın Efendisi irâde ettiler:

—• Yürüyün, Allah'ın ismiyle.

Ebu Hüreyre:

«— Ben, yakınları ile sohbet ve meşveret etmekte,

304

yakınlarına fikir danışmakta Allah'ın Resulünden ziyade, hiçbir insan görmedim.»

•

Yolda Halid ibn-i Velid'in, bir süvari müfrezesi başında, müslümanları keşfe çıktığını haber aldılar. Halid'in üzerine doğru yol alıp birdenbire karşısında görünürdü-Jer. Halid müfrezesiyle dört nala Mekke'ye döndü ve Allah Resulünün gelmekte olduğunu haber verdi.

•

Allah'ın Resulü, Mekke yolunu açan dağ yokuşunun başına geldiği zaman, devesi birdenbire durdu, yürümedi ve çöktü.

— Allah Resulünün devesi huysuzluk etti. Dediler.

Allah'ın Resulü:

— Hayır, dedi; huysuzluk etmedi, lâkin fili hapseden, onu da hapsedi.

Fil vak'asında, filin yere çöküp mihlanışı ve öylece kalışını kastediyorlardı.

•

Kâinatın Efendisi buyurdular:

— Allah'ı tâ'zime aykırı düşmeyecek her işde Mekke- lilere her müsaade verilmek üzere sulh murad ediyorsa

kabule hazırız.

Ve develerini sürdüler. Deve bir doğruluğa kalktı ve hevesli hevesli yürümeğe başladı.

•

Allah Resulünün seferierindeki hikmet anlaşılmıştı. Aralarından istikbalde nice büyük müslümanlar ve mücahitler çıkacak olan Kureyşlileri siyasetle elde etmek istiyorlardı. Zaten İslâmiyet, Kureyş'in içini ve etrafını kıvılcım kıvılcım yakmağa başlamıştı.

Bu ân, ruh yolundan gitmenin sırası...

Mekke'den dört beş saat mesafede Hüdeybiyye isimli köye indiler. Su kenarında oturdular.

Sahabîler, azalmış

305

bulunan suyu çabucak bitirdi. Kaynak çukuru bomboş... Allah'ın Resulü tirkeşindert bir ok çıkarıp uzattı ve kaynak yerine koymalarını emretti. Koydular. Habbe habbe kaynamaya başlayan su... Su yükseldi, çukuru taşırdı. Herkes suya atıldı ve kandı.

Yedil. Allah Resulünün niyetlerini Kureyşlilere bildirmek üzere gitti. Kureyşlilerde evvelâ alay, istihkar, sonra tereddüt, yatışma, murahhas gönderme ve sulha rıza...

Kureyş'in sulh şartları iki:

1 — Müslümanlar Kabe ziyaretinden, zorla kabul ettirdiler denilmesin diye bu yıl vazgeçsinler ve gelecek sene gelsinler, Kabe'yi ziyaret etsinler.

2 — Taraflar arasında on sene cenk olmasın.

•

Allah'ın Resulü, Kureyş murahhası Süheyl'e karşı, Hazret-i Ali'ye emrettiler:

— Yaz, en başa: «Rahman ve Rahîm olan Allah'ın ismiyle» diye yaz!

Süheyl atıldı:

— Biz Rdhmân ve Rahîm isimlerini bilmiyoruz. Eskiden okluğu gibi, sadece «Allah'ın ismiyle» diye yazılsın.

Sahabîler itiraz etti:

— Olmaz, olmaz! Allah'ın Resulü buyurdular:

— Peki, Ali, dediği gibi yaz ve devam et: Allah'ın Resulü Muhammed, o şart üzerine sulhu kabul eder ki.

Süheyl yine atıldı:

—Eğer biz senin Allah'ın Resulü olduğunu kabul etseydik, Kabe'yi ziyaretine mâni olur ve seninle hart» eder miydik? Muhammed bin Abdullah yazılsın...

Bütün Allah Resullerinin Başı, cevap verdiler:

— Ben Allah'ın Resulüyüm ve siz beni yalanlıyorsunuz!

Sonra Ali'ye hitap ettiler:

— Yâ Ali, Allah'ın Resulü sözünü o nâmeden çıkar?

300

— Çıkaramam, bunu yapamam. Diye özür diledi. Hazret-i Ali...

Ali'nin «Allah'ın Resulü» unvanını kazanılabilecek takati gösteremeyeceğini takdir buyuran

İnsanlığın Tacı dediler:

— Ali, nâmeyi ver bana ve o kelimelerin yerini göster!

Hazret-i Ali gösterdi ve Allah'ın Resulü onlan sildi. «Muhammed bin Abdullah» tâbirini koydurdular ve sulh oldu.

•

Allah'ın Resulü ümmidir. Okuma ve yazma bilmezler. Fakat bu ümmilik, kalbine bütün âlemlerin güneşi verilmiş olan Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamberin ayrıca lâmba ışığından müstağni oldukları manasındadır. Ümmiliği de ayrıca Peygamberliğinin delili...

•

Allah'ın İslama verdiği istikbal bakımından, bu namütenahi ince siyaset böylece muvaffak oldu.

•

Muahede imzalandı ve Mekkelilerle Medineliler ve Müslümanlar arasında ihtilât başladı. Fikir ve münakaşa kapısı açıldı. Ruh fâtrhlığı yolu... Artık müslüman ve gayrı iki insan, tenhalarda ve başbaşa gezebilir ve her türlü fikir muhasebesine girebilir.

•

Muahedeye bir yıl sonra Kabe ziyareti yapılacağı zaman kılıçların kınları içinde bulunacağı da yazıldı.

AĞAÇ ALTI BİY'ATI

Muahede, Mekke'ye Kureyş murahhası Süheyl ile değil de Hazret-i Osman eliyle gönderilmişti.

Müşrikler, Süheyl'in alıkonup Osman'ın gönderilmesine şaşıldılar. Osman'ı aralarında tuttular, geriye göndermediler.

•

Sahabîler tam sulh ânında bu yeni tecelliden dehşete düştü. Şir habere göre de Osman öldürülmüştü.

Allah'ın Resulü, bir ağaç altında bütün sahabîleri yeni bir biy'ata davet ettiler:

—• Son nefesimize ve son damla kanımıza kadar çarpışmadan ayrılmayacağımıza ahdedelim!

•

Herkes sıra ile elini Allah'ın Resulünün eline koydu. Kâinatın Efendisi, sağ elini sol eline götürüp:

— Bu Osman'ın biy'atidir. -

Biy'at merasimi derin bir vecd ve şevk içinde, son nefere kadar devam etti.

• , •

Hâdiseyi duyan Mekkeliler, hemen Osman'ı salıverdiler ve anlaşma yerine geldi.

• . Âyet meali:

«— Seninle ahdedenler onlardır ki, ahdları Allah ile. Allah'ın eli, ellerin en üstünde...»

•

Üstüste binlerce el... En üstünde Allah Resulünün eli... O'nun ve üst mefhumunun da üstünde Allah'ın eli.

ler!

Münafıkların:

— Nereye gidiyorlar? Hepsi birden kılıçtan geçecek-

Dediği sefer böyle geçti. Mekke o ânda fetholunmuştu.

— 60 —

Kale Kapısı

HAYBER

Artık Yahudilik, büyük korku ve telâşta... Allah'ın Resulü, ileride müslümanlığa en sağlam din kahramanlarını

308

verecek olan kendi kavimleriyle anlaşmış ve meydan bir hamlede düzlüğe kavuşmuştur.

Hicaz Yahudileri, Yahudiliğin hisarlı sitesi hâlinde. Hayber kalesinde merkezleşmiş bulunuyorlar.

Medine döküntüleri de orada...

•

Allah'ın Resulü, Hicretin yedinci yılı başında, Mekke dönüşlerinin hemen arkasından, Medine'den Şam'a doğru sekiz konaklık yolda, bir zamanlar büyük ve tarihi bir şehir olan Hayber Kalesinin önünde görünürdiler.

©

Kaleye gece varmışlar ve sabah oluncaya kadar beklemişlerdi. Sabah olup da, yahudiler ellerinde kazma, kürek, zembil, işlerine gitmek üzere şehirden çıktıkları zaman birdenbire Allah'ın Resulünün saflarını karşılarında gördüler ve haykırdılar:

— Vallahi, işte Muhammed ve işte O'nun askeri... Allah'ın Resulü de, onlara, ellerindeki kazma ve küreklerle bakıp manzarayı mânâlandırıdılar:

— Hayber harap oldu.

9

Hayber'de Yahudilik kalesi çökecektir.

SİYAH BAYRAK

O zamana kadar sancaklar, hep beyaz, kol kol bazı gruplara veriliyordu. İlk defa olarak Peygamber sancağı halinde tek bayrak, Hayber Seferinde kullanıldı.

Dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyiş'e'nin meşlâ-hından siyah bir bayrak...

Bayrağı, Hazret-i Ali'ye verdiler. Hazret-i Ali onu aldı ve aşkla haykırdı:

— Ey, Allah'ın Resulü! Kâfirleri bizden olacakları âna kadar üstüste kıracağım!

Ali şu öğüdü aldı:

«— Adam kırmakta acele etme! Evvelâ kâfirlerin or-

309

tasına kadar ilerle! Onları İslama davet .et ve İslâmlığın kendilerine yüklediği borçları bildir! Sen de bil ki. Allah senin elinden bir kimseye hidayet erİştirecek olursa, kızıl tüylü develere sahip olmaktan bu sana yeğdir.»

BÜYÜK ÖLÇÜ

Cenk başlarken şanlı Sahabî Âmir Hazretleri, bütün gücüyle salladığı kılıcın kendisine değmesini önleyemedi ve kendi silâhiye şehid oldu.

Bâzıları dediler: <

— Âmir'in iyi âmelleri heba olup gitti. Allah'm Resulü iki parmağını bitİştirip buyurdu:

— Yanlış! Âmir'e sevap hâsıl old.u, Ham çile, ıstırap, hem de cihad...

Böylece, dinin yarısı değerinde sayılan muazzam bir hadîsin hikmeti tecelli ediyordu: «— Ameller niyetlere göredir.» Murad, neyse hüküm ona göre...

Bir başka büyük ölçü, bir başka büyük tecelliye kavuştu.

Çengin başında Allah Resulünün:

— Şu adam Cehennemliktir!

Diye gösterdiği bir sözde müslüman, muharebede bütün kuvvetiyle çalıştı ve nihayet yaralandı.

Sahabîlerden bir kaç:

— Böylesi nasıl Cehennemlik olur?

Diye düşünürken bu adam, yaralarının acısına dayanamadı, tirkeşinden bir ok aldı, yayına taktı, bütün kuvvetiyle gerdi, sonra kalbine çevirdi, attı ve kendi kendini öldürdü.

Sahabîleri, Allah'ın Sevgilisine hitap ettiler:

— Hak, senin dediğini gerçekleştirdi.

O zaman Peygamberler Peygamberi emir buyurdu: «— Ayağa kalk, ey filân adam ve halka nida et:

Cen-

31 a

nete yalnız mü'min olan girer. Allah bu dini fâsık ve tacirlerin eliyle de kuvvetlendirir.»

Yâni ölenin, ne evvelâ gayret göstermesini, ne de sonra intiharını esas tuttular: Her şeyin esası iman...

Ve buyurdular:

«—Öyleleri vardır ki, âleme karşı Cennetliklerin amelini işler, fakat Cehennemliktirler. Öyleleri de vardır ki. Cehennemliklere mahsus işler içindedir; fakat Cennetliktir.»

Sonsuz hikmet... Hâdiselerin dış yüzüne bakıp hüküm savlırmakta acele yok... Her işin anahtarı kalb...

ÇÖKEN KALE

Büyük bir cenk oldu.

İslâmda onbeş şehit... Yahudilerin doksanüçü ebediyen ruhsuz...

İslâm hücumu karşısında halkaları sökülen ve gldtp gelmeye başlayan koca Hayber Kapısını, koca Ali bir omuzlayışla devirdi. Sonradan kapının kaldırılıp yerine takılması için yetmiş kişinin çalışması icap etti.

•

Yahudilerin gizli hazineleri de bulundu ve gömülü olduğu yerden çıkarıldı. Katır 'derisinden bir tulum içinde ağız ağıza altun.

Hayber büyüklerinden Ehtapoğlu'nun kızı Safiyye, Allah Resulünün zevceleri arasına girmek gibi ebediyete denk bir şeref kazandı.

ZEHİRLİ KEÇİ

Hayber Yahudilerinden bir kadın, zahirde binbir dîk-kat ve itina ile, Ailah Resulüne takdim edilmek üzere bir keçi kızarttı. Keçiyi, Peygamberler Peygamberinin sofrasına koydular.

311

Bu keçi, zehir san'atını her milletten iyi bilen yahudi-lerin, bütün ilimlerini kullanarak ölüm acılığına buladık-ları suikast yemeği...

•

Allah'ın Resulü keçinin budundan bir parça koparıp ağızlarına aldılar. Yanlarındaki sahabîlerden de yiyenler oldu. Birden Allah'ın Resulü ferman ettiler:

— Çekin ellerinizi yemekten! Ve yahudi karısını getirttiler:

— Bu keçiye zehir süren sen misin?

— Nereden bildin? -i.

Allah'ın Resulü, elindeki budu gösterdi: —*• Bu söyledi!

— Evet, keçiye ben zehirledim!

— Niçin?

— Neticesini göreyim diye.. Eğer Hak Peygambersen zehir sana dokunmaz! Değilsen senden kurtulalım diye...

Âlemlere Rahmet diye gelen, kadına hiçbir ceza tatbik etmediler. Yemeği yiyenlerden biri vefat etti. Allah'ın Resulü de zehirden müteessir oldular ve kendilerini iki kürek kemiği arasından hacemat ettirdiler. Kan aldıldılar.

Yahudi karısı:

—> İnandım, Hak Peygambermişsin!

Onu, zehir yüzünden şehit olan sahabinin vârislerine teslim ettiler.

İki rivayet var:

öldürüldü veya müslüman olduğu için affedildi.

Rivayetlerin ikisi de ne güzel.

KEDİ BABASI

Hayber önlerinde... Evs kabilesinden bir şahıs... Kâinatın Efendisinin ayaklarına kapanarak müslüman oldu. Bu, o zaman ismi şu veya bu olan, meşhur Ebu Hüreyre...

•

Bir gün onu Allah'ın Resulü, cübbesinin kolu yeminde

312

bir kedi götürürken görecektir ve mütebessim, buyuracak:

— Yâ Eba Hüreyre!

«Ey kedi babası!» demek... Ve ismi böyle kalacak!.. Hattâ başka isimle hitap ederlerse Ebu Hüreyre kızacak:

— Bana Allah .Resulünün taktıkları lâkapla hitap ediniz.

Diyecektir.

•

Fakir Suffa sahabîlerinin arasına katılan ve bunların en meşhurlarından olan Ebu Hüreyre, İnsanlığın Tacını adım adım takip etti ve bütün sözlerini ve hâllerini zabtetti.

Diyor ki:

«— Benden fazla hadîs bilen, yalnız Abdullah bin Ömer... Şu farkla ki, o, duyduğunu yazardı; bense yalnız ruhuma nakşederdim.»

Ebu Hüreyre, 5374 hadîs nakletmiş ve hem sahabîlerden, hem de «Tabiin» den sekiz yüzden fazla insan, kendisinden hadîs telâkki etmiştir.

Hiçbir sahabî. Peygamber sözlerini ve tavırlarını Ebu Hüreyre çapında bildirememiştir.

— 61 —

Zincirleme

FETİHLER ZİNCİRİ

Yedinci Yılın Cemaziülâhar ayında Vadi - ül - Kura fethedildi.

Hazret-i Ömer, otuz sahabiyle Tirbe denilen mevki teshir etti.

Hazret-i Ebu Bekr, Fezârelileri yıldırıldı ve birçoğunu esir etti.

313

Beşir bin Saad - Öl - Ensârî. otuz safiabiyle gönderildiği Benî Mürre kabilesinin diyarından, arkadaşlarının hepsini şehit vererek, ağır yaralı döndü.

Galib bin Abdullah, Necit taraflarını ikiyüz cengâver-le titretti, kırıldığını kırdı ve aldığı alıp döndü.

•
Usame; eski köle Zeyd'in oğlu. Peygamberler Peygamberinin sevgisini kazanmış delikanlı ve istikbalin büyük İslâm kumandanı, anlatıyor:

«— Sabahleyin çıkıp üzerlerine atıldık ve onları perişan ettik. Birisine, Ensârdan bir ferdle beraber ben yetiştim. Yakalanınca şahadet getirdi ve Allah'ın birliğini doğruladı. Ensârî hemen kılıcını indirip geri çekti. Fakat ben adamı öldürdüm. Olanları Allah'ın Resûlüne anlattığım zaman çok üzüldüler ve dediler:

— Yâ Usame! Allah'ın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün?

Dedim:

— Ölüm korkusundan şahadet getirdi. Samimî değildi.

Yine aynı suali tekrar ettiler:

— Yâ Usame, Allah'ın varlığını kabul eden insanı nasıl öldürdün?

O kadar tekrar ettiler ki, yerin dibine geçtim. Ve Al-laha' yalvardım:

— Keşke bugüne kadar İslama girmemiş olsaydım da, şu ânda tertemiz, girseydim.»

İşte kılıcın taşıdığı merhamet ve hikmet...

•
Yine Beşir bin Saad-ül-Ensârî, bir kabilenin Cebbar isimli mıntkasını, üç yüz askerle silip süpürdü. Hayber kalesinin devrilen kapısı ile beraber küfürün kale kapısı yerinden oynamıştır.

314

SEFİRLER

Mekke anlaşmasından sonra, yedi iklim dört bucağa Peygamberelçileri gönderilmişti.

Altı tane Peygamber nâmesi ve her birinin altında Peygamber mühürü: «Allah'ın Resulü Muhammed...»

Habeş Sultanı Eshame nezdine Amr İbn-i Übeyye-tüd-Damerî...

Mısır hükümdarı Mukavkas nezdinde Hâtib İbn-i Bül-tea...

Rum Kayseri Herakliyüs nezdine Dahye...

Belka Meliki Gassan nezdine Şûca İbn-i Veheb-ül Esedi...

Yemen Meliki Hevze nezdine Salîh İbn-i Amr...

İran Kısraesi Hüsvrev Perviz nezdine- Abdullah ibn-i Hü-zâbe-tüs-Selâmi...

Habeşistan'a giden İslâm elçisinin üç vazifesi vardı... Necaşiye müslümanlığı teklif etmek, orada İslâm muhacirlerini alıp dönmek, ve muhacirlerden Ömm-Q Habibe'yl Allah'ın Resulüne nikahlama...

Üçünde de muvaffak oldu. Habeşli Necaşi, Allah Resulünün yeğeni, muhacirlerden Cafer huzurunda İslâmiye-ti kabul etti. Müslümanlar Necaşi'nin hazırlattığı iki gemiyle Peygamber nezdine döndüler. Ebu Süfyan'ın kızı Ümm-ü Habibe, Allah'ın Resulüne nikahlanmış olarak muhacirlere katıldı.

Bu nikâhlanmanın derin bir mânası var;

İbn-i Cahş isimli birinin zevcesi olarak Habeşistan'a hicret eden Ümm-ü Habibe, kocasının orada dininden dönmesine ve Hristiyanlığı kabul etmesine rağmen müslü-manlıkta sebat etmişti.

Kocasından ayrılıyor ve desteksiz kalıyor, işte Allah'ın Resulü, bu her cepheden asîl kadını lûtuflandırıyorlar.

Allah'ın Resulü Hayber'den dönerken Habeşistan muhacirleri de gurbetlerinden döndüler.

315

Mısır Hükümdarı Mukavkas, Allah Resulünün elçisine büyük saygı gösterdi ve kendilerine dört cariyeyle Düldül isimli beyaz bir katır hediye etti. Cariyelerden biri, ileride İbrahim'i doğuracak olan Mâriye...

Rum Kayseri, Peygamber nâmesini hürmetle öpüp yüzüne sürdü ve sefir Dahye'yi ihtiramla boğdu. Ve en nadide hediyelerin türüsü... Bunları yaparken, putperest İran'a duyduğu hınca vda yer

veriyor: Suriye ile Arabistan'ı benimsemek sevdasını güden, Suriye'nin büyük bir kısmını bir aralık Bizanslılardan koparmış olan ve bütün kitap ehline düşman bulunan Forsların karşısına çıkacak yeni kuvveti destekliyordu. Nitekim Forsların Rumlara galebesi, Kureyş müşriklerini sevindirmiş ve müslümanları üzmüşken, Hudeybiyye anlaşmasında Rumlardan galip geldiği haberi gelince, aksi olmuş, müşrikler eseflenmiş ve müs-iümanlar sevinmişti.

Belka Meliki Gassân, Rum Kayserine bağlı bir vali durumunda olduğu halde, efendisine zıt olarak İslâm sefirine hakaret yüzü gösterdi ve Peygamber nâmesini yere attı ve haykırdı:

— Ben O'na bağlanmak yerine, O'nun üzerine yürüyeceğim!

Fakat İmparator, harekete geçmesine müsaade etmedi ve Melik, Allah Resulünün bedduasını alarak tez zamanda dünyadan göçüp gitti.

Yemen Meliki şart koşmaya kalktı: —! Beni kendisine veliaht ederse müslüman olurum! Yoksa O'nunla cenge tutuşurum!

O da tez zamanda cehennemi boyladı.

316

Mağrur Acem Kısra'sı 'Hüsrev Perviz, Allah Resulünün mektubunu alınca öfkesinden çıldırarak hale geldi ve mukaddes nâmeyi parçalayıp savurdu.

Allah Resulünün duası:

— Allah'ım onun mülk ve devleti paralansın... Kısra, Yemen'deki valisi Bâzân İsimli İranlıya da şu emri verdi:

— Nebîlik iddia eden adamı bana gönder!.. Forsların Yemen valisi, iki memurun eline, aklınca bir ferman verip Kâinatın Efendisine gönderdi:

— Hemen Kısra'nın memleketine git, seni çağırıyor! Memurlar ilâve etti:

— Hemen gidersen vali senin hakkında Kısra'ya şefaath mektubu yazar ve kurtulursun!

Allah Resulünün cevabı, Kısra'nın öz oğlu tarafından öldürüldüğünü ve o ânda öyle bir insan mevcut bulunmadığı oldu.

Aynca ilâve ettiler:

«Yakında benim Şeriatım, Kısra devletinin bütün sahasını kaplayacaktır.»

Memurlar Yemen'e dönüp vaziyeti bikiirdikten pek az sonra haber geldi ve her şeyin Allah Resulü tarafından haber verildiği gibi oluşu karşısında Bâzân ve maiyetinden birkaçı derhal hidâyete ulaştı.

— 62 —

Büyük Fetih Eşiğinde

KABE'Yİ TAVAF

Allah Resulünün Mekkelilerle muahedelerinin üstünden tam bir yıl geçmiştir. Anlaşmaya göre bir yıl sonra, kı-

317

Uçlar kınında, müslümanlar Kabe'yi ziyaret edebilecek ve «Umre» lerini yerine getirebileceklerdir. Peygamber emri:

— Geçen yıl kafilende bulunan her ferd iştirak etsin!.. ! Medine muhafızlığına Ebu Zer-i Gıfârî Hazretlerini tâyin ettiler. Kafile tertiplendi: İki bin sahabî... Haremde kurban edilecek altmış deve, zırh, tulga, mızrak, kılıç, ok» yay, gürz, her türlü silâh da beraber...

! • .

Zülhuleyfe mevkiine geldikleri zaman Muhammed bin Mesleme kumandasında ileriye atlı bir müfreze çıkardılar ve kendileri orada ihrama girdiler.

Muhammed bin Mesleme, ileride Kureyş'in bâzı karakollarına rastladı.

t Karakollar sordu:

— Gelen kimdir?

— Allah'ın Resulüdür ve inşallah yarın burada olacaklardır.

•

Ertesi sabah Allah'ın Resülü oraya geldiler. Kafile, silâhlarını o noktada bıraktı ve silâhların etrafı iki yüz kişilik bir muhafız kıt'asıyla çevrildi.

Allah'ın Resülü, önde kurbanlar, Kusvâ isimli develerinin üzerinde, hareket ettiler. Etraflarında dalga dalga sahabî... Alay Mekke'ye doğru yokuş aşağı iniyor. Bir ağızdan yüksek sesler:

— Lebbeyk, Allah'ım, LebbeykL (İşte emrine koştuk!)

•

Peygamberler Peygamberinin devesini, şair Abdullah bin Revâha çekiyor ve devenin önünde beyitler okuyor.

•

Allah'ın Resülü, sahabîlerine, Kabe'nin etrafında ilk üç tavafın sert ve hızlı adımlarla yapılmasını emrettiler.

I

Medine havasının sahabîleri çürüttüğü dedikodusuna karşı, onları dgğlardan seyreden müşriklere ders veriyorlar ve küfre haşmet gösteriyorlar.

•

Allah'ın Resülü, Safa ile Merve arasında develerinin üstünde sây'ettiler (gidip geldiler)... Sonra kurbanlarını Merve'de kestiler ve buyurdular:

—! Kurban kesilecek yer burasıdır ve Mekke'nin her sokağı kurban kesmeğe elverişlidir.

Bütün satıabîler Allah Resulünün yaptıklarını yaptılar. Geride vazife alanlar posta posta değiştirildi.

Onlar da «Umre» lerini yerine getirdi.

Kâinatın Efendisi, Mekke'de üç gün kaldılar. Üçüncü gün Hazret-i Ali vasıtasıyla kendilerine haber geldi:

—• Müddet tamam! Çıkınız Mekke'den!..

Dönüyorlar... Kıyamete kadar çıkmamak üzere Mekke'ye girecekleri güne doğru Mekke'den ayrılıyorlar. Mekke sokakiarındalar. Arkalarından minicik bir kız çocuğu koşuyor:

—> Amca, amca, beni bırakma!

Bu, amcaları, büyük şehid Hamza'nın, Mekke'de kalmış mini mini kızı...

Küçüğü, evvelâ Hazret-i Fâtıma ve sonra, Allah Resulünün emriyle teyzesi yanına aldı. Teyze, Cafer'in zevcesi...

Mekke sokakları, o haykırışı unutamaz!

— Amca, amca. Beni bırakma, beni bırakma!

Bir daha çıkmamak üzere Mekke'ye girecekleri güne doğru ilerliyorlar.

ARADA OLANLAR

Bir iki seriye daha tertib edildi ve en mühim hâdise olarak üç büyük şahsiyet, Mekke'den kalkıp Medine'ye kadar geldi ve müslüman oldu. Biri, Allah Resulünün ileride

318

319

«Allah'ın çekilmiş kılıcı» diye vasıflandıracağı Halid bin Velid... İkincisi Arap dâhilerinden Amr bin ül-Âs... Üçüncüsü de, yine Kureyş ulularından Osman ibn Ebi Talha... Allah Resulünün, kuvvetin arkasında sulh ve ruh yolunu gösterme siyasetleri en güzel meyvelerini devşiriyor.

Bişr bin Saad-ül-Ensârî Hazretlerinin yoldaşlarını şehid edenler üzerine yürüyüş yapıldı ve çoğu kılıçtan geçirildi,

•

Şürâ ibn Veheb-ül-Esedî emrinde bir müfreze. Heva-zin kabilesini yere serdi ve bütün sürülerini önüne katıp geldi.

Kâab bin Âmir'in on onbeş kişilik seriyelerini kâfirler basıp hepsini şehid ettiler.

— 63 —

İlk Karşılaşma

MÖ'TE SEFERİ

Mö'te Şam diyarında, Belka şehrinin nahiyelerinden...

Allah'ın Resulü, Hicretin Sekizinci Yılında... Haris bin Umeyr'i Peygamber nâmesiyle Basra Melikine göndermişlerdi. Elçi MÖ'te mevkiine varınca, Bizans İmparatoruna bağlı Şercil adlı kumandan Hâris'i şehid etti. Böylece Rum ve İslâm dünyaları arasında ilk hesaplaşma açıldı. Haris, Peygamber elçilerinden ilk ve son öldürüleni...

Zeyd bin Harise emrine üç bin sahabî verildi ve MÖ'te istikâmetinde, Rum âlemine karşı hareket başladı.

Zeyd'e emir şöyle:

— Sen şehid olursan, yerine Cafer bin Ebu Talib geçecek... O da şehid olursa Abdullah bin Revâha emîr ola-

320

cak. O da şehid düşerse, müslümanlar kimi isterlerse kumandan seçsinler.

Yine Peygamber emri:

— MÖ'te mevkiine kadar gidiniz! Orada rastlıyacağınız küfür ehline İslâmı teklif ve telkin ediniz! Kabul etmezlerse kılıçlarınıza sarılınız. Ve Allah'tan yardım dileyiniz!

Allah'ın Sevgilisi, Zeyd'e bir beyaz sancak verdiler ve İslâm ordusunu Medine'nin Veda Yokuşu başına kadar uğurladılar.

Evet. İslâm, henüz dünya çapında büyük ufuklara ayak basmadan, o ufukların eşiğinde, teşkilâtli ve güya medeniyetli dalâlet âlemine karşı onun ilk teşebbüsü, bu... Bu ismini «Romalıdan» alan Rum illerine, koyu insan kalabalıklarının kümelendiği ve madde marifetlerinin beze-diği hiçlik siteleri dünyasına doğru, İslâmın ilk keşif yürüyüşü... Eninde sonunda büyük muhasebe, bu iki dünya arasında olacak ve biri Şark, öbürü Garb ismini alacaktır.

Çekirdek hareket, MÖ'te'de başlıyor.

Peygamber elçisini öldüren Serçil, onbinlerce kişilik bir ordu başında, ileriye karakollar çıkardı ve İslâm ordusunu beklemeye koyuldu.

Habere göre^ Rum orduları, yüzbinlik bir kuvvet halinde Belka'yı tutmakta...

Allah'ın Resulü, isimleriyle, üç kumandanın şehid olmak ihtimalini ortaya koyduklarına göre, iki dünya arasında İslâmın derhal zafer bulması şart değil... Şart olan, hamle...

Düşmana yaklaştılar ve nispetiz vaziyet karşısında bir ân düşündüler:

— Bu hale göre ne yapalım? Allah'ın Resulüne haber verip emir mi bekliyelim?

321

Şair Abdullah bin Revâha, sahafoîlere kuvvet verdi ve onları bu fikirden vaz geçirtti:

— Biz verilen emri yerine getirmekle mükellefiz! Hepsisi bu kadar... Allah'a havale edelim ve Resulüne itaat gösterelim.

•

Zeyd bin Harise, Mukaddes Sancağı kaldırdı ve birbirlerine giriştiler.

Zeyd; eski köle, büyük sahabî ve İslâm'da ilklerin ilklerinden Zeyd. ilk hamlede göğsüne yediği bir mızrakla yere kapandı ve bir daha kalkmadı. Şehid...

" Yerine, Peygamberler Peygamberinin amca oğlu. Cafer geçti. Sancak elinde, ileriye atıldı. Bir kolunu kestiler. Sancağı öbür eline aldı. O kolunu da kestiler. Cafer'in göğsünde, tam doksan tane ok ve mızrak yarası...

Bütün destanlar, efsaneler ve hayâl âleminde dengi bulunmayan aşk ve imân kahramanı Cafer.

Allah'ın emriyle şehid düştü. Hem de ne şehid...

Sancağı Abdullah bin Revâha aldı. O da şehid...

Orduda bir sarsılma ve gerileme alâmeti... Çekilenler...

Allah'ın çekilmiş kılıcı Hâlid bin Velid gerileyenlerin karşısında:

Sancağı yerden bir sahabî aldı ve elden ele devrederek emniyete ulaştırdı.

— Durunuz nereye gidiyorsunuz? KutDe'nin sesi güriedi:

— Ey Müslümanlar! Kaçarak ölmektense tırnak tırnağa cenkleşip Allah yolunda şehid olmak bin kere hayırlı değil mi?

Hâlid, toplayabildiklerini bir kenara çekti. Bir ân düşmandan sıyrılıp bir selâmet köşesi buldular ve hemen karar verdiler:

— Hâlid bin Velid kumandan!..

Bir gece içinde cenahları ve öncülerini, artçıları değiştiren ve sabahı düşmana yeni asker geldiği hissini

322

veren Hâlid, düşmanı şaşkırttıktan, biraz gerilettikten sonra, muazzam bir manevrayla ordusunu kurtarıp döndü.

İslâm ordusu, bozgun şartları içinde bile bozgunu tatmamış ve bir avuç müslümanın yüzbinlik yığınlar karşı taarruzî keşfi muvaffak olmuştu.

İslâm şecaatinin büyük destanı Mō'te...

•

Yine Mō'te cengi devam ederken, Kâinatın Efendisi, Peygamber Mescidinde, sahabîlerin arasında, hafifçe dalgın... Öbür âlemlerle temastalar...

Çizgisi çizgisine muharebeyi takip ediyorlar. Gözleriyle görüyorlar demeye lüzum var mı?

Zeyd'in şehid düştüğünü bildirdiler.

Çok geçmeden gözlerine birer damla yaş indi. Cafer ve arkasından Abdullah bin Revâha şehid...

Buyurdular:

— İşte Allah'ın çekilmiş kılıcı Halid sancağı aldı ve feth onun elinden müyesser oldu.

O ân, bu ân, Hâlid'in lâkabı «Allah'ın Çekilmiş Kılıcıdır

İki kolunu kaybettiği halde göğsüyle sancağa sarılmaya çabalayan Cafer hakkında Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Allah, Cafer'e iki kolu yerine iki kanat verdL Cennette dilediği yere uçsun diye...»

Ve Cafer'in oğlu Abdullah'a dediler:

«— Baban gökte meleklerle uçuyor.»

Meşhur Cafer-i Tayyar «Uçan Cafer» isminin kaynağı da bu...

ÜÇ SERİYE

Yeni müslüman Amr bin-ül-Âs, bazı kâfirlerin üzerine gönderildi. Bunlar, İslâm hücumu karşısında kopup parçalanmamak için birbirlerine bağlanmışlardı. Ruh bağına karşı madde bağı... Bu yüzden Seriyenin ismi (Zat-üs-Sellâsil) Zincitfer Seriyesi...

323

Amr, kâfirlerin çokluğunu öğrenince geriden imdat istedi. Aralarında Ebu Bekr. Ömer, Ubeyde bin Cerrah gibi en büyükler bulunan kollarla imdat gönderildi.

İleride Muaviye'nin meşhur Mısır Valisi, dâhi Amr-bin-ül-Âs orada da reislik zevkinden

ayrılmadı, kumandayı bırakmadı ve namazı kendi arkasında kıldırdı. Kabul ettiler. Düşman param parça edildi ve zincirleri içinde, kısıklıvrak bağlandı.

•

Ubeyde bin Cerrah emrinde üçyüz sahabî, bazı ka-bîleler ve tarassut noktaları yüzlerine gönderiliyor. Yolda zahireleri tükeniyor. Ağaç yapraklarıyla geçiniyorlar. Deniz boyunca gittikleri için kıyıya vuran büyük bir balığı pişirip yiyorlar. Hattâ bu balıktan Allah'ın Resulüne de getiriyorlar. Kâinatın Efendisi yiyorlar ve beğeniyorlar.

•

Ebu Katâde, evvelâ Neoid'in Hadra tarafına ve peşinden Medine civarında bir nümâyiş hareketine çıkarılıyor. Gaye, Mekkelilere başka istikamet göstermek...

Bu kolda bir sahabî, şüpheli bir insana rastlıyor. Rastladığı adam, onu müslüman selâmı ile selâmlıyor. Sahabî buna rağmen adamı öldürüyor.

İnen âyet mealî:

«— Sizi Müslümanca selamlayana mümin değilsin demeyin!»

Sahabî Allah Resulünün huzurunda:

— Niçin öldürdün?

— Kalbinde küfür vardı.
— Yarıp baktın mı?
— Baksaydım bir et parçasından başka ne görürdüm?
— Mademki lisana inanmazsın, kalbden de anlamazsın; halin nice olsun?

Sahabî yere düştü:

— Ey Allah'ın Resulü; beni affetmesi için Allah'a yalvar!

I

—' Allah seni affetmesin!

Sahabî huzurdan ağlayarak çıktı ve bir hafta içinde kahrından öldü. Gömdüler. Toprak cesedi dışarıya attı. Yine gömdüler. Yine ceset dışarıda... Arz ettiler ve cevabını aldılar:

— Toprak ondan daha kötülerini kabul eder. Fakat bu olanlar, Allah'ın size öğüdüdür.

Kılıcın sivri ucunda giden duygu ve merhamet... — 64 —

Büyük Fetih

AHDİ BOZANLAR

Mekkelilerle anlaşma şartlarından biri de, Arap kabilelerinin, Allah'ın Resûlüyle Kureyş'ten hangisini dilerse seçmekte ve ona yakınlık göstermekte serbest olduğuydu.

Böylece Benî Bekr Kabilesi Kureyş'i. Huzâa da Allah'ın Resulünü seçmişti. Biri Kureyş'in, öbürü de Allah Resulünün ahd ve himayesi altında...

Vaktiyle bu iki kabîle arasında çok kan dökülmüştü. Birbirlerine düşmandılar. İslâmiyetten sonra düşmanlıktan biraz el çekmiş bulunuyorlar.

Hudeybiyye anlaşması oldu, zaman geçti, bunlar yine birbirlerine yan yan bakmağa başladılar. Bir gün Bekr oğullarından üçbeş kişi, Huzâa oğullarına geceleyin bir baskın yaptı. Bir esir aldılar.

Huzâalılar çığlık sesinden uyandı, baskıncıların ardına düştü, onları yakaladılar. Ha-sımlanyle vuruşa vuruşa Mekke'nin haremine kadar indiler. Kureyş, kendilerine bağlı Bekroğullarmı korudu. Onlara silâh verdi ve yardım etti.

324

325

Huzâaoğullarından Amr bin Salim, kırk atlıyla Medine'ye geldi ve Allah'ın Resulünün huzuruna çıkıp arz etti:

—' İşte bize yaptıkları!.. Ahitlerini çiğnediler!..

Allah'ın Resulü, sonsuz tebessümleri dudaklarında:

—> Peki, dediler; nusret sizindir! Hiç kimseye hiçbir şey açmayın!

Ve muradlarını bi.dirmeden, harp hazırlığı emrini verdiler.

Kureyş, yaptığına pişman, Kâinatın Efendisine Ebu Süfyan-ı gönderdi:

— Ahdimizi yenileyelim..."- Sulh müddetini uzatalım... Ebu Süfyan, hiç yüz bulamadan, geldiği gibi dönüp

gitti.

HAZIRLIK ESNASINDA

Harıl harıl hazırlık... Ama nereye, kime karşı?. Meçhul... Kimsenin gayeden haberi yok...

•

Müslüman Hâtib, Mekkelilere bir mektup yazdı: «— Ey Kureyşliler! Allah'ın Resulü, üzerinize sel gibi askerle gelmek üzere... Yalnız bile gelse Allah O'na yardım eder Başınızın çâresine bakın!»

•

Allah'ın Resulü; Ali, Zübeyr ve Mikdad Hazretlerini davet ettiler:

— Atlarınıza atlayın, son sürat yol alın! Hâh Râvza-sı denilen yerde, Mekke'ye giden bir kadın bulacaksınız. Kadının üzerinde gizli bir mektup var... Onu alıp bana getirin!

Son sürat gittiler. Kadını buldular. Mektubu kadının saçları içinden çıkardılar... Getirip Allah'ın Resulüne takdim ettiler.

Hâtib çağırıldı:

—ı Yâ Hâtib, nasıl yazabildin bu mektubu?

— Ben Kureyş'in içine dışardan gelmiş bir insanım.

326

Öbür muhacirler gibi değilim. Mekke'de kalan yakınlarım incinmesin diye onlara bu yardımı ettim. Dinimden döndüğüm için değil. İslâmda sabitim...

Allah'ın Resulü, taşları oyacak nazariyle Hâtib'e baktılar:

— Doğru söylediğine inanıyorum, .Hâtib! Hazret-i Ömer atıldı:

— Bırak, ey Allah'ın Resulü, şu münafiğin boynunu vurayım!

— Hayır Ömer, bu adam Bedr gazasında bulunanlardan... Allah'ın affetmeyeceğini ne biliyorsun? İslâm düşmanlığından gelen şuurlu hiyanetle, bir ân nefse kapılmanın gafletinden doğma incelik farkını ayırt edici Peygamber sözü ve peşinden tüyler ürpertici af ve merhamet tecellisi...

•

Allah'ın Resulü, emirlerindeki kabîlelere haber gönderdiler. Bütün sahabîler, bütün varlıklarıyla Medine'de, Peygamber karargâhında...

İbn-i Ümm-ü Mektum Hazretleri Medine'ye memur... Onbin kişilik ordu, yolda katılanlarla daha binlerce artmak üzere hareket etti.

•

Fetih istikameti, her sahdî emin olduğu halde. Ebu Bekr'den başkasına bildirilmemiştir.

179 YOLDA

Sekizinci Yıl Ramazanının ikisinde yola çıkılmıştı. Allah'ın Resulü Kudeyd dedikleri su başına varınca iftara başladılar. Sahabîleri de beraber...

•

Yolda, hızla İslâm ordusuna doğru gelen birkaç deve... Amcaları Hazret-i Abbas ve yakınları... Kâinatın Efendisi, Medine'yi bırakmadan onlar yola çıkmış... Artık Abbas, bütün kalbi, dili ve eliyle müslüman...

327

Allah Resulünün omca oğlu ve onun kardeşi Haris oğlu Ebu Sûfyân —Şu Kureyş'In yeni reisi Ebu Sûfyân değil— oğlu Cafer'le gelip müslüman oldu. Arkalarından, yine yeğenleri, Abdullah bin Ümey ye...

Allah'ın Sevgilisi bunlardan evvelâ yüz çevirdiler. Sonra zevceleri Ümm-ü Seleme Hazretleriyle Hazret-i Ali'nin şefaatinin kabul ettiler ve İslâmiyete yapmadıklarını bırakmayan bu adamları affettiler.

Kardeşlerinin Yusuf Peygambere yalvarışıyla Peygamberler Peygamberinden af dileyen bu Ebu Sûfyân, İslama girdikten sonra hicabından, ömrü boyunca başını kaldırıp Allah Resulünün mukaddes yüzüne bakamadı.

Mekke'ye inen tepeler üzerine kondular. ONBİN NOKTADA ATEŞ

Gece, Mekke'ye hâkim noktalar tutulunca, asker teftiş edildi, kol kol sancaklar dağıtıldı ve emir verildi:

— On bin noktada ateş yakılsın!

Birdenbire Mekkeliler, çepçevre tepeler bölgesinde, rüyalarında bile görmedikleri bir donanma, bir şehri karşılarında kaldılar.

Mekke'de fişkırان Nur, Medine'den on bin kandillik bir çemberle gelip nihayet Mekke'yi kuşatmıştı.

!

•

Kureyş'in, o âna kadar hiçbir şeyden haberi yok... Allah Resulünün büyük bir orduyla yola çıktığını biliyor ve belki de kendi üzerine geleceğini sanıyorlar; ama böylesi?..

•

Asıl Ebu Sûfyân'a, reisleri Ebu Sûfyân bin Harb'e daha evvel demişlerdi ki:

— 'Hemen yola çık ve O'ndan bize emân al!

Ebu Sûfyân henüz yola çıkmıştı ki, ateşler birdenbire parlayıverdi.

İleri karakollar Ebu Süfyan'ı yakalayıp huzura çıkar-* dılar:

— Yâ Eba Süfyan! Allah'ın birliğini kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi?

Ebu Süfyan cevabını başka bir istikamete yöneltti:

— Anam ve atam sana feda olsun! Ne güzel, ne halim, ne kerimsin!

— Yâ Eba Süfyan! Benim, Allah'ın Resülü olduğumu kabul edeceğin vakit hâlâ gelmedi mi?

Ebu Süfyan, gözlerini dikemediği mutlak istikamet üzerinde durmaya mecbur oldu:

— Kalbimde bu mânalardan izler var. Fakat hâlâ «Evet» diyemiyor.

Ömer, Ebu Süfyan'ın boynunu vurmak İçin izin isterken Abbas atıldı:

—> Yâ Eba Süfyan, şehadet getir!

Ve dili altında birebir mâna kaydıran Ebu Süfyan, nihayet hepsini sildi ve şehadet getirdi.

Tamam!.. Artık o, ne olursa olsun ve o güne kadar ne yapmış bulunursa bulunsun, ismi Allah'ın rızası kay-dıyla anılacak sahabîlerdendir.

— 65 —

Zafer Alayı

MEKKE'YE İNİŞ

Sabahleyin Mekke'ye iniş başlarken, İnsanlığın Tacı, Hazret-i Abbas'a emrettiler:

— Ebu Süfyan'ı askerinin geçeceği yola nezaretli bir yerde durdur! Seyretsin!

Bölük bölük, kol, kol, dalga dalga geçen ve her neferi alında bir meşale taşıyan İslâm ordusu...

329

Asiller çevresi Kureyş'in sultanı, ihtişam zevkine düşkün büyüğü Ebu Süfyan, bu manzaraya hayran gözlerle bakıyor ve yanındaki Abbas'a soruyor:

— Bunlar ne kabilesi?

— Gıffaroğulları...

— Gıffann benimle alışverişleri ne? Arkasından başka bir topluluk...

— Ya bunlar?

— Filân...

Bir muazzam kol daha...

— Şunlar?

— Falan... «i

Halid ibn-i Velid, bir ağızdan tekbir getirici bin neferle geçerken Ebu Süfyan'ın hayreti:

— Şu bizim Velid'in oğlu, ha? Zübeyr bin Avvâm için:

— Hemşirenizin oğlu, öyle mi?

Sırasıyla, Benî Kâab, Benî Leys, Benî Damra kabîle-leri vesaire...

Nihayet, Allah Resulünün önünden Ensar alayları...

Ensar alaylarının başında, Saad bin Ubâde Hazretleri, at üstünde elinde bayrak, Ebu Süfyan'ı gördü:

— Yâ Ebâ Süfyan! Bugün büyük melhame günü!.. Kabe'nin Haremide bile bugün kana girmek helâl!

En hassas yerinden, kabîle gururundan yaralanan Ebu Süfyan, Abbas'a seslendi:

— Ne güzel helak olunacak bir günmüş öyleyse bugün, ya Abbas!

Bütün insanlığı birleştirici ezeli ve ebedî dâva yolunda soy ve insan farkı diye bir şey kalmadığını göremeyen aristokrat, hâlâ eski duyguları içinde çırpınıyordu.

! •

Tepelerden tâ Mekke etrafına kadar her tarafı kaplayan yumak yumak alaylara bakınca Ebu Süfyan:

— Yâ Abbas, diye bağırdı; kardeşinin oğlu ne büyük saltanata ermiş!

330

— Hayır, yâ Ebâ Süfyan, bir türlü farkları ayırd edemiyorsun! Bu, saltanat değil, Nübüvvet!..

— Hâ, evet!.. Diyebildi Ebu Süfyan...

Ubâde oğlu Saad Hazretlerinin Ebu. Süfyan'a söylediği sözden, Ensar topluluğunun kan dökmeğe niyetli olduğu hissi doğmuştu. Vaziyet hemen Allah'ın Resulüne bildirildi.

Emir buyurdular:

—• Ali, yetiş; bayrağı Saad'ın elinden al ve Mekke'ye ilk sen gir!

Ve Ebu Süfyan'a dediler:

«— Bugün rahmet günüdür; Allah'ın Kureyş'i aziz edeceği gün...»

Kâinatın Efendisi, Üsâme bin Zeyd'i develerinin arkasına bindirmişler, yavaş yavaş Mekke'ye iniyorlar.

Grup grup, alaylar, kabileler, ağırlıklar ve Peygamber zevceleri... Herkesin tutacağı noktalar plânlı...

Bütün kollar, taarruz gelmedikçe, kılıç çekmemek emrini almıştır.

MEKKE İÇİNDE

Halid Fbn-i Velid, kendi kolunun başında, emir aldığı noktadan Mekke'ye girince, karşısında büyük bir topluluk buldu. Ağırlık merkezi bu nokta... Halid'in koluna hücum ettiler. Haiid «Kılıca davranın!» emrini verdi ve müşrikleri devire devire Kabe yoluna kadar geldi.

Feci!.. Kanlı bir boğuşma başlangıcı...

•

Fakat hemen kargaşalığın önüne geçildi. Ebu Süfyan aldığı emirle, sokak sokak münadiler dolaştırdı:

— Evine çekilip kapısını kapayan herkese emân!

— Ebu Süfyan'ın evine sığınan herkese emân!

331

— Filânın, falanın evine sığınanlar emniyette!

— Silâhını bırakanlar emniyette!

•

Peygamber amcası büyük şehit Hamza'nın ciğerini çiğnemiş olan Hind. Ebu Süfyan'ın karısı, kocasının sakalına yapışıp Kureyşlilere haykırdı:

— Ey Kureyş büyükleri, ey galipler! İslama girmekten bahseden şu bunağı öldürünüz!

Ebu Süfyan, Hind'e cevap verdi:

— Sakalımı bırak ve evine gidip saklan! Müslüman olmazsan, senin de boynun vurulur.

•

Allah'ın çekilmiş kılıcı Halid, Peygamberler Peygamberinin huzurunda:

— Yâ Halid! Biz sana silâh kullanma diye emir vermiştik, ne oldu?

— Elimden geldiği kadar gayret ettim, Ey Allah'ın Resülü... Fakat onlar cenge başladı. Mukabele zorunda kaldım.

«—Allah'ın takdiri hayırdır.»

•

Buyurdular, Kâinatın Efendisi...

• Tekrar münadiler bağırtıldı:

— Belli başlı ondört şahıstan başka her kim Kabe'ye sığınırsa emniyettedir! Bunlardan başka her kim, evine ve filân falanın evine çekilirse emniyettedir!

•

Bu ondört kişinin içinde, babası kadar İslâm düşmanı Akreme bin Ebu Cehl, Hamza'nın kaatili Vahşî, Ebu Süfyan'ın karısı Hind, Saffan gibi azıllılardan başka, İs-lâmın nurundan sıyrılan birkaç şahıs, Peygamber hicviye-cisi iki şair ve bu hicviyeleri küfür sırtlanlarına çalgı çalarak okuyan iki şarkıcı kadın vardı.

Bunların içinde İslama gelmişken dönenlerden olmayanlar ve küfürde ısrar etmeyenler:

— Allah bir ve Muhammed O'nun Resülü.

332

Der demez öyle bir affa erecektir ki, Ebu Cehl'in oğlu Akreme, Ebu Süfyan'ın karısı Hind ve cinayet ortağı Vahşî bile bağışlanacak ve imanın bağına basılacaktır.

Allah'ın Sevgilisi arkalarında silâhlı askerler, bir yanlarında Ebu Bekr ve öbür yanlarında Üseyd bin Hudeyr, Mekke sokaklarından geçiyorlar.

Kabe'nin önünde tekbir getirdiler.

Orrbinlerin tekbiriyle dağlar inledi:

Allah en büyük...

— 66 —

Devrilen 360 Put

MEKKE'DE ALLAH'IN RESULÜ

Allah'ın Resulü nail oldukları büyük fetihten öyle bir şükür, haşyet ve tevazu tavrı içinde ki, devesinin üstünde mukaddes başı çehresini gizliyecek kadar eğik.

Bu baş tulgaıdır ve tulganın üstünde siyah bir sarık vardır.

Ümm-ü Hâni'nin evinde guslettiler ve sekiz rekât namaz kıldılar.

Ertesi gün karşılarında yığın yığın insan...

Bir hutbe verdiler:

«— Ey insanoğullan! Allah yerleri ve gökleri yarattığı ân, Mekke noktasında her türlü öldürücülüğü yasak etti. Bu haram kıyamet gününe kadar devam edecek. Allah ve ötelere âlemine inananlar için Mekke'de kan dökmek ve ağaç kesmek helâl olmaz. Eğer herhangi bir fert Allah'ın Resulü Mekke'de harb etmiş diye kendisine imkân arayacak olursa, ona deyin ki, Resulüne Allah izin verdi, size vermez! Bana da gün içinde bir müddetlik izin

333

verildi ve yine aynı hürmet geriye ciöndü. Ölçü budur; bunu, hazır olanlar gaip olanlara haber versin...»

•

Ve buyurdular:

«—> Ey Kureyşliler! Size ne yapacağımı sanıyorsunuz.»

Kureyşliler cevap verdi:

— Edeceğin hayırdır; sen kerim kardeşsin ve kerim kardeşin oğlusun.

ı — Serbestsiniz, buyurdular; hepiniz serbestsiniz, azadsınız!

'-!•!

Medineliler bir korkuya düştü:

— Ya Allah'ın Resulü, bizi bırakır da öz memleketi ve öz kabilesi içinde kalırsa!

Âlemlerin Fahri, Safâda, mübarek ellerini açmış dua ederken Medinelilerin bulunduğu tarafa döndüler ve hitap ettiler:

— Sizi bırakır mıyım diye düşünüyorsunuz, öyle mi? •— Evet, ey Allah'ın Resulü!

— ' Sizi bırakmak ihtimalinden Allah'a sığınırım. Sağlığım sizin sağlığınıza ve ölümüm sizin ölümünüze...

•

. . . !

Kâinatın Efendisi Kabe'yi yedi defa tavaf ettiler. O sırada bir kenara sinmiş bir adam... Allah'ın Resulü bu adama ismiyle seslendiler:

— Fudâle!

— Evet, ey Allah'ın Resulü! —• Gönjünden ne geçiyor?

—• Hiç... Allah'ı düşünüyorum.

— Hayır, Fudâle; başka şey düşünüyorsun! Allah'tan, af dile!

Ve mübarek elini Fudâle'nin kalbi üstüne koydu. Allah'ın Sevgilisine suikast için bekleyen Fudâle'nin gönlü, bir ânda O'nun aşkıyla doldu.

334

Ebu Süfyan da, bir kenarda, içinden geçirmektedir:

— Ah, bir gayret!.. Asker toplasam da şu adamla yeniden cenkleşsem... Acaba nasıl olur?

Tam o ânda Ebu Süfyan'ın önüne gelen Allah'ın Resulü, gizli sualin açık cevabını verdiler:

— O adam seni zelil eder.

Ebu Süfyan, tepeden tırnağa, samimî, haykırdı:

— Bildim ki, Hak Peygambersin. Düşündüklerim için Allah'tan af dilerim.

KABE'NİN ANAHTARI

Kabe'nin anahtarı Osman bin Ebi Talha elinde... İstettiler. Teslim edildi.

Anahtar, Allah Resulünün elinde...

Karşılarında boynu bükük bekleyen insana hitap buyurdular:

— Nasıl Osman, dediğim oldu mu?

•

Osman'ın gözünde Mekke ve Kabe karardı ve eski günler canlandı:

Eski, çok eski demlerde, bir gün, Allah'ın Resulü Kabe'ye girmek istiyorlar. Anahtar yine Osman'da...

— Ver şu anahtarı, Osman; Kabe'ye gireceğim. Osman acı hakaret tavırlarıyla teklifi reddediyor.

— Osman, bir gün bu anahtarı benim elimde göreceksin! O zaman ben onu dilediğime teslim edeceğim.

Osman kahkahalarla gülüyor:

— O zaman Kureyş'in düşmesi ve alçalması lâzım... —• Hayır, Osman; o zaman Kureyş'in yükselmesi ve

aziz olması lâzım...

Osman yakıcı hâtrısından uyandı ve Allah Resulünün karşısında eridi. İşte anahtar O'nun elinde.. Dilediğine verecek.

— Al anahtarı Osman, bundan böyle senin ve senden geleceklerin elinde ebedî olsun.

335.

Kabe açıldı ve girdiler. Allah'ın Resulü, Üsâme bin Zeyd, Bilâl ve Osman bin Ebu Talha... Kapıyı kapattılar. Allah'ın Resulü Kabe'de namaz kıldı...

PUTLAR

Tavaf devam ederken, Kâbenin etrafına dizili 360 putun önünden geçiyorlar. Elllerinde, ince bir ağaç dalı. Dalı, önünde buldukları puta doğru kaldırıyorlar ve bir âyet okuyorlar:

Meali:

«— Hak geldi ve bâtlı gittC»

Eritilmiş kurşun ve bakırla yerlerine perçinli mankafa putlar teker teker yüzüstü...

Tam 360 put devrildi.

Ve süpürüldü.

Kabe, Allah'ın evi, tertemiz...

Hübel isimli büyük put gürül gürül yıkılırken Zübeyr, Ebu Süfyan'a dedi:

— Hani ya senin Uhut Çenginde sığındığın ve sayesinde gururlandığın HübeN.

— Sus, dedi Ebu Süfyan; artık suçlandırmak yetişir. Allah... Başkası yok.;

KABE'DE EZAN

öğle vakti... Bilâl, Kabe'nin duvarlarına çıkmış ezan okuyor. Putlar yerde kırık dökük...

Mekkelilerde yüzler hayret çizgileriyle buruş buruş, şu kadar yıl evvel boynuna ip takıp sokak sokak gezdirdikleri köleye bakıyorlar. Kabe'nin duvarına çıkmış ezan okuyor. Ve dağ taş inliyor.

•

Bu manzarayı gören Kureyş aristokrattan içinde, hâlâ, gizlice düşünenler var:

336

— Keşke ölseydim de bu hali görmeseydim! Bizden evvel ölenlere ne mutlu!

Anlamıyorlar ki, ebediyen kurtulmuşlardır.

•

Kâinatın Efendisi, Kabe'nin kapısında durup halka hitap ettiler:

«— Ey insanlar!.. Kabe hizmetiyle, zezem sakalığından başka, bütün işleri, eskiden kalma imtiyaz ve gedikleri, vergi ve angaryaları iptal ediyorum.»

BİY'AT

Kâinatın Efendisi Sâfâ'da oturuyorlar... Bütün Mekke ve Kureyş, teker teker huzurlarına gelip biy'at ediyor. Evvelâ erkekler, sonra kadınlar... Biy'at, İslâmiyet üzerinedir; Allah Resulüne bağlanarak...

• Ebu Bekr'in babası ihtiyar Kuhafe, kendisini koltuk-layıp huzura çıkararak oğlunun elinde müslüman...

Ebu Süfyan'ın karısı Hind'in müslüman oluşu ve af-fedilişi Allah Resulüyle arasında o türlü sözlere yol açtı ki, Ömer gibi bir ciddiyet heykeli bile gülmekten kendisini alamadı. t

• Hicret günlerinde, arkalarından atla kovalayıp atı kuma saplanan ve sonra dualarıyla kurtulan Sürâka'ya dediler:

— Sürâka; kollarında kistrâların bileziklerini görüyorum!

• O zaman kimsenin anlayamadığı bu sözü, Ömer'in halifeliğinde Fars dünyası devrilip de ganimet mallarından Sürâka'ya Acem Padişahının bilezikleri düştüğü ve Sürâka da bunları koluna geçirdiği ân haşyetle takdir edeceklerdir.

337

Cizre'ye kaçan Saffan bin Ümeyye, İslâm düşmanlığının en azılılarından biri... Bu insan bile emân alanlardan... Mekke'ye döndü. Müslüman olmak için Allah Resulünden iki ay mühlet istedi.

Kendisine dört ay verildi.

Daha niceleri, niceleri bağışlandı.

DÖNÜŞ

Allah Resulü, on beş gün kaldıktan sonra, Keremli Mekke'den, Nurlu Medine'ye, Ensar isimli yardımcılarının âlemine döndüler.

• Büyük fetih, siyaset ve kılıcın, ruhla maddenin bir vücuda bağlı iki kol halinde uzanıp kavuşmasıyla gerçekleşti; asiller çevresi Kureyş topyekûn müslüman oldu ve İslâm büyük düzlüğe çıktı.

İLERİSİ

İlerisi, madde plânında İslâm hamlesinin kavuştuğu düzlük... Ruh ve mâna plânı ise İslâmın ana zemini. Bütün insanlığın altına, fert fert ve cemiyet cemiyet, işte bu ana zemini çekmek içindir ki, madde plânında savaşıyor.

Dâva artık düzlüğe çıkmıştır.

Mekke için dört seriye tertiplendir.

Halid ibn-i Velid, Nahle'de, Kureyş ve Kinâne kabilelerinin en büyük putu Uzzâ'yı yıkıp geldi.

Amr bin-ül-Âs, Hüzeyl oymağının putunu devirdi ve oraya Müslümanlığı aşıladı.

Sâid bin Zeyd, sahil tepelerinde Evs ve Hazreçlilerin Menat isimli putunu yerle bir etti.

Yine Halid ibn-i Velid, biraz da şahsî hınç beslediği Huzeymelileri kuşattı ve «Müslümanız!» cevabını alamadığı için çoğunu kılıçtan geçirdi. Halbuki bunlar. «Müslü-

338

manız!» niyetine «Sabîyiz!» diye, vaktiyle Kureyşlilerin müslümanlara taktığı adı kullanmışlardı. Allah'ın Resulü bu dikkatsizlikten üzüldü, Halid'i hatalandırdı ve onların diyetini gönderdi.

— 67 —

Gurura Yer Yok

HUNEYN

Mekke fethinin ardından Huneyn gazası...

Müslümanlara, zafer ve üstünlüğe nailiyetten sonra, en tehlikeli geçitte, gurur uçurumunun bir ihtarı... Huneyn seferi de, topyekûn, zaten her savaşı ruhaniyetiyle kazanan Allah Resulünün bunu, ruhanî ve ferdanî tek başlarına kazanması hadisesidir.

En basit çizgiler içinde Huneyn gazasının bu derin ve mucizevî mânası şimdiye kadar lâıykıyla hecelenebilmiş değil...

Huneyn, etrafında tek kişi kalmayınca tek başına Peygamberin ne demek olduğunu gösteren bir mucize çer-çevesidir.

— •

Hemen, bütün Hicaz İslâm çemberine girmek istidadını gösterince, en kuvvetli iki putperest kabîle Hevâzin ve Sâkîf, elele verip İslâm selinin karşısına çıkmaya niyetlendi. Bir hazırlıktır başladı. Allah'ın Resulü, on bin MedfneH ve iki bin Mekkeliyle bunların üzerine yürüdü. Düşmanın Huneyn vadisine konduğu haber alınmıştı.

•

Bir Müslüman bir lâf etti:

— Artık bize azlık yüzünden mağlûp olmak yok.

339

Bu söz Allah'ın Resulüne giran geldi. Nice çoklukları azlıkla yenmişlerdi. Şimdi de çokluk yüzünden azlığa yenilebilirlerdi. Her şey Allah'a bağlı ve bereket ki, Allah'ın Resulüne vaadi var. Muharebe başladı ve küfür safları, reislerinden aldığı emirle, kör ve hissiz, kendilerini kaldırdıkları gibi İslâm ordusunun üzerine attılar.

Sayıları yirmi bine doğru... Aralarında, vaktiyle Allah Resulünün çocukluğunu geçirdiği Benî Saad oymağı da var...

j.

Önlerinde Benî Selim bozuldu. Onların arkasındaki Mekkeliler de dağılmaya başladı. Derken, nasıl ve niçin geldiği belirsiz yıkıntı bütün İslâm ordusuna sirayet etti.

En kısa zamanda öyle oldu ki, Allah Resulünün yanında en yakınlarından on, onbeş sahabîden başka kimse kalmadı.

Ne görüyoruz?

Hal böyle iken Allah'ın Resplü, sırtlarında üst üste iki zırh, ve başlarında sarıklı miğfer, zerrece telâş ve kaygı göstermeden, bindikleri hayvanı düşmana doğru sürüyorlar...

• | .

Akıl almaz manzara...

Amcaları Abbas, hayvanın dizginine, İbn-i Haris de üzengisine yapışmış, Allah'ın Resulünü düşman saflarına girmekten alıkoymaya çalışırken, kendileri boyuna ilerliyorlar.

Düldül, süvarisi Allah Resulünün şevkiyle, onu yürümekten alakoymak isteyen sahabîleri sürükleyip gidiyor.

•

Bu hal böylece devam ededursun... Birdenbire Kâinatın Efendisi ferman buyurdular: — Yâ Abbas, sahabîlere nida et, dönsünler!.. Abbas, Düldül'ü bıraktı ve yüksek sesle bağırmaya başladı:

340

— Ev sohabîler! Ey seriye eshabı! Ey Bakara Sûresi eshabı! Dönünüz!

Abbas'ın gür sesiyle ova dalgalanıyor:

— Ey Ensar! Ey Rıdvân Şeceresi altında biy'at edenler! Dönünüz!

Duyan mihlanıp kaldı; mihlanıp kalan önündekirti durdurdu ve sahabîler kümesinden bir nidadır koşturdu:

— Lebbeyk!

Sanki evvelâ yüz geri edenler başka, sonra tekrar dönenler başka insan... Sanki sahabîlik onlardan bir ân kalkar gibi olup tekrar yerine oturmuştur...

Hep birden toplanıp sel gibi düşmana atıldılar.

Nehir tersine dönmüştü.

Allah'ın Resulü fısıldadılar:

«— İşte ocak şimdi kızıştı!»

Ve yerden bir avuç toprak alıp düşmana savurdular.

Çelik yapraklı ağaçlar ormanında kasırğa... Düşman, üzerine bir şahmerdan inmiş gibi ezildi.

Hazret-i Ali bir hamlede düşmanın bayraktarlarını ikiye biçti; ve MedineH Ebu Talha, müşriklerden yirmisini devirdi.

Allah'ın Resulü, Duldül'ün üzerinde doğrulmuş, buyuruyorlar:

«— Ben Allah'ın Resulüyüm ve yalan söylemem!»

Böylece, on iki bin müslümanın katıldığı Hüneyn muharebesi, sadece O'nun nebîliğini tasdik ettirici, beklenmedik tecelliler içinde zafere erdi.

• Düşman takib edildi ve kökü kurutuldu.

Bir takım döküntüler Evtâs vadisine çekilmişlerdi. Üzerlerine bir müfreze gönderildi. Ebu Âmir şehid oldu ve yerine Ebu Musa-ül-Eş'arî Hazretleri geçti.

Düşman perişan, baştanbaşa ölü ve esir... Bir sürü de ganimet...

341

Esirlerin içinde Allah Resulünün çocukluğunu beraber geçirdiği, süt kardeşi Şeymâ...

Allah'ın Resulü, süt kardeşini görünce hemen tanıdı. mübarek gözlerine yaş indi. Hırkasını serip Şeymâ'yı oturttu, kendisine birkaç köle ve cariyeye iki deve ve bir miktar koyun hediye edip, onu, kabilesinin müslüman olanlarına iade etti.

Vaktiyle Nur Çocuğu koruyucu bulut altında beraber gezinirken şimdi O'nun af ve kerem yükü altında ezilen Şeymâ...

TÂİF

Hüneyn seferinin hemen arkasından o sahanın merkezi ve düşmanın yatağı olan Tâif üzerine yürüdüler. Yürüyüşe çıkarken, Tufeyl bin Amr'ı. civardaki, ağaçtan yontulma bir putu yakmağa gönderdiler. Tufeyl putu yakacak ve koşup orduya yetişecek...

Tufeyl putu yere devirdi ve ateşledi. Tahta heykeJ alev alev yanarken karşısında şu mısraları söyledi:

«Ben sana tapanlardan değilim;

«Sen vücuda gelmeden ben vardım...

«İşte karnına ateş doldurdum; yanıyorsun!»

Hüneyn gazvesinin asıl kılıç artıkları, Tâif, kalesine çekilmiş, şehrin tunç kapılarını kapamış, beklemekte... Biliyorlar ki, müslümanlar gelecek... Tâif. Huneyn'in devamı...

•

HaHd ibn-i Velid öncü kıtaların başında, ilerledi. Surların önünde düşman gizli ve müslümanlar apık, kanlı bir ok muharebesi cereyan etti. Sahabîlerden onsekiz kişi şe-hld... Ebu Bekrin oğlu Abdullah da yaralandı. Bu yaradan babasının halifeliği devrinde şehid düşecektir.

Müslümanların annelerinden Ümm-ü Seleme ve Zey-

342

nep Hazretleri de beraber.. Peygamber zevcelerine, yan-yana iki ayrı çadır kuruldu. Allah'ın Resulü, namazlarını bu iki çadır arasında kılıyorlar. Sonradan oraya Tâif Mescidi yapılacak...

Muhasara onsekiz gün sürdü. İslâm ordusu ilk defa bu gazada mancınık kullandı. Artık müdafaa devri büsbütün kapanmış; ve hücum, muhasara, taarruz çığırı bütün âletleri ve usulleriyle açılmıştır.

•

Düşmanı teslim olmaya zorlamak yolunda, her şey yapıldı. Kaleden çıkıp teslim olacıklara emân ilân edildi. Bağları, bahçeleri yakılıp yıkıldı; fakat düşman inatçı ve surlar kalın... Yiyecekleri de bol... Teslim olmaya yanaşmadılar.

•

Peygamber hikmeti, muhasaranın kaldırılmasını gerektirdi.

•

Böyleyken, sahabîler, ilk gururun yarasını kapayan nusretin arkasından ikinci bir nefis güvenine geçtiler ve:

— Şehid düşmeden nereye gidiyoruz?

Dediler.

Allah'ın Resulü gülümsedi. Onları bir gün daha cenk-te serbest bıraktılar. Boş yere can kaybından başka bir şey çıkamayacağı belli oldu.

•

Allah'ın Resulü, muazzez sahabîlerine zafer neşelerinin verdiği gururda tövbe tavsiye etti. Her şeyi Allah'tan beklemelerini, başka hiçbir emniyet hissine düşmemelerini, daima istiğfar ve hamd etmelerini telkin buyurdular. Zincirleme, Hüneyn ve Tâif'in de sırrı çözüldü.

•

Üstüste Hüneyn ve Tâif gazalarının bilançosu: Altıbin esir... Yirmidörtbin deve... Kırkbin koyun... Tepeleme gümüş...

343

Payına yüz deve düşen insanlar bile görüldü.

Ensar içinde bir mırıltı oldu:

— Allah, Resulünü affetsin... Büyük payları Kureyş'e veriyor. Halbuki bizim kılıçlarımızdan hâlâ onların kanı damlıyor.

İnsanlığın Tacı, Ensarı topladılar ve dediler:

«—> Böyle diyormuşsunuz! Siz razı değil misiniz ki, Kureyşliler evlerine malla dönsün ve siz Allah'ın Resûlüyle dönesiniz?»

Fetihlerin en parlağı çapındaki bu hikmet karşısında hepsi başını eğdi. ||

-68 —

Hamle Üstüne Hamle

MIKNATIS

Şimdi İslâm dairesi bir mıknatis merkezi... İnsan, aile, millet, bütün etrafındakileri çekiyor, yutuyor, içine alıyor. Fert fert ve kabîle kabîle gelip müslüman olanlar, birbiri peşinde... Ufak tefek tereddüt ve mukavemeti olanların üstüne mıknatis bizzat ilerliyor; o zaman isteyen ve istemeyen, cazibe merkezine mıhlanıyor.

Hastalara, ilâç isteyip istemediği danışılmaz, verilir; sonuna kadar kabul etmeyen ise ölümü kabul etmiş demektir.

TEBÛK

Dokuzuncu Yıldayız. Bu yıl, zekât emrine karşı duran Temimoğullarının tepelendiği ve içlerinde kendi kelâm kılıçlarına güvenen bâzı şiir şövalyelerinin Medine'ye gelip Peygamber sözcülerine mağlûp olduğu, Yemen elçilerinin

344

Müslümanlığı öğrenmeğe geldiği, birçok fesahat harikalarının geçtiği, büyük şair Kâab bin - Züheyr'in, meşhur ka-sidesiyle İslama kucak açtığı; ve nihayet, Peygamber baş-buğluğunda Şarkî Roma İmparatorluğu üzerine yüründüğü sene...

Dokuzuncu Yılın Recep ayında, onbin atlı, otuzbin yaya, başlarında Allah'ın Resulü, Medine'den çıktılar. Rum illerine...

Artık, İslâm, içinden fıskırdığı dünyaya, Arap illerine madde plânında da hâkimdir... Şimdi asıl yüzü ruh olan aynı madde plânında bütün kuvvetleri merkezleştirmiş olarak büyük dünyayı toslayacaktır. Büyük dünya, dış dünya, İslâm çerçevesinin ötesindeki yabancı ve sözde medenî dünya...

Doğuya gerçek rengini getiren İslâm, şimdi Batı'nın renk aldığı Hristiyanlık dünyasına. Babasız Hak Peygamber Hazret-i İsa'nın dinini bozanların dünyasına hesap soracaktır. Çünkü hem İslâm Peygamberin dini, yahudi ve münafığın tezgâhında çığırından çıkarılmış; hem de onun münezzeh Şeriatı ezellerin ve ebedlerin Peygamberi geldiği ândan itibaren Allah tarafından kaldırılmıştır.

•

Hesaplaşılacak dış dünyaların birinde, Doğuyu, İçinden hastalıklı hayallerin tüttüğü hurafeler çanağı haline getiren İran ve gerisi; öbüründe de akılla hayâl arasında çırpınan, Yunan ve Roma artığı Bizans ve arkası vardır. Kısaca Fars ve Rum...

•

Demek ki, İslâmın muazzam aksiyon demi gelmiştir. Ve bu aksiyonun gerektirdiği şartların kıvımlaştığı saat... Tebük budur.

Bu muazzam aksiyon, Peygamberler Peygamberinin devrinde tamamianmasa da prensipleşecek, tohumunu

345

atacak; ve sonra O'nun sahabîleri ve sahabîlerin bağlıları elinde geliştirecektir.

İşte, onbin atlı ve otuzbin yaya, bu muazzam aksiyonun, sancaklaşmış, mızraklaşmış, tulgalaşmış remzi hâlinde, Medine ve Şam arası Tebük mevkiine doğru ilerliyor. Çünkü vesileler perdesinde Şarkî Roma İmparatoru Herakliyüs'ün İslâm üzerine büyük bir ordu tertiplemediği haberi vardır.

•

Herkes malını mülkünü, atını, davarını, imkânını, İktidarını, canıyla beraber Allah Resulünün tuttuğu tepsi üzerine döktü. Ebu Bekr ise, zaten bekleneceği gibi, bütün servetini verdi. Ve Osman ve diğerleri... Bütün müslüman kadınlar elmaslarından ve altınlarından soyundular.

Herkes dâvayı, aksiyonu anlıyor:

Dünya çapında hareket...

•

Susuz insanları içen, kurutan, kavuran yaz sıcağında, çok zahmetli bir sefer...

Münafıkların ıstırapı büyütmeyi hedef tutan kundakçı-Jıklarına, Âyet cevap verdi:

«— Sıcakta sefer olmaz diyorlar; sen de de ki, Cehennem ateşi hararetin en şiddetlisidir. Bilselerdi, böyle demezlerdi.»

Medine'de, Hazret-i AH ile Muhammed bin Mesleme, biri Beyt ehline, öbürü şehre memur olarak kaldı.

•

Bir damla suyu develerin kursağında arayacak kadar sıkıntı çektiler, fakat dönmediler.

•

Yolda, Allah'ın Resulünün devesi kayboldu. Arandı, bulunamadı.

Hemen münafık tefsiri başgösterdi:

— Yerden ve gökten haber verdiğini iddia eder; devesinin nerede olduğunu nasıl bilemez?.

346

Kâinatın Efendisinin, bu mırıldanış üzerine sahabîle-rini halkalayıp buyurdukları hikmet, bir mucizedir:

«— Vallahi ben bir şey bilmem; ancak Allah'ın bildirdiğini bilirim. Deve filân yerde ve falan vaziyette; gidip görün ve alıp getirin!..»

Gittiler, gördüler, aldılar ve getirdiler.

•

Geçtikleri yerleri ya dine getirdiler yahut itaat altına aldılar...

•

Tebük civarında bir su başındalar. Su gayet zayıf. İçinde, incecik bir su şeridi geçen kuru bir ırmak.. Irmağın suyunu avuçlarında toplayıp abdest aldılar ve yine ırmağa döktüler.

İrmak kaynadı, ırmak yükseldi, ırmak doldu.

İrmak taşı ve bütün ordular suya kandı.

•

Herakliyüs harbe yanaşmadı. Geçit boyunca Bizans kuvvetlerine rastlanamadı; ve bu muazzam sefer, sadece iki dünya arasında istikbale kalan muhasebenin temelini atan bir remz hâlinde çakıp söndü.

Yalnız, Bizans'a bağlı Hristiyan Arap kabilelerinin çoğu onlardan koparıldı.

Bakın.

«— Ne mübarektir Kostantin beldesini alacak emîr ve ne mübarektir onun askeri.»

Mealindeki hadîs, Medine'den şimale ve dünyanın kilit noktasına doğru esen ebedî bir soluktur.

•

Bu soluk, asırlar sonra yerini bulacak; fakat müslü-manlar onu anlasa da anlamasa da, hep ve her taraftan o dünyaya doğru esecektir.

Batının Doğuyu mahkûm ettiği devrede de, suçu yine aynı ebediyet soluğunu anlayamamakta aramak icab edecektir.

347

Tebük seferinden, münafıkların tesiriyle uzak kalanlar, Allah'ın Sevgilisi Medine'ye dönünceye kadar üzüldüler ve yandılar, öyle ki, kendi kendilerini Mescidin direklerine bağlayıp ağladılar, sızlandılar.

Ve affedildiler.

•

Artık düzlükten iç âleme, derinliğine iç âlemin dış yüzüne geçmenin zamanı geldi.

— 69 —

Mutlak İnkılâp

SEKİZİNCİ VE DOKUZUNCU YILLAR

İslâmın bütün bir müessese hâlinde tam düzlüğe çıkması Sekizinci ve Dokuzuncu Yıllarda...

Bu yıllarda umumî manzara:

Mutlak inkılâp...

•

Sadece gökten düşme, müstesna bir fesahat ve hürriyet ruhu içinde, putperest, yağmacı, soyguncu, hırsız, adam öldürücü, kan dökücü, kız çocuklarına kıyıcı, pislik, zina, kumar, şarap, istihza, hakaret, iftira, kibir ve en sert oymak taassubu içinde kaskatı donmuş bir ruh, eski ruh, nasıl da bir nefhada kurtulmuştur?

•

Bu nefha, daima noktalyalım ki. Peygamber soluğudur. Çölün her kum tanesi içinde bir Elhamra sarayını, bir Bağdat sitesini yerleştiren de hep bu nefha...

O'nun ne bulduğu ile ne getirdiği arasındaki hayal çatlatıcı muhasebedir ki, Peygamberliğinin azamet dolu destanı...

Arap illerinde kuşun bile korkusuz uçamayacağı deh-

348

şet ve cahil iye t devrinin hemen arkasından, Allah Resulünün çizdikleri huzur ve emniyet levhası:

Bizzat buyuruyorlar:

«—> Artık San'a'dan Mekke'ye kadar yapayalnız seyahat edecek bir kadın bile, kalbinde Allah korkusundan başka bir kaygı taşımayacaktır.»

İdrâkiniz çatlıyabilir; mutlak inkılâp, bıyıkları kan pıh-tılı sırtlanı süt kuzusu yapmıştır.

•

Dokuzuncu yılda, malının yağma edileceğinden korkan bir adama cevapları:

«— Kervanların muhafazasız hareket edeceği günler pek yakın...»

•

Devlet gönüllerde kurulmuş ve hemen maddeyi tertemiz edip eline almıştır. Şimdi her şeyde nizam, ahenk, ölçü ve huzur...

•

Muazzam bir hayal kabiliyeti içinde en kaba müşahhasların ifadesine bağlı Arap, şimdi kısa zamanda cebir ilmini keşfedecek kadar dolambaçlı mücerretler âlemine girmiş; eşya ve hâdiselere onları birbiri içinden süzen bir hikmet menşurundan bakmaya başlamış ve hem hikmette, hem ahlâkta İlâhî nura ermiştir.

•

Eski yırtıcı ve müşahhaslaştırıcı, putlaştırıcı seciye, şimdi Allah'ın birliğine ve mutlak münezzehliliğine, namütenahi mücerretliliğine inanıyor; secdeye kapanıyor, oruç tutuyor, zekâtını

veriyor. Hac mevsiminde Allah'ın Evini ziyarete koşuyor. Ve bütün bunların esrar ve hikmetini derinden derine sezerek yapıyor.

Masum kanının sarhoşu eski kaplan bünye, şimdi, üstün insan ahlâkı içinde, bir güvercin öksürse gözyaşlarını tutamıyor.

Bu hâl Müslümanlıktır.

Ve mutlak inkılâp...

349

Ahzâb muharebesinde, hizib hizib birlik olarak, Müslümanlığı yıkmak isteyen ve Arap illerinin son küfür ak-sülâmelini temsil eden kabileler, Mekke ve Tâif'in arkasından baştan başa müslüman...

Bunlar, Peygamber karargâhına hey'etler göndermiş, kendilerine hey'etler gönderilmiş ve hepsi birden kurtarıcı İslâm çemberinin içine alınmıştır.

Sekizinci yılda Yemen'e giden İslâm elçisi Ali, o tarafları, son küfür artıklarına kadar Hak Dinine çekti.

Yemen'le beraber, Bahreyn, Amman ve Suriye hududuna kadar bütün Arabistaft. Yarımadasında tevhit sancağı...

Hicretin Dokuzuncu Yılında, bütün Arap İlleri müslüman; ve Arap, mutlak inkılâbın, istifa süzgecinden geçmiş yepyeni tipi. Her milletin namzet olduğu ebediyen yeni tip... Bu süzgeci süzölmüşün süzölmüşü, istifa görmüşün istifa görmüşü mânâsına, Mustafa, Allah'ın Sevgilisi Muhammed Mustafa tutuyor.

İDARE

Devlet gönülde, madde ise bu gönlün elinde olduğu için Allah Resulünün semavî devletine, dünya hükümeti, bir toz zerresi hâlinde dahil... Fakat görünürde mevcut değil... Dünya hükümeti de peygamberlik hikmetinde erimiş ve ayrıca yer ve şekil alamamıştır.

Bu yüzdendir ki. O, bütün dünyaların sahip ve hâkimi...

Ne bir alâyiş, ne bir özeniş, ne de en küçük bir ziynet, haşmet ve saltanat belirtisi...

Hurma dallarından tahta sedirler ve çok defa bomboş toprak tabaklar...

Mevkibinin önünde, bütün insanlık, büyük üniforma-

350

lariyle tek ayak üstünde dursa yine göklerin O'na her ân tertiplediği zafer alayına denk düşemeyeceği, ve cihanın bütün mermer, fildişi ve billur mevcudu bir araya gelse manevî sarayına eş olamayacağı Allah'ın Sevgilisi, O, buyuruyor ki:

«—' Kul gibi, köle gibi, oturur; kul gibi, köle gibi, yemek yerim.»

•

Her yerde elçileri, murahhasları, valileri, imamları, hâkimleri, muallimleri, fetvacıları, terbiyecileri, tefsircileri...

İstikbalin büyük idare ve teşkilâtına ait her tohum atılmış, her prensip dizilmiştir.

•

Malî, iktisadî, içtimaî, harsî, idarî, siyasi, fikri, terbi-yevî, ruhî, ahlâkî, müessiseleşme cehdinin bütün tohumları Peygamber soluğunun içindedir.

— 70 —

Ölçül

er

LEVHALAR

Çarşı... Bir buğday yığını ve yanında bir adam... Peygamberler Peygamberi buğdayı muayene ediyor ve rutubetli olduğunu görüyorlar:

— Buğday ıslakça... Sebebi ne?

— Yağmurdan, ey Allah'ın Resülü...

— Ya niçin buğdayın nemli olduğunu ilân etmiyorsun?

Ve ilâve buyuruyorlar:

«—İnsan aldatanlar bizden değildir.»

•

Bir tahsilat mevzuunda, hazineye ait kısımla, kendi şahsına hediye olarak verilenleri ayırd eden memura verdikleri cevap:

351

«— Eğer bu işe memur edilmemiş olsaydın bu hediyeler sana gelecek miydi?»

Ve bu tarzda hediyelerin kabul edilmemesini tenbih ediyorlar.

•

Hayber'in yarı malını toplamaya giden şair Abdullah bin Ravâhe'ye yahudiler rüşvet veya hediye teklif etmişlerdi.

Sahabî bağırdı:

— Ey Allah düşmanları; bana haram yedirmek istiyorsunuz, öyle mi?..

•T

Peygamber amcası Abbas'ın oğlu, Allah'ın Resulünden tahsildarlık memuriyeti istedi ve cevap aldı:

«—Hayır; Muhammed'in ailesi sadaka toplayamaz! Sadaka, halkın artığıdır.»

Bir başka istekliye de şu cevap verildi:

«— Biz bu işlere talipleri tâyin etmeyiz, lâyıkları getiririz.»

ÖLÇÜ

«Bir memur kendisinin ve zevcesinin maişetini temin edecek kadar ücret alabilir. Hizmetçisi yoksa onu da tutabilir. Evi yoksa o da hesaba girebilir. Bundan ötesi haddi tecavüzdür...»

•

Yüksek bir aileye mensup bir kadının hırsızlık etmesi üzerine iltimasa gelenlere mukabele:

«— Başka toplulukların mahvolmalarına sebep, ölçüleri zayıflara tatbik ve kuvvetlileri müstesna tutmak olmuştur. Yemin ederim ki, kızım Fâtıma hırsızlık edecek olsa elini keserim.»

• |

Yemen'e gönderdikleri Muaz bin Cebel Hazretlerine soruyorlar:

352

— Orada nasıl hüküm vereceksin?

— Allah'ın Kitabıyla...

— Kitapta yerini bulamazsan?

— Allah Resulünün sünnetiyle...

— Ya ona da rast gelmezsen?

— Bana verdiğin ilim ve ruhla içtihad ederek... Ve buyuruyorlar:

«— Allah'a şükürler olsun; Resulünün elçisini Resulünün sevdiğine erdirdi.»

•

İçtihad edebilecek insan olsaydı, bu kapı açıktır derdik. Kapı kıyamete kadar açık; fakat içtihad ehliyetindeki-ler çoktan geldi ve geçti.

ZEKÂT

İslâmın düzlüğe çıkışı devresinde zekât da müslüman-lara farz oldu; ve Mutlak İnkılâbın, emirler plânında beş esası tamamlandı: İman, Namaz, Oruç, Hac, Zekât...

•

Zekât bahsinde, tek cümleyle, bütün bir dünya dolusu mâna devşirmeye çalışalım:

Prensipte, beilibaşlı ölçüler içinde her müslümanın her yıl malının kırkta birini muhtaçlar için vermesinden îbaret olan zekât, Allah'a karşı kul hesabına malın ibâdetinden ve pisliğini atmasından başka bir şey değildir ve sermaye urlaşmasını, dehhâmeleşmesini önleyici ve taşın-tılarını cemiyete dağıtıcı öyle bir adalet ölçüsüdür ki, bütün insanlık ebediyyen buna hayran olsa ve Yirminci Asrın bütün iktisadî hastalıklarını ve hasretlerini onda tedavi ve tatmin etse yeridir.

•

Dünyada hangi fikrî, içtimaî, iktisadî, ahlâkî dâva varsa, aradığını, arayıp da bulamadığının

İslâmiyette olduğunu bilseydi mesele mi kalırdı?

Yazık ki, vecd ve aşkın kabuk bağladığı ve ruhların

donup kemikleştiği devirlerden beri, bunu asıl müslüman geçinenler bilemedi.

VAKIF

Garp âleminin, derin hayranlığını gizteyemediği büyük İslâm müessesesi...

İlk vakıf. Medine'deki Peygamber Mescidinin arsasını Allah rızası için hibe etmek İsteyen, fakat hibeleri kabul olunmayan iki öksüzün temayülüyle başladı ve ondört asır içinde bütün dünyayı doldurdu.

Sahabîlerden Ebu Tolha huzurda:

— Ey Allah'ın Resulü, Hây kuyusu benim en değerli malım... Onu Allah yoluna vasiyet etmek istiyorum.

Allah'ın Resulü tasvip ettiler; vakfın gelirini akrabasına bırakmasını teklif buyurdular ve böylece vakfın esasları aydınlanmaya başladı.

•

Hazret-i Ömer de Hayber'de kendisine düşen araziyi vakfetmek istedi. Ona da:

«—* İstersen asıl malı muhafaza eder ve gelirini sadaka edersin.»

Emri verildi.

Vakıf müessesesi, vakfedicinin şartına . bağlıdır ve mü'minlerin, mal ve mülklerinden, Allah yolunda ayırdıkları ve kurdukları yardım ve gelir kaynaklarıdır.

SON YASAK

Son emirlerden, zekât ile ahenkli olarak son yasak da faizcilik (ribâ) oldu.

ödenecek bir kıymeti, karşılıklı anlaşma içinde* aynr cinsten fazlasiyle istemek ve vermek fiili...

Ve bu fiilin bilhassa temerküz ettiği para alışverişinde ana akçenin üzerine binen fazlalık...

Arap illerini kavuran kötülüklerden biri de bu...

Âyet meali:

«— Ey mü'minler! Ribâyı üstüste artan misillerle yemeyiniz! Allah'a itaat ediniz ki, kurtulasınız.»

•

Başta Peygamber amcası Abbas ve daha niceleri olmak üzere, yahudi icadı tefecilik Mekke ve Medine zenginlerini çatlatmaya şişirir, fakirlerini söndüresiye zayıflatır ve her köşede bir yahudi tezgâhı işletirken, emir gökten bir kılıç gibi indi. Helâl olan ticaretin yanında fazlasiyle para alım satımı ve aynı cinsten mal değiştirim gibi şeytanî bir teselli ile helâl iş, arasındaki bütün fark anlaşıldı ve bu fiil en yakıcı haramlardan bilindi.

Borç vermek ve yardım etmek dünyanın en güzel işi, tefecilik ise en kirli hareketi sayıldı.

Garp iktisadî doktrinleri içinde, İslâmın faiz yasağına da hayranlıkla bakanlar vardır.

Ribâ yasağı üzerinde, istikbalde öyle takva örnekleri çıkacaktır ki, mezhebimizin kurucusu İmam Âzam Hazretleri borçlusunun kapısında beklerken, Allah korkusundan, kapının gölgesi altında durmayı bile bir menfaat sayacak ve sırf şahsî titizlik eseri olarak, güneş altında pişmeyi tercih edecektir.

Kaide değil, takva...

•

Faizcilik, işe inkılâp edemiyen birikmiş ve emeksiz sermayenin, durduğu ve oturduğu yerde kendisine şişme ve yutma hakkı tanınmasıdır ki, ' zulümlerin en büyüğüdür, ve onun kastını bütün dehşetiyle İslâmiyet tesbit etmiştir.

SONVAK'ALAR

Dokuzuncu Yılın Recep ayında bir gün... Allah'ın Resulü, sahabîleriyle beraber gıyabî bir cenaze namazına durdular...

Bu, Habeş İmparatoru müslüman Eshame'nin cenaze

namazıdır ve Necaşi kırk günlük yolda, o gün vefat etmiştir.

Şaban ayında. Peygamberler Peygamberinin kızlarından ve Hazret-i Osman'ın ikinci zevcesi Ümmü Kelsum vefat etti.

İki peygamber kızıyla izdivaç şerefini kazanmış olmasından haya madeni Osman'ın lâkabı Zinnureyn (İki nura malik) dir.

•

Şevval ayı... İslâmın bünyesini asla fesada sokmaksızın gizli bir kese içinde çüptütmeye çalışan münafıklık mikrobunun üretici baş örneği cezasını buldu.

Münafıkların reisi Abdullah bin Übey bin Selûl öldü.

Oğlu halis müslüman... Allah Resulüne yalvarıp babasını kefenlemek için O'nun gömleğini istedi verdiler. Namazını da kılmaları için yalvardı. Hazret-i Ömer'in en hararetli itirazlarına rağmen münafığın namazını kıldılar ve daha evvel buyurdular:

—• Allatı bana, münafıklar için yetmiş kere istiğfar etsem de kabul olunmayacağını bildirdi. Ne yapayım; yetmişden fazla istiğfar edeyim ki, Allah, niyazımı dilerse kabul etsin.

Merhametin bu irtifaa yükselebildiğine dair tarihte misal hatırlayamıyoruz.

Fakat Allah'ın emri geldi:

«— Küfürle gidenlerin namazını kılma ve mezarlarına yaklaşma... Onlar, Allah Resulüne karşı küfür ve fiske içinde öldüler..»

Ebu Bekr'i Hac emîri nasbettiler ve buyurdular:

— Git tiac et ve hac edeceklere rehber ol... Herkese ilân et ki, bundan böyle müşriklere hac yasaktır! Çıplak olarak da kimse Allah'ın Evini tavaf edemez!

Emirleri yerine getirildi.

356

TOPLAM

Cenup ucundan Şark ve Garp koltuklarına kadar bütün Arap Yarımadası müslümandır; ve ilk müslüman örneği Arap, eski ve yeni haliyle karga ve güvercin arasındaki farkı yaşatmaktadır. Asıl Arap doğmuştur.

Harabe ve mezbelelerin üzerinden Peygamber soluğu esmiş ve göklerden, billur kaldırımlı mâna sitelerinde nur adamların kaynaştığı insan ve cemiyet mimarisi inmiştir.

— 71 —

Ekber Cihad

SUAL VE CEVAP

At üstünde, bir gazadan dönüyorlar. Yanlarında saha-bîleri...

Yumuşak kumda, atların tırnaklarından çıkan yumuşak sestten başka hiç seda yok...

Allah'ın Resulü, mukaddes başları göğüslerinde, her zaman olduğu gibi, tefekkürün en erişilmez ikHmindeler.

Buyuruyorlar:

— Siz. Ekber Cihadın ne demek olduğunu biliyor musunuz?.

Sükût...

Sahabîler, Ekber Cihadın ne demek olduğunu Allah'ın Resulünden öğrenecekler... Beyazın veya karanın ne olduğu da sorulsa, bilinenle onun bildiği arasında fark, aynı sükûtu gerektirecek... O bir şey gösterir ve bildirirken, o şeye ait daha evvel görüş ve bilgi mevcut değildir.

Sahabîlerine bakıyorlar.

Derin vecd içinde sükût...

— Ekber Cihad, şimdi yapıp da döndüğümüz iş 'veya onun daha büyüğü değildir. Ekber Cihad tek kişinin kendi öz nefsiyle cenkleşmesi ve onu yenmesidir.

357

işte, düzlükte giden büyük İslâm aksiyonunun, derinliğine, sonsuz ruhundan bir kapı..

•

Zaten İslâmiyet, insanlığa fert fert Ekber Cihadı talim etmek için gaza üstüne gaza ediyor. Bu gazalar, insanları topyekûn devşirdikten sonra onları tek tek Ekber Cihada memur kılmak için...

e
Ekber Cihada giden yolun açılması için gaza edenler içinde ölümler, yâni şehitler...

Bunlar ölmüşken ölmeyenlerdir. Bir de ölmemişken ölenler... Bunlar da Ekber Cihad'ın fâtipleri...

ÖLMÜŞKEN ÖLMEYENLER

Evet, bunlar, AHah yolundaki gazaların madde plânında vurulup ölenler, Şehitler...

Bunların kazandığı büyük bir mâna ve azîm bir hayat var...

•
Ölmüşken ölmeyenln, yâni şehidin en güzel örneği Uhut 'Muharebesinde... 'Başta, şehitlerin başbuğu Hazret-j Hamza... Ölmüşken ölmeyenlerin hakikatini Uhut Cengi getirdi.

Allah'ın Sevgilisi, Cabir Hazretlerine bu hakikati şöyle anlattılar:

«Allah herkese hicap arkasından, perde gerisinden hitap eder. fakat senin babana, arada perde ve hicap olmaksızın hitap etti ve dedi:

— İşte, ne dilersen vereyim:

O da tekrar dünyaya gönderilmesini diledi. Allah yolunda bir kere daha öldürülüp şehitlik tadını bir kere daha tatmak için...

— Beni dünyaya reddet ki, dedi; senin için bir daha can vereyim, sana geleyim ve o sonsuz hazzı tadayım.

358

Allah, ezeli hikmetinde, dünyadan ayrılanların teao dünyaya dönmesine imkân yaratmadığını söyleyince:

—> Öyle ise, dedi; hâlimden ve saadetimden dünya-dakilere haber ver.

Ve Allah âyetini indirdi.»

Âyet meali:

«Allah için can verenleri öldü sanmayınız! Onlar sağdırlar ve Rablerine yakındırlar. Rızıklandırılır ve Allah'ın, fazlından verdiği şeyde saadet bulurlar. Dünyada bırakıp gittikleri mü'minlerin halleriyle de, onların Allah yolunda ölmelerini bekleyerek şevklenirler. Öyle bir hayatla sağdırlar ki, kendileri için ne korku kalmıştır, ne de hüzn.»

Demek ki, gerçek şehit dünyadakilerin hayatından başka ve üstün bir hayatla sağ... Hususiyle, dünya hayatının buutları içine sığmaz ve dünya çerçevesinden hakikatine ulaşılmaz bir hayatla sağ... ..

Bunlar ölmüşken ölmeyenler...

Şehit, mutlaka Allah yolunda, Allah için canını feda edendir. Mü'minler için bâzı şahsî musibet şekillerinin de şehitliğe yükseltici bir kıymeti varsa da, esas, Allah için Allah'ın yolunda canını vermek...

ÖLMEMİŞKEN ÖLENLER

Bunlar da Velilik yolunun: ,

«— ölmeden ölünüz!»

Hikmetini gerçekleştirenler.. Dünya hayatı içinde o hayatın sınırlarını yıkıp ötelere çıkanlar...

Allah'ta fâni olmak sırrına erenler... Sağlıklarında ölmezliğe ve sonsuzluğa yol bulanlar...

Biricik gaye, bu...

Bunun için yaratıldık.

359

— 72 —

Gayelerin Gayesi

ÖLMEDRN ÖLMEK

Gayeler Gayesinin Mukaddes Sancağını taşıyan Peygamberler Peygamberi, madde planındaki gazalariyle, sonsuzluk âlemine, ölmüşken ölmeyenler; ruh planındaki Ek-ber Crhad ile de, ölmemişken ölenleri sevkermeye memurdurlar.

' Büyük; kul çapında her büyüğün yanında küçük ve hiç kalacağı büyük kurtarıcılık işte budur. İnsanı, nefsi ve cemiyetiyle bir arada kurtarmak...

Şimdi, Kurtarıcılar Kurtarıcısını biraz daha yakından görür gibiyiz.

Daha fazla yaklaşanlayız; yanarız! Nasıl ki, Allah, O'nun göz planındaki cemâlini bile tam izhar etseydi bakmaya takat getiremezdik. Ya iç hakikatine nazar etmek?

En mahrem ve yakın görüş noktalarından Peygamber anlayışı, işte sonu olmayan bu idrâk vecdinden başlar.

Yoksa O'nu birtakım kuru tazim kelimeleri içinde, bir takım yavan hesapların ve dış görünüş sınırlarının gözlüğünden boş yere hecelelemeye çalışmak değil... Vecdin me-todiyle bu görüş arasındaki fark, birinin peşinen topyekûn ve ispatsız doğrulaması, öbürünün ise ispat dâvasına kuru akli konuşturması ve satıhta kalması...

Bir garplı şairin:

«—• Gerçek hayat bu görünen değil.»

Dediği hayat... Gerçek hayat... Bu hayatın her zerre-siyle ilân ve ihtar ettiği ve yanında ebedî noksanlar silsilesinden ibaret kaldığı, hakikî hayat...

360

İşte bu hayat, tam ve kâmil hayat, O'nun izlerine kavuşan ve her şeyi O'nun izlerinde götüren yoldur.

•

O'nun ardındaki saflar, ölmemişken ölenler ordusudur; ve bu ordunun gazada verdiği ölümler de, ölmüşken ölmeyenler...

Dış gaye birincide iç gaye ve büyük oluş da ikincide...

•

Ölmemişken ölenlerin kazandığı sonsuz âlemde ayrıca şehitlikten gelen öyle bir mertebe var ki, başta en büyüklerin en büyüğü, bütün büyüklere Allah bu mertebeyi verdi.

Evvelâ, hakikî ve ebedî hayatın rehberi ve her derecenin üstü Allah'ın Sevgilisi bizzat şehit...

Hayber'de tattığı zehirli etin yıllarca süren Sinsi tesiriyle şehit... Ebu Bekr de aynı sebepten ve onunla beraber... Ömer, Osman, Ali ise, doğrudan doğruya vücutlarında, Allah için güneş güneş al kan yaralar açan hançerler ve kılıçlarla şehit...

Bunlar evvelâ şahit, sonra şehit.. Gayelerin Gayesi yoliyle, ölmeden ölmüş olmanın nimetine, Allah'ta fâni ve baki olmanın sırrına şahit ve sonra Allah yolunda şehit...

Onun içindir ki, yaratılış hikmetinin getirdiği bâtın yolundan büyük oluşa erenler, ayrıca şehitliğe de can attılar.

•

Dâva, bilen ve bilmeyen, anlayan ve anlamayan için tek:

Hep solmayan renge, geçmeyen âna, pörsümeyen yeniye, bölünmeyen bütüne ulaşmak...

•

O'nun yolu:

Mağara ve ötesinde yolun nasıl açıldığı ve nasıl kıvrım kıvrım uzandığını dış çizgileriyle göstermiştik.

Dış plânda şu veya bu işle meşgul görünen her saha-bî, bu yolun içindedir, Allah Resulünün bâtın hikmetiyle başlayan bu yolun son durağı, yine O'nun hakikatidir.

361

Bütün zahir ölçülere (Şeriat)e sınımsız tutulmadan o hakikate varılmaz.

Ekfoer Cihaddan geçmeden oraya varılmaz. Nefs yenilmeden oraya varılmaz.

Allah Sevgilisinin ahlâkına bürünmeden oraya varıl-, maz.

Bir yol göstericiye varılmadan oraya varılmaz.

Yunus Emre gibi, hak kapısına, kırk yıl dümdüz odun taşımadan oraya varılmaz.

•

Bu bir hâldir, lâf işi değildir; ve bu hâli O'nun ruha-niyetine vâris bir yol göstericiden başka kimse gönüllerde tutuşturamaz.

•

O, gelmiş ve gelecek bütün insanlığın meydanında, mutlak yol gösterici... Ve iç maktalarda gezindiğimiz zaman da, daima dışında kaldığımız marifet, O'nun dışından O'nun içine girebilmek... Bu yüzdendir ki, Allah O'nun dilinden emretti:

«— Ölmeden ölünüz!»

NASIL?

Bu işin usûlünde, yine dış plânda çerçevesizim ki, nefsi körletmek, iğneli fıçıya sokmak ve öldürmek diye bir şey yoktur. Sadece onu dizginlemek, yalnız ŞerT haklar içinde terbiye etmek, onun hak kisvesine bürünen oyunlarını bozmak, onu daima büyük mizana bağlı bir murakabe altında tutmak, roeş'esini kırmak, kibrini yıkmak, üstün ahlâka erdirmek, bütün dereceleri aştırmak

362

ve sonra ruh yoliyfe ulaştırmak, ruha inkılâp ettirmek...

\

Nefs tâbirine eş bir mefhumun hiçbir lisanda ve tam mânâsiyle bulunmadığına dikkat edecek olursak, Peygamber lisanının belirttiği yepyeni bir hikmetle karşılaşırız.

O, ne «ben»dir, benliktir, ne zâttır, şudur, budur; kalb hakikati içinde, ruhun mukabil kutbunu gösteren apayrı ve bambaşka bir mevcuttur. Her insanda bu mevcut; daima gizli ve bazan aşikâr bir Allah düşmanı.

Allah düşmanı yola getirilmedikçe Allah'a yol açılmaz.

•

Dâva nefsi öldürmek değil, yola" getirmek olduğu içindir ki, İslâmiyette ruhbaniyet mevcut değildir. Nefsin yemeğini, uykusunu, kadını ve daha binbir meşru zevkini kökünden kesen ve daha ona' nice çileler çektiren bâtil metodların da, İslâmiyetteki gerçek erdiriş usûliyle hiçbir benzerliği yok. Her şey ölçüye bağlı... Bellibaşlı itidal hadleri içinde ve mizanlı... Yoksa öbür türlü, her taraftan gene nefis tecelli edecektir. O daima üste çıkan bir canavar...

•

Allah'ın, nefis bahsinde velîsine ettiği ihtarı hatırlayalım:

«— O'nu içine al! Biz seni onunla seviyoruz!»

Allah'a nefssiz değil, teslim olmuş ve İslama gelmiş nefisle gidilecektir.

•

Tekrar edelim ki, bu Dâvaların Dâvasında, ona prensiplerden dış plân hakikatlerinden fazla birşey söyleyebilmiş değiliz... Biz, kapıyı ve kapının üstündeki başlıca formül yaftalarını gösteriyoruz. İçeriye girmeden ve «zehirle pişmiş» aşın başına oturmadan bilgi aramayın. Eren-Jerin tabiriyle: «Tadmayan bilmez»...

363

İşte Kurtarıcılar Kurtarıcısının insanlığa açtığı büyük kurtuluş kapısı!

Şeriat sarayının içindeki has oda kapısı.

Sarayın dış çizgileriyle tam bir uygunluk ve bağlantı hâlindeki bu odaya girebilen, hakikati bulur.

.

Avizesi ebediyet olan has oda...

Başta ve sonda, dış O'nun, iç O'nun, yol O'nun, menzil O'nun...

Sahabî

BÎR ÂN GÖREN, YAHUT GÖRÜLEN

Sahabî, O'nu, müslüman olarak, Resûllüğüne inanmış bulunarak, bir kere gören, yahut O'nun tarafından bir kere görülen...

Tâbir «sohbet»den geliyor! O'nunla sohbet eden...

O'nu bir kere gören.. İsterse tek saniyecik olsun... Bir kere o nurun yüzüne bakmış olan. İsterse bir ân sürmüş olsun...

Ne zamanın kıymeti var, ne mekânın. İsterse tek lâhza ve göz plânının en uzak haddi içinde görsün...

Sohbet, sahabîlik vasfının galip şartı ve mutlak değil... Nazarın sohbeti yeter...

Ve O'nun tarafından bir kere görülen.. İsterse görülen, görmemiş olsun.. Uykuda, dalgın, başka bir işle meşgul, habersiz ve bilgisiz olsun...

Tek O'nun nazarı kendisine değmiş bulunsun...

•

Ama bu şartların hepsinde, sahabî olacak insanın müslümanlığı şart...

364

Kâfir olarak görür de, Allah Resulünün vefatından sonra İslama gelirse, sahabî değil...

Müslüman iken gördükten sonra dininden çıkan, hiç değil...

\ Sahabîliğinden sonra dininden çıkıp tekrar dinine gelen, gene kaybettiğini bulur.

•

Hasılı, yeni doğmuş müslüman çocuğundan, iki gözü kör ihtiyara kadar kalbinde Şehadet kelimesi yatan herkes. O'nu bir ân görmek veya O'nun tarafından bir ân görülmekle sahabîdir.

O NURA GÖRE

Bir bedahet şivesiyle kavırıyoruz ki, sahabî, kendi nefesine göre değil, o nuru görmüş ve ondan bir zerre kapmış olmaya göre kıymetleniyor. Bu kıymet, nebilerden sonra, bir atlayışta insanoğlunun en üstünü olmak değeri...

Ölçü:

«—» Velînin en büyüğü, sahabînin en küçüğü olan Vahşi'nin ayak tozu biie değildir.»

Bu ölçü «Altun Silsile» büyüklerinin...

Şimdi O'nu gören müslümanın, bir atlayışta nereye çıktığı keyfiyetinden, O'nun ne olduğunu düşünmeğe geçiniz.

O'nu bir kere gören çoban, en varılmaz mânâ stratosferine çıkmış velîden üstün oluyor. Hep o Nura göre hesap...

VEYSEL KARANÎ

Üveys-el-Karânî... Halk dilinde Veyselkarânî... Allah'ın Sevgilisi zamanında, Yemen illerinde, müslüman olduktan sonra Ekber Cihadını rehbersiz ve mür-

365

şitsiz geçiren, doğrudan doğruya Allah'ın terbiyesiyle en büyük mertebeyi bulan ve eren Üveys Hazretleri, O'nu göremedi.

Zira annesiz gitmesine izin vermedi. O da, anneye «Öf!» demeyi bile yasak eden İslâm ahlâkının en tabîî icabı, annesini kıramadı. Hicaz'a gidemedi, Allah Sevgilisinin erdirici huzuruna çıkamadı.

O'nu göremedi, ve O'nun getirdiği ahlâka riayetten, en büyük dereceye rağmen, kâinat çapında ayrı bir nailiyetten ve bu nailiyetin derecesinden mahrum kaldı.

Üveys, Allah'ın Sevgilisi, Allah'a kavuştuktan sonra ancak sahabîleri görebildi ve ancak görenleri görenlerden olabildi.

Halbuki O, Peygamberler Peygamberinin devrinde. Velilikte kutup derecesine ulaşmıştı.

Böyleyken, sahabî olamadığı için varışların en yükseği içinde, en küçük sa-habînin ayak tozuna bile varamadı.

•

Allah'ın, vasitasız ve kılavuzsuz, doğrudan doğruya terbiye ettiği velîlere bu bakımdan Üveysî mizaçlı derler.

Uzaktan Üveys'in hâlini takip eden, Üveys'i «ümmetimin içinde dostum» diye anan ve ebediyet âlemine göçmelerine yakın Üveys'e hırkasını vasiyet eden Allah'ın Sevgilisi... O... Her şeye malik olanın yine kendisini görenin derecesine malik olmadığı O.. Düşünün O'nu...

DÖRT SAHABÎ

Sahabîlerin de kendi aralarında dereceleri var...

Başta, Nebilerden sonra yeryüzünde en büyük insan Ebu Bekr...

Allah'ın, Sevgilisine bağlılığını Kur'an'la naslandırdığı Ebu Bekr...

Allah sevgilisinin:

«— Nebilerden sonra en hayırlısı...»

366

«— Kendisine sevgi ve teşekkür bütün ümmetime

«— Benim mağarada ve Kevser Havuzunda arka-daşımsın!»

«— Cehennem ateşinden kurtulmuş insanı görmek istiyen, Ebu Bekr'in yüzüne baksın!»

«— Sen Allah'ın ateşten âzad edilmiş kulusun!»

«— O'nun yardımı kadar kimsenin yardımı bana menfaat vermedi.»

«— Cebrail bana gelip dedi ki: Allah, Ebu Bekr ile istişare etmeni emrediyor.»

«— İçinde kendisinin bulunduğu kavme, ondan başkasını imam edinmek lâıyk olmaz.»

Buyurduğu...

Ve nihayet, Peygamberler Peygamberinin ifadesiyle, Peygamberler müstesna, her gün doğup batan güneşin hiç bir defa daha üstün bir baş üzerine ışığını saçmadığı Ebu Bekr... .

Allah Resulünün yolunda, son meteliğine ve son damla gözyaşına kadar, maddî ve manevî bütün varlığını talaş talaş yontup nefesine hiç bir şey bırakmayan Ebu Bekr...

Sadakat ve teslimiyetin muntaha noktası, rikkat ve merhametin mesafe mefhumunu aşan ufku Ebu Bekr...

Bir arada gönül ve kafa idrâkinin erişilmez kutbu ve şu ölçünün elmastraşı Ebu Bekr...

«— İdrâkin aczini idrâk, idrâkin ta kendisidir.»

Uçsuz sadakat, sonsuz merhamet ve dipsiz esrar an-layışıyle fârikalanan Ebu Bekr...

•

Arkasından Ömer geliyor.

Onda da farika, adalet ve celâdet...

Dini, bütün nefsanî vahimelerin üstünde en sâf çizgileriyle kavrayan, ebedî kanunları en keskin celâdetle koruyan, nefesine en küçük kıpırdama hakkını vermeyen, halifelğinde Dicle kenarında çobansız kalmış oğlağın hesa-

367

bina kadar düşünen, muhtaçlara sırtında zahire taşıyan, kistrâların incili kürkünü ayakları altında çiğneyip yamalı gömlekle gezen, kendisini yaralayanın bir müslüman olmadığını öğrenince Allah'a hamd eden, ruhunu teslim ederken de rahmete nail olabilmek için yastığının çekilmesini ve başının kuru yere bırakılmasını isteyen öi.ier...

Allah'ın adaleti için öz oğlunu kırbaç altında eriten, gök kubbe çapında kurduğu adalet kubbesinde yankıları gök kubbe durdukça devam edecek olan Ömer...

Birden kulağına çarpan bir âyetin hasretiyle yere düşüp bir ay hasta yatan Ömer..

İyi ve doğruyla beraber ileriye er», keskin temyiz eden, bu yüzden ayırdedici «Faruk» lâkabını alan ve Allatı Resulünün «Şeytan, Ömer'den korkar» teşhisine ve «"benden sonra Ömer ne taraftaysa halk oradadır» takdirine eren Ömer...

Nice ayırd edişleri Kur'ân hükümleriyle gerçekleşen, dinin zahirini en parlak temsil eden, gelmiş ve gelecek bütün insanlığa mefkûrevî devlet reisinin mefkûrevî şartlarını misalleştiren Ömer...

O da bütün sahabîler arasında ikinci...

•

Üçüncüsü Osman...

İlim. haya ve ahlâk tecellisinden son merhale...

«— Ümmetim içinde haya bakımından en ilerisi Af-fan oğlu Osman'dır.»

«— Allah bana kızlarım Rukiyye ve Ümm-ü Kelsüm'u Osman'a vermeme vahyetti.»

«— Biz Osman'ı, babamız İbrahim Peygambere benzetiyoruz...»

«— Lût Peygamberden sonra, Allah için zevcesiyle hicret edenlerin ilki Osman'dır.»

«— Osman dünyada ve ötelede dostumdur.»
Dördüncüsü Ali... Büyük akıl, hikmet ve şecaatte
368

tek... Peygamber evinin emanetçisi, Nur Neslinin yürütücüsü Ali.

«—! Her şey ona karşı huşu içinde; ve her şey onunla kaim..»

Yahut:

«— Her şey ona karşı yok: Ve her şey onunla var.»

Ali'den gelen bu hikmet; yalnız bu hikmet, fezayı, dol-aurmaya yeter.

Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Ben hikmet eviyim; Ali de onun kapısı...»

«*— Ben ilim bekçisiyim; AH de onun kapısı... İlim isteyen kapıya gelsin...»

«— Ali'ye nazar etmek İbadettir.»

«— Ali'nin benimle alâkası, bedenimle başım arasındaki ilgi gibidir.»

•

Şimdi dördünün birden farikalarını toplayalım: Sadakat, rikkat, rahmet, esrar anlayışı... Celâdet, adalet, heybet ve bütün bâtın incelikleriyle bir arada zahire nüfuz...

Yumuşaklık, haya, edep ve ismet...

Büyük akıl, hikmet, şecaat ve ulviyet...

Biri derinlikte, biri genişlikte, öbürü gizlilikte ve daha öbürü erginlikte ve her biri bunlardan her birinde. Peygamber emanetinin çatısını taşıyan dört büyük sütun...

Geriye insan ve mâna diye bir şey kalıyor mu?

Bunların kurduğu esrarlı bir dörköşedir ki. bu dört köşenin her çizgisi üzerinde, her biri kendi mizacına göre O'ndan, O nurdan renk veren birer pencere...

Yani yine onlar yok, O var...

O'nsuz, bunlar, şu bildiklerimiz mi olurdu?

Ebu Bekr, Ömer, Osman ve Ali O Nurun etrafında dört cephele bir fenerdir ki, kendi öz renkleri üstün yaratılışları içinden yine O'nu ifadeye memur...

•

Mücerret insanı bütün kemalleriyle tamamlayan bu

369

1

dört büyük örnek, kâinatın, yüzü suyu hürmetine yarrattı-ğı Allah Sevgilisine, sadece O'nun nur püsküllülerini en yakından toplayıcı ve şahsî mizaçlarına göre ışılatıcı ve böylece kâmil insanı belirtici aynalar...

Bu dördünde insan tamamlanıyor çünkü insan, bu dördüne Nur veren O'nda tamamlanmıştır.

— 74 —

Tabakalar

MÜJDELENENLER VE İLKLER

Dört büyüklerden sonra kıymet hükmü, şahıs şahıs değil de taöaka tabaka.. Gayet tabiî olarak da ilk tabakaya dört büyük yine giriyor.

Evvelâ, hayatında ebedî saadet müjdesini alan «Aşe-re-i Mübeşşere», Müjdelenen On'lar...

Ebu Bekr, Ömer, Osman, Ali, Zübeyr, Talha, Avf oğlu Abdurrahman, Cerrah oğlu Übeyde,

Ebivakkas oğlu Saâd, Zeyd oğlu Said...

Ve bunlarla beraber ilkler; kırklar kadrosu doluncaya kadar ilk iman edenler... Birinci tabaka bunlar...

İkinci tabaka: Ömer'in müsiümanlığından hemen sonra İslama girenler...

Üçüncü tabaka: Müşriklerin cefasından Habeş illerine hicret edenler...

Dördüncü tabaka: ilk Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar'm ilkleri...

Beşinci tabaka: İkinci Akabe buluşmasında biy'at eden Ensar...

Altıncı tabaka: Allah Resulünün hicretinden hemei. sonraki muhacirler...

Yedinci tabaka: Bedr gazasına katılanlar...

370

Sekizinci tabaka: Bedr ile Hudeybiyye anlaşması arasında hicret edenler...

Dokuzuncu tabaka: Rıdvan Ağacı altında biy'at edenler...

Onuncu tabaka: Hudeybiyye anlaşmasıyla Mekke'nin fethi arasındaki muhacirler...

Onbirinci tabaka: Mekke'nin fethinde İslama girenler...

Onikinci tabaka: Bütün bunlardan sonraki sahabîler ve çocukları...

İlk muhacirler, ill< Ensar'dan, ilk Ensar, son muhacirlerden sınıfça üstün...

Bir sahabînin ferdî dereesi hakkı, çoğu cemiyet ölçüsüne göre giden bu tabakaların dışında olmakla beraber, umumiyetle içinde tecellî etmektedir. Zira- tabakaları çerçeveleyen zaman ve mekân ölçüleri arasında, müslüman-lardan Peygamber amcası Abbas ile, çocuklardan Peygamber torunları Hasan ve Hüseyin gibilerini sınıfları dışında tutmak lâzım... Nitekim sahabîlerin en büyüğü olan Hazret-i Ebu Bekr'e karşılık, en küçüğü olan Vahşi, kendisinden sonra müslüman olan ve her soydan sahabîlerin de en küçüğüdür.

ARDLARINCA

Yüzbini aşan sahabîlerin ardına, O'nu görmeyip de görenleri görenler geliyor ki, bunların ismi «Tabiin», Tâbi Olanlar., Ondan sonra gelenleri görenler var... İsimleri «Teba-i Tabiin», Tâbi Olanların Tabileri... Ve artık kol kol, zümre zümre, çeşit çeşit, milyarlarca müslüman...

Allah'ın Sevgilisi buyurdular:

«— Ümmetimin hayırlısı, benim zamanımda bulunanlar... Sonra onların ardından gelenler... Daha sonra da birbirinin ardından gelenler..»

Allah'ın Resulü Ebu Bekr'e dediler:

«— Ne olurdu, kardeşlerimi göreydim.»

371

«— Ey Allah'ın Resulü, biz senin kardeşlerin değil mi-yiz.»

«— Siz benim sahabîlersiniz. Kardeşlerim onlardır ki, beni görmeden doğrularlar, bana bağlanırlar; ve hattâ babalarından ve çocuklarından fazla beni severler.»

İşte. O'nu görmeden doğrulayanlara ait de ayrı ve yine eşsiz bir makam--- Bu makama, kıyafete kadar gelecek her müslüman namzettir.

SEVGİ VE NEFRET

Âyet meali:

e— Bir kavim bulamazsın ki, Allah'a ve Âhiret gününe iman etsin de, Allah Resulünün düşmanlarını sevebilsin.»

Sahabî ki, Allah Resulünün en ileri dostudur. O'na sevgi, Allah ve Resulüne sevginin yol göstericisidir.

Bu, naziklerin naziği dâvada, Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Sahabilerin bahsinde daima Allah'tan hazer edin... Onları sevenler beni sevenlerdir. Onlara düşmanlık duyanlar, bana ezâ ederler. Bana ezâ etmekse-Allah'a ezâ etmeye kalkışmaktır; ve Allah'ın azap eli böylelerini yakar.»

Ve:

«— Ben her günahın şefaatsiyim; yalnız sahabîleri-mi hor görenlere ve onlara şovenlere şefaati etmem.»

•

Böyleyken ortaya bir Muaviye meselesi çıkarıp bu sa-habîye ağız dolusu söven, lanet okuyan, sonra da Müslümanlık taslayan ve tesellisini Hazret-i Ali'den yana olmakta bulan bedbahtlara ne demeli?

Bunlar, hiçbir inceliğe, sır İdrakine ve ölçü hikmetine ruhları yatmayan, şeytan oyuncağı kafalardır. Allah Resulünün bu kadar açık ve aydınlık emri altında, Muaviye ki-

372

ni güdenleri bizzat Kâinatın Efendisi ve O'nun sevgili ruh -ve madde vârisi Ali ne düşünür diye en küçük nefis murakabesine girişmeksizin, güya Peygamber Evini ve Neslini koruma gayretiyle atıp tutanlar. Bilmezler ki, kalblerinde-ki «suret-i hak,» perdesini idare eden bizzat Şeytandır Sahabî meselesinin en nazik miyarı olan bu mevzuda ölçü şudur:

— Hazret-i Ali mi haklı, Muaviye mi?

— Hazret-i Ali mutlaka haklı...

— Ya Muaviye?

— O da haksız değil.!. Ve bütün fark bu kadar...

— Bu nasıl ölçü? Hem biri kafiyen haklı, hem de öbürü haksız değil?

— Çünkü bir sahabîye haksız diyemiyeyoğimiz için ancak bu hadde kadar uzanabiliyoruz. Aralarındaki ihtilâf, sadece içtihad farkından ibaret.. Böyle olunca, birinci plânda bulunan tam haklı, ikincisi de haksız değil olur. Çırcıplak ve yırtıcı haksızlık, asıl, sahabîlerin en büyüklerinden birine dayanarak öbürünün sahabîlik vasfım unutmaktır. İşte sır idrakini örseleyici kabalık. Sır mı; yine sır noktasına mı geldik? Buyurun:

Bir gün Allah'ın Resulü, kendi vahiy kâtiplerinden Muaviye'ye dedi ki:

— İleride senin çocukların en zâlim şekilde benim çocuklarımı öldürecek!

Muaviye titredi:

— Ne diyorsun ey Allah'ın Resulü; öyleyse vücuda geldikçe hepsini keseyim ve neslimi kurutayım!

— Hayır, Muaviye; buna kimsenin hakkı yoktur. Allah'ın takdiri neyse o tecellî edecektir.

Ve sükût ve tevekkül emrini alan Muaviye'nin ıstırap derecesi...

Muaviye, oğlu Yezid'in ne yapacağını tîflseydi kahrından erir, giderdi.

..!••

373

ONDAN NUR ALANLAR

O'ftan nur alanlar, o kadar muazzez ve erişilmez insanlardır ki! Allah'ın kendilerine verdiği ve o nurdan yağurdukları seciyeyle, aşk ve teslimiyet, bağlılık ve fedakârlığın ebedî örneği kalacaklardır.

Şöyle:

Bir velîye diyenler oldu:

—• Siz öyle yükseksiniz ki, zamanımızda sahabîlere eş gibisiniz!

— Ne münasebet, dedi yüksek velî; eğer siz saha-bîleri görseydiniz, vecd ve aşk hallerine bakıp deli derdiniz; onlar da sizi görselerdi müslüman olmadığınızınza hükmederlerdi. Ben nasıl onlara eş veya eş gibi olabilirim?

En büyük haysiyeti, akıllı eşeklerden ayrılmak ve akıllı yenmiş insana yükselmek olan insanoğluna, ulvî divanelikten büyük nimet yoktur bunun da sırrı bütün insanlığın sırnıya beraber sahabîdedir. Ne mutlu O'nun divanesi olabilene!..

•

O'ndan nur alanlar, ölmemişken ölmenin rejimine girenler... Her ân O'nun hayalini, kendi öz derilerinin üstüne giyenler... Bunlar...

İlâhî marifetin başlıca usulü de bu...

RABITA

Kalbleri O'nun yakıcı hayalîyle dolu, yanında veya uzağında, hep O'nunla oldular, sahabîleri... O'nunla gittiler, O'nunla geldiler. O'nunla yediler, O'nunla içtiler. O'nunla namaz kıldılar, O'nunla zikrettiler; hattâ O'nunla yattılar; O'nunla uyudular, O'nunla uyandılar. İçlerinde ve dışlarında hep O'nu taşıdılar.

öyle oldu ki, zaruret yerlerinde ve demlerinde bile

374

O'nun hayalinden ayrılamadıkları için O'na bu halden şikâyet ettiler.

~\ Bu hal mi? Mürşit eteğinde ermenin tek yolu, bu hal\.

Şu hale tasavvuf «rabita» der ve bu hali Kur*ân tasdik eder.

Ancak bu halle erilir.
Mürşidin suretini kendi öz suretine giydirmekle...
Bu hal, Allah'ta fâni olmanın mukaddimesidir.

•
Bu hal O'ndandır.

Yani:

O'nu bir kere gören; yahut baktığını lâhzada en üst tabaka göğe çıkaracak o bir çift simsiyah göze bir ker&-cik görünen bu halin başlangıcındadır.

— 75 —

Peygamber ve Kadın

BEŞERİYET

Bir gündü. Yakın tarihte bir gün 30 yıl kadar evvel diyelim.

Nur silsilesinin en büyüklerinden, Nur'un devrimize ulaştırıcısı Esseyid Abdülhakîm (Arvasî) Hazretlerinin huzurundaydım.

Beraberimde, bir aralık «Alafranga Kemal» ve Haz-ret-i İsa'ya o yoldan bağlılık diye bir hastalığa düşmüş bir arkadaş vardı. Bu arkadaşı, İsa Peygambere de gerçek bağlılığının yolunu görsün ve bağlılığın asit hedefini bulsun diye Kurtarıcımın huzuruna çıkarmıştım.

Dış gözle en basit ve kuru edanın içinde, ne muhteşem bir esrar tahtında oturduğu ve bu tahtı etekleriyle nasıl gizlediği ve nasıl her şeyi örttüğü hemen belli olan

375

Abdülhakîm Efendi Hazretleri, arkadaşımın şu suali karşısında kaldılar:

— Hazret-i İsa hakkında ne buyurursunuz?

Sorulan her şeye tek ve en kısa cümleyle cevap veren ve hiçbir fazla izah ve isbat telâşi göstermeyen Efendi Hazretleri, buyurdular:

— Babasız hak peygamber...

Beklediğini alamayan arkadaş, sormakta devam etti:

— Ya Peygamberimize karşı farkı...

— Büyük...

— Ne gibi?

—• Hazret-i İsa meleklikte en'-ileri derece... Peygamberimize nisbetle bir eksiği vardı.

— Neydi efendim eksiği?

Ve Efendi Hazretlerinin sesi, mâna toprağını bir ânda yerli yerine oturtan bir zelzele uğultusu gibi içimizde gümbürdedi:

— Beşeriyeti. Beşeriyeti eksikti!

Evet. Beşeriyet... Melekiyetin secde ettiği beşeriyet.. Bu ölçüyü, Allah'ın Sevgilisine ait cephelerin hepsine birden tatbik edebilirsiniz.

•
Beşeriyet... Nefs sahibi insan olmak noktası... Bütün dâva, esrar, belâ, saadet, inilmez küçüklük ve çıkılmaz büyüklük hep bu noktada...

DÜNYANIZDA ÜÇ ŞEY

Allah'ın Resulü buyurdular:

«— Bana dünyanızdan üç şey sevdirdi: Kadın, güzel koku ve gözlerimin nuru olan namaz...»

Bu muazzam ölçü, Allah'ın mahlûktan perdesinden tecellisinde, üstön beşeriyet sıfatlarını en çok neler üzerine cezbedtiğinden bir işaret...

Sevdiğimiz ve ona doğru ruhumuzun aktığını duyduğumuz her şeyin maverasında, ö şey, İlâhî tecelliye yol

376

verir. Bu yol verişte de, her şey, kendi zatında/ı hususî birUstidat taşır.

< Kainatın Efendisince dünyamızdan sevdirdilmiş üç unsur karşısındayız: Kadın, güzel koku ve secde...

.-
••-||||

Bu mesele, naziklerin naziği, incelerin incesi... Bu meseleyi Şeyh-i Ekber Muhiddin-î Arabî Hazretleri, «Füsûs»unda aklın pervaz edemeyeceği tecrid yüksekliklerine kadar çıkarır. Şeyhi Ekber'de, Allah Resulünün en başta ifade buyurdıkları kadın —ki erkeğin bir cüz'üdür— erkekteki faaliyet hassasına karşı bir infialiyet merkezidir. Erkek varlığının aktığı ilâhî bir tecelli halinde, esrarlı bir cazibe mihrakı...

Kadın neticede Allah'a teslim olacak nefsin, ilâhî kanun endazesıyla, yani helâl ölçüsüyle, bol bol, yana kana su içmeye mezun, hattâ memur bulunduğu bir pınar... Nefs, büyük rejimini tamamlayabilmek için boyuna oradan hız alacak ve aldığı hızı boyuna orada gösterecek... Melekiyetin secde emrini aldığı beşeriyet yapısı budur.

Kadın, gaye değil, vasıta... Ve hayvanî değil, insanî nefse göre...

Bazı âşıklardan Şeyh-i Ekber'in nakli:

«— Ben âşıkım ve benim aşkıma bildiler, lâkin aşkıma kime olduğunu bilemediler. Halk zanneder ki, ben mahlûka âşıkım... Halbuki benim aşım, mahlûkun mazhariyetinde tecelli eden Allah'a...»

BU DÂVA

Evet: Bu dâva hudutsuz nezaketlere kadar uzanır ve kıl farkıyla işi hidayet caddesinden dalâlet uçurumuna alabilir, "nun için meseleyi fazla lâfa boğmayalım;

377

kuru akılla sıkımayalım; hususiyle sırları ürkütmeden sımsıkı hakikat noktasına yapışalım:

O ki. Muhammedi hakikatin sahibi. Ferdî Hikmetin mazharı ve her mahlûktan üstün beşer sırrının mümessilidir. Allah'ın verdiği kâmil mizaca göre kadın O'nda İlâh? tecellînin derin aynası ve İlâhî marifet rejiminin esrarlı vasıtası...

Allah O'na ve o mizacın vârisleri Muhammed Ümmetine bu aynayı sevdirmiş ve kemal yolunun bir lüzum unsuru olarak hedeflendirmiştir.

Böylece, O'nun, Gaye-İoşan ve Ufuk-Peygamberin mizacına ermekten başka bir şey olmayan kemal çilesinde, kadın, en büyük velîlerin, en ileri yaşlarda bile kaybetmedikleri ruhanî ve cismanî bir alâka hedefi olmuştur.

Bir alâka hedefi ki, kendisiyle değil, haber verdiği hikmet ve hakikatle kaim ve bu arada gördüğü hizmet ve ettiği delâletle makbul...

Büyükler, Muhammedi mizacın kadın alâkasını ve bu alâka içinde İlâhî marifet terakkisini öyle benimsediler ki, fazla evlendiği için etrafında dedikodu yapılan bir velî, bir gün anlayışsızlara şöyle bir levha gösterdi:

Parmağının ucunu kesti ve açılan incecik yarada bir damla kan yerine bir damla bembeyaz cevher toplandığı görüldü.

Tekrar edelim:

İlâhî marifet yolunun terakkî sahipleri için kadın dâvası bütün bir sır ve bu bakımdan hak ölçüsüyle çembere alınmış şehvî kuvvet, müslümanlıkta en makbul bir istidat işareti... Ve o nokta o kadar tehlikeli bir kıvıncı, yeri ki, onda, yine kıl farkıyla en üstün beşeriyet faziletinden en aşağı hayvaniyet derecesine yol açık... Aralarını ayırd edebilmek de çok zor...

378

Kadın, bir yüzünde İlâhî, öbür yüzünde hayvanî bTrer remz bulunan esrarlı madalyon... Sanki yazı-tura oyununun parası... İnsanoğlu hemen bütün kadrosuyla, o para-~yî>atılınca, yalnız hayvanî remz. tura tarafıyla düşen bir nesne zanneder ve bu yüzden zıt kutuplar arasında ahengi göremez. Böylece hayvanî remz yüzünü mefkû-releştirir ve o zaman hasretinin şiddetinden, kadının ve şehvaniyetinin dışına çıkmaya başlar, kadını ve şehvani-yeti kaybetmeye kadar gider.

Halbuki dâva, ne kadında kalmak, ne kadını kaybetmek... Dâva, kadınla kadını aşmak.. Yüzler arasındaki ahengi muhafaza etmek ve İllâhî marifet cihetinde nefsin kadın gıdasını şeriat ölçüsüyle vermek. Nefsi kadınla tamamlayıp Allah'a sunmak...

•

İnsanlığın Tacına ait sultanî beşeriyet vasfının bu azîm sırrını —ki biz ancak kendi âciz idrâk perdemize toplayabildiğimiz kadariyle gösteriyoruz— Hıristiyanlık ve bir takım kuru ruhbaniyet rejimleri kavrayamaz. Hayvanla insan arasında müşterek gördüğü şehvî seciyeyi şiddetle cezalandırmaya, nefsi öldürmeye ve o yoldan kemal bulmaya bakar. Halbuki esasta nefis ötmeyecek —ki zaten ölmez— bir başka hale inkılâb edecek ve yola gelecektir. Nefs yola gelince de Allah'a yol açılacaktır.

Nefsi öldürme veya nefsin öldürülebileceğini zannetme yolu sadece serap... Ya insanı, gerçek gayesiyle ve büsbütün kaybettirir; yahut manastırlarda ve daha bitmem nerelerde gördüğümüz gibi. büsbütün nefsin eline teslim eder, sefalet derecelerinin en altına indirir.

İçinde, babasız hak peygamber Hazret-i İsa'dan tek İllâhî soluk bulunmayan, baştan başa suni ve ruhbanı edebiyat tertiplerinden ibaret Hıristiyanlık, kabul ettiği Peygamberlerden Hazret-i İbrahim, Hazret-i Yakup, Hazret-i Musa, Hazret-i Davut, Hazret-i Süleyman'ın çok zevceli, yâni üstün beşerî vasıflı nebîler olduğunu bilir de, sonra üstünlerin üstününe, mânasını kavrayamadığı

379

ve kemal noksanı diye gördüğü bir şehvanîlik isnad eder. Çünkü bağılılık iddia ettiği büyük Resul İsa Peygamber hiç evlenmemiştir, «İsâ-yı Müoerret» tir ve bu işin sırrı da yine Hıristiyanlıkça meçhuldür.

KORKU YOK

İşin en aç tarafı şu ki, tersinden nefis hizmetkârı rahiplerin ve sözde hakikat âşığı ggrblı münekkidlerin bu kaba, kabaların kabası anlayışına karşı, son zamanların İslâm muharrirlerinde. Kâinatın Efendisine ait üstün ve mükemmel beşeriyet vasfının âdâta gizlenmesi, gözden kaçırılması ve birtakım tevellere saptırılması gibi bir şey seziliyor. Boşuna!...

Korku yok!

Bu cephe, Allah Sevgilisinin en büyük İllâhî nimete mazhar, sultanî, ferdanî, nuranî, insanî yüzüdür ve tek mesele işte bu cepheyi anlayabilmektir.

Bu cepheyi kaçırmayınız, gölgelendirmeyiniz, peçele-meyiniz; nasipsizlerin gözlerine sokunuz.

• •

Kendilerinde recülî kuvvet, her mikyasın üstünde ve ruhanî kuvvetleriyle tam nisbet halinde..

Zevceleriyle alâkaları da en titiz adalet ölçüsü içinde...

Hangi hadımdan büyük adam ve hangi iğdişten yarış atı çıktı?

•

Bunları küfre açıkça bildirin ve devam ediniz: Kadın, fikir gibi şey... Onda bütün hasretlerimizi, idealimizi;, iştihakımızı, visal mefkuremizi vâdeden bir mâna buluyoruz. Neticede bütün bunları kadından çevirip aslî ve hayatî dönemecin icracı vasıtası oluyor ve bizi maddemiz ve mânamızla besleyici bir vesile halinde daima beşeriyet sıfatımızı koruyor. Onu bu hudut içinde kıymetlendirmek ve o kıymeti tadmaya mahsus beşerî has-

380

semizi kemal yolunda basamak diye kullanmak, büyük oluşun esaslarındandır. ^Tievam ediniz: Kadından kesilme hali Müslümanlıkta en mezzum işlerden biri ve kemale değil, zevale götüren bir saik...

Marifet, Peygamber Kızı Derin ve İnce Fâtıma'nın vefatından sonra sekiz kere evlenen ve otuz iki evlâd vücuda getiren Ali gibi olduktan sonra, yine Ali gibi:

«— Ömrümde hiçbir yabancı kadının yüzüne şehvetle bakamadım.»

Diyebilmekte... İş bu mizanı tutabilmekte...

O'ndan Nur alan Ali gibi ve bütün sahabîler gibi...

•

Şeyh-i EkberMn tabiriyle, Gaye-İnsdn ve Ufuk-Pey-gamber'in hakikati «Ferdî» dir. Bu hakikat Peygamber hakikatlerinin en üstünü ve tpplayıcısıdır. Ve O'nda kadın, insanlığın nihaî zirvesine ait bütün faaliyet hassasını kendi infiâliyetinde toplayan bir mihrak, beşeriyet vasfının pırıldama noktasıdır.

76

Pak Zevceler

ZEVCELERİ

Başta, Büyük ve Temiz Hatice... Uzun zaman yalnız onunla yaşadılar ve Hatice hayatta kaldığı müddetçe başka zevce almadılar.

Hatice'nin ölümünden sonra nikahlandıktan, Zem'a kızı Şevde Hazretleri...

Dirayet ve zarafet timsali Âyişe...

Hafasa Bint-i Ömer... Hazret-i Ömer'in kızı... Hicretin Üçüncü Yılında nikahlandılar.

Zeynep bint-i Huzeyme Hazretleri... Üçüncü Yılda...

381

Ümm-ü Seleme Hazretleri... Dördüncü yılda...

Zeynep bint-i Cahş Hazretleri... Beşinci yılda...

Cüveyriyye Hazretleri... Beşinci yılda...

Meymune Hazretleri... Yedinci yılda...

Ve ikisini yakından tanıdığımız dört cariye... Birisi Benî Kureyza kabilesinden Reyhâne ye öbürü Mısır Melikinın hediyesi Mâriye...

En faziletlieleri Hazret-i Hatice ve Âyişe'den sonra Şevde bint-i Zem'a... Müslümanlıkta ilklerden...

İkinci Ha-beşıştan seferinde zevciyle beraber... Dönüşte zevci vefat etti ve Allah'ın Resulü kendisini nikahladı. Vefatı Hazret-i Ömer devrinin sonlarında... Teslimiyet, itaat cömertlik ve iyilikte mümtaz...

•

Hafasa bint-i Ömer Hazretleri, zevci Bedr gazasında yaralanıp vefat edince dul kaldı. Hazret-i Ömer, onu Ebu Bekr ve daha sonra Osman'a münasip gördü. İkisj de Allah Resulünün istediğini sezmiş olacaklar ki, almadılar, Allatı'-ın Sevgilisi, aldılar. Muaviye devrinde vefat etti. Babası gibi celâdeti i...

•

Zeynep bint-i Huzeyme, cahiliyet devrinde «Fakirlerin Annesi» diye lâkapiandırılmış iyilik örneği... İThudda zevci şehid edildikten sonra Peygamber zevceliğine erdi ve ondan sonra üç beş ay yaşayıp, dördüncü yılda vefat etti. Huzeyme kızı Zeynep, Allah Resulünün, Hatice'den sonra ölümüne şahid oldukları ikinci zevceleri...

öbürleri hep sonra vefat etti.

.. Ümm-ü Seleme Hazretlerinin asıl adı Hind... Habeş diyarına ilk gidenlerden ve Medine'ye ilk hicret eden kadın... izdivaç teklifleri üzerine, Allah'ın Resulüne, çocuklarından, biraz kıskanç olduğundan, kendilerini üzme ihtimali bulunduğundan filâ/ı bahsetti ve O'nun bu naz edasına verdiği cevap üzerine hemen Peygamber zevceliğine

382

can attı./Dirayet ve zarafette Hazret-i Ayişe'ye yakın ve zamanının güzellerinden... Zekâ ve kemalde, Hazret-i Ayişe'-den sonra, O'nun geldiği kabul ediliyor. Allah'ın Resulünden sonra, yarım asır kadar hayatta kaldı. Zevceler içinde en son vefat eden...

ZEYNEP

Zeynep bint-i Cahş ile evlenmeleri gayet manalı ve esrarlı:

Peygamberin halasının kızı, asîl, vakur ve güzellikte müstesna Zeynep, daha evvel eski köle Zeyd bin Hârise'nin zevcesi... Veren de bizzat Allah'ın Resulü... Fakat Zeynep'le Zeyd arasında ahenk kurulamadı... Zeynep Peygamber emriyle vardığı Zeyd'i kendisine denk tutamadı, arado ahenk olamadı. Zaten İlâhî murada göre, olmaması lâzımdı. Olmayacaktı.

Zeyd, Allah Resulüne baş vurup Zeyneb'i bırakmak istediğini söyledi. Allah'ın Resulü de Zeyd'e:

— Zevceni tut, Allah'tan sakın!

Cevabını verdi.

Âyet meali:

«— Hani sen, Allah'ın ve senin lütuf ve nimetinize eren kimseye diyordun: Zevceni tut, Allah'tan sakın! Böyle diyerek Allah'ın ortaya çıkaracağı şeyi kalbinde saklıyordun. Halktan korkuyordun. Korkulmaya en fazla lâıyk olan Allah'tır O dem ki, kocası onun dilediğini yerine getirdi, onu boşadı... Mü'minler için oğulluklarının zevcelerini boşandıktan sonra almalarında mâni görülmesin diye biz seni onunla evlendirdik. Allah'ın emri etbet yapılır.»

Görülüyor ki, İlâhî hikmet, Zeyd ve Zeyneb'i ayırdıktan sonra O'nun kalbini Zeyneb'e çevirmiştir. O'nun kalbi Zeyneb'e akmıştır. O'nun kalbi bir yıldız aksa, o yıldız hemen avuçlarının içindedir. Fakat, zahirî duygusu, oğulluğunun zevcesini almaya izin yermiyor. Bu o zamanın yanlış hesabı... Oğulluk, oğul değildir.

383

Zeyd, Peygamberler Peygamberinden «Tut!» emrini aldığı ve ayrıca hiçbir teşvik görmediği halde Zeyneb'i boşadı. Muayyen müddet sona erdikten sonra Allah'ın Resulü aynı Zeyd'i Zeyneb'e gönderdiler.

— Zeyneb'e git, beni Allah'ın Resulü gönderdi, seni zevceliğe istiyor, deyiver!

Bu emrin doğrudan doğruya Zeyd'e verilmesindeki Peygamber ihlâs ve ulvîliğine ve tiemen, canla başla o vazifeyi yerine getiren Zeyd'in emniyet ve teslimiyetine dikkat edelim.

. • «i.

Zeyd, eski zevcesinin kapışına geldi, arkasını döndü ve en necabetli eda içinde memuriyetini yerine getirdi.

Aldığı cevap:

— Allah emredinceye kadar hiçbir şey söyleyemem. Allah'ın emri Resulüne geldi ve Zeynep büyük naili-

yete erdir Böylece oğullukların boşanmış zevceleri hakkındaki yanlış ölçü de düzeldi.

Zeynep daima bu hususiyetle fahr duyar ve fahrini öbür zevcelere belirtirdi:

— Sizi, Allah'ın emriyle Âlemlerin Fahrine babalarınız, verdi, beni de doğrudan doğruya Allah... Hazret-i Ayişe, İslâmiyette Zeynep'ten faziletli kadın görmediğini söyler. Kadınlığın en şahsiyetli ifadesi içinde misilsiz bir diyanet huşu ve Allah'a bağlılık seciyesi...

Allah'ın Resulü, zevceleri arasında en cömert olanının kendilerine en evvel kavuşacağını söylemişlerdi. Peygamberler Peygamberinin vefatından sonra zevceler arasında O'na ilk kavuşan Zeynep oldu. Halife Ömer devrinde...

Doğrudan doğruya ilâhî hikmetin, kul ve mü'min imti-hanıyla karışık gayet esrarlı bir tecellisi olan Zeynep hâdisesini, garplıların nasıl tellâkki ettiğini düşünmeye bile değmez.

İş, kul ve mü'min sıfatiyle bizim tellâkkirnize bağlı...

384

Biz, O'nO/Oif her şeyin peşinen doğru, iyi ve güzel olduğunu kabıfl eden, sonra da bu doğru, iyi ve güzeli Allah'ın izniyle/gören, duyan ve anlayanlardan olalım, yeter. İyi, doğru ve güzel. O'nun yaptığıdır.

ÖBÜRLERİ

Güveyriyye Hazretleri, Mustalıkoğullarından alman esir... Allah Resulüne nikâhlanmasıyla herkes elindeki esiri azad etti ve Peygamber zevcesinin kabilesinden hiçbir esir kalmadı. Hicretin altıncı yılında vefat etti.

Ümm-ü Habibe Hazretlerinin, Habeşistan'da dininden dönen zevcine rağmen Müslümanlığını muhafaza etmiş ulvî kadın olduğunu ve Kâinatın Efendisince tâ Medine'den zevceliğe istendiğini biliyoruz. Müjdeciye bütün mücevherlerini hediye eden Ebu Süfyan kızı soylu ve kahraman Ümm-ü Habibe, kocasına ve babasına rağmen sebat gösterdiği imanının mükâfatını en büyük rütbeyle aldı ve Hicretin kırk dördüncü yılında öldü.

Meymume Hazretleri, Allah Resulünün Hayber'den sonraki «Umre» niyetiyle Mekke'ye girişlerinde Peygamber zevceleri arasına girdi. Kendi kendisini Allah'ın Sevgilisine arz ederek... Hicretin ellibirinci yılında dünyadan göçtü.

Safiyye Hazretleri, Hayber fethinde gördüğümüz gibi, Prens kızı...

Allah'ın Resulü ona sordu:

— Safiyye, bana gelmek ister misin?

— Ey Allah'ın Resulü, ben küfürdeyken bile tek gayem buydu, ya şimdi başka ne isteyebilirim?

Hicretin elline, yılında vefat etti.

Temizlikte, incelikte, fazilette, ibadette, haşyette, teslimiyette hepsi birbiriyle yarış halinde ve hepsi birbiriyle,

385

en iyi ülfet ve muaşeret içinde... Aralarında daracık naz hududu dışında en küçük bir geçimsizlik yok...

Annelerimiz onlar, mü'minlerin anneleri... Mü'rri'nin vasfımızın bağladığı anneler... Aziz annenin daha üstünü...

evla

Allah'ın Resulü, dokuzuncu yılda, bir ay müddetle zevcelerinden eylâ ettiler. Yani bu zaman içinde zevcelerine yaklaşmadılar.

Sebebi, başında ve sonunda münafık parmağı ve bu yüzden Peygamber Evini saran bir mırılıtı...

•

Her ân intişar sahasını genişleten ve tevhid meydanına renk renk ganimet yığan İslâmiyet, bu kadar zengin refah imkânları getiriyor da niçin; Peygamber Evi bundan faydalanmıyor? Hâlâ toprak tabaklar içinde birkaç hurma ve sadece bir iki bulamaç... Peygamber zevceleri daima dünya ziynet ve nimetlerinden mahrum... Niçin?

Cevabı kendi içinde:

Peygamber Evi de ondan...

Gizli yahudi ajanı münafığın soktuğu kundak... Semeresini fitrî kadın sıfatında arıyor. Bu tesir, aslında tertemiz zevceler arasında hafif bir mırılıtı estirdi. Ve Allah'ın Resulü bundan üzülp bir ay kendilerine yaklaşmamaya ahdettiler.

Bu defa münafık şöyle bir şaya yaydı:

—• Allah'ın Resulü, zevcelerinin hepsini birden boşadı.

•

Bütün sahabiler Peygamber mescidinde ezgin ve üzgün... Ömer, huzura çıkmak için izin istedi, isteği iki defa kabul edilmedi... Üçüncüsünde huzura alındı. Allanın Resulünü bir tahta sedir üzerinde etrafında birkaç boş tabak, dekorların en mahrumu içinde bulan Ömer ağladı vş sordu: 386

— Efy Allah'ın Resulü, zevcelerini boşadın mı?

— Hayır, yâ Ömer!..

Ve Ömer, gözlen yaşlı, müslümanlara müjdeyi vermek için mescide koştu. *

Allah, Peygamber zevcelerini, dünya nimetiyle Resulünün zevceliği arasında, birinden birini seçmek üzere, bir âyetle serbest bıraktı.

Ayişe'nin cevabı:

— Ben Allah'ı ve Resulünü ihtiyar ediyorum! Hiçbiri dünyayı murad edinmedi.

ÖLÇÜ

Peygamberler Peygamberinde kadın, dünya cephesinin çerçevelediği yalnız bu cepheye mihli kadına benzemez Peygamberler Peygamberinde kadın, maddesi ve her şeyiyle üstün beşeriyet sıfatının tecellisine mahsus ilâhî bir perde; maddesi ve her şeyiyle ebedî mânalara yol verici bir mâna...

Kâinatın Efendisinde kadın sadece hakikî hayata bir zıplama taşı olan bu dünyada, mutlak, mücerret ve münezzeh güzellikten, üstün beşeriyet vasfının ışıldamasına ve Allah'ı bulmasına

yardımcı bir pertevdir. Bu pertevin çakıntularıyla değil midir ki, Muhammedî Hakikati, ilk insandan beri birbirimize teslim ederek, sonsuzluğa doğru üreyip gidiyoruz?

— 77 —

Peygamber ve Şair

ŞAİR NEDİR?

Eski Yunan'dan beri anlamaya ve anlatmaya çalışıyorlar.

387

Benim anlayışıma göre gaipler perdesindeki işaretlerin mıknaşlığına tutulmuş, bir oraya bir buraya savrulan ve ebedîyen ebedîyi, erişilmezi, tutulmazı arayan meczup ruh...

«Ben Şairim, gaibi kurcalayan çilingir: Canlı cenazelerin başında Münker - Nekir...»

Şair, eşya ve hâdiselerin en mahrem maktamda çarpan gizli nabzın "dâvetlisidir ve bilmeden ebedîyen Allah'ı arayacaktır.

•

Şair göklerden süzülen esrar huzmesinin nuranî mah rutuna yakalanmış bir toz zerresi.:r O ki, bu nuranî mah-rutun doğrudan doğruya başını ışıldattığı Allah habercisidir; şair bütün «estetik» ve «poetik» kutuplarıyla, onun hizmetçisi... Olması gereken bu...

BİR HADİS VE HİKMET

Doğruluk derecesini bilmediğim, fakat neticede her güzel şey gibi özünü mutlaka O'na bağlı gördüğüm bir hadîs:

«*^ Allah'ın esrar hazinesi Arşın altındadır. Anahter-ları da şairlerin diline verilmiştir.»

Öyleyse, O bütün kâinatın nizamını getirdiği gibi, şiirin de hikmetini, birkaç çizgiyle yer ve gök arası hende-seleştirmiş oluyor.

Artık «poetik» dedikleri şiir hikmeti, başını bu ölçüye dayayıp, yerle gök arası muhteşem mimarisini kurabilir?

Ne duruyor?

•

Allah'a ve esrara, yâni kendi iç gayesine, vücut hikmetine bağlı şifr ve şair, Allah'ın Resulü tarafından en büyük himayeyi gördü.

Süreyd bin Süveyd:

388

«Bir (gün Allah'ın Resulü, beni devesinin" arkasına bindirdi. Yavaş yavaş mesafe alıyoruz.

Sordular:

— Eskiden Ümeyye bin Ebu Sait isimli bir şair vardı. Bundan bir şey hatırlıyor musun?

— Evet, ey Allah'ın Resulü... •*-' Oku!

Okudum.

Daha istediler!.. Yine okudum. Yüz beyit kadar okudum.»

•

Arap şairlerinden birçoklarının şiirlerini okuttukları ve bazıları için:

— İlâhî hikmete ve tevhide ne kadar da yaklaşmış dedikleri vaki...

Buyurdular:

— Söz şair Lebid'in şu mısraı: «Allah'tan başka her şey bâtil!..»

Düşünün o mesud şairi ki, bir mısraı hadîs oluyor! «— Söz vardır ki şiirdir, şiir vardır ki hikmettir...»

ASIL HİKMET

Asıl hikmet, Allah'ın Resulüyle şair arasında, şiir ve şairin münteha noktasıyla Kâinatın Efendisi arasında, riayeti fevkalâde mühim sınırı tanıyabilmekte...

O, Allah'ın doğrudan doğruya, Allah tarafından habercisidir; şair ise, çok defa şaşkın ve âletinin merkezi hede-finde habersiz, haberi olsa da habersiz, şahsî bir arayıcı...

•

O, bizzat Allah'ın ûyetlerini okumaya memurdur; şair ise insan ruhunun habersiz bükülüşlerini bestelemeğe...

O, Allah'tadır; şâir umumî ve iptidaî mânasıyla insanda....

389

Bu ölçüyle. Allah'ın Sevgilisi, bir takım yakınlıklar ve benzerlikler gibi görünen şeyler içinde, şiir ve şaire, Arşın toprağa uzak olduğu kadar irak ve münezzehlik âleminde...

Böyle olduğu içindir ki, Medine'de Peygamber Mescidi yapılırken bir şevk ânı içinde okudukları bir iki mısradan^ başka #hiç şiir söylememişler, yalnız başkalarının şiirlerini okumuşlar; okutmuşlar, dinlemişler, sevmişler ve lûtuflan-dırmışlar.

Nicelerine olduğu gibi, bu hikmete de akıl erdiremeyen haro ve kaba softa, Allah'-Resûlünü hicvedict küfür şairlerine karşı inen âyjsti, topyekün şiir ve şaire sanmış ve Allah Resulünün en fazla lûtuflandırdıkları ve temellen-dirdikleri bir müesseseyi batırmaya savaşmışlar.

Böyleleri o nura lâyük değil... O'na lâyük olabilmek kimsenin haddine düşmemiş amma, böyleleri lâyük olabilmenin iktidarsızlığına da lâyük değil...

HEPSİ ŞAİR

Her şeyin üstünde olan O, müstesna, bütün Arap çerçevesi, Kureyş topluluğu, ihtiyarı ve genciyle, kadını ve kızıyla, çoluğu çocuğuyla baştan başa şair... Baştan başa kelâm ve şiir zevkinin kahramanları... Kelâm harikasına, üstün insanî marifete inanmış büyük ruhlar... Zaten böyle oldukları için değil midir ki, şahit olacakları mucize, şiirden ve her türlü insanî kelâm harikasından münezzeh Kur'ân...

Sahabîlerin, arkalarından tâbilerin ve nice büyük velîlerin çoğu şair ve şiir zevkinin en ileri irfanına sahip... Başta Hazret-i Ali:

«Saçlarım bembeyaz oldu da hırşımın başı beyazlanmadı.

«Dünya isteklisi, yalnız yorulduğu, didindiği ile kalır. «Ne oldu bana ki, göz diktiğim dereceye çıkar çıkmaz. «Gözlerim daha üstüne takılıp kalıyor?»

390

«Allah için söyle; zevk ve sefanın uğuldattığı nice ev-/ • den geçtin de,

«Etraflarını ölüm kuşlarının dolandığını görmedin mi?» Ve oğlu İmam Hüseyin:

«Uğradığın dertlerden mahlûklara şikâyeti kes! «Merhametliyi merhametsize şikâyet etmiş olursun!»

•

Daha kimler ve neler!.. Ölüm yatağında kızlarına, ölümünden sonra okuyacakları mersiyeleri hemen okumalarını emreden ve hepsini hazır bulan büyük baba Abdülmüt-talib'i altı kızıyla beraber unutabilir miyiz?

Arapta ve hususiyle Kureyşlide şiir, san'attır ve bu Arap, lisaniyle, başkaları sürünürken uçan adam...

O, bu kanattan da müstağni, Nur...

ŞİİRİN VAZİFESİ

Şiir, bizzat ve topyekün, en hâs ve hâlis ruhu ve olanca gayesi ve cevheriyle O'nun sahabîsidir.

O'nun.ve O'na bağlı hikmetlerin bestecisi...

•' |

Şair, Allah tarafından iclâs edilmiş. O Ebediyet Sulta-, nının, bütün kâinatı süpürücü harmanisinin eteklerinde, gaiplerden ürperti alan ve veren bir duygu teşrifâtçısından başka ne olabilir?

İşte:

Bir harmen-i nur olup nü eflâk

Hurşidi kapattı pertev-i hâk

(Yedi felek bir nur harmanına döndü de,

Toprağın pertevi güneşi kapattı)

Diyen Şeyh Galip... Önünden akan suyu «Başını taştan taşa vurup gezer âvâre su» yu esîri bir mâna akışı halinde mefkûreleştirdikten sonra, onu Ahmed-i Muhtar'ın yoluna girmiş gören Fuzûli ve daha niceleri, bu vazifeyi yaşayanlardan...

391

ŞAİRLERİ

Başlıca üç kişi... Pek çok ama, meslekî temayüz ifadesiyle başlıca üç kişi... Bunlar, Kâab bin Mâlik, Abdullah bin Revâha, Hassan bin Sabit... Küfürden gelen nazm oklarını iman şiiriyle karşılayanlar, püskürtenler ve küfrün ciğerini delik deşik edenler...

Yoksa, işaret ettiğimiz gibi zaman ve mekânına göre, hemen her sahabî, kılıcını şiir kınında muhafaza eden bir kahraman...

• . -i

Seleme:

«Allah'ın Resûlüyle Hayber gazasına çıktık. Gece gidiyorduk. Sahabîlerden biri Âmir'den şiir okumasını istedi. Kendi şiirlerinden parçalar... Âmir devesinden indi ve şiirlerinden okumaya başladı. Araplarda âdettir, deve yanında yürüyerek şiir okurlar. Hem insan haz duyar, hem de deve çoşar. Bir çoşmadır başladı. Allah'ın Resulü bu hali uzaktan görünce sordular:

— ' Kim şiir okuyarak develeri çoşturan?

— Âmir, ey Allah'ın Resulü...

— Allah'ın rahmeti, ona olsun... Bunu üzerine bir sahabî atıldı?

— Ey Allah'ın' Resulü, ettiğin dua ile Âmir'e cennet vacip oldu. Ne olurdu, bu duadan biz de pay alabilseydik.»

•

Hayber'den sonra Kabe'yi tavafa gittikleri zaman «Lebbeyk» sesleriyle yokuş aşağı inilirken, Allah Resulünün devesini çeken bir şair... Abdullah bin Revâha... Tam Mekke'ye girilirken, çipil gözlerle bakışan müşrikler iki tarafı tutmuş, şair en keskin mısralarını yüksek sesle okumaya koyuldu. Manzarayı gören Ömer, atıldı ve dedi:

— Allah Resulünün önünde şiir mi okuyorsun? Allah Resulü:

— Bırak Ömer, dediler; okudukları kâfirlere ok atmaktan daha tesirli...

i

BÜRDE KASİDESİ

Allah Resulünün medihleri için yazılmış ve şairine kâinata bedel bir hediye kazandırdığı için de ismi «Bürde Kasidesi» kalmış meşhur şiir...

Bürde, hırka demek... Allah'ın Sevgilisi, bu şiirin sahibine kendi hırkalarını hediye ettiler.

•

Kâab bin Züheyr, Arabın büyük şairlerinden ve küfür tarafından... Allah'ın kendisine verdiği tılsımlı silâhı Allah Resulünün aleyhine kullanıyor ve müslümanların gönülden kan gütmesine sebep oluyor.

Babası Züheyr de büyük şair... Bir gün bir rüya görmüş... Gökten bir ip uzatmışlar... Koşmuş... Tutunmak, yapışmak istemiş... Olamamış... Yetişememiş... -

Züheyr kitap ehliyle yatıp kalkan bir hakîm olduğu için ona, bu türlü insanlar rüyasını şöyle tâbir etmişler:

— Âhir zaman Peygamberi gelecek ve sen ona ye-tişemiyeceksin...

Züheyr, oğullarına şu nasihati vermiş:

— Her alâmet gösteriyor; bir büyük nebî gönderecek Allah... Ben yetişemiyeceğim zahir... Siz ona iman ediniz!

•

Böyleyken Kâab ve kardeşi, Allah'ın Resulüne inanmadılar ve babalarının öğüdünü olsun, hatırlamadılar. Kardeşi:

— Ben gidip şu nübüvvet dâvası eden insanı bir göreyim!

Dedi ve gitti ve O'nun meclisine girer girmez müs-lüman oldu.

Allah'ın Resülü Tâif'den döndükleri zaman da kardeşine haber yolladı:

— Hemen gel ve nüslüman ol! Çekinme! Çünkü O, tövbe edenleri ve Hakk'a gelenleri affeder.

392

393

Kâab, Allah Resulünün fermanı ile her nerede gö-rülürste hemen öldürülmesi gerekenlerden...

Kâab, Medine'ye geldi; Allah Resulünün etrafındaki sahabîler halkasının yanına sessizce diz çöktü.

Kimse ona bakmıyor...

Allah'ın Sevgilisine hitap etti:

— Ey Allah'ın Resülü!. Kâab bin Züheyr küfründen dönmüş ve günahlarına tövbe etmiş.. Kapıda, senden af ve emân istiyor. Ne buyurursun? Huzuruna getirsem tövbesini kabul eder misin?

— Evet...

— Kâab benim!

Kılıcına davrananları, Allah'ın Resülü, bir işaretiyle hareketsiz bıraktılar. Ve Kâab, diz üstü meşhur kasidesini okudu.

Kâab:

«Sen Resulsün, âlemin ziyalandığı nur;

«Hak ve bâtil arasını kesen Allah'ın kılıcı...»

Kâab gönlünün bütün şahlamşıyla okuduğu kasidesinde buraya gelince, Allah'ın Sevgilisi, arkalarındaki hırkayı çıkarıp Kâab'ın üstüne attılar. Kâab bin Züheyr'in üstüne ebediyet düşmüştü.

•

Muaviye'nin halifeliğinde bu hırka için Kâab'a onbin akça gönderildi. Fakat O'nun Peygamberliğini kabul ettiği andan itibaren şiirin de hakikatini bulan büyük şair Kâab şu cevabı verdi:

— Allah Resulünün hırkasından ayrılamam... Kâab'ın ölümünden sonra Muaviye o hırkayı yirmibeş

bin akçeye vârislerinden satın aldı; ve işte o hırka sultan elinden sultan eline geçerek bugüne kadar geldi.

KUR'ÂN'I BİLDİREN

O, Kur'ân'ı bildiren. Kendi şahsî belagat ve fesahati

içinde, şiirin varamayacağı mâna iklimlerini, şairlikten münezzeh olarak fethetmiş ve beyan âleminin üstüne çıkmış, sonsuzluk bayraktarı... Şiiri sevdiler ve ona gerçek istikametini verdiler.

•

Fakat Kur'ân'dan, Allah'ın kelâmından sonra, bu mucize karşısında şairin dili tutuldu.

Hazret-i Ömer, halifeliğinde. Hassan bin Sabit'e sordu:

— Hassan, niçin şiir söylemez oldun?

— Kur'ân'dan sonra ağzım kilitlendi, yâ Ömer!..

— 78 —

Ahlâk ve Âdet

AZİM AHLÂK

Allah, Sevgilisinin «Azîm bir ahlâk üzere» olduğunu, O'nu ahlâkların en azîmi içinde yarattığını bildiriyor. Ahlâk mefhumunun yanında kullanılmasına Arapçada hiç alışılmamış olan «azîm» sıfat* burada titreticidir.

•

O bir kuldur; ve bu azîm ahlâk ise O'nda Allah'ın Ahlâkı...

Derinleşmek ihtimali olsaydı tecrübe ederdik; fakat bırakıyor ve düpedüz ölçüyü veriyoruz.

O, Allah'ın bizzat kendi ahlâkiyle ahlâklandırdığı en üstün mahlûk, Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber...

Sade O değil... O'nun ahlâkına tevarüs edebilenler, aynı ahlâk ile ahlâklanırlar.

Emir:

«— Allah'ın Ahlâkiyle ohiâklanınız!»

Hadîs meali:

394

395,

«— Ben ahlâkı tamamlamak için gönderildim.»

Yine ilâhi marifet kapısının eşiği... Bu ahlâk yerine gelince kapı açılır.

Başta da kaydettiğimiz gibi yanlışlıklar boyunca tecrit senfonileri bestelemekten ve tek hayırlı iş olarak birbirinin yanlışını yakalamaktan başka rolü olmayan felsefenin kulakları çınlasın.

O'nun iki gayesi vardır: Nizam ve ahlâk...

Herkes ve her şey, isteklisi olduğu rüyanın hakikatini İslâm'da bulsun...

İSİMLERİ

Allah'ın ahlâkı...

«— Bütün güzel isimler benimdir!» Diyen Allah'ın ahlâkını isimlerinden sezebiliriz. O'nun da ahlâkını yüzlerce isminden birkaçıyla hecelemeye çalışalım:

El' Eşça (En şecaatli) El' Ahsen (En güzel) El' Ecved (En cömert) Er' Rahim (Merhametli) El' Müstakim {Doğru} El' Hâşî (Huşu içinde) Er' Rauf (Okşayıcı) Er' Razi (Rıza içinde) Er1 Rahmet (Rahmetin ta kendisi) El' Af (Affın ta kendisi) . Et1 Tâhir (Temiz) Es' Sâbir (Sabırlı) El' Mütevekkil (Tevekkül içinde) El' Mustafa (Süzülmüş) El' Müstâğfir (İstiğfar edici) El' Halim (Yumuşak) Es' Sadık (Sadakatli).

396

İşsayıya düştü mü. namütenahiyi bulmalı ki, O bulun/un...

•

•

•

Namütenahi çizgili o ahlâk bütününün yine bir kaç ana köşesi:

Yakıcı» edeb, haya, haşyet...

Titretici af, müsamaha, merhamet...

Ağlayıcı tevazu, tevekkül, kanaat...

Ürpertici sadakat, emanet, istikamet...

Hayat verici muaşeret, ünsiyet, beşaret...

Hayran kılıcı rikkat, nezaket, letafet...

Tılsımlayıcı zarafet, tavır, asalet...

Esir edici semahat, ikram, mürüvvet...

Sarsıcı vekar, heybet, şecaat...

Ve ruhumuza düğümlü her güzel edada son had, O'nun.

Hadîs meali:

«— Aîâh size ferd ferd ahlâkınızı taksim etmiştir; rızkınızı böldüğü gibi..»

•

Duaları:

«— Allah'ım; dışımı güzel ettiğin gibi içimi de güzel eyle!»

DIŞ VE İÇ

Bazan kulak yumuşaklarına kadar düşen hafif kıvrırcık simsiyah saçların, sema gibi açık ve yüksek alınının, ipince ve pek az çatık kaşların, upuzun ve yarı kıvrırcık kirpiklerin, nuru simsiyahta tercüme eden gözlerin, sivrice uçlu uzunca burnun, genişçe ve fevkalâde ahenkli dudakların, intizam şüirinin hendeselerini veren bembeyaz dişlerin, yine hafif kıvrırcık simsiyah sakalın, uzun ve asîl boynun, gayet hafif kırmızımtrak beyaz bir yüzde düğümlendiği mâna... O'nun, Allah Sevgilisi olmak mânasına

397

denk.. Bu mânayı O'nu gördüğü zaman, yahucfi AbduHah bin Selâm hemen haykırdı:

«—Bu simanın sahibi yalancı olamaz!»

Zaman boyunca ebediyen tekrarlasak yine az ki, daima hüznü, düşünceli büyük düşünce hüznü içinde, ve ömründe bir kere olsun kahkahayla gülmemiş, hep mü-tebessim insan...

İnsan mı?

Evet, insan; fakat insanlığın, ilkinden sonuncusuna kadar toplamı, O'na müsavi değil...

Bir ömür boyunca bir kere olsun kahkahayla gülmemiş, kendisini kaybetmemiş ve gaflete düşmemiş olmak ne demek?

EDA

Umumiyetle susuyor, lüzum olmadıkça konuşmuyorlar; fakat söze başlayınca her kelimeyi sonsuz bir aydınlık ve çekicilikle tane tane kullanıyorlar.

İnsana kan nakleder gibi, damla damla ve bölüm bölüm veriyorlar.

Bazan o kadar yavaş bir ahenk içinde söz söylüyorlar ki, hiçbir zahmet çekmeksizin kelimeleri kâğıt üzerinde zaptedilebilir. Zaten konuşmuyorlar; ruhlara ve semalara yazdırıyorlar, kaydettiriyorlar.

İşaret ettikleri zaman, ellerini olduğu gibi kaldırıyorlar. Bir şeyden hayret hissi alınca, ellerinin ayasını çeviriyorlar. Ellerini birbirine çarptıkları da oluyor. Ve sohbette bir nükte geçerse gülümsüyorlar ve gözlerini yere indiriyorlar.

Hutbelerinde, hutbelerinden en müteessir olan insan, bizzat kendileri... Ân olurdu ki, bütün mukaddes vücudun baştan ayağa titrediği görülürdü.

Abdullah bin Ömer:

398

/«Bir gün Allah'ın Resulünü minberde hutbe verirken dinledim:

— Göklerin ve yerin yaratıcısı olan Allah, gökleri ve yeri ovucunun içinde tutar.

Dedi ve sonra:

Avucunu sımsıkı kapayıp açtı.» Heybetleri bozan o hale geliyor ki, muhatapları ta-mamiyle kendilerinden geçiyor. Ebu Hüreyre: «Allah'ın Resulü vaazlarından birinde:

— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah adına yemin ederim ki...

Dedi ve durdu. Sonra bu başlangıcı iki kere daha tekrar etti ve hafifçe ileriye doğru eğildi. Birden herkesin başı yerde ve gözlerinden yaş boşanıyor! Kendimizden o türlü geçmiştik ki, Allah Resulünün ne için yemin ettiklerini unutmuştuk.»

— 79 —

Renk Renk

GİYİNİŞLERİ

Yeni yağmış kardan daha temiz, üstünde tek leke, tek toz tanesi olmayan, sade, son derece sade, özentisiz elbiseler.

Diz kapaklarını baldırlarının ortasına kadar aşan bir e.tek ve üstünde gömlek veya hırka...

Başlarında bazan beyaz, bazan siyah, umumiyetle siyah, ucu omuzları arasına sarkan bir sank..

En sevdikleri ve tercih ettikleri renk beyaz.. Gömlekleri ve etekleri çok defa beyaz; hırkaları da beyaz, yeşil, sarı ve siyah.

399

Kullandıkları .kumaş ekseriye sof... Bazan da sırtlarına bir şal aba alıyorlar.

•
•
•
Ayakkabıları sandal şeklinde.. Üstünden ve bileğinden bağlı... Bu giyiniş tarzının farikası, sonsuz bir temizlik, sadelik ve tevazu...

Harplerde zırh ve miğfer giyiyorlar.

Gerçek hayata intikal anlarında, üzerlerinde el dokuması sade bir entari ve yamalı bir örtü...

•
•
•
Fakat, Allah'ın Resulü, iyi giyim'nimetinin gururlanmadan, zahirde de gösterilmesini emrediyorlar ve güzel kılığı seviyorlar.

EŞYALARI

Sağ ellerinde «Allah'ın Resülü Muhammed» yazılı, yüzük şeklinde mühür... Peygamber nâmelerini mühürlemek için...

Bu mühür Hazret-i Osman devrine kadar muhafaza edildi ve ondan sonra kayıplara karıştı.

• Hutbe verirken ellerinde bir asâ.. Minber yaptırıldıktan sonra ellerine asâ almadılar. Harb sahnelerindeki hutbelerinde, dayandıkları bir yay, ok yayı...

• Tarakları, aynaları, misvakları, sürmedanları hep yanlarında...- Dişlerini sık sık fırçalıyorlar, saçlarını sık sık tarıyorlar, her gece sürme çekiyorlar ve tırnaklarını Cuma günü kesiyorlar. Dış temizliği, şuur ve sistem altında bütün jnsaniğe örnek.:

ZEVK

Ümm-ü Hâni Hazretleri, biraz, yulaf öğüttü, otlak

400

rıstırdı, tabağa koydu, ateşe tuttu, üstüne biraz zeytinyağı döktü, bir parça biber ve bahar serpti ve Hazret-i Hasan ile Abdullah bin Abbas'a dedi:

—• İşte Peygamberin yediği yemek!

Allah'ın nimetleri içinde, etlerden, sebzelerden ve yemişlerden de sevdikleri var..

• O kadar incelmış bir rikkat ve nezahat bünyesi ki, bir gün yere tüküren bir adam gördükleri zaman kıpkırmızı kesildiler ve kalakaldılar. Sahabîler koştu ve Allah Sevgilisinin yolunu temizlediler. Saçı başı karmakarışık bir adam gördüler:

«— Bu adam, saçlarını olsun yıkayıp taramıyor mu?»

İslâmda hırpanilik yoktur.

Bir gün mescitteler.. Cuma namazında... Rikkat ve letafette misilsiz mizaçlarına giran gelen nasıl bir hâl karşısında kalmış olacaklar ki:

— Yıkayıp da gelseydiniz daha iyi olurdu.

Buyurdular ve bu emir hemen dinî bir kaide hükmüne girdi.

Turp, soğan, sarmısak gibi ağız kokutuçu şeyleri hiç sevmeydiler.

Derin ve müstesna zevklerinde at, safkan babalarının beşiği olan memleketlerinde en sevdikleri hayvan... At beslediler; talim terbiye ettiler. Hattâ büyük Arap safkanlarını bizzat örnekletirdiler ve ürettiler. Yarışları rağ-betlendirdiler ve «Sence» isimli atlarını bir kere yarışa iştirak ettirdiler. Kazandığını görmekle de zevklendiler.

Bu eserin muharririne ne saadet ki, O'nun atlarından birinin ismini taşımaktadır. Necip...

401

GÜN İÇİNDE

Sabah namazını kıldıktan sonra seccadelerine uzanıyor ve güneşin doğup yükselmesine kadar istirahat ediyorlar. Güneş yükseldikten sonra meclislerine akın başlıyor. Herkesin derdi ve meselesi ayrı ayrı dinleniyor ve cevaplandırılıyor, herşey konuşuluyor, bütün bir hayat...

• Ekseriyetle sabah namazlarının sünnetinden sonra

üzerlerine öyle bir hal geliyor ki, tekrar beşeriyet plânına dönebilmek için, biraz yanları üzerine yatıyorlar. O anlarda insanoğlu, kendilerini görmeğe takat getiremez.

Sonra farzı mescitte kıldırıyorlar ve gerekirse biraz daha dinleniyorlar. Derken sahabîlerle meclis başlıyor.

• Kuşluk vakti, dört veya sekiz rekât namaz kılıyorlar; peşinden evlerine gidiyorlar ve ev işleriyle meşgul oluyorlar. Elbiselerini bizzat yamıyorlar, ayakkabılarını tamir ediyorlar, hayvanlarını öz elleriyle sağlıyorlar.

İkinci zamanı pâk ve faziletli zevceler ziyaret ediliyor, hâl ve hatırları soruluyor. Gece hangisinde kalacaklarsa bütün zevceler onun evinde toplanıyor, yatsı vaktine kadar bir arada kalıyorlar.

Allah'ın Sevgilisi yatsı namazını kıldırıp Mescitten dönünce herkes yerli yerine çekiliyor.

Uykuya yatarken sözlere:

«— Yarabbi; senin isminle ölür, senin isminle dirilirim.»

Uykudan kalkarken düşünceleri:

a—1 Hamd o Allah'a ki, bizi öldükten sonra diriltti. Hepimiz ona döneceğiz.»

Gece yarısından sonra uyanış, yıkanış, misvak ve ibadet... Geceleri öyle ibadet ettikleri olurdu ki nermirt ayakları şişerdi.

Soruldu:

402

— Senin olmuş ve olacak bütün günahların affedildiği halde bu kadarı neden?

—\ Niçin Allah'ın şükredici bir kulu olmayayım?..

Fakat umumî ve daimî çizgileri içinde gösterdiğimiziz, bu yirmidört saatin bir iç meşgalesi vardır ki, bütün öbür işler bunun dışında ve buna göre dış plânda..

Hiçbir ân ayrılmadıkları, gizli, bazan da açık zikir..

Âyet meali;

«— Onlar ki, ayakta, oturdukları yerde, yatakta, hep Allah'ı anıyor.B

Allah'ın Resulü, her ân, her hareketinde, her halinde ve dış yüze ait her işinde zikirde.. Giderken, gelirken, alış veriş ederken, iş görürken, savaşırken...

Hazret-i Âyişe:

'€-* Allah Resulü, hayatının hiçbir lâhzasında Allah'ı anmaktan geri kalmadı.»

Peygamber Evini muhafazaya memur Rebia bin Kâab:

«— Allah Resulünün içerden zikrini dinler, nihayet yorulur ve dalardım.»

Dişiyile ve içiyile genişliğine uzunluğuna ve derinliğine, bu dünyada; içinin içiyile de daima Allah'ta...

LEVHALAR

Bir gün minimini Hazret-i Haşan, Mescitte, Allah'ın Sevgilisi secdeyken omuzlarına bindi, öylece kaldılar ve küçüğü indirmediler.

Bir gün de hutbelerinde, Mescide, minimininin de küçüğü. Hazret-i Hüseyin girdi. Yürürken, her adımda bir düşüyor. Allah Resulünü vecde dinleyenler yavruya el süremiyor.

Allah'ın Sevgilisi minberden indiler, Hazret-i Hü-seyn'i kucaklayıp kaldırdılar, yanlarına aldılar ve:

403

«—Mallarınız ve çocuklarınız sizin için birer meşakkattir.»

Mealindeki âyeti okudular.

•

Hastalan, dertlileri, mustaripleri ziyaret ve teselli, başlıca âdetlerinden... Biri ihtizar halindeyken, başucun-da daima O ve duada...

Gözleri yaşlı:

*.— Merhamet edenlere Allah da merhamet eder.»

Sahabîlerden biri cahiliyet devrine ait bir vak'a anlatıyor:

— Küçük bir kızım vardı. Malûm ya; o devirde Arqap-lar kızlarımı diri diri gömerlerdi. Ben de kızımı gömdüm. O zaman bir çığlık işittim. Baba!.. Fakat gömmekte devam ettim.

Bunları anlatan birdenbire sustu. Zira Allah Resulünün gözlerinden yaş iniyordu.

Bir rivayet:

Önlerinden bir cenaze geçerken ayağa kalkarlardı.

Bir Yahudi cenazesine ayağa kalktılar.

Sahabî sordu:

—• Nasıl olur, ey Allah'ın Resulü?

Cevap verdiler:

— ölüm büyük şey!

Sonradan ve bizzat kendileri tarafından bu usulün kaldırıldığı rivayeti de var...

Merhamet, Merhamet, Merhamet...

Âlemlere rahmet için gelenin başlıca şiarı... Hudutsuz acımak...

Ebu Zer:

«— Allah Resülü namazda, şu mealdeki âyeti okudular: (Onları azaba uğratırsan senin" kullarıdır; mağfirete erdirirsen aziz ve hakîm sensin...) Okudukları âyet-
404

ten o kadar teessüre düştüler ki, onu sabaha kadar tekrar ettiler.»

BîKkadın gördüler. Çocuğundan ayrı düşmüş... Rast-geldiği bir çocuğu kucağına alıyor, okşuyor, emzirmek istiyor.

Etraflarına sordular:

— Bir kadın çocuğunu ateşe atar mı?

— Hayır, ey Allah'ın Resülü... Asla!

«— Öyle ise biliniz ki, Allah'ın kullarına merhameti, bu kadının çocuğuna acımasından çok fazfa...»

Allah kelâmından meal:

«— Rahmetim her şeyi geçti.»

«— Rahmetim gazabımı aştı.»

Uhut gazasında, mukaddes yüzleri kan, revan içinde, kâfirlere lanet okumalarını isteyen sahabîlere dediler:

«— Ben lanet edici gönderilmedim, rahmet dileyici gönderildim.»

Ve Kureyş kâfirlerine Allah'tan hidayet dua ettiler:

«—• Bilmiyorlar, Allah'ım bilmiyorlar!»

Ziyaretlerinde, selâm verdikten sonra, içeriden, girmek için izin beklemek, muaşeret usulleri... Üç kere kendilerini belirtirler, davet olmazsa dönerlerdi.

Oturdukları yer, başkalarınınkinden yüksek olursa oturmazlardı... Abdullah bin Ömer, O'na bir yastık uzatıp kendisi yere oturduğu için Allah'ın Sevgilisi de yere oturdu ve yastığı boş bıraktı.

Kapıları daima açık.. Hademesiz ve münadisiz...

Fars hükümdarlarının etrafındaki tazim tavırları hak-kmda buyurdular:

«— Kendilerine bu türlü saygı gösterilmesini isteyen-ler, yerlerinin Cehennem olduğunu bilsin...»
405

Erkek meclislerine girmeyen kadınlar, kendileri için bir toplantı günü istediler ve haftanın bir günü onlara verildi.

Birer nezâhet ve letafet parıltısı halinde nükte ve latifeye iltifat ettikleri olurdu.

— Ey Allah'ın Resülü; oruç içinde zevcemle münasebette bulundum; ne yapayım?

— Bir köle azad et!

— Yok ki...

—• İki ay oruç tut...

— Dayanamam ki...

— Altmış fakiri doyur!

— Param da yok...

Yanlarındaki bir kese hurmayı uzattılar:

— Öyleyse bunları al da sadaka diye dağıt!

— Fakat ben herkesten daha muhtacım.
— Hurmaları kendin ye o hâlde!..
Allah'ın Resulü tebessüm buyurdular ve herkes güldü.

İhtiyar halalarına buyurdular:

— Kocakarılar Cennete girmez!

Ve kadıncağızın teessüre gömüldüğünü görünce ilâve ettiler:

— Çünkü Cennete genç ve taze halleriyle girerler..

•

Habeşliler gelip Mescit önünde birtakım oyunlar oynarken, Hazret-i Âyişe'ye bir kenardan seyretmesi için izin verdiler.

Hazret-i Âyişe:

«Allah Resulünün mübarek omuzlarına dayanarak seyrettim. Allah Resulü kâfi gelip gelmediğini sordukça:

— Yok, yok... Biraz daha, biraz daha..

Diye cevap veriyordum. Müsaade buyurmakta devam ettiler.»

406

Zevceler arasında ufak tefek bazı çekişmeleri olduğu zaman dalma arabulucu ve lûtuflandırıcı...

Başka zevcelerden gelen yemek tabaklarını sık sık kıran, dirayet ve zarafet timsali «Âyişe'ye, bunları yemekleri ve tabaklarıyla ödettiriyorlar.

Bir gün de Şevde Hazretlerinin yüzüne, istemediği bir yemekten süren Hazret-i Âyişe'ye aynı muamelenin tatbiki için, Sevde'yi. mütebessim, teşvik buyurdular.

•

Sahabîleri arasında, bir kere bile teklifsiz oturdukları, lâubaliliğe kaçacak bir harekette buldukları, ayaklarını uzattıkları görülmedi. Kendi başlarına otururken de aynı edeb... Allah'ın huzurundalar... Bu huzuru bir ân bırakmadılar.

Ebu Said:

«_* Allah'ın Resulü, perde arkasında, gün yüzü görmemiş bakireden daha fazla haya sahibiydi.»

Sabahleyin kapıdan çıkarken, dua:

«— Allah'ım; kalbimde bir nur, dilimde bir nur, kulağымda bir nur, gözümde bir nur, ardımda bir hur, önümde bir nur, üstümde bir nur, altımda bir nur halket ve bana nur ihsan eyle!»

Taraf taraf nur cümbüşü içinde O, Allah'ın Sevgilisi...

— 80 —

Huzurlarında

O HUZUR

Taşları ve ağaçları bile vecde getiren o huzurda bulunduğu hali, bizzat sahabî tartf etsin:

407

c—, öyle derin bir sükût, dikkat, aşk ve edeple dinlerdik ki, O'nu sanki başımızın üstüne konmuş bir kuşu ürkütmekten çekiniyor gibiydik.»

Bir gün huzurlarına bir adam çıktı. Gördüğü heybet manzarasından öyte ürktü ki, tiril tiril titremeğe başladı.

Dişleri zangırıyor.

Buyurdular:

«— Korkma, ürkme! Ben sultan değilim, cebbar değilim... Ben Kureyşli ve Mekkeli, o fakir kadının oğluyum ki, hamur yağururdu.»

'*/ -O huzurda, bir tek nazar ve sözle, aşkın, yüreğine

ok gibi saplanıp öldürüverdiği insanlar oldu.

Yüzü kapkara, kömür gibi simsiyah Habeşli 6ahabî-lerden Esvet Hazretleri... Huzurda:

—• Ey Allah'ın Resulü, bir şey soracağım... İzin verir misin?

— Sor!

— Ey Allah'ın Resülü... Sen hem nebîlik, hem de renk şekil bakımından insanların üstünüsün... Acaba ben de senin gibi iman etsem ve âmel işlemeye kalksam, Cennette yüzüm ak olabilir mi?.. Âlemlere rahmet için gönderilen, derinler derini, namütenahi derin nazarlarını zenciye diktiler: «— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki. Cennette zencinin aklığı bin senelik yoldan görünecek...»

Ve aşk yıldırımını tâ yüreğinden yiyen Esvet, âni bir gözyaşı fırtınasının arkasından yere yığılıp o huzurda ruhunu teslim etti.

ALLAH KORKUSU

Osman bin Maz'un'un cenazesi başında. Bir kadın, cenazeyi İşaret ederek haykırdı:

— Ey Maz'un oğlu! Allah şahid olsun ki, O'nun lût-funa ve rahmetine erdin.

__Mah Resülü, dalgın, sordular:

^^Nasıl bildin?

— Osman da lûtfu ermezse kim erer?

«— Ben de böyle umuyorum... Fakat ben Allah'ın Resülü olduğum halde ne göreceğimden emin değilim.»

Hudutsuz incelik... «Mutlaka affeder» kanaati de, «mutlaka affetmez» itikadı da, dinde en büyük suçlardan... En büyük korkuyla en büyük ümit arasında olacağız... Sağ ve sol kanatlar muvazenesi... Günümüzün hezeyanlarından biri:

— Allah'tan korkulmaz; Allah sevilir.

Bunu söyleyenler o ahmaklardır ki, aşkın bizzat korkulu bir şey olduğunu ve sevilenden bir o kadar korkulduğunu bilmezler, sezmezler. Sezebilselerdi ödleri patlardı. Bahsettikleri korku da Allah'a karşı duyulması gereken korku değil, kaba ve insanî ceberute duydukları zoraki his...

Hiçbir inceliği anlamalarına imkân yok.

İkinci binin yeniieyicisi ve sahabîlerden sonra Ümmetin en büyük ferdi İrnam-ı Rabbânî Hazretleri:

«—• Allah'ı rahmet teceilisiyle gördüm; başka hiç bir şey görmedim. Allah'ı kahır teceilisiyle gördüm, başka hiçbir şey görmedim.»

Sonumuzu, her kulunun sonunu, rahmeti kahrından üstün, korku ve sevginin mutlak sahibi Allah bilir.

Demek ki ümit, korkudan fazla... Fakat emniyet; hayır!

Veliye ölürken ne gördüğünü sordular ve kulak kesildiler:

«— Bir belâ görüyorum, bir büyük belâ... Amma aşk belâdan ziyade...»

-
-

Hazret-i Ebu Bekr:

408

409

— Ey Allah'ın Resülü; saçlarına ak düşmeye başladı."

«—! Evet, yâ Eba Bekr! Hûd Sûresi beni ihtiyarlattı.»

Rahman ve Kahhar'ın bir arada azametini bildiren sûre...

-

O huzurdan yükselen hitab:

«— Ey insanlar! Allah'ı hatırlayınız! Allah'ı anınız! Büyük zelzele yaklaşıyor! Evvelden takdirli neler gelecekse geliyor... Ölüm, bütün etrafiyle önümüzde... Ölüm, bütün eseriyle yanımızda..»

Ve ilâve buyuruyorlar:

«— Ey insanlar! Siz benim bildiklerimi bilseydiniz, daha az güler, daha çok ağlardınız.»

Abdullah bin Mes'ut:

«— Her milletten bir şahid getirdiğimiz, seni de bunların üzerine koyduğumuz zaman ne olur?»

Mealindeki âyeti okurken, Allah'ın Resülünün ağladıklarını bildiriyor.

ALLAH SEVGİSİ

O'nun bir velîsi sadece o nurun bir zerresine tevarüs etmekten ibaret velîliğin bir örneği, asırlarca sonra başını seccadeye koyacak ve diyecektir ki:

— Allah'ım, beni kızdırma; yoksa ne kadar merhametli olduğunu halka ifşa ederim; sana tapacak tek fert bulamazsın!

Bu cür'etli eda, aşk içinde yanan ve gözü o ân hiçbir şey görmeyen o velîye, o velînin makamına mahsustur ve bizce benimsenemez. Bize düşen/ölçüleri zedelemeden aşkın ne büyük şey olduğunu düşünmektir.

Ateşin yakamayacağı tek şey, aşk...

Eski «İlahiyat Fakültesi» nde tasavvuf dersinden bjr İmtihan sahnesi... Hoca, bir Mevlevî şeyhi...

Mümeyyiz de, Nakşî kolunun asrımızdaki kutbu Esseyyid Abdülha-kîm Arvâsî Hazretleri...

Hoca, talebesine soruyor:

—> Tarikatler arasında, ayırd edici hususiyetler nelerdir?

— Mevlevîlerde aşk ve muhabbet, Kadirîlerde harikuladeli izharı, Nakşibendîlerde zühd ve takva (sofuluk-ve ibâdet)...

— Sen bunlardan birini seçmek vaziyetinde olsan hangisine gönlün kayardı?

Talebe, hocası Mevlevî şeyhine bakıp biraz da ona cemîle göstermek istercesine cevap veriyor;

— Tabîî mevlevîlik efendim, aşk ve muhabbete her şey dahildir.

Nakşî büyüğü Abdülhakîm Efendi Hazretleri buyuruyorlar.

—! Aferin oğlum!

İmtihandan sonra Mevlevî Şeyhi, irşad kutbu büyük Velî'ye soruyor:

— Çocuk Mevlevîliği sizin tarikatinize tercih ettiği hâlde ona aferin buyurdunuz. Sebebini iztîar eder misiniz?

—! Çocuk doğru söyledi. Aşk ve muhabbete her şey dahildir. Fakat Nakşîliğin zâhirindeki zühd ve takva, en ileri aşk ve muhabbeti örtmek, pecelemek içindir. Tabîî bu kadarını göremezdi.

İşte, Allah Resulünün, zühd ve takva, edeb ve haşyet perdesi gerisinde sakıı sevgi keyfiyeti ve işte Allah Sevgisinin de en üstün tecellisi!..

Aşk ve haşyet, güneşle aksi gibi... öyleyse kimsenin Rahman'a aşkı, O'nunki kadar derin ve kimsenin Kah-har'dan korkusu O'nunki kadar kesin olamaz.

HAK

Bir Bedevî... Allah'ın Resulünden alacağını istemeye geliyor. Konuşması sert ve dik...

410

411

Sahabîler:

— Hişt, diyorlar, kimin huzurunda olduğunu biliyor musun?

Bedevî başka lâf anlamıyor:

—• Ben hakkımı istemeye geldim!

Buyuruyorlar:

«— Siz de onun tarafından olmalıydınız. Adam hakkını istiyor. Hakkını isteyen sert konuşabilir.»

•

Cenazelerde ilk sualleri: —. Borçlu muydu?

i.

Borçlunun cenazesine iştirak etmezler ve namazını .bizzat kıdırmazlardı. İmkân bulurlarsa ölenlerin borcunu kendileri öderler veya tıelâl ettirirlerdi.

Buyurdular:

•

«— Bir dinarı üç günden fazla üzerimde tutmak istemem... Ancak bir kere, o da borcumu ödemek için sakladığım on dinar bende üç günden fazla kaldı.»

Ebu Zer Hazretleri:

«Gece... Allah'ın Resûlüyle bir yoldan geçiyoruz. Bana döndüler:

— Bütün Unut dağı altına döndürülse de, benim olsa, onun tek dinannı üç gün yanımda alakoyamak istemezdim; yalnız borcumu ödemeye yarayacak kadarını saklardım.»

•

Müşriklik devrinde, Allah'ın Resulüne ödünç verdiği zırhlardan birkaçının eksik olduğu görülünce hemen Allah Resulünün ödemek istemelerine şahit olan Saftan, yalvardı:

— Hayır, ey Allah'ın Resülü, ödemeyeceksin! Artık kalbim değişti. Müslüman oluyorum.

412

ADALET

«— Hırsızlığı kızım Fâtıma yapsaydı, onun da kollarını kesmekte tereddüt etmezdim.»

•

Hayber fethinden sonra vergi toplamaya gönderilen memurların, yahudiler tarafından öldürüldüğü bedahet derecesindeyken, ortada şahit olmadığı için hiçbir ceza tatbik etmediler. Memurlar vazife başında öldüğü için de diyetlerini «Beytüimâl» den verdiler.

Cezanın en nazik hikmeti...

Bir kan güdücüye mukabeleleri:

«— Çocuk, babasının suçu için öldürülemez.»

Hayber fethirre hazırlanırken, bir sahabîden ısrarla alacağını isteyen yahudiyi haklı gördüler.

Alacağı ganimet hissesinden borcunu ödemeyi düşünen sahabîye hak vermediler. O da sırtındaki elbiseyi satarak borcunu ödedi, vücudunu başındaki sarıgiyle örttü ve harbe öyle gitti.

•

Öyle yakıcı, eritici, bir adalet ki, yahudiler de dâvalarını O'na getirir oldular.

O kadar ki, o kadar ki, şu kadar:

Bir ganimet dağılırken, Allah Resulünün başında, sıkışık bir kalabalık... Biri, âdeta Gaye-İnsan ve Ufuk-Pey-gamberin omuzlarına tırmanacak kadar yanaştı. O sırada Allah Resulünün elindeki ince değnek, yanlışlıkta adamın yüzünü çizdi. Hemen değneği uzattılar.

— Al değneği ve intikamını al! Adam:

— Ey Allah'ın Resülü, diye inledi; ben seni suçlu bulmadım ki...

413

CÖMERTLİK

Bakınız:

«— Hasis müslümandansa cömert kâfiri tercih ederim.»

Diyen Hazret-i Ali, O'nun ahlâkının kendi mizacında parıldattığı renkle konuşuyor.

Bakınız:

— Allah için bana üir şey ver!

Diyene, içinde oturduğu evHbırakıp giden Muhiddin-î Arabî, O'nun ahlâkının kendi ruhunda kaydattığı hisie iş görüyor.

•

Hadîs meali:

«— Ben ancak dağıtıcıyım, hazinedarım; veren Allah...»

•

Allah'ın Resülü geniş bir yerde otiayan keçilerini sayıyor.

Biri geldi:

— Bana birkaç keçi vermez misin? Bütün sürüyü verdiler.

Adam, önüne sürüyü katıp kabilesine gitti:

— Hepiniz müslüman olunuz, hemen müslüman olunuz! Fakir düşmekten korkmayacak kadar kerîm olan Mutîammed, Allatı'nın Resulüdür.

Bir bedevî geldi ve namazda O'nun eteğine yapıştı:

— Birkaç ihtiyacım var... Namazın sonunu beklersem unutabilirim. Gel şunları yerine getir de namazını sonra tamamla!

Namaz bırakılmış, bedevinin ihtiyaçları yerine getirilmiş ve sonra tamamlanmıştır.

Ümm-ü Seleme Hazretleri:

«Allah'ın Resulünde bir neşesizlik sezdim. Sordum. Dediler:

—! Dün elime yedi dinar geçti. Kimseye veremedim. Üzerimde kaldı.»

— 81 —

Çizgi Çizgi

MÂNALAR

Derin ve ince Fâtıma hizmetçisizdir. Buğdayını eliyle öğütür, suyunu kendisi taşır. Buğday öğütmekten elleri, su taşımaktan göğsü bereli...

Fâtıma'nın, Allah Resulüne, utancından söyleyemediğini Hazret-i Ali'ye hissettirdi:

— Acaba gazalardan alınan kadın esirlerden birini Fâtıma'ya yardımcı veremez miyiz?

«—• Ben daha Suffa sahabîterini rahata kavuştura-modım. Böyle şey nasıl olur.»

Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördüler:

*—! Kızım; hoşuna gider mi ki, herkes Peygamberin kızı Fâtıma'nın boynunda altından bir gerdanlık gördük desin?»

•

Bir sahabînin düğünü için evlerinden biraz un istediler. Geldi. Evlerinde un adına başka bir şey kalmadı.

Bir misafir geldi. Mevcut yemeklerini çıkardılar. Kendileri ve bütün ev aç...

•

Ensar'dan biri dileniyor:

Soruyorlar:'

— Malik olduğun ne var?

415

—• Yarısını altıma serdiğim, yarısını da üstüme çektiğim bir örtüyle bir su kabı..

—> Bunları hemen sat ve parasını getir?

Eşya dört dirheme satıldı.

Buyurdular:

—! Bir dirhemiyle çoluk çocuğuna yiyecek, bir dirhe-miyle de bir ip al; dağdan çalı çırpı toplayıp çarşıya getir ve sat! Dilenme!

Bu öğütten onbeş gün sonra Allah Resulünün huzuruna gelip, emrettikleri yoldan en dirhem biriktirdiğini söyleyen Ensarî, şu cevabı aldı:

«— Böyle mi iyi, yoksa Kıyamette alnında dilenci damgasiyle Hakkın huzuruna çıkmak mı?»

Ölçü:

«— Yüksek el, alçak elden; veren el, isteyen elden daha hayırlıdır.»

Bu fermana hedef olan sahabî; ömründe bir daha kimseden bir şey istemedi.

•

Buyurdular:

«— Eve girdiğim zaman, bazan bir kenarda hurmalar görür, onlardan tadmak ister, fakat belki birinin bıraktığı sadakadır diye el süremezdim.»

Varlığın nuru ve O'nun nesli sadaka kabul edemez.

Bir gün bu inceliği hatırlattıkları, minimini Hazret-i Hasan, ağızındaki hurmayı dışarı attı.

•

Hediyeleri lütfen kabul ederler ve karşılığında, kâinat çapındaki hediyelerini verirlerdi.

Bizans İmparatorundan hediye gelen kenarları ipekli kürkü, yeğenleri Cafer'e verdiler; Cafer de onu giyip huzurlarına gelince buyurdular:

«—• Ben onu sana giymen için vermedim; sen onu, dost ve kardeş Habeşistan hükümdarına takdim et!»

Arap büyüklerinden Adıyyi b'm Hâtem bir aristok-

rat... Aİfah Resulünün, bir. Peygamber değil, bir hükümdar ölçüğüne inanıyor. ^

Kabilelerinin büyükleriyle beraber O'nu görmeğe geldi. Kendisi, maiyeti içinde ihtişamla* dikilmiş, beklerken, bir de gördü ki, zayıf ve ihtiyar bir kadın, Peygamberler Peygamberinden kendisini hususî olarak dinlemesi rjca-sında bulunuyor. Peygamber de kalkıyor kadının arkasından gidiyor ve onu dinliyor:

— Şimdi anladım ki, diye bağırdı kibirli asilzade; O bir hükümdar değil, bir Peygamber!..

Zina ettiğini itiraf, daha doğrusu ilân eden bir adama, üç kere omuzlarını çevirdikleri halde adam ısrarında sabit...

— Ben zina ettim!

— Sen evli misin?

— Evet...

— Bahsettiğin kadınla sadece görüştün, değil mi?

— Hayır, onunla cinsî münasebette bulundum! Ancak bundan sonradır ki, adam hakkında ölçünün tatbikini emrettiler.

Günahı cemiyet meydanına dökmekte günah üstü günah...

O

Dünyaya sırt çevirmeye, tenasül uzuvlarını kesmeye, hayvan eti yememeye meyleden ve düştükleri vecd içinde büyük ölçü kıvamını kaybeder gibi olan birkaç sahabîyi bu niyetlerinden şiddetle menettiler:

«— Ben, hem evleniyor, hem de hayvan eti yiyo» rum!»

Dâvanın, nefsi kahretmek değil, terbiye etmek olduğu sırrı... Bu sırra birkaç yerde dokunduk...

O

Kays bin Saçd:

«Bir seyahatimde, putperestlerin secde ettiğini gör-

417

I

düm. Bu manzarayı Allah'ın Resulüne anlattım ve dedim:

— Buna lâıyk ancak sen olabilirsin!

— Ne diyorsun. Ben öldükten sonra kabrimin önünde secde mi edeceksiniz?

— Hayır, hoyır, ey Allah'ın Resulü!..

— Ben sağken hiç edemezsiniz!»

O huzurdan yükselen ihtar:

«— Hürmette mübalâğa ye ifrato kaçmayınız! Hududa riayet ediniz! Hıristiyanların İsa bin Meryem hakkındaki zanları gibi vehimlere düşmeyiniz. Ben yalnız, Allah'ın kulu ve Resulüyüm.»

Bir düğünde, genç kızların okuduğu bir şiirde:

«Yarın ne olacağını ancak Allah'ın Resulü bilir. Zira gaibi Allah'tan başka kimse bilmez.»

Mısraiarının bir dahû okunmamasını emrettiler.

Abdest alırken kullandıkları suya üşüşenlere buyurdular:

«— İcinizde, Allah ve Resulüne sevgisini göstermek isteyen varsa, doğru sözlü, doğru özlü, emanete müstahak ve komşu hakkına riayet edici olsun...»

•

!!!•

Ve bir gün, kimbiir nasıl bir tecelli sonunda renkleri uçmuş, sahabîler meclisine gelip, o huzurda başlarının üstündeki kuşu ürkütmemek isteyen vecd ve aşk kahramanlarına hitap ettiler:

«—Dünyanın sofası gitti ve kederi kcîdı.» Hep, her gün biraz daha koyulaşan o kederin loşluğu içinde sürünüp gidiyor değil miyiz? Dünya her gün biraz daha karanlık...

418*

— 82—.

Allah'ın Kitabı

EN BÜYÜK MUCİZE

O'nun en büyük mucizesi Allah'tan getirdiği kitap... Kur'ân...

İsâ Peygamber, ölüye:

— Kalk, Allah'ın izniyle!

Dedi ve ölü kalktı.

Muşa Peygamberin asası ejder oldu; ve yere birtakım ipler atıp onları yılanlaştıran sihirbazların marifetlerini yuttu.

Peygamberler Peygamberi de, bir taraftan, kameri ikiye böler, parmaklarından binlerce sahabînin abdest almasına mahsus suyu fışkırtır, on kişilik yemeği bin kişiye yedirir, elinin değdiği noktada her illeti siler ve her haliyle ayrı bir mucize belirtirken, öbür taraftan, bütün bu mucizeler semasındaki yıldızların merkezine, Allah'tan gelen güneş mucizeyi yerleştirdi.

•

Bir çok peygamberlere kısım kısım, bazılarında da bütün olarak inen kitaplar içinde, Kur'ân, Allah'ın hem kulların elinde mevcut, hem de kendi indinde ve kendisiyle kaim mutlak Kitabı...

©

Ve Kur'ân, ölüyü diriltten İsâ, denizi yaran Musa, ateşi gül bahçesine çeviren İbrahim Peygamberlerin mucizeleri yanında, hem akıl olmazlık, hem de açıklık ve belirlilik bakım'ndan en büyüğü... ,

•

Allah'ın Peygamberinde tecelli ettirdiği her mucize kendi zaman ve mekânının marifet telâkkisi neyse o plânda zahir oldu.

419

Kur'ân, Araplarda, üstün marifet telâkkisinin kelâm olduğu hengâmede indi. Ve onu dinliyenin dili tuUldu.

...••|

Allah tarafından indirilmiş ve insanlarca tahrif edilmiş eski kitaplarda, sırf beşerî hikmet olarak ele alabileceğimiz bir söz vardır. Vücut adına hiç bir şey mevcut değilken kelâmın var olduğunu kaydeden cümle... Fezada, fezanın da olmadığı akıl ermez bir âlemde başı ve sonu yok, muazzam bir dalgalanış halinde kelâm helezonları... Yani saf fikir, fikirler âlemi... Ve onun verâsmda Allah... «i..

Kelâm, zaten insan san'atının en büyüğü, insanî sıfat ve mahiyetin ta kendisi...

O'nun mucizesi insan denilen mucizenin, en büyük hikmet, marifet ve mahiyet «namütenahbyi getirdi ve mucize üstü mucize oldu.

EZELÎ VE EBEDÎ KİTAP

İçinde«Arap dili üzere» nazil olduğu Allah tarafından bildirilen ezeli ve ebedi kitap...

Bir bakıma beşerî ve umum kelâm unsurları içinde apaçık ve apaydınlık iken ö değil; bir bakıma da her harfinin gerisinde bir cihan gizleyecek kadar esrarlı, kapalı ve o... Bunlardan biri zahir, öbürü batin istikameti... Ufuk gibi, gaye gibi, gittikçe gidilir ve tutulmaz sır, batinında... Fakat o zahir ve batin, tek bir bütün...

Yazılışı ve okunuşuyla, harfleri ve telâffuzıyla, kendi aslî heyetinden zerre feda etmez, mutlaka yekpare, mutlak bütün...

Allah'ın, ezeli kıdem sıfatı içinde kadim ve onunla kaim kelâmı... Kelâm-ı Kadim...

Ve mahlûk değil...

•

Allah'tan gelen namütenahi İcaz, namütenahi mâna, namütenahi ahenk, namütenahi nizam, namütenahi aza-

1

met, namütenahi hikmet, namütenahi ölçü, namütenahi nisbet çağlayanı...

\ Kur'ân'ın zâhirindeki yalnız: j «— Her şey helakte; onun vechine karşı...»

./ Ya^ut:

«— Allah'ın yüzünden başka her şey helakte...»

Veya:

«— Onun yüzüne karşı, her mevcut yoklukta...»

Hikmetine, bütün beşerî tefekkür yekûnu ve tecrid çilesi yetişmedi. Bu hikmete yaklaşır gibi olan büyük mustarıpler de, ellerini deĝdirdikleri anda, gaipler perdesinden ruhlarına geçen cereyanla kavruhdular. (Sok-rat) tan (Paskal) a kadar bütün bir kol!.. Hakikati arayan büyük fikir mustarıpleri...

(Paskal), geçirdiĝi metafizik buhranın nihayetinde:

«— Bana Allah gerek... Filozofların deĝil, peygamberlerin haberini getirdiĝi Allah...»

Dedi ve tek tek peygamberleri saydı da, O'nun ismini söylemedi, eteklerine yapışamadı ve kıl farkıyla kurtuluş teknesine sıçrayamadı.

Bu misali, insan aklının tek başına ve rehbersiz nereye kadar uzanabileceğini göstermek için ölçü diye aldı.

Peygambersiz, yâni Allah habercisinden ayrı iş yok... Bunu bilmek de kâfi deĝil; asıl haberciyi de bilmek ve bui-mak lâzım...

•

Nazil olurken, ümmi Peygamberi râşelerle doldurdu, alnını ter damlalarıyla noktaladı ve dizine dizi deĝeni yıldırım gibi çarptı.

Bazan dünyanın en güzel insanının yüzüyle, bazen da heyûlâi tarakalarla geldi ve daima Melek getirdi.

O'nun ağızından serpildi de, O'nun ağızından çıkan hiçbir söze benzemedi.

420

421

Harfleriyle, sesleriyle, sayılı kelimeleri, 114 sûresi ve 6666 âyetiyle, mahlûk dilinin karşısında, Allah'ın, mahlûk olmayan, sayıya gelmeyen ve bölünmek bilmeyen Kelâmı...

— 83 —

Kur'ân ve însan

DİNLEYENLER

Dinleyenler. Ömer gibi, ya hemen kapılıp teslim oldular; yahut içinden çıkamadıkları bir acaiplik, harikuladelik, görülmemişlik tesirine düştüler. Hesap ve muvazene sarsıcı bir tecelli karşısında kaldılar ve «sihir» dediler; «insan kelâmı» diyemediler.

•

Velid bin Muĝiyre, şiir ve kelâm san'atında Kureyş'in bir tanesi...

Allah Resulüne başvurdu:

— Bana Kur'ân'dan oku! Okudular.

— Daha oku!

Kelimelerin büyücüsü Velid, başını alıp Kureyşlilere koştı:

— Aranızda benden üstün şair yok. Her türlü şiir halini, insan ve cin şiirlerini benden iyi bileniniz yok. Vallahi onun okuduĝu kelâm bunlardan hiç birisine benzemiyor. Vallahi, öyle acaip bir dokunaklıĝı vur ki, aklım başımdan gitti.

•

Allah'ın Resulüne, güya doğru yolu göstermesi için, kâfirler, Rebia oĝlu Utbe'yi gönderdiler. Utbe söyledi, söyledi, söyledi.

— Sözün tamam oldu mu?

422

— Evet...

— Öyleyse şimdi beni dinle!.

Buyurdular ve Secde sûresini okumaya başladılar. v Secde âyeti gelince de secde ettiler. \ Yüzü gözü karmakarışık, Kureyşlilerin içine düşen Utbe:

— Bir kelâm işittim ki, ömrümde mislini duymadım. Ne sözü bu söz? Şiir değil, sihir değil, kâhin lâfi değil... Ey Kureyşliler beni dinlerseniz bu adama ilişmeyiniz, bu adamı kendi haline bırakınız! !

•

Arap şiirinin ve kelâm tılsımının baş örnekleri... Yedi askı... Kabe duvarında as'lı duruyor. Başta İmrülkays'ın şaheseri...

Belagatta herkesi kemiklerine kadar eriten bir âyet indi. İmrülkays'ın henüz hayatta bulunan kız kardeşi hemen Kabe'ye koştu, kardeşinin şaheserini Kabe duvarından tırnaklarıyla yırtıp indirdi ve haykırdı:

— Artık kimsenin diyeceği kalmadı!. Kardeşimin şiiri de iftihar makamında duramaz!

Ve bütün yedi askı, birbiri arkasından toprağa serildi.

Nuh tufanına dair o âyetten meal:

«— Ey arz, suyunu yut; ve ey sema, suyunu tut! Ve su çekildi ve Allah'ın kazası yerine geldi.»

•

Bir bâdiye arabı zahiri mânâsı:

«—• Sana emredilene açıkça bildir!»

Emrinden ibaret âyeti işitmekle, içini öyle bir heybet kapladı ki, hemen secdeye vardı.

Bu Arabın kulağından ruhuna dolan ahenk, hece ve kelime tertibi, süzölmüş fikir, üstün edâ, kimbilir onu hangi derinliklere çekmişti?

•

Bu halin cevabını Kur'ân veriyor:

«— De ki, bütün insanlar ve cinler bir araya gelse

423

ve birbiriyle yardımlaşsa, Kur'ân'ın bir parçasına misil getiremezler.»

Arapçanın ve kelâm sanatının ruhuna ermiş islâm büyükleri, bakın ne dediler:

«—! Kur'ân'ı bir takım yapraklar üstüne yazsalar da, dağlarda, kuytulara bir yere bıraksalar; ve kimin yazdığı, nereden geldiği, ne olduğu bilinmese, yine selim akıl anlar ki, bu Allah'ın kelâmından başkası olamaz.»

NAZİL OLDUKTAN SONRAKİ MUCİZE

Allah'a ve neticede Resulüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Allah'a inandığını sanıp da Resulüne ve Kur'ân'a inanmayanlar vardır. Bunlar bile bedahet aydınlığı içinde kabul eder ki, Kur'ân O'nun ağzından serpil-diği gibi, sımsıkı, mahfuz kaldı.

Tek kelimesi değiştirilmemiş, harfi titrememiş ve o, en küçük aşıntı kabul etmez bir tamamlık halinde günümüze gelmiştir. Yarına da böyle, sonsuz yekpareliği ve tecezzi üstü mahiyetiyle zamanı delip geçecektir.

İşte Kur'ân'ın nazil olduktan sonraki mucizesi! Bizzat Allah, bizzat O'nun ağzından, Kur'ân'ın mahfuz olduğunu söylemedi mi? Bu İlâhî ahd da gerçekleşti.

Aradan geçen bin üç yüz şu kadar yıl içinde Kur'ân, medeni muhafaza vasıtalarından mahrum devirler ve içii dışlı, islâmiyet düşmanlarının pusuları içinde yol alarak geldiğine göre, onun bu muhteşem masunluğunu izah edin:

—> Tesadüf...

Kelimesinden başka bir ifade yok mudur?

Vardır:

Ancak İlâhî kudrettir ki, orui elde tutmak iktidarın-dadır.

Kur'ân'ı Allah'ın kelâmı diye uyduran bir insanın!

—> Ebediyen mahfuz kalacak!..

424

Diyebilmesi muhaldir. Uydurulması muhal olduğu gibi...

Allah varlığını, ezeli kelâmını, Resulünü ve O'nun sıdk derecesini Kur'ân'da öyle gösterdi ki insan, denize düşse ye suda boğulsa, yine bunun kadar, boğulduğu denizi hissetmek kadar açık bir vakıa tecellisi karşısında kalamaz. O kadar keskin...

•

Ve Kur'ân'da, haber verilen birçok fethin gerçekleşmesi... Daha bildiğimiz ve bilmediğimiz, gördüğümüz ve görmediğimiz nice zuhur...

ÖBÜR KİTAPLAR

Başta, bugün dünyaya hâkim din şubeleri içinde, bağlıları bulunan İncil ve Tevrat; yahut, bağlılarınca İncil ve Tevrat sanılan iki kitap...

İkisini de kâfir ve münafık eli tahrif etti ve içlerine kendisinden birçok şey kattı.

Buna, tarih boyunca birbirine uymayan binlerce ayrı nüsha şahit olduğu gibi, bizzat mahlûk ağzından nakiller ve mahlûk ifadesini aşmayan eda da şahit...

•

Her biri kendi aslı içinde de başka, başka İncil, hiçbirinin İncil olmadığına ve semavî kitabın kaybolmuş bulunduğu riyazî delil...

• İncil ve Tevrat, aslında, Peygamberler Peygamberinin müjdecisidir.

İncil, O'nu «Ahmed» isminin karşılığı ile anar, Tevrat da İbranî dilinde «Hamd» mânasına bir kelimenin iştirakiyle haber verir.

Âdem Peygamberden O'na kadar mukaddes sancağı birbirine devrederek gelenlerden İbrahim, Musa ve İsâ

425

Peygamberlere, Allah Sevgilisini bildirdi. Bellibaşlı zaman ve mekânların Peygamberleri, bütün zaman ve mekânın Peygamberini müjdelediler. Fakat Allah kelâmının tah-rifçisi meş'um el, bu işaretleri semavî kitaplardan kazıdı.

Buna rağmen İncil'in yıkıntıları ve döküntüleri içinden son müjdeyi müjdeleyici kelime ve işaretleri meydana çıkaran İslâm tetkikçileri gelmiştir.

Kur'ân, Allah'ın, insan mucizesi üzerine yönelttiği en büyük mucize...

— 84 —

Kur'ânı Anlamak

KUR'ÂN HİKMETİ VE EMİRLERİ

Kâinatın bütün esrarını, en yakın ve en uzak her zerrenin birbirine nisbetinde, zaman ve mekân boyunca olmuş ve olacak her şeye kadar Kur'ân'ın hikmeti içinde bilmek lâzım... Bilinmezi bilmek budur ve bu kadardır.

•

Kur'ân'daki sûre, kelime, harf, nokta sayısına kadar zahirî ve bâtinî remzlere doğru, kemmiyet ve keyfiyette her işaret, varlığın hudutsuz mimarîsinden bir haber...

Amma:

— Bu budur, şu şudur!

Demek ve mutlak teşhisleri koymaya kimsede takat hayal edilemez. Kur'ân'ın zahirdeki apaçık emir ve delâletler müstesna, esrar âlemine karşı böyle teşhisler koyan birini gördünüz mü, şer'î bir emniyet ve imtihan ile o iddiacıya süflilik isnat edebilirsiniz. Kur'ân'dan nefslere ve nefsanî havalara pay çıkaranlar Allah'ın haşyet duygusundan mahrum kıldığı bedbahtlar...

Kur'ân esrarını yalnız Allah; insan çerçevesinde de en fazla yine Allah'ın bildirdiği kadarıyla Resulü bilir.

426

Emirlerse, apaçık zâhirjeri ve onların bağlı olduğu sonsuz bâtinleriyle, mutlak mizan ve şaşmaz mihenk...

Bazı sûre başlarında «Huruf-u Mukataat-ı Kur'âniye» veya «Tavâsin-ül-Kur'ân» isimli kesik harfler, Sevenle Sevilen arasında, namütenahi esrar belirtici şifreler...

•
Sadece, insanı yeryüzünde halifesi olarak yarattığını ve onu eşya ve hâdiseleri teshire memur ettiğini bildiren Allah'ın emrindeki zahirî delâleti mefkûreleştirmiş olsaydık, bugün müsbet bilgileriyle cihana hâkim Garbın basit akıl harikası bizde olurdu.

•
İlâhî cilve, topyekûn Garbı, bilmeksizin Kur'ân emrini tatbik eden ruhsuz bir ülke, Şarkı da, gördüğü halde anlamayan akılsız bir diyar olarak meydana çıkardı. İkisinin de hasreti öbürüne...
KUR'ÂN TEFSİR VE MEALİ

Kur'ân'ın tefsiri, bellibaşlı had ve derecelere kadar mümkün...

En büyük tefsirci, bizzat kendisine Kur'ân nazil olan Resuller Resulü... Sonra sahabîlerin büyükleri; daha sonra da toplu ifadeyle, büyük hal, takva, ilim, ahlâk ve tahkik ehli... Sonunculardan iki baş örnek, İmam-ı Âzam Ebu Hanife ve Kaadi-i Beyzâvi Hazretleri... Bunlar da, biri itikat ve amel, öbürü hikmet ve inceliklerde muayyen merhalelere kadar ilerleyip haşyetle durmuş ve gerisini Allah'ın namütenahi esrarına bırakmış büyük tenzihçi-ler... Doğrudan doğruya tefsir işiyle uğraşmış ve örnek tefsirlerden birini vücuda getirmiş olan da Kaadi-i Beyzâvi Hazretleri...

•
Her fert, Kur'ân'ın zahirî mânasındaki derinlik ve sonsuzluktan, dilediği güzellik ve büyüklüğü devşirmekte hürdür. Bu bakımdan, sadece vecd ve zevk anlayışıyla
427

herkes zarurî bir tefsircidir. Fakat herkese mahsus, sabit, umumî ve teşhisi tefsir ve takdir, esasen hiç kimsenin haddi değilken, ancak bellibaşlı dereceler üzerinde büyük ilim ve ahlâkla içtihat makamına erebilmiş kahramanların kârı olabilir.

Bir insan:

— Ben Kur'ân'ı kendi aklımla tefsir ederim!

Dese de, neticede, tefsiri noktası noktasına büyük tefsircilerinkine uygun çıksa, hareketi, yine dinî cinayetlerin en büyüğü olur. Küfqr... Kur'ân'ı öz akli ve anlayı-şıyla tefsire kalkışanın küfürde, olduğu hadîs ile sabit...

Hazret-i Ömer'in halifelğinde, muayyen bir yerin büyükleri, Kur'ân'da kendi aleyhlerine tefsir ettikleri bir kelimenin tek'harfi üzerinde, o harfe ait noktanın üstten kaldırılıp alta alınması kadar küçük bir değişiklik istiyorlar. Mâna büsbütün bozulmuyor.

— Verin ve göklerin bütün halkı gelip de o noktaya çengel assalar ve asılsalar, onu yine aşağıya indiremez-ler!..

Tefsir, ödenmez bir vebal, aıtından kalkılmaz bir yük, tesellisiz bir cüret -işi... Yanlış el atılan, yanlış kıvamlandırılan her noktanın bir atom bombası gibi patlayacağı tehlike tarlasında yol alabilmek için, O'nun ruhaniyetine tevarüs etmiş bir kılavuz bulmak lâzım... Bu haşyete malik olmayan el, Kur'ân'ın sahifelerini bile çevirmeğe lâyük değil...

Allah, Kur'ân'ında hiçbir defa Sevgilisine, hâs ismi, nida edatıyla «Ya M.....!» diye hitap etmedi. Bunu biliyor musunuz? Eritici bir edep ve haya tecellisi... Halbuki en eski çağlarda bile, derin aşk ve yüksek ilim devrine yakın tefsirailerden çoğu şu müstesna gaamızıy, in-

428

cejjigörememiş, ham ve kaba kalmış ve bazı âyet baş-
iaTmdcT «De ki...» . hitabından sonra «Yâ M.....» diye

O'nun hâs ismini kullanmak cüretini göstermiştir. «De ki...» emrinden sonra bizzat Allah'ın kullanmadığı ismi nasıl kullanırlar ve bir sırrı çiğnemiş olmaktan nasıl ür-permezler?..

Anlayın, Kur'ân tefsirine mahsus ehliyet ne demektir!

Meal işine gelinoe, o büsbütün belâlı...

Eskiden tefsir vardı; umumî din ilimleriyle meşgul ve irfan sahibi herkes Kur'ân'ı zahirinden sökebileceği için, ayrıca meal diye bir mesele yoktu. Yahut meal mefhumundan korkacak ve her ibareye tefsir demeyi tercih edecek kadar haşyet duygusu vardı.

Halbuki, insan iktidar ve itinasının son haddiyle ve tam haşyet ve teslimiyet duygusu içinde meydana getirilecek bir meal, tefsirinden daha az tehlikeli olabilir. Haddini bilmeyen meal ise tefsirden daha vehametli...

Kısacası meali de tefsir sayarak, fakat başı boş tefsire hiç yanaşmayarak, zahirî mânaya tam riayet, haşyet, teslimiyet ve bütün bunlardan sonra ne yapıldığını, yapılanın ne olduğunu ve ne ifade ettiğini bilmek, yegâne aziz ölçü...

Bakın, yapılanlar ne zannedilmektedir ve nedir?

Meallere nakledilen dilin ismiyle verilen Türkçe, Çince, İngilizce Kur'ân ismi, sadece küfürdür. Arapça Kur'ân denebilir mi? Kur'ân, Arapça mahlûk lisanından da münezzehtir

«Kur'ân tercümesi» demek de yanlış ve öbüründen ancak bir derece hafif bir cinayet... Bu da, Kur'ân'ın tercüme çerçevesinde zapt ve ifade edilebileceği gibi bir gaflet edasına yol açar. Hiçbir tercüme, aslının aynı ol-

429

madığına, çok defa aslının altında, bazen de üstünde olduğuna göre, Allah'ın Kelâmını tercüme iddiası ne demek olur? Onu, tercümesi kabil ve tercüme tâbirinin kadro-âştırdığı eşyadan görmek, olur şey mi?

Öyleyse?. Kur'ân'a el sürülemez ve Allah'ın «Anlamanız için Arap lisanı üzere indirdim» dediği ana kitabın mânalarına yabancı mı kalınır?

Hayır! Aksine, o mânalara bürünmek lâzım...

Buna biltiassa memur ve .muhtacız!..

Nasıl?

Şöyle.

Yukarıda temas ettiğimiz îş şartı ve şuuruyla yapılan, ne Kur'ân ne de tercümedir. Ancak bu bilgiyledir ki Allah kelâmının, zahirî mânası her dile nakledilebilir. Bu nakillere sadece «meal» ismi verilir. Ve üstüne şöyle yazılır: Kur'ân'ın Türkçe, Çince veya İngilizce zahirî mânası veya meali... İş budur ve bu işi en bilgiç ve çilekeş iman âlimlerine yaptırmak, her türlü indî tefsirden kaçınmak ve tefsir zarurî olunca mazinin büyük tefsircilerine sığınmak, tek yol...

Allah'ın âyetlerini ticaret metaı diye kullananların son moda meal ve tefsirlerinden, her müslüman, en vahşî çirkinlikten kaçarcasına uzak kalmalıdır.

Bir tercüme, tefsir veya meali Kur'ân zannetmek, fotoğraftaki şekilleri canlı sanmaktan daha abestir.

Âyet meâii:

c— Eğer biz Kur'ân'ı dağ ve taş üzerine indirseydik, Allah'ın haşyetinden dağ ve taş param parça olurdu.»

Fakat, Allah'ın, çoğunu mühürlediği insan kalbi hiçbir şey duymuyor.

,

85

Peygamberin Kitabı

HADÎS

Hadîs, O'nun her hareketi, her edası, her tavrı ve hususiyle bütün sözleri... Hattâ sükûtları...

O'nun ağzından üç türlü kelâm serpiildi:

Biri, daima ve münhasır olarak Melek vasıtasıyla gelen Allah kelâmı: Kur'ân...

Öbürü, kendisini ânî bir nur kaplayarak, arada Melek olmaksızın Kur'ân dışında, doğrudan doğruya Allah'tan gelen söz: Hadîs-i Kudsî...

Ve sonra, Resûf ve insan sıfatıyla kendi sözleri... Sadece hadîs...

HADÎS USULÜ

Çok nazik...

«— Benim ağzımdan söz uyduranın yeri ateştir.»

Mealindeki hadîs ve sahabîlerin Allah Resulüne duyduğu nihayetsiz hürmet, Hadîs Usulünü en titiz ölçülere bağladı. Bu bakımdan, Hadîs ve Hadîs Usulü ilimlerinde saat, dakika, saniye, sâlise ölçülerinden daha ince ayırt edişler, sınıflandırmalar vardır.

Hadîs, mutlaka, son rivayet eden şahıstan ilk haberi veren sahabîye kadar en emin bağlantılarla zincirli olacaktır. Bu bağlantıların ismi senettir.

Onun, geride bıraktığı aşk, vecd, cehd, hamle, ölçü, usul, sistem ve titizlik o kadar büyük oldu ki, İslâm âlimleri, imkânlar âleminin semasında, kehkeşandaki toz yıldızlara kadar nisbet ve kıyas hattı çekilmemiş hiçbir nok-

430

431

ta bırakmadılar. Bugün de, en fazla, insafılı Garp âlimlerinin hayran olduğu bütün bir ölçü mimarîsi, O'ndan birkaç asır sonra hemen kuruldu. Büyük İslâm âlimlerinin omuzlarında duran bu muhteşem mimarîye, bir zerrecik insaf sayesinde kâfir olarak da hayran kalmamak mümkün değildir. O hep O'nun soluğundan...

Hadîs toplayıcıları, ilmî usullerle yanyana, ahlâkî şartlara da o kadar dikkat ettiler ki, Mekke'yle Buhara arasındaki mesafeyi, tek hadîs telâkkisi için, icabında yaya yürüdüler; hadîsi bilen adamı /tarlasında buldular ve bir de baktılar ki, bu adam, nasılsa boşanmış atını tutmak için boş bir yem torbası kullanmakta... Atına boş yem torbasını gösterip onu kandırmaya çalışmakta...

Bu manzarayı görünce:

— Ben, zaruretle de olsa, atını bile aldatandan hadîs telâkki etmem!

Hadîs nakline ehliyet için insan ruhunda aradıkları doğruluk çilesinin derecesini görüyor musunuz?

ALTI KİTAP

En ileri titizliğe rağmen bâtil mezheplerin, Bizans ve menfî kutuplarıyla Fars ruhJu tahrifçi ve uydurmacıları, yahudi ve münafık sevk ve idaresinde, hadîs adına nice kalpazanlıklara yeltendi. Fakat büyük İslâm (metodoji) si bunları çiğnedi, hadîslerin zayıflarını ayıkladı ve Peygamberin Kitabını bütünleştirmeyi bildi.

•

Peygamberin Kitabını bütünleştiren en emin nakil çerçevesi «Kütüb-ü Sitte» Altı Kitap ismiyle anılan ve başlarında da Buharî ve Müslim gibiler bulunan kaynaklar...

•

Bunlardan Buharî hadîsleri o kadar makbul ki, toplanışta sade Buharî Hazretlerinin muazzam ilim ve ahlâ-

432

ki müessir olmakla kalmamış, onun ilim üstü büyük ruhi marifeti de ayrı ayrı her hadisi tahkike yol bulmuştur.

Buharî Hazretleri ömrü boyunca her birinin nimetini bir karınca gibi çetin maniler üzerinden atlayarak taşıdığı ve ruh yuvasına yığıdığı hadislerin toplanması işindeki dev çapında, ilmîcehd-den sonra, her hadis için ayrı bir gusül abdesti aldı, murakabeye vardı ve işin tahkikatını Allah'ın Sevgilisinden bizzat öğrendi. Her Hadîsi O'na danıştı, cevabını aldı ve sımsıkı perçinledi.

Büyük ilim ve marifet elele...

Başka türlü olmazdı.

hadîs hikmet!

Bütün İslâm müessesesi kaynak olarak dört esasa dayanır:

1 — Kur'ân...

2 — Hadîs...

3 — Ümmetin toplu anlayışı...

4 — Fıkıhçıların kıyası...

Bunlardan ilk ikisi esas... Son ikisi de esasa var- için yol...

Demek ki, Peygamberin Kitabı, Allah'ın Kitabından sonra dinin ana temeli...

Bütün dünya, bütün meseleleriyle, Peygamberin Kitabında...

•

Hadîsler de, en sadık, en dürüst, vakur ve haysiyetli meallerle nakledilebilir ve bir yıldızdan bir yıldız çekmiş mahyalar halinde İnsanbğa, muhtaç olduğu nuru pırıldatır.

Hac yollarında bir velî susuzluktan nefesi sönmeğe üzere bir köpek görüyor ve etrafındakilere haykırıyor:

433

— Yetmiş kere piyade hac sevabını bir içim suya kim satın alır?

Veüye bir içim su veriyorlar... O da bu suyu köpeğe içiriyor ve diyor:

— Bir hadiste gördüm: Her bağı yanana su ver-mek; e büyük ecr vardır. İşte o hadîsin yüzü suyu hürme-tinear kt...

Yetmiş kere piyade hac sevabını, bir hadîs emrinin hikmetine feda eden velî, o hikmeti belirtmekte ne ulvî!

— 86 —

Peygamberin Kitabından

HAKİKAT VE EBEDÎ YENİLİK

«— Yarabbi, eşyanın hakikatini bana olduğu gibi gösteril

•— Hikmet mü'minin kaybolmuş malıdır, nerede bulsa alır.»

<— Bir günü öbürüne eş geçen aldanmıştır.»

TOPLULUK VE BİRLİK

«— Allah'ın eli topluluk üstünerdir.»

«— Mü'minier birbirine dayanan binalar...»

«— Allah'ın en sevdiği sofrı, üstünde çok ei bulunan...»

434

AHLÂK VE İYİ - KÖTÜ

«— Allah'ım, beni iyi ahlâka eriştir. Ona senden başkası hidayet edemez.»

\ a— İlim adına, Allah'tan korkmak, cahil adına da nefsiyle böbürlenmek yeter.»

a— Mü'minin üstün olanı, ahlâkça üstün olan...»

•

,

' " ! «— İhiâs

sahipleri büyük tehlikede...»

•

«— Meddahların (Dalkavukların) yüzüne toprak saçınız!»

«— Ayrılık yapanlar bizden değildir.» «— Zu'üm işleyenler bizden değildir.» «— Tatlı dil sadakadır.» «— Hasislikten beter illet yoktur.»

«— Kıskançlık, ateşin odunu kemirmesi gibi iyilikleri yer.»

a— Halktan utanmayan Hak'tan utanmaz.» a— Borç dinde lekedir.» «— Misafir sevmeyende hayır olmaz.» «— Kendini alçaltanı Allah yükseltir.» «— Nedamet tövbedir.»

435

o— Tövbe eden günah işlememiş gibidir.»

e— Affeden affedilir*
«— Sabır zaferdir.»

«— Sabır ilk darbenin başındadır.»

«— Sabır ilk darbenin başındadır.»

DEVLET VE CEMİYET

«— Bulduğunuz hale görç idare edirsiniz.»

«— Hepiniz çobansınız ve hepimiz' sürünüzden mesulsünüz.»

•

«— İdaresi altındakilerin içine casuslar salan devlet büyüğü, halkı fesada uğratar.»

«— Emîrin hediye alması felâket ve hâkimin rüşvet kabui etmesi küfür...»

e— Allah'ın en sevdiği cihad, zâlim emîre söylenen Hak kelimesi...»

«— Erkeklerin ölümü, kadınlara baş eğilince başlar.» «— Halkın en şerlisi, halk içinde şerli âlim...» «— Rüşvet alan da, veren de ateşte...»

«— İşler ehil olmayanlara verilmeye başladı mı, kıyamet saatini beklemek lâzım...»

•

«— Bir gün gelecektir ki, din ve imanda sabır göstermek, avuç içinde korlu ateş tutmaya dönecek...»

436

HİKMET VE USUL

«— Hikmetin, başı Allah korkusudur.»

«— Allah'a inandım * de ve dosdoğru istikamet al.»

\ ' | •

«— Ahmaktan kaçınız!»

| • ' |

«— İnsanlarla, akıllarına göre konuşunuz!»

«— İلمي, kitapla bağlayınız!»

«— Büyüklerle oturunuz, âlimlerden sorunuz, hikmet sahipleriyle düşüp kalkınız!»

•• «— Akılla rızıklanan kurtuldu.»

•

«— Evleniniz, çoğalınız; ben kıyamet gününde ümmetimin çokluğu ile iftihar ederim.»

«— Seyhot edin; sıhhat bulur, rızık bulursunuz!»

«— Yabancı kavmi taklit, ondan olmaktır!»

«— Fetvayı müftüler verse de sen onu kalbine sor!»

«— Allah, surete ve mala bakmaz, kalbe ve işe bakar.»

a— Ölümü temenni etmeyiniz!»

• *

«— Hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışınız!»

«— Allah'ın en sevdiği iş, az da olsa devamlısı...»

437

«— Mü'min gayretlidir; Allah ise en gayretli...» «— Din öğüttür.» İKTİSAT, TİCARET, İŞ, TEŞEBBÜS «— İktisat eden muhtaç olmaz!» «—! Kanaat, tükenmez hazine...» «— Korkak tacir, mahrum; cesur taccir merzuk...» «— Sabah uykusu rızka engeldir.» «— Ahde vefa imandan...» «— Allah diyor ki, ben iki ortak arasında üçüncüyüm. İşe hiyanet girdi mi, ben aradan çıkarım!»

•

«— Sadık ve emin tacir, nebiler, sıddıklar ve şehid-terle birlikte...»

«— Müslümanlar, şartlan üstündedir.»

HAK VE ADALET

e— Komşusu açken karnını doyuran mü'min değil...»

«— Allah diyor ki, ben size iki zayıfın hakkını haram ettim: Öksüz ve kadın...»

«— Cennet annelerin ayağı altında...»

«— Zayıfın, kuvvetlisinden hakkını alamadığı cemiyeti Allah takdis etmez.»

438

«— Nefsin için sevdiğini halk için de sev!» «— Nâsın hayırlısı, nâsa faydalı olan...» NEFS VE ÇİLE «— Mücahit, Allah için nefsiyle savaşıdır.»

«— Öfkede nefsinı yenebilendir ki, kahramandır.»

«— Zengin, maliyle değil, nefsiyle gani (ihtiyaçsız) olabilen...»

ZEVK VE GÜZELLİK

t— Allah güzeldir ve güzelliği sever.»

«— İyiye ve doğruya ait bir şey isteyeceğiniz zaman güzellerden isteyiniz.»

«— Kadınlar erkeklerin dilimleridir.» a— Kul sevdiğiyledir.»

«— Mescitlerinizi sade, şehirlerinizi de şerefli bina ediniz!..»

Harabelerde oturmayın; böyle yerlerde oturanların kabirde oturanlardan farkı olmaz.»

«— Güzellik, erkeğin lisanındadır.»

«— Ruhlar, karşılıklı askerler... zıd olanla çatışır.»

Bir olanla anlaşır,

439

LÜTUF VE RAHMET

c— Allah, rahmetim gazabımı geçti dedi.1

«— Allah divnr,ki, ben kuiymun zannı gibiyim; dilediği kadar zannedebilir.» (Umabilir, isteyebilir.)

SAYILAR BOYUNCA

Her birinde namütenahilik, bu hikmetler, sayılar bo-yunco gider.

Şimdi kâinata lütuf ve rahmet olarak gönderilen O'n-dan bir hadisin mânasını verelim de, bakalım O'na esir olmaktan büyük hürriyet ve hakikat kabul edecek misiniz:

»— Benden size bir hadîs nakledilir de o hadîs içinizi ocorta, ruhunuza şevk verirse benimdir; içinizi kapar ve ruhunuzu sıkarsa benim değildir.»

— 87 —

Veda Haca

O DEM Kİ

Sû'e mealı:

«— O dem ki, Allah'ın nusretiyle fetih gerçekleşir... Sen de insanların dalga dalga Allah'ın dinine girdiğini görürsün .. Rabbini tenzih ve O'na hamd et... O'ndan mağfiredi'e... O, tövbeleri kabul edicidir.»

fethinden ve İslâm dâvasının düzlüğe çıkışından sonra nazil olan «Nasr Sûresi» bir azîm, hikmet ve deic'et getirmiştir:

Cot> gibi mücellâ ve pürüzsüz bir düzlük üstünde bütün tetihleriyle yükselen İslâm... İnsanlar dalga dalga,

440

Allah dimpin kapısına doğru akıyor... Suriye'den kıvrılıp Hicaz istikametine sapan «Gözyaşı Vadisi»nden geçen ve Yemen'e doğru inen yollar ve bunların dal dal şubeleri üzerinde en ulvî tenzih şivesiyle Allah demiyen kimse kalmamış... Son döküntüler, baş kaldırmalar, mukavemetler de yerle bir... Peygamber Beldesi yönünde insanları arkalarından iten büyük rüzgâr... Allah, bu hale karşı. Resulüne:

— Artık bütün işin beni tenzih etmek, bana hamdet-mek, benden mağrifet dilemektir. Ben tövbeleri kabul ediciyim..

Demekte...

Bu ihtarda, Allah Resulünün, vazifesini tamamladığına dair gizli bir işaret mi var yoksa?..

©

Her kemalde zeval, her tamamda noksan belirir. Bu işaret, artık dönüş ve gidiş saatinin hazin hazin çalmaya başladığını gösterir.

Muazzam Peygamberlik vazifesinin kemal ifadesi ise zeval rengine bulanmayacağına göre, Allah'ın onu tamamlayışından, tamam edişinden, o işin artık tam oluşundan ne mâna çıkarılabilir?

Olsa olsa, o azîm iş sahibinin, artık bu dünyada işi kalmadığı mânası...

— Tamamladın; insanoğlunun en üstün başarısını tamamladın! Artık durma! Sonsuzluğa kavuş!

•

Hazret-i Ömer, arkadaşlarına «Nasr Sûresi»nden ne anladıklarını sordu. Herkes ayrı bir mâna açtı.

O zamanlar henüz çocuk olduğu için fikir yürütmekten çekinen İbn-i Abbas, kendisine de sorulunca dedi:

— Bana kalırsa bu Sûre, Allah Resulünün dünyadan ayrılmak üzere olduğunu hissettiriyor. Mağfiret niyazına emir bunu gösterir. İbn-i Abbas, dudaklarında «Nas Sûresi», kuytularda ağlıyor.

441

H

Allah'ın Resulü geldiler:

— Niçin ağlıyorsun, ey amcamın oğlu?

— Bu sûrede, sizin fâni âleme veda saatinizin yaklaştığından b>r işaret gördüm.

— Evet, gördüğün gibi...

•

İşareti bütün hikmetiye en derin gören ve anlayan, Kâinatın Efendisi...

Onuncu yılın bellibaşlı gününde yerine getirilmek üzere, hac kararını veriyorlar.

HAC

Haber her tarafı çalkaladı:

— Allah'ın Resulü bu sene haccedecek...

®

Allah'ın Resulüne katılacaklar dalga dalga, Medine yollarında...

«— O dem ki, insanlar, dalga dalga...» Yıkandılar, ihrama girdiler ve öğle namazından sonra Medine'den hareket ettiler.

•

Allah'ın Resulü, Kabe Hareminin sınırı olan «Zülhu-leyfe» ye geceleyin vardılar. Geceyi orada geçirdiler, sabahı orada tekrar yıkandılar, dirayet ve zerafet timsali Hazret-i Âyişe'nin elleriyle kokulandılar. İki rekât namaz kıldılar, ihrama girdiler ve Kusvâ isimli develerine binip ilerlediler.

.

Hitap:

«— Lebbeyk, Allah'ım, lebbeyk!.. Şerikin yoktur Allah'ım, lebbeyk! Hamd sana, nimet senin, mülk senin... Şeriksizlik sana mahsus...»

•

Etraflarında, yüz bine yakın sahabîler halkası... Bütün dünya ayağa kalkmış gibi... Hazret-i Ali de Yemen dönüşü Mekke'ye gelip sahabîlere katıldı. Her taraftan akan akana... 442

Ulah'ın Resulü:

k— Lebbeyk!»

Dedikçe her göğüsten aynı nida fıskırıyor ve bütün feza, Allah'a yükselen bu sesin ağı içinde sımsıkı zapte-dildiğini hissediyor:

«— Lebbeyk, lebbeyk!»

Câbir Hazretleri:

«— O ân gözlerimi kaldırıp yokuş yukarı bakınca kendimi uçsuz bucaksız bir insan ormanında sandım.»

Hani dört kişiydiler, sonra kırk oldular; derken?..

•

Medine'yle Mekke arasında bir ay süren yolculuktan sonra, Zilhiccenin dördüncü günü, Bânî Şeybe kapısından Mukaddes Belde'ye girdiler.

©

Yollarda Haşimoğullarının gençleri, çocukları, çılgın bir sevinç içinde gidip geliyor, zıplayıp oynuyor.

•

Allah'ın Resulü, çocukları devesine alıyor, kimini önüne, kimini arkasına bindiriyor.

•

Kabe uzaktan görününce:

a— Yarabbi, şan ve şeref senin Evinindir.»

Buyurdular ve Kabe'yi tavaf ettiler.

Mukaddes dudaklarında:

a— İbrahim'in makamını salât yeri edinenler...»

Mealindeki âyet...

Ve Kabe'ye bakıp dediler:

«— Allah'tan başka ilâh yok... Bir ve şeriksiz... Mülk O'nun, hamd O'na... Yaşatan O, öldüren O, her şeye kadir olan O... Allah'tan başka ilâh yok... Vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»

Hac merasimini bütün hususiyetleriyle yerine getirdiler, ölçülendirdiler, esaslandırıdılar.

443

Arafat'ta durdular:

«— Burada, babanız İbrahim'in size miras bıraktığı yerde durunuz!»

Emrini verdiler. Orada bir gölgelikte dinlendiler. Zeval vakti develeri Kusvâ'ya binip Arafat meydanına ilerlediler.

Ve orada, develerinin sırtından, yüzbin müslümana, büyük hutbelerini irad ettiler.

— 88 —

•i.

Sonsuzluğa Sesleniş

BÜYÜK HUTBE

Büyük... Bu sıfattan başım dertte... Hangi büyük?.. İçice namütenahi büyük ve sonra her büyüğü çemberine alan en büyük, mutlak büyüklük dairesi... Allah en büyük... Fakat insan ve idrâk ne küçük!.. Ne büyükken ne küçük! Bir kovaya göre umman, ancak onu taşıracak kadar büyük... Gerisi, kovanın etrafından akıp gidecek olduktan sonra...

•

Allah Resulünün Veda Haccındaki hutbesini, «Büyük» mefhumunun en erişilmezine mahsus bir haşyet telâkkisi içinde dinlemek lâzım...

•

Tam sırası, tertibi, ânı ânına akışı malûm olmayan büyük hutbe, İslâm hikmet ve ahlâkının, kaidesi yerde ve zirvesi Arşta bir âbidesi; Allah dininin bütün bir muhasebesi, hulâsası ve son çerçevesi...

Kelâm, bu hutbede, ebediyeti tarayan hikmet pro-fektörünün nihaî uzanışını kaydeder.

Tek izahsız, tefsirsiz, parça parça dinleyiniz ve sonra kalbinizle yalnız kalınız!

444

Kusvâ isimli devesinde O... Etraflarında yüz binlik sıkışık halka... Hitap ediyorlar... Bütün nazarlar O'nda...

Kulaklar ebediyeti süzen birer huni...

Her yüz adımda bir sahabî sözleri tekrarlıyor.

•

Hitap:

«— Küfür ve cahiliyet çığna ait her şeyi çığniyorum!»

•

Hitap:

a— Ne Arab'ın Acem'e, ne Acem'in Arab'a üstünlüğü var... Bunların hepsi insanoğlu... İnsan İse topraktan...»

•

Hitap:

a— Her müslüman, öbürünün kardeşidir.»

•

Hitap:

a— Kölelere de yediğimizden yedirmeli, giydiğimizden giydirmeliyiz.»

Hitap:

a— Cahiliyete ait kan dâvalan kökünden kaldınlmış-tır. İlk kaldırılan, Haris oğlunun davasıdır...»

Peygamberin amca oğluna ait kan dâvası...

•

Hitap:

«— Cahiliyete ait ribâ, faizcilik kaldırılmıştır. İlk kaldırılan Abdülmuttalib oğlu Abbas'ın ribâsı ..»

Peygamberin amcasına ait faiz...

•

Hitap:

«*- Kadın bahsinde Allah'tan korkun!. Sizin onlar üzerinde hakkını^ var, onların da sizin üstünde hakları...»

445

Hitap:

«— Artık kanlarınız ve mallarınız birbirinize haramdır. Bugün nasıl muhterem bir günse, bu ay nasıl muhterem bir aysa, bu belde nasıl muhterem bir beldeyse öyle...»

Hitap:

«— Size, sımsıkı sarıldıkça asla delâlete düşmeyeceğiniz Ailah'ın kitabını bırakıyorum!..»

• . || | | - .

Hitap:

-i

«— Allah her hakkı sahibine verdi. Vârisler için, ayrıca öğüde lüzum yok.»

Hitap:

«— Çocuk kimin yatağında doğmuşsa, onundur. Zâ-nilerin hakkı taştır. Bunların hesabını Allah görecektir.»

Hitap:

<•:— Kadının kocasının malından, izinsiz başkalanna bir şey vermesi doğru değildir. Borç, eda olunur. Ariyeî alman geri verilir. Hediye, hediyeye karşılık görür. Başkasına tekeffül olan, kefaletinin sorumluluğunu üzerine alır.»

• Hitap:

«— Ey insanlar! Mübalâğa ve ifrattan sakının! Sizden evvelkilerin helak olmalarına, ifratları ve hududu taşımaları sebep ordu.»

Hitap:

«— Hac usulünü de benden öğreniniz!.. Bilmiyorum bundan böyle bir daha hac edebilir miyim?»

446

Hitap:

«—Sizi irşad edecek insan kesik burunlu bir zenci de olsa ona itaat ediniz!»

•

\ Ve hitap:

| «— İşte zaman, devrini tekrarlıya tekrarlıya, Allah'ın yeri ve göğü yarattığı ilk ândaki çıkış noktasına döndü.»

Âlemde hiçbir kelâm, bu irtifaa çıkmadı ve hiçbir dekor, gerisinde, «artık zaman bitmiştir!» der gibi topyekûn zaman ve mekân güneşinin guruba hazırlandığı Arafat meydanındaki sahne kadar çarpıcı olmadı.

İslâmın bizzat ruh ve hikmetini getiren Ezellerin ve Ebedlerin Resulü, o ruh ve hikmete bağlı muazzam ide-olccya ağının da örgü esasını, (senfonik) çizgilerle, namütenahi gözyaşı buhranından geçmiş kelimeler içinden veriyordu.

İşte', varılmaz olan, o eda, verilemez olan da bu!..

EN ACIKLI ÂN

Gözlerini saflar üzerinde gezdirip sordular: «— Sîze benden sual edecekler: Ne diyeceksiniz?» — Allah'ın emirlerini bildirdi; risâlet vazifesini yaptı diyeceğiz.

Mukaddes gözleri semaya doğru kaydı. Sağ ellerinin şahadet parmağını üç kere kaldırıp indirdiler:
«— Şahit ol Yarab, şahit ol Yarab, şahit ol Yarab!»

•

Birdenbire Allah'ın Sevgilisinde İlâhî raşe... Omuzlarında bütün derinliğiyle gök, alınlarında yıldız yıldız ter...

Vahiy gelmiştir. . Âyet meali:

<c— Bugün dininizi ikmal ettim. Verdiğim nimeti tamamladım ve din olarak İslâmdan razı oldum.»

447

ladı.

Hazret-i Ebu Bekr, âyeti duyar duymaz her şeyi an-

Gözler Kurtarıcılar Kurtarıcısında, bütün dünya, hayatının en acıklı demini yaşıyor.

Tamamlanan nimetin mânasını derinden derine sezdi ve kemale eren oluşun arkasından gelecek hâdiseyi gördü:

Allah, pek yakında, Sevgilisini ebediyet âlemine davet edecektir.

Ve ağladı.

İkinci zamanı zeval güneşinin; kaydığı ufukların önünde yüz bin kurtulmuş ve kurtarıcılık vazifesini üzerine almış insan...

Bilâl gür ve yanık sesiyle ezan okudu; ve öğleyle ikinci namazları, orada ve bir arada kılındı.

—•

Akşam, Zeyd'in oğlu Usame'yi develerinin sırtına almış, Arafat'tan iniyorlar.

Müslümanlar, heyecan içinde, kaynar su gibi fıkırdıyor.

Allah'ın Sevgilisi, yavaş yavaş ilerliyorlar ve etrafa: «— Sükûnet bulun, diyorlar; ey insanlar, sükûnet bulun.»

AVDET

Ertesi sabah, amcalarının oğlu ile, develerine binip (Müzdelife) den hareket ettiler. Aynı insan akını dalga dalga eteklerinde...

Soran sorana, karşılık alan alana...

Buyurdular:

«— Şeytan artık bu şehirde insanları kendisine tapındırmak ümidini kaybetti. Fakat ufak tefek işlerde sizi kendisine uydurmaya çalışacaktır.»

448

Buyurdular:

«— Rabbinize ibadet ediniz, beş vakit namazınızı lalınız, oruç ayını bırakmayınız, emirlere uyunuz, Cennet sizindir.»

/Buyurdular:

' «—Bildirdim mi?»

— Evet ey Allah'ın Resülü...

Gözleri yükseklere döndü:

«— Şahit ol, Yarab!»

Ve sonra halka baktılar:

«— Burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin...»

Kurbanlar kesildi. Saçlarından bir kısmını kestirip yakınlarına dağıttılar. Zemzem'den su içtiler.

Adım Başında hutbe ve nasihat... Mekke'de dokuz gün kaldıktan sonra yola çıktılar.

Yolda sahabilerini çevreleyip:

«— Ben sadece bir insanım; dediler; yakında Allah'ın Meleği gelecek, beni davet edecek. Ben de gideceğim... Size iki şey bırakıyorum: Biri Allah'ın Kitabı... Nur ve hidayet onda... Öbürü de evimin mensupları... Onları koryyunuz ve her işde daima Allah'ı hatırlayınız!»

Güneş doğarken Medine'ye giriyorlar. Tekbir getiriyorlar Allah'ı zikir, tenzih ve O'na hamd ediyorlar ve sözlerini tamamlıyorlar

«— Dönüyoruz... Tövbe ettik, ibadet ettik, secde ettik, şükrettik... Allah vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, küfür hiziplerini bozguna uğrattı.»
Güneş doğarken Peygamber Beldesine giriyorlar.

449

— 89—

Bütün kapılar kapansın

EMİR

Allah'ın verdiği emir üzerindeler... Gece gündüz, tes--bih, tenzih, istiğfar...

• i. | Mâriye'den doğan erkek çocukları İbrahim öldü; v©

Derin ve İnce Fâtrma'dan başka hayatta evlâtları kalmadı.

•

Her sene Ramazan ayında itikâflar on gün, o sene yirmi gün...

•

Her Ramazan ayında Kur'ân'ı Allah'ın Resulüne tekrar etiren Cebrail, bu defa vazifelerini üstüste iki kere yerine getirdi. İki kere dikkatten geçirilen ve sımsıkı perçinlenen Kur'ân...

•

Arada Yemâme ve Yemen taraflarında iki sahte peygamber; bunların çıkardığı ihtilâl ve verilen tedip emirleri...

Bunların, Ebu Bekr devrinde köküne kibrit suyu dökülecektir.

•

Uhud şehitlerinin mezarlarını ziyaret ettiler. Onlarla ölmüşken ölmeyenlerle, hayattakiler tarzında halleştiler.

Peşinden müsümanlara hitab ettiler:

t— Ben sizin önünüzden giden fert (Kafilenin önünden gidip su işini nizamlayan insan) yerindeyim. Buluşma noktamız Kevser Havuzu... Ben şimdi buradan, bu noktadan Havuzu görüyorum... Bana dünya hazinelerinin anahtarTari verildi. Benden sonra şirke sapacağınızdan korkmuyorum. Korktuğum o ki, sizden evvelkiler gibi dünyayı sevip birbirinizi kırmayasınız...»

•

Sahabüer seziyor ki, doğup batan güneşin hic değişmeyen ışığında gizli bir şey soluyor. ^Teşbih: «—Allah'ım; seni teşbih ederim. Sana hamdederim, sana tövbe ederim.»

Zevcelerinden Ümm-ü Seleme Hazretleri, Allah Resulünün son devrede yalnız, teşbih, tenzrh, hamd ve tövbeyle meşgul olduklarını söylüyor:

— Dururken, yürürken, otururken, kalkarken, giderken, gelirken hep aynı iş...

Rum illerine Şam'ın Belka taraflarına bir ordu tertipleme emri verilmiştir. Kumandaya da şehit babanın aynı sahada intikamını almaya memur, delikanlı oğlu Üsa-me lâyık...

«— Babanın şehit olduğu yere git ve düşmanı atlarınıza çiğnet!»

Ebu Bekr, Ömer, Sait ve Ebu Übeyde gibi büyükler hep sefere memur...

Rebiülevvel ayına bir veya onbir gün kala verilen bu emir, Peygamberler Peygamberinin rahatsızlıkları içinde; rahatsızlıklarının başlangıcı içinde...

Daimî teşbih, tenzih, istiğfar...

Onbirinci Yıl Safer ayının üçüncü çarşambasında gece Bakıy mezarlığına gidip oradan Meymune Hazretlerinin evine döndüler.

Hafif bir kırıklık ve baş ağrısı...

Allah'ın Resulü, rahatsızlıklarının ilk beş gününü, yâni çarşambadan pazartesiye kadar birinci safhasını Haz-ret-i Âyişe'den başka muhtelif zevcelerinin yanında ge-

450

451

çirdiler. Pazartesi günü, kendilerini öbür pazartesiye kadar takip edecek olan rahatsızlıkları derinleşince, zaten günü gelen Hazret-i Âyişe'nin hücreğine çekilmek üzere zevcelerinden izin

istediler. Hazret-i Ali ile Hazret-i Abbas kollarına girdi: Allah'ın Sevgilisini, sevgili zevceleri Âyişe'nin hücreğine götürdüler.

Sahabîler, doğup batan güneşin rengini büsbütün uçuk görüyor.

BÜTÜN KAPILAR KAPANSIN, YALNIZ...

Üzerlerinde ağır bir halsizlik, yine en yakınlarından iki sahabînin kolunda. Mescide geldiler, minbere çıktılar:

«Allah, kullarından birini, dünya ile kendi yakınlığı arasında serbest bıraktı; kul da Allah'ı seçti.»

Ebu Bekr ağlıyor:

— Anam, babam, her şeyim sana feda olsun, ey Allah'ın Resulü...

Sahabîler haşyet ve dehşetle birbirine bakışırken, Allah'ın Sevgilisi devam ettiler:

«— Sohbetiyle, sevgisiyle, malıyla, canıyla bana insanlar içinde en büyük yardımcı Ebu Bekr oldu.

Eğer dünyadan bir dost seçmek gerekseydi, Ebu Bekr'den başkasını bulamazdım. Fakat onunla aramdaki, sadece İslâm kardeşliğidir.»

Ve heybetler içinde ilâve buyurdular:

«— Bugünden sonra Mescide açılan kapıların hepsi kapansın, yalnız Ebu Bekr'inki açık kalsın!»

Son emanet de Ebu Bekr'e verilmiş oluyordu.

•

«— Ey nâs! Kimin arkasına vurdumsa, işte arkam, gelip vursun! Kimin benden alacağı varsa işte malım, gelip alsın!»

Öğle namazı kılındıktan sonra yine minbere çıkıp a', nı sözü tekrarladılar:

- «— İşte arkam, işte malım.»

452

Üç dirhem alacak iddia eden biri çıktı. Hemen ödediler.

^Arap\Yarımadasında tek müşrik bırakılmamasını ve elçilere saygı gösterilmesini emir buyurdular.

«—Allah'a ısmarladık...»

Ve Hazret-i Âyişe'nin hücreğine döndüler.

— 90 —

Şehid Peygamber

HALLER

Baş ağrısı ve yüksek ateş... Ateşleri o kadar yükseliyor ki, bir leğenin içine oturup başlarından yedi güğüm dolusu su döktürüyorlar.

• •

Soğuk su banyolariyle ancak bir müddet rahat edebiliyorlar. Üzerlerindeki havluya elini değdiren:

— Ey Allah'ın Resulü, ne garip, ne yüksek hararetin var...

Diyor ve şu karşılığı alıyor:

«— Biz böyleyiz. Bizim üzerimizde belâ şiddetli olur. Ecrimiz de ona göre...»

Hadîs meali:

«— Belânın en büyüğü nebilere, sonra velîlere, daha sonra derece derece Allah'a yakın olanlara isabet eder.»

Yanıbaşlarında bir kap su... Harareten kavrulan mübarek ellerini ikide bir suya sokuyorlar ve yüzlerini siliyorlar.

, Mukaddes dudakları kıpırdıyor: «— Allah'ım; ölüm ânında sekeratımı kolaylaştır!»

453

Buyuruyorlar:

<— Haybefde birkaç yıl evvel yediğim zehirli etin acısını, bütün yakıcılığıyla içimde duyuyorum.

Acısından kalb damarım kopuyor.»

İbn-i Mesud:

«— Allah'ın Resulü, Hayber'de yediği zehirli etin tesiriyle şehid gitti.»

•

Sahabîler, sokakta, evde, bilhassa Mescidin etrafında, başbaşa ve uçuk benizli...

Sahabîler, iki büklüm düşünmekte... Hüngür hüngür ağlayanları da var.

Ebu Bekr ve Abbas, Ensardan bir çocuğun ağlaştığı-nı gördüler:

— Niçin ağlıyorsunuz?

— Allah Resulünün bizimle meclislerini düşünüyor ve ağlıyoruz.

YİNE MİNBERDE

Allah'ın Resulü, sahabîlerinin haberini alınca, biraz su döküntüp hafiflik hissettikten sonra kalktılar.

İki yardımcının ortasında Mescide gittiler. Minberin ilk basa-maklarındalâr... Başlarında bir tülbent...

Allah'a hamd ve tane tane hitap:

«— Ey insanlar, bana denildi ki, siz, Peygamberinizin öleceğinden korkuyormuşsunuz... Benden evvelkilerden biri kaldı mı ki, ben kalayım? Biliniz ki, ben Rabbime gidiyorum. Siz de O'na gideceksiniz.»

Hitap:

«— Sizi, muhacirlere hürmet göstermeye ve onları aziz tutmaya davet ederim.»

454

Hitap:

«—Sizden, Ensara riayet göstermenizi ve onları aziz tutmanızı isterim.!

Hitap:

«— Allah kimsenin acelesiyle acele etmez. Ona galip gelmek isteyen, mağlûp olur.»

Hitap:

«— Benimle Kevser Havuzunun başında buluşmak isteyen, elini ve dilini kötülükten sakınsın...»

Hitap:

«— Ey insanlar! Bilin ki, günah, Allah'ın nimetlerini döndürür. Doğru yolda olan halkın, idarecileri de doğru olur. İsyanda olanların idarecileri ise zulümde olur.»

Ve o güne kadar, her ezan sesinde yataklarından çıkıp namaz kıydıkları ve yine hücrelerine döndükleri Mescitten zahirî olan cismanî imamet vazifelerine bir daha avdet etmemek üzere çıktılar.

YATAKLARINDA

Emir:

«— Ebu Bekr'e haber verin namazı o kıldırsın!»

Âyişe yalvardı:

«— Babam çok rikkatli insan. Âyetleri okurken hıçkırıklar içinde kalıyor.»

«— Ebu Bekr'e haber verin namazı o kıldırsın!»

— Fakat ey Allah'ın Resulü...

Emir, aynen, üçüncü defa tekrar edildi.

Ebu Bekr, Peygamber Mescidinde imam mevkiinde.

Hazret-i Âyişe, baş uçlarında... Allah'ın Sevgilisine Kur'ân'ın tesirli sûrelerinden okuyup üflüyor ve Allah Re-

455

sülünün ellerini alıp onlarla mübarek başını meshediyor. Tebessüm ediyorlar.

Hazret-i Âyişe:

«— Kardeşim Abdullah hizmete geldi. Allah'ın Resulü, göğsüme dayanmış, dinleniyordu.

Abdullah'ın elinde, taze bir misvak... Allah'ın Resulü misvake baktılar. Misvaki alıp yumuşattım ve kendilerine verdim. Dişlerini misvaklediler O günedek, bu kadar güzel, bu kadar zarif diş öğduklarını hatırlamıyorum.»

• "i./-Birdenbire hatırlarına geldi:

«— Hepsi yedi altınımız olacak... Sadaka edin!»

Ve bayıldılar.

Ayılınca altınları isteyip fakirlere gönderdiler.

•

En yakınları başuçlarında, bütün Medine ağlıyor.

•

Sık sık bayılıyorlar. Bu hali görenler, kendilerine göre bir hastalık teşhisi koydu ve iyi geleceğini sandıkları ilâcı Allah Resulünün ağzına döktüler.

Baygınlıkları geçince ilâçtan o kadar tiksindiler ki, evde bulunup da «O ilâçtan bana vermeyin!» emrini dinlemeyen herkese ondan tattırdılar.

Başları, Hazret-i Âyişe'nin göğsüne, dipsiz semaya bakıyorlar.

— 91 —

«Babana Sen Acı Bugün»

KALEM KIRTAS HADİSESİ

Bir aralık bir emir verdiler:

«— Benden sonra delâlete düşmemeniz için size bir şeyler yazdı ray ı m...»

456

Ve kalem kırtas getirmesini istediler. Dalgın, yatıyorlar.

Huzurlarında ev halkı ve büyüklerinden birkaç sa-habî...

Bazıları fısıldadı:

— Allah'ın Resulü, rahatsızlıklarının tesiri altında... Bize Allah'ın Kitabı yeter... Ayrıca emre lüzum var mı?

Yine bazıları dedi:

— Muhakkak istediklerini yerine getirelim... Yazdırsınlar... Arzularının dışına çıkmıyalım... Bir hikmet vardır.

Fısıltılar uzadı ve ânın nezaketi örselenir gibi oldu.

—• Hiç değilse soralım, dediler, acaba emirlerini dalgınlık halinde mi verdiler?.

Başuçlarına yaklaştılar.

«— Beni halime bırakınız. Şimdi bulunduğum mevki, beni çağırdığınız yerden daha hayırlı...»

9

İleride bu, Allah Resulünün istediğini yerine getirmemiş olmak meselesi büyütülecek, ve Peygamber Evinin mensuplarıyla başkaları arasında çekişmelere âlet edilecek...

•

Şu sözü:

«— Bize Allah'ın Kitabı yeter!»

Sözünü Hazret-i Ömer'e atfediyorlar. O anda Ömer'in ümmetçe takat getirilmeyecek bir emir çıkmasından çekindiğini söylüyorlar. Zira Peygamber emri hemen nasiar manzumesinin içine giriverecekti. Son dakikada Allah Resulünün susmalarını da Ömer'i tasdik mânasına alıyorlar. Yazdırmak istedikleri şey bir sır olarak kaldı. Esrar

Allah'ın...

DIŞARIDA MANZARA

Peygamber Mescidinin etrafında küme küme şaha-bı ve ordu hazırlığı...

457

Herkes ve her şey düşünüyor; demircinin havada çekici ve askerinin elinde mızrağı düşünüyor.

Hastalıklarının başında, tertiplenmesini emrettikleri ve Garp dünyasına yönelttikleri ordu, bütün gönüllere hâkim sabit fikir baskısını hissettirmemek istercesine hazırlanıyor. Medine dışındaki ordugâh arı kovanı. Mızraklar çatılmış, kılıçlar bileniyor, yaylar geriliyor, safkanlar kiş-niyor. Fakat bu faaliyet, o sabit fikrin sükûtî çığlığınibas-tıramıyor.

Başlarında Allah Resulünün sevgisiyle bahtiyar, genç kumandan Üsâme... *,,

•

Mescitte son hitabelerini verirken ondan da bahsetmişlerdi:

«— Üsâme'yi başbuğ seçtiğim için sözler dönüyor-muş. Bu ne demektir? Daha evvel babası Zeyd'i de emirliğe tâyin ettiğim zaman aynı sözler oldu. Yemin ederim ki, Zeyd ernîriğe lâyıktır; oğlu da lâyıktır... Onlar benim en sevdiğilerimden... Üsâme'ye saygı gösteriniz!»

Bütün Medine susuyor ve düşünüyor... Dallar sarkık, başlar sarkık; güneş kopacak gibi sarkık, her şey susuyor ve düşünüyor...

HÜCRENİN İÇİ

Derin ve İnce Fâtıma'yı en derin ve ince hisle sevdiğileri mübarek kızlarını istediler.

Fâtıma, rahatsızlığın ilk gününden beri sakin bir ha-yaJ gibi gidip geliyor, köşelerde bekliyor, kuytulara düşünüyor ve hiç konuşmuyor.

Fâtıma'yı yanlarına çektiler, yaklaşmasını, kulaklarını dudaklarına kadar yaklaştırmasını işaret ettiler. Fâtıma başını, Allah Sevgilisinin dudaklarına kadar indirdi. Bir fısıltı... Fâtıma'nın yüzünde tırmık tırmık acı. Bir daha kendilerine doğru çektiler ve yine yavaşca bir şey-

458

ler söylediler. Bu defa Fâtıma'nın yüzünde derin bir rahatlık, huzur, saadet...

Evvelâ: N— Ben ölmek üzereyim...

Demişler... Sonra da:

—\- Bana ilk kavuşacak sensin!

duyurmuşlar...

Altı ay sonra, en genç çağında babasına, Allah'ın Sevgilisine kavuşacak olan Derin ve İnce Fâtıma...

Dalgin yatıyorlar. Genç Başbuğ Üsâme geldi. Başu-ç-larına yaklaştı. Gördüler.

Üsâme'ye bir şey söylemediler. Fakat mukaddes ellerini yükseğe kaldırıp durdular, sonra

Üsâme'nin üzerine sürdüler. Ona dua ettikleri anlaşıldı.

Garp dünyasına yöneltilen ordunun Genç Başbuğu Usâme'ye sessizce dua ettikleri gün pazardır; ve artık bu ayrılıklar, eksiklikler ve fânîlikler dünyasında bir günleri daha kalmıştır..

PAZARTESİ

Güneşin ışık verme vazifesini kaybetmeksizin simsiyah kesileceği günün sabahı, şafak vakti, hücrelerindeki pencerenin perdesini aralayıp sabah namazındaki saha-bîlerine bir göz attılar.

Herkes Ebu Bekr'in arkasında, en mahzun vecd içinde... Derinden derinden tekbir sesleri...

Tebessüm buyurdular.

Sahabîlerde âni bir dalgalanma...

Namaz bozulur gibi oldu.

Elleriyle demek istediler:

— Yerlerinizde kalın! Namazınızı tamamlayın!

Ve perdeyi kapadılar.

•

Sahabîler mukaddes yüzü son olarak görüyor. Mukaddes yüz, kanın çekilmesinden müthiş bir beyazlık içinde...

459

O sabah kendilerini gayet iyi hissettiler. O kadar ki, perdelerini aralayıp baktıktan biraz sonra mescide geldiler.

Farz başlamıştır. Saflar imama bağlı...

İlerlediler.

Geleni sezen Ebu Bekr, yerini İnsanlığın İmamına bırakmak istedi.

Yine hafif bir işaret:

— Yerinde kal ve devam et!

Ebu Bekr'in yanında durdular. Sahabîler Ebu Bekr'e uymakta berdevam... Ebu Bekr de O'naijydu.

Namaz, içlerinde Kâinatın Efendisi, Ebu Bekr'in arkasında kılındı.

Sahabîler, namaz içinde heyecanlarından edep ölçüsünü güç muhafaza ediyorlar...

Namazdan sonra en yakıcı ümidin verdiği kaynaşma...

Çehreler soruyor:

— Yoksa Allah'ın Resulü tamamiyle şifaya mı erdiler?

Daima mütebessim, yakınlarının kolunda odalarına dönüyorlar.

Genç Başbuğ Üsâme yine geldi. O'na derin gözlerle bakıp dediler: «— Artık, Allah'ın bereketiyle git!..» |

• Birden ağırlaşıyorlar.

Elleri suda, boyuna yüzlerini siliyor. Fâtıma, İnsanlığın Tacı babasına sokuldu. Baba ve kız gözgöze... Dünyanın en hisli-sözünü söylediler: «— Üzülme kızım; babana bu günden başka acı yok!»

Pazartesi günü Dünya'ya geldiler, pazartesi nübüv-
460

vete erdiler, pazartesi günü hicret ettiler, pazartesi günü Medine'ye vardılar; ve işte Dünya'ya geldikleri oyda, pazartesi günü, hakikî hayata geçiyorlar.

Altmışüç yaşındalar... Ebu Bekr, Ömer ve Ali de aynı yaşta ölüm döşeğine uzanacaklar...

Şu^aat, gün, hafta, ay hesabı ne hazin!.. Hepsi bir ân içinde gelip geçiyor ve dünya tek ân üzerinde duruyor, içinde bütün zamanı, mekânı ve hareketi eriten başsız ve sonsuz ân, ebediyet!.. Vatanımız sensin!..

Zaman, zaman ve mekânın uğrunda yaratıldığı Peygamber için bile saatini çalıyor. Allah'ın emri...
92

Allah Flayy ve Lâyemut

ER'REFİK - ÜL - ÂLÂ

Rebiülevvelin biri veya on-ikisi... Pazartesi... Hastalıklarının onüçüncü günü...

Akşam oimakta...

Bütün Medine bir garip uğultu içinde... Giden, gelen... Kimse nereye gittiğini, ne ettiğini bilmiyor... Kuşların bile uçuşlarında bir istikamet şaşkınlığı var.,.

e

Allah'ın Sevgilisinde ölüm alâmetleri başlamıştır.

Üsâme'nin ordugâhı karmakarışık... Askerler, bölük bölük Medine'ye akıyorlar. Üsâme, atını eyerlerken, annesi çığlık çığlık bağırdı:

— Nereye gidiyorsun? Hangi işe hazırlanıyorsun? Allah'ın Resulü vefat etmek üzere!..

461

Ösâme, eyer kolanının iplerini bıraktı. Aklını oynatacak gibi...

Bütün Medine bir garip uğultu içinde...

Güneş, ufkun arkasına, bütün ufukların arkasına kaçıp bir daha çıkmamak isteyebilirdi. Fakat çıkacak ve zamanı o günden sonra da sadakatle saymakta devam edecektir. Allah'ın emri...

•

Gaye-İnsan ve Ufuk Peygamberin başı, dirayet ve zarafet timsali Âyişe'nin göğsünde... Hücre loş... Güneş batmak üzere...

Allah'ın emri...

Varlığın batmasına, mesafenin yanmasına, boşluğun çökmesine, ademle vücudun birbirini yutmasına o dem, sadece Allah'ın emri mâni...

•

Cebrail ile Azrail kapıdalar... Cebrail, Ölüm Meleğinin, içeriye girmek ve Allah'ın emrini yerine getirmek için izin istediğini bildirdi.

Mukaddes başları Âyişe'nin göğsünde, gözlerini aç-, tılar, tavana diktiler, şahadet parmaklarını kaldırdılar ve altı hece...

«— Er'Refik-ül-Alâ...»

Ve mukaddes başları, Âyişe'nin göğsünde hareketsiz •kaldı.

Vahidi:

— İlk sözleri «Allahü Ekber», son sözleri «Er'Refik-ül-Âlâ...»

Er'Refik-ül-Âlâ: Yüce Dost...

KİM ALLAH'A TAPIYORSA

Peygamber evinde ufak bir haykırış... Koşuştular.

462

Ebu Bekr bir ân için evine kadar uzanmıştır. Haberi Ömer, Osman, Ali taş gibi donmuş ne elleri oynuyor, ne dilleri... Abdullah bin Enis o türlü çarpıldı ki alıp yatağına götürdüler. Bir daha kalkamadı.

•

İlik beyin yırtıcı sayha:

^.—««^~ Kim Allah'ın Resülü öldü, derse, paramparça ederim!»

Bu sözü Ömer söylüyor. Kılıcını çekmiş, selim akıl mümessili büyük Ömer koparıyor bu sayhayı... Hâl ve keyfiyet, bu...

Herkesten yufkc. fakat herkesten kuvvetli ve derin Ebu Bekr yetişti. Kalabalığı yardı, hücreye girdi, yatağa yaklaştı, mukaddes başın üstündeki örtüyü kaldırdı, diz çöktü. Allah'ın Resulünün bembeyaz yüzünü eğilip öptü; ve yaş, gözlerinden akmadan uçup gitmiş, deli gibi bakanlara döndü:

«— Nefsimi kudretinin elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Peygamber öldü.»

Sonra, âlemlerin, yüzüsuyu hürmetine yarattığı o yüze baktı:

«— Hayatında ne güzeldin, ölümünde ne güzelsin!»

Devam etti:

«— Öldün... İkinci defa ölmeyeceksin!..»

Ömer gerilerde:

«— Vallahi Peygamber ölmedi: Peygamber ölmedi!»

Diye kendi kendisiyle konuşuyordu.

Ebu Bekr Ömer'e yöneldi. En derin rikkat ve yumuşaklık, en keskin ceiâlet ve sertliğe, yâni Ebu Bekr, Ömer'e yöneldi. Esrar anlayışı selim akla yöneldi:

— Aklını başına devşir Ömer!

Ömer bir anda kendisine geldi.

463

Ebu Bekr, hücreyi, evi, sokağı dolduranlara hitab etti. Seslerin en heybetlisi:

«— KİM MUHAMMED'E TAPIYORSA BİLSİN Kİ, MU-HAMMED ÖLDÜ! KİM ALLAH'A TAPIYORSA BİLSİN Kİ, ALLAH ÖLMEZ, HAYY VE LÂYEMUTTUR!»

Sanki yattığı yerden, O konuşuyordu. Bu ölçüyü O, şu anda ölüm döşeğinde yatan, getirmişti.

•

Bütün Medine, haber duyulur duyulmaz çığlıklar içinde... Dinî temkini tutabilenler ölüme^ait âyetler okuyor. «— Bütün nefsler ölümü tadcıdır.»

Bilâl, Allah Resulünün defninden evvel son ezanını okuyor. Gözlerinden sakalına yaş iniyor. Ve sesi hasret bulutlarını kavuracak kadar yanık, göklere tırmanıyor. Peygamber Beldesi artık katıla katıla ağlıyor.

Üsâme'nin Başbuğluk sancağı Mescit kapısının önüne dikili...

•

Allah'a, «Refik-ül-Âlâ» ya kavuştukları hücreye defnedildiler. Hatifi bir sesin emriyle, Allah'ın Resulünü soymadan yıkadılar. Gasl esnasında, insanoğlunu mestedici semavî bir rayiha ortalığı kapladı. Kabre, Ali, Abbas ve Ab-bas'ın iki oğlu'indi. Mukaddes vücudu kara toprağa koydular ve örttüler.

O zaman Derin ve ince Fâtıma geldi, kabirden bir avuç toprak alıp yüzüne gözüne sürdü ve dedi:

«•— Muhammed'in toprağını koklayan, zaman boyunca misk kokusu almasa ne gam!.. Benim üzerime öyle musibetler çöktü ki, gündüzlere çökseydi gece olurdu!»

Hazret-i Ayişe:

«— Vefatlarında Nübüvvet Mühürüne baktım, yoktu. Kaldırılmıştı.»

464

ErieS bin Balık:

«— Allah Resulünün Medine'ye geldikleri günden aydınlık ve Medine'de vefat ettikleri günden karanlık bir gün görmedim!»

KARA TOPRAK

Mukaddes merkadın başında Ebu Bekr ve ötner... Gözleri kara toprakta... Ebu Bekr'in ileride yeri Allah Resulünün göğsü, Ömer'inki de Ebu Bekrin göğsü hizasında...

Bu yeri şimdiden görüp görmedikleri ve kendi devirlerinde dünya çapında bir hamleye kavuşacak olan İslâm akımlarındaki tekbir seslerini duyup duymadıkları belli değil... Şurası belli ki. içlerinde şekilsiz ve kelimesiz bir mâna çağlayanı köpürüyor:

— Allah Hayy ve Lâyemut...

Akıl ve ruhun kamaşma noktası...

Tek tek ve kesik kesik fikir çığlıklarıyla konuşalım:

Gaye!.. Evet!..

Bu kara toprağın karanlık dehlizlerinden geçmek.

Evet!..

Hayy ve Lâyemut olanla ölümsüzlüğe ermek... Evet!.. Ebedî aydınlığa çıkmak:... Evet!.. Bu dünyanın kendisiyle yalan, yaratıcısıyla doğru söylediği hayatı bulmak...

Hayatı bulmak, hayatı... Hayat ismini verdiğimiz ha-yatsızlığın içinden, hayata geçmek...

Gaye - İnsanı toprakta yatıyor.

İyi ama, kara toprak ve içinde O... Bu nasıl geçiş?..

İşte kara toprakta... Bu gayeyi getiren, varlık gayesinin Gaye İnsan'ı Kara toprağa nasıl girer?..

Akıl!..

istersen çatla, zerre zerre infilâk et, kara toprağa kapanıp onu tırmık tırmık pençele!

Ömer'in haberini duyunca kılıcını çekerken düştüğü bir lâhzahk hâl, hâlimiz...

Ebu Bekr, nurânî teslimiyet ruhu; ona yapışalım.

Kara toprak O'nu da alan kara toprak!.. O kapkara dudakların ki, konuşan, sırlara dil veren sıcak dudakları yemeğe mahsustur; onlar konuşsun!

Ne o?

Toprağın göğsü inip çıkıyor ve dudakları kıpırıyor.

Eğilin insanlar eğilin!.. Kara toprak konuşuyor. Kulağınızı onun göğsüne dayayın ve dinleyin!..

Kara toprak ses veriyor...

Kara toprak Hayy ve Lâyemut'u anıyor.

Kara toprak zikrediyor...

Kara toprak içinde bütün lisan ve mânaların eridiği tek kelimeyle sonsuzluğa açılan bir dehliz gibi gidip dt/'in-leşiyor...

Kara toprak Allah'ı anıyor...

— SON —

İÇİNDEKİLER

Başlangıç.....	7
En Evvel ve En Üstün	18
Alından Alına Geçen Nur.....'	24
Dede ve Baba	29
O An.....	35
Arap İlleri	42
Mekke'de Manzara.....	48
Dünyaya Geliş.....	53

Nur Çocuk	58
Sevgili Amca	65
Yolda Bir Uğrak.....	69
Mukaddes Genç Adam	75
El'emin.....	80
Büyük ve Temiz Hatice	85
Aşk.....	91
Kara Taş.....	95
Kızıl Tüylü Devenin Süvarisi.....	99
Murakabe Bucağı.....	105
Gökten Gelen Devlet.....	109
Berzah.....	114
Memuriyet ve Usulü.....	118
İnsanoğlunun En Güzeli.....	122
467	
İlkler.....	127
Sırayla	132
Gizli Davet	137
Acılan Bayrak.....	143
Çile	148
Sağ Elde Güneş, Sol Elde Ay	153
İslâm İhlâstır.....L.....	158
Çaresi Yok.....	162
Rabbîm Allah Dediği İçin.....	166
Yürüyen Dağ.....	171
Ömer Müslüman	174
Çile Üstüne Çile.....	177
Hep Çile	182
Deniz Yükseliyor.....	184
Merkez ve Muhit.....	187
Miraç	191
Mucize.....	195
Hicret	458
Yol.....	201
Mağara ve ötesi	205
Nur Sütunu.....	210
Peygamber Beldesi	212
Medine'de Manzara	218
İslâm ve Kılıç	223
Bedr Gazası.....	231
Ebedî Hareket.....	246
Derin ve İnce Fâtıma	251
Kılıcın Ucunda Bir Yenik.....	256
Ygsak	267
Hikmet.....	270
Birbiri Peşinde.....	275
Yghudiye Karşı.....	279
Dirayet ve Zerafet Titnsali Ayişe	282
Ve. Ayişe.....	287
Ahzap, Yahut Hendek.....	291

Siyaset	223
Merkeze Doğru	304
Kale Kapısı	308
Zincirleme.....	313
Büyük Fetih Eşiğinde.....	317
İlk Karşılaşma.....i.v.....	320
Büyük Fetih.....	325
Zafer Alayı....."	329
Devrilen 360 Put.....	333
Gurura Yer Yok	339.
Hamle Üstüne Hamle	344
Mutlak İnkılâp	348
Ölçüler.....	351
Ekber Çihad.....	357
Gayelerin Gayesi.....	360
Sahabî.....	364
Tabakalar.....	370
Peygamber ve Kadın	375
Pâk Zevceler.....	381
Peygamber ve Şair	387
Ahlâk ve Adet.....	395
Renk Renk.....	399
Huzurlarında.....	407
Çizgi Çizgi	415
Allah'ın Kitabı	419
Kur'ân ve İnsan.....	422
Kur'ânı Anlamak.....	426
Peygamberin Kitabı.....	431
Peygamberin Kitabından	434"
Veda Haccı.....	440
Sonsuzluğa Sesleniş.....	444
Bütün Kapılar Kapansın.....	450
Şehid Peygamber	453
«Babana Sen Acı Bugün!»	456
Allah Hayv ve Lâyemut.....	461
468	
Necip Fazıl Kısakürek _ Çöle İnen Nur	